T.C.
ERCİYES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İSLAM TARİHİ VE SANATLARI ANABİLİM DALI
İSLAM TARİHİ BİLİM DALI

2 NUMARALI NEFY VE KISAS DEFTERİ'NİN TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ

Hazırlayan
Melek DENİZ

Danışman
Yrd. Doç. Dr. Funda ACAR

Yüksek Lisans Tezi

Haziran 2015
KAYSERİ

T.C.
ERCİYES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İSLAM TARİHİ VE SANATLARI ANABİLİM DALI
İSLAM TARİHİ BİLİM DALI

2 NUMARALI NEFY VE KISAS DEFTERİ'NİN TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ

(Yüksek Lisans Tezi)

Hazırlayan
Melek DENİZ

Danışman
Yrd. Doç. Dr. Funda ACAR

Haziran 2015
KAYSERİ

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi belirtirim.

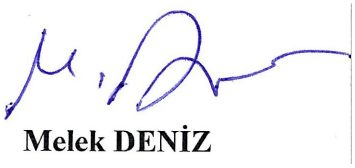

Melek DENİZ

YÖNERGEYE UYGUNLUK SAYFASI

"2 Numaralı Nefy ve Kısas Defteri'nin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi" adlı Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Lisansüstü Tez Önerisi ve Tez Yazma Yönergesi'ne uygun olarak hazırlanmıştır.

Tezi Hazırlayan
Melek DENİZ

Danışman
Yrd. Doç. Dr. Funda ACAR

İslâm Tarihi ve Sanatları Anabilim Dalı

Prof. Dr. Sebahattin SAMUR

Yrd. Doç. Dr. Funda ACAR danışmanlığında, **Melek DENİZ** tarafından hazırlanan **"2 Numaralı Nefy ve Kısas Defteri'nin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi"** adlı çalışma, jürimiz tarafından, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü **İslâm Tarihi ve Sanatları** Anabilim Dalında, **Yüksek Lisans** tezi olarak kabul edilmiştir.

10/06/2015

JÜRİ:

Danışman : Yrd. Doç. Dr. Funda ACAR .....

Üye : Prof. Dr. Gülbadi ALAN .....

Üye : Doç. Dr. Ali KOZAN .....

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulunun 10/07/2015 tarih ve 14 sayılı kararı ile onaylanmıştır.

10./07/2015

Enstitü Müdürü

Prof. Dr. Lütfullah CEBECİ

ÖN SÖZ

Osmanlı Devleti altı yüzyılı aşkın bir süre ayakta kalmasını güçlü bir hukuk sistemi ve bunu işletiş biçimine borçludur. Osmanlı hukuk sistemi esas itibariyle İslam hukuku ile bu hukukunun ulü'l-emre tanıdığı alanlarda zaman içerisinde oluşturulmuş örfî hukuktan ibarettir. İslam hukukunun ulü'l-emre yasama yetkisi tanıdığı alan ceza hukuku sahasıdır. Bu sahada ise had ve kısas cezaları müstesna tazîr cezaları konusunda şer'î ölçüler dahilinde yasamaya izin verilmiştir.

Keyfiyeti ve miktarı ulü'l-emre bırakılan tazîr cezasının kapsamına; nasihat, kınama, azarlama, sözlü uyarı gibi hafif cezalarla görevden azil, nefy/sürgün, pranga-bend, kal'a-bend, manastır-bend gibi daha ağır cezalar hatta idam cezası girmektedir.

Tanzimat döneminde Osmanlı Devleti nefy cezasını etkin bir ceza yöntemi olarak kullanmış ve bu yöntem diğer cezalarla birlikte Tanzimat döneminde hazırlanan ceza kanunnamelerine yansımıştır. 1840'dan itibaren nefy ve kısas cezalarının hüküm ve uygulamaları için ayrı defterlerin tutulmasıyla da 1256/1840-1279/1863 dönemi ceza kayıtlarını ihtivâ eden 5 adet "Nefy ve Kısas Defteri" teşkil edilmiştir. Bu defterler Başbakanlık Osmanlı Arşivleri Dairesi Başkanlığı'nın 989 numaralı "*Divan-ı Hümâyun Defterleri Kataloğu"*nda kayıtlıdır. Söz konusu defterlerden 1259/1843-1264/1848 dönemini kapsayan "2 Numaralı Nefy ve Kısas Defteri" çalışma konusu olarak belirlenmiş, yüksek lisans tezleri olarak çalışılan diğer defterlerle birlikte aradaki boşluk doldurularak, Tanzimat dönemi ceza hukukunda yer alan nefy ve kısas cezaları ile af/ıtlak hükümlerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Çalışmamızın giriş kısmında hukuk, ceza ve suç kavramı ile İslam ceza hukukunda suç çeşitlerine kısaca değinilerek "Osmanlı hukukuna genel bir bakış" ve "Osmanlı Devleti'nde yargının işleyişi" ele alınmıştır. Birinci bölümde, "Osmanlı Devleti'nde nefy, kısas cezaları ve uygulamaları" ile bu cezaların affı, mahkûmların tahliye edilme süreci incelenmiştir. Yine bu bölümde "2 Numaralı Nefy ve Kısas Defteri"nin değerlendirilmesi yapılarak söz konusu defterdeki nefy ve kısas cezalarına dair hükümlerin içerik analizleri ve Osmanlı diplomatikası açısından değerlendirilmesi üzerinde durulmuştur. İkinci bölümde, defterin transkripsiyonu ve belge özetleri yapılmıştır. Sonuç bölümünde ise yaptığımız değerlendirmelerin daha iyi anlaşılması

için nefy ve kısas hükümlerinin orijinal metinleri, çalışmada kullanılan kaynak eserleri ile hüküm metinlerinde geçen terimleri içeren bir lügatçe eklenmiştir.

Tez konusunu tespit etmemde ve çalışmamın her aşamasında yardımlarını esirgemeyen danışman hocam Yrd.Doç.Dr. Funda ACAR'a, çalışmamıza kaynaklık eden 2 Numaralı Nefy ve Kısas Defteri'nin kopyasını temin etmemde cömertçe ilimşinaslık gösteren Ömer KILIÇ'a ve meslektaşım Mevlüt KUŞ'a, transkript ettiğim metinleri kontrolde zamanını ve emeğini esirgemeyen Prof.Dr. Gülbadi ALAN'a, tezin İngilizce özetini yoğun çalışması içinde vakit ayırıp yazan arkadaşım Sevgi EREL'e, çalışmamla ilgili eserlere ulaşmamda şehirlerarası mesafeyi umursamadan GOP Üniversitesi kütüphanesindeki kaynaklardan faydalanmamı sağlayan dostlarım Osman GÜL ve Satı IŞIK'a, yine kaynak temininde istifade ettiğim ERÜ Kadir Has Kütüphanesi, ERÜ İlahiyat Fakültesi Hatice Bayraktar Kütüphanesi ve Kayseri İl Halk Kütüphanesi personeli ve meslektaşlarıma müteşekkirim. Yüksek lisans ders ve tez aşamasında kendilerini ihmal etmeme rağmen bu durumdan şikayetçi olmayan ve her daim varlıklarıyla güç veren anneme, babama, ağabeyim Kürşad'a, kardeşlerim Şibe ve Bilgehan'a teşekkür ederim. Bu arada bilgi ve tecrübelerinden feyz aldığım dayım Mustafa EKİNCİ'ye de teşekkürü borç bilirim.

Melek DENİZ,

Haziran 2015, KAYSERİ

2 NUMARALI NEFY VE KISAS DEFTERİ'NİN TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ

Melek DENİZ

Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Yüksek Lisans Tezi, Haziran 2015
Danışman: Yrd. Doç. Dr. Funda ACAR

ÖZET

Osmanlı hukuk sistemi esas itibariyle İslam hukuku ile bu hukukun ulü'l-emre tanıdığı alanlarda zaman içerisinde oluşturulmuş olan örfî hukuktan ibarettir. İslam hukukuna göre ulü'l-emrin yasama yetkisinin en geniş olduğu alan ceza hukukudur. Bu saha içinde had ve kısas cezaları müstesna, tazîr cezasının keyfiyeti ve miktarı ulü'l-emre bırakılmıştır.

Tazîr cezası içinde yer alan nefy, işlediği suça karşılık kişinin kendi rızasının dışında ikamet ettiği yerden sürülerek başka bir yerde süresiz, geçici veya ömür boyu ikamet ettirilmesi manasındadır. Kısas ise, İslam hukukunda kasten işlenen adam öldürme veya yaralama suçuna karşılık suçlunun denk bir ceza ile cezalandırılması demektir.

Osmanlı ceza hukukunda tazîr cezası olarak uygulanan sürgün cezası Tanzimat döneminde etkin bir ceza yöntemi olarak kullanılmış, o dönemin ceza kanunnamelerinde yerini almıştır. 1840'dan itibaren nefy ve kısas cezalarının hüküm ve uygulamaları için ayrı defterlerin tutulmasıyla da 1256/1840-1279/1863 dönemini kapsayan 5 adet Nefy ve Kısas Defteri teşkil edilmiştir.

Çalışmamıza kaynaklık eden ve 1843-1848 dönemi ceza ve af/ıtlak kayıtlarını içeren 2 Numaralı Nefy ve Kısas Defteri'ndeki hükümlere göre sürgün cezasının çoğunlukla kanuna aykırı hareket eden, halka zulmeden, rüşvet alan, zimmetine para/mal geçiren devlet görevlilerine, halk içinde huzursuzluk çıkaranlara, hırsızlara, eşkıyalara, din ve mezheplerine aykırı hareket eden zimmîlere uygulandığı görülmüştür. Ayrıca haksız yere adam öldüren kişilere de, maktûl yakınlarının kararına göre kısas ya da diyet cezası verildiği anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Örfî Hukuk, Şer'î Hukuk, Nefy, Kısas, Itlak, Nefy ve Kısas Defteri.

TRANSCRIPTION AND EVALUATION OF THE EXILE AND RETALIATION REGISTER OF NUMBER 2

Erciyes University, Institute of Social Sciences
Thesis of Postgraduate Study, June 2015
Supervisor: Assist. Prof. Dr. Funda ACAR

ABSTRACT

The Ottoman legal system mainly consisted of the Islamic law and its customary law, which was created in the areas defined by the sultan (ulu'l-emr) who was authorized to this effect by the Islamic law. According to Islamic law, the boardest area in which the sultan had legislative authority was criminal law. In this domain, except for the hadd (pl.hudûd) punishments (the prescribed punishments for certain offences that are fixed by the Qur'an and Hadith) and retaliation, the type and the amount of tazîr punishments (the punishments administered at the discretion of the ruler) were left to the sultan.

Exile (nefy), which was included in tazîr punishments, means to expel a convict from the place where that person lived to another place without his consent temporarily or life long. Whereas retaliation in Islamic law means to punish someone for murder or bodily injury in a same way.

Exile, which was used as a form of tazîr punishment in the Ottoman criminal law, was also used as an effective way of punishment in Tanzimat period in other areas and was included in the kanunname of the era. Starting from 1840, by keeping a different records for the verdicts and implementations of punishments, five exile and retaliation registers, which include 1256/1840-1279/1863 period, were formed.

In this study it is found out that according, to the sentences in Exile and Retaliation Register 2, which includes the punishment and release records between 1843-1848, sending into exile was mostly imposed upon the officials who didn't obey the laws, recieved bribe or embezzled money, created mischief among people, or who tyrannized over people. This punishment was also inflictes upon the zimmî's who didn't conform to their own religion, and upon thieves and bandits. It was also revealed that murderers were retaliated or had to pay blood money (diyat) depending on the decision of relatives of the victim.

Key Words: Customary Law, Islamic Law, Exile, Retaliation, Release, Exile and Retaliation Register

İÇİNDEKİLER

2 NUMARALI NEFY VE KISAS DEFTERİ'NİN TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK i

YÖNERGEYE UYGUNLUK SAYFASI ii

KABUL ONAY iii

ÖN SÖZ iv

ÖZET vi

ABSTRACT vii

İÇİNDEKİLER viii

KISALTMALAR xi

TABLOLAR LİSTESİ xii

GİRİŞ 1

1. OSMANLI HUKUKUNA GENEL BİR BAKIŞ 3

2. OSMANLI DEVLETİ'NDE YARGININ İŞLEYİŞİ 10

2.1. Dîvân-ı Hümâyûn 10

2.2. Şer'iyye Mahkemeleri 11

2.3. Vezir-i azam Divanları 13

2.4. Kazasker Divanları 14

2.5. Diğer Mahkemeler 15

2.6. Meşveret Meclisleri 15

2.7. Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye 16

2.8. Memleket Meclisleri 18

3. LİTERATÜR TARAMASI 18

4. MATERYAL VE YÖNTEM 20

BİRİNCİ BÖLÜM

1. OSMANLI DEVLETİ'NDE NEFY VE KISAS CEZALARI VE UYGULAMALARI 22

1.1. TANIMLARI 22

1.2. OSMANLI DEVLETİ'NDE NEFY VE KISAS CEZALARI 23

1.2.1. Nefy Cezalarının Veriliş Süreci 25

1.2.1.1. Nefy Süreleri 30

1.2.1.2. Nefy Yerleri 32

1.2.2. Kısas Cezalarının Veriliş Süreci 34

1.2.2.1. Kısas Cezasının Uygulanması 40

1.3. MAHKUMLARIN TAHLİYE EDİLME SÜRECİ 40

1.4. MAHKUMLARIN SERBEST BIRAKILMA ŞARTLARI 43

1.5. 2 NUMARALI NEFY VE KISAS DEFTERİ'NİN DEĞERLENDİRİLMESİ 44

1.5.1. Muhteva Özellikleri 44

1.5.2. Hüküm Başlıklarının Yazılışı 45

1.5.3. Olayın Anlatıldığı Metin (nakil / iblağ) Kısmı 47

1.5.4.Tarihler 48

1.5.5. Şerhler 48

1.5.6. Fiziki Özellikler 50

1.5.7. Defterin Osmanlı Diplomatikası Açısından Önemi 51

1.5.7.1. Defterde Kullanılan Dua Formları 52

1.5.7.2. Defterde Kullanılan Elkablar 53

1.5.8. Defterdeki Suçların Tasnifi ve Değerlendirilmesi 54

1.5.9. Defterdeki Hükümlere Göre Suçluların Serbest Bırakılma Sebepleri . 58

İKİNCİ BÖLÜM

2.1. DEFTERDEKİ BELGELERİN ÖZETLERİ 60

2.2. 2 NUMARALI NEFY VE KISAS DEFTERİ'NİN TRANSKRİPSİYONU ... 141

SONUÇ 596

EKLER 600

ORİJİNAL METİN 606

KAYNAKÇA 702

ÖZ GEÇMİŞ 719

KISALTMALAR

Bkz. : Bakınız

Bs. : Basım

Çev. : Çeviren

DİA. : Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi

ERÜ : Erciyes Üniversitesi

GOP : Gaziosmanpaşa Üniversitesi

H. : Hicrî

Haz. : Hazırlayan

İ.Ü. : İstanbul Üniversitesi

M. : Miladî

M.Ü. : Marmara Üniversitesi

NFY.KSS.,2 : 2 Numaralı Nefy ve Kısas Defteri

ö. : Ölüm tarihi

s. : Sayfa

SBE : Sosyal Bilimler Enstitüsü

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Hükümlerin Konu Dağılımı 45
Tablo 2. Şerhlerin Konu Dağılımı 49
Tablo 3. 989 Numaralı Dîvân-ı Hümâyûn Defterleri Kataloğu'na Kayıtlı Nefy ve Kısas Defterleri 51
Tablo 4. Defterdeki Suçların Tasnifi 54
Tablo 5. Kısas Suçlarının İşlendiği Suç Mahallerinin Dağılımı 56
Tablo 6. Kısas Hükümlerine Göre Suç Aletleri 57
Tablo 7. Suçluların Serbest Bırakılma Sebepleri 58

GİRİŞ

Hayatı belli bir düzen içinde devam ettirebilmek için hemcinsiyle bir arada yaşamak durumunda, hatta zorunluluğunda olan insan bu zorunluluğun gereği olarak oluşan toplumsal hayatı düzenleyen kurallara ihtiyaç duyar. Bu ihtiyaç toplumlar ve devletler arası ilişkilerde de söz konusudur. Birlikte yaşamayı düzenleyen ve bunun için toplumsal düzen kuralları olarak adlandırılan bu kurallar genellikle din, ahlak, hukuk, örf-adet ve görgü kuralları şeklinde dizilirler.[1] Bu bağlamda kişi-kişi, kişi-eşya, kişi-toplum ve toplum-toplum ilişkilerinin gereği olarak ortaya çıkan hakların ve sorumlulukların belli bir müeyyideye bağlı sosyal düzen kuralları haline getirilmesi ihtiyacı hukukun (geniş anlamda fıkhın) kurumsal bir yapı olarak doğmasını sağlamıştır.[2]

"Hukuk" kelimesi Arapça "hak" kelimesinin çoğuludur. Hak, "*doğru, gerçek, yerinde, lâyık, uygun, yaraşan*" gibi manalarda kullanılır.[3] Terim olarak hukuk, cemiyette düzen kuran, müeyyidesini toplum vicdanının tepkisinde ve bu tepkiye tercüman olan devletin maddi zorlama kuvvetinde bulan kaideler toplamıdır.[4] Tanımından da anlaşılacağı üzere insan hayatını düzenleyen hukuk kaideleri bir bakıma sosyal hayatın kalıpları olmakta ve insanların hak ve sorumluluklarının sınırlarını belirlemektedir.[5]

İnsanların aile, kabile, aşiret gibi topluluklar halinde yaşayıp henüz devlet ve ceza hukuku anlayışına sahip olmadığı devirlerde bile toplumun yapısına bağlı bir

---

[1] Ahmet Yaman, Halit Çalış, *İslam Hukukuna Giriş,* M.Ü.İlahiyat Vakfı Yayınları, 6.bs., İstanbul 2013, s.17.
[2] Yaman, Çalış, s.17.
[3] Hayreddin Karaman, *Anahatlarıyla İslam Hukuku 1: Giriş ve Amme Hukuku,* Ensar Neşriyat, İstanbul 1993, s.21.
[4] Karaman, s.22.
[5] Şamil Dağcı, *İslam Ceza Hukukunda Şahıslara Karşı Müessir Fiilller*, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara 1996, s.9.

cezalandırma sisteminin bulunduğu, toplulukların kendi toplumsal disiplinlerini ve kişilerin haklarını bu sistem içerisinde korumaya çalıştıkları bilinmektedir.[6]

Ceza, sözlükte isim olarak "*bir şeyin bedeli ve karşılığı*" demektir. İslam literatüründe cezanın terim olarak biri genel, diğeri özel olmak üzere başlıca iki manada kullanıldığı görülmektedir. Sözlük anlamıyla da ilintili olan genel anlamda ceza, dünyevî veya uhrevî mahiyette özendirici veya caydırıcı müeyyideden ibarettir. Özel anlamda ise dünyada hukuk düzeni tarafından suçluya uygulanacak maddî ve manevî müeyyideyi ifade eder. Bu manadaki cezayı Arap dilinde "*ukubet"* kelimesi, ceza hukukunda ise "*el-fıkhü'l-cinâî*" veya "*et-teşrîu'l-cinâî*" terimleri karşılamaktadır.[7]

Kaynağı Kur'an ve sünnete dayanan İslam hukukunda suça "*cerîme*" veya "*cürm"*denilmektedir ki; bunu "Allah'ın had, kısas ve tazîrle cezalandırdığı yasaklardır" şeklinde söylemek de mümkündür. Cerîmenin eş anlamlısı olarak bazen "*cinayet*" kelimesi de kullanılmaktadır. Cinayet aslında "insanın canına, malına, ırzına veya bir başka varlığına yönelik yasak davranışlar" ise de, eski hukuk literatüründe çoğunlukla "cana yönelik yasak fiiller" şeklinde değerlendirildiği belirtilmektedir. [8]

İslam ceza hukukunda ceza uygulamaları çeşitli yönlerden farklı ayırımlara tâbi tutulabilir. Hedef aldıkları hak ve menfaatlerin mahiyetleri itibariyle cezalar hayata, bedene, şahsiyete, mal varlığına veya ferdin temel hak ve hürriyetlerine ilişkin olabilir. Suçun ihlâl ettiği hakkın, diğer bir ifadeyle cezanın uygulanmasında hâkim olan hakkın içeriğine göre cezalar; Allah/toplum hakkına bağlı olan cezalar, şahsî haklarla ilgili cezalar, her iki hakkın da bulunduğu cezalar şeklinde üçlü bir ayırıma tâbi tutulabilir. Bununla birlikte cezaların en çok bilinen sınıflaması, şâri'(kanun koyucu) tarafından belirlenip belirlenmediğine göre yapılan ve suçun çeşidini de dikkate alan ayırımdır.[9] Bunlar; "*had gerektiren suçlar, şahsa karşı işlenen suçlar (cinayetler) ve tazîr suç ve cezaları"* dır.

Had gerektiren suçlar; Allah hakkı (kamu hakkı) olarak uygulanması gereken miktarı belli cezadır. Bu tür suç ve cezalarda kanunîlik ilkesi geçerlidir. Şeriatın tarifine az da

---

[6] Ali Bardakoğlu**,** "Ceza-Tarihi Gelişim", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (DİA)*, Cilt 7, İstanbul 1993, s.470.
[7] Adil Bebek, "Ceza" , *DİA*, Cilt 7, İstanbul 1993, s.469.
[8] Halil Cin, Ahmet Akgündüz, *Türk Hukuk Tarihi*, Cilt 1, Selçuk Üniversitesi Yayınları, Konya 1989, s.252.
[9] Bardakoğlu**,** s.473-474.

olsa uymadığı an uygulanamaz. Had cezaları gerektiren suçlar; zina, iffete iftira (kazf), içki içmek (şirb), hırsızlık (sirkat), yol kesme (hirabe=kat'-ı tarik), dinden dönme (riddet) ve devlete karşı isyan (bagy) dır.[10]

Şahsa karşı işlenen suçlar (cinayetler); bunlar "*kısas gerektiren suçlar*" olarak da tarif edilmektedir. İnsanın canına, malına, ırzına yönelik şer'an yasak olan fiillerdir. Kısasta kul hakkı hakim olduğu için mağdurun ya da yakınlarının affıyla cezanın düşmesi ya da diyete dönüşmesi mümkündür. İslam ceza hukukunda kısas gerektiren suçlar; kasden (amden) öldürme, kasıd benzeri (şibhü'l-amd) ile öldürme, hataen (taksirle) öldürme, kasden yaralama ve sakatlama, hataen yaralama ve sakatlama suçlarıdır.[11]

Tazîr gerektiren suçlar ise; had ve kısas cezaları dışında kalan miktar ve keyfiyeti ulü'l-emre (ehl-i örf/yasama organı) bırakılan suç ve cezalardır. Tazîr cezalarında Allah ve kul hakkı birlikte bulunmaktadır. İslam hukukunda tazîr cezaları kapsamında, ölüm(idam) ve sopa cezaları, hapis ve sürgün cezası, müsadere, tazminat, tağyir (malın kullanımının başkalaştırılması) ve malî mahrumiyet gibi cezalarla, suçluya nasihat, kınama ve azarlama (tekdir, tevbih), tehdit, teşhir, tecrit, sözlü uyarı, memuru görevden azil[12] sayılabilir. Ayrıca Osmanlılarda uygulanan kürek cezası, pranga-bendlik cezası, kal'a-bendlik cezası, alnın dağlanması, sakalın kesilmesi vb. cezalar[13] ile zimmîlere uygulanan manastır-bendlik[14] cezaları tazîr cezalarındandır.

1. OSMANLI HUKUKUNA GENEL BİR BAKIŞ

Osmanlı Devleti'ni etnik, dinî ve kültürel farklılıklar bakımından en zengin, ama aynı zamanda da problemli olan bir coğrafyada altı asrı aşan bir süre ayakta tutan etkenlerin başında bu devletin sahip olduğu hukukî yapı ve bunu işletiş biçiminin geldiği söylenmektedir.[15] Osmanlı Devleti'nde hukuk esas itibariyle diğer İslam ve Türk devletlerinde olduğu gibi İslam hukukundan müteşekkildir. Bu İslam dininin sadece bir inanç ve ibadet esaslarından oluşmayıp hukuku da içine almak üzere hayatın bütün yönlerini düzenleyen bir sistem olmasından kaynaklanmaktadır. Bu sebeple İslamiyet'i

[10] Karaman, s.218-226.
[11] Karaman, s.226-232.
[12] Esra Yakut, *Osmanlı Hukukunda Tazir Cezaları*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2011, s.30-53.
[13] Karaman, s.218-235, Cin , Akgündüz, s.264-281.
[14] Bkz.*"2 Numaralı Nefy ve Kısas Defteri'nin Transkripsiyonu*" (NFY.KSS.,2), 25/3, 54/3.
[15] M.Akif Aydın, "Osmanlı Hukukunun Genel Yapısı ve İşleyişi", *Türkler,* Cilt 10, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2002, s. 15.

kabul eden milletler bu kabulün bir gereği olarak İslam hukukunu da benimsemişlerdir.[16] Osmanlı Devleti de bir İslam devleti olması sebebiyle ilk teşekkül ettiği yıllardan itibaren İslam hukukunun hükümlerini uygulamaya başlamıştır. Öyle ki Osman Bey (1299-1326)'in ilk tayin ettiği devlet memurları, kadı ve kadının verdiği kararları icraya memur olan subaşı olmuştur.[17]

Osmanlılar İslam hukukunu uygularken zamanın gerektirdiği düzenlemeleri ve ilaveleri yapmaktan geri durmamışlardır. Bunu yaparken İslam hukukunun devlet başkanına tanıdığı geniş takdir ve düzenleme yetkisinden faydalanmışlardır. Osmanlı padişahlarının münferit ferman ve kanunlarıyla yapılan bu düzenlemeler zaman içerisinde önemli bir yekûna ulaşınca oluş biçimine bakılarak kendi içinde bir bütün olarak değerlendirilmiş ve ayrı bir isimle anılmaya başlanmıştır. Klasik fıkıh kitaplarında yer alan ve geçmiş dönemlerde devletin müdahalesinden bağımsız olarak oluşan hukuka şer'î hukuk, padişahların emir ve fermanlarıyla oluşan hukuka da örfî hukuk adı verilmiştir. İşte Osmanlı hukuku esas itibariyle şer'î hukuk ile bu hukuk yanında zaman içerisinde oluşan örfî hukuktan ibaret olmaktadır. [18]

Osmanlı hukukunu oluşturan iki unsurdan İslam hukukuna "*şer'", "ahkam-ı şer'iyye*", tanzimi ulü'l-emre (ehl-i örf) bırakılan örfî hukuka ise "*örf", "kanun", "kavanin-i örfiyye", "yasa", "yasak", "siyaset", "siyaset kanunları", yahut "siyaset-i şer'iyye"* gibi isimler verilmiştir. Ferman, berat, hüküm, kanunname, siyasetname, adaletname tarzındaki Osmanlı hukuk belgelerinde Osmanlı hukukunun bu ikili yapısı "şer" ve kanun" şeklinde sürekli birlikte anılmıştır.[19]

Bilindiği gibi şer'î hukukun kaynakları İslam hukukunun kaynaklarıdır. Bunlar iki kısımdır. Birincisi aslî kaynaklardır ki, bunlara edille-i şer'iyye denir ve Kur'an, sünnet, icma ve kıyas olmak üzere dört tanedir. İkincisi talî ve tebeî kaynaklardır ki, örf-adet kaideleri, istihsân, istislâh (kamu yararı) ve eski hukuk sistemleri gibi kaynaklardır.[20]

---

[16] M.Akif Aydın, *Türk Hukuk Tarihi,* Beta Basım Yayım Dağıtım, 4. bs., İstanbul 2001, s. 67.
[17] Cin, Akgündüz, s.115.
[18] Aydın, *Türk Hukuk Tarihi*, s.67-68.
[19] Aydın, Osmanlı Hukukunun Genel Yapısı ve İşleyişi, s.15, Akgündüz, s.51.
[20] Ahmet Akgündüz, *Osmanlı Kanunnameleri ve Hukuki Tahlilleri,* Cilt 1, Fey Vakfı Yayınları, İstanbul 1990, s.49.

Osmanlı tarihi kaynaklarında örfî hukuk terimine ilk defa II. Mehmed (1451-1481) döneminde rastlanmaktadır. Bu dönemin tarihçisi Tursun Bey (ö.1499?) şer'î hukukun yanı sıra örfî hukukun varlığından da söz etmektedir. Tursun Bey örfî hukuku ;

> *"Yani bu tedbir ol mertebe olmazsa belki mücerred tavr-ı akl üzere nizâm-ı âlem-i zâhir için mesela tavr-ı Cengiz Han gibi olursa sebebine izafe ederler siyaset-i sultanî ve yasağ-ı padişahî derler ki örfümüzce ona örf derler"*[21] şeklinde tarif etmektedir.

Burada dikkat edilmesi gereken husus Fatih dönemi gibi oldukça erken bir devirde Osmanlı hukuku içinde böyle ikili bir oluşum tarzının kabul edilmiş ve yerleşmiş bulunmasıdır. [22]

Önemle belirtelim ki, Osmanlı Devleti'nde örfî hukukun hükümleri tedvin edilirken, devletin hakim hukuk düzeni olan İslam hukuku ile çatışmamasına azamî gayret gösterilmiştir.[23] Öyle ki Osmanlı Devleti'nde ilk örfî vergi olan pazar vergisinin (bâc) konması sırasında Osman Gazi'nin Allah'ın emri değil diye böyle bir vergiye karşı çıktığını, ancak şer'î esaslara aykırı olmadığını anladıktan sonra bunu kabul ettiğini tarihi kaynaklar belirtmektedir.[24] Bununla birlikte özellikle ceza hukuku sahasında ve kardeş katli gibi bazı uygulamalarda şer'î hukuka aykırı tatbikata rastlandığı da vâkidir.[25] Ancak şer'î esaslara aykırı kanun hükümlerinin hazırlanmasıyla birlikte bunların farkına varıldığında çoğunlukla kaldırıldıkları da görülmektedir. Nitekim XVI. ve XVII. yüzyıllarda kanun hükümlerinin haşiyelerine düşülen notlarda bu hükümlerin yanlış ve şer'-i şerife aykırı olduğu kaydedilmiş ve yürürlükten kaldırıldığı zikredilmiştir.[26]

Osmanlı Devleti'nde İslam hukukunun açıkça vaz' ettiği alanlarda Hanefî mezhebinin görüşleri esas alınarak uygulanmıştır.[27] Böylece İslam hukukunun resmen kanunlaştırılmadığı ve dolayısıyla resmi kanun metinlerinin bulunmadığı bir dönemde hukukun uygulanmasında bir birlik sağlanmıştır. Ayrıca mahkemelerde bilgi kaynağı

---

[21] Tursun Bey, *Tarih-i Ebü'l-Feth*,haz. A.Mertol Tulum, İstanbul 1977, s. 12.
[22] Aydın, *Türk Hukuk Tarihi*, s. 68.
[23] Akgündüz, s.65, Aydın, *Türk Hukuk Tarihi* s.73.
[24] Aydın, *Türk Hukuk Tarihi*,s.73.
[25] Mehmet Akman, *Osmanlı Devleti'nde Ceza Yargılaması,*Eren Yayıncılık, İstanbul 2004, s.17.
[26] Akgündüz, s. 87.
[27] Cin ,Akgündüz, s. 115.

olarak kullanılan ve medreselerde de ders kitabı olarak okutulan fıkıh kitaplarının kullanılmış olması bu birlik ve istikrarı daha da güçlendirmiştir. Keza Osmanlı mahkemelerinde kullanılan iki önemli fıkıh kitabından birisi II. Mehmed devri hukukçularından Molla Hüsrev'in (885/1480) "*el-Gurer ve'd-Dürer*" adlı eseri, diğeri ise İbrahim Halebî'nin (956/1549) "*Mülteka'l-Ebhur*" adlı eseridir. Bu iki eser 1648 ve 1687 tarihli fermanlarla Osmanlı Devleti'nin resmi hukuk tüzüğü (kod) olarak kabul edilmiştir. Bu eserlere Ebu's-Suud Efendi ve Abdurrahim (Menteşî-zâde) Efendi'nin fetvaları gibi bazı fetva mecmualarını da eklemek mümkündür.[28]

Osmanlı'nın örfî hukuk alanındaki kararlı uygulamalarında ise kanunnamelerin önemi büyüktür. İslam hukukunun bazı sahalarda ulü'l-emre (kanun koyucu, padişah) verdiği yasama yetkisi ile oluşturulan kanunnamelerin en önemli fonksiyonu Osmanlı tebasına uygulanacak hükümlerin açık ve biliniyor olmasını sağlamak, böylece hukukî uygulamalarda keyfîliği önlemek ve adalete olan güven duygusunu temin etmektir.[29] Bu amaçla, Osmanlı sultanları özellikle arazi rejimi, zamanaşımı, tazîr cezaları gibi konularda pek çok kanunname çıkarmışlardır. Bunlardan II. Mehmed kanunnameleri, I. Süleyman'a (1520-1566) ait kanunnameler ve III. Ahmed (1703-1730) kanunnamesi en genel ve en meşhur olanlarıdır. [30]

I. Süleyman'dan sonra Osmanlı Devleti'nin şer'-i şerife olan bağlılığı ve kanunlara gösterdiği titizlik gevşemiştir. Nitekim duraklama ve gerileme dönemi de başlamıştır.[31] Osmanlı Devleti'nde bilhassa XVII. asrın sonlarından itibaren, birbirini takip eden harpler, isyanlar dolayısıyla devlet idaresi zaafa uğramış, temel hakları gözetilmeyen fertlere karşı gayri kanunî ve usulsüz muameleler artmıştır. [32] Bu durum devletin siyasî ve hukukî yapısında değişikliği gerekli kılmıştır.

Osmanlı Devleti'nin siyasî ve hukukî yapısındaki değişiklik III. Selim (1789-1808) dönemi ile başlamıştır. III. Selim, örfî hukuk alanındaki yasama faaliyetlerinin yürütülebilmesi için devlet işlerinin sadece padişahta toplanmasının doğru olmadığını dolayısıyla meşveret usulünün yeniden canlandırılmasının gereğini açıkça belirtmiştir.

---

[28] Cin ,Akgündüz, s. 115-116, Aydın, Osmanlı Hukukunun Genel Yapısı ve İşleyişi, s.17.
[29] Aydın, Osmanlı Hukukunun Genel Yapısı ve İşleyişi, s. 17.
[30] Cin, Akgündüz, s. 116.
[31] Bilal Eryılmaz, *Tanzimat ve Yönetimde Modernleşme*, İşaret Yayınları, İstanbul 1992.s.22-31.
[32] Ahmet Gökçen, *Tanzimat Dönemi Osmanlı Ceza Kanunları ve Bu Kanunlardaki Ceza Müeyyideleri*, Yüksek Lisans Tezi, İ.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 1989, s.11.

Bu amaçla şeyhülislam, sadrazam ve devlet ricâlinin hatta halkın katılacağı "*Meclis-i Şûrâ*"nın tekrar hayata geçirilmesine çalışılmış, ancak sonuçları tam alınamamıştır.[33]

III. Selim'den sonra II. Mahmud (1808-1839) devrinde idarî alanda köklü değişikliklere gidilmiştir. İdareyi keyfiyetten kurtarmak amacıyla Ayan ve Beyler'le hükümet merkezi arasında yapılan toplantılar neticesinde yasamadan çok yürütme alanında padişahın icraatını bazı esaslara bağlayan ve karşılıklı taahhütleri içeren *"Sened-i ittifak*" (1808) imzalanmıştır. [34] II. Mahmud'un hükümdarlığının son yıllarında 24 Mart 1838'de adlî alanda yaptığı önemli bir yenilik ise Tanzimat Dönemi'nde devletin ihtiyaç duyduğu kanunname tasarılarını ve nizamnameleri hazırlayacak şûrâ meclisi mahiyetindeki "*Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye*" nin kurulması olmuştur.[35]

III. Selim ve II. Mahmud'un giriştiği yenilikler dizisinin devamı niteliğindeki "*Tanzimat Dönemi* (1839-1876)", Osmanlı Devleti'nin üzerinde yoğunlaşan iç ve dış baskıların ve Mustafa Reşid Paşa'nın (ö.1924) I. Abdülmecid (1839-1861) nezdinde giriştiği çabaların neticesinde "*Gülhane Hatt-ı Hümâyûnu*" da denen Tanzimat Fermanı(1839)'nın ilanıyla başlamıştır. Söz konusu ferman, devletin iyi idare edilmesi için hukukî, idarî ve askerî alanda yeni düzenlemelerin, kanunların yapılacağına ve bunların şer'î hukuka uygun olacağına işaret etmektedir. Bu düzenlemelerle özellikle keyfî uygulamalara son verileceği ve herkesin kanun önünde eşit olacağı bildirilmektedir.[36]

Bu dönemde keyfî uygulamalara son verilmesi maksadıyla gerçekleştirilen en önemli hukuk hareketleri kanunlaştırma alanında olmuştur. Tanzimat'ın ilanından sonra kabul edilen ilk kanun 3 Mayıs 1840 tarihli *Ceza Kanunu*'dur.[37] Bu kanun; katl ve idam, sâî bi'l-fesâd olanlar (ortalığı birbirine katan), hakaret, itâle-i lisân (dil uzatma) ve darb, mahfûziyet-i mülk ve mal kaidesine muhalefet, rüşvet, irtikâb ve ihtilâs (nitelikli zimmet suçu), devlet malının zararına sebebiyet, devlet memurlarının birbirlerinin işlerine müdahale etmesi, vergisini tediyeden imtina, devletin memurlarına muhalefet veya onları darb ve cerh, teşhir-i silah ve cerh, şekâvet, âmirine itaat ve vazifesinden hâriç umûra taaddî ile evâmir ve tâlimât-ı hükümete adem-i riâyet konularındaki suçlar

[33] Cin ,Akgündüz, s. 163.
[34] Cin ,Akgündüz, s. 164 . bkz. Eryılmaz, s.48-54
[35] Cin ,Akgündüz, s. 164 .
[36] Cin ,Akgündüz, s. 164.
[37] Aydın, *Türk Hukuk Tarihi*, s. 431.

ve cezalara yer vermektedir.[38] Bir mukaddime, bir hatime ve onüç fasıldan ibarettir. Tamamı 41 maddedir. Bu kanunun ihtiyaca cevap vermemesi üzerine 1851'de üç fasıl ve 43 maddeden oluşan *Kanun-ı Cedid* kabul edilmiştir.[39] Bu kanunname ilkine göre daha ayrıntılı ise de düzen ve yazılışı bakımından hemen hemen aynıdır. 1858 kadar yürürlükte kalan Kanun-ı Cedid'in ardından söz konusu tarihte Fransız Ceza Kanunu esas alınarak "*1274 Tarihli Ceza Kanunname-i Hümâyûnu*" adında daha kapsamlı bir kanun çıkarılmıştır. Bu kanun da 1 Temmuz 1926 yılına kadar yürürlükte kalmıştır.[40]

Tanzimat döneminde söz konusu ceza kanunnamelerinin yanı sıra farklı alanlarda da kanunnameler hazırlanmıştır. Bunlardan en önemlisi 1857'de Ahmed Cevdet Paşa (ö.1895)'nın başkanlığında bir heyet tarafından hazırlanan *Arazi Kanunnamesi*'dir. Bu kanunname cumhuriyet dönemine kadar yürürlükte kalmıştır. Yine 1869-1876 yılları arasında Ahmed Cevdet Paşa'nın gayretleriyle hazırlanan en önemli kanun *Mecelle-i Ahkam-ı Adliyye*'dir. 16 kitap ve 1851 maddeden oluşan Mecelle, o zamana kadar yürürlükte olan İslam hukukunun esas itibariyle eşya, borçlar ve yargılama hukukuyla ilgili hükümlerini bir araya getiren teknik ve millî bir kanundur. Mecelle ile medenî hukukun önemli sahaları kanunlaştırılmakla birlikte aile hukuku kanunlaştırma dışında bırakılmıştı. Bu alanın kanunlaştırılması ancak XX. yüzyılın başlarında olmuştur. Hukuk-ı Aile Kararnamesi 25 Ekim 1917'de Mahmud Esad Efendi (ö.1918)'nin başkanlığında bir heyet tarafından hazırlanmıştır. Ancak söz konusu kararname hem gayr-i müslim azınlıkların hem de muhafazakar Müslümanların tepkisini çekmiş ve bunun sonucu olarak 19 Haziran 1919'da yürürlükten kaldırılmıştır.[41]

Bahsedilen bu kanunnamelerin yanısıra tamamen Batı'nın tesirinde kanunnameler de hazırlanmıştır. Batıyla Osmanlı'nın ticarî ilişkilerindeki ihtilafları çözmek maksadıyla, 1850'de Fransız Ticaret Kanunu esas alınarak "*Ticaret Kanunnamesi"* hazırlanmıştır. Yine ticarî meselelerle ilgili olarak 1861'de "*Usûl-i Muhakeme-i Ticaret Nizamnamesi"* ve 1863'de "*Ticaret-i Bahriye Kanunnamesi"* düzenlenmiştir. Ayrıca 1879'da "*Usûl-i*

[38] Gökçen, s.95-104 .
[39] Aydın, *Türk Hukuk Tarihi*, s. 431.
[40] Musa Çadırcı, *Tanzimat Döneminde Anadolu Kentlerinin Sosyal ve Ekonomik Yapıları*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1991, s.206.
[41] Aydın, *Türk Hukuk Tarihi*, s. 431-433.

Muhakemat-ı Cezaiye Kanunu" ile "*Usûl-i Muhakemat-ı Hukukîye Kanunu"* [42] da Batı'nın etkisiyle hazırlanmış kanunlardandır.

Tanzimat döneminde kanunlaştırma alanında yapılan düzenlemelerle birlikte adlî teşkilat alanında da düzenlemelere gidilmiştir. Bu alanda yapılan düzenlemeler esas itibariyle şer'î mahkemelerin yanı sıra kurulan yeni mahkemelerden müteşekkildir. Bu mahkemelerin ilki 1840'da ticaret meclisi olarak teşekkül eden "*Ticaret Mahkemeleri*"dir. Bu mahkemeler, Batılı tüccarlar ile Osmanlı'nın ticarî ilişkilerinde karşılaşılan sorunlara ilişkin davaların görülmesi maksadıyla kurulmuştur. Öte yandan özellikle ceza kanununu uygulamak üzere İstanbul'da "*Meclis-i Tahkikat"* adlı bir kurul oluşturulmuştur. 1847'de Osmanlı vatandaşları ile yabancıların ceza davalarına bakmak üzere, kazalarda dava meclisi, sancaklarda temyiz meclisi, vilayetlerde de temyiz divanı adları altında hukuk ve ceza mahkemelerini bünyesinde bulunduran karma mahkemeler kurulmuştur. Sonraları "*Nizamiye mahkemeleri"* olarak nitelendirilen bu mahkemelerle "*Şer'iyye mahkemeleri"*nin görev alanı daraltılmıştır. 1868'e gelindiğinde ise Nizamiye mahkemelerinin temyiz mercii "*Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye"* kurulmuştur. Bu divanın yanı sıra Osmanlı Devleti'nde idarî yargıyla bağımsız olarak görevlendirilen ilk mahkeme "*Şûrâ-yı Devlet"* teşkil edilmiştir.[43] Mecelle'nin yanı sıra çok sayıda Osmanlı hukukî düzenlemeleri bu meclisin elinden geçmiştir. [44]

Osmanlı hukuk sisteminde Tanzimat dönemine kadar tek mahkeme olma özelliğini taşıyan Şer'iyye mahkemeleriyle, Tanzimat sonrası açılan Ticaret ve Nizamiye mahkemeleri, gayr-i müslim Osmanlı tebaasının şahsî davalarına bakan Cemaat mahkemeleri ve yabancıların kendi aralarındaki hukukî anlaşmazlıklarına bakan Konsolosluk mahkemeleriyle mahkeme sayısı beşe çıkmıştır. Ne var ki Konsolosluk mahkemeleri ile Cemaat mahkemeleri Tanzimat döneminin ardından Osmanlı Devleti'nin egemenlik haklarını tehdit eder görülmeye başlanmış ve kaldırılması gündeme gelmiştir. Ancak bu mahkemeler Osmanlı Devleti'nin sonuna kadar varlıklarını devam ettirmişlerdir. [45]

[42] Aydın, *Türk Hukuk Tarihi*, s.433-435.
[43] Aydın, *Türk Hukuk Tarihi*, s. 426-428.
[44] Cin ,Akgündüz, s. 165.
[45] Aydın, *Türk Hukuk Tarihi*, s.426-429.

2. OSMANLI DEVLETİ'NDE YARGININ İŞLEYİŞİ

Osmanlı Devleti'nde yargı; *Dîvân-ı Hümâyûn, Şer'iyye mahkemeleri, Vezir-i azam divanları, Kazasker divanları* ve *diğer mahkemeler*ce gerçekleştirilmiştir. Bunlara divan olarak nitelendirilmemekle birlikte önemli bir danışma kurulu olan *Meşveret Meclisleri'*ni dahil etmek gerekir. Tanzimat'la birlikte bunlara *Meclîs-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye* ve *Memleket Meclisleri* de eklenmiştir.

2.1. Dîvân-ı Hümâyûn

Abbasilerden itibaren bütün İslam devletlerinde görülen ve merkez divanlarının en gelişmiş şekli olarak Osmanlı devlet yönetiminde yerini alan karar organı "Dîvân-ı Hümâyûn"dur. [46]

"Padişah Divanı" olarak adlandırılan bu divan, II.Mehmed dönemine kadar hükümdarın, sonraları vezir-i azamın başkanlığında toplanarak devlete ait siyasî, idarî, malî, adlî ve askerî işlerle vatandaşların her türlü müracaat ve şikayetlerinin sonuçlandırıldığı en yüksek karar ve yürütme organıdır. Divanda idarî, siyasî ve örfî işler doğrudan, diğer davalar gerekli görüldüğünde ya da başvuru olduğunda (temyiz amaçlı) incelenirdi. Memleketin herhangi bir yerinde haksızlığa uğrayanlar, mahallî kadılarca haklarında yanlış hüküm verilenler, valilerden, askerî sınıftan ve vakıf mütevellilerinden şikayeti bulunanlar için divan kapısı her zaman açıktı. [47]

Dîvân-ı Hümâyûn'un aslî üyeleri başta vezir-i azam olmak üzere Kubbealtı vezirleri, Rumeli ve Anadolu kazaskerleri, defterdarlar, nişancı, Rumeli beylerbeyi idi. Vezirlik rütbesine yükseldikten sonra yeniçeri ağası ve kaptan paşa da divanın aslî üyesi sayılırdı. Şeyhülislam divanın üyesi değildi. Ancak kazaskerin çözemediği ve önemli olan meselelerde kendisinden fetva talep edilmek üzere divana çağrılabilirdi, fakat oy hakkı yoktu. Bunlardan başka divanın ayak işlerini görmek üzere çavuşbaşı, kapıcılar kethüdası, tezkireciler, emîn-i ahkâm ve reisü'l-küttab da divana katılabilirlerdi.[48]

---

[46] Aydın, *Türk Hukuk Tarihi,* s.138.

[47] İ. Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Devletinin Merkez ve Bahriye Teşkilatı,* Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1988, s. 13, Cin, Akgündüz, s.198-200.

[48] Ahmet Mumcu, *Hukuksal ve Siyasal Karar Organı Olarak Divan-ı Hümayun*, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara 1976, s.37-66, Cin ve Akgündüz, s.198-199, Aydın, *Türk Hukuk Tarihi,* s.139-143.

Divan toplantılarından sonra divan üyeleri bilgi vermek ve onayını almak üzere padişahın huzurunda arza çıkarlardı. Divanın aldığı kararlar şer‘î ve örfî kanunlara aykırı olmadığı müddetçe padişah tarafından onaylanarak yürürlüğe girerdi. Padişahın onayından geçen kararlar “hüküm” adını alırdı. [49]

Dîvân-ı Hümâyûn, Orhan Gazi (1326-1359) zamanından XV. asrın ortalarına kadar hemen her gün, XV. asır ortalarından sonra cumartesi, pazar, pazartesi ve salı günleri olmak üzere haftada dört gün ve padişah nerede ise orada toplanırdı. Divan, II. Mehmed’den sonra vezir-i azamın başkanlığında Kubbealtı’nda toplanmaya devam etmiştir. XVII. asrın ikinci yarısından itibaren divanın önemini ve gücünü kaybetmesiyle toplantı sayısı ikiye indirilmiş, XVIII. asır başlarında divanın ehemmiyetini iyice kaybetmesiyle görev ve yetkileri Bâb-ı âlî’ye geçmiştir. Bununla birlikte Dîvân-ı Hümâyûn sembolik olarak Osmanlı Devleti’nin sonuna kadar varlığını sürdürmüştür. [50]

2.2. Şer‘iyye Mahkemeleri

“Meclis-i şer‘”, “şer‘-i şerîf”, “meclis-i enver”, “meclis-i şer‘-i hatîr-i lâzimü’t-tevkîr” gibi adlarla anılan Şer‘iyye mahkemeleri, Osmanlı Devleti’nin başlangıcından Tanzimat dönemine kadar her türlü hukukî anlaşmazlıkların çözüldüğü bir makam olmuştur. Şer‘iyye mahkemeleri tek hakimli mahkemeler olmasına rağmen, kadıların ilmî görüşlerinden yararlandıkları müftüler ve *“şühûdü’l-hâl”* denen görevlilerin bu mahkemelerde önemli bir yeri vardır.[51] Şühûdü’l-hâl görevlileri muhakemenin gözlemcisidirler. Udûl-i müslimîn ve şühûdü’l-udûl de denilen bu gözlemciler yargılamaya veya kadının kararlarına müdahale etmez, varlıklarıyla kadının âdil karar vermesinde etkili olurlar.[52]

Şer‘iyye mahkemelerinin belli bir makam binası yoktur. Ancak bu şer‘î meclis adıyla yargılamanın yapıldığı belirli bir yerin olmadığı manasına alınmamalıdır. Kadıların yargı işlerini yürütebilecekleri ve tarafların kendilerini her an bulabilecekleri belirli bir

[49] Cin ve Akgündüz, s.200, Aydın, *Türk Hukuk Tarihi*, s.144.
[50] Aydın, *Türk Hukuk Tarihi*, s.143-144, Cin , Akgündüz, s.200.
[51] Aydın, *Türk Hukuk Tarihi*, s.78.
[52] Akman, s. 31.

yerleri vardır. Bu yerler, kadının evi, cami, mescid veya medreselerin belli odaları olabilmektedir. Kadılar bayram ve Cuma günleri dışında yargı görevini ifa ederler.[53]

Kadılar kadı beratı denilen belgeyle kaza bölgelerine tayin olunurlar ve çok sıkı bir şekilde merkezin denetimi altında tutulurlardı. Kadı kaza bölgesi dahilinde küçük yerleşim birimlerinin başına nâib tayin ederdi. Bu nâibler de kadının kendilerine verdiği görevi yerine getirirdi. Kadının nâib dışındaki yardımcıları (*mu'in-i şer'*) muhzır, subaşı, asesbaşı, çavuş ve mahkeme tercümanlarıdır.[54]

Şer'iyye mahkemelerinde yargılama, şikayet veya suç duyurusunun mahkemeye ulaşmasıyla başlardı. Hazırlık soruşturması sayılabilecek bu safhada davacı delillerini mahkemeye sunar, mahkeme de bunları kayda geçirirdi.[55] Eğer suç özel hukukun (hukuk-ı ibad) ihlali sahasına giriyorsa, şahsî dava açılması gerekirdi. Sövme, hakaret, öldürme ve yaralama suçları özel hukuka girerdi. Kamu hukukunun ihlali sayılan hırsızlık ve zina iftirası (kazf) suçlarına bakılması da şahsî dava açılmasına bağlıydı. Topluma karşı işlenmiş suçlarda dava kendiliğinden var kabul edilir ve kadının duruma el koyması için bir davanın açılmış olması şartı aranmazdı. Her vatandaş bu konularda mahkemeyi haberdar edip davaya bakılmasını sağlamakla görevliydi.Yani böyle bir suçun işlendiğini gören kadı, tek başına olaya el koyabileceği gibi her vatandaş da mahkemeye başvurarak kadıyı durumdan haberdar edebilirdi. Davalar her zaman açık yapılırdı. [56]

Ceza yargılamasında önce davacı, şikayetini ve suç isnadını ortaya koyar, kadı şikayeti ve iddiayı dinledikten sonra sanıktan cevap isterdi. Sanık suçu işlediğini itiraf ederse kendi rızasıyla ikrar ettiği kayda geçirilir, sanık isnadı kabul etmez ve suçu işlediğini inkâr ederse hâkim bu defa davacıdan delil (şahit/ beyyine) getirmesini isterdi. Eğer davacı delil sunamaz veya delil toplamak için mühlet istemezse, kadı tekrar sanığa döner ve ondan suçu işlemediğine dair yemin etmesini isterdi. Sanık yemin ederse

[53] Akgündüz, s. 224.
[54] Akman, s. 41-51.
[55] Akman,s.112.
[56] Abdülaziz Bayındır**, "**Örneklerle Osmanlı'da Ceza Yargılaması" *Türkler,* Yeni Türkiye Yayınları, Cilt 10, Ankara 2002, s. 70.

kendisine isnad edilen suçtan beraat etmiş olur, yeminden kaçınırsa ithamı kabul etmiş sayılırdı. Yapılan yargılama, kadı hükmüyle sonuçlanırdı. [57]

Had ve kısas cezasını gerektiren suçlarda, şahitler dinlendikten sonra, haklarındaki tezkiye işlemleri tamamlanıncaya kadar, emniyet tedbiri olarak, zanlılar tutuklanırdı. Bunlar dışında sadece sabıkalı kişiler ve kaçmasından endişe duyulan sanıklar, tedbir olarak tutuklanabilirdi. Tutukluların güvenilir kişilerin kefaletiyle serbest bırakılması ise her zaman mümkündü.[58]

Osmanlı'da halkın çoğunluğu Hanefî mezhebinden olduğu için kadılar da Hanefî mezhebine göre hüküm verirlerdi. Diğer mezheplere mensup Müslüman ahâli arasında zuhura gelen ve kendi mezheplerine göre çözülmesi gereken dava ve meselelerde eğer o bölgede kendi mezhebinden kadı yoksa, o mezhebin alimlerinden biri hakem tayin edilir, bu alim mensup olduğu mezhebe göre karar verir ve Hanefî kadı onun hükmünü onaylardı.[59]

2.3. Vezir-i azam Divanları

Osmanlı Devleti'nde sultanın vekili ve yürütmenin ikinci başkanı olan vezir-i azam, Dîvân-ı Hümâyûn dışında Paşa kapısı veya Bâb-ı âlî denilen kendine ait konağında görevini yerine getirirdi. Dîvân-ı Hümâyûn önemini kaybettikçe vezir-i azamın ve hizmetinde çalıştırdığı memurların da önemi artmıştır.[60]

Vezir-i azam her meseleyi Dîvân-ı Hümâyûn'a götürmezdi. Belli günlerde kendi konağında da bazı alt divanlar kurdurur ve memleketin meselelerini görüşürdü. Bu divanların en önemlileri şunlardı: İkindi divanı; salı ve perşembe günleri dışında ikindi vakitlerinde toplanan divandı. Bu divanda Dîvân-ı Hümâyûn'da bitmeyen veya padişaha arza gerek görülmeyen davalara bakılırdı. Cuma divanı (huzur mürâfaası); cuma günleri vezir-i azam huzurunda Anadolu ve Rumeli kazaskerlerinin bir araya gelerek yaptıkları divan idi. Bu divanda şer'î, hukukî, örfî davalar görülüp hükümler verilirdi. Vezir-i azam gerekli gördüğü takdirde bazı hukukî meseleleri Rumeli kazaskerine havale ederdi. Vezir-i azam, davaların yoğunluğuna bağlı olarak Anadolu

[57] Akman,s.114-115.
[58] Bayındır, s.70.
[59] Akgündüz, s. 69.
[60] Cin ,Akgündüz, s.203.

kazaskerine de görev verebilirdi. Çarşamba divanı; Çarşamba günleri, İstanbul, Galata, Eyüp ve Üsküdar kadılarının katıldığı ve vezir-i azamın başkanlık yaptığı divandır. Bu divanda da şer'î ve örfî davalar dinlenip kararlar verilirdi. [61]

2.4. Kazasker Divanları

Osmanlı Devletinde yargı teşkilatının asıl başı ve ilmiye sınıfının da ikinci başkanı kazaskerlerdir. Kadiaskerlik de denen bu makam, Selçuklular'da "*kadileşker"* ve diğer müslüman Türk Devletleri'ndeki "*kadî'l-kudatlık"* makamının karşılığıdır. Osmanlı Devleti'nin ilk kazaskeri I. Murad (1362-1389) devrinde tayin edilen Çandarlı Kara Halil Hayreddin Efendi (ö.1387)'dir.[62] 1480 yılına kadar tek olan kazaskerlik, 1481'de Anadolu ve Rumeli Kazaskerliği olmak üzere ikiye ayrılmıştır. I. Selim (1512-1520) zamanında kazasker sayısı üçe çıkarılmış, Diyarbakır merkez olmak üzere Arap ve Acem kazaskerliği kurulmuş ise de yaklaşık iki yıl sonra bu kazaskerlik kaldırılmıştır.[63]

XVII. asra kadar sadrazamların padişaha arzı ile tayin edilen kazaskerler bu tarihten itibaren sadrazamların muvafakatını almaları şartıyla şeyhülislamca tayin edilmeye başlanmıştır. Kazaskerlik bir idarî kurum olarak kadı tayinleriyle ilgilenmiş, ancak kazaskerlerin özellikle mevleviyyet denilen büyük kadılıklara tayin yetkisi zaman içinde şeyhülislamlık kurumuna geçmiştir.[64]

Kazaskerler Dîvân-ı Hümâyûn üyesi olarak yapmış oldukları kazaî görevlerinden başka kendi konaklarında salı ve çarşamba günleri hariç divan kurarlardı. Bu divanlarda askerî diye isimlendirilen kamu görevlileriyle ilgili davalara bakarlardı. Yine bunların terekelerini kassamları aracılığıyla taksim ederlerdi. Kazaskerler cuma günleri sadrazam konağında "*huzur murafası*" denilen yargılamaların yapıldığı divana katılırlardı.[65]

Kazaskerlere bütün bu işlerinde yardımcı olanlar arasında, kadıların tayin beratını yazan *tezkireci,* tayin işleriyle uğraşan *ruznâmeci,* kadı adaylarının adlarını kaydeden ve sırası

[61] Cin ,Akgündüz, s.203, Uzunçarşılı, s.136-140.
[62] Cin ,Akgündüz, s.226-227.
[63] Akman, s.39-40.
[64] Akgündüz, s.226-227.
[65] Aydın, *Türk Hukuk Tarihi*, s.87-88, Cin, Akgündüz, s.227-228.

gelenleri arz eden *matlabcı*, resmi yazışmalar sorumlusu *mektupçu* ile kazaskerin malî ve idarî işlerini yürüten *kethüda* bulunmaktadır. [66]

2.5. Diğer Mahkemeler

Osmanlı Devleti'nde yukarıda bahsedilen divanların yanı sıra vezir-i azamların ve diğer vezirlerin ülke içinde çoğu kere sefere çıktıklarında, geçtikleri yerde divan kurup dava dinlediklerine rastlanmaktadır. Bu divanlarda idarî şikayetler dinlenmekte, hukukî ihtilaflar söz konusu olduğunda bölge kadılarından yararlanılmaktadır. Ayrıca eyaletlerde beylerbeyinin başkanlığındaki paşa divanları da yargılama yapan divanlardan sayılmaktadır. Diğer taraftan lonca ve benzeri meslek kuruluşlarının kethüda, yiğitbaşı, kahya gibi idarecilerinin, ilgili meslek grubunun ufak tefek anlaşmazlıklarını çözdüğü, tarikat şeyhleri ve nakibü'l-eşrafların da belli yargılama yetkilerinin olduğu bilinmektedir. Öte yandan idarî, malî davalarda defterdarın, çarşı pazarların inzibatıyla ilgili konularda muhtesiplerin belirli yargılama yetkileri bulunmaktadır. Ancak bütün bu divan ve mahkemelerin yargılama yetkilerinin sınırlı olduğu veya daha çok hakem mahiyetinde bulunduğu da bir gerçektir. Esas yargı kurumu ise kadıların görev yaptığı şer'îye mahkemeleridir.[67]

2.6. Meşveret Meclisleri

Divan olarak görülmemekle birlikte Osmanlı Devleti'nin kuruluş devrinden itibaren toplandığı bilinen meşveret, olağanüstü bir "*danışma kurulu*" niteliğindedir. XVIII. yüzyılın sonlarına doğru Dîvân-ı Hümâyûn'un önemini kaybetmesiyle sık sık toplanan meşveret meclisleri, özellikle III. Selim ve II. Mahmud dönemlerinde bir ölçüde kurumsallaşmıştır. [68]

Padişah buyruğu ile toplanan meşveretlere, padişahın sıklıkla katıldığı göze çarpmakla birlikte bazen padişahın katılmadığı toplantılar da yapılmıştır.[69] Toplantıya devletin ileri

---

[66] Cin, Akgündüz, s.227-228.
[67] Aydın, *Türk Hukuk Tarihi*, s.88-89.
[68] Mehmet Seyitdanlıoğlu, *Tanzimat Devrinde Meclis-i Vâlâ (1838-1868*), Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1994, s.16.
[69] Mumcu, s.158.

gelenleri, vezir-i azam, şeyhülislam, kaptan paşa, defterdarlar, kazaskerler ile zeka ve bilgileriyle üstün, saygın kimselerin de katıldığı görülmektedir.[70]

Meşvereti özel kılan "ihtiyaca göre toplanan" bir kurul olmasıdır. Savaşa ve barışa karar vermek, antlaşmalar yapmak gibi işlerin yanı sıra devlet hayatını ilgilendiren her türlü sorunun da görüşüldüğü meşveret meclisleri, ihtiyaca göre toplandığından sürekli bir yapı arz etmemektedir. Bundan dolayı Meşveret Meclisleri Dîvân-ı Hümâyûn'dan boşalan yeri tam anlamıyla dolduramamış, yerleşik ve düzenli bir danışma kuruluna yani Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'nin kurulmasına zemin hazırlamıştır.[71]

2.7. Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye

II. Mahmud'un ıslahatları çerçevesinde döneminin sonlarında imparatorluğun merkez teşkilatında önemli değişiklikler gerçekleştirilerek merkezi hükümet modern bir yapıya kavuşturulmuş, imparatorluk merkez bürokrasisi baştan düzenlenmiştir. Bu arada yasama alanında da bir dizi yeni danışma kurulları oluşturulmuştur. 1836'da askerî reformları düzenleyip uygulamak amacıyla "*Dâr-ı Şûrâ-yı Askerî*", 1838'de başvekalete (sadrazamlık) danışma kurulu olarak çalışmak üzere "*Dâr-ı Şûrâ-yı Bâb-ı Âlî*" ve nihayet bu meclislerin bağlandığı (üst meclis) "*Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye*" (24 Mart 1838) kurulmuştur.[72] Günümüz Türkçesiyle Adalet İşleri Yüksek Kurulu olarak anlamlandırılan söz konusu meclis, Dîvân-ı Hümâyûn'un ve Meclis-i Meşveret'in yerini almıştır.

24 Mart 1838'de Mustafa Reşid Paşa'nın çabalarıyla kurulan Meclis-i Vâlâ, bir başkan ve beş üyeden oluşturulmuş, yazı işleri için de iki kâtip görevlendirilmiştir. Başkan eski ordu başkumandanı, üyelerden biri ilmiyyeden, diğerleri ihtisab ve maliyeden anlar kimseler arasından seçilmiştir. Kuruluşunun hemen ardından çalışmalarını bir nizamnameyle kurallara bağlayan meclis, amacına uygun çalışmalarına Tanzimat'tan sonra başlayabilmiştir.[73]

Tanzimat Fermanı ile ilan edilen yeni prensiplerin uygulanması ve bunlara uygun yeni kanunların yapılması işi Meclis-i Vâlâ'ya verilerek yetki ve görevleri yeniden

[70] Mumcu, s. 160.
[71] Seyitdanlıoğlu, s. 18.
[72] Seyitdanlıoğlu, s. 35.
[73] Çadırcı, s.186.

düzenlenmiş, Dâr-ı Şûrâ-yı Bâb-ı Âlî ile Meclis-i Vâlâ birleştirilerek yetki çatışması önlenmiştir. Üye sayısı beşten ona çıkarılarak, çalışma günleri de ilk önce dört gün iken sonrasında perşembe günleri hariç altı güne çıkarılmıştır.[74]

Meclis-i Vâlâ'nın, 8 Mart 1840'da Bâb-ı Âlî'de yeni binasına taşınması sebebiyle I. Abdülmecid (1839-1861) meclisin açılışına katılmış ve açış konuşmasında belirttiği üzere yetkilerini kendi isteğiyle sınırlamıştır. Böylece Meclis-i Vâlâ yasama görevini fiilen üstlenmiştir.[75] Meclis-i Vâlâ, ilk çalışma devresinde Tanzimat'ın gerektirdiği yeni reformların planlayıcısı ve denetleyicisi olmuştur. Özellikle vergi reformunun uygulanmaya başlanmasından itibaren mesaisinin çoğunu eski alışkanlıklarını sürdürerek, rüşvet alan, halka angarya uygulayan, keyfî vergi toplayan, zimmetine para geçiren en yüksek rütbeli devlet adamından en küçük memura kadar pek çok kişiyi yargılamakla geçirerek yüksek bir temyiz mahkemesi olarak çalışmıştır. Öte yandan kendi iç sorunları, devlet adamlarının anlaşmazlıkları ve Bâb-ı Âlî ile iç içe olması iç politik çekişmelerden çok fazla etkilenmesine yol açmıştır. Buna bağlı olarak da yasama görevi sekteye uğramıştır. [76]

Sekteye uğrayan yasama faaliyetlerinin hızlandırılabilmesi ve bahsedilen problemlerle mücadele konusu 1854'de Meclis-i Âlî-i Tanzimat'ın kurulmasına sebep olmuştur. Meclis-i Tanzimat, Meclis-i Vâlâ'nın yasama görevini üstlenerek bütün meclislerin üstünde yer almıştır. Yetkileri oldukça genişletilen Meclis-i Tanzimat, kendine hükümet tarafından verilen görevlerin yanında uygun gördüğü konuları da ele alabilmiş gerektiğinde hükümet üyelerine sorgulama ve yargılama yapabilmiştir.[77]

1854-1861 yılları arası Meclis-i Tanzimat ve Meclis-i Vâlâ çalışmalarını yan yana sürdürmüştür. Bu arada yeni kanun ve yönetmelikler hazırlama çalışmaları neticesinde muamelatla ilgili "Metn-i Metin" ile "Ceza Kanunnamesi" hazırlanmaya başlanmış, bu kanunlar "Düstur" adıyla yayınlanan mecmuada bir araya getirilmiştir.[78]

I. Abdulaziz (1861-1876)'in tahta çıkışının ardından Meclis-i Tanzimat ve Meclis-i Vâlâ tekrar birleştirilmişse de 1868 yılında Osmanlı Devleti'nde, özellikle ıslahatların

[74] Seyitdanlıoğlu, s. 42.
[75] Seyitdanlıoğlu, s. 44-45.
[76] Seyitdanlıoğlu, s. 46-47.
[77] Seyitdanlıoğlu, s. 47-50.
[78] Seyitdanlıoğlu, s. 50-51.

uygulanmasında karşılaşılan güçlükler, Tanzimat'ın uygulanmasına yönelik dış baskılar (gayr-i müslim tebaaya daha geniş temsil hakkı tanınması vb. istekler) ve Osmanlı aydınlarının devlet yönetimine yönelik eleştirilerinden dolayı Meclis-i Vâlâ son kez ikili yapıya dönüştürülmüştür. Buna göre Cumhuriyet dönemi Yargıtay kurumunun zeminini teşkil eden Divân-ı Ahkâm-ı Adliyye ile yine Cumhuriyet dönemi Danıştay kurumunun zeminini oluşturan Şûrâ-yı Devlet ihdas edilmiştir.[79]

2.8. Memleket Meclisleri

Tanzimat'dan sonra Osmanlı devlet yönetiminde yapılan düzenlemelerle eyalet ve sancak merkezlerinin tümünde idarî, hukukî ve malî işlerle uğraşan meclisler kurulmuştur. Bunlardan ilki 1841'de kurulan muhassıllık meclisleridir. Muhassıllıklar, iltizam meselesine çözüm olmak üzere kurulmuş iseler de istenen başarıyı sağlayamamış bir yıl sonra kaldırılmıştır. Bunların yerine 1842-1849 yılları arasında çalışmalarını sürdüren "Memleket meclisleri" kurulmuştur.[80]

Yapı ve işleyiş olarak muhassıllıklardan pek farklı olmayan Memleket meclislerinde müftü, hakim, naib, emlak ve nüfus katibi, asker zabiti ve yöre ileri gelenlerinden dirayetli ve iyi halli dört kişi ile zimmîleri temsilen metropolit ve kocabaşılardan iki kişi üye olarak bulunurdu.[81]

Memleket meclisleri, yönetimin çeşitli kademelerinde görev alanlarla halk arasında çıkan anlaşmazlıkları bir mahkeme gibi değerlendirerek, yöneticileri denetleme, vergi gelirlerinin zamanında toplanarak gönderilmesini sağlama, kaymakam, kaza müdürü ve defterdarların tuttukları aylık ve yıllık gelir gider defterlerini inceleme yetkisine sahiptiler ve bu konuda sorumluydular. Bu meclisler yasama ve karar verme dışında Meclis-i Vâlâ'nın taşradaki küçük bir modeli idiler. [82]

3. LİTERATÜR TARAMASI

Tezimiz konu itibariyle, 1843-1848 dönemi "nefy ve kısas defteri" bir anlamda Tanzimat Dönemi Osmanlı ceza ve af uygulamaları olması sebebiyle, çalışmamıza

[79] Seyitdanlıoğlu, s. 53-63.
[80] Çadırcı, s.208-212.
[81] Çadırcı, s.212.
[82] Çadırcı, s.215.

Osmanlı hukukunun temelini oluşturan ve İslam hukukunun ana hatlarını gösteren kısa bir girişle başladık. Bu çerçevede, Ahmet Yaman ve Halit Çalış'ın hazırladıkları *İslam Hukukuna Giriş,* Hayreddin Karaman'ın, *Anahatlarıyla İslam Hukuku* kitabından yararlandık. Öte yandan İslam ceza hukukunda suç ve cezalara dair temel hükümlerle ilgili Diyanet İslam Ansiklopedisi'nin 7. cildinde Ali Bardakoğlu ve Adil Bebek'e ait "*ceza*" makalelerinden istifade ettik.

Osmanlı hukuk sistemi (şer'i ve örfî hukuk) ile ilgili Ahmet Akgündüz'ün *Osmanlı kânûnnâmeleri ve Hukukî Tahlilleri* adlı dokuz ciltlik ansiklopedik çalışmasının 1. cildini ve yine Ahmet Akgündüz ve Halil Cin'in birlikte hazırladığı iki ciltlik *Türk-Hukuk Tarihi ile* Mehmet Akif Aydın'ın**,** *Türk Hukuk Tarihi* kitaplarını referans aldık. Osmanlı hukukunun genel yapısı ve yargının işleyişiyle ilgili Ahmet Mumcu'nun *Divân-ı Hümâyûn*, Mehmet Seyitdanlıoğlu'nun, *Tanzimat Devrinde Meclis-i Vâlâ (1838-1868*) ve Musa Çadırcı'nın, *Tanzimat Döneminde Anadolu Kentlerinin Sosyal ve Ekonomik Yapıları* adlı eserleri ile Türkler Ansiklopedisi'nin 10. cildinde Abdülaziz Bayındır'a ait "*Örneklerle Osmanlı'da Ceza Yargılaması"* ve Mehmet Akif Aydın'a ait "*Osmanlı Hukukunun Genel Yapısı ve* İşleyişi" adlı makalelerinden yararlandık. Ayrıca Osmanlı'da Tanzimat sonrası hazırlanan ceza kanunnamelerine ilişkin Ahmet Gökçen'in yüksek lisans tezi olarak hazırladığı *Tanzimat Dönemi Osmanlı Ceza Kanunları ve Bu Kanunlardaki Ceza Müeyyideleri* ile Esra Yakut'un, *Osmanlı Hukukunda Tazir Cezaları* adlı eserinden de oldukça istifade ettik.

Tanzimat döneminden itibaren nefy cezalarının daha çok uygulanmasıyla birlikte oluşturulan nefy ve kısas kayıtlarını içeren Başbakanlık Osmanlı Arşivi 989 numaralı Dîvân-ı Hümâyûn Defterleri Kataloğu'na kayıtlı[83] 5 adet "*Nefy ve Kısas Defteri"*nden "*1 Nolu Nefy ve Kısas Defteri*"nin ilk 35 varağı Tekin Gür, "*3 Nolu Nefy ve Itlak Defteri*"nin ilk 100 sayfası Tuğba Akıllı Acar, "*4 Numaralı Nefy ve Itlak Defteri*" Ömer Kılıç ve "*5 Numaralı Nefy ve Itlak Defteri*" Harun Çoban tarafından yüksek lisans tezleri olarak çalışılmıştır. Ayrıca kısasla ilgili "*7 Numaralı Kısas Defteri (H.1273–1278 / M. 1857–1862)"* Ali Turan tarafından yüksek lisans tezi olarak çalışılmıştır. Biz de "*2 Numaralı Nefy ve Kısas Defteri"*ni çalışırken bu tezlerden haylice faydalandık.Yine Osmanlı'da sürgün cezalarıyla ilgili ilk çalışmalardan sayılan ve

[83] *Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi* (proje yöneticisi:Yusuf Sarınay), Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 3. bs., İstanbul 2010, s,191. http://levantineheritage.com/pdf/rehber.pdf (02.10.2014).

Belleten dergisinde yayınlanan M. Çağatay Uluçay'ın, "*Sürgünler Yeni ve Yakın Çağlarda Manisa'ya ve Manisa'dan Sürülenler*" adlı makalesinden ve Ali İhsan Karataş'ın, *Osmanlı Dönemi Bursa Sürgünleri (18-19. Asırlar)* adlı kitabından yararlandık. Kemal Daşcıoğlu'nun *Osmanlı'da Sürgün : Osmanlı Devleti'nin Sürgün Siyaseti (XVIII. Yüzyıl)* adlı eseri de müracaat ettiğimiz kaynakların başında gelmiştir.

Osmanlı hukuku ile ilgili terimler için de Şemseddin Sami'nin *Kâmûs-ı Türkî*'si, Ferit Devellioğlu'nun *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat'*ı ve Vehbe Zuhaylî'nin *İslâm Fıkhı Ansiklopedisi'*nden faydalandık. Hükümlerde geçen yer isimlerinin tespitinde ise Nuri Akbayar'ın *Osmanlı Yer Adları Sözlüğü* ile Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü'nün bu konudaki resmi internet sayfası[84] sürekli kullandığımız kaynaklardandır.

4. MATERYAL VE YÖNTEM

Çalışmamız, Başbakanlık Osmanlı Arşivi 989 Numaralı Dîvân-ı Hümâyûn Defterleri Kataloğu'na kayıtlı "*2 Numaralı Nefy ve Kısas Defteri"*nin transkripsiyonu ve değerlendirilmesinden oluşmuştur. İlk iş olarak, Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nden söz konusu defterin bir adet CD'i temin edilmiş ve transkripsiyonuna başlanmıştır.

Katalogda sayfa bilgisi 192 olarak gösterilen defterin sol taraftaki sayfalarının sol üst köşelerinde 7'den başlayarak 189'da biten tekli numaralar bulunmaktadır.Orijinal olmayan bu numaraların tasnif sırasında eklendiği tahmin edilmektedir. Biz de hükümleri numaralandırırken ilk önce sayfa numarasını daha sonra hükmün sayfadaki sıra numarasını esas aldık. Temin edilen CD'de deftere ait fiziki bilgilerin yazıldığı formdan anlaşıldığı üzere defterin ilk 5 sayfası boş olup 6. sayfada sadece Fî-17 N sene (12)62 tarihli bir ilmuhaber bulunmaktadır. Defterin başlangıç tarihinin 1259 olduğu düşünülünce boş olan 6. sayfaya söz konusu ilmuhaberin daha sonra yazıldığı tahmin edilmektedir. Bununla birlikte metnin transkripsiyonunda ilk hüküm **[6]** şeklinde başlatılmıştır. Defterin 7. sayfası da boş olduğu için 8. sayfadan itibaren hükümlerin numaralandırmasına **[8/1]** olarak devam edilmiştir. Değerlendirme metni içinde hüküm 8/1 şeklinde, transkripsiyonda ise **[8/1]** şeklinde gösterilmiştir. Hükümler dipnotta NFY.KSS.2,8/1 şeklinde kısaltma yapılarak verilmiştir. Herhangi bir hükmün devamı bir sonraki sayfada ise köşeli parantez içinde (**[9]** gibi), sayfa numarası verilmiştir.

[84] http://www.devletarsivleri.gov.tr/assets/content/Yayinlar/genel-mudurluk-yayinlar/osmanli_yer_adlari.pdf (06.03.2015).

Hükümler içinde aslen boş bırakılan yerler [ ] şeklinde köşeli parantez içinde gösterilmiştir. Okunuşunda tereddüt edilen (özellikle şahıs ve yer isimleri gibi özel isimlerin) kelimelerin sonuna (?) soru işareti konulmuştur. Okunamayan yerlerde bir kelime okunamamışsa (…) üç nokta, birden fazla kelime okunamamışsa (….) dört nokta konulmuştur. Hükümlerin üzerlerindeki şerhler, deftere kaydedildikleri orijinal sıraya göre, hükmün transkripsiyonunun üzerine yazılmıştır. Bu şerhler sayfa sayısıyla birlikte 8. sayfadan başlayarak numaralandırılmış ve **Şerh 1:** şeklinde koyu şekilde verilmiştir. Defterin 61-62 sayfaları arasında oval şekilli ek bir bölüm bulunmaktadır. Bu kısım [61/6] hükmüne ek olup **Ek 1** şeklinde yazılarak buna bağlı verilen isim ve künyeler de tablo şeklinde gösterilmiştir. Ayrıca defter içerisinde [110/1] Şerh 1: üzerinde sehven yazıldığı belirtilen bir hüküm bulunmaktadır. Bu hüküm de transkribe edilmiştir. Defterin son kısmında 189-192 sayfaları arası boş bırakılmıştır.

Defterde kullanılan dua ve elkablar metnin içerisinde transkribe edilirken *italik* olarak yazılmıştır. Metnin transkripsiyonunda "ayın" harfi (‘), hemze işareti (’) ile gösterilmiştir. Ancak kelime başlarında yer alan "ayın" işareti transkripsiyonda gösterilmemiştir. Uzun okunması gereken vokallerin (a, i, u) üzerine (^) uzatma işareti konulmuştur.

2 Numaralı Nefy ve Kısas Defteri'nde ceza hukuk literatüründe geçen bir takım terimlerin anlaşılabilmesi için tezin sonuna bir lügatçe ilave edilmiştir. Defterin orijinalinde kamerî aylar harf simgeleriyle yazıldığı için transkripsiyon esnasında da aynı simgeler kullanılmıştır. Muharrem (M), Safer (S), Rebîü'l-evvel (RA), Rebîü'l-ahir (R), Cemâziyye'l-evvel (CA), Cemâziyye'l-ahir (C), Receb (B), Şaban (Ş), Ramazan (N), Şevval (L), Zilkade (ZA), Zilhicce (Z) simgeleriyle gösterilmiştir. Tarihlerde genellikle sene verilirken birler ve onlar basamağı verilmiş, yüzler ve binler basamağı verilmemiştir. Biz bunu (1)262, (12)62 şeklinde parantez içinde tamamlayarak verdik.

Dipnot ve kaynakça yazımında ise Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü sitesinde yer alan *Tez Hazırlama ve Yazma Kılavuzu'*nda yer alan kurallara uyulmuştur.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. OSMANLI DEVLETİ'NDE NEFY VE KISAS CEZALARI VE UYGULAMALARI

1.1. TANIMLARI

Arapça bir kelime olan "*nefy*"in Türkçe karşılığı "*sürme, sürgün etme*" dir.[85] Ayrıca sürgüne gönderilecek şahıslarla ilgili fermanlarda sürgün kavramını ifade etmek üzere bazen nefyle birlikte "*nefy ü iclâ*", "*nefy ü tagrîb"* bazen de yalnız başlarına *"iclâ, tagrîb, teb'îd"* kelimeleri kullanılmıştır. Nefyle aynı manaya gelen bu kelimeler "memleketinden uzaklaştırma, gurbete yollama ve sürgün etme" anlamlarına gelir. Sürgün, işlediği suça karşılık veya idarece takdir edilen maslahata binaen bir şahsın kendi rızasının dışında ikamet ettiği yerden uzaklaştırılarak başka bir yerde süresiz (bilâ-müddet), ömürboyu (müebbed) veya geçici (muvakkad) olarak tutulması, ya da iskan ettirilmesi olarak da tanımlanır.[86] Bu tanımların yanısıra sürülenlere "*menfî*", sürgün olarak *"menfiyyen*", sürgün yerine "*menfâ*" terimleri, af ve salıvermelerde "*ıtlâk","afv u ıtlâk", "ıtlâk-ı sebil"*[87] "*sebil-i tahliye*" ifadeleri de nefy ile birlikte kullanılmaktadır.

Ehl-i sünnet fıkıh alimlerine göre de nefy tarifleri yapılmıştır. Hanefîler'e göre nefy, hapsetmek demektir. Malikîler'e göre nefy, suçlunun bulunduğu beldeden çıkarılarak başka bir yere gönderilip tövbesi açıkça ortaya çıkıncaya kadar orada hapsedilmesidir. Şafiîler'e göre nefy, suçluların tövbesi ortaya çıkıncaya kadar imam tarafından bir süre hapsedilmesi yahut onları caydırıcı olacağına kanaat ettiği bir şekilde tazîr cezası

---

[85] Mevlüt Sarı, *el-Mevârid Arapça-TürkçeLûgat*, Bahar Yayınları, İstanbul 1982?, s. 1545.
[86] Ali İhsan Karataş, *Osmanlı Dönemi Bursa Sürgünleri (18-19. Asırlar),* Emin Yayınları, Bursa 2009, s.15.
[87] M. Çağatay Uluçay, "Sürgünler Yeni ve Yakın Çağlarda Manisa'ya ve Manisa'dan Sürülenler" *Belleten*, Cilt 15, sayı 59, Temmuz 1951, s.510-511.

verilmesidir. Hanbelîler'e göre nefy, suçluları darma dağınık etmek, başka beldeye sığınmalarına fırsat bırakmamak demektir.[88]

Kısas, sözlükte "ardından gitmek, iz sürmek, yaptığı işte birinin yolunu takip etmek; kesmek, eşitlemek ve misilleme yapmak" manalarındadır. Kısas isim olarak "mutlak eşitlik, bir şeyin iki tarafının birbirine denk olması; işlenen fiile ona denk bir fiille karşılık verilmesi" anlamlarına gelir. Hukukta kısas, kasten işlenen adam öldürme veya müessir fiil (yaralama) suçunun failinin işlediği fiil cinsinden ve ona denk bir ceza ile cezalandırılmasını, fıkıhtaki teknik kullanımıyla kasten öldürdüğü kişiye karşılık fâilin öldürülmesini, kasten işlediği müessir fiil sonucu mağdurda bedenî-fizikî zarar meydana getiren kimsenin benzer şekilde cezalandırılmasını ifade eder denilmektedir.[89]

Kısasta hak sahibi esas itibariyle mağdur durumunda olandır. Bu da maktûldür. Ama maktûl, hayatta bulunmadığı için bu hak mirasçılarına geçer. Fıkıh kitaplarında kısasta hak sahibi olan kimseler için "müstahıkku'l-kısas" tabiri kullanılmaktadır.[90]

1.2. OSMANLI DEVLETİ'NDE NEFY VE KISAS CEZALARI

Osmanlı Devleti'nde had ve kısas suçları dışında kalan ve kanunnamelerle düzenlenen suçların başında kalpazanlık, sahte evrak özellikle sahte berat ve ferman tanzîmi, kız ve kadın kaçırma, ırza geçme (fi'l-i şenî), kadın satma, yankesicilik, meskene tecavüz, kundakçılık, görevi kötüye kullanma, vazifesini gereği gibi yapmama, bulunmuş malı sahiplenme suçları gelmektedir.[91] Bunlara ilâveten, devlet memurlarının, aşiret ve eşkiyanın halka zulmü, rekabet ve husûmet, kamu düzenini bozmak, halk arasında fitne fesat çıkarmak, yeniliklere karşı çıkmak, hakaret, küfür, kavga, yaralama vb. davranışlar, rüşvet, hırsızlık, alkol ve uyuşturucu kullanımı, iftira, yalancı şahitlik, büyücülük, dilencilik, köle satışı istihdamında usulsüzlük, dinden dönmek, mabet ve kutsal günlere hürmetsizlik, dinî içerikli tartışmalara girmek, muhalif dinî gruplara mensûbiyet, dine aykırı hareketler de sayılabilir.[92]

---

[88] Vehbe Zuhaylî, *İslam Fıkhı Ansiklopedisi*, çev. Ahmet Efe ve bşkl., 2. bs., Risale Yayınları, Cilt 7, İstanbul 1992, s. 425-426.
[89] Şamil Dağcı, "Kısas" , *DİA,* Cilt 25, Ankara 2002, s. 488.
[90] Mehmet Köroğlu, "İslam Ceza Hukukunda Kısasın infazı" *EKEV Akademi Dergisi*,Yıl 15,sayı 48 (Yaz 2011), s.229, http://ktp.isam.org.tr/ (02.08.2014).
[91] Aydın, *Türk Hukuk Tarihi*, s.212.
[92] Karataş, s.61-262.

Osmanlılar'da tazîr cezası olarak, İslam hukukunda yer alan ölüm, hapis, çeşitli para cezaları, küreğe mahkum olma, yüzü karalama, dağlama, sakalı kesme, belli organları kesme, kal'a-bendlik ve sürgün cezaları[93] ile suç işleyen devlet görevlilerinin rütbelerinin indirilmesi, görevden azl[94], pranga-bendlik[95] ve bu cezayla birlikte hidemât-ı süfliyyede istihdam[96] ile zimmiler için manastır-bendlik[97] cezalarının verildiği görülmektedir. Ayrıca sebb-i nebî (peygambere sövme) suçu için hadden katl ve idâm cezası dikkate şâyândır.[98]

İslam hukukunda cezalandırmanın amacı, genelde suçun aleniyetine ve yayılmasına engel olarak, sosyal vicdanı ve yapıyı korumak, özelde ise suçu önlemek, suçluyu te'dib ve ıslah etmek demektir[99]. Bu bağlamda Osmanlı hukukunda verilen nefy cezasıyla, suçlunun sürgün yerinde geçirdiği sıkıntı ve zorluklarla terbiye olması ve uslanması amaçlanmaktadır. Bu durum hükümlere "*ıslâh-ı nefs olma"*[100] ifadesiyle yansımıştır. Ayrıca hükümlerde geçen *"emsâlini terhîb*"[101] ifadesiyle de suça meyilli kişilerin korkutularak, cezalardan ders çıkarılmasının beklendiği anlaşılmaktadır.

İslam dininin, şahsi hakların ağır bastığı cezalar da dahil olmak üzere cezalandırmayı devlete ait bir hak ve görev saymasıyla hem devlet ceza hukuku fikrini ihdas etmiş, hem de kısasın infazında, diyette ve hadleri uygulamada düzensizlikleri, haksızlık ve aşırılığı, eşitsizliği ve şahsi düşmanlıkları ortadan kaldırarak cezalandırmayı kanunî, genel ve adlî esaslara bağlamıştır.[102]

Osmanlı Devleti'nde Tanzimat öncesi hazırlanan kanunnamelerde kısas ve diyet cezalarıyla ilgili açık hüküm[103] bulunurken, tazîr cezası olarak zaman zaman uygulanan nefyle ilgili hükümler yok denecek kadar azdır.[104] Tanzimat dönemine gelindiğinde ise Osmanlı Devleti'nde sürgün cezası etkin bir ceza yöntemi olarak görülmüş ve ceza infaz

---

[93] Aydın, *Türk Hukuk Tarihi,* s.212.
[94] NFY.KSS.,2 6/1,66/2,79/2,116/1,125/1,125/2,180/2 .
[95] NFY.KSS.,2,8/2,10/3,15/5.
[96] NFY.KSS.,2,39/3,45/2,50/1.
[97] NFY.KSS.,2, 77/2.
[98] NFY.KSS.,2, 142/2,161/1.
[99] Bardakoğlu**,** s.472.
[100] NFY.KSS.,2,9/4.
[101] NFY.KSS.,2,22/2.
[102] İlhan Akbulut, İslam Hukukunda Suçlar ve Cezalar, s.169; http://dergiler.ankara.edu.tr/ dergiler/38/284/2590.pdf (3.11.2014).
[103] Aydın, *Türk Hukuk Tarihi,* s. 211.
[104] Karataş, s.41.

hukukunda sağlam bir yer edinmiştir. Dolayısıyla sürgün cezası, diğer cezalarla birlikte Tanzimat dönemi hazırlanan ceza kanunnamelerine[105] yansımıştır. 1840 ve 1851 tarihli ceza kanunnamelerinde kısmen yeralan sürgün cezasıyla ilgili hükümler, özellikle 1858 tarihli kanunnamede daha ayrıntılı olarak işlenmiştir[106]. Bu kanunname hükümlerine göre verilen cezalar, incelediğimiz defterde *"ber-mûceb-i kânûn-ı cezâ","kânûn-ı cezâ ahkâmı iktizasından","cezâ kânûnnâme-i hümâyûnum mûcebince*"[107] ifadeleriyle yer almıştır.

1.2.1. Nefy Cezalarının Veriliş Süreci

Osmanlı Devleti'nde Tanzimat'a kadar doğrudan Dîvân-ı Hümâyûn'da görülen sürgün davaları bu tarihten sonra Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'ye geçmiştir. Gerek halktan kimseler gerekse devlet memurları, dinî cemaat liderleri, eyalet, sancak ve kaza yöneticileri ya da memleket meclisleri, şikayetlerini ve olayları Meclis-i Vâlâ'ya iletirlerdi. İstanbul'a yakın olanlar bizzat Meclis-i Vâlâ'ya başvururken, İstanbul'dan uzakta bulunanlar oturdukları yerin idarî durumuna göre nâib, kadı, memleket meclisi gibi ilgili kurum ya da görevlilerine başvururlardı. [108] Buralarda görülen mahkemelerin sonuçları kadılar, nâibler, mahallî meclisler tarafından ilâm, mazbata, şukka gibi belgelerle Meclis-i Vâlâ'ya gönderilirdi. Bir yargı organı olarak görev yapan bu meclis gerektiğinde davalı, davacı ve şahitleri İstanbul'a celb ederek dinler, sorgulama yapar ve ifadelerini alırdı. İncelediğimiz hükümlerde de söz konusu usuller takip edilmiş[109], *g*erektiğinde davalı, davacı ve şahitler İstanbul'a getirtilerek davalar Meclis-i Vâlâ'da muhakeme edilmiştir.[110]

Osmanlı hukukunda nefy cezası, bir anda verilen bir karar değildi. Bu ceza verilmeden önce bir takım uygulamaların yapıldığı, sürgün edileceklerin bu cezayı almadan kurtarılmalarına çalışıldığı, sürgün kararı verildikten sonra ise suçluların belli bir prosedür dahilinde menfâlarına ulaştırıldığı bildirilmektedir.[111]

---

[105] 1840,1851,1858 yılı Ceza Kanunnamelerinin ayrıntıları için bkz. Gökçen, s.95-168.
[106] Karataş, s.44.
[107] NFY.KSS.,2,171/1,10/3,30/2,36/6.
[108] Karataş, s.270.
[109] NFY.KSS.,2,16/4 (*… bu def'a bâ-mazbata vü i'lâm inhâ olunmuş olub keyfiyyet Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'me lede'l-havâle…).*
[110] NFY.KSS.,2,18/4 (*…Der-sa'âdet'ime celb olunarak ahâlîden lâzım gelenler ile Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mde lede'l-muhâkeme…).*
[111] Karataş, s.263.

Osmanlı toplumunda herhangi bir şahsın suç işlediğine şahit olunur veya en azından bu yönde bir kanaat oluşursa mahalle ileri gelenleri bir araya gelirler, konuyu müzakere ederler ve suçluya nasihat ederlerdi. Nasihat sonucunda suçlu hareketlerine devam ederse mahkemeye intikal ettirileceği hatırlatılırdı.[112] Nasihatler dikkate alınmadığında ise yine mahalle ileri gelenleri meseleyi mahkemeye intikal ettirirler böylece dava resmiyet kazanmış olurdu.[113] Bu durum hükümlerde genellikle "*her ne kadar nush u pend olunmuş ise de mütenebbih olmayara*k"[114] ifadeleriyle anlatılmaktadır.

Dava açıldıktan sonra hemen karar verilmez mahkemece olayın araştırılması istenirdi. Bu durum sürgün davalarında "*ihbâr ve tahkik kılınarak"* ifadesiyle geçmekte, böylece suçlamaların doğru olup olmadığının araştırıldığı anlaşılmaktadır.[115] Bu ifadenin yanı sıra incelediğimiz hükümlerde çoğunlukla "*tahkîk ü istihbâr"*[116] şeklinde geçmektedir.

Osmanlı'da sürgün kararının alınmasında farklı kesimler etkili olmuştur. Devlet memurlarının sürgünü bağlı oldukları kurumun en üst seviyesindeki temsilcilerinin talebiyle gerçekleşmekteydi.[117] Bu konuyu M. Çağatay Uluçay şöyle ifade etmektedir:

> *"Herhangi bir sebep dolayısıyla bir kimsenin cezalandırılması ve sürülmesi gerekiyorsa, o sürülecek kişinin mensup olduğu makam ulemâyı şeyhülislam, askeri yeniçeri ağası, mülkiyeden olanı sadrazam veya kaimmakam paşa; makâm-ı muallâya arz eder. Uygun görülürse sürülmesine ferman çıkar. Sürülen herkes işinden atılır. Çok zaman da rütbesi alınır. Azline veya sürülmesine karar verilen zat İstanbul'da ise formalitenin tamamlanmasına kadar evinde veya tensip edilen yerde fermanını beklerdi."*[118]

İncelediğimiz defterde görevini kötüye kullanan, ahaliye zulmeden, zimmetine akçe geçiren, rüşvet alan pek çok devlet memurunun azli ve sürgün hükmü yer almaktadır. Nitekim 1261 senesi Receb ayının başlarında, Ankara sancağı Pürtek Cemaati Müdürü Mehmed Bey'in zimmetine akçe geçirdiği anlaşılmış ve görevinden azledilerek süresiz Trabzon'a sürgün edilmiştir.

---

[112] Karataş, s.263.
[113] Karataş, s.264.
[114] NFY.KSS.,2, 14/1,21/1,25/3,35/4,54/2,76/2.
[115] Karataş, s.270.
[116] NFY.KSS.,2, 68/2, 73/1,87/2,90/4,96/2.
[117] Karataş, s.275.
[118] Uluçay, s.532-533.

> *"... Ankara sancağında kâ'in Pürtek cemâ'ati müdîri bulunan Musa Bey oğlu Mehmed Bey'in cemâ'at-ı merkûmenin mahsûs olan virgüsinden ma'ada memleket masârıfı ve akçe-i güzeşte nâmı ... ile cemâ'at-ı mezkûreden akçe tevzi' ü tahsîl eylediği istihbâr kılınmış...müdîrlik-i mezkûrdan azl olunub yerine âheri nasb u ta'yîn kılınması...merkûmun bilâ-müddet Trabzon'a nefy u tagrîb olunması fermânım olmağın..."*[119]

Bağlı oldukları kurumun nizamlarına uymayarak sürgünle cezalandırılanlar arasında medrese mensupları da bulunmaktadır. Bunların ilmiye sınıfından olmaları sebebiyle sürgün talebi şeyhülislamlarca yapılmaktadır. Aşağıdaki hükümde, Süleyman adlı talebenin ırz ve edebiyle meşgul olmayıp talebeye yakışmayacak harekette bulunmasından dolayı Tekfurdağı'na sürgün edildiği görülmektedir.

> *"Talebe-i ulûmdan el-yevm bâb-ı müşîride mahbûs olan Kal'a-i Sultâniyyeli Süleyman ırz u edebiyle meşgûl olmayub hilâf-ı rızâ-yı şahânem harekât-ı nâ-marziyyeye ictisârı cihetiyle merkûmun li-ecli't-te'dîb Tekfurdağı'na nefy u tagrîb olunması bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müfti'l-enâm olan Mekkî-zâde Mevlânâ Mustafa Asım edâma'llâhû te'âlâ fezâ'ilehû işâret etmeleriyle işâretleri mûcebince merkûmun li-ecli't-te'dîb kazâ-i mezbûra nefy u tagrîb olunması.."*[120]

Gayrimüslimlerle ilgili başta dinî meseleler olmak üzere cemaat liderlerinin sorumluluğunda olan konularda suç işleyen Yahudi ise hahambaşı, Hıristiyan ise patrikleri sürgün talep etmektedir. Mesela, İstanbul'da ikamet eden Yahudi milletinden Barkih adlı şahıs kendi halinde olmayıp, ayinlerine karşı uygunsuz davranışta bulunduğu için hahambaşının talebiyle "ıs*lâh-ı nefs edinceye değin... İstanbul ve tevâbi'i hahambaşı"nın...memhûr takrîr takdîmiyle*" Tekfurdağı'na sürgün edilmiş[121] yine Rum milletinden İstanbul'da Fenar mahallesinde oturan Mücad adlı zimmî din ve mezheblerine karşı uygunsuz harekette bulunduğundan Rum patriki ve metropolitin talebiyle manastır-bend olarak Aynaroz ceziresindeki manastıra sürgün edilmiş ve metropolit tarafından istenmedikçe cezasının af edilmeyeceği bildirilmiştir.[122]

---

[119] NFY.KSS.,2, 66/2.
[120] NFY.KSS.,2, 17/3.
[121] NFY.KSS.,2, 52/2.
[122] NFY.KSS.,2, 54/3.

Osmanlı Devleti, toplumda huzursuzluk yaratan, isyan ve isyana teşvik edenleri de münferit ya da toplu olarak sürgün cezasıyla cezalandırmıştır. Nitekim 1263 yılı safer ayının ortalarında Erzurum'da "*hâdise-i fecî'asından dolayı"* kabahatli bulunan şahıslardan "*irâde-i seniyye üzre ma'rifet-i şer'î vü meclis"* te davaları görülmüş ve şahısların isimlerinin, suçlarının yazıldığı mazbata ve gerekli evrak *"Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye"* ye havale olunmuştur. Neticede 26 kişiden 24'ünün (ikisi hasta) bir sene müddetle li-ecli't-te'dîb Samsun'a sürgün edildikleri görülmüştür.[123]

Osmanlı Devleti hakimiyetinde bulunan topraklarda da zaman zaman kargaşa, kavga ve isyanlar çıkarılmış özellikle Tanzimat sonrası Batılı devletlerin kışkırtmalarıyla Lübnan, Suriye, Filistin'de din ve mezhep esaslı mücadeleler görülmüştür.[124] Osmanlı Devleti bu tür olaylara engel olmak amacıyla iskân amaçlı toplu sürgünler yapmıştır. Bu itibarla 1261 yılı cemaziyelevvel ayının sonlarında Cebel-i Dürz emîri esbak Mîr Beşîr Şihâb ve *"sekiz nefer mensûbâtı ile yirmi sekiz nefer tebâ' ve on nefer hatunla mîr-i merkûm"* toplamda 47 kişi Cebel-i Dürz'den önce İstanbul'a ardından çavuş mübaşeretiyle Zağferanbolu'ya ikâme ve iskân olunmuşlardır.[125] Ayrıca bu iskân sırasında Mîr Beşîr ile birlikte gelenlerin halkla karışıp görüşmelerine ve haberleşmelerine kesinlikle engel olunması da istenmiştir. Ancak 1262 yılı zilhicce ayının başlarında Mîr Beşîr'in ihtiyarlığına binaen Zağferanbolu'nun *"âb u hevâsıyla imtizâc edemediği"* anlaşılmış ve ikâmeti Bursa'ya tahvil kılınmıştır.[126]

Nefy davaları neticelenip suçun sabit olmasından sonra, prosedür gereği görevliler tarafından sürgün yazısı yazılır ve padişahın onayına sunulurdu. Meclis-i Vâlâ'da alınan sürgün kararı padişahın onayından sonra infaz edilebilirdi.[127] Uluçay bu süreci şöyle ifade etmiştir:

> *"Eğer sürülecek zat taşrada ise ferman o zatın bulunduğu yer ile sürüleceği yer kadısına veya sürülecek zatla sürüleceği yer kadısına ve mübâşire yazılırdı. Bundan başka sürülecek yer kadısı ile çavuşbaşıya yahut da sürülecekle mübâşire yazılırdı. Sürgün hükümleri, üslup ve ifade bakımından ilk zamanlardan I. Meşrutiyet'e kadar şeklini muhafaza etti. Sürgün hükümlerinde*

[123] NFY.KSS.2,130/1.
[124] Bkz. İrfan C. Acar, *Lübnan Bunalımı ve Filistin Sorunu*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1989, s.7-18.
[125] NFY.KSS.2, 61/6, Ek 1.
[126] NFY.KSS.2,115/1.
[127] Karataş, s.277.

> *başta sürülen ve sürülecek yer kadılarının adları, kendi lakapları ile yazılır; sonra kimin sürüldüğü, neden sürüldüğü, sürgüne hangi çavuşla gideceği, çavuşun ödevleri ve getireceği belgeler, kadının ödevleri ve vereceği belgelerin neler olduğu yazılırdı. Hükmün son kısmına sürülme tarihi ile hükmün yazıldığı yer yazılırdı."*[128]

İncelediğimiz hükümlerde de sürgün olunan kişiyi menfâsına götürmek üzere mübaşir olarak tayin edilen çavuş, kavas, zabtiye neferatı gibi görevliler[129] ile bazen de zimmîlere refakatçı olarak patrikhane tarafından tayin olunan herhangi bir kişinin[130] vazifelendirildiği görülmektedir.

Suçluların sürgün yerlerine ulaştırılması için vazifelendirilen görevliler işlerini en iyi şekilde yapmak zorundaydılar. İhmal sebebiyle bunların sürgün yerlerine gitmemeleri yolda firar etmeleri ve benzeri durumlar görevlilerin cezalandırılmasına sebep olmaktaydı.[131] Mesela, Ankara'da ikamet eden ve bir iş için İstanbul'a giden Yahudi Abraham memleketin düzenini bozacak hareketlerde bulunduğundan cezasını çekmek üzere süresiz Limni ceziresine çavuş eşliğinde yollanmış ve Limni naibine suçlunun cezasını çekene kadar orada tutulması ve bir adım dahi başka mahalle gitmemesi eğer firar edecek olursa "*kemâliyle mes'ul ve mu'âteb olacağın bilüb ana göre muhâfazası hususuna i'tinâ vü dikkat edilmesi"* gereği hükmün sonuna eklenmiştir.[132]

Sürgün davalarının Meclis-i Vâlâ'da görülmesinden başka askeriye sınıfına mensup kişilerin davaları da Dâr-ı Şûrâ-yı Askeriyye'de görülmekte ve "*Kanunname-i Askerî"* hükümleri geçerli olmaktaydı. İncelediğimiz defterde bu konuyla ilgili bir hüküm bulunmaktadır. Şöyle ki; Trablusgarb eyâleti tahrîrât kâtibi Hüsnü ve mâliye ketebesinden Defterî kâtibi Sâlih'in "*piyâde-i asâkîr-i şâhâne ikinci taburu boruzın neferâtından Şamlı Mehemmed"*e kötü muameleleri neticesinde mahallî meclisde görülen dava Dâr-ı Şûrâ-yı Askeriyye'ye intikal etmiş ve Hüsnü ile Salih'in askerî ceza kanununa göre "*nâmûs-ı askerîye dokuz buçuk kabahat olduğu"* anlaşılmıştır. Buna göre, söz konusu kişilerin nişanlarının geri alınması ve nefy edilmeleri hususu Meclis-i

---

[128] Uluçay, s. 533.
[129] NFY.KSS.,2,18/4,151/1,62/1.
[130] NFY.KSS.,2, 36/2 (*(…patrikhâne tarafından ta'yîn olunan âdeme terfikan…*).
[131] Karataş, s.283.
[132] NFY.KSS.2, 49/3.

Vâlâ'ya bildirilmiştir. Böylece Meclis-i Vâlâ Hüsnü'yü Tekfurdağı'na, Salih'i de Gelibolu'ya bilâ-müddet sürgün etmiştir.[133]

1.2.1.1.Nefy Süreleri

Tanzimat öncesi verilen nefy cezalarında sürgün müddetleri genellikle belirtilmemiştir. Nefyedileceklerin sürgün fermanlarında genellikle "*ıslah-ı nefs edinceye kadar*" ifadesi kullanılmıştır. Suçluların bir süre sonra ıslah-ı nefs ettiklerinden dolayı affedildikleri belirtilmiştir. "*ıslah-ı nefs edinceye kadar*" ifadesi geçici sürgünler için kullanılırken, daha ağır suçları işleyenlere ömür boyu (müebbed) sürgün cezası verilmiştir.[134] Süresi kesinlik arz etmeyen sürgünler için de "*bilâ-müddet*" ifadesi kullanılmıştır.

Tanzimat sonrası hazırlanan ceza kanunnamelerinde öncelikle geçici (nefy-i muvakkat) ve müebbed (nefy-i ebed) sürgünlerin tanımı yapılmıştır. Buna göre muvakkad sürgün üç ay ile üç sene arasındaki bir süreyi kapsarken müebbed sürgün suçlunun bir daha geri dönmemek üzere başka bir mahalle gönderilmesi olarak izah edilmiştir.[135] Muvakkat nefy cezasının azâmisi, her ne kadar üç yıl olarak gösterilmişse de padişah tarafından bir başka cezadan çevrilince üç yılı geçtiği görülmüştür. Mesela 15 yıl kal'a-bendliğe mahkum olan kimsenin cezası muvakkat nefy cezasına çevrilse nefyin süresi on beş yıl olurken, Bundan başka tekrarlanan suçlarda da mahkeme tarafından üç yıldan fazla muvakkat nefy cezası verilebilmiştir. [136]

İncelediğimiz defterde 158'i hüküm, 47'si suret olmak üzere 205 nefy kararı yer almaktadır. Defterde hüküm ve şerh tarihleri ile hükümlerde geçen ifadelerden anlaşıldığı üzere, sürgün süreleri 1 ay (aslen sürgün süresi 3 ay fakat af edilmiş) ile 15 yıl arasında değişmektedir. Hükümlerde 3 ay ile 6 ay arasında 96 sürgün, 7 ile 10 ay arasında 24 sürgün, 1 ile 3 sene arasında 41 sürgün görülmektedir. 35 hükmün sürgün süresi belli değil iken, 1 suçlu menfâsında vefat etmiş, 3 suçlunun menfâ yerleri değiştirilmiş, 3 suçlu Dersaadet'e ayak basmamak üzere nefyedilmiş, 1 suçlu müebbeden sürgün edilmiş, 1 suçlu ise menfâdan firar etmiştir.

---

[133] NFY.KSS.,2, 87/4.
[134] Karataş, s.303.
[135] Karataş, s.303-304.
[136] Gökçen, s. 49-50.

İncelediğimiz nefy süreleri içinde 3 yılı aşan nefy cezaları da görülmektedir. Bir sürgün hükmünün veriliş tarihiyle ıtlâk tarihi arası 7 yıldır.[137] Bir sürgünün 4 yıl sürdüğü, başka bir sürgünün 13 yıl sürdüğü, 4 kişinin sürgün süresinin yaklaşık 6 yıl sürdüğü, bir sürgünün de 14 yıl sürdüğü hüküm ve şerhlerinden anlaşılmaktadır.[138] Defterde tespit edilen en uzun sürgün cezası ise 15 yıldır. Şöyle ki,1263 yılı şevval ayının başlarında Adapazarı ahalisinden Osman, *menfâsında tek durmayub* kanunlara karşı geldiğinden önce Taşküprü'ye sürülmüş orada da rahat durmayıp hırsızlık yaptığı anlaşıldığından ahalinin isteği üzerine menfâsı Kastamonu'ya tahvîl edilmiştir. Sürgün tarihiyle şerhte gösterilen af tarihi arası 15 yıldır.[139] Yine bir başka hükümde müebbeden sürgün edilen rahip Yorgaki'nin de 15 yıl sonra af edildiği görülmektedir.[140]

Bazı sürgün cezalarının süresi ve yeri daha sonra belirlenmek üzere boş bırakılmıştır.[141] Mesela, *"Bir sûreti yine kâ'im-makam-ı mûmâ-ileyh ve [ ] nâ'ibine [ ]" "Kazâ-i mezbûr kocabaşılarından [ ] dahi [ ] kasabasına nefy u iclâsıçün. Kezâlik."*[142]

Her ne kadar sürgün cezaları suçlunun ıslah edilmesi amacıyla verilse de bazı suçluların suçlarını tekrarladıkları görülmüştür. O takdirde cezalar, ceza kanununa göre şiddetlendirilerek verilmiştir. Mesela, sirkat (hırsızlık) suçuyla Dersaadet'de üç sene müddetle pranga-bend olunan şahıs tekrar hırsızlık yaptığından Meclis-i Vâlâ bu sefer o kişiyi Magosa'ya sürmüştür.

> *"...Zağferanbolu sancağına tâbi' Çeharşenbe kazâsı kurâsından Kayabaşı karyesi sâkinlerinden olub bundan akdem İsâfî? kazâsında sirkat töhmetiyle ahz u girift olunub Der-sa'âdet'ime bi'l-irsâl üç sene müddet pranga-bend olunarak...Nâsıf oğlu Ali veled-i Mehemmed nâm şahıs ıslâh-ı nefs etmeyerek Harf kazâsında yine ahz-ı eşyâ ve sirkat-i emvâl ahz etmiş... bu mâkûle isâ'ett-i mükerrere îcâbından... derece-i şedîde olunarak Kıbrıs cezîresinde kâ'in*

[137] NFY.KSS.2, 123/2 (… Cebel-i Halilürrahman'ın bir tarafıyla nefs-i Halilürrahman kasabasında hilâf-ı rızâ-yı şahânem harekât-ı bâgîyâneye ictisâr eden Şeyh Mehmed'in … kendüsiyle avenesinden olan… şakîlerin Vidin kal'asına nefy u tagrîbleri…).
[138] NFY.KSS.2, 153/2,188/1,154/1,154/2,154/3,183/3 (bu hükümlerden genellikle suçluların "harekât-ı ser-keşâne" tavırlarından ve ahâlî içinde fesad çıkarmalarından ötürü süresiz ya da uzun süreli sürgün cezaları aldıkları anlaşılmaktadır.).
[139] NFY.KSS.2, 160/5.
[140] NFY.KSS.2, 77/2.
[141] NFY.KSS.2, 138/1,138/2,138/3,138/4,138/5.
[142] NFY.KSS.2, 138/6.

Magosa'ya nefy u tagrîb olunması cezâ kânûnnâme-i hümâyunum ahkâmı iktizâsından bulunmuş olduğundan…" [143]

Eğer sürgün edilen kişi nefy yerine gönderilmeden önce davanın araştırılması aşamasında hapsedilmişse, nefy süreleri hapis tarihinden itibaren başlatılmıştır. Bu durum hükümlere *"…merkûmun habs tarihinden i'tibâren li-ecli't-te'dîb … nefy u tagrîb olunması …"*[144] şeklinde yansımıştır.

1.2.1.2.Nefy Yerleri

Suçluların sürgüne gönderildikleri mahalle *"menfâ"*[145] denilmektedir. Nefy için belirlenmiş sabit sürgün yerleri olmayıp, suçlular Osmanlı topraklarında çok değişik yerlere sürgün edilmişlerdir.

Nefy cezası, bir nevi mecburî ikamet cezasıdır. Sürgün edilen suçlu, menfâsında serbestçe hareket edebilme, oranın sakini gibi yaşayabilme imkanına sahiptir. Bu cezanın, daha ağır bir ceza olan "kal'a-bend" cezasından en önemli farkı da budur. Sürgün yeri genellikle suçun keyfiyetine, suçlunun devlet hizmetindeki makam ve mevkiine veya statüsüne ve benzeri nedenlere göre değişebilmektedir. Suça konu eylem ve davranışın nezaketini gözetmek, suçluların kaçabilme riskini azaltmak ve onları kolaylıkla disiplin altında tutabilmek için çoğunlukla Bozcaada, Midilli, Sakız, Girit, Rodos ve Kıbrıs gibi Akdeniz adaları ile Trabzon, Sinop benzeri bazı sahil kaleleri menfâ olarak tercih edilmektedir. Zaman zaman merkeze oldukça uzak Kuzey Afrika ve Arap coğrafyasından çeşitli yerleşim birimleri de sürgün yeri olarak belirlenebilmektedir. Buna mukabil suçu nispeten hafif görülen eski sadrazam ve ilmiye sınıfı yöneticilerinin Malkara, Dimetoka gibi İstanbul'a yakın yerler ile Bursa, İzmir, Kütahya gibi merkeze civar ve gelişmiş Anadolu şehirlerine nefyedildikleri görülmektedir. Duruma göre sürgün yerlerinde değişiklik de yapılabilmektedir.[146]

Aşağıda "2 Numaralı Nefy ve Kısas Defteri"nde geçen 92 sürgün yerinin isimleri ve kullanım sayısı görülmektedir:

---

[143] NFY.KSS.2,183/1.
[144] NFY.KSS.2, 10/3.
[145] Devellioğlu, s. 614.
[146] Osman Köksal, "Osmanlı Hukukunda Bir Ceza Olarak Sürgün ve İki Osmanlı Sultanının Sürgünle İlgili Hatt-ı Hümayunları", *Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergi*si, *(OTAM)*, Sa. 19, 2006 *s.288 http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/19/26/199.pdf (24.08.2014).*

Bolu(14), Gelibolu(13), Kütahya(11), Midillü(6), Tekfurdağı (Tekirdağ)(6), Adana(5), Kayseri(5), Trabzon(5), Akka (4), Bozcaada(4), Bursa(4), Kıbrıs(4), Sis(4), Sivas(4) Van(4), Ankara(3), Dimetoka(3), Filibe(3), İznikmid(İzmit)(3), Karahisar-ı Sâhib(3), Karahisar-ı Şarkî(3), Konya(3), Mar'aş(3), Muş(3), Tokad(3), Aynaroz cezîresi (2), Harpurut(2), İzmir(2), Kal'a-i Sultâniyye(2), Çanakkale(2), Kangırı(2), Keşan(2), Magosa(2), Malkara(2), Kudüs-i şerîf(2), Selânik(2), Şam-ı Şerif(2), Şumnu(2), Varna(2), Vidin(2), Zağferanbolu(Safranbolu)(2), Zeytun-Maraş(2), Akça-Kazanlık(1), Amasya(1), Arabkir kazâsı(1), Antalya(1), Ayaş kazâsı(1), Aydın(1), Bayındır kazâsı(1), Cisr-i Ergene(1), Çal kazâsı(1), Çekmece-i sagîr(1), Darköprü(1), Denizli-Bolvâdîn(1), Divriği(1), Diyarbekir(1), Dudmuş(?)kazâsı(1), Düzce(1), Edirne(1), Eğin kazâsı(1), Eskişehir(1), Girid cezîresi(1), Gümüşhâne-Maçuka kazâsı(1), Güzelhisâr-ı Aydın(1), Hama(1), Hodbermez(?)karyesi(1), Isparta(1), İmralı cezîresi(1), İşkodra(1), Kastamonu-Taşköprü(1), Kayseri-Tomarza(1), İznikmîd-Armaş(1), Limni cezîresi(1), Livane(1), Manisa(1), Merzifon(1), Mesûrî(1), Mısır(1), Mihaliç(1), Musul(1), Nevşehir(1), Niğde(1), Niş(1), Rodos(1), Ruscuk(1), Sakız cezîresi(1), Samako-Alaplı kazâsı-(Kastamonu)(1), Samsun(1), Sinop(1), Tırhala(1), Yozgad(1), Zağra-ı Atik(1).

Sancak ya da eyalet içinde menfîyi yerleştirme görevi suçlunun suç işlediği ya da yaşadığı mahallin ilgili devlet görevlilerine özellikle de o mahallin bağlı bulunduğu eyalet valilerine verilmiştir. Suçlu sürgün yerine yerleştirildikten sonra İstanbul'a bilgi verilmiş ve bilgiler şerh olarak nefy hükmünün üzerine yazılmıştır. Bu şerhlerin bazılarında suçlunun nereye yerleştirildiği görülmektedir.[147]

Suçluların nefy yerleri bazı sebeplerle değiştirilebilmekteydi. Bu durum hükümlerdeki "*tahvîl"* ifadesinden anlaşılmaktadır. Sürgün yerinin değişmesi için zaman zaman bazı şahısların doğrudan kendileri veya yakınları aracılığıyla bazen de mahallî yetkililerce Dîvân-ı Hümâyûn'a arzuhaller sunarak müracaat edebiliyorlardı. Sürgün cezalarının verilmesi ve suçluların affedilmelerinde olduğu gibi sürgün yerinin değiştirilmesinde de son sözü padişah söylerdi. Yer değiştirme taleplerini içeren arzuhaller Divan'da görüşülür ve ancak padişahın onayı alındıktan sonra uygulanabilirdi.[148]

[147] NFY.KSS.2, 48/2,55/4.
[148] Karataş, s. 307-308.

İncelediğimiz defterde 8'i şerh olmak üzere 13 tane *"tahvîl-i menfâ"* hükmü yer almaktadır[149]. Tahvîllerin sebepleri şunlardır;

1. Tutuklunun "*menfâsında tek durmayub*" ahaliye fesatlarından dolayı söz konusu kazâ ahâlîsi tarafından menfâsının tahvîlinin istenmesi[150],

2. Tutuklunun asıl menfâ yerine ulaşmadan firar etmesi ve menfâsında değişiklik istirhâmı[151],

3. Tutuklunun nefy yerinin tabiat şartlarına alışamaması (ab u havasıyla imtizac edememesi) ve hastalanması [152],

4. Tutuklunun menfâsında hastalanması ve muhtaçlık durumu üzerine merhameten sürgün yerinin değiştirilmesi[153],

5. Tutuklunun menfâsında ailesinin (ıyâl u evlâdının) memleketinde sefalet çekmesi üzerine eşinin istirhâmıyla sürgün yerinin değiştirilmesi isteği[154].

1.2.2. Kısas Cezalarının Veriliş Süreci

Katl-i amd yani kasden adam öldürme, kesinlikle katli meşrû olmayan bir kimseyi yaralayıcı aletlerden biri ile kasden öldürmek demektir. Yaralayıcı alet (âlet-i câriha) kılıç, kama, ok, mızrak, keskin taş, ağaç ve ateş gibi, vücudun parçalarını birbirinden ayıran kesici şeylerdir.[155] İncelediğimiz defterde bunlara ek olarak nacak tabîr olunan balta, bıçak, demir külüng (taşçı kazması), şiş ve özellikle ateşli silahlar (tabanca, tüfenk, piştov)[156] görülmektedir.

Kısas cezası, hem Allah hakkı hem de kul hakkının söz konusu olduğu fakat kul hakkının galip bulunduğu bir hakkın ihlali karşılığı olarak verilmekte, maktûlün veli ve

[149] NFY.KSS.2, 18/2, 61/2,61/6,65/1,80/3,108/1,113/2,128/2,135/2.
[150] NFY.KSS.2, 160/5,170/2.
[151] NFY.KSS.2, 79/1.
[152] NFY.KSS.2, 115/1,20/2,149/1,183/3.
[153] NFY.KSS.2, 75/2.
[154] NFY.KSS.2, 113/1.
[155] Akgündüz, s.118.
[156] NFY.KSS.2, 24/1,33/3,117/1,11/2,63/1,16/1,42/1.

mirasçılarının kâtili affetmeleri ya da Osmanlı hukukunda *"kanlık/kınlık"*[157] (maddî tazminat cezası) olarak tabir edilen diyette anlaşmaları durumunda bile kamu hakkı olarak Allah hakkının bakî kaldığı ve bundan dolayı kâtilin serbest bırakılmayarak ulü'l-emr tarafından tazîrle cezalandırıldığı bilinmektedir.[158]

Kısas ve diyet cezalarının verilebilmesi öncelikle mağdurun veya belirli derecedeki yakınlarının mahkemeye başvurmalarına bağlıydı. Tanzimat dönemine kadar kısas davalarının görüldüğü yer şer'î mahkemeler idi. Tanzimat'la birlikte taşra meclislerinde görülen davalarda (katil, yaralama, hırsızlık vb.) son karar mercii Meclis-i Vâlâ idi.[159] Meclis-i Vâlâ'ya gönderilen mahkeme ilâmları kadı tarafından şeyhülislamlığın (fetvâhâne) incelemesine sunulur, şeyhülislamlıkta tetkik edilen ilâmlar, gereği altına yazılarak mahkemeye iade edilirdi. Şeyhülislamlık makamının tasdikini içeren ilamlar bu defa padişah onayına sunulurdu. İrade-i seniyye (padişah onayı) sadır olmadıkça kısas uygulanmazdı.[160]

Kısas cezasının uygulanabilmesi için maktûlün mirasçılarının kısası talep etmesi, kâtilin tam ehliyetli olması, maktûlün kâtilin fürûundan (evlatları, torunları) olmaması, adam öldürmenin ikrah altında (zorla) yapılmış olmaması ve maktûlün velî veya mirasçılarından birinin kısas cezasını affetmemiş bulunması gibi şartlar gerekirdi. Zira kısas cezası en küçük bir şüphe ile bertaraf edilirdi. [161] Ayrıca sarhoşluk(kendi isteği dışında), delilik, yaş küçüklüğü(Hanefîlere göre 18 yaş altı) gibi durumlar da kısas cezanın kalkmasına sebep idi.[162]

İslam hukukunu esas alan Osmanlı Devleti'nde de küçüklerin ve akıl hastalarının ceza ehliyeti olmayıp kendilerine had ve kısas cezası verilmezdi.[163] Bu durumdan faydalanmak isteyen suçluların zaman zaman kendilerine cünûn (delilik) hali geldiği veya suç işlendiği anda aklın baştan gittiği gibi bahanelerle cezadan kurtulmaya

---

[157] Uriel Heyd'e göre "Kınlık tabiri, *kanlık* şeklinde yanlış okunuşuyla yaygın hale gelmiş ve *kan bedeli* olarak anlaşılmıştır." Uriel Heyd, "Eski Osmanlı Ceza Hukukunda Kanun ve Şeriat", (çev. Selahaddin Eroğlu),*Türk Hukuk ve Kültür Tarihi Üzerine Makaleler,(*Tercüme ve Derleme Ferhat Koca), Ankara Okulu Yayınları, Ankara 2002, s. 57.

[158] Akgündüz, s.119.

[159] Seyitdanlıoğlu, s. 119.

[160] Akman, s.118,Gökçen, s.96.

[161] Akgündüz, c.1, s.118.

[162] Abdulkadir Udeh, *Mukayeseli İslam Ceza (Suç) Hukuku-Genel Hükümler,* çev. Ali Şafak, Cilt 1, Kayıhan Yayınları, İstanbul 2012, s. 576-617.

[163] Mustafa Avcı, *Osmanlı Hukukunda Suçlar ve Cezalar*, Gökkubbe, İstanbul 2004, s.40.

çalıştıkları görülmektedir. Nitekim, Trabzon sancağında Akçâabad kazâsına bağlı Akhisar karyesi sakinlerinden Ahmed'in katledilmesi hadisesinde suçlu bulunan Ordulu Ömer, kendisinin sara hastası olduğunu ve suçun "*cünûn hâlinde vukû'a geldiğini irâd etmiş*" ise de maktûl yakınları, kâtilin "*akıl-nâk olduğu hâlde maktûl-i merkûmu katl eylediğini"* makbul iki kişinin şehadetiyle ispat etmişlerdir. Böylece Ömer'in suçu sabit olmuş ve verese affetmediği takdirde kısas olunmasına hükmedilmiştir.[164]

Bu konuda dikkat çekici bir başka hüküm ise, Silistre eyaleti Cumaatik kazası Yörükler karyesinden "Deli Hasan" adlı şahsın davasıdır. Meclis-i şer'-i şerifde görülen davada Hasan'a "deli" lafzının neden verildiğinin soruşturulduğu görülmektedir. İnceleme sonucunda "*merkûme deli lafzının ıtlâkı nefsü'l-emrde cünûn ile ittisâfı eclinden olmayub belki âkil iken lâkab tarikiyle…"*[165] verildiği anlaşıldığından, Hasan'ın kısasına karar verilmiştir.

Kısas cezasının hafifletici sebeplerinden sayılan ikrah altında işlenen cinayetlerin de incelediğimiz hükümlerde örneklerine rastlanmaktadır. Nitekim, 1263 yılı evâsıt-ı cemaziyelahirinde Harput eyaletine bağlı Çermik kazasının eski müdürü Mehmed Ezder, kethüdâsı Mustafa ile Osman Şeydo(?) ve berber Halîl ve Ömer'e "*ikrâh ile kazâ-i mezbûr hanedânından Bekir Bey ve karındaşları Abdulganî ve Abdulkerîm ve Mehmed ve Abdî? Beyleri"* siz onları öldürmezseniz ben sizi öldürürüm tehdidiyle öldürtmüştür. Bu durumun mahkemece yapılan tahkikat sonucu anlaşılması üzerine, cinayeti işleyenlerin cezası pranga-bend cezasına dönüşmüştür. Maktûl yakınlarının isteği üzerine de Ezder'in kısasla cezalandırılmasına hükmedilmiştir.[166]

Osmanlı ceza hukukunda, kasten adam öldürme suçuna ortaklıkta da amme maslahatı gözetilerek toplu kısas uygulandığı vâkîdir. Ancak cinayete iştirak edenler mağdura aynı anda öldürücü darbeyi vurmuşlarsa hepsine kısas, eğer biri öldürücü darbeyi vurduktan sonra diğerleri vurmuşsa ilkine kısas, diğerlerine "*tazîr-i şedid ve habs-i medîd"*[167] şeklinde ağırlaştırılmış hapis cezaları öngörülmüştür. Nitekim, Yenişehir Fenar kazasından Yani, Kostas, Yuvan ve Ankal adlı zimmîler, Saruhan sancağı Salihli kasabasından Hasan'ın evine gece "*gasb-ı mâl efkâr-ı fâsidesiyle"* girerek, Hasan ve eşi

[164] NFY.KSS.2, 45/3.
[165] NFY.KSS.2, 182/1.
[166] NFY.KSS.2, 148/1.
[167] Avcı, s. 72., NFY.KSS.2, 51/1.

Ayşe'yi bıçak ile öldürdüklerini mahkemede itiraf etmişlerdir. Zimmîlerden Yani ve Kostas'ın katil suçunu işledikleri ve "*mâdde-i katlde mesfûrâna mu'âvin bulunan Yuvan ve Ankal zimmîlere dahi ta'zîr-i şedîd lâzım geldiği"* fetvâhâne tarafından da işaret edilmiş ve maktûllerin yakınlarının kısasdan vazgeçmedikleri takdirde Yani ve Kostas'ın şer'an kısasına, Yuvan ve Ankal'ın da şiddetle cezalandırılmalarına hükmedilmiştir.[168]

İncelenen bir diğer hükümde Sivas Gümüş Ma'den-i Hümâyûn kazası sakinlerinden İsmail ve arkadaşı Hüseyin Ali'nin "*fi'l-i şenî"* (ırza tecavüz) kasdıyla Şehriban adlı hatuna saldırdıkları, Şehriban'ın direnmesi sonucu İsmail'in hatunu bıçaklayarak öldürdüğü "*mahkeme-i şer ü meclisde"* ikrarıyla sabit olmuştur. Maktûlenin yakınlarının kısas istemeleri üzerine "*kâtil-i merkûm İsmâîl'e kısas ve mu'âvin-i merkûm Hüseyin Ali'ye dahi ta'zîr-i şedîd lâzım geldiği…"* fetvâhâne tarafından da işaret edilerek, İsmail'in şer'an kısasına, Hüseyin Ali'nin de tazîr-i şedîdle cezalandırılmasına hükmedilmiştir. [169]

Kısas cezalarında suçlu ile verese (maktûl yakınları) diyette anlaştığı takdirde ya da veresenin tamamı veya içlerinden birisinin suçluyu affetmesiyle, suçlunun kısas cezasından kurtulduğu görülmektedir. Bu durum hükümlere genelikle "…*verese cümleten ve yâhûd içlerinden biri afv eder ise ol hâlde mes'ele diyete münkalib olacağı…"*[170] şekliyle yansımıştır.

Bazı hükümlerde kısas ya da diyet cezasının uygulanması keyfiyeti *"alâ kile't-takdireyn"*[171] (iki takdirden birisi*)* ifadesiyle karşılık bulmakta ve kararın İstanbul'a (der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneye) i'lâmla bildirilmesi istenilmektedir.

İncelediğimiz defterde doğrudan kısas cezasının diyete dönüştürüldüğüyle ilgili sadece bir hükme rastlanılmıştır. Şöyle ki, 1261 yılı cemaziyelevvelin son günlerinde Hama ahâlîsinden Bursa'da Kuşbazlar hânında sakin iken şiş yarasıyla vefât eden Köfteci el-Hâc Ömer bin Hasan'ın kâtili olarak tutulan Ohannes adlı zimmînin, suçu kasıtlı işlemediği tespit edilmiş ve suçlu ile maktûlün veresesi arasında diyet karşılığı yirmi bin kuruş üzerinden anlaşılmıştır. Ancak Ohannes'in, uygunsuz kişi olması sebebiyle

[168] NFY.KSS.2, 33/3.
[169] NFY.KSS.2, 32/2.
[170] NFY.KSS.2, 26/1.
[171] NFY.KSS.2, 47/4.

Bursa'ya ayak basmamak üzere "*ıslâh-ı nefs"* edinceye kadar "*li-ecli'te'dîb"* Tokad'a sürgün edildiği görülmüştür. Bununla birlikte suçlunun 15 ay sonra ıslâh-ı nefs ettiği, 1262 yılı şaban ayının ortalarında verilen şerhten anlaşılmış, Bursa dışında istediği bir yerde ikametine karar verilmiştir.[172]

Kısas cezalarında eğer öldürülen kimsenin mirasçısı yoksa maktûl adına davacı taraf devletin kendisi olmakta ve diyetin beytülmâle ödenmesi istenmektedir.[173] Bu durum 1260 yılı rebiülevvel ayının başlarında verilen bir hükme şöylece yansımıştır:

> "*Mar'aş kal'ası civârında maktûl bulunub zâhirde vâris-i ma'rûf olmadığı cihetle dâ'vâsı taraf-ı saltanat-ı seniyyeme â'id olan Mısırlı seyis Abdullah'ın kâtili olmak üzre ihzâr olunan seyis tâ'ifesinden Aydınlı Ömer ve Mısırlı Ahmed …kısas olunması ve yâhûd rızasıyla beytü'l-mâl içün tamam diyet alınub ıtlâk kılınması irâde-i şâhâneme menût idüği…"*[174]

Kısas ve diyet cezaları hakkında verilen bilgiler ışığında incelediğimiz defterde 103'ü hüküm, 69'u sûret olmak üzere 172 kısas davası bulunmaktadır. Bu davalardan 75'inin kısasla sonuçlandığı üzerlerindeki şerhlerden anlaşılmaktadır. Şerhlerde kısas olunduğu;

> *" Ber-mantûk-ı emr-i âlî kâtil-i merkûm verese-i maktûl hâzır oldukları halde icrâ-yı hükm-i kısasına ibtidâr olunduğunu nâtık vârid olan i'lâm u tahrîrat me'âlleri bâ-fermân-ı âlî kaydı bâlâsına şerh verildi"*[175] şeklinde ifadelerle bildirilmektedir.

İncelediğimiz kısas hükümlerinin 91'inde şerh bulunmamakta hükümlerin nasıl sonuçlandığı bilinmemektedir. Ayrıca incelenen kısas hükümleri ve şerhlerin tarihleri karşılaştırıldığında da bir ay ile bir sene içinde kısasın icra olunduğu görülmektedir.[176]

Osmanlı Devleti'nde kısası gerektiren suçlar dışında da *"hadden katl"* cezası olarak "*Kuttâ-i tarîk*" (yol kesen/hırabe) gürûhuna ölüm cezası verilmiştir. Nitekim, Vidin'e bağlı Abdulkerîm Bey karyesi sâkinlerinden ve kuttâ-i tarîk gürûhundan Solak Hasan, Dimitri ve İstanko, Vidin'e iki saat mesafede yolda giden Nikol'ü haksız yere

---

[172] NFY.KSS.2, 63/1.
[173] Avcı, s.100.
[174] NFY.KSS.2, 15/5.
[175] NFY.KSS.2, 16/1.
[176] NFY.KSS.2,73/3,127/2.

öldürdüklerinden başka Vidin'e bağlı Viryol(?) karyesi civârındaki şerbethâneyi basıp orada bulunanYivaksi ve karındaşı Hristo adlı zimmîlerin de paralarını gasp ettiklerini "*huzûr-ı şer' ü meclisde*" ikrar ve itiraf etmişlerdir. Buna göre, bu tür eşkiyâ zümresinden ve kuttâ'-i tarîk mensublarından olanların "*…hadden katl olunmak lâzım geldiği cânib-i fetvâhâneden tahrîr ü işâret kılınmış"* ve "*ahz etmiş oldukları meblağ-ı mezbûr istirdâd olunarak verese huzûrunda iktizâsı vechle cümlesinin hadden katl ü i'dâmlarıçün*" hüküm verilmiştir.[177]

Kuttâ-i tarîk gürûhundan olanlar suç işlemeden ve yakalanmadan önce tövbe ederlerse suçları hafifletilebilmektedir. Özellikle yol kesicilik suretiyle ölüm cezası; yol kesip adam öldürene verilmektedir. Nitekim 1840 Ceza Kanunnamesi'nde bu suçlar için belirlenen ceza şöyledir: "*Eğer bunlar sadece yol keser yolcuların mallarını gasp ederlerse yedi sene kürek cezası, bunlar hem yol keser hem de adam öldürürlerse kısas cezasına çarptırılırlar*".[178] Bu durum hükümlere;

> *"…merkûmlar kutta'-i tarîk gürûhundan olub …kable't-tevbe ahz olunmuşlar ise cümlesi hadden katl olunmak lâzım geldiği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i'lâm-ı mezkûre tahrîr ü isrâ olunmuş olub bu misillü kutta'-i tarîk olanlar eğer itlâf-ı nüfus-ı beşeriyye etmeyerek fakat adam soymak fazâhatına cesâret etmişse yedi sene müddet içün vâz'-ı kürek olunması ve adam telef etdikleri hâlde bâ-tahkîk sâbit oldukdan sonra iktizâ-yı şer'îsi vechle i'dâm kılınmaları kânûniyyetine emr-i fermân-ı mülûkânem şeref-ta'alluk etmiş olan usûl-i iktizâsından bulunmuş…*"[179] şekliyle yansımıştır.

İncelediğimiz defterde diğer bir hadden katl cezası da ridde cezasında olduğu gibi "*sebb-i nebî*" (peygambere küfür) edenlere uygulanmıştır. Nitekim,

> "*Yanya mahallatından İbrâhîm Paşa mahallesi sâkinlerinden Ömer ibn Ahmed nâm habîs hâşâ sümme hâşâ sekr hâlinde sebb-i nebî eylemiş olduğu Meclis-i şer'-i şerîfde ma'lûmü'l-esâmî iki nefer müslîm şehâdetiyle sâbit olarak şer'an katli lâzım geldiği… vûsul-i emri şerîfimde bilâ-te'hîr hadden katl…"* hükmü, 22 Safer 1263 tarihli şerhte belirtildiği üzere infaz edilmiştir.[180]

---

[177] NFY.KSS.2,25/1.
[178] Gökçen, s.103, NFY.KSS.2,94/3.
[179] NFY.KSS.2,101/1.
[180] NFY.KSS.2, 142/2.

1.2.2.1.Kısas Cezasının Uygulanması

Kısas infaz süreci, mahkemede yargılama süreci tamamlanıp cezalandırma ile hükmedildikten sonra başlatılmaktadır. İnfaz, ilgili kamu otoritesi tarafından yerine getirilmektedir. Bu anlamda infazı uygulama hakkı tamamen devlete aittir.[181] Adi suçlardan mahkum olanların şehrin belli yerlerinde ve özellikle suç işledikleri yerlerde asıldığı görülmektedir. Ayrıca suçluların infazdan önce veya sonra ibret için sokaklarda gezdirilmesi ya da belli bir yerde teşhir edilmesi adettir. [182] Maktûl yakınlarının infâzın tamamlanmasına kadar (acıyarak) kısas hakkından vazgeçebileceği düşünüldüğünden, onların da kısas anında ve yerinde hazır olması beklenilmektedir.[183] Bu durum hükümlerdeki şerhlerden de açıkça anlaşılmaktadır.[184]

1.3. MAHKUMLARIN TAHLİYE EDİLME SÜRECİ

Tutukluların menfâdan kurtulmaları çeşitli sebeblere bağlıdır. Bunlar; tutuklunun sürgün yerinde ölmesi[185], ceza süresinin dolması[186] ve genellikle suçlunun af edilmesi yoluyla gerçekleşmektedir.

Tutukluların tahliye edilme sürecinde ilk adım, devletin ilgili kurum ya da görevlilerine tahliye talebi için yapılan başvurulardır. İstanbul'a yakın olanlar arzuhal ile bizzat Meclis-i Vâlâ'ya başvururlarken İstanbul'dan uzakta bulunan vatandaşların dilekçeleri oturdukları yerin idâri durumuna göre nâib, kadı, memleket meclisi gibi ilgili kurum ya da görevliler aracılığıyla Meclis-i Vâlâ'ya iletilmektedir. Suçlunun nefy edildiği yerin ya da daha önce yaşadığı mahallin idarecileri, annesi, çocukları, kardeşi, eşi gibi yakınları, gayrimüslim vatandaşların bağlı bulundukları dini cemaat liderleri veya bizzat kendileri tarafından yapılan bu başvurularda tutuklunun terbiye olma, hasta olma, sefalet çekme, ailesinin çektiği güçlükler vb. durumlar ifade edilmekte, bunlara bağlı olarak merhameten af ve tahliye olunmaları istenmektedir. [187]

---

[181] Köroğlu, s.228. http://ktp.isam.org.tr/ (16.09.2014).
[182] Akman, s.135.
[183] Avcı, s.84.
[184] NFY.KSS.2, 11/2.
[185] NFY.KSS.2,15/4,64/2,175/1.
[186] NFY.KSS.2,16/3,23/2.
[187] NFY.KSS.2,8/1.

Meclis-i Vâlâ başvurularda bildirilen durumları araştırarak karar vermekteydi. Tutuklularla ilgili daha önceki kayıtların incelendiği hükümlerde "*kuyûddan müstebân olduğu*"[188] gibi ifadelerle yer alırken, bu araştırmalar neticesinde tutuklunun neden, ne kadar süreyle nefy edildiği, sürgün yerinde geçirdiği süre, sürgün yerine gitmeden önce hapse konulup konulmadığı, süresinin dolup dolmadığı da anlaşılmaktadır.[189]

Tutuklunun varsa bağlı olduğu cemaatıyla, konu ile ilgili mahallerin idarecileri ve memleket meclisleriyle de yazışmalar ve görüşmeler yapılmaktaydı. Ulemâ sınıfı mensubu ve medrese öğrencilerinin tahliyesinde şeyhülislamın, gayr-i müslim vatandaşların tahliyesinde bağlı bulundukları dinî cemaat liderlerinin görüş ve onayları alınmaktaydı.[190]

Meclis-i Vâlâ'da sürgünlerle ilgili gerekli araştırmalar ve yazışmalar sonucunda varılan karar padişaha arz edilirdi. Padişah da onay verirse serbest bırakılma için emr-i şerîf yazılırdı. Emr-i şerîf suçlunun nefy edildiği yerin idari durumuna göre vali, kadı, nâib gibi ilgililere gönderilirdi. Bu görevliler, emri aldıktan sonra tutukluyu serbest bırakırlardı. Ayrıca bu görevliler, şartlı tahliye olanlara hangi şartlara riayet etmesi gerektiğini anlatmakla (*fî-mâba'd hilâf-ı rızâ hareketde bulunmamak şartıyla, Der-sa'âdet'ime gelmemek şartıyla vb*.), serbest kalanların memleketlerine dönmeleri ya da başka bir mahalle gönderilmeleri konusunu takip ve durumdan İstanbul'u bilgilendirmekle de görevliydiler.[191]

Osmanlı hukukunda tutukluların sürgün cezasından kefil göstererek bırakılmaları önemli bir yer tutmaktadır. Eğer tutuklular bir daha suç işlemeyeceklerine, kanunlara aykırı davranmayacaklarına, kendi işleriyle meşgul olacaklarına dair güvenilir kişilerden "*kefîl irâ'e"* edebilirlerse tahliyeleri sağlanabilmekteydi. Nitekim bazı suçlular ceza süreleri dolmamasına rağmen kefil gösterdikleri için serbest bırakılmışlardır. Bu kefiller aile fertlerinden, suçlunun kendi memleketinin ya da sürgün edildiği yerin güvenilir kişilerinden birileri olabilmektedir. [192]

[188] NFY.KSS.2,21/2.
[189] NFY.KSS.2,59/1.
[190] NFY.KSS.2,69/1, 83/1.
[191] NFY.KSS.2,11/1,12/2.
[192] NFY.KSS.2,120/2,132/1,140/3,152/2.

Bazen kefile ihtiyaç duyulmadan da *"ıslah-ı nefs"* ettiği düşünülen tutukluların ceza süreleri dolmadan af edildiği görülmektedir.[193] Bazen de suçlunun çektiği ceza yeterli görüldüğünden, ceza süresini tamamlaması beklenilmeden affedildiği vâkidir. Hükümlerdeki "*müddet-i nefyleri üç mâha karîb ve kendülerine cezâ-yı kâfî olarak"*[194] "*müddet-i nefyleri iki seneye karîb olduğundan*" [195] gibi ifadeler bu tür aflarla ilgilidir.

Kayıtlarda *"mübarek günlere hürmeten*" istenen aflar da önemli yer tutmaktadır. Mübarek günlerin Allah katında affedilmeye vesile olan kutsal zamanlar olduğunu bilen suçlu/suçlu yakınları, bu günleri vesile kılarak sefalet, zaruret, hastalık gibi durumlarını arz edip merhameten sürgün cezalarının affedilmesini istemektedir. Kutsal günlerle ilgili aynı duygu ve düşünceyi paylaşan Osmanlı idaresinin de bu isteklere kayıtsız kalmadığı anlaşılmaktadır. Zira incelediğimiz hükümlerde pek çok kişinin *"eyyâm-ı mübarekeye hürmeten*" affedildiği görülmektedir.[196]

Osmanlı Devlet geleneğine bağlı olarak özel günlerde ve özellikle padişahların cülûs merasimleri ile padişah ve yakınlarının (şehzadeler, kızları) sünnet ve düğün törenlerinde (sûr-ı hümâyûn) de sürgün cezalarının affedildiği görülmektedir. Buna göre incelediğimiz defterde 1845 yılı cemaziyyelahir ayının başlarına rastlayan "*sûr-ı hümâyûn*"da toplu ıtlâklar dikkat çekmektedir. Tarih itibariyle söz konusu düğün merasimi, sultan II. Mahmud'un kızı ve I. Abdülmecid'in kız kardeşi Adile Sultan'ın düğününe isabet etmektedir.[197] Bu tarihte incelediğimiz defterin 69-72 sayfaları arasında özellikle 55 kişinin toplu affı görülmektedir. Ayrıca 1847 yılı şevval ayının sonlarına rastlayan tarihde ise bir başka sûr-ı hümâyûna bağlı olarak 9 kişinin affı söz konusudur. Toplamda 87 kişi bu sûretle af edilmiştir. Aflarla ilgili hüküm ve şerhlerde genellikle "*Sûr-ı hümâyûnda ıtlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır."*[198]*, "...şeref-vukû' bulan sûr-ı hümâyûn-ı mülûkâneme hürmeten… kayd-ı nefyden tahliye-i sebilleriyle…"*[199] ifadeleri yer almaktadır.

[193] NFY.KSS.2, 90/2, 95/3, 187/2.
[194] NFY.KSS.2, 59/1.
[195] NFY.KSS.2, 30/1.
[196] Karataş, s.349, NFY.KSS.2,27/1,28/2,28/3.
[197] M. Çağatay Uluçay, *Padişahların Kadınları ve Kızları*, 2. bs., Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1985, s. 136.
[198] NFY.KSS.2,10/1,14/1.
[199] NFY.KSS.2,162/1.

İncelenen üç hükümde de cülûs nedeniyle aflar görülmektedir. Bu durum hükümlerdeki şerhlere *"Cülûs-ı hümâyûn-ı cenâb-ı pâdişâhî şeref-vukû'una mebnî ıtlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî- evâhir-i S sene (12)78."*[200] ifadesiyle yansımıştır. Bu cülûsun da af tarihleri ile karşılaştırıldığında Sultan Abdülaziz'in (1861-1876) tahta çıkış tarihi olduğu anlaşılmaktadır.

Osmanlı sürgün cezasının en ağırı "*müebbed nefy"* olmasına rağmen bu cezaların da zaman zaman affedildiği görülmektedir. Nitekim 1845 yılı safer ayının sonlarında,

> *"... İstanbul ve tevâbi'i Rum patriki Kiyokiryas Yorgaki'nin oğlu Kirilos nâm râhib âyînlerine mugâyir suret-i muhteviyyatında uygunsuz harekete ictisâr eylediği patrik-i sâbık tarafından inhâ olunduğuna mebnî ol bâbda sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince mersûmu Mısır'da vâki' Tûr-ı Sînâ manastırına mü'ebbeden manastır-bend olmak üzre nefy u iclâ olunmuş... Fî- evâhir-i S sene (12)61."* [201]

Hükmü ile müebbeden manastır-bend olarak sürülen rahip Kirilos'un cezası yeterli görülerek 15 yıl sonra "*Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî- evâhir-i ZA sene (12)76."* Ayrıca bu afla ilgili hükmü "4 numaralı Nefy ve Itlak Defteri"nde de görmek mümkündür.[202]

1.4. MAHKUMLARIN SERBEST BIRAKILMA ŞARTLARI

Serbest bırakılan suçluların bir kısmının çeşitli şartlar altında tahliye edildiği görülmektedir. Suçluların serbest bırakılması için öne sürülen şartlardan en fazla göze çarpanlar, devletin rızasına ve vatandaşlığa aykırı herhangi bir harekette bulunmamak (*mugayir-i rızâ hareketde bulunmayacağını ta'ahhüd ile)*, kanun hükümlerine karşı gelmeyip bir daha suç işlememek, kendi hâliyle, işiyle, mesleğiyle, ırz ve edebiyle meşgul olup memleket işlerine karışmamak (*fî-mâba'd umûr-ı memlekete karışmamak ve kendü haliyle meşgûl ü mukayyed)* ifadeleridir. Serbest bırakılan suçlu eğer herhangi bir işe karışır veya müdâhil olursa ya da önceden işlediği suçu tekrar işlerse daha

---

[200] NFY.KSS.2,160/5,180/1,183/3.
[201] NFY.KSS.2,77/2.
[202] Ömer Kılıç, "4 Numaralı Nefy ve Itlak Defteri'nin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi", Erciyes Üniversitesi SBE, Kayseri 2010 (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), s.248 "…Cunha-i vâkı'asına mebnî bundan akdem sadır olan emr-i şerîfimin mûcebince Mısır'da kâ'in Tur-i Sina manastırına nefy olunmuş olan Rum Patrik-hânesi kapu kethüdâsı Yorgaki'nin oğlı Kirilos nâm rahibin müddet-i nefy-i hayli vakt olarak hakkında cezâ-yı kâfî görünmüş olduğundan ıtlâkı husûsu… *Fî-evâhir-i Zilkade sene (1)276".*

şiddetle cezalandırılmaktır.[203] Bu ifadeler suçlulara farklı bir kısıtlama getirmeyip daha çok uyarı ve korkutma amacı taşımaktadır. Ayrıca bütün bunların tutuklunun bizzat kendisine anlatılıp *(merkûmların gûş u hûşuna ifâde vü tefhîm birle kayd-ı nefyden tahliye-i sebîline)* ondan sonra tahliye edilmesi hükümlerde emredilmektedir.[204]

1.5. 2 NUMARALI NEFY VE KISAS DEFTERİ'NİN DEĞERLENDİRİLMESİ

1.5.1. Muhteva Özellikleri

İncelediğimiz *"2 Numaralı Nefy ve Kısas Defteri*"ne *"Bi'smihî Te'âlâ"* davet formülüyle[205] başlanmış ve hemen altında defterin içeriği, kimin zamanında yazıldığı ve başlangıç tarihini gösteren,

> *"Hazâ Defter-i Cezâ'iyye Der-zamân-ı Sadr-ı Sudûrü'l- Vüzerâ el-Hac Mehmed Emîn Ra'ûf Paşa ve Nâzır-ı Umûr-ı Hâricîyye Rıf'at Paşa yesserallahü mâ yürîdü ve ma yeşâ' nâle mâ yetemennâhu el-vâki' fî- evâsıt-ı Z sene 1259"* cümlesi yer almıştır.

Defterin başında 1-5,7. sayfaları ile sonunda 190-192 sayfaları arası boş bırakılmıştır.[206] Yine defterin 6. sayfasında, tarih itibarıyla ortalarda yer alması gerektiği düşünülen *"Fî-17 N sene (12)62*" tarihli bir "*ilm u haber*" bulunmaktadır. Hükümlerin işlenişi 8. sayfadan itibaren tarih sırasına göre düzenli olarak devam etmektedir.

Hükümlerin kaydı devam ederken 1259/1843-1264/1848 tarihleri arasında Osmanlı'da gerçekleşen bir sadrazam ve iki nazır değişikliği de deftere kaydedilmiştir. Bu değişiklikler defterin 35. sayfasında yer alan *"Der-zamân-ı Nâzır-ı Umûr-ı Hâriciyye Hazret-i Mehmed Şekîb Efendi ve fî eyyâm-ı hazret-i müşârun-ileyh fî 21 L sene (12)60"* ve defterin 112. sayfasındaki *"Der-zamân-ı Sadr-ı sudûrü'l- vüzerâ Hazret-i Reşîd Mustafa Paşa yesserallahü mâ yeşâ ve fî eyyâm-ı Umûr-ı Nezâret-i Hâriciyye Hazret-i Mehmed Emîn Âlî Efendi nâle mâ yetemennâhu el-vâki' fî 8 L sene 1262."* ifadeleriyle verilmiştir.

---

[203] NFY.KSS.2,29/4,13/1,38/4.
[204] NFY.KSS.2,108/3.
[205] Bkz. Aktan, s.77 "Osmanlılarda belgelerin "dua" olarak anlamlandırılan formülle başlaması usulü"
[206] Defterin başında ve sonunda boş sayfa bırakmanın da usul gereği olduğu düşünülmektedir. Diğer Nefy ve Kısas Defterleri'nde de bu tür boş sayfalar mevcuttur. (haz. notu.).

İncelediğimiz defterde toplam 396 adet hüküm bulunmaktadır. Bu hükümler genel itibariyle nefy, kısas ve diyet, tahliye-i sebîl, ikâme ve iskân (ikâme ve icla), tahvîl-i menfâ, kal'a-bend, manastır-bend, pranga-bend ve kürek cezasıdır. Kürek, pranga-bend, manastır-bend ve kal'a-bend cezaları suçlunun hafifletici ya da ağırlaştırıcı durumuna göre diğer cezalarla çoğunlukla da sürgün cezası ile birlikte ifade edilmiştir.[207] Hükümlerin konu dağılımı sayı itibariyle aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 1. Hükümlerin Konu Dağılımı

Nefy ve iclâ/ tagrîb	Kısas ve diyet	Tahliye-i sebîl	İkâme ve iskân	Tahvîl-i menfâ	Vaz'-ı kürek	Hadden katl	Kal'a-bend	Manastır-bend	Pranga -bend
158	103	105	5	5	11	5	4	5	18

Defterde ayrıca 220 adet sûret bulunmaktadır. Sûretler "*bir sûreti"* başlığı altında verilen, birkaç kişinin birden cezalandırıldığı olaylarda, suçun ve cezalandırmanın ayrıntılarının yer aldığı uzun hükmün tekrar edilmeyerek, kişilerin nereye ne kadar süreyle gönderildiği, tahliye edildiği veya kısasla ilgili bilgileri içeren belgelerdir.[208]

1.5.2. Hüküm Başlıklarının Yazılışı

Hükümlerin hem idarî hem de kazaî otoriteyi ilgilendirmesinden dolayı hüküm başlıklarında hitap edilen görevlilerin sayıları değişebilmektedir.[209] Yani hüküm başlıkları ölüm hadisesi ile ilgili ise suçun işlendiği, nefyle ilgili ise suçun işlendiği ve suçlunun gönderileceği yerin ilgili devlet görevlilerine (vezir, vali, defterdar, kaymakam, zabtiye müşiri, divân-ı de'âvî nazırı, mutasarrıf, muhassıl, nâib, müftü, kadı, memleket meclisi azaları ve diğer iş erleri) hitaben yazılmaktadır. Mesela, "Fî evâhîr-i S sene (12)60" tarihli Filibe'ye bağlı Karacahalil karyesi sakinlerinden Halil Hoca'yı öldüren Pavlo'nun kısas davasına ilişkin hükmün başlığı;

> "*Rîcâl-i devlet-i aliyyemden Edirne eyâleti defterdârı ve kâ'im-makâmı Mehmed Seyyid zîde ulûvvühu'ya ve dergâh-ı mu'allâm kapucubaşılarından Filibe kâ'im-makâmı Abdulvâhîd dâme mecduhû'ya ve Filibe nâ'ib ve müftîsi*

[207] NFY.KSS.2,9/3,14/5,30/2,34/3,49/1,58/1,81/2,94/3,97/4,101/1,171/2.
[208] Kılıç, s.29.
[209] Mübahat S. Kütükoğlu, *Osmanlı Belgelerinin Dili (Diplomatik)*, Kubbealtı Neşriyatı, İstanbul 1994, s.101.

zîde ilmuhumâ'ya ve a'zâ-yı meclis zîde kadruhumâ'ya hüküm ki" şeklindedir.[210]

Nefyle ilgili "Fî evâhir-i RA sene (12)60" tarihli hüküm başlığı ise "*Mîr-i mîrân-ı kirâmımdan Bozok ve Kayseri sancakları mutâsarrıfı Hacı Ali Paşa dâme ikbâluhû'ya ve Van kazâsı nâ'ibine hüküm ki"* şeklindedir. Kayseri'den Van'a sürgün sebebinin anlatıldığı bu hükümde, Kayseri'de bulunan Ermeni milletinden Aci Kivork ve Anaiz? adlı zimmîlerin ırz ve edepleriyle meşgul olmayıp milletin huzurunu bozdukları gerekçesiyle ıslah-ı nefs edene kadar Van'a nefy edildikleri bildirilmiştir.[211]

Suçluların serbest bırakılmalarıyla ilgili hükümlerde de sürgün hükümlerinden farklı olarak sadece suçluların nefyedildikleri yerin ilgili devlet görevlilerine hitap edilmiştir. Mesela "Fî evâil-i C sene (12)60" tarihli hükmün başlığı "*Trabzon kazâsı nâ'ibine hüküm ki"* şeklinde olup Beyoğlu mütemekkinlerinden Katolik Oseb adlı Nasrâniyye'nin tahliyesiyle ilgilidir.[212]

Hüküm başlıklarında "*iclâluhû, dâme mecduhû, zîde ilmuhû, zîde kadruhû, zîde uluvvuhû*" gibi görevlilere ait dua cümleleri kullanılmıştır. Ancak sadece nâibleri ilgilendiren hükümlerde dua cümlelerine rastlanılmamıştır. Hükümlerde kullanılan hitap cümleleri, elkablar, dualar ve varsa kişinin rütbesi belli kalıplar dâhilinde yazılmıştır. Elkablar hüküm başlıklarında verilmemekle birlikte bu başlıklarda ilgili görevlilere ait dua cümleleri ile rütbe sahiplerinin rütbeleri bulunmaktadır. Mesela "Fî evâil-i B Sene (12)60" tarihli hükmün başlığında müşir, defterdar, kaymakam, naib, müftü ve meclis azalarına ait dua ve rütbeler;

"Mülhakâtıyla eyâlet-i Hüdâvendigâr müşîri vezîrim Mehmed Sâlih Paşa iclâluhû'ya ve ricâl-i devlet-i aliyyemden eyâlet-i merkûme defterdârı el-Hâc Ahmed İzzet zîde uluvvuhû'ya hâcegân-ı Divân-ı Hümâyûn'umdan Balıkesri kâ'im-makâmı Şâkir Bey zîde mecdûhû'ya ve nâ'ib ve müftî zîde ilmuhûmâ'ya ve â'zâ-yı meclis zîde kadruhûm'a hüküm ki"[213] şeklindedir.

[210] NFY.KSS.2,11/2.
[211] NFY.KSS.2,14/1.
[212] NFY.KSS.2,17/2.
[213] NFY.KSS.2,23/3.

Bazen iki görevli için ayrı ayrı dua cümleleri kullanılmayarak tek dua cümlesi kullanılmıştır. Mesela, "*Ricâl-i devlet-i aliyyemden Edirne eyâleti defterdârı ve kâim-makâmı Mehmed Sa'id zîde uluvvuhû'ya ve Gelibolu nâ'ibine hüküm ki"* [214] başlığında defterdar ve kaymakama tek dua cümlesi ile hitap edilmiştir.

1.5.3. Olayın Anlatıldığı Metin (nakil / iblağ) Kısmı

Hükümlerdeki metin kısmı, belgenin yazılmasına sebep olan olayın ilgililere açıklanmasından ibarettir. Bu bölümde devlet memurlarının arz ve raporları veya dava sahiplerinin müracaat nedenleri özetlenmektedir.[215] Buna göre, incelediğimiz hüküm girişlerinde de genellikle mahallî mahkemelerde görülen davalar neticesinde Meclis-i Vâlâ'ya yapılan başvurular, şikayetlerin içerikleri, suçlu ya da suçluların kim oldukları, kısas davalarında veresenin isim ve yakınlık derecesi bulunmaktadır. Tahliye/af hükümlerinde de suçlunun nereli olduğu, suçu, ismi, ne kadar süreyle nereye sürgün edildiği bildirildikten sonra suçlunun serbest bırakılmasını kimin talep ettiği, suçlunun serbest bırakılma sebepleri ile şartlı tahliyelerde suçlunun uyması gereken şartlar yer almaktadır. Her hükümde klişeleşmiş bir giriş mevcut değildir. Meclis-i Vâlâ'ya şikayetlerini bildiren devlet görevlilerinin makamı ve adı metinlerde yer alırken makamının gerektirdiği elkab ve dua cümleleri her metinde yer almamaktadır. Hükümlerin çoğunluğunda suçun nasıl geliştiği ayrıntılarıyla metin kısmında bulunmaktadır. Hadiselerin araştırılması aşamasında diğer devlet kurumları ve görevlileriyle yapılan yazışmalar, oradan gelen cevaplar, suçlu ya da suçluların ve şahitlerin verdiği ifadeler, suçun kapsamı, suçlunun suçunu kabul etmesi ya da inkar etmesi gibi durumlar yazılan metnin uzunluğunu değiştirmektedir.

Hükümlerde olay özetlendikten sonra emir rüknüne (şart,usul,esas) geçilir ki bu kısım genellikle iki parçadan oluşmaktadır. İlk parçada istenilen şey söylenerek "*...iş bu emr-i şerîfim ısdar u tesyâr olunmuşdur*"[216] gibi ifadenin ardından "*imdi sen ki ki na'ib-i mûmâ-ileyhsin…, sen ki nâzır-ı müşârun-ileyhsin…, siz ki müşîr-i müşârun-ileyh ve muhassıl ve nâ'ib ve sâ'ir mûmâ-ileyhümâsız vusûl-i emr-i şerîfimde…*"[217] gibi ifadelerle ilgililere emir tekrarlanmaktadır. "Te'kid/tehdid" rüknünde genellikle, "*şöyle*

[214] NFY.KSS.2,14/3.
[215] Ali Aktan, *"Osmanlı Paleografyası ve Siyasi Yazışmaları",*Osmanlılar İlim ve İrfan Vakfı, İstanbul 1995, s.119.
[216] NFY.KSS.2,9/3.
[217] NFY.KSS.2,9/3,108/2,109/1.

bilesiz alâmet-i şerîfeme i'timâd kılasız "[218] gibi formüller kullanılmaktadır.[219] Hüküm sonlarında tarih bulunmakla birlikte, sûretlerde *"aslına tatbiken, aslı gibi, kezalik* "[220] gibi ifadelerle hüküm tarihine atıf yapıldığı görülmektedir.

1.5.4.Tarihler

2 numaralı Nefy ve Kısas Defteri'nde incelediğimiz hükümler "*Evâsıt-ı Zilhicce 1259/1843 ile Evâhir-i Cemâziyelevvel 1264/1848"* tarihleri arasındadır. Tarihler hükümlerin sol alt taraflarına yazılmıştır. Genellikle günler ayın onarlı dilimleri olan evâil, evâsıt ve evâhir klişeleri ile yazılmıştır. Evâil ayın ilk on günü, evâsıt ayın on birinci ve yirminci günleri arasını, evâhir ayın son on gününü ifade etmektedir. Bazı hükümlerin sonlarında farklı olarak ayın ilk günü için "*fî gurre*" ifadesi kullanılmıştır. Aylar harf sembolleriyle bazen de tam ismiyle yazılmıştır. Genel olarak gün, ay, yıl tarihlerde verilmiş olup birkaç hükümde gün ve yıl varken ay yazılmamıştır. Yılların yazımında sadece H.1200 yılının hangi senesi olduğu iki haneli rakamla yazılmıştır. Genellikle yıllar için kullanılan form sene 59, sene 64 vb.dir. Burada kastedilen H.1259 ya da H.1264 seneleridir. Bazen de sadece 260 gibi yılın binli dilimi yazılmamıştır. Tarihlerin başına (1) ya da (12) yazarak (1)260, (12)62 şeklinde tamamlanmıştır. Şerhlerde günler bazen ayın onarlı dilimleri şeklinde bazen de ayın kaçıncı günü olduğu gün, ay, yıl formuna uygun olarak *"Fî 19 B Sene (12)60"* [221] şeklinde ifade edilmiştir. Ay ve yıllar hükümlerdeki tarihlerin yazılış formlarıyla aynıdır.

1.5.5. Şerhler

Hükümlerinin üzerlerindeki şerhlerde suçlunun kısas olunduğu, serbest bırakılması için emr-i âlî yazıldığı, sürgün yerine gönderildiği, suçlunun sürgün yerine ulaşıp ikamet ettirildiği gibi bilgilerin yanı sıra hastalandığı, iyileşip tekrar menfasına yerleştirildiği, suçlunun firar ettiği, öldüğü gibi bilgiler de mevcuttur. Suçlunun tahliyesi için emr-i âlî yazıldığı dışındaki bilgiler, suçluyu sürgün yerine götüren ilgili devlet görevlisi ya da suçlunun sürgün edildiği mahallin ilgili devlet görevlisi tarafından İstanbul'a bilgi verilmesi üzerine yazılmıştır. Genellikle şerhler "*Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır"*[222]*,*

[218] NFY.KSS.2,107/2.
[219] Ayrıca bkz.Aktan, s.121-128.
[220] NFY.KSS.2,9/1,15/1,23/2.
[221] NFY.KSS.2,11/2.
[222] NFY.KSS.2,9/2.

Bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan şukka vü i'lâm mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi [223], "*Ber-mantûk-ı emr-i âlî kâtil-i merkûm verese-i maktûl hâzır oldukları halde icrâ-yı hükm-i kısasına ibtidâr olunduğunu nâtık vârid olan i'lâm u tahrîrat me'âlleri bâ-fermân-ı âlî kaydı bâlâsına şerh verildi"*[224] şeklindedir.

İncelediğimiz defterde 498 adet şerh yer almaktadır. Bu şerhlerden bir tanesi diğer şerhler gibi hükümlerin üzerlerine değil, defterin 61-62. sayfaları arasına yerleştirilmiş oval kâğıda yazılmıştır. Şerhlerin konu dağılımı şöyledir:

Tablo 2. Şerhlerin Konu Dağılımı

Konu	Aded	Konu	Aded
Meks ü ikamet	127	Itlak/af	144
Sûr-ı hümâyûnda ıtlak	26	Kısas icrası	75
Tebdîl	5	Vefat	6
Pranga-bend	5	Ahz olunan meblağın iadesi	1
Tahvîl-i menfâ	12	Tahrirât	1
Menfâlarına i'zâm/ irsal	7	Sebîl-i tahliye	18
Cülûs-ı hümâyûnda af	3	Evrâk-ı sâ'irenin bulunduğu torba	18
Familya ve hey'et-i müctemi'asiyle iskân	1	Menfâsında bulunamamak	10
Menfâsına gitmemek	4	Firar	2
Itlaktan sonra tekrar manastır-bend	1	Menfâdan salıverilmek	2
Şartlı ıtlak	3	Kefille ıtlak	1
Hükmün icra olunmaması	2	Sehven kayd	1
Der-sa'âdet'e i'zâm	1	Hadden katl ü idam	1
Itlakın caiz olmayacağı	1	Kal'a-bend	1
Hatâen tebdil	1	Diğer	19

[223] NFY.KSS.2,14/2.
[224] NFY.KSS.2,16/1.

Tablo 2'deki rakamlardan anlaşıldığı gibi suçluların serbest bırakılmalarıyla ilgili şerhler oldukça fazladır. Tahliyeler, şartlı ıtlak vb. aflarla birlikte toplam 196 şerh bu konuyla ilgilidir. Ardından 127 adetle suçluların sürgün yerlerine yerleştirildiklerini (meks ü ikâmet) bildiren şerhler gelmektedir. Yoğunluk itibariyle 3. sırada 75 adetle kısas şerhi görülmektedir.

Şerhlerin hükümlerin üzerlerine genellikle sağdan sola doğru kronolojik sırayla yazıldığı görülmektedir. Bu sıralamada ilk olarak suçlunun sürgün yerine gönderildiği, ikamet ettirildiğine dair şerh, ardından serbest bırakıldığı, menfasının değiştirildiği gibi bilgileri içeren şerhler yer almaktadır. Bununla birlikte kronolojik sıraya uymayan şerhler de bulunmaktadır.[225]

Kısas ve afla ilgili hüküm şerhleri genellikle tektir. Birden fazla kişinin işlediği suçları gösteren hüküm şerhleri birden fazla olmaktadır. Sürgün hükümlerinde çoğunlukla 2'li, 3'lü, 4 tane de 4'lü şerh mevcuttur.[226]

1.5.6. Fiziki Özellikler

Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde 989 numaralı "*Dîvân-ı Hümâyûn Defterleri Kataloğu*"nda kayıtlı H.1256-1327 / M.1840-1903 tarihleri arasındaki ceza kayıtlarını içeren 10 adet defter vardır. Kronolojik olarak tasnif edilen bu defterler tablo halinde aşağıda verilmiştir.[227] Söz konusu defterlerden nefy ve kısas defterlerinin fiziki özellikleri şöyledir: Her bir defter ciltli olup kapaklarının üzerleri ebru desenli kâğıtlarla kaplıdır. Defterler kartondan yapılmış dosyalar içinde muhafaza edilmektedir. Defterlerin sayfa adetleri 137 ile 356 arasında değişmektedir. Defterlerin ilki H.1256–1259 / M.1840–1843 tarihli olup 137 sayfadır.[228]

[225] NFY.KSS.2,35/1,48/2,55/4.
[226] NFY.KSS.2,44/4,120/2,151/1,187/2.
[227] *Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi* s,191. http://levantineheritage.com/pdf/rehber.pdf (13.12.2014).
[228] Tuğba Akıllı (Acar), *"3 Nolu Nefy veItlak Defteri'nin (s.1-100) Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi"* Gaziosmanpaşa Üniveristesi SBE, Tokat 2006, s.55 (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi).

Tablo 3. 989 Numaralı Dîvân-ı Hümâyûn Defterleri Kataloğu'na Kayıtlı Nefy ve Kısas Defterleri

Katalog Gen.No	Sıra No.	Tasnifin (fonun) Kodu	Tarih		Sahife Adedi
			Hicrî	Miladî	
989	1	Nefy ve Kısas Defterleri	1256-1259	1840-1843	137
	2		***1259-1264***	***1843-1848***	***192***
	3		1264-1272	1848-1856	187
	4		1272-1279	1856-163	204
	5		1279	1863	356
	6	Kısas Defterleri	1264-1273	1848-1856	190
	7		1273-1278	1857-1862	160
	8		1278-1887	1861-1870	232
	9		1287-1291	1870-1874	242
	10		1291-1327	1874-1903	233

Üzerinde çalıştığımız "2 Numaralı Nefy ve Kısas Defteri" de tanıtım bilgilerinden anlaşıldığı üzere, 31x24 cm. ebadında, ciltli ve ebruludur. Defter 192 sayfa olup 1-5,7. 190-192 sayfaları boştur. Defterin kapağı üzerinde yer alan tezyinatlı tanıtım etiketinde "*Defter-i Nefy u Kısas min Evâsıt-ı Zilhicce sene 1259 ilâ Evâhir-i Cemâziyelevvel sene 1264"* yazmaktadır. Defter divanî yazının bir çeşidi olan "*divanî kırması"* ile yazılmıştır. Defterde herhangi bir tahribat ve bozulma görülmemektedir. Defterdeki hükümler farklı Dîvân-ı Hümâyûn katipleri tarafından yazıldığı için farklı tarzda yazılar mevcuttur.

1.5.7. Defterin Osmanlı Diplomatikası Açısından Önemi

Osmanlı Devleti'nde, Tanzimat'la beraber idare ve maliyede ortaya çıkan merkezileşme, bürokrasinin artışı (taşra teşkilatının yeniden düzenlenmesi, yeni meclislerin kurulması, yazışmalardaki yoğunluk), bu dönemdeki belgelerin dil açısından sadeleştirilmesini gerekli kılmıştır.[229] Özellikle klasik dönem yazışmalarında kullanılan elkab ve ünvanlar çok süslü edebi kelimelerle bezenmiş iken, Tanzimat sonrası

[229]Ali Akyıldız, "Tanzimat Döneminde Belgelerin Şekil, Dil ve Muhteva Yönünden Geçirdiği Bazı Değişiklikler (1839-1856)", *Osmanlı Araştırmaları XV*, İstanbul 1995, s.221-235.

yazışmalarda elkab ve ünvanların sadeleştiği görülmüştür.[230] Bu bağlamda incelediğimiz defterdeki hükümlerde de elkab, dua, metin ve tarih esaslarına dikkat edilmiş, dualar klasik dönemdeki formunu korurken elkab ve ünvanlar sade bir şekilde yazılmıştır.

İncelediğimiz defter ağırlıklı olarak nefy/ıtlak ve kısas davaları hakkındadır. 1840 ceza kanunnamesine istinaden suçlulara verilen sürgün cezaları, sürgündekilerin ve ailelerinin durumları, tahliye edilme ve af süreci ile kısas ve diyet davalarının işleyişiyle ilgili merkez-taşra arası yazışmaların seyri görülmektedir. Yine bu defterde taşrada ve merkezde cereyan eden olayların, müslim ve gayr-i müslimlerle ilgili davaların kayıtlarının tutulduğu da vakidir.

Osmanlı arşivleri Türk-İslam tarihi yanında diğer devletlerin de tarih ve medeniyetine ışık tutan zengin içerikli vesikalar olarak dikkat çekmektedir. Osmanlı tarihinin birinci el kaynakları arasında yer alan tapu tahrir defterleri, şer'iyye sicilleri ait olduğu dönemin sosyal, kültürel, ekonomik ve siyasi tablosunu gözler önüne sermektedir.[231] Bu kaynaklara nefy ve kısas defterlerini de ilave etmek tabloyu daha da zenginleştirecektir. Çalışmamıza kaynaklık eden 2 numaralı defterle, nefy ve kısas defterlerinin tamamına yakını transkribe edilmiş ve eksikleriyle de olsa değerlendirilmeye çalışılmıştır. Bu itibarla 1840-1863 dönemi ceza/af kayıtlarını ihtiva eden ve döneminin siyasî, adlî, ictimaî, malî durumuna dair bilgileri barındıran bu defterlerin de tarihimize ve araştırmacılara yardımcı olacağı kanaatindeyiz.

1.5.7.1. Defterde Kullanılan Dua Formları

Azâ-yı meclis ve vücûh-ı memleket için: *Zîde kadruhûm*

Defterdâr, kâ'im-makâm, muhassıl ve rütbe-i sâniye ashâbı için: *Zîde uluvvuhû*

Dergâh-ı mu'allâ Kapucubaşısı için: *Dâme mecduhû*

Dîvân-ı De'âvî nâzırı için : *Dâme uluvvuhû*

Ermeni patrîki için: *Dâmet rütbetuhû*

Hâcegân-ı Dîvân-ı Hümâyûn ve mütesellim için: *Zîde mecduhû*

---

[230] bkz. Kütükoğlu, 101-108, Aktan, s.93-118.

[231] Metin Ziya Köse, Ali Kozan, *Nevşehir Mahkemesine Ait İlk Şer'iyye Sicili (3 Numaralı Defter)1213-1221/1798-1807*,Nevşehir Üniversitesi Yayınları, Nevşehir 2013,s.40.

Hahambaşı için: *Dâmet rütbetuhû*

Kadı için: *Zîdet fezâilehû*

Mutasarrıf için: *Dâme ikbâluhû*

Nâ'ib ve müftî için: *Zîde ilmuhûmâ*

Şeyhülislam için: *Edâme'llâhu te'âlâ fezâ'ilehû*.

Vezir, vali ve müşîr için: *İclâluhû.*

1.5.7.2. Defterde Kullanılan Elkablar

Beylikçi-i Dîvân-ı Hümâyûn ve Amedî-i Dîvân-ı Hümâyûn için: *Devletlü*

Defterdar için: *Sa'âdetlü*

Ermeni ve Katolik patriki için: *İftihâru'l-muhtâri'l-milleti'l-mesîhiyye*

Hahambaşı için : *İftihâr*

Müşîr için: *Sa'âdetlü atûfetlü*

Rum patriki için: *İftihâr*

Şeyhülislâm ve müftilenâm için: *Mevlânâ*

1.5.8. Defterdeki Suçların Tasnifi ve Değerlendirilmesi

Tablo 4. Defterdeki Suçların Tasnifi

Sıra no	Suçun türü / Defterdeki hüküm-sûret no	adet
1	Haksız yere adam öldürmek (bi-gayr-i hakkın katl-i amd)	144
	11/2,12/1,15/5,16/1,16/2,23/3,23/4,24/1,24/2,24/3,24/4,25/2,26/1,26/2, 30/4,31/1,31/2,31/3,32/1,32/3,33/1,33/2,36/6,37/1,37/2,38/1,38/3,40/1, 40/2,41/1,41/3,42/1,42/2,42/3,42/4,43/1,43/2,45/2,45/3,46/1,46/2,47/4, 48/1,50/1,50/2,50/3,51/1,52/5,56/2,58/2,63/1,67/2,68/1,68/3,73/3,74/1, 74/2,75/1,77/3,78/1,82/1,82/2,82/3,83/2,83/3,85/3,86/1,86/3,88/2,96/1, 100/2,101/1,102/2,104/3,105/1,105/2,109/1,109/2,111/1,116/2,117/1, 117/2,118/1,118/2,122/1,122/2,127/1,127/2,129/1,131/1,132/2,133/1, 133/2,134/1,134/2,135/1,137/1,141/4,144/2,145/1,145/2,147/2,148/1, 148/2,149/2,150/4,152/3,153/1,156/2,156/3,162/2,162/3,164/3,165/1, 166/1,167/1,169/1,170/3,171/1,171/2,172/1,172/2,173/1,175/1,176/1, 176/2,177/1,177/2,178/1,178/2,179/1,179/2,179/3,181/2,181/3,182/1, 183/2,184/1,184/2,185/2,186/1,186/3,188/3,189/1	
2	Devlet memurunun kanuna aykırı katl-i nüfus eylemesi	1
	6/1	
3	Devlet memurunun ahaliye zulüm etmesi, zimmetine para ve mal geçirmesi, rüşvet ve fazla vergi alması	26
	14/2,14/5,18/4,21/3,44/3,48/2,55/2,55/4,56/1,58/1,65/1,65/2,66/2,66/3,6 8/2,78/2,90/4,97/4,116/1,121/5,125/2,131/2,107/2,125/1,166/2,175/2,	
4	Eski (sabık) devlet memurunun kanun ve nizama karşı gelerek (bazen başına topladığı adamlarla) ahaliye zulüm eylemesi ve zimmetine para ve mal (akçe ve emvâl) geçirmesi	14
	8/2,22/2,34/3,44/4,54/4,58/1,63/2,64/3,75/3,93/1,108/1,114/3,119/2, 164/1.	
5	Devlet memuruna iftira atmak (azv)	9
	9/3,22/2,22/3,23/1,23/2,35/1,48/2,79/2,185/1	
6	Edebsiz,fesad ve uygunsuz kişilerden ahalinin şikayetçi olması	4
	76/3,139/3,152/1,187/2	
7	Gasb ve hırsızlık(sirkat))kasdıyla adam öldürmek	4
	33/3, 38/2,40/3,94/3	
8	Mal gasbı ve hırsızlık (gasb-ı emvâl, sirkat) etmek	7
	120/2,128/2,137/2,144/1,160/5,183/1,188/1	
9	Kuttâ-i tarîk (yol kesmek/hırabe/eşkiyalık) güruhundan olup gasb ve adam öldürmek	10
	25/1,37/3,84/1,92/2, 94/3, 101/1, 119/1,128/1, 169/2,173/2	
10	Devlete karşı isyan (bagi ve şekavet), isyana teşvik etmek, eşkiyalık	8
	44/4,66/3,123/2,123/3,128/2,156/2,166/2,170/2	
11	Üzerindeki ziyneti çalmak, fidye istemek vb. sebeple çocuk ölümüne sebebiyet vermek	4
	32/2, 85/2,86/2,132/3	
12	Fi'l-i şeni' (ırza tecavüz) kasdıyla kadın öldürmek	2
	26/3,32/2	
13	Farklı sebeble kadınların ölümüne sebep olmak	11
	11/3,37/4,41/2,43/3,49/4,60/2,67/1,92/2,100/1,141/3,189/2	

14	Devletin kanun ve nizamına karşı gelmek, halk içinde fesat çıkarmak	34
	9/3,10/3,11/1,12/3,13/1,14/1,14/3,21/2,21/3,22/1,28/4,29/3,35/1,35/3,39/3,39/4,44/1,44/3,44/4,45/1,47/2,47/3,48/2,49/1,49/2,49/3,64/2,64/3,73/1,90/4,107/2,114/3,137/2,138/1	
15	Gayr-i müslim olup mezhep ve âyinlerine karşı gelmek, uygunsuz harekette bulunmak	35
	9/4,10/2,12/2,17/1,19/3,21/1,25/3,29/2,34/1,34/2,35/4,36/1,36/2,52/2,53/4,53/5,54/1,54/2,54/3,56/3,57/1,57/2,60/1,66/1,76/1,76/2,76/3,77/1,83/1,85/1,91/1,103/2,106/2,107/1,115/2	
16	Borcunu (matlubat) ödememek tezvirata teşebbüs etmek (yalan-dolan, koğuculuk yapmak)	
	10/1	1
17	Devlet memurunun mührünü taklitle evrakta sahtecilik yapmak	
	14/4, 30/2, 46/4, 62/4,141/2,168/2	6
18	Talebe-i ulûma yakışmayacak hareketde bulunmak	
	14/4,17/3,18/1,20/2,35/3,46/3,53/1,53/2,53/3,60/3,75/2,84/2,88/3,90/1,90/3,95/2,98/1,98/3,98/4,99/1,126/2,180/1	22
19	Mal ve emlâka haksız yere taarruz ve tasallut etmek	
	16/4	1
20	Kişilerin birbirine sebb ü şetm (küfür) etmesi	
	10/1	1
21	Peygambere küfür etmek (sebb-i nebî)	
	142/2,155/2,161/1	3
Toplam		347

Tablodan anlaşılacağı üzere kasıtlı olarak adam öldürme suçunun (çocuk ve kadın ölümleri dahil) en fazla işlenen suçlardan olduğu görülmektedir. Öte yandan 1840 ceza kanununda önemle üzerinde durulan suçlardan devlet memurlarının kanuna aykırı (rüşvet,mal gasbı,zimmete akçe geçirmek, görevi kötüye kullanmak gibi) davranışları da dikkat çekicidir. Bunlar, eski(sabık) ya da görev başında olan devlet memurlarının işlediği suçlardır. Burada memurların halktan baskı ve zulümle, zimmetlerine para-mal geçirdikleri, fazla vergi aldıkları, rüşvete meylettikleri görülmektedir. Bu arada, devletin kanun ve düzenine karşı halkı isyana teşvik, eşkiyalık hareketleri ve fesatçılığın birlikte değerlendirilebileceği suçlar ile gayr-i müslimlerin din ve mezheplerine karşı gayr-ı layık davranışları aynı oranda dikkat çeken suçlardandır. Yine talebe-i ulûma yakışmayacak davranışlarda bulunanların cezalandırılmasını gerektiren suçlar hiç de azımsanmayacak ölçüdedir. Kuttâ-i tarîk mensuplarının hem hırsızlık yaptıkları hem de bu suçu işlerken adam öldürmekten çekinmedikleri görülmektedir. Bununla birlikte münferit hırsızlık olayları ve buna bağlı öldürme hadiseleri de sayı itibariyle dikkat edilmesi gereken suçlardandır. Bu suçlara ilaveten az sayıda evrakta sahtecilik, küfür, başkasının malına tasallut, borcunu ödememe gibi suçlar da tabloda yer almaktadır.

Söz konusu suçlar gruplandırılarak ele alındığında kısası gerektiren suçlar ilk sırada yer almaktadır. Ancak, diğer suçlar göz önüne alındığında Osmanlı'da nefy cezasının daha çok uygulandığı aşikardır.

Aşağıdaki tabloda kısası gerektiren suçların Osmanlı coğrafyasındaki mahallî dağılımı görülmektedir.

Tablo 5. Kısas Suçlarının İşlendiği Suç Mahallerinin Dağılımı

Sıra no	Suç Mahalli	Suç sayısı	Sıra no	Suç Mahalli	Suç sayısı
1	Edirne	15	28	Musul	2
2	Trabzon	13	29	Kütahya	2
3	Aydın	9	30	Karahisar-ı sahib	2
4	Sivas	7	31	Sayda-Beyrut	2
5	Filibe	7	32	Adana	1
6	Selanik	7	33	Ayvalık	1
7	Haleb	6	34	Bilecik	1
8	Bosna	5	35	Bolu	1
9	Rumeli	5	36	Cebeliye	1
10	Bağdad	5	37	Diyarbakır	1
11	İzmir	5	38	Gümüşhâne-Ma'den-i Hümâyûn	1
12	Bursa	5	39	Hamîd sancağı-Tefenni	1
13	Vidin	5	40	İstanbul	1
14	Ankara	4	41	Kayseri	1
15	Balıkesir	4	42	Kocaeli	1
16	Saruhan	4	43	Menteşe sancağı	1
17	Girid	4	44	Pınarhisar	1
18	Silistre	4	45	Teke sancağı	1
19	Yanya	4	44	Sakız	1
20	Harput	3	46	Sığla	1
21	Kastamonu	3	47	Kıbrıs	1
22	Maraş	3	48	Şam	1
23	Midillü	3	49	Biga sancağı-Bayramiç	1
24	Niş	3	50	Çatalca	1
25	Tırhala	3	51	Amasya	1
26	Üsküb	3	52	Kudüs	1
27	Trablusgarb	2			

Tabloya bakıldığında, kasden adam öldürme suçlarının Osmanlı Devleti'nin hemen her bölgesinde (Edirne'den Trablusgarb'a, Musul'dan Kudüs'e) işlenildiği görülmektedir. Ancak yoğunluk itibariyle suçun en çok işlendiği eyaletler Edirne, Trabzon ve Aydın olarak dikkat çekmektedir. Miller'e göre:

> *" Osmanlı Devleti'nde Tanzimat sonrası görülen cinayet, yaralama ve eşkiyalık gibi kişisel veya toplumsal suçların büyük bir kısmı devletin kendini tanımlamasına karşı siyasî ve idarî tehdit oluşturan bölgelerde olmuştur.*

> *Özellikle üç bölgede Yunanistan ve Avusturya arasında kalan güneybatı Balkanlar, Batı Anadolu, Ege adaları, Güneydoğu Anadolu ve Musul. Kişisel suçların sıklıkla görülmeye başlandığı dönem aynı zamanda bu bölgelerde siyasi istikrarsızlığın hüküm sürdüğü dönemdir*."[232]

Tablo 5'de her ne kadar Musul'da işlenen kısas suçunun iki olduğu görülse de incelediğimiz hükümlerde, başı bozuk askerîden olan ser-gerde kişilerin orada ahaliye zulüm ve teaddileri, *"gasb u garatları*" , eşkiyalık hareketleri görülmektedir.[233]

Kısas cezasının sabit olması, kesinlikle katli meşrû olmayan bir insanı yaralayıcı aletlerden (alât-ı câriha) biri ile kasden öldürmeye bağlıdır. İncelediğimiz defterde kasden adam öldürmede kullanılan aletlerin kullanım oranları şöyledir:

Tablo 6. Kısas Hükümlerine Göre Suç Aletleri

Suç aleti	Hüküm adedi	Suç aleti	Hüküm adedi
Kurşun, pişto(v)- tabanca kurşunu	31	Tüfenk	49
Yatağan bıçağı, çerkes bıçağı vb. bıçak	45	Taş	4
Hançer,kama	6	Balta, nacak	8
Kılıç	1	Tokmak	2
Ustura	1	Demir külüng	2
Sopa	2	Alât-ı câriha	6
Suda boğarak (nehir-kuyu)	2	Suç aleti belirtilmeyen	12

Bu tabloya göre, 1843-1848 yılları arası suçlarda ateşli silahların yoğun bir şekilde kullanıldığı ardından bıçak ve kesici aletlerin geldiği görülmektedir.

[232] Ruth A. Miller, *Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Günah ve Suç Fıkıhtan Faşizme* , çev.Hamdi Çilingir, Ufuk Yayınları, İstanbul 2013, s.65.
[233] NFY.KSS.2,144/1.

1.5.9. Defterdeki Hükümlere Göre Suçluların Serbest Bırakılma Sebepleri

Tablo 7. Suçluların Serbest Bırakılma Sebepleri

Sıra no	Af sebebi / Defterdeki hüküm-sûret no	Adet
1	Suçlunun menfâsında eş ve çocuklarının memleketlerinde sefil ve perişan (sefil ü ser-gerdân) olmalarından ötürü suçlunun eşi, çocukları, annesi, kardeşi gibi yakınları tarafından arzuhâl verilerek suçlunun bir daha suç işlemeyeceğine, devletin kanunlarına karşı gelmeyeceğine dair güvenilir kefillerin alınmasıyla merhameten tahliyesinin talep edilmesi	12
	8/1,13/1,27/1,36/3,38/4,59/1,59/2,61/4,62/3,81/2,130/2,141/1	
2	Suçlunun nefy edildiği yerin vali, kaymakam, nâib, mutasarrıf,müşîr, memleket meclisi ve mahallî ahalisi gibi ilgililer tarafından durumunun kötü olması, sefalet çekmesi (suçlunun menfâsında ve ıyâl u evlâdı bu tarafda sefîl ü ser-gerdân), yaşlı, hasta olması, bir daha suç işlemeyeceğine dair güvenilir kefillerinin alındığı gibi sebeplerin belirtilerek serbest bırakılmasının talep edilmesi	30
	21/2,27/2,28/4,35/2,39/1,47/1,55/1,55/3,59/3,62/2,87/1,90/2,92/1,94/1,102/1,104/1,104/2,112/1,112/2,113/3,119/2,120/1,120/3,126/1,140/3,146/1,161/3,162/1,163/3,174/1	
3	Suçluların sûr-ı hümâyûn *"eyyâm-ı meserret-ittisâma hürmeten"* affedilmesi	56
	69/1,69/2,69/3,69/4,69/5,69/6,69/7,69/8,69/9,69/10,70/1,70/2,70/3,70/4,70/5,70/6,70/7,70/8,70/9,70/10,70/11,70/12,70/13,70/14,70/15,71/1,71/2,,71/4,71/5,71/6,71/7,71/8,71/9,71/10,71/11,71/12,71/13,71/14,71/15,71/16,72/1,72/2,72/3,72/4,72/5,72/6,72/7,72/8,72/9,72/10,72/11,72/12,72/13,72/14,77/2,160/2,162/1	
4	Suçlunun mübarek günlere hürmeten ve ailesine merhâmeten affedilmesi	19
	27/1,28/2,28/3,30/1,30/3,79/3,81/3,81/4,106/3,108/3,113/1,156/1,157/4158/1,1158/2,158/3,159/3,159/4,160/1	
5	Râhib veya zimmîlerin ıslâh-ı nefs ederek bir daha mezhep ve ayinlerine karşı gelmeyeceklerine söz vermeleri halinde ve patrikhane tarafından da uygun bulunduğu takdirde affedilmesi	17
	9/4,17/2,19/2,20/1,20/3,52/3,57/3,61/3,62/3,64/5,83/1,91/1,132/1,152/2,157/1,157/2,186/2	
6	Hristiyan kadınların (nasraniyye) mezhep ve ayinlere karşı gelmeyeceklerine söz vermeleri halinde ve patrikhane tarafından da uygun bulunduğu takdirde affedilmesi	2
	17/2,20/1	
7	*"Islah-ı nefs*" terbiye olduğu düşünülen ve nefy sürelerinin yeterli olduğu veya nefyin bitmesine az bir süre kaldığı kanaatiyle kişilerin kendisine, ailesine vs. merhameten affedilmesi	16
	12/3,16/3,52/4,93/4,95/1,95/3,106/1,115/3,136/2,140/2,152/2,156/1,161/2,165/2,165/3,170/1	
8	Sürgün edilen ulema ve talebelerin zarûret hâli, eş ve evlatlarının perişanlıkları dile getirilerek şeyhülislam/müftilenam tarafından da uygun görülmesi halinde affedilmesi	18
	18/3,19/1,19/4,27/3,29/4,30/3,57/4,79/3,81/3,99/2,108/3,123/1,126/3,136/1,136/4,146/2,150/1,163/1	
9	Suçluların cülûs nedeniyle merhameten affedilmesi	3
	160/5,180/1,183/3	
10	Suçluların nefy sürelerini tamamlayarak bir daha suç işlememek, kimseye karışmamak üzere serbest bırakılması	3
	16/3,52/4,167/2	
Toplam		176

Tabloda görüldüğü üzere, suçluların serbest bırakılmalarıyla ilgili hemen her kesimden kişi ya da kişiler hatta suçlunun kendisi bizzat devlete rahatlıkla başvuruda bulunabilmektedir. Bu başvurularda genellikle suçluların, sürgün yerinde geçirdikleri sıkıntıları, ailelerinin müşkil durumları dile getirilmekte merhameten afları talep edilmektedir. Ayrıca hükümlerde suçluların çektikleri sıkıntılardan ders alıp terbiye oldukları, ıslah-ı nefs ettikleri dile getirilerek sürgün süresi dolmadan önce de suçluların serbest bırakıldıkları görülmektedir. Özellikle Osmanlı Devleti'nin suçluların serbest bırakılmaları için her vesilede (sûr-ı hümâyûn, mübarek günler, cülûs merasimleri) esnek ve merhametli davrandığı hem hükümlerden hem de tablodan görülmektedir. Bu arada sürgün süresinin dolması neticesinde serbest bırakılanlara ait hükümler de pek tabiki mevcuttur.

İKİNCİ BÖLÜM

2.1. DEFTERDEKİ BELGELERİN ÖZETLERİ

Defter-i Nefy u Kısas min Evâsıt-ı Zilhicce sene 1259 ilâ Evâhir-i Cemâziyelevvel sene 1264.

[6/1] Musul vâlîsi esbak Giridli-zâde Mehmed Paşa'nın bilâ-istîzân katl-i nüfûsa cesâretinden dolayı vezirlik rütbesinin ref'i ve kendisinin ahad-ı nâs menziline tenzîl ve menfâsının Manisa'ya tahvîli ile kethüdâsı mîrü'l-ümerâdan Hacı Bekir Paşa'nın dahi rütbesinin ref'iyle Manisa'ya gönderilmesini bildiren ilm u haber. Fî-17 N sene (12)62.

[8 /1] Hilâf-ı rızâ harekete ictisârından dolayı Bolu'ya nefy olunan tâcir Hacı Emîn menfâsında ve ıyâl u evlâdı memleketinde sefîl ü ser-gerdân olduklarından merkûmun merhameten afv u ıtlâk olunduğunu bildiren hüküm. Fî-evâhir-i Z sene (12)59.

[8/2] Konya eyâletinde Boynu İncelü aşîreti nâ'ibi sâbık Mehmed Sâdık ve kâim-makâmı el-Hac Sâlih ile müdîri Hüseyin Bey'in âşiret-i merkûmeye zulm ve taaddîleri ve masârıf nâmına aşîret-i merkûmeden tahsîl eyledikleri doksan bir bin sekiz yüz guruş zimmet-i müsbetelerinden dolayı kâim-mâkamın Gelibolu'ya, müdîrin Karahisar-ı Sâhib'e ve nâ'ibin de Isparta kazâsına nefy olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâsıt- M sene (1)260.

[9/1] Adı geçen kâ'im-makâmın Der-sa'âdet'e vürûdunda Gelibolu'ya nefy olunmasını bildiren sûret.

[9/2] Adı geçen müdîrin dahi Karahisar-ı Sâhib'e nefy olunmasını bildiren sûret.

[9/3] Selânik sancağı Toprak kazâsı müdîri Mehmed Bey hakkında şikayette bulunan Potamyalı Hüseyin'in bunu garaz u nefsâniyyet ve ahâlîyi ifsâdından dolayı yaptığı anlaşıldığından merkûmun bir sene müddetle Kavala'ya nefy olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i M sene (12)60.

[9/4] Muş kazâsında Çanlı Kilise manastırına nefy olunmuş olan Ermeni milleti râhiblerinden Harpurutlu Uskerman'ın ıslâh-ı nefs etmesinden dolayı affedildiğini bildiren hüküm. Fî-evâhir-i M sene (1)260.

[10/1] Midye kasabasında mütemekkin Mihadaki'nin? ırz u edebiyle mukayyed olmayub daima şer ü fesad ve tezvirâtından dolayı li-ecli't-te'dîb Dimetoka'ya nefy olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı S sene (1)260.

[10/2] Katolik milletinden aslen Ankaralı Mosis veled-i Agob'un âyînlerine mugâyir harekâtından dolayı fî-mâba'd Der-sa'âdet'e ayak basmamak üzere Ankara'ya nefy olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı S sene (1)260.

[10/3] Bolu meclis a'zâsından dergâh-ı mu'allâ kapucubaşılarından Mehmed Bey hakkında iştikâ eden Ümmî Kemâl türbedârı Molla Mustafa'nın şikayetinin asılsız olduğu anlaşıldığından vaz'-ı pranga olunarak hidemât-ı süfliyyede istihdâmıyla bir sene müddetle Kangırı'ya nefy olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâil-i S sene (12)60.

[11/1] Hilâf-ı rıza hareketine mebnî menfâsı Kastamonu'ya tahvîl kılınmış ve oradan Bağdad cânibine giderek Der-sa'âdet'e gelmiş olan Tuzcuoğullarından Abdul'aziz, ıslâh-ı nefs etmiş ve evlâd u ıyâli dahi sefâlete dûçâr olmuş olduğundan merhameten affolunmasını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i S sene (1)260.

[11/2] Filibe menfâsı Konuş nahiyesi Karacahalil karyesinden Halil Hâce ibn-i Hakkı'yı Güllüce? nâhiyesi Çukurlu karyesinden Pavlo veled-i Niko'nun Şarlı? karyesinde piştov ile vurarak, haksız yere katletdiği anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre kâtil-i mersûma kısas uygulanıp uygulanamayacağını bildiren hüküm. Fî-evâhîr-i S sene (12)60.

[11/3] Filibe'ye muzâfâ Tatarpazarı kazâsından Hadice bint-i Zeyne'l-âbidîn'i Arnavud tâ'ifesinden ve Görice kazâsı ahâlîsinden Hayrullah bin İbrâhim'in mezbûreyi ve kızı

Fatıma'yı Filibe'ye götürmek bahânesiyle leylen öküz arabasına bindirerek Tatarpazarı kurâsından Cernekos? ve Karamûsalı karyeleri arasındaki kabristân civârında Hadice'yi haksız yere kebir bıçak ile katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlenin kararına göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren sûret.

[12/1] Ayvalık kasabasından Hâcî Dimitri veled-i Yorgi'nin kâtili olan Midillülü Vasil veled-i Marko'nun icrâ-yı kısâsına dâir verilen sûret.

[12/2] Uygunsuz hareketlerine mebnî li-ecli't-te'dîb Sis'de kâ'in Ermeni manastırına nefy olunan Gürün mütemekkinlerinden Ermeni râhip Karabet'in ıslâh-ı nefs ettiği anlaşıldığından Gürün kasabasında ikâmet etmek ve Der-sa'âdet'e gitmemek şartıyla affolunduğunu bildiren hüküm. Fî-evahîr-i S sene (12)60.

[12/3] Kanun ve nizama karşı hareketinden dolayı Bursa'ya nefy olunmuş olan Sarraf Cezâyirli oğlu Mıgırdic'in menfâsında ıyâl ü evlâdları memleketinde sefîl olduğundan dolayı merhameten affolunduğunu bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı S sene (12)60.

[13/1] Kanun ve nizama karşı hareketinden dolayı Trabzon'a nefy olunmuş olan Bosnalı Gâzî Hüsrev Bey vakfı mütevellisi Ahmed Ziyâ Bey'in müddet-i nefyi haylice vakit olarak kendüsi ve ıyâl ü evlâdı perişân halde bulunduklarından dolayı merhameten tahlîye edilmesini bildiren hüküm. Fî-evâil-i RA sene (12)60.

[13/2] Ahâlî-i merkûmeden Gemlik'e nefy olunmuş olan Âl-i Kadı-zâde Raşid'in merhameten affolunduğunu bildiren sûret.

[13/3] Ahâlî-i merkûmeden Karahisar'a nefy olunmuş olan Koluuzun İbrâhim'in merhameten affolunduğunu bildiren sûret.

[13/4] Ahâlî-i merkûmeden Kütâhya'ya nefy olunmuş olan bakkal sabuncu Mustafa ve Ahmed'in merhameten affolunduklarını bildiren sûret.

[13/5] Ahâlî-i merkûmeden Bursa'ya nefy olunmuş olan Sâlih ve Pendelü Mustafa'nın merhameten affolunduklarını bildiren sûret.

[13/6] Ahâlî-i merkûmeden Bursa İnegöl'e nefy olunmuş olan çizmeci Hacı Ahmed ve tarakcı Seyyid Osmân Bey'lerin merhameten affolunduklarını bildiren sûret..

[14/1] Ermeni milletinden ve Kayseri mütemekkinlerinden Kalyos oğlu Acı Kivork ve çubukcu Sahaf oğlu Anayiz?'in ihtilâl-i şîrâze-i milleti mûcib harekâta ictisârlarından dolayı ıslâh-ı nefs edinceye değin Van'a nefy olunmalarını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i RA sene (12)60.

[14/2] Arabgîr kazâsında ermeni milleti kabz-ı mâlı Kazgancı oğlu Haci Garabet'in zimmetine akçe geçirmesi ve milleti kendüsinden dilgîr ü müteneffir olmasından dolayı li-ecli't-te'dîb Tokad kazâsına nefy olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı RA sene (12)60.

[14/3] Zağra-i Cedîd kazâsı nâ'ibi sâbık Tokâdî-zâde Seyyid Mehemmed'in ifsâd-ı beldeye dâ'ir ba'zı harekât-ı nâ-marziyyeye ictisârına mebnî li-ecli't-te'dîb Gelibolu'ya nefy olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i RA sene (12)60.

[14/4] Bâb-ı müşîrîde mahbûs olan talebe-i ulûmdan Konyalı Mehemmed Nûri'nin bâzı zevâtın mührünü taklid ederek sahtekârlığa cür'et ve oraya buraya tezkere tahrîriyle me'mûriyyeti ta'cize cesaretinden dolayı Gelibolu'ya nefy olunmasını bildiren sûret.

[14/5] Dimetoka kazâsı müdîri Ali Bey'in elli sekiz senesine mahsûben ahâlîden kırk sekiz bin sekiz yüz guruş fazladan tahsîl ile vücûhdan Hacı Hüsrev, Ârif, Hacı Hüseyin oğlu Mehmed, Hacı Ali oğlu Ali ile Haci Nikolaki nâm kimesneler aralarında taksim etmiş olduklarına mebnî müdîr Ali Bey'in görevden azl ile ahz olunan mebâliğin müdîr ile merkûmûndan tahsîliyle Ali Bey'in li-ecli't-te'dîb Zağra-ı Atik kazâsına nefy olunmasını bildiren hüküm. Fî Evâhir-i RA sene (12)60.

[15/1] Hacı Hüsrev'in bilâ-müddet Filibe'ye nefy olunmasını bildiren sûret.

[15/2] Ârif'in dahi bilâ-müddet Malkara'ya nefy olunmasını bildiren sûret

[15/3] Hacı Hüseyin oğlu Mehmed'in bilâ-müddet Keşân'a nefy olunmasını bildiren sûret**.**

[15/4] Hacı Ali oğlu Ali ve Haci Nikolaki'nin dahi bilâ-müddet Tekfurdağı'na nefy olunmasını bildiren sûret **.**

[15/5] Mar‘aş kal‘ası civârında maktûl bulunub vârisi olmadığından dâ‘vâsı taraf-ı saltanat-ı seniyyeye â’id olan Mısırlı seyis Abdullah’ın kâtili olmak üzere seyis tâ’ifesinden Aydınlı Ömer ve Mısırlı Ahmed ve erbâb-ı nâm şahıslardan, Ömer’in maktûl-ı merkûmun başına taş ile darb u cerh ü katl ve merkûmân Ahmed ve erbâbı dahi mu‘âvenet ü refâkat eylediklerinden merkûm Ömer’in icrâ-yı kısâsı ve merkûmânın dahi hapisleri tarihinden i‘tibâren üçer sene müddet pranga-bend olarak hidemât-ı süfliyyede istihdâm olunmalarını bildiren hüküm. Fî- Evâil-i RA sene (12)60.

[16/1] Biga sancağı Bayramiç kazâsı Yaylacık karyesinden Yörük Mehmed oğlu Veli’nin yine kazâ-i mezbûre tâbi‘ Tongurlu karyesinden Mustafa bin Mehmed’i tüfenk kurşunu ile katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanamayacağını bildiren hüküm. Fî- evâhir-i RA sene (12)60.

[16/2] Ankara eyâleti Mihâliç kazâsı Örik karyesinden İbrâhim bin Süleyman’ın Ali bin Hüseyin’i Ahûr karyesi civârında tüfenk kurşunuyla haksız yere darb ve ba‘dehû bıçak ile boğazlayub katl u zebh eylemiş olduğu anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre İbrâhim’e kısas uygulanıp uygulanamayacağını bildiren sûret.

[16/3] Cünha-i vâkı‘alarına mebnî Ruscuk’a nefy u tagrîb olunmuş olan Ayuraca kazâsı muhâssıl vekili sâbık Ali ile Sandık emîni Hüseyin’in müddet-i nefyleri tamamlanmış olduğundan tahliye-i sebîllerine dair verilen hüküm. Fî- evâsıt-ı R sene (12)60.

[16/4] Bergama kazâsından Katerani oğlu Todori ile Kral oğlu Andon’un rahat durmayub şunun bunun arâzisine ta‘arruzlarından başka Andon’un ahâlîden iki nefer kimesnenin evlâdeyn-i silk-i askerîden ihrâcına muktedirim diyerek sekiz yüz guruşlarını ahze ictisârından dolayı mersûmların bir sene müddet pranga-bend olarak hidemât-ı süfliyyede istihdâmı ile Andon’un aldığı meblağın sahiblerine iadesini bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı RA sene (12)60.

[17/1] Amid kazâsında Ermeni milletine mahsûs Mikâpayasos? ve Madik Araklos manastırlarında ikâmet eden Koros ve Melkon? râhibler mugâyir-i âyîn hareketde bulunduklarına ve aslen Muş Çanlı Kilise rehâbinî zümresinden olduklarına mebnî Çanlı Kilise manastırına nefy olunmalarını bildiren hüküm. Fî-evâil-i CA sene (12)60.

[17/2] Li-ecli’t-te’dib Trabzon’a nefy olunmuş olan Katolik milletinden Karine bint-i Oseb nâm Nasrâniye’nin tahliyesini bildiren hüküm. Fî-evâil-i CA sene (12)60.

[17/3] Talebe-i ulûmdan bâb-ı müşîride mahbûs Kal‘a-i Sultâniyyeli Süleyman’ın hilâf-ı rızâ harekâtına mebnî li-ecli't-te’dîb Tekfurdağı’na nefy olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâil-i CA sene (12)60.

[18/1] Bab-ı müşîrîde mahbûs talebe-i ulûmdan Ahıskalı Hâlid’in hilâf-ı rızâ harekâtına mebnî li-ecli't-te’dîb Trabzon’a nefy olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı CA sene (12)60.

[18/2] Talebe-i merkûmeden mahbes-i mezkûrede olan Livaneli Ahmed’in dahi Midillü ceziresine nefyedildiğini bildiren sûret.

[18/3] Cünhâ-i vâkı‘asına mebnî Gelibolu’ya nefy olunan sâbıkan Zağra-i Cedîd kazâsı nâ’ibi es-Seyyid Mehmed’in zarûret hâline ve ailesine merhameten affolunduğunu bildiren hüküm. Fî-evâil-i C sene (12)60.

[18/4] Hâcegân-ı Dîvân-ı Hümâyûn’dan Limni cezîresi kâ’im-makâmı Hacı Ziyâ Bey’in ahâlî-i cezîre hakkında zulme ibtîdârına mebnî mûmâ-ileyhin azli ile bilâ-müddet Kütâhya’ya nefy u tagrîb olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâil-i C sene (12)60.

[19/1] Cünha-i vâkı‘asına mebnî Gelibolu’ya nefy olunmuş olan talebe-i ulûmdan Konyalı Mehmed Nûrî’nin karîn-i terbiye olmuş ve kendüsi fukarâdan bulunmuş idüğinden merhameten affedildiğini bildiren hüküm. Fî-evâil-i C sene (12)60.

[19/2] Mugâyir-i âyîn hareketine mebnî Mar‘aş’ın Zeytun kasabasına nefy olunan Sabıka-i rehâbinden Niko Gos râhibin ıslâh-ı nefs etdiği anlaşıldığından Der-sa‘âdet’e ayak basmamak şartıyla affolunduğunu bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı C Sene (12)60.

[19/3] Bozok sancağı Emlâk kazâsı Dendil karyesinden Cibir oğlu Agob ve Rumdigin karyesinden Zomyor oğlu diğer Agob’un mugâyir-i ayîn ve mezheb harekâtına mebnî ıslâh-ı nefs edinceye değin Cibir oğlu Agob’un Mar‘aş sancağı Zeytûn kasabasına ve Zomyor oğlu Agob’un dahi kasaba-i mezbûre tâbi‘ Karbez? karyesine nefy u iclâ olunmalarını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı C sene (1)260.

[19/4] Cünha-i vâkı‘âsına mebnî Tekfurdağı’na nefy olunmuş olan talebe-i ulûmdan Kal‘a-i Sultâniyyeli Süleyman’ın sefâletine mebnî merhameten affolunduğunu bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı C sene (1)260.

[20/1] Eğin kazâsı mütemekkinlerinden ve Ermeni milletinden Gorik oğlu Meryem kızı Ezir nâm Nasrâniyye mugâyir-i âyîn harekete ictisârına mebnî li-ecli't-te’dîb Karahisar-ı Şarkî kazâsında Draklos manastırına nefy olunmuş ise de ıslâh-ı nefs ettiğinden dolayı affolunduğunu bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı C Sene (12)60.

[20/2] Hilâf-ı rızâ-yı şâhânem harekâtına mebnî Midillü cezîresine nefy olunan talebe-i ulûmdan Livaneli Ahmed Tâhir’in nâ-mizac olarak mahbûs olduğundan merhameten menfâsının Livane’ye tahvîlini bildiren hüküm. Fî- evâsıt-ı C sene (12)60.

[20/3] Türkmenlü Yeni içil kazâsı Gürün nâhiyesinden ve Ermeni milletinden Karaoğlu Haci Agop’un âyînlerine hilâf-ı hareketine mebnî li-ecli’t-te’dîb Adana’ya nefy olunmuş ise de bir daha mugâyir-i rızâ hareketde bulunmayacağına taahhüd ettiğinden merhameten affolunduğunu bildiren hüküm. Fî-evahîr-i C sene (12)60.

[20/4] Nâhiye-i mezbûrede mütemekkin Ermeni milletinden Mahpon oğlu Melkon? nâm zimmînin dahi affolunduğunu bildiren sûret.

[21/1] Kayseri kazâsı Mancusun karyesinden Solakoğlu Mikâ’il’in mugâyir-i âyîn ü mezheb ve mahall-i şîrâze-i ra‘iyyet hareketine mebnî zevcesiyle birlikte ıslâh-ı nefs edinceye değin Divriği’ye nefy olunmalarını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i C sene (12)60.

[21/2] Ayvansaray’da Uncu mahallesi mütemekkinlerinden hilâf-ı rızâ harekâtına mebnî Ankara’ya nefy olunmuş olan Ohannes?in menfâsında, ailesinin memleketinde sefîl ü ser-gerdân olduklarından dolayı mersûmun merhameten tahliye olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı C sene (12)60.

[21/3] Istabl-ı âmire müdîrliği pâyelülerinden ve Diyarbekir vücûhundan olub hilâf-ı rızâ harekete ibtidârına mebnî Aydın’a nefy olunmuş olan Mehmed Bey’in tahliyesiyle Der-sa‘âdet’e irsâl olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i C (12)60.

[22/1] Hilâf-ı rızâ hareketine mebnî Kütahya'ya nefy olunan Mîr-i mîrân-ı kirâmdan sâbık Diyarbekir kâ'im-makâmı Osman Paşa'nın affını ve Der-sa'âdet'e celbini bildiren sûret.

[22/2] Pazarcık kazâsı müdîri sâbık Kavanus-zâde Mahmûd Bey'in Mîr-i mîrân-ı kirâmdan Filibe kâ'im-makâmı sâbık Ziyâ Paşa hakkında iftirâsından başka emvâl-i mîriyyeyi zimmetine geçirerek, bütün köylerden akçe istihsâli ve ahâlî-yi kazâ haklarında envâ'i zulmünden dolayı Gelibolu'ya nefy olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâil-i B sene (12)60.

[22/3] Pazarcık müdîri sâbık Kavanus-zâde Mahmûd Bey'in Filibe kâ'im-makâmı sâbık Ziyâ Paşa hakkındaki iftirâsını önce doğrulayıp sonra yalanlayan meclis azâsı Mustafa Bey'in dahi li-ecli't-te'dîb üç mâh müddetle Malkara'ya nefy olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâil-i B sene (12)60.

[23/1] Mîr-i mûmâ-ileyhin müdîr-i umûru? Mehmed'in dahi tezvirine binâen li-ecli't-te'dîb üç mâh müddetle Keşan'a nefy olunmasını bildiren sûret.

[23/2] Mîr-i mûmâ-ileyhin sû-i hâline dâ'ir mazbatayı göndermiş olan Yani'nin de tezvirine binâen üç mah müddetle Cisr-i Ergene'ye nefy olunmasını bildiren sûret.

[23/3] Harmancık kazâsından Mehmed Şerîf bin Abidîn ile ve Kaf kazâsından Halil bin İbrâhim'in Karesi sancağına muzâfa Başgelenbe kazâsı re'âyasından Etmekcioğlu Haci Niko veled-i Nikola'yı Sındırgı kazâsı Gökçek karyesi civârında yatağan bıçağıyla kasden katlettikleri anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre kâtilân-ı mezbûrâna kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâil-i B Sene (12)60.

[23/4] Eskişehir sancağı Seydigâzî kazâsına muzâfa Yapıldan karyesinden Yapık oğlu Ali bin Ali yine karye-i mezbûreden Hasan bin Ali'yi menzili önünde katl etmiş olduğu anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre kâtil-i merkûm Ali'ye kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren sûret.

[24/1] Karahisar-ı Sâhib kurâsı İsice Karahisarı karyesinden Bektâş oğlu Halîl bin Sâlih, ammî-zâdesi Bektaş oğlu Bektaş bin Osman'ı ahîr suboğazı nâm mahalde nacak ile

haksız yere katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren sûret **.**

[24/2] Pınarhisarı kazâsı Basyalı? karyesinden Yuvan veled-i Leto? Avcılar karyesinden Osman bin Abdullah'ı Sazara ve Basyalı? karyeleri arasında Kayrak? ormanında kebîr sopa ve hacer ile başına vurarak katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre Yuvan'a kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren sûret **.**

[24/3] Pınarhisârı kazâsı Üsküb karyesinden Avzon Mile? oğlu Mayko yine karye-i merkûmeden Todori veled-i Kostanti'yi kapusu önünde kurşun ve tüfenk-endâhtıyla haksız yere katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren sûret.

[24/4] Çatalca kazâsı Karamola çiftliği hizmetkârlarından İnceğiz karyeli Kuloğlu Hâlid bin İbrâhîm, çiftlik kethüdâsı İbrâhîm bin İsmâîl'i tüfenk kurşunu ile haksız yere katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren sûret.

[25/1] Vidin'e tâbi' Abdulkerîm Bey karyesinden ve kuttâ'-i tarîk gürûhundan mühtedî Solak Hasan bin Abdullah ile karındaş oğlu Dimitri veled-i Mati ve refîki İstanko veled-i Dimitri'nin Vidin'in Kadlaş? mahallesinde mütemekkin Nikol veled-i Lilu'yu Vidin'e iki sâ'at mesâfe sahrada gider iken haksız yere tüfenk-endâht ederek ba'dehû kebîr bıçak ile boğazlamış olduklarından başka Yivaksi ve karındaşı Hristo'yu dahi Viryol? karyesi civârındaki şerbethânede basub cebren bin beş yüz gurûş nakdini ahz eylemiş oldukları ve bunların ebnâ-yi sebîlin yollarını basub katl-i nefs ve tahmil-i emvâl eyledikleri anlaşıldığından cümlesinin hadden katl olunmasını bildiren sûret.

[25/2] Cum'a pazarı kazâsı Göçbey? sâkinlerinden Kıptî Şahin bin Ahmed'in Cum'a karyesinden İbrâhîm Bey bin Azîz'i Altunlar bağı denilen mahalde piştov kurşunuyla kasden katlettiği anlaşıldığından vârisân-ı maktûlün kararına göre Şahin'e kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren sûret.

[25/3] Tırnova kazâsı Sekokce karyesi manastırının râhibi Gamunus Maksimus'un hilâf-ı tavr-ı ra'iyyet ve mugâyir-i ayîn ü mezheb harekâta ictisârına mebnî li-ecli't-

te’dîb Tırhala kazâsında Kalbaka ta‘bîr olunur Varlaâm manastırına nefy ve manastır-bend olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı B sene (12)60.

[26/1] Haleb ahâlîsinden Hezâfi? oğlu Mustafa bin Mustafa’nın Aliyyan? oğlu Mehmed bin Ahmed’i Haleb’de Karlık mahallesi sokağında haksız yere hançer ile darb u cerh ederek katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre Mustafa’ya kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâil-i S sene (12)60.

[26/2] Mar‘aş sancağı Elbistan kazâsı Beydağ-ı sagir karyesinden Çolak Ahmed’in karye-i mezbûreden Hasan oğlu Mehmed ve Şâhin oğlu Ali’yi âlât-ı câriha ile amden darb u cerh ederek katlettiği anlaşıldığından, verese-i maktûlün kararına göre Çolak Ahmed’e kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren sûret.

[26/3] Ankara eyâleti Çorum kazâsı Bürhân Kethüdâ mahallesi sâkinlerinden Belalı?oğlu Deli Hüseyin bin Ahmed’in aynı mahalleden Fatma bint-i Halil bin Ali’yi fi‘l-i şeni‘ kasdıyla Civartlık**?** nâm mahalde akşam yemeğinden sonra piştov kurşunuyla haksız yere darb u cerh ederek katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlenin kararına göre Deli Hüseyin’e kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren sûret.

[27/1] Cünha-i vâkı‘asına mebnî Gelibolu kazâsına nefy olunmuş olan Boynu incelü aşîreti kâ’im-makâmı sâbık el-Hâc Sâlih’in ıyâl u evlâdının sefâletine mebnî merhameten affını vâlide ve zevcesi niyâz u istirhâm ettiğinden mersûmun eyyâm-ı mübârekeye hürmeten affedildiğini bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı Receb sene (12)60.

[27/2] Sarraf tâ’ifesinden olub bazı uygunsuz harekâtına mebnî bir sene müddetle Edirne’ye nefy olunmuş olan Aleksan’ın ve evlâd u ıyâlinin perîşân halde olmaları ve müddet-i mu‘ayyenesi tekmîline bir şey kalmadığından dolayı mersûmun merhameten affolunduğunu bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı B sene (12)60.

[27/3] Cünha-i vâkı‘asına mebnî li-ecli't-te’dîb Divriği’ye nefy olunmuş olan Sâbıkan Van kazâsı müftîsi el-Hac Akif’in cünhasına pişmân olarak bir daha hilâf-ı rızâ hareketde bulunmamağa ahd u peymân eylemiş ve affı ıyâl u evlâdı tarafından niyâz u istirhâm kılınmış olduğundan, merkûmun tahliyesiyle Erzurûm cânibine irsâlini bildiren hüküm. Fî-evâhir-i B sene (12)60.

[28/1] Muş kazâsında sâbıkan Çanlı Kilise ve tevâbi‘i Ermeni murahhasası olub Muş’da vâki‘ Ermeni milletine ait Araklus denen manastırda iken mugâyir-i ayîn harekete ictisârına mebnî li ecli’t-te’dîb Van kazâsı Lice ceziresindeki manastıra nefy olunan râhip Koravi Pedrus’un fî-mâ-ba‘d ol tarafda ikâmet etmemek ve Der-sa‘âdet’e gelmemek şartıyla affolunduğunu bildiren hüküm. Fî-evaîl-i Ş sene (12)60

[28/2] Kütahya’ya nefy olunmuş olan Hâcegân-ı Dîvân-ı Hümâyûn’dan sâbıkan Limni cezîresi kâ’im-makâmı el-Hâc Muttalîb menfâsında ailesi bu tarafda dûçâr-ı sefâlet olduklarından dolayı eyyâm-ı mübârekeye hürmeten ve evlâd u ıyâline merhâmeten affolunduğunu bildiren hüküm. Fî- evâil-i Ş sene (12)60.

[28/3] Cünha-i vâkı‘asına mebnî Karahisar-ı Sâhib’e nefy olunmuş olan Boynu incelü aşîreti müdîri sâbık Pir oğlu Hacı Hüseyin Bey’in ıslâh-ı nefs eylemesinden dolayı eyyâm-ı mübârekeye hürmeten ve vâlidesine merhâmeten affolunduğunu bildiren hüküm. Fî-evâhir-i B sene (12)60.

[28/4] Bosna ahâlîsinden olub ihtilâl-i şirâze-i nizâm-ı memleketi mûcib harekât-ı reddiyeye ictisâr eden kesândan Rodos ceziresine nefyedilen Abdi, İbrâhîm ve Hacı Süleymân’ın müddet-i nefyleri haylice vakit olduğundan ve kendüleri menfâsında ıyâl u evlâdları vatanlarında sefîl ü ser-gerdân olduklarından dolayı merhameten afv u ıtlak olunduklarını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i B sene (12)60.

[29/1] Ahâlî-yi merkûmdan menfiyyen Kızanlık’da bulunan Korlu Haci Mikal’in dahi merhameten afv u ıtlak olunduğunu bildiren sûret.

[29/2] Galata muzâfâtından Beşiktaş nâhiyesi mütemekkinlerinden Artin oğlu Avannes zimmînin mugâyir-i ayîn ü mezheb ve hilâf-ı tavr-ı ra‘iyyet harekete ictisârına mebnî mersûmun ıslâh-ı nefs edinceye kadar Van’da kâ’in Ermeni milletine mahsûs Lim manastırına nefy u tagrîb olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı Ş sene (12)60.

[29/3] Mukaddemâ Mustafa Bey’in hazîne sarrafı olub el-yevm Der-sa‘âdet’de bulunan Zarakifo’nın keyfî bazı kahr u ihtilâlden dolayı neşr-i havâdis misüllü harekât-ı nâ-marziyyeye ictisârından dolayı mersûmun li-ecli't-te’dîb Bolu’ya nefy u iclâ olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı Ş sene (12)60.

[29/4] Hilâf-ı rızâ harekete ictisârına mebnî Sivas'a nefy olunan Erzincân kazâsı müftîsi sâbık Müftîzâde Mehmed Sa'id ıslâh-ı nefs etmiş ve bir daha mugayir-i rızâ hareketde bulunmayacağını ta'ahhüd ile affı husûsu ailesi tarafından istirhâm olunmuş olduğundan merhâmeten affolunduğunu bildiren hüküm. Fî-evâhir-i Ş sene (12)60.

[30/1] Hanya ahâlîsinden olub hilâf-ı rızâ harekete ictisârlarına mebnî li-ecli't-te'dîb Girid cezîresindeki Granbuse ve İsperlenfe kal'alarına nefy olunan Mehmed ve Bahri'nin müddet-i nefyleri hayli vakit olduğundan, ailesine merhâmeten ve eyyâm-ı mübârekeye hürmeten affolunduklarını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i Ş sene (12)60.

[30/2] Ayşe hatunun Sekbân İbrahim Ağa vakfı musakkafâtından bâ-temessük mutasarrıfe olduğu arsasını kısmet-i askeriyye ketebesinden Seyyid Mehmed'e bedel-i ma'lûm ile fâriğ olmuş ise de mûmâ-ileyhin vekîli berber Süleymân vakf-ı mezbûrun câbî vekîli Mehmed Sâdık ile ittifâk ederek zikr olunan arsanın ferâğı husûsunda hileye sülûk idüb hâmiş-i temessüke yazılan şerhi silüb kendüsine tahrîr etdirmiş olduğundan dolayı berber Süleymân'ın İznikmid'de nefy olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i Ş sene (1)260.

[30/3] Cünha-i vâkı'asına mebnî Isparta kazâsına nefy olunmuş olan Boynu incelü aşîreti nâ'ibi sâbık Alâ'iyeli Mehmed Sâdık'ın afv u ıtlâkı evlâd u ıyâli tarafından niyâz u istirhâm olunmuş ve hakkında cezâ-yı kâfî olmuş olduğundan eyyâm-ı mübârekeye hürmeten affolunmasını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i N sene (12)60.

[30/4] Banaluka kazâsı Meylusavice? karyesinden Dako veled-i Yuvan'ı karye-i Zahore'den Cevro veled-i Estoban, Dragovik karyesinde Tragariçe denen Raskaçe Tervakra? berâber giderken piştov kurşunuyla haksız yere katletmiş olduğundan maktûlün zevcesinin kararına göre kâtil Cevro'ya kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i S sene (12)60.

[31/1] Kütahya sancağı Gediz kazâsı Merkebviran karyesinden Köse İbrâhîm oğlu tekâ'üd Ali, Hasan bin İsmâîl nâm sagîri hatab kat' etmek üzre cebele giderken Hasan pınarı nâm mahalde haksız yere bıçak ile boğazından zebh ederek ba'dehû cesedini Akdere denilen nehre ilkâ etmiş olduğundan verese-i maktûlün kararına göre Köse İbrahim'e kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren sûret.

[31/2] Kilis'de Kızılca? mahallesinden Yunus bin Mustafa'yı Ali bin Abdullah'ın kurşun ve taş ile kasden darb u cerh ederek katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre Ali'ye kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren sûret.

[31/3] Kıbrıs cezîresi'nde Limason kazâsı Blazansiya karyesinden Abdülfettah'ı zenci gulâmı Mercan balta ile amden darb u cerh ederek katlettiği anlaşıldığından, verese-i maktûlün kararına göre Mercan'a kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren sûret.

[32/1] Bağdad'da Kıtır Ali mahallesindenYase? bint-i Osman nâm hatun, mahalle-i mezbûre sâkinlerinden kasab Hüseyin bin İbrâhîm'in altı yaşında sagîre kerîmesi Hamîse nâm ma'sûmeyi üzerindeki bir çift bilezik ile boynunda olan sim halka ve nısf dirhem mikdârı altun küpeyi ahz etmek niyetiyle nehr-i şat civârında kasden remy ü ilkâ ederek ma'sûme-i mezbûre ol anda gark olmuş olduğundan verese-i sagîrenin kararına göre Yase'ye? kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm.

[32/2] Sivas'ın Gümüş Ma'den-i Hümâyûn kazâsından İsmâîl ve refîki Hüseyin Ali'nin Arab Hacı karyesinden Şehribân bint-i Kemâl Hüseyin'i fi'l-i şenî' kasdıyla üzerine hücûm ederek Şehriban'ın adem-i teslîmi cihetiyle İsmâîl'in bıçak ile mersûmeyi göğsünden darb u cerh ederek katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlenin kararına göre İsmâîl ve Hüseyin Ali'ye kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren sûret.

[32/3] Kalkandelen kazâsı Laskoriçe karyesinden Ömer bin Feyzullah Emrullah bin Muhtar'ı tüfenk kurşunuyla bi-gayr-i hakkın katlettiği anlaşıldığında verese-i maktûlün kararına göre Ömer'e kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren sûret.

[33/1] Rize kazâsı Ezganoz karyesinden ve Ahrâd? ta'ifesinden Memiş bin Ali ve Cihatlan? karyesinden Ahmed bin Mahmud ve Bozros? karyesinden Atmaca ve dayısı? Karacaoğlu Memiş bin Mustafa ve İsmâîl bin Ömer nâm şahıslar, Ezganoz karyesi câmi'-i şerîf imâmı Larozlu Molla Mahmûd bin Memiş'i câmi'-i mezkûrede yatarken amden cerh ü katl etmiş olduklarından dolayı verese-i maktûlün kararına göre kâtilân-ı mezbûrâna kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren sûret.

[33/2] Aydın eyâleti Denizli kâ'im-makâmlığı Göküyük Yenigöl karyesinden Fatma bint-i Hüseyin nâm hatunu Uşak kazâsına tâbi' Saçaklı karyesinden Hüseyin bin

Mûsa'nın haksız yere tüfenk endâhtıyla katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlenin kararına göre kâtil-i mezbûra kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren sûret.

[33/3] Aslen Yenişehir Fenar kazâsından ve değirmenci amelesinden Yani veled-i Kostas ve Yanyalı Kostas veled-i Yani ve Bursa'da Kayabaş mahallesinden Yuvan veled-i Raco ve Filibe civârında Pazarcık kazâsından Ankal veled-i Düşko zimmîler mücerred gasb-ı mâl efkâr-ı fâsidesiyle Saruhan sancağı dâhilinde vâki' Salihli kasabası civârında Gümüşçay nâm mahalde iskân üzre olan Eylice? aşîretinden Hasan bin Veli ve zevcesi Ayşe bint-i İsmâîl'i leylen bıçak ile amden katletmiş olduklarından dolayı verese-i maktûlânın kararına göre kâtilân-ı mezbûrâna kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren sûret.

[34/1] Van kazâsı ahâlîsinden olub bir müddetden berü Der-sa'âdet'de bulunan İvans nâm zimmînin mugâyir-i ayîn ü mezheb ve hilâf-ı tavr-ı ra'iyyet harekâta ictisârı cihetiyle ıslâh-ı nefs edinceye kadar İznikmîd kazâsına tâbi' Armaş'da kâ'in Meryem Ana manastırına nefy u tagrîb olunmasını bildiren hüküm. Fî-Evâsıt-ı L sene (12)60.

[34/2] Ermeni milleti râhiblerinden Astâneli râhib Mikâ'il'in Tokad cânibinde bulunduğu hâlde mugâyir-i ayîn ü mezheb ve hilâf-ı tavr-ı ra'iyyet harekâta ictisârına mebnî ıslâh-ı nefs edinceye değin Sis'de kâ'in Ermeni manastırına nefy u iclâ olunmasını bildiren hüküm. Fî-Evâsıt-ı L sene (12)60.

[34/3] Aydın eyâletinde Menteşe sancağı kâ'im-makâmı sâbık Tavaslı Osman'ın hilâf-ı usûl u kânun ve mugâyir-i ta'lîmât hareketle emvâl-i hazîneden zimmetine akçe geçürdiği anlaşıldığından emvâl-i hazîne tamâmen kendüsinden tahsîl ile li-ecli't-te'dîb Rodos cezîresine nefy u tagrîb olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı L sene (12)60.

[35/1] Ardaka kâ'im-makâmı İsmâîl Bey'e iftirâda bulunan kocabaşılarından Kivarit? oğlu Dimitraki ve Sunh oğlu Aleksi ve Haci Dimitraki'nin istifâ-yı cürm ü kusûr ve şerîr gürûhundan olduklarından li-ecli't-te'dîb bir sene müddet içün Tekfurdağı'na nefy u irsâl olunmalarını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i L sene (1)260.

[35/2] Cünha-i vâkı'asına mebnî li-ecli't-te'dîb Keşan'a nefy u tagrîb olunmuş olan Dimetoka vücûhundan Hacı Hüseyin-zâde Mehmed Hasan'ın ihtiyâr olduğu ve müddet-

i nefy altı mâhı tecâvüz ederek cezâsı kâfî göründüğünden dolayı merhameten afv u ıtlâk olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı L sene (12)60.

[35/3] Müderrisînden ve Yenişehir Fenar meclis a‘zâsından olub ba‘zı uygunsuzluğundan ötürü a‘zâlıkdan ihrâc olunmuş olan Tayfûr Bey’in bir sene müddet Akça-Kazanlık’a nefy u irsâl olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i L sene (1)260.

[35/4] Trabzon kazâsında Ermeni murahhasası râhib Astaneli?Yugohi’nin hilâf-ı tavr-ı ra‘iyyet ve mugâyir-i ayîn ü mezheb harekete ibtidârına mebnî ıslâh-ı nefs edinceye değin Sivas’da kâ’in Ermeni milletine mahsûs Surp Nişân manastırına nefy u iclâ olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâil-i ZA sene (12)60.

[36/1] Râhib Virtalsi’nin hilâf-ı tavr-ı ra‘iyyet ve mugâyir-i ayîn ü mezheb hareketine mebnî İznikmid kazâsı Ermişe karyesinde kâ’in Ermeni milletine mahsus Meryem Ana manastırında sûret-i nefyde ikâmetine ta‘yîn olunmuş ise de râhibin harekât-ı sâbıkasından fârig olmadığı ve manastır-ı mezkûr râhiblerinin kendisinden dilgîr ü müteneffir bulunduklarına mebnî ıslâh-ı nefs edinceye değin Kayseri’de vâki‘ Surp Karabet manastırına nefy u iclâ olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâil-i ZA sene (12)60.

[36/2] Der-sa‘âdet’de mütemekkin râhib Karabet’in mugâyir-i ayîn harekâtına mebnî ıslâh-ı nefs edinceye değin li-ecli’t-te‘dîb Dimetoka kazâsında vâki‘ Ermeni milletine mahsûs manastıra nefy olmasını bildiren hüküm. Fî-evâil-i ZA sene (12)60.

[36/3] Dimetoka kazâsından olub cünha-i vâkı‘asına mebnî li-ecli’t-te‘dîb Malkara’ya nefy olunmuş olan Ârif’in memleketinde bulunan emlâk u alâkası fenâ olub kendüsü dahi hâ’ib ü hâsır olmuş ve bi’l-vücûh affını istirhâm etmiş olduklarından dolayı merhâmeten afv u ıtlâk olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâil-i ZA sene (12)60.

[36/4] Kazâ-i mezbûr müdîri Ali Bey’in dahi ıtlâkını bildiren sûret.

[36/5] Kazâ-i mezbûrdan Haci Nikolaki’nin dahi afv u ıtlâkını bildiren sûret**.**

[36/6] Trabzon sancağı Of kazâsı Sur karyesinden Gezer oğlu Hasan bin el-Hâc İbrâhim’in yine karye-i merkûmeden Of? oğlu Mahmûd bin Cevâhir’i haksız yere tüfenk endâhtıyla katlettiğinden dolayı verese-maktûlün kararına göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî- evâsıt-ı L sene (1)260.

[37/1] Dârende kazâsından Kâsım oğlu Mehmed Maçka kazâsı Başmaçka karyesinden Paşalı oğlu İsmail'i alât-ı câriha ile katletmiş olduğundan dolayı zevce-i maktûlün kararına göre İsmail'e kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren sûret.

37/2] İslimye kazâsı Viçre karyesinden Kıbtî Sığırtmac Valko veled-i Todori karye-i mezbûreden Roskiye bint-i Ataşi nâm Nasrâniyyeyi haksız yere bıçak ile zebh ve katletmiş olduğundan dolayı verese-i maktûlenin kararına göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren sûret.

[37/3] Edirne kazâsı Merzak? Çöke nâhiyesi Mahdunlupaşa? köyünden ve kutta'-i tarîk gürûhundan Budak Mustafa bin Ahmed ve Keleş Mehmed bin İbrâhim yine karye-i mezbûre sükkânından Ferît aydalı? Ahmed bin Mehmed'i tüfenk endâhtıyla haksız yere katlettiğinden dolayı verese-i maktûlün kararına göre kâtilân-ı merkûmâna kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren sûret.

[37/4] Filibe kâ'im-makâmlığı Zağra-i Cedîd kazâsı Çanakçılar karyesinden Kıbtî İsmâîl ve Mustafa'nın yine kârye-i mezbûreden Kıbtî Ayşe bint-i Koca Mustafa nâm bâliğayı nehr-i Câri kenarında bıçak ile amden katlettikleri anlaşıldığından verese-i müteveffiyenin kararına göre kâtil-i merkûm İsmâîl'e kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren sûret.

[38/1] Nefs-i Diyarbekir'e tâbi' Belen karyesinden Şehmûz bin Hasan yine karye-i mezbûreden Osman bin Abdi'yi amden hançer ile darb u cerh ederek üç gün mürûrunda vefât etmiş olduğundan dolayı zevce-i maktûlün kararına göre kâtil-i merkûm İsmâîl'e kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren sûret.

[38/2] Malatya kazâsı İspendere-i Sığla karyesinden Hasan bin İbrâhîm, karye-i mezkûre muhtarı Hasan bin Osman'ı gasb-ı akçe için tüfenk endâhtıyla amden darb ederek katlettiğinden dolayı verese-i maktûlün kararına göre kâtil-i merkûm Hasan'a kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren sûret.

[38/3] Ma'den-i Hümâyûn Siverek kazâsından Yusuf bin Mehmed, Gerger kazâsından Ali bin Hasan'ı Siverek kal'asını temâşâ içün babası merkûm Hüseyin ile gezer iken kaybolub merkûmYusuf'un Ali'nin re'si üzerine bir azîm hacer darb ederek

katlettiğinden dolayı verese-i maktûlün kararına göre kâtil-i merkûm Yusuf'a kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren sûret.

[38/4] Pazarcık kazâsı hânedânından olub mukaddemce bil-muhâkeme tebeyyün eden şetmine mebnî li-ecli'-te'dîb Gelibolu'ya nefy tagrîb olunmuş olan kazâ-i mezbûr müdîri sâbık Kavanos-zâde Mahmud Bey'in evlâd u ıyâline merhameten ve mîr-i mûmâ-ileyhin müddet-i nefy beş mâha karîb olarak şimdiye değin karîb-i terbiyye olmuş olduğuna bina'en ba'd-ezîn çiftliğinde ikâmetle umûr-ı memlekete kat'an müdâhale etmemek şartıyla affolunduğunu bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı ZA (12)60.

[39/1] Cünhâlarına mebnî Kastamonu'ya nefy olunmuş olan Bosnalı Boşyanşurdan ve Petro İstako'nun ve Paroko'nun ve Yuvan Kestek'in perişân hâllerine merhameten kavî kefîlleri alınmak şartıyla affolunmalarını bildiren hüküm. Fî- evâsıt-ı ZA (12)60.

[39/2] Cünhâlarına mebnî Kastamonu'ya nefy olunmuş olan Bosnalı Boşyanşurdan ve Petro İstako'nun ve Paroko'nun ve Yuvan Kestek'in perişân hâllerine merhameten Bosna cânibinden kavî kefîlleri alınmak şartıyla memleketlerine i'zâm u irsâl olunmalarını bildiren hüküm. Fî- evâsıt-ı ZA (12)60.

[39/3] Kiğalık? kıt'ası Mata? kazâsından Çalu-zâde Mollabey'in hilâf-ı rızâ-yı şâhâne tarafgîri olan ahâlîyi türlü uygunsuzluğa tahrîk ü iğfâl eylediği anlaşıldığından bir sene müddetle Kütahya'ya nefy u tagrîb olunmasını bildiren hüküm. Fî- 29 M? sene (1)261.

[39/4] Kapucubaşılardan Yeniil aşîreti müdîri Abdurrahman Bey'in Pehlivanlı ve sâ'ir cemâ'atlerden bir takım erâzil eşhâsla ittifâk ederek aşâ'ir-i merkûmeye fesâdı hâvî neşr eylemiş olduğu tezkirelerden dolayı nişânı ahz olunarak kendüsinin li-ecli't-te'dîb Trabzon'a nefy u iclâ olunmasını bildiren hüküm. Fî- evâsıt-ı ZA sene (1)260.

[40/1] Cisr-i Ergene kazâsı Karacazalik? karyesinden Karako bint-i Yani nâm Nasrâniyye'yi Nikola veled-i Dimitri'nin mersûmenin menziline girerek tüfenk saçmasıyla katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâil-i ZA sene (12)60.

[40/2] Köprülü kazâsı Nahve karyesinden Risto veled-i Ezran zimmîyi yine karye-i mezbûreden İstaphane veled-i Ezrayne'nin karye-i mezbûre şûrunda bi-gayr-i hakkın

hançer ile başına darb idüb ba‘dehû balta ile katletmiş olduğundan verese-i maktûlün kararına göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren sûret.

[40/3] Vidin eyâleti Servi kasabası Çarsu mahallesi sükkânından Tüfenkci Ahmed bin Hüseyin ile zevce-i menkûhesi Habibe bint-i Ali ve kâ’invâlidesi Hadice bint-i Abdullah’ı kendi menzilinde uykuda iken yine mahalle-i mezbûreden Tekecik oğlu Seyyid Mehmed bin Mustafa’nın sene-i sâbıka-i şevvali’l- mükerreminde onaltıncı pencşenbe gecesi emvâl-i sarîka etmek içün yatağan bıçağıyla merkûm ve mezbûrnânı haksız yere darb u cerh ü zebh etdikden sonra zevce-i müteveffâ-i mezbûrenin boynunda mevcûd fındık ve İstanbul altunları ve ebesinin beşyüz guruşluk iki dizi altununu dahi ahz etmiş olduğundan dolayı verese-i maktûlînin vereceği karara göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren sûret.

[41/1] Varna’nın Dere mahallesi sâkinelerinden Rukiye bint-i Halîl’i Caremlü? Hakkı Halîl bin Mehmed’in Sessevmez nâm mahalde kiremid-hâneler piş-gâhında tüfenk kurşunuyla haksız yere katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlenin vereceği karara göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren sûret.

[41/2] Ordu-Bayramlı kazâsı muzâfâtından Hisman? kazâsı Merdallı karyesinden Zeynep bint-i Ömer’i Olkivrud? karyesinden Mehmed bin Ömer’in vakt-i asırda yatağan bıçağıyla haksız yere katletmiş olduğu anlaşıldığından verese-i maktûlenin vereceği karara göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren sûret.

[41/3] Ohri kazâsı Reste nâhiyesi Bilacerkuhyalu? karyesinden Yanu bint-i Anton nâm Nasrâniyye’yi Ahmed bin Murtaza’nın haksız yere tüfenk kurşunuyla katletmiş olduğu anlaşıldığından verese-i maktûlenin vereceği karara göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren sûret.

[42/1] Haleb eyâleti Yetiş karyesinden Mehmed bin Hüseyin’i Yusuf bin Mehmed’in Yalkum? mezra‘sında tabanca kurşunu ile haksız yere katletmiş olduğu anlaşıldığından verese-i maktûlün vereceği karara göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren sûret.

[42/2] Akçaabad kazâsı Ayrana? karyesinden Osman bin Hüseyin’i, Kânî oğlu Mustafa bin İbrâhîm menzili önünde kama ile darb u cerh ederek altı gün mürûrunda vefât etmiş

olduğu anlaşıldığından verese-i maktûlün vereceği karara göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren sûret.

[42/3] Üsküb eyaleti Komanova kazâsı Maslice? karyesinden zimmî Yanko veled-i Rado'yu, Çolak Süleyman ve karındaşı Hasan bin Hüseyin'in tüfenk kurşunuyla haksız yere katletmiş oldukları anlaşıldığından verese-i maktûlün vereceği karara göre kâtilân-ı merkûmâna kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren sûret.

[42/4] Trablusgarb eyâleti Çaykara kazâsında kahveci tâ'ifesinden Ahmediyye karyeli Halife bin Kahta'yı süvâri askeri neferâtından mukaddemâ firâr eden Ali bin Ömer Fizan'a gider iken esnâ-yı râhda Tarhune? bâdiyesinde mülga nâm mahalde kurşun ile cerh ve bıçak ile zebh eylediği anlaşıldığından dolayı verese-i maktûlün vereceği karara göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren sûret.

[43/1] Musul ahâlîsinden Molla Ahmed bin Dâhr'ı başı bozuk süvâri takımından Mehmed bin Abdullah Çarşu vasatında kasabhâne kurbunda tabanca endahtıyla katletmiş olduğu anlaşıldığından verese-i maktûlün vereceği karara göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâil-i Z sene (12)60.

[43/2] Teke kâ'im-makâmlığına tâbi' Antalya civârında Döşemealtı nâm mahalde meskûn Yeni Osmanlı aşîretinden Osman Bey'i Mahmûd bin Ali'nin katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün vereceği karara göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren sûret.

[43/3] Canik sancağı Bafra kazâsından Hava bint-i Abdullah nâm hatun ile zevci Ali'nin beynlerinde bulan münâza' vuku'una mebnî merkûm Ali zevcesi Hava'yı ustura ile zebh ü cerh ederek katlettiğinden dolayı verese-i maktûlenin vereceği karara göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren sûret.

[44/1] Amasra kâzâsı nâ'ibi olub Bolu'da ikâmet eden Hasan Hamdi icrâ-yı ırz u nefsâniyyet zımnında harekât-ı nâ-marziyyeye cesâret etmekde olduğuna mebnî Kangırı kazâsına nefy u tagrîb olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı ZA Sene (12)60.

[44/2] Cünha-i vâkı'asına mebnî Filibe'ye nefy olunmuş olan Dimetokalı Hacı Nasır'ın müddet-i nefy yedi mâha karîb olarak hakkında cezâ-yı kâfî göründüğüne mebnî umûr-ı

memlekete karışmamak şartıyla Edirne'de ikâmet etmek üzre ıtlâk olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i ZA sene (12)60.

[44/3] Mar'aş sancağı Bertiz karyesi ahâlîsinden olub karye-i mezbûrenin tenzîl-i virgüsü zımnında Der-sa'âdet'ime gelmiş olan kesândan Mehmed'in ahâlîden akçe ahzıyla ihlâl-i şirâze-i nizâm-ı memleketi mûcib hâlât-ı nâ-marziyyeye mütecâsir olduğundan mahallinde bir mâh müddet pranga-bend olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i ZA (12)60.

[44/4]Yeniil cânibinde Pehlivanlı aşîreti beyi sâbık Kapucu Abdurrahman Bey'in aşîret-i merkûme ahâlîsinden ba'zı erâzil eşhâs ile ittihâz u ittifâk ederek ifsâd u izlâle ictisâr etmekde olduğu cihetiyle kendüsi ve sâ'ir kesân zimmetlerindeki emvâl-i mîriyye ve matlûbât-ı ahâliye bi't-tahsîl ile rütbesi ref' ve nişânı ahz olunarak hey'et-i müctemi'lesiyle Bolu eyâleti Düzce kazâsında iskân olunmak üzre aşîret-i merkûmeden ihrâc ve kazâ-i mezbûreye irsâl olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i ZA sene (1)260.

[45/1] Manastır vücûhundan ve meclis a'zâsından kapucubaşı İbrâhîm'in hilâf-ı rızâ-yı şâhânem keşf-i ısdâr u neşr-i erâcife ictisâr etmekde olduğu cihetle bilâ-müddet Gelibolu'ya nefy u tagrîb olunması bildiren hüküm.

[45/2] Tokad Çeker? karyesinden Kürdoğlu Mûsâ ve Torakoğlu Ya'kûb'un Celil oğlu Mehmed'i sayd u şikâr bahanesiyle dağa götürerek tüfenk endâhtıyla katlettikleri ve cesedini ihrâk-ı bi'n-nâr eyledikleri anlaşılmış olduğundan verese-i maktûlün vereceği karara göre merkûm Mûsâ'ya kısas uygulanıp uygulanmayacağını ve merkûm Ya'kûb'a dahi ta'zîr lâzım geldiğini bildiren hüküm. Fî-evâhir-i ZA sene (12)60.

[45/3] Trabzon sancağı Akçâabad kazâsı Akhisar karyesinden Derviş oğlu Ahmed'i Ordulu Ömer bin Ali'nin çerkes bıçağıyla katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün vereceği karara göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren sûret.

[46/1] Ankara sancağı Karakeçili karyesinden Ya'kûb'u karye-i mezkûreden Osman'ın kasden bıçak ile katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün vereceği karara göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren sûret.

[46/2] Saraybosna'da İskenderpaşa mahallesinden Asıko?oğlu Abdullah'ın nısfü'l-leylde gizlice hânelerine girüb gerek kendüsinin ve gerek ber-vech ikâmet yerlerinde bulunan eşyâdan ma'lûmü'l-mikdâr ve'l-kıyme eşyâlarını ahz ve alet-i cârihadan bıçak ile merkûmu amden katletmiş oldukları anlaşılan Berber İbrâhîm ve Bakkal İsmâîl'in, me'hûzları olan eşyanın istirdâdıyla verese-i maktûlün vereceği karara göre kâtilân-ı merkûmâna kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren sûret.

[46/3] Kıbrıs cezîresi Lefkoşe kazâsından Der-sa'âdet'ime gelmiş olan Vâsıf 'ın ehl-i ulemâya yakışmayacak ba'zı gûne harekât-ı nâ-marziyyeye ictisârına mebnî Kütahya'ya nefy u tagrîb olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâil-i M Sene (1)261.

[46/4] Der-sa'âdet'de çıkrıkçılardan Daye Hatun mahallesi imâm vekîli olan Kayserili Mahmud bin Mehmed, Taşcılar kethüdâsı beyinin mührünü taklîden âher mühr eylediği ve ba'zı kesândan akçe alub adam kayırmak misillü sahtekârlık fezâhatını irtikâba ictisâr eylediğininden dolayı fî-mâba'd Der-sa'âdet'ime ayak basmamak ve mahall-i âhara dahi salıverilmemek şartıyla merkûmun memleketi olan Kayseri'ye tard u def' olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâil-i M sene (12)61.

[47/1] Rodos cezîresine nefy u iclâ olunmuş olan Tavaslı Osman'ın kendüsi müsinn ü ihtiyâr olub müddet-i nefy dahi üç mâha tecâvüz eylemiş olduğundan merhameten afv u ıtlâk olunduğunu bildiren hüküm. Fî-evâil-i M sene (1)261.

[47/2] Biga sancağı meclis a'zâsından Müftîzâde Sa'id ve Çanakçı İsmâîl'in harekât-ı nâ-marziyyelerine binaen meclisden ihrâc ile Sa'id'in Gelibolu'ya ve İsmâîl'in de Bozcaada'ya bilâ-müddet nefyolunmalarını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı M Sene (12)61.

[47/3] Merkûm İsmâîl'in dahi Bozcaada'ya nefy u tagrîb olunmasını bildiren sûret

[47/4] Bosna eyâleti Kostaniça kazâsı Yeryerür? kasabasından zimmîDoka veled-i Niko'nun hizmetkârı Simo veled-i Pisto? zimmînin piştov kurşunuyla kasden katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün vereceği karara göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm.Fî-evâsıt M sene (12)61.

[48/1] Bosna eyâleti Gradçaniçe kazâsı Torik karyesinden zimmî Kato veled-i Matokolaçevbek'in Desratone karyesi re'âyasından zimmî Ayliya veled-i Razor'u

tüfenk kurşunuyla katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün vereceği karara göre kâtil-i mersûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren sûret.

[48/2] Bolu sancağı Hisarönü kazâsı nâ'ibi sâbık Hüseyin'in ba'zı sirkat-i azv u isnâd olunan kesâna mugâyir-i nîzâm hilâf-ı rızâ-yı şâhânem darb u işkence olunması tebeyyün olunmuş olduğu ve bu def'a hilâf-ı rızâ-yı şâhânem hareket-i reddiyeye ictisârı cihetle li-ecli't-te'dîb Zağferanbolu'ya nefyolunması bildiren hüküm.

[49/1] İslâm ile müşerref olan mürâhik Mustafa Hasköy'de kasab Hüseyin'in dükkanında iken babası Sinusi ve mahalle kahyası Tanaş ve Rakzoc Fati ve Ansataş ve mühtedî-i merkûmun karındaşı Zoli zimmîler kendüsini darb u işkence eylediklerinden mâ'adâ mûcib-i fesâd olacak vechle şemâtât ettiklerinden dolayı Zoli'nin tersâne-i âmirede küreğe, Rakzoc'un Tophâne-i âmire'de prangaya vaz' olunmalarını ve babası mersûmun Tekfurdağı'na, mahalle kahyâsının da İznikmid'e nefy olunmalarını bildiren hüküm. Fî-evâil-i S Sene (12)61.

[49/2] Mahalle kahyası Tanaş'ın dahi İznikmid'e nefy u iclâ olunmasını bildiren sûret.

[49/3] Ankara kazâsı mütemekkinlerinden iken li-ecli'l-maslaha Der-sa'âdet'e gelmiş olan Yahudi Abrâham'ın hilâf-ı rızâ-yı şâhânem harekete ictisârına mebnî li-ecli't-te'dîb bilâ-müddet Limni'ye nefyolunmasını bildiren hüküm. Fî-evâil-i S Sene (12)61.

[49/4] Kite kazâsı Yenice karyesinden Zekiye ile zevci Seyyid Mehmed'in beynlerinde vukû' bulan münâza'ada mezbûrenin validesi Hadice bint-i Halîl'in kızı Zekiye'yi tehalîs içün vardığında Seyyid Mehmed'in haksız yere tüfenk kurşunuyla katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün vereceği karara göre kâtil-i mersûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i M sene (12)61.

[50/1] Hüdâvendigâr-ı Gazi Felahşerif? kurâsı Dilîr-i kebîr karyesinden Seyyid Süleyman'ı Devecioğlu Hüseyin'in tüfenk kurşunuyla katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün vereceği karara göre Hüseyin'e kısas uygulanıp uygulanmayacağı ve mu'âvin-i kâtil bulunan Deli Mehmed oğlu İbrâhîm'in de habs tarihinden i'tibâren mahallinde bir sene müddetle prangaya vâz' olunarak hidemât-ı süfliyyede istihdâm olunmasını bildiren sûret.

[50/2] Kuşadası mütemekkinlerinden Çelengi? Mihal Dimitri'yi, zimmî pideci Dimitri çerkes bıçağıyla haksız yere katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün vereceği karara göre kâtil-i mersûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren sûret.

[50/3] Kastamonu sancağı Taşköprü kazâsı Devrek Divan'dan Şerefli oğlu İsmâîl'i, Kancebik?oğlu'nun kebîr bıçak ile katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün vereceği karara göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren sûret.

[51/1] Kastamonu sancağı Taşköprü kâzası Devrek Divân ahâlisinden Taşköprü kazâsı müdîri sâbık Karasancakdâr oğlu Seyyid Hüseyin'i, Kancebik oğlu Mustafa'nın garaz u nefsâniyyetine binâ'en gulâm-ı merkûm Sâ'id ile …oğulları Hasan ve Hüseyin ve teb'asından Barkan? oğlu Selim ve Karabakkal oğlu Memiş'e, tehditle katletmelerini emreylediği ve gulâmı Said'in Hüseyin'i pişto kurşunu ile darb ettiği vesâ'irinin bıçak ve kama ile re'isini dahi kat'ı i'dâm eyledikleri anlaşıldığından verese-i maktûlün vereceği karara göre gulâmı Sa'id'e ve Kancebik oğlu Mustafa'ya kısas uygulanıp uygulanmayacağını, diğerlerine ise habs-i medîd ve ta'zîr-i şedîd lazım geldiğini bildiren sûret.

[52/1] Cünha-i vâkı'âsına mebnî Akça-Kazanlık kazâsına nefy olunmuş olan Mîr-i mîrân-ı kirâmdan ve Yenişehir Fenar kazâsı vücûhundan Ali Tayfur Bey'in alîlü'l-mizâc olarak menfâsına vusûl üzre iken esnâ-yı râhda nâ-mizâc olduğundan merhameten afv u ıtlak olunduğunu bildiren hüküm. Fî-evâil-i S sene (12)61.

[52/2] Der-sa'âdet'de Yehûd milletinden Barkih'in kendü halinde olmayarak tezvîrât-ı sülûk ile mugâyir-i ayîn hareketinden dolayı millet-i mersûme kendüsinden dilgîr ü müteneffir olduğundan ıslâh-ı nefs edinceye değin Tekfurdağı'na nefy u iclâ olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı S sene (12)61.

[52/3] Eğin kazâsı mütemekkinelerinden Ermeni Maruk Geleni nâm nasrâniyye ayînlerine mugâyir-i harekâta ictisâr eylediğine binâen li-ecl-i te'dîb Palu kazâsı Civar karyesine nefy olunmuş ise de ıslâh-ı nefs etmiş olduğu anlaşıldığından merhameten afv u ıtlak olunduğunu bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı S sene (12)61.

[52/4] Cünha-i vâkı‘asına mebnî bir sene müddetle Kavala’ya nefy olunmuş olan Toprak kazâsı vücûhundan yevmiyelü Hüseyin’in müddeti hitâm-ı resîde olduğu beyânıyla merhameten afv u ıtlak olunduğunu bildiren hüküm.Fî-evâsıt-ı S sene (12)61.

[52/5] Edirne eyâleti Vize sancağı Bergos kazâsı Cengerli karyesi sığırtmacı Mustafa’yı Sarımsaklı karyesi hergelecisi Pazarcıklı Angel ve Ufrağlı karyesi hergelecisi Güligerili? Yani zimmîlerin haksız yere bıçak ile katlettikleri anlaşıldığından verese-i maktûlün vereceği karara göre kâtilân-ı mersûmâna kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı S sene (12)61.

[53/1] Bab-ı müşîrîde mahbûs talebe-i ulûmdan Ordulu Ömer ve Trabzonlu Ömer’in talebe-i ulûma gayr-ı lâyık etvâr u erkân nâ-marziyyeye ictisârlarına mebnî li-ecli't-te’dîb Midillü cezîresine nefy olunduklarını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i S sene (12)61.

[53/2] Talebe-i merkûmeden mahbes-i mezkûrede olan Ahıskalı Ahmed ile Ahıskalı Mehmed’in dahi Balıkesri kazâsına nefy olunmalarını bildiren sûret.

[53/3] Talebe-i merkûmeden mahbes-i mezbûrede olan Ahıskalı İsmâîl ile Erzurumî es-Seyyid Ahmed’in dahi Kütahya’ya nefy olunmalarını bildiren sûret.

[53/4] Zamantı? kazâsı Sabkın? karyesinden ve Ermeni milletinden Beyat Raci oğlu Aci Pedrus ve Akdağ kazâsı Rumdikmen? karyesinden Gumyan zimmîlerin ayinlerine mugâyir harekâta ibtidârları murahhasalarınca istihbâr kılındığına mebnî mersûmların Zeytun kazâsına nefy olunduklarını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı S sene (12)61.

[53/5] Ruhâ’da Ermeni milleti sâbıka-i murahhasası râhib Agop’un hilâf-ı tavr-ı ra‘iyyet ve mugâyir-i ayîn ü mezheb harekâta ictisârına mebnî ıslâh-ı nefs edinceye değin Sis manastırına nefy olunduğunu bildiren hüküm. Fî-evâhir-i S sene (12)61.

[54/1] Tokad kazâsında Ermeni milletinden Heyma oğlu Kikork’un hilâf-ı tavr-ı ra‘iyyet ve mugâyir-i ayîn mezheb harekâta ictisârına mebnî Karahisar-ı şarkî kazâsına nefy u iclâ olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı S sene (12)61.

[54/2] İznikmid kazâsında Cici ve kızı Marlivde? Nasrâniyyeler kendü hallerinde olmayub mugâyir-i ayîn harekâta ictisâr eylediklerine mebnî İmralı cezîresine nefy u iclâ olunmalarını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı RA sene (12)61.

[54/3] Der-sa‘âdet’de Fenâr mahallesinden zimmî Mihail’in hilâf-ı tavr-ı ra‘iyyet ve mugâyir-i ayîn ü mezheb harekâta ibtidârına mebnî Aynaroz cezîresi Odrek manastırına manastır-bend olarak nefy olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı RA sene (12)61.

[54/4] Tırhala sancağı mâl müdîri sâbık Hâcegândan Abdullatif’in livâ-i mezbûrda kâ’in emlâk-ı hümâyûndan olan çiftlikâtın ve Ermiye kazâsında vâki‘ kura a‘şarının ihâlelerinden ondalık ağnâm bedelâtında tebeyyün eden uygunsuzluğu cihetiyle bilâ-müddet Ruscuk’a nefy olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı RA Sene (12)61.

[55/1] Kabîle-i ekrâddan Mardin’de cünhâ-i vâkı‘ası hasebiyle vukû‘ bulan inhâya mebnî Vidin’e nefy u iclâ olunmuş olan Halefoğullarından Abbas Bey’in merhameten afv u ıtlak olunduğunu bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı RA sene (12)61.

[55/2] Düzce kazâsı müdîri Konyalı oğlu Hacı Ahmed’in hilâf-ı rızâ-yı şâhânem ahâlî-i kazâdan masârıf nâmıyla yigirmi iki bin guruş tahsîl eylemiş ve emvâl-i mîriyyeden dahi altmış bin guruş mikdârı zimmetine akçe geçürmiş olduğuna binaen merkûmun zimmet-i mîriyyesi tamamen tahsil ile hazîne-i mâliyyeye irsâl olunarak kendüsinin bilâ-müddet Sivâs’a nefy olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı RA Sene (12)61.

[55/3] Cünha-i vâkı‘alarına mebnî Tekfurdağı’na nefy olunmuş olan Erdek kasabası re‘âyasından Kilaret oğlu Dimitri’nin ve Hivih oğlu Aleksi ve Haci Dimitraki zimmîlerin evlâd-ı ıyalleri duçâr-ı sefâlet ve kendüleri dahi karîn-i terbiyet olduklarından merhameten afv olunduklarını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i RA (12)61.

[55/4] Aydın eyâleti Bayındır kazâsı müftîsi İbrâhîm Reşîd’in kazâ-i mezkûr müdîrliği üzerinde elli yedi senesi revgan-ı zeyt a‘şarından on bin yedi yüz yetmiş sekiz kıyye revgan-ı zeyt bedelinden elli bir bin yüz doksan yedi guruşu sandık emîni Hacı Sa‘id ma‘rifetiyle ahâlîden bi’t-tahsîl zimmetine geçürmiş olduğu anlaşıldığından, zimmetine geçmiş olan emvâlin tamamen tahsîl ve mâliye-i hazîneye irsâl olunarak kendüsinin Midillü cezîresine nefy olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i- RA sene (12)61.

[56/1] Merkûm Sa‘id’in dahi bilâ-müddet Kütahya’ya nefy olunmasını bildiren sûret.

[56/2] Sivas’da Zâviye-i Ali mahallesi sâkinlerinden Hasan’ın leylen nevm hâlinde iken zevcesi merkûme Fatma’nın balta ile kasden darb idüb dört gün sonra vefât etmiş

olduğu anlaşıldığından verese-i maktûlün vereceği karara göre kâtile-i merkûmeye kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i RA sene (12)61.

[56/3] Aslen Der-sa‘âdet mütemekkinlerinden olub Beyrut cânibinde bulunan râhib Avadin oğlu Pedros’un mugâyir-i ayîn harekâtına mebnî ıslâh-ı nefs edinceye değin Kudüs-i şerîf’de Ermeni milletine mahsûs Surp Agop manastırına nefy olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i RA sene (12)61.

[57/1] Harpurut kurâsından Abdulmesih? ve tevâbi‘i Ermeni murahhasası sâbık râhib Serkiz’in hilâf-ı tavr-ı ra‘iyyet ve mugâyir-i âyîn ü mezheb harekât ına mebnî ıslâh-ı nefs edinceye değin Harpurut kazâsındaki Ermeni milletine mahsûs Kalevanın? manastırına nefy olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâil-i R sene (12)61.

[57/2] Der-sa‘âdet’de Ermeni milletinden râhib Mikail’in hilâf-ı tavr-ı ra‘iyyet ve mugâyir-i âyin ü mezheb harekâtına mebnî Sis’de kâ’in Ermeni milletine mahsûs manastıra nefy olunmuş ise de manastır-ı mezkûr râhibleri mersûmdan dilgîr ü müteneffir olduğundan ıslâh-ı nefs edinceye değin Zeytun kazâsına nefy olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâil-i R sene (12)61.

[57/3] Trabzon kazâsında Ermeni murahhasası Asitâneli râhib Bogos’un hilâf-ı tavr-ı ra‘iyyet ve mugâyir-i âyin ve mezheb hareketine mebnî Sivas’da Ermeni milletine mahsûs Surp Nişan’a nefy olunmuş ise de râhibin ıslâh-ı nefs eylediği anlaşıldığından merhameten afv olunduğunu bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı R sene (12)61.

[57/4] Harekâta nâ-sezâya ictisârına mebnî Kütahya’ya nefy olunmuş olan Fidliyeli Mıstık’ın menfâsında zaruret ü sefâlete giriftâr olarak cerâyim vâkı‘asına pişmân olmuş idiğünden merhameten afv olunduğunu bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı R sene (12)61.

[58/1] Sinop sancağı Boyâbâd kazâsı müdîri esbâk Lü’lülü? oğlu Halîl’in mugâyir-i rızâ-yı şâhâne harekât-ı reddiyeye ibtidârı ve rüfekâsından Tıraşlı? oğlu Ali ve Gugukcu? Mahmûd ve sâ’ir bâ’zı sebük-magzân ile envâ‘-i fazâhâta ictisâr etmiş oldukları ve merkûmûnun elli sekiz senesi bekâyâsından zimmetlerinde haylice emvâl-i mîriyye geçirdiklerine binaen zimmet-i mütebeyyîneleri bâ-tahsîl ile Halîl ve Ali ve Mahmud’un Bozcaada’ya nefy kılınmalarını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı R Sene (12)61.

[58/2] İzladi kazâsı Pederob? karyesi re‘âyasından zimmî Vilco ile Metco’yu, Litce? karyesinden Kıbtî İbrâhîm ile refîki İlço, İvan ve Besertiko şakîlerin bıçak ile zebh u katl eyledikleri anlaşıldığından verese-i maktûlânın kararına göre İbrahim’e kısas uygulanıp uygulanmayacağını diğerlerinin de bir yıl pranga-bend olunarak hidemât-ı süfliyyede istihdâm olunmalarını bildiren hüküm. Fî-evâil-i R sene (12)61.

[59/1] Cünha-i vâkı‘asına mebnî Tekfurdağı’na nefyolunan Setesebos?’un müddet-i nefyi üç mâha karîb ve kendüsine cezâ-yı kâfî olduğundan merhameten afv olunduğunu bildiren hüküm. Fî- evâhir-i R (12)61.

[59/2] Cünha-i vâkı‘asına mebnî li-ecli’t-te’dîb İznikmid’e nefy u tagrîb olunmuş olan Tanaş’ın dahi merhameten afv olunduğunu bildiren hüküm. Fî- evâhir-i R (12)61.

[59/3] Cünha-i vâkı‘asına mebnî Gelibolu’ya nefy olunan Manastır vücûhundan ve Dergâh-ı mu‘allâ kapucubaşılarından Hacı İbrâhîm’in müsinn ü ihtiyâr olduğu ve müddet-i nefy haylice vakit olarak ıslâh-ı nefs ettiği anlaşıldığından merhameten afv olunduğunu bildiren hüküm. Fî-evâhir-i R (12)61.

[60/1] Ermeni milletinden ve aslen Kayseri mütemekkinlerinden Yafa’da bulunan râhib Taytusi’nin hilâf-ı tavr-ı ra‘iyyet ve mugâyir-i ayîn ü mezheb harekâtine mebnî ıslâh-ı nefs edinceye değin Kayseri kazâsında Ermeni milletine mahsûs manastıra nefy olunduğunu bildiren hüküm. Fî-evâhir-i R sene (12)61.

[60/2] Drama kâ’im-makâmlığı Sultanyeri kazâsı Elbakî cırgasında? vâki Himmetniş? oğulları karyesinden Hazele bint-i Halîl’i, Gülsüm bint-i Halîl nâm hatunun balta ile katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlenin vereceği karara göre kâtile-i merkûmeye kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i R sene (12)61.

[60/3] Sultan Ahmed Medresesi sâkinlerinden bâb-ı müşîrde mahbûs Geredeli Mehmed ve Çerkeşli Ali’nin talebe-i ulûma gayr-ı lâyık harekâtından dolayı li-eclî’t-te’dîb Gelibolu’ya nefy olunmalarını bildiren hüküm. Fî-Evâil-i CA sene (12)61.

[61/1] Medrese-i mezkûrdan Adalı Tâhir ve Saffet? Ni‘met’in dahi Kal‘a-i Sultâniyye’ye nefy u iclâ olunmalarını bildiren sûret.

[61/2] Merkûmûndan Şücâeddin kazâlı İbrâhîm'in vilâyeti olan kazâ-i mezbûra nefy u tagrîb olunmasını bildiren sûret.

[61/3] Arabgir kazâsında Ermeni milleti kabz-ı mâlı Kazkancı?oğlu Haci Karabet'in hilâf-ı rızâ hareketine mebnî li-ecli't-te'dîb Tokad kazâsına nefy olunmuş ise de mersûmun ıyâl u evlâdına merhameten ve umûr-ı memlekete karışmayacağını ta'ahhüd eylediğinden dolayı afv olunduğunu bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı CA sene (12)61.

[61/4] Cünha-i vâkı'asına mebnî Gelibolu'ya nefy olunmuş olan Kal'a-i Sultâniyyeli Müftîzâde Sa'id'in, sefil halde olan pederine merhameten ve merkûmun müddet-i nefy dört mâha karîb olarak cünhasına cezâ-yı kâfî görünmüş olduğundan afv olunduğunu bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı CA sene (12)61.

[61/5] Bozcaada'ya nefy olunan Çanakcı İsmâîl'in kendüsi menfâda ve ıyâli dahi memleketinde dûçâr-ı sefâlet olduğundan merhameten afv olunduğunu bildiren sûret.

[61/6] Der-sa'âdet'de ikâmet eden Cebel-i Dürz emîri esbak Mîr Beşîr Şihâb'ın Zağferanborlu kazâsı'na irsâlini bildiren hüküm. Fî-evâhir-i CA sene (1)261.

Ek 1: Zağferanborlu kazâsına nakl olunan Cebel-i Dürz emîri esbâk Mîr Beşîr'in mensûbâtı kırk yedi neferin dahi iki nefer çâvûş ve mikdâr-ı vâki cebelüye terfîkan kazâ-i mezbûr tarafına gönderildiğini bildiren şerh. Fî-7 B sene (1)261.

[62/1] Der-sa'âdet'de ikâmet etmekde olan Cebel-i Dürz emîri esbak Mîr Beşîr Şihâb'ın Zağferanborlu kazâsı'na irsâlini bildiren hüküm. Fî-evâhir-i CA sene (1)261.

[62/2] Bolu sancağı Hisarönü kazâsı nâ'ib-i sâbıkı olub hilâf-ı rızâ-yı şâhânem harekâta ibtidârına mebnî bilâ-müddet Zağferanborlu kazâsına nefy kılınmış olan Hüseyin'in merhameten afv u ıtlak olunduğunu bildiren hüküm. Fî-evâhir-i CA sene (12)61.

[62/3] Hilâf-ı tavr-ı ra'iyyet ve mugâyir-i âyin ü mezheb harekâtine binâ'en Karahisar-ı Şarkî'ye nefy olunmuş olan Tokad mütemekkinlerinden ve berâtlu Avrupa tüccârından olan Hasrus oğlu Kigork zimmînin merhameten affolunduğunu bildiren hüküm. Fî-evâil-i C sene (12)61.

[62/4] Sarraf tâ'ifesinden zimmî Sefâ oğlu Damadi? Madaros'un Boyabâd kazâsı vücûhundan Emîn Bey'in zimmetinde olan ma'lûmü'l-mikdâr matlûbu keyfiyyâtına ve evrâkta sahtekârlık derece-i töhmetine mebnî li-ecli't-te'dîb bir buçuk sene müddetle Ankara'ya nefy u tagrîb olunmasını bildiren hüküm. Fî evâhir-i CA sene (12)61.

[63/1] Bursa'da Kuşbazlar hânında sâkin iken şiş yarasıyla mecrûhen vefât eden Hamalı Köfteci el- Hâc Ömer bin Hasan'ı, Katolik milleti re'ayâsından Ohannes veled-i Drakoti'nin kısas dâ'vâsından yigirmi bin guruş üzre sulh olarak verese-i maktûlün kısasdan ferâgat ettiği ancak mersûmun uygunsuzluğundan bahisle Bursa'ya ayak basmamak üzre ıslâh-ı nefs edinceye değin li-ecli't-te'dîb Tokad'a nefy u tagrîb olunmasını bildiren hüküm. Fî- evâhir-i CA sene (12)61.

[63/2] Ma'den-i hümâyûn kazâlarından Eğil kazâsının sâbık u esbak müdîrlerden Sa'id Bey ve Mehmed Bey'den ahâlî-i kazâ dilgîr ü müteneffir olduğundan merkûmânın Sivas'da menfiyyen ikâmet etdirilmelerini bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı CA sene (12)61.

[64/1] Trabzon vücûhundan ve ıstabl-ı âmire müdîrliği pâyelülerinden Katibî-zâde Osman Bey'in ihtilâl-i şîrâze-i nizâm-ı milleti mûcib harekât-ı nâ-marziyyesine mebnî li-ecli't-te'dîb Adana'ya nefy olunmasını bildiren hüküm. Fî- evâsıt-ı C? sene (12)61.

[64/2] Harpurut kazâsı ahâlisinden Hacı Yunus ve Hacı Ahmed'in virgüden dolayı ahâli ü fukarâyı iğfâl ve şîrâze-i nizâm-ı memleketi ahvâl-i misillü harekâtına mebnî li-ecli't-te'dîb Konya'ya nefy olunmalarını bildiren hüküm. Fî- evâsıt-ı C sene (12)61.

[64/3] Emlâk-ı virgüden dolayı ahâli ü fukarâyı iğfâl ve şîrâze-i nizâm-ı memleketi ihlâl misillü harekâta cesaret etmiş olan eşhasdan firâr eden Harpurutlu Hacı Ömer ve Hacı Mehmed ve müftî Hacı Ali'nin Trabzon cânibinde ele getirülerek kendülerinin li-ecli't-te'dîb Konya'ya nefy olunmalarını bildiren hüküm. Fî- evâsıt-ı C sene (12)61.

[64/4] Der-sa'âdet'de mütemekkin Rum milleti râhiblerinden Berasmos ve Nikoforos'un mugâyir-i ayîn ü mezheb harekâtına mebnî Berasmos'un Aynaroz cezîresinde vâki' Karado ve Nikoforos'un dahi yine cezîre-i mezbûrede vâki' Aziz Avziyos manastırlarına nefy olunmalarını bildiren hükm. Fî-evâhir-i C sene 1261.

[64/5] Mugâyir-i ayîn ü mezheb harekâtına binâ'en Mar'aş sancağı Zeytûn kasabasına nefy olunan Bozok Sancağı Emlâk kazâsı Andil karyesinden Cibir oğlu Agob ve Rumrik karyesinden Romyuz oğlu diğer Agob'un merhameten afv olunduğunu bildiren hüküm. Fî-evâhir-i C sene (12)61.

[65/1] Adana eyâletinde Menemenci mîr-i aşîret, ahâlî ve fukârayı dâ'imâ tahrîk etmekde olduğu ve zimmetinde pek çok tahsîlât-ı mîriyye bulunduğu cihetle merkûmun azl olunarak zimmetine geçürmiş olduğu mâl-ı mîriyyi tamâmen tahsîl ile kendüsinin bilâ-müddet Akka kal'asına nefy olunmasını bildiren hüküm. Fî- evâhir-i C sene 1261.

[65/2] Adana eyâleti Üzeyr sancağı Ocaklu karyesi muhtârı ile Üveys oğlu Hasan'ın mugayir-i rızâ-yı şâhânem harekâtına mebnî muhtârlıkdan azl ile yerine Karabey-zâde İbrâhîm Bey'in ta'yîn olunmasından dolayı merkûmun akrabâsından Çaylı karyesi muhtârı Adem ile müttefiken avânesiyle mîr-i mûmâ-ileyhin leylen hânesini basub mâl u eşyâsını gasb u gâret eylemiş ve ol esnâda bir neferin kurşun isâbetiyle fevt ve birkaç kimesnenin dahi mecrûh olmuş olduğu ve Üveys oğlunun üzerinde Çaylı karyesi emvâl-i mirîyyesinden haylice akçe bulunduğuna mebnî merkûmun zimmetine geçürmiş olduğu mebâliğ tamâmen bi't-tahsîl ve kendüsinin üç sene müddet ile Kıbrıs cezîresine nefy u tagrîb olunmasını bildiren hüküm. Fî- evâhir-i C sene (12)61.

[65/3] Cünha-i mezkûreye mebnî Çaylı karyesi muhtârı Adem Bey ve Hasan'ın dahi iki sene müddetle Kıbrıs cezîresine nefy olunduklarını bildiren sûret.

[66/1] Yozgad kazâsından Papas oğlu Haci Kirkor'un hilâf-ı tavr-ı ra'iyyet ve mugâyir-i ayîn ü mezheb harekâtına mebnî ıslâh-ı nefs edinceye değin Kayseri kazâsına tâbi' Tomarza karyesine nefy olunduğunu bildiren hüküm. Fî-evâil-i B sene (12)61.

[66/2] Yeniil aşâyiri? perâkendesinden Ankara sancağında Pürtek cemâ'ati müdîri Musa Bey oğlu Mehmed Bey'in memleket masârıfı ve akçe-i güzeşte nâmı ile cemâ'at-ı mezkûreden akçe tahsîl eylediğine mebnî müdîrlik-i mezkûrdan azl olunarak Trabzon'a nefy u irsâl olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâil-i B Sene (12)61.

[66/3] Mar'aş eyâleti Bulanuklı nâhiyesi Boybeyisi Abdülfettah oğlu Ağca Bey himâyesi olan ser-gerde-i eşkiyâdan İnce Bey ile bi'l-ittifâk nâhiye-i mezbûrenin emvâl-i mîriyye ve hâsılatı ve sâ'iresini ahz eylediğinden mâ'ada tarafından âdemler irsâliyle

ebnâ-yi sebîli dahi katl u i‘dâm ile emvâl ü eşyâlarını ahz u gasb misillü envâ‘i fazâhatına ictisâr etmekde olduklarından merkûmların zimmetine geçürmiş olduğu mebâliğ tamâmen tahsîl ile fî-mâba‘d nâhiye-i mezbûre havâlisine ayak basmamak üzre Akka kal’asına nefy u irsâllerini bildiren hüküm. Fî-evâhir-i C sene (1)261.

[67/1] Amasya sancağı Gümüş kazâsı Korkud karyeli Hadice hatunu Gümüşlü Emir oğlu Bekir’in, Başar karyesiyle Korkud karyesi miyânında Gül deresi mahalinde bıçak ile katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlenin vereceği karara göre kâtil-i merkûme kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i ? sene (12)61.

[67/2] Niksâr kazâsı Megadin? karyeli Derviş Mehmed’i Abdurrahman bin Sadullah’ın çerkes bıçağıyla haksız yere katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün vereceği karara göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren sûret.

[67/3] Muş sâkînlerinden İbrâhîm’in ahâli ü fukâraya envâ‘i mezâlim ü ta‘addiyâta ictisâr etmiş ve ahâlî kendüsinden dilgir ü müteneffir olmuş olduğundan bilâ-müddet Kayseri’ye nefy u tagrîb olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâil-i Receb sene (12)61.

[68/1] Ayıntab kazâsı Battalhöyük karyeli Mustafa bin Mustafa’yı Süleyman bin Hüseyin’in haksız yere piştov kurşunuyla katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün vereceği karara göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâil-i B sene (12)61.

[68/2] Alâeddin Bey neslinden olub Muş ve Erzurum’da ikâmet eden mîr-i mîrândan Hüseyin Paşa ve kapucıbaşılarından Şeref Bey ve birâderi Hurşîd ve Murad Beyler Muş sancağı kâ’im-makamlığı istihsâli ile ahâlî ve fukârâya zulm u gadr eylediklerine mebnî bilâ-müddet Kayseri’ye nefy olunmalarını bildiren hüküm. Fî-evâil-i B sene (12)61.

[68/3] Yenişehir Fenar’da nefs-i Tekyeci mahallesinden Seyyid Hâşim’i, Mahmûd adlı kişinin piştov kurşunuyla katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün vereceği karara göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâil-i C sene (12)61.

[69/1] Livane kazâsına nefy olunmuş olan talebe-i ulûmdan Ahmed Tâhîr’in sûr-ı hümâyûn vukû‘ına mebnî afv olunduğunu bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı B sene (12)61.

[69/2] Şehzâde Medresesinden Hasan, Süleymâniye'de Çifteler Medresesinden Filibeli Çömezi? Halil ve Sultan Mehmed'in Tetimme-i râbi' medresesinden Mihaliçeli Mehmed'in dahi sûr-ı hümâyûn vukû'ına mebnî afv olunduklarını bildiren sûret.

[69/3] Of kazâsı müftîsi sâbık el-Hâc İsmâîl'in dahi affını bildiren sûret.

[69/4] Talebe-i ulûmdan Ahıskalı Halid'in dahi ıtlâkını bildiren sûret.

[69/5] Talebe-i ulûmdan Ordulu Ömer ve Trabzonlu Ömer'in dahi affını bildiren sûret.

[69/6] Talebe-i ulûmdan Ahıskalı Ahmed ile Duzalı? Mehmed'in ıtlâkını bildiren sûret.

[69/7] Talebe-i ulûmdan Ahıskalı İsmâîl ve Erzurumî es-Seyyid Ahmed'in ıtlâklarını bildiren sûret.

[69/8] Sâbık Beypazarı kazâsı müftîsi İbrâhîm Beşir'in affını bildiren sûret.

[69/9] Talebe-i ulûmdan Sultan Ahmed Medresesi sâkînlerinden Geredeli Mehmed ve Çerkeşli Ali'nin ıtlâklarını bildiren sûret.

[69/10] Talebe-i ulûmdan Sultan Ahmed Medresesi sâkînlerinden Adalı Tâhîr ve Hâfız Nu'mân'ın dahi ıtlâklarını bildiren sûret.

[70/1] Kangırı'ya nefy olunmuş olan Günyüzü kazâsı Bakari? karyeli Ali'nin dahi sûr-ı hümâyûna mebnî menfâdan salıverilmesini bildiren hüküm. Fî-evâil-i B sene (12)61.

[70/2] Ber-minvâl-i muharrer Ruscuk'a nefy olunmuş olan Tırhala sancağı mâl müdîri Abdullatîf dahi ıtlâkını bildiren sûret.

[70/3] Günyüzü kazâsı Yörük karyeli Yörük Mehmed'in dahi ıtlâkını bildiren sûret.

[70/4] Günyüzü kazâsı Atlas karyeli Hakkı oğlu Mehmed'in dahi ıtlâkını bildiren sûret.

[70/5] Ber-minvâl-i muharrer menfâda bulunan Günyüzü kazâsı Ayvalık karyesi ahâlisinden Karamanoğlu Sadık'ın? dahi ıtlâkını bildiren sûret.

[70/6] Ber-minvâl-i muharrer menfâda bulunan Peynirci kazâsı re‘âyâsından Vasil oğlu Yanta ve Körpapas nâm zimmîlerin ıtlâklarını bildiren sûret.

[70/7] Sâbık Düzce kazâsı müdîri Kavi oğlu Hacı Ahmed’in dahi ıtlâkını bildiren sûret.

[70/8] Çaklı kazâsı ahâlisinden Yenice karyeli Hacı Ali ve Kalburcu karyeli Hacı Mehmed’in ıtlâklarını bildiren sûret.

[70/9] Bahr-ı sefîd Boğazında kâ’in karantinahâne gardiyanlarından Mustafa’nın affını bildiren sûret.

[70/10] Ermeni milletinden Anderyas zimmînin affını bildiren sûret.

[70/11] Asâkir-i hassa-i şâhâne yüzbaşılarından Beykozlu Ahmed’in affını bildiren sûret.

[70/12] Manastır kazâsı Batelis? karyesinden bağçevan Petre ve Erdimo ve Kati ve Admito zimmîlerin dahi aflarını bildiren sûret.

[70/13] sâbık Bender kazâsı sandık emîni Hacı Sa‘id’in affını bildiren sûret.

[70/14] Midye kasâbasından Mihalay? zimmînin ıtlâkını bildiren sûret.

[70/15] Tırhala kazâsında kâ’in Kalayaka ta’bîr olan ve Ardagammi manastırına nefy olmuş olan Yaksimus râhibin dahi ıtlâkını bildiren sûret.

[71/1] İznikmidli Cici? ve kızı Marlivde nasrâniyyelerin dahi ıtlâklarını bildiren sûret.

[71/2] Der-sa‘âdet’de Fenar mahallesinden olub Aynaroz cezîresindeki Davra manastırına nefy olmuş olan Mihail zimmînin dahi ıtlâkını bildiren sûret.

[71/3] Rum patriki Kipokiyas Yorgaki’nin oğlu olub Mısır’da Tur-ı sinâ manastırına müebbeden manastır-bend olarak nefy olmuş olan Kidyos râhibin affını bildiren sûret.

[71/4] Kırtık? karyesi mütemekkinlerinden Der-sa‘âdet’de meygedeci? esnâfından olan Merad oğlu Yorgi’nin dahi affını bildiren sûret.

71/5] Bayburd kazâsında Ermeni murahhasası olub Muş'da vâki‘ Çanlı manastırına nefy olunmuş olan Mıgırdic râhibin dahi affını bildiren sûret.

[71/6] Der-sa‘âdet mütemekkinlerinden ve Ermeni tâ'ifesinden Kapudağı kazâsı Erdek nâhiyesine nefy olunmuş olan İstefan zimmînin affını bildiren sûret.

[71/7] Kayseri mütemekkinlerinden ve Ermeni milletinden İstanbullu oğlu Haci Bagdes'in affını bildiren sûret.

[71/8] Şumnu mütemekkinlerinden ve Ermeni milletinden Boyaci Macir demekle ma‘rûf Agop zimmînin dahi affını bildiren sûret.

[71/9] Gümrük nâhiyesinde mütemekkin Ermeni milletinden Kara oğlu Agop zimmînin dahi affını bildiren sûret.

[71/10] Van sancağı Gevaş nâhiyesi nefs-i İstihare'de? Ermeni manastırlarından Surp Cah manastırı râhiblerinden Hicator? râhibin affını bildiren sûret.

[71/11] Van sancağına tâbi‘ Tamzara kazâsında bulunan yine manastır-ı mezbûr râhiblerinden Bilik? Pederos râhibin ıtlâkını bildiren sûret.

[71/12] Ermeni milletinden olub Sis kazâsında vâki‘ Ermeni manastırına nefy olmuş olan Melkon? zimmînin dahi ıtlâkını bildiren sûret.

[71/13] Gürün kazâsı mütemekkinlerinden Tamasoğlu kızı NasrâniyyeMeryem dahi ıtlâkını bildiren sûret.

[71/14] Ermeni milletinden ve Kayseri mütemekkinlerinden Valinoz oğlu Haci Kigork ve Sofci Sahaf oğlu Anayine? zimmîlerin dahi ıtlâklarını bildiren sûret.

[71/15] Kayseri kazâsı Muncusun nâhiyesi mütemekkinlerinden Solak oğlu Mika'il zimmînin dahi ıtlâkını bildiren sûret.

[71/16] Amid kazâsında Ermeni milletine mahsûs Mikayapesos ve Madin Eraklos demekle ma‘rûf manastırlarda ikâmet üzre olub Muş'da kâ'in Çanlı Kilise manastırına nefy olmuş olan Toros ve Malkon nâm râhiblerin dahi ıtlâklarını bildiren sûret.

[72/1] Galata muzâfâtından Beşiktaş nâhiyesi mütemekkinlerinden olub Van'da kâ'in Ermeni milletine mahsûs Lim manastırına nefy olmuş olan Artin oğlu Avannes zimmînin dahi ıtlâkını bildiren sûret.

[72/2] Van kazâsı ahâlîsinden olub Der-sa'âdet'de ikâmet etmekde iken İznikmid kazâsı Ödemiş karyesinde kâ'in Meryemana manastırına nefy olmuş olan Avannes râhibin dahi ıtlâkını bildiren sûret.

[72/3] Ermeni milleti râhiblerinden olub Sis'de kâ'in Ermeni manastırına nefy olmuş olan Astaneli Mikâ'il zimmînin ıtlâkını bildiren sûret.

[72/4] Kayseri'de vâki' Surp Garabet manastırına nefy olunan Virtales râhibin dahi ıtlâkını bildiren sûret.

[72/5] Der-sa'âdet mütemekkinlerinden Dimetoka kazâsındaki Ermeni milletine mahsûs manastıra nefy olmuş olan Garabet râhibin ıtlâkını bildiren sûret.

[72/6] Zamantı? kazâsı Çıfıt? karyesi mütemekkinlerinden ve Ermeni milletinden Baytarcı oğlu Haci Pederus ve Akdağ kazâsı Rumdikit karyesi mütemekkinlerinden Komiyan nâm zimmîlerin dahi ıtlâklarını bildiren sûret.

[72/7] Sâbıka-ı Ruha'da mütemekkin Ermeni milleti murahhasası olub Sis manastırına nefy olmuş olan Agop râhibin ıtlâkını bildiren sûret.

[72/8] Der-sa'âdet mütemekkinlerinden Kudüs-i şerîf'de Ermeni milletine mahsûs Mar Agop manastırına nefy olunan Avadin oğlu Pederus râhibin ıtlâkını bildiren sûret.

[72/9] Tevâbi'i Ermeni murahhasası olub Harpurut kazâsında kâ'in Ermeni milletine mahsûs manastıra nefy olmuş olan Serkiz râhibin ıtlâkını bildiren sûret.

[72/10] Der-sa'âdet mütemekkinlerinden Mikael râhibin ıtlâkını bildiren sûret.

[72/11] Ermeni milletinden aslen Kayseri kazâsı mütemekkinlerinden Ermeni milletine mahsûs manastıra nefy olmuş olan Tatyus râhibin ıtlâkını bildiren sûret.

[72/12] Katolik milletinden ve Beyoğlu mütemekkinlerinden Ankaralı Kirkor ve er Pedrus ve Avsil ve er Andon ve Pedrus ve er Porit ve Anton ve er Karabet zimmîlerin dahi afv u ıtlâklarını bildiren sûret.

[72/13] Katolik milletinden Ankaralı Moris ve DerAgob'un ıtlâkını bildiren sûret.

[72/14] Der-sa'âdet mütemekkinlerinden ve Yahûdi milletinden Baruh nâm Yahudi'nin afv u ıtlâkını bildiren sûret.

[73/1] Der-sa'âdet'de bulunan Konya eyâletinde kâ'in Boynu incelü ve Şereflü aşîretlerinin sâbık müdîri Hacı Hüseyin Bey ile rüfekâsının ahâliyi tahrîk ile misillü harekâta ictisârlarına mebnî bilâ-müddet Varna'ya nefy olunmalarını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı Receb Sene (12)61.

[73/2] Cünha-i vâkı'asına mebnî Düzce kazâsında iskân ettirilmiş olan Pehlivanlı aşîreti beyi sâbık Abdurrahman Bey ve müte'allikâtının Düzce'de sefalete düştükleri ve oranın iskânlarına uygun olmadığı anlaşıldığından Bolu'ya nefy u iskân olunmalarını bildiren hüküm. Fî-Evâsıt-ı B sene (12)61.

[73/3] Zile kazâsında Balcıoğlu Ahmed bin Mehmed ve refîki berber Mehmed'in, Rabî?oğlu Mehmed bin Mehmed'i hânelerine dâ'vet ederek bıçak ile haksız yere katlettikleri anlaşıldığından verese-i maktûlün vereceği karara göre kâtilân-ı mezbûrâna kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâil-i B sene (12)61.

[74/1] Kırkkilise kazâsı Karakoç karyeli Todori zimmîyi,Yağlı Temir? oğlu Mustafa bin Ahmed'in Eşme ta'bîr olunur mahalde saçma memlu tüfenk endahtıyla katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün vereceği karara göre kâtil-i mezkûra kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren sûret.

[74/2] Güzelhisâr-ı Aydın kazâsı Görenler? karyesinden Köprülü? Hafız oğlu Mehmed'in, Balcı oğlu'nun gulâmı Mercân'ı kebîr bıçak ile Bolu karyeli Çakır Ahmed'i dahi tüfenk ile kasden katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlânın kararına göre kâtil-i mezkûra kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren sûret.

[75/1] Edremîd kasabası Tuzcu Murad mahallesiden Mehmed Sâdık bin Mehmed'i çalgıcı Yanaki veled-i Yuan zimmînin haksız yere tüfenk kurşunuyla katlettiği

anlaşıldığından verese-i maktûlün vereceği karara göre kâtil-i mezkûra kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm.Fî-evâsıt-ı B sene (12)61.

[75/2] Cünha-i vâkı‘asına mebnî Şucâeddin kazâsına nefy olunmuş olan talebe-i ulûmdan İbrâhîm’in hasta ve fakr-ı hâline binâen merhameten menfâsının Konya’ya tahvilini bildiren hüküm. Fî Evâhir-i B sene (12)61.

[75/3] Avrathisârı kazâsı müdîri sâbık Ebu Bekir’in emvâl-i mîriyyeden istîfâ deyne cesâreti ve emvâl-i miriyyeden zimmetine akçe geçürdüğü ve mâl-ı mîrîyi sermâye ederek ticâret ve temettu‘ olmak üzre âhir mahalle sarf u istihlâk eylediğinden dolayı kesânın zımnında olan akçe kâmilen istirdâdı ile kendisinin Bozcaada’ya nefy olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı B sene (12)61.

[76/1] Der-Sa‘âdet’de mütemekkin ve Avrupa tüccarı Yehûd Balta?nın hilâf-ı tavr-ı ra‘iyyet ve mugâyir-i ayîn ü mezheb harekâta ictisârına mebnî li-ecli’t-te’dîb iki sene müddetle Selânik’de nefy olunmasını bildiren hüküm. Fî- evâil-i Ş sene (12)61.

[76/2] Der-Sa‘âdet’de semâniyye mütemekkinlerinden ve Rum milletinden Kürkcü Nikola oğlu Alko zimmînin hilâf-ı tavr-ı ra‘iyyet ve mugâyir-i ayîn ü mezheb harekâta ictisârına mebnî li-ecli’t-te’dîb Gümüşhâne muzâfâtından Maçuka kazâsında Sümela manastırına nefy olunmasını bildiren hüküm. Fî-Evâil-i Ş sene (12)61.

[76/3] Nevşehir ve Ürgüp kazâları civârında kâin Hodbermez? karyesi mütemekkinlerinden iken bir müddetden berü Arbasun? kazâsında temekkün etmiş olan Kenan oğlu Merat zimmînin envâ‘i tezvirâtı ile kazâ-i mezbûr re‘âyası kendüsinden dilgîr ü müteneffir olduğu anlaşıldığından mersûmun fî-mâba‘d Arbasun tarafına ayak basmamak şartıyla ıyâl u evlâdıyla Hodbermez? karyesine tard u teb‘îd olunmasını bildiren hüküm. Fî-Evâil-i Ş sene (12)61.

[77/1] Aslen Van mütemekkinlerinden olub Der-sa‘âdet’de bulunan Mikâ’il oğlu Ayvaz Serkiz?in hilâf-ı tavr-ı ra‘iyyet ve mugâyir-i ayîn ü mezheb harekâta ictisârına mebnî Van cânibine nefyini bildiren hüküm. Fî-evâil-i Ş sene (12)61.

[77/2] İstanbul ve tevâbi‘i Rum patriki Kiyokiryas Yorgaki’nin oğlu Kirilos râhibin âyînlerine mugâyir hareketine mebnî Mısır’da Tûr-ı Sînâ manastırına mü’ebbeden

manastır-bend olarak nefy olunmuş ancak sûr-ı hümâyunda ıtlâkıçün emr-i şerîf sâdır olmuş ise de mersûmun tekrar mü'ebbeden manastır-bend olarak Tûr-ı Sînâ manastırında nefy olunduğunu bildiren hüküm. Fî-Evâhir-i Ş sene (12)61.

[77/3] Sirozlu Tecor? veled-i Bako Yehûdi'yi, zenci gulâm Abdülfettah'ın âlet-i câriha ile haksız yere katlettiği anlaşıldığından vârisnân-ı maktûlün kararına göre zenci gulâma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm.Fî-evâil-i Ş sene (12)61.

[78/1] Kesriye sancağı Bahdışen? kazâsı Tatcebehe? karyesi sâkinlerinden tahmînen on bir yaşındaki Hasan bin Elmas'ı, Mehmed bin Hacı Abdulhalîm'in bıçak ile amden cerh ü i'dâm eylediği anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre kâtile kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren sûret.

[78/2] Limni cezîresi meclis a'zâsından Osman ile oğlu Mehmed'in şerîr gürûhundan olub ahâlî-i cezîreye dâ'imâ zarar verdikleri anlaşıldığından merkûmânın li-ecli't-te'dîb bir sene müddetle Gelibolu'ya nefy olunması bildiren hüküm. Fî-evâhir-i Ş sene (12)61.

[79/1] Menemenci mîr-aşîreti sâbık Ahmed Bey'in hilâf-ı rızâ hareketine mebnî Akka kal'asına nefy olmuş ise de mîr-i merkûm firâren Konya'ya gelerek isti'fâ ü istirhâm eylemiş olduğu beyânıyla menfâsının bilâ-müddet Karahisar-ı Sâhib kazâsına tahvîl olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i Ş sene (12)61.

[79/2] Erzurum defterdârı sâbık Selim Bey hakkında Erzurum Gümrükcüsü Salih'in şikayetinin azv u töhmet kabilinden olduğu anlaşıldığından merkûmun gümrükcülükden azliyle bilâ-müddet Tokad'da nefy olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâil-i N Sene (12)61.

[79/3] Harekât-ı nâ-marziyyesine mebnî Kangırı'ya nefy olunmuş olan Viranşehir sancağı Amasra kazâsı nâ'ibi Hüseyin'in esîr-i firâş olarak şâyeste-i merhamet olunduğundan afv u ıtlak olunduğunu bildiren hüküm. Fî-evâil-i N sene (12)61.

[80/1] Meyve-i ter gümrükçüsü Mahmud'un hilâf-ı rızâ-yı şahâne ve muğâyir-i nizâm-ı ta'rifeden? fazla rüsûmât almak husûsunda müşâreket ve irtikâbâtından dolayı bilâ-müddet Gelibolu'ya nefy u iclâ olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı N Sene (12)61.

[80/2] Mehmed Yaşar'ın ba'zı efkâr-ı sahîfeye ittibâ' ve hilâf-ı rızâ-yı mülûkânem meslek-i sakîme-i sâlik? olarak ihtiyâr-ı sû-i evzâ' eylediğine mebnî li-ecli't-te'dîb Antalya'ya nefy u tagrîb olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i N Sene (12)61.

[80/3] Bahar ağnâmı kabzımâllarından Hüseyin'in dahi Mar'aş'a nefy olunmasını bildiren sûret.

[80/4] Aslen Siroz cezîresinden İsaye? râhibin mugâyir-i ayîn hareketine mebnî Sakız cezîresi Ayasun manastırına nefy olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i L sene (12)61.

[81/2] Cünha-i vâkı'a sına mebnî Der-sa'âdet'e celb ile vaz'-ı kürek olmuş olan Üsküplü Mustafa Bey'in vefatına mebnî daha önce İznikmid'de nefy olmuş olan zevcesi Sare hatunun dûçâr-ı sefâlet olduğu anlaşıldığından sebîliyle memleketi cânibine azîmet olunmasını bildiren hüküm. Fî- evâhir-i L (12)61.

[81/3] Harpurut kazâsı ahâlîsinden ve ulemâdan Hacı Ömer ve Hacı Mehmed ve Hacı Ali ve müftî-i esbak u sâbık Hacı Yunus ve Hacı Ahmed'in harekât-ı nâ-marziyyeye ibtidârlarına mebnî Konya'ya nefy olunmuş ise de merkûm Hacı Ahmed hulûl-ı ecl-i mev'udlarıyla vefât etmiş ve Hacı Yunus dahi esnâ-yı râhda Kebân-ı Ma'den-i Hümâyûn'umda hastalanub esîr-i firâş olarak tevkîf kılınmış olduğundan bahisle hâline merhameten afv u ıtlâk olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâil-i L sene (12)61.

[81/4] Hacı Yunus'un dahi tahliye-i sebîlini bildiren sûret.

[82/1] Siroz sancağı Petriç kazâsı Orman çiftliği mütemekkinlerinden Kıbtî Mustafa bin Salih'i, Cude? mahallesinden Kıbtî İbrâhim bin Halîl'in haksız yere piştov kurşunuyla katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâil-i L sene 1261.

[82/2] Yenişehir Fenar'a tâbi' Osmanlu karyesinden Abdülfettah bin Ali'yi, Ramazan bin Mehmed'in piştov saçmasıyla kasden katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren sûret.

[82/3] Hamîd sancağı Tefenni kazâsına muzâfa Karamanlu karyesinden Süleymân ibn Koca Adem'i, Koca Ali oğlu nâmlı Ârif Ali bin Mahmûd'un kasden kebîr taş ile başına

darb u cerh idüb katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren sûret.

[83/1] Hilâf-ı tavr-ı ra‘iyyet ve mugâyir-i ayîn ü mezheb harekâtından dolayı Kayseri kazâsıTomarza karyesine nefy olunmuş olan Yozgad kazâsı mütemekkinlerinden Papas oğlu Haci Kirkor’un afv olunduğunu bildiren sûret.

[83/2] Kangırı sancağı Karahisar-ı Temurlu kazâsı Karaburun karyesinden Mustafa bin Osman’ı, Geylane oğlu Halîl bin Hasan’ın kebir bıçak ile katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı L sene (12)61.

[83/3] Şam-ı Şerîf kurâsı Varya karyesinden Ömer bin Abdülfettah’ı, Hasan bin Mehmed el-Hûlâtî kahvehânede kasden tabancayla katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre kâtile kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren sûret.

[84/1] Kuttâ‘-i tarîk gürûhundan Burgos kazâsında ele getürülmüş olan Osteban’ın Deli Hüseyin’i tüfenk kurşunuyla katlettiği, Kulu’nun dahi İstiko zimmîyi tüfenk kurşunuyla katlettiği ve refîkaları Civan zimmînin katilde medhâli olmadığı fakat haydûd makûlesinden bulunmasıyla mücâzâtı lâzım geldiği anlaşıldığından verese-i maktûlânın kararına göre kâtilân-ı merkûmâna kısas uygulanıp uygulanmayacağını Civanın’da yedi sene müddet vaz‘-ı pranga olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i L sene (12)61.

[84/2] Talebe-i ulûmdan el-yevm bâb-ı müşîrîde mahbûs Erzurumlu es-Seyyid Ahmed’in hilâf-ı rızâ ba‘zı harekât-ı nâ-hemvâreye ictisârına mebnî Kütahya’ya nefy u tagrîb olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâil-i ZA sene (12)61.

[85/1] Galata muzâfâtı Beşiktaş nâhiyesinden ve Ermeni milletinden Artin oğlu Avannes zimmînin hilâf-ı tavr-ı ra‘iyyet ve mugâyir-i ayîn ü mezheb harekâtına mebnî ıslâh-ı nefs edinceye değin Muş’da kâ’in Ermeni milletine mahsûs Surp Karabet manastırına nefy u iclâ olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâil-i ZA sene (12)61.

[85/2] Yenişehir Fenar sâkînlerinden müteveffî Moralı Ya‘kûb Bey’in kerîmesi sagîre Ümmügülsüm’ü câriyesi zenciyye Nuriye bint-i Abdullah haksız yere ihtinâk ederek

kuyuya ilkâ eylemiş olduğundan verese-i maktûlenin kararına göre kâtile-i merkûmeye kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâil-i ZA sene (12)61.

[85/3] Bolu eyâleti Viranşehir sancağı Zağferanborlu kazâsı Çarşu mahallesinden Deli Kozoğlu Ali'yi, Karaali mahallesinden terzi oğlu Mehmed'in kendü hânesine götürüb haksız yere katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâil-i ZA sene (12)61.

[86/1] Aydın eyâleti Milas kasabası Hacı İlyas mahallesinden Ahmed bin Mustafa'yı Berdan oğlu İbrâhîm ibn Hacı Mustafa'nın kasden pişтov kurşunuyla katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı ZA sene (12)61.

[86/2] Aydın sancağı Dallıca kazâsı Senciler karyesinden mürâhik Mehmed bin Mustafa'yı Salih bin Süleyman âlât-ı câriha ile kasden katlederek bir kuyuya vâz' u ilkâ eylemiş olduğu anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını ve eğer verese affetse dahi kâtil-i merkûmun bir seneden beş seneye kadar vâz'-ı pranga olunmasını bildiren sûret.

[86/3] Haleb kurâsı Termabent? karyeli Mehmed Da'bûd?u, Ahmed ibn Abdullah'ın tüfenk kurşunuyla katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre kâtile kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı ZA sene (12)61.

[87/1] Üsküblü Hafâzî Bey'in hazine-i sarrafı olub uygunsuzluğu sebebiyle Bolu'ya nefy olunmuş olan Tardiko'nun müddet-i nefy bir buçuk seneye karîb olarak terbiye olduğu düşünüldüğünden afv olunduğunu bildiren hüküm. Fî-evâil-i Z sene (1)261.

[87/2] Ankara mevki'nde asâkir-i nizâmiyye-i şâhâne idâre-i ta'yînâtıyla ahâlînin me'kûlâtıçün Sungurlu kasabasında Ankara'dan gönderilen me'mûrların vazifelerine engel olunarak ahâlî-i kazâ dahi zahîre i'tâsında muhâlefet ve me'mûr-ı mûmâ-ileyhümâyı kazâdan ihrâca cür'et eyledikleri ve kazâ müdîr-i mûmâ-ileyh ile müftî Hüseyin'in ahâlî-i kasabayı tahrîk ü ifsâdlarında neşet etmiş ve müdîr-i mûmâ-ileyhin vekîli Hazînedâr oğlu Ahmed'in dahi kasaba-i mezkûrede medhâl bulunmuş olduğu anlaşıldığından müdîr-i mûmâ-ileyhin Bolu'ya ve vekîlinin dahi Tokad'a bilâ-müddet

nefy u iclâları ve müftî-i mûmâ-ileyhin dahi çiftliğinde tutularak bundan böyle umûr-ı memlekete karışmamasını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i ZA sene (1)261.

[87/3] Hazînedâr oğlu Ahmed'in dahi Tokad'a nefy u iclâsını bildiren sûret.

[87/4] Trablusgarb eyâleti tahrîrât kâtibi Hüsnî ve mâliye ketebesinden defterî kâtibi Sâlih'in piyâde-i asâkîr-i nizamiye-i şâhâne ikinci taburu boruzın neferâtından Şamlı Mehmed'e sû-i mu'âmele eylediklerine mebnî davanın Dâr-ı Şûrâ-yı Askerîde icrâ kılınmış olduğundan Hüsnî'nin li-ecli't-te'dîb bilâ-müddet Tekfurdağı'na ve Salih'in de Gelibolu'ya nefy u tagrîb olunmalarını bildiren hüküm. Fî- evâsıt-ı Z sene (12)61.

[87/5] Merkûm Salih'in dahi li-ecli't-te'dîb Gelibolu'ya nefyini bildiren sûret.

[88/1] Kesriye kazâsı Zagoriçe karyesi Kocabaşısı Manol veled-i Yani zimmînin hilâf-ı rızâ ve mugâyir-i ayîn harekât-ı nâ-hemvâre ictisârından dolayı mersûmun azl olunarak li-ecli't-te'dîb Dimetoka'ya nefy olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı Z sene (12)61.

[88/2] Vize kazâsı Evrenli karyesinden Nasrâniyye Efsani bint-i Yorgi'yi, dezdici? Nikol veled-i Dimitri'nin Saray kazâsında Kocacık denilen mer'âda kebir ağaç ile darb u cerh idüb katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlenin kararına göre kâtil-i mersûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı Z sene (12)61.

[88/3] Şehzâdebaşı'nda Dâmad İbrâhîm Paşa Medresesinde sâkin Yozgadlı es-Seyyid Hasan'ın Talebe-i ulûma gayr-i lâyık harekâtından dolayı li-eclî't-te'dîb Midillü cezîresine nefy u tagrîb olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâil-i M sene (12)62.

[89/1] Sultân Ahmed medresesi sâkinlerinden olub hilâf-ı rızâ-yı şâhâne harekâta ictisârını mebnî Konya'ya nefy u iclâ olunmuş olan talebe-i ulûmdan Şucâeddin kazâlı İbrâhîm'in müddet-i nefy haylice vakit olarak ıslâh-ı nefs etmiş olduğu düşünüldüğünden afv olunduğunu bildiren hüküm. Fî-evâil-i M sene (12)62.

[89/2] Kesriye kazâsı Zagoriçe karyesi Kocabaşısı Manol veled-i Yani zimmînin hilâf-ı rızâ ve mugâyir-i ayîn harekâta ictisârından dolayı kocabaşılıkdan azl olunarak li-ecli't-te'dîb Dimetoka'ya nefy u tagrîb olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı Z sene (12)61.

[89/3] Aslen İznikmid kazâsından ve Ermeni milletinden olub Der-sa‘âdet’de bulunan Papas Veseryanis?in mugâyir-i âyîn harekâtından dolayı Ermeni milletine mahsûs Muş Araklus manastırına nefy olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâil-i M sene (12)62.

[90/1] Der-sa‘âdet’de kâ’in Yahya Güzel? medresesi sâkinlerinden olub bâb-ı ser-askerîde mahbûs Ayaşlı Hüseyin’in talebe-i ulûma gayr-ı lâyık harekâtından dolayı li-ecli't-te’dîb Ayaş kazâsına nefy olunmasını bildiren hüküm. Fî-Evâhir-i M sene (12)62.

[90/2] Cünha-i vâkı‘asına mebnî bilâ-müddet Tokad’a nefy olunmuş olan Erzurum gümrükcüsü sâbık Salih’in müddet-i nefyi beş mâha yaklaşmış ve hakkında cezâ kâfi görünmüş olduğundan kendisi ve ıyâl u evlâdına merhameten afv olunduğunu bildiren hüküm. Fî-evâhir-i M sene (12)62.

[90/3] Karahisar-ı Şarkî ahâlîsinden olub Der-sa‘âdet’de Laleli medresesi sâkinlerinden Şerîf Ali’nin alât-ı harbile ahâlî-i medreseyi darb u cerh ve talebe-i ulûma yakışmayacak davranışlarından dolayı li-eclî’t-te’dîb memleketi Karahisar-ı şarki’ye nefy olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i M sene (12)62.

[90/4] Müderrisînden Siroz müftîsi sâbık Hacı Hasan’ın vazîfesinden hâric umûr-ı beldeye müdâhale ve çiftlikât u akârâtına isâbet eden virgüyi fukâraya tahmîl etmekde ve yine müderrisînden Hacı Ömer dahi ba‘zı mahallin sebük-magzâne ahâlisini tahrîk ile ve meslek-i ulemâya münâfî ve ihlâl-i şirâze-i nizâm-ı memleketi mûcib harekâtına mebnî mûmâ-ileyhümânın li-ecli’t-te’dîb Filibe’ye nefy olunmalarını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı S Sene (12)62.

[91/1] Hilâf-ı tavr-ı edeb ve mugâyir-i âyîn ve mezheb harekâtına mebnî Selânik’e nefy olunmuş olan Yehûd milletinden ve Avrupa tüccarından Bahor’un ıyâl u evlâdına merhameten afv olunduğunu bildiren hüküm. Fî-evâhir-i S sene (12)62.

[91/2] Ma‘arretü’n-nu‘mân kazâsı müftîsi Mehmed ve oğlu kazâ-i mezbûr nâ’ibi Mehmed Emîn’in hilâf-ı rızâ vâki‘ olan hareketlerinden dolayı li-ecli’t-te’dîb Şam-ı şerîf’e nefy u iclâ olunmalarını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i S sene (12)62.

[91/3] Ma‘arretü’n-nu‘mân kazâsı vücûhûndan Hüseyin’in dahi eyâlet-i mezkûrede münâsib bir mahalle nefy olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâil-i RA sene (12)62.

[92/1] Gelibolu'ya nefy u tagrîb olmuş olan Limni cezîresi vücûhundan ve meclis a'zâsından Osman ve oğlu Mehmed'in ıyâl u evlâdına merhameten afv u ıtlâk olunduklarını bildiren hüküm. Fî-evâil-i RA sene (12)62.

[92/2] Saruhan sancağı Foçateyn kazâsı civârında kâ'in Güdenli aşîretinden Hadice bint-i Ebubekir'i, Menemenli Istıratı, İyani ve Giryakude Dimitri zimmîlerin sirkat-i emvâl kasdıyla kebir bıçaklar ile katlettikleri anlaşıldığından verese-i maktûlenin kararına göre kâtilân-ı mersûmâna kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm Fî-evâsıt-ı S sene (1)262.

[93/1] Sivas defterdârı sâbık Sa'id'in emvâl-i mîriyyeden zimmetine haylice akçe geçürmiş olduğu anlaşıldığından küsur-ı zimmeti tahsîl olunarak bilâ-müddet Karahisar-ı Şarkî'ye nefy olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı RA sene (12)62.

[93/2] Sa'id Bey'in cünha-i vâkı'asına vâkıf olduğu hâlde ihbâr etmeyüb kendüsi dahi emvâl-i mîriyyeden haylice ticâret eylediği anlaşılan sandık sarrafı Kirkor zimmînin dahi li-ecli't-te'dîb bilâ-müddet Yozgad'a nefy olunmasını bildiren sûret.

[93/3] Cünha-i vâkıasına mebnî Gelibolu'ya nefy u iclâ olunmuş olan Mehmed'in müddet-i nefyi altı mâha karîb olub hakkında cezâ-yı kâfî görünmüş idüğünden ıyâl u evlâdına merhameten afv olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı RA (12)62.

[93/4] Konya eyâletinde kâ'in Boynu incelü ve Şereflü aşîretlerinin sâbık müdîri olub cünhasına mebnî Varna'ya nefy u iclâ olunmuş olan Hacı Hüseyin Bey ile rüfekâsı Mehmed ve Hüseyin ve Ali nâm kimesneler ıslâh-ı nefs etmiş olduklarından ve müddet-i nefyleri sekiz mâh olub haklarında cezâ-yı kâfî göründüğünden afv olunduklarını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı RA (12)62.

[94/1] Cünhasına mebnî Bolu'ya nefy olunmuş olan Sungurlu kazâsı müdîri sâbık Emîn Bey'in müddet-i nefyi dört mâha karîb olub hakkında cezâ-yı kâfî görünmüş olduğundan ve ıyâl u evlâdına merhameten afv olunduğunu bildiren hüküm. Fî-evâhir-i RA (12)62.

[94/2] Cünha-i vâkı‘asına mebnî Tokad’a nefy olunan kasaba-i mezbûre müdîr vekîli sâbık veznedâr-zâde Ahmed’in müsinn ü ihtiyar olduğu ve hakkında müddet-i nefy kâfî geldiğinden dolayı merhameten afv olunduğunu bildiren sûret.

[94/3] Girid cezîresi İstefakiye? ahalîsinden ve kutta-i tarîk gürûhundan Metoli? veled-i İstırati, Metoli veled-i Yorgi, Yorgi veled-i Yani, Androli veled-i İstırati zimmîlerin Kandiye sancağı Piryotiçe nâhiyesi Kalboya? ve Asiyani? karyeleri beyninde haymenişîn olan bakırcıların çadırlarını basub gasb-ı emvâl ve katl-i nüfûs eylediklerine mebnî hadden katl olunmalarını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i RA sene (12)62.

[95/1] Cünhasına mebnî Karahisar-ı Sahib’e nefy olunmuş olan Menemen aşîreti beyi sâbık Ahmed Bey’in müddet-i nefy sekiz mâha kârib olarak cezâsı kâfî görünmüş olduğundan merhameten afv olunduğunu bildiren hüküm. Fî-evâhir-i R sene (12)62.

[95/2] Der-sa‘âdet’de Pîr Mehmed Paşa Medresesi sâkinlerinden bab-ı ser-askerîde mahbûs olan Samako Alaplılı hâfız telef-i nefse cür’et etmek misillü hilâf-ı rızâ-yı bâri harekete ictisâr eylemiş olduğundan li-ecli't-te’dîb Samako Alaplı’ya nefy olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i R sene (12)62.

[95/3] Cünha-i vâkı‘asına mebnî bilâ-müddet Gelibolu’ya nefy olunmuş olan Trablusgarb eyâleti mâl kâtibi Salih’in müddet-i nefy dört mâha karîb olarak cezâsı kâfi görünmüş olduğundan afv olunduğunu bildiren hüküm. Fî-evâhir-i R sene (12)62.

[95/4] Cünha-i vâkı‘asına mebnî Tekfurdağı’na nefy u iclâ olunan Trablusgarb eyâleti tahrîrât kâtibi Hüseyin’in dahi afv u ıtlâk olunduğunu bildiren sûret.

[96/1] Mar‘aş’ın Çukur oba mahallesinden Halîl bin Ali’yi, Yenice Kal‘a nâhiyesi Şu‘ûr karyesinden Mehmed bin Süleyman, Misli karyesine zâhire almak üzre giden Halil’i esnâ-yı râhda bıçak ile haksız yere katl ederek yanında bulunan yüz dokuz guruşu dahi ahz etmiş olduğu anlaşıldığından vârisân-ı maktûlün kararına göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâsıt- R sene (12)62.

[96/2] Karacan kazâsı vücûhundan Hacı Emîn Bey zâde Muhsin Bey ile tarafdarları İbrâhîm, bakkal Ahmed, Boyalıklı Emîn, Çukurviran karyeli Mehmed Pehlivan, Doğanhisar karyeli Kaluyan, Hüseyin Pehlivan, berber Hacı Ali, Çömlekci karyeli

Mustafa, Koyunyerli Ahmed ve Câmi karyeli Kara İstimart?ın ahâlî-i merkûmeyi iz‘âc u ızrâra vesîle olmuş oldukları anlaşıldığından merkûmân Muhsin Bey ve Hüseyin’in Kütahya’ya nefy olunmalarını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i R sene (1)262.

[96/3] Bakkal Ahmed ile İbrâhîm’in Karahisar-ı Sâhib’e nefy olunmalarını bildiren sûret.

[97/1] Boyalıklı Emîn ile berber Hacı Ali’nin Eskişehir’e nefy olunmalarını bildiren sûret.

[97/2] Çukurviran karyeli Mehmed Pehlivan ile Çömlekci karyeli Mustafa’nın Bolu’ya nefy olunmalarını bildiren sûret.

[97/3] Koyunyerli Ahmed ile Doğanhisar karyeli Kaluyan ve Cami karyeli Kara İstimart’ın cünha-i mezkûreye mebnî Zağferanbolu’ya nefy u iclâlarıçün. Kezâlik.

[97/4] Kütahya kazâsı Dânişmendlü, Hûmâ ve Geyikler kazâları müdîri olub Şencelü ve Bekdan? kazâlarının müdîrliği de uhdesinde olan Güneşzâde kapucıbaşı Mustafa Bey’in adamları İsmâîl ve İdrîs vâsıtasıyla rüşvet ü cerâyim ahzına ve envâ‘i mezâlim ü ta‘addiyâta ictisâr eylemiş olduğuna mebnî Mustafa Bey’in ahz eylediği mebâliğin istirdâdıyla kendüsinin Bozcaada’ya nefyini bildiren hüküm. Fî-evâhir-i R sene (12)62.

[97/5] Merkûm İdris’in dahi bilâ-müddet Mihaliç’e nefy olunmasını bildiren sûret.

[98/1] Dersa‘âdet’de Molla Gürânî Medresesi sâkinlerinden bâb-ı ser-‘askerîde mahbûs Mesûrîli Evliyâ? Mehmed ve Sâkih’in talebe-i ulûma gayr-i lâyık harekâtından dolayı li-ecli’t-te’dîb Mesûrî’ye nefy olunmalarını bildiren hüküm Fî-evâil-i CA sene (12)62.

[98/2] Talebe-i merkûmeden ve medrese-i mezkûre sâkinlerinden Şumnulu Hasan’ın da cünha-i mezkûreye mebnî vilâyeti olan Şumnu’ya nefy olunmasını bildiren sûret.

[98/3] Der-sa‘âdet’de Tabhâne-i Ebul-Feth Sultan Mehmed Han Medresesi sâkinlerinden olub bâb-ı ser-askerîde mahbûs olan Kırımî Yahya’nın talebe-i ulûma gayr-i lâyık harekâtına mebnî li-ecli’t-te’dîb Bursa’ya nefy olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı CA sene (12)62.

[98/4] Bâb-ı ser-‘askerî tomruğunda mahbûs Der-sa‘âdet’de Sultan Ahmed Hân medreselerinden medrese-i sâlisede sâkin Kastamonulu Mehmed ve Kastamonulu Hasan ve Kütahyalı İbrâhîm ve Kemahlı Ebu Bekir’in talebe-i ulûma gayr-i lâyık harekâtına mebnî merkûmûnun li-ecli’t-te’dîb Midillü ceziresinde kal‘a-bend olmak üzre nefy u iclâ olunmalarını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i CA sene (12)62.

[99/1] Aslen Karahisar-ı Şarkî ahâlîsinden olub Der-sa‘âdet’de Laleli medresesinde sâkin Şerif Ali’nin cünha-i vâkı‘asına mebnî Karahisar-ı Şarkî’ye nefy olunmuş ise de merkûm yolda firâr ederek Der-sa‘âdet’e geldiği ve tekrar ahz u girift olunarak li-ecli’t-te’dîb Filibe kazâsına nefy olunduğunu bildiren hüküm. Fî-evâhir-i CA sene (12)62.

[99/2] Şehzâdebaşı’nda Damâd İbrâhîm Paşa medresesi sâkinlerinden iken hilâf-ı rızâ harekâtına mebnî Midillü cezîresine nefy olunmuş olan Talebe-i ulûmdan Burgazlı es-Seyyid Hüseyin’in müdet-i nefy hayli vakit olarak ıslâh-ı nefs etmiş olduğundan merhameten afv u ıtlâk olunduğunu bildiren hüküm. Fî-evâhir-i CA sene (12)62.

[99/3] Unkapanı civârında Üsküblü mahallesinden Edhem’in yalancı şâhidliği ve irtikâbına mebnî bilâ-müddet Bursa’ya nefy olunmasını bildiren hüküm. Fi-evâil-i C sene (12)62.

[100/1] Saruhan sancağı Timurci kazâsı Kılağuzlar karyesinden Halîl ile Mehmed bin Mustafa ve refîkleri İbrâhîm ve diğer İbrâhîm’in aralarında olan nefsânîyyetine mebnî Mehmed’in refîkleri ile Halil’in gündüz hânesini basub tüfenk kurşunuyla haksız yere katlettiği anlaşıldığından verese-i merkûmun kararına göre Mehmed’e kısas uygulanıp uygulanmayacağını ve kâtile refâkat eden İbrâhîm ve diğer İbrâhîm’in de li-ecli’t-te’dîb birer sene müddet içün pranga-bend olarak hidemât-ı süfliyyede istihdâm olunmalarını bildiren hüküm. Fî-evâil-i CA sene (12)62.

[100/2] Saruhan sancağı Menemen kazâsı Tuzbeyli karyesinden Mustafa bin Mehmed’i Bosna? ahâlisinden Hacer İbrâhîm bin Ali’nin tüfenk kurşunuyla haksız yere katlettiği anlaşıldığından verese-i merkûmun kararına göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâil-i CA sene (12)62.

[101/1] Cisr-i Ergene kazâsı Dere karyesinden Menol zimmîyi, Çakmak karyesi sükkânından Abdullah bin Mustafa ve Dilsizoğlu Kara İbrâhîm bin Mehmed ve Ada

nahiyesine tâbi‘ Sığırcalı karyesinden Çanakcıoğlu Pehlivan Ahmed bin Mehmed nâm Kıbtî’ler haksız tüfenk endahtıyla katlettikleri ve üzerinde mevcûd üç yüz guruşunu ahz ve beynlerinde taksîm etmiş olduklarından dolayı meblağ-ı mezbûrun istirdâdıyla eşhâs-ı merkûmenin kuttâ‘-i tarîk gürûhundan olup katl-i nüfus gasb-ı emvâl eylediklerine binaen hadden kısas olunmalarını bildiren hüküm.

[102/1] Cünha-i vâkı‘asına mebnî bilâ-müddet Trabzon’a nefy olunmuş olan Ankara’da kâin Pürtek cemâ‘ati müdîri sâbık Mûsâ Bey oğlu Mehmed Bey’in ıyâl u evlâdı muzdaribü’l-hâl olub, mîr-i merkûmun müddet-i nefy bir seneye yaklaşmış olduğundan cemâ‘at-ı mezkûre umûruna karışmamak şartıyla afv olununduğunu bildiren hüküm. Fî-evâhir-i C sene (12)62.

[102/2] Aydın sancağı Çine kazâsında iskân olan Tekeli aşîretinden Mehmed’i aşîretden Hacı Celîl oğlu İsmâîl’in haksız yere tüfenk kurşunuyla katlettiği anlaşıldığından verese-i merkûmun kararına göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâil-i Receb sene (12)62.

[103/1] Kem‘ayâr akçe sürüm eylemek töhmetiyle ahz u girift olunmuş olan Niğdeli Vâsil ve Anastas zimmîlerin fî-mâba‘d Dersa‘âdet’e ayak basmamak şartıyla Niğde kazâsına nefy olunmalarını bildiren hüküm. Fî-Evâil-i Receb sene (12)62.

[103/2] Kocaeli sancağı Akhisar kazâsı Kurtbaş? karyesinden papas Vasım ve Behandar? oğlu Haci Agop ve Ayvaz oğlu Garob? ve Bidik? oğlu Sarop zimmîler birbirleriyle husûmet ederek ba‘zı sebük-magzânı iğfâl ile İznikmid meclisine gelüb iştikâ eylediklerine mebnî bilâ-müddet mahbesde tevkîfleriyle papasın bilâ-müddet Çekmece-i sagîr’e nefy kılınmasını bildiren hüküm. Fi-evâhir-i Receb sene (12)62.

[103/3] Bursa meclisi a‘zâsından iken ba‘zı uygunsuz hareketleri cihetiyle meclisden çıkarılmış olan Kapucıbaşı Tâhir ve Hacı Nuh mevâli-i devriyeden Hacı Ali’nin yine meclise girmek emelinde olmaları ve ahâlîye töhmetleri mûcib olduğundan dolayı Tâhir’in Mağnisa’ya nefy u iclâ olunmasını bildiren hüküm. Fî- Evâsıt-ı B sene (12)62.

[103/4] Merkûm Hacı Nuh’un dahi Bolu’ya nefy olunmasını bildiren sûret.

[103/5] Merkûm Hacı Ali’nin dahi Kal‘a-i Sultâniyye’ye nefy olunmasını bildiren sûret.

[104/1] Cünhasına mebnî bilâ-müddet Bozcaada'ya nefy olunmuş olan Kütahya sancağı Dânişmendlü kazâsı müdîri sâbık Mustafa Bey ve ailesinin sefâlet içinde olmalarından dolayı merhameten afvolunduğunu bildiren hüküm. Fî-Evâhir-i B sene (12)62.

[104/2] Cünhasına mebnî bir buçuk sene müddetle Ankara'ya nefy olunmuş olan Boyâbâd kazâsı vücûhundan Emîn Bey'in tekmîl-i müddetine dört mâh kalmış ise de ıyâl u evlâdına merhameten afv olunduğunu bildiren hüküm. Fî-evâhir-i B sene (12)62.

[104/3] Filibe'ye bağlı Çirpan kazâsı Mecriçe? karyesinden Tone veled-i Koline'yi Mâço veled-i Ratigo ve Kaliço veled-i Rabiço zimmîler tüfenk kurşunuyla kasden katlettikleri anlaşıldığından verese-i merkûmun kararına göre kâtilân-ı mersûmâna kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm Fî-evâhir-i Receb sene (12)62.

[105/1] Tırnova kazâsı Kaleni? çiftliği karyesinden Yezi? zimmîyi Viranca karyeli Kıbtî Ali bin Mehmed'in haksız yere bıçakla katlettiği anlaşıldığından vâris-i maktûlün kararına göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren sûret.

[105/2] Karahisar-ı şarkî sancağı İskefsir kazâsı Tavare? karyesinden Sâdullah'ı, Koyulhisârî Abdullah bin Ali'nin tüfenk endahtıyla katlettiği anlaşıldığından vârisân-ı maktûlün kararına göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren sûret.

[106/1] Cünhasına mebnî Tokad'a nefy olunmuş olan Ohannes zimmînin ıslâh-ı nefs eylediği bahsiyle ıtlâkı husûsu vâlidesi tarafından istirhâm olunmuş ve müddet-i nefy bir seneye yaklaştığı anlaşılmış olduğundan Bursa'ya ayak basmamak üzre afv olunduğunu bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı Ş sene (12)62.

[106/2]Der-sa'âdet'de Kadife civârında mütemekkin Ermeni milletinden nargileci Ağyanoz'un oğlu Kirkor zimmî hilâf-ı tavr-ı ra'iyyet ve mugâyir-i ayîn ü mezheb hareketine mebnî ıslah-ı nefs edinceye değin Muş'da kâ'in Ermeni milletine mahsûs Surb Karabet manastırına nefy olunmasını bildiren hüküm. Fî- evâil-i Ş sene (12)62.

[106/3] Cünhasına mebnî bilâ-müddet Bursa'ya nefy olunmuş olan İbrâhîm Edhem'in ve ıyâl u evlâdının düçâr-ı zarûret ü sefâlet oldukları beyânıyla eyyâm-ı mübârekeye hürmeten ve afv olunduğunu bildiren hüküm. Fî-evâhir-i Ş sene (12)62.

[107/1] Terkos kazâsı Boğaz karyeli Vasil oğlu Petyos'un ba'zı harekâtından dolayı bir sene müddetle Gelibolu'ya nefy olunduğunu bildiren hüküm. Fî-evâhir-i Ş sene (12)62.

[107/2] Diyarbekir eyâleti Garzan kazâsı müdîri Derviş Beyzâde Abdulfettah Bey'in birâderi İbrâhîm Bey'in ihtilâl-i şîrâze-i nizâm-ı memleketi mûcib harekâtına mebnî li-ecli't-te'dîb Adana'ya nefy olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i Ş sene (12)62.

[107/3] Çıldır ve icrâlar rüusesinden olub Der-sa'âdet'e gönderilmiş olan Istabl-ı âmire müdîrliği pâyelülerinden Satlil müdîri Abdî Bey, Poshov müdîri Kemâl Bey, Tavusker müdîri Dursun Bey, Ardahan müdîri sâbık Hasan Bey, Mirzo Beyi Hüseyin Bey, Süleyman Bey, Göle Beyi Arslan Bey, Abdî Bey zâde Deve Selim Bey'in bâ'zı mesâlih-i ma'lûmeden dolayı muhâkemeleri icrâ olunarak altı nefer âdemiyle Selânik cânibine i'zâm ve ikâme olunmalarını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i Ş sene (12)62.

[108/1] Konya vâlîsi sâbık Hamdî Paşa'nın mugâyir-i tanzîmât-ı mülkiyye ve münâfi-i rızâ-yı şâhânem vukû' bulan harekât-ı zulmiyye ve me'hûzât-ı müsbetesinde Konya sandık sarrafı sâbık Avrupa tüccarı Anasti'nin dahi iştirâki olduğu anlaşıldığından fî-mâba'd sarraflık hidmetinde istihdâm olunmamak ve hiçbir tarafda umûr-ı memlekete karıştırılmamak ve yedinde bulunan Avrupa ticâreti berâtı ahz olunarak bilâ-müddet Bolu'ya nefy olunduğunu bildiren hüküm. Fî-evâil-i N sene (12)62.

[108/2] Der-sa'âdet'de Baba Ca'ferî hâricinde vâki' Ahî Çelebi mahallesi imâm vekîli Hacı Mustafa'nın kuru yemişçi esnâfının ma'lûmü'l-mikdâr akçelerini ahz ettiği anlaşıldığından zikr olunan akçelerin ashâbına teslîm ile kendisinin li-ecli't-te'dîb altı mâh müddetle Gelibolu'ya nefy olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâil-i N sene (12)62.

[108/3] Cünhalarına mebnî Midillü cezîresine nefy olunmuş olan talebe-i ulûmdan ve Süleymâniye medrese-i sâlisesi sâkinlerinden Kastamonulu Muhammed ve Hasan ve Kangırılı İbrâhîm ve Kemâhlı Ebu Bekir'in ıslâh-ı nefs ettiklerinden dolayı afv olunduklarını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i Ş sene (12)62.

[109/1] Hüdâvendigâr sancağı Akşehir kazâsı Koca Horzum aşîretinden Kav Hüseyin oğlu Seyyid Mehmed'i Karamık kazâsı Karacavirân karyeli Zerdâli oğlu İbrâhîm'in yatağan bıçağıyla katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre kâtile kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı Ş sene (12)62.

[109/2] Üsküb eyâleti Prizren kazâsı Pracete? karyesinden Mustafa bin İslâm'ı, Nuh bin Nu'mân'ın karye-i mezkûre ortasında haksız yere piştov kurşunuyla katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm Fî-evâil-i L sene (1)262.

[110/1] (Yanlışlıkla kaydedilmiş bir hüküm) Nefs-i Alâiyye'ye tâbi' Dim nahiyesiyle nevâhi-i sa'irenin ekser karyeleri kûhistan olduğundan ahâlisi kerâste vü hatab ve zift ü katran çıkarub satarak geçimlerini sağladıkları ancak bunları hârice satamayub kudretli bazı kimselerin ellerinden aldıkları ve ahâli-i merkûmenin külliyetlü düyûna giriftâr olunduklarından ahâli-i merkûmenin tahammüllerine göre tedricen ve mukaten? te'diye olunmasını ve bu malların ellerinden alınmayub diledikleri gibi hârice ve taleblerine diğer bahasıyla füruht eylemeleri hususunu bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı N sene (12)62.

[111/1] Yanya kazâsı Maçova karyesinden Tranik Kiylo'yu, Hurmuda? karyesinden Petro veled-i Kirikci'nin haksız yere pişto kurşunuyla katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre kâtil-i mersûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâil-i N sene (12)62.

[112/1] Hilâf-ı rızâ hareketine mebnî bilâ-müddet Mihaliç'e nefy olunmuş olan Şencelü ve Bekdan? kazâları müdîri sâbık Güneşzâde kapucıbaşı Mustafa Bey'in teb'asından Loris'in kendisi ve ıyâl u evlâdı sefâlete duçâr olduklarından dolayı merhameten afv olunduğunu bildiren hüküm. Fî- evâhir-i L (12)62.

[112/2] Cünha-i vâkı'alarına mebnî Kıbrıs cezîresine nefy olunmuş olan Adanalı Hasan Sâmi? Bey ve diğer Hasan'ın kendileri ve ıyâl u evlâdı sefâlete duçâr olduklarından dolayı merhameten affolunduklarını bildiren hüküm. Fî-evâil-i L sene(12)62.

[113/1] Ba'zı esbâba mebnî Antalya ve Mar'aş'a nefy u iclâ kılınmış olan Mehmed Yaşar ve Hüseyin'in ıyâl u evlâdına merhameten ve eyyâm-ı mübârekeye hürmeten afv olunduklarını bildiren hüküm Fî-evâil-i L sene (12)62.

[113/2] Merkûm Hüseyin'in ıyâl u evlâdıyla Bursa'ya tahvîl olunduğunu bildiren sûret.

[113/3] Cünhasına mebnî Karahisar-ı Şarkî'ye nefy olunmuş olan Sivas defterdârı sâbık Sa'id Bey'in merhameten afv olunduğunu bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı L sene (12)62.

[113/4] Cünha-i vâkı‘asına mebnî Yozgad’a nefy u tagrîb olmuş olan Sivas sandık sarrafı sâbık Kirkor zimmînin dahi afv olunduğunu bildiren sûret.

[114/1] Memleketi Samako Alaplı kazâsına nefy olunmuş olan Talebe-i ulûmdan Hâfız Abdullah’ın müddet-i nefy haylice vakit olarak ıslâh-ı nefs etmiş ve merkûmun peder ve vâlidesine merhameten afv olunduğunu bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı L sene (12)62.

[114/2] Mar‘aş sancağı Elbistan kazâsına muzâfa Atmalu aşîretinden Kara Hasan oğlu İsak? ve Kavillüler? aşîreti Boybeyi sâbık Osman’ın ebnâ-yi sebîl ü sâ’ireye zarar ve hasâra ictisârlarına mebnî bilâ-müddet kal‘a-bend olmak üzre Akka’ya nefy olunmalarını bildiren hüküm. Fî- evâhir-i L sene (12)62.

[114/3] Midillü cezîresi kocabaşılarından ve meclis a‘zâsından Papas oğlu Mihailü zimmî inhilâl-i şirâze-i nizâm-ı memleketi mûcib harekâta ictisârına mebnî Kütahya’ya nefy u tagrîb olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı L sene (12)62.

[114/4] Cezîre-i mezkûre kocabaşılarından ve meclis a‘zâsından Mandre oğlu Yaniko zimmînin dahi Bolu’ya nefy olunduğunu bildiren sûret.

[115/1] Zağferanborlu kazâsında ikâmet üzre olan Mîr Beşîr’in ihtiyarlığı sebebiyle o tarafın âb u hevâsıyla imtizâc edemediğine mebnî ikâmetinin Bursa’ya tahvilini bildiren hüküm. Fî-evâil-i ZA sene (12)62.

[115/2] Haleb’de Ermeni milletinden papas Karabet’in hilâf-ı tavr-ı ra‘iyyet ve mugâyir-i âyîn ü mezheb harekâtına mebnî te’dib için Sis’de kâ’in Ermeni milletine mahsûs manastıra nefy olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı ZA sene (12)62.

[115/3] Menfiyyen Manisa’da bulunan Dergâh-ı mu‘allâ kapucubaşılarından ve Bursa vücûhundan Tâhir’in afv olunduğunu bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı ZA sene (12)62.

[115/4] Dergâh-ı mu‘allâ kapucubaşılarından ve Bursa vücûhundan el-Hâc Nûh Bey’in müddet-i nefy haylice vakit geçtiğinden merhameten afv olunduğunu bildiren sûret.

[115/5] Mevâlî-i devriyyeden ve Bursa vücûhundan Kal‘a-i Sultâniyye’ye nefy olmuş olan el-Hâc Ali’nin dahi afv olunduğunu bildiren sûret.

[116/1] Ankara sancağı Gümüşkân Ma‘den-i Hümâyûn müdîri Ahmed’in Keskin kazâsı müdîri ve vekîli ve sâ’ir ma‘lûmü’l-esâmî kesân ile bi’l-ittifâk zimmetine akçe geçirmiş ve virgüden ziyâde ahâliden akçe tahsîl eylemiş olduğu anlaşıldığından mîr-i merkûmun zimmeti olan meblâğın tahsîl ile kendüsinin li-ecli’t-te’dîb altı ay müddetle Bolu’ya nefy u tagrîb olunması bildiren hüküm. Fî- evâ’il-i ZA sene (12)62.

[116/2] Aslen Yalvaç Karaağaç kazâsından olub Karasi sancağı İvrindi kazâsının Haydar deresinde sâkin iken Zağnos kazâsında Hamaz Cakalı? mahallinde maktûl bulunan Kara Fâruk? oğlu Osman bin Mehmed’i, Harameyn-i Yörükânı Karakeçili cemâ‘atinden Küçük Mehmed bin Himmet’in âlât-ı câriha ile amden katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâil-i L sene (12)62.

[117/1] Gümüşhâne Ma‘den-i Hümâyûn mîr-livasından? Demirli? ma‘deni mütemekkini ve ustabaşısı Dimitri veled-i Toypaş?ı, Ma‘den-i mezkûr amelesinden Yani ve er Todori âlet-i cârihadan timur külüng ile haksız yere katlettikleri anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre kâtilân-ı mersûmana kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı ZA sene (12)62.

[117/2] Midillü cezîresi Kalonya kazâsı Mehâr? nâhiyesi kurâsı Büyük Köy karyesinde mütemekkin çoban Dimitri’yi, Ergiri? nâm şahıs bıçak ile haksız yere katlettiği anlaşıldığından vârisân-ı maktûlün kararına göre kâtil-i mersûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren sûret.

[118/1] Selânik eyâleti Avrethisarı kazâsı Rebavada? karyesi re‘âyasından Mende veled-i Esterino’yu, Graşne? karyeli Rüstem’in katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre kâtile kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren sûret.

[118/2] Kütahya sancağı Simâv kazâsından Emir oğlu Mustafa’yı Yağcılar karyesinden Timurcu oğlu Halîl’in piştov kurşunuyla katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren sûret.

[119/1] Vidin’in vâroş mahallâtından Yeni Mahallede çoban Yuan veled-i Yuri’yi, Hacı İlyas mahallesinden dikici Yuan veled-i Milo ile refîki Sahra nâhiyesi Nevâsil karyesinden Dimitri veled-i Niko’nun haksız yere ulu sopa ve kebîr bıçak ile cerh idüb

katlettikleri anlaşıldığından ve mersûmân kutta‘-i tarîk gürûhundan olarak katl-i nüfûsa cesâretleri tahakkuk eylediğinden hadden katl u i‘dâm olunmalarını bildiren sûret.

[119/2] Cünhalarına mebnî Bozcaada’ya nefy olunmuş olan ve müddet-i nefyleri on altı mâha yaklaşan Boyâbâd kazâsı müdîri esbâk Ezeli? oğlu Halîl ile rüfekâsından Traşlı Ali ve Gömlekci Mahmûd’un kendüleri menfâlarında ıyâl u evlâdları vatanlarında sefâlete düçâr oldukları anlaşıldığından merhameten umûr-ı memleket ve sâ’ire’ye karışmamak şartıyla afv olunduklarını bildiren hüküm. Fî-evâil-i ZA sene (12)62.

[120/1] Cünhalarına mebnî evlâd u ıyâli ve müte‘allikâtıyla Bolu’ya nefy olunmuş olan Pehlivanlı mîr-aşîreti sâbık Abdurrahman Bey’in fî-mâbâ‘d umûr-ı aşîrete müdâhale etmeyeceğine ve devlete sekte getürilmeyeceğine kâffe-i aşîret kefîl olduklarından dolayı merhameten affolunduklarını bildiren hüküm. Fî-evâil-i Z sene (12)62.

[120/2] Keşan kazâsından Zeliha hatunun hânesinden ba‘zı eşyâsı ahz u sirkat olunmuş ve sakallu Mustafa’nın hanesinde eşyâ-yı me’hûzenin ba‘zısı bulunub sâhibine red ü teslim etdirilmiş idüğünden sirkat suçundan dolayı te’dib için merkûm Mustafa’nın Bolu’ya nefy u tagrîb olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı Z sene (12)62.

[120/3] Cünhalarına mebnî Kütahya’ya nefy olunmuş olan Karacan? kazâsından Hacı Emin Beyzâde Muhsin Bey ile Hüseyin Pehlivan’ın fî-mâba‘d umûr-ı memlekete karışmayarak kendü işleriyle meşgûl olacaklarına mahallinden ta‘ahhüd olunduğuna binâ’en merhameten afv olunmalarını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı Z sene (12)62.

[121/1] Ahâlî-i merkûmeden Karahisar-ı Sâhib’e nefy olunmuş olan Bakkal Ahmed ile İbrâhîm’in dahi afv olunmalarını bildiren sûret.

[121/2] Ahâlî-i merkûmeden Eskişehr’e nefy kılınmış olan Boyalıklı Emin ile Berber Hacı Ali’nin dahi afv olunmalarını bildiren sûret.

[121/3] Ahâlî-i merkûmeden Bolu’ya nefy olunmuş olan Çukurviran karyeli Mehmed Pehlivan ile Çömlekçi karyeli Mustafa’nın dahi afv olunmalarını bildiren sûret.

[121/4] Zağferanborlu’ya nefy olunmuş olan Koyunyerli Ahmed ile Doğanhisar karyeli Kaluyan ve Câmi karyeli Kara İstimart’ın dahi afv olunmalarını bildiren sûret.

[121/5] İzmir meclis a‘zâsından Mehmed Ali ve Hacı Mustafa ‘nın irtikâbları tebeyyün ettiğinden a‘zâlıkdan ihrâc ile zimmetlerindeki mebâliğin tahsîl ve hazîneye teslîmi ile Hacı Mustafa’nın memleketi olan Denizli sancağı Bolvâdîn kazâsına Mehmed Ali’nin de bilâ-müddet İznikmîd’e nefy olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı Z sene (12)62.

[121/6] Hacı Mustafa’nın memleketi Bolvâdîn kazâsına nefy olunmasını bildiren sûret.

[122/1] Midillü cezîresi Bulkavud? karyesinden çoban Kostantin’i, Arab Abdullah ve Arab Sa‘id’in leylen ağnâm ra‘i eder iken haksız yere katlettikleri anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre Abdullah’a kısas uygulanıp uygulanmayacağını ve muavini Sa‘id’e de ta‘zîr lâzım geldiğini bildiren hüküm. Fî-evâhir-i Z sene (12)62.

[122/2] Aydın sancağı Birgi kazâsı dâhilinde hayme-nişîn olan Muhâcir aşîretinden Hüseyin bin Mustafa’yı, Çoban aşîretinden Cibâl oğlu Ömer bin Süleyman’ın tüfenk kurşunuyla haksız yere katlettiği ve Cörk oğlu Mehmed bin Ali’nin de katle muavenet ettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre kâtil-i merkûm Ömer’e kısas uygulanıp uygulanmayacağını ve Mehmed’e de ta‘zîr lâzım geldiğini bildiren sûret.

[123/1] Der-sa‘âdet’de Molla Gürânî Medresesi’nde iken hilâf-ı rızâ hareketine mebnî Mesûrî’ye nefy olunmuş olan Talebe-i ulûmdan Mehmed Sâlim’in sefîl ü ser-gerdân ve harekât-ı sâyikasına nâdim ü pişmân olduğu anlaşıldığından merhameten afv olunduğunu bildiren hüküm. Fî-evâil-i M sene (12)63.

[123/2] Cebel-i Halilürrahman tarafıyla nefs-i Halilürrahman kasabasında hilâf-ı rızâ harekât-ı bâgîyâneye ictisâr eden Şeyh Mehmed, karındaşı Ömer ve Mustafa nâm şakîlerin Vidin kal‘asına nefy olunmalarını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı ZA sene (12)62.

[123/3] Cebel-i Halilürrahman tarafıyla nefs-i Halilürrahman kasabasında harekât-ı bâgîyâneye ictisâr eden Cebel-i Halilurrahman meşâyihinden Şeyh Mehmed’in avenesi Mehmed Abdulgânî, Halilhar? ve Zeyne karyesinden Mehmed Genir? şakîlerin dahi Kütahya’ya nefy olunmalarını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı ZA sene (12)62.

[124/1] Aveneden ve cebel-i mezkûr sâkinlerinden Mehmed Hamîd ve Mehmed Sâlih ve Sâfi bin Ahmed nâm şahısların dahi Uşâk’a nefy olunmalarını bildiren sûret.

[124/2] Avene-i merkûmeden ve cebel-i mezkûr sâkinlerinden Mahmûd bin Mehmed Sâlih bin Avâli ve Cibrin Kuloğlu şeyhi mesâlihü'l-karanın karındaşı Selâmî nâm şahısların dahi Kudüs'e nefy olunmalarını bildiren sûret.

[124/3]Avene-i merkûmeden ve cebel-i mezkûr sâkinlerinden Mehmed bin Karin ve İbrâhîm bin Mansur ve Cibrin Kuloğlu şeyh mesâlihü'l-karanın? karındaşı Abdulazîz nâm şahısların dahi Hama'ya nefy olunmalarını bildiren sûret.

[124/4] Avene-i merkûmeden ve cebel-i mezkûr sâkinlerinden Süleyman bin Şedid ve Muhammed bin İlyâsi ve meşâyihden Osman el-Lahm nâm şahısların dahi Darköprü'ye nefy olunmalarını bildiren sûret.

[124/5] Aveneden ve cebel-i mezkûrdan Osman el-Lahm'ın oğlu Berivân ve Gazze'ye tâbi' beyt-i Cibrin ve Kuloğlu şeyhi mesâlihü'l-Kara vü Karah? Meşâyihinden Süveydî nâm şahısların dahi Çal kazâsına nefy olunmalarını bildiren sûret.

[124/6] Avene-i merkûmeden ve Cibrin karyesi sâkinlerinden Cibrin bin Yâsîn ve Süleyman bin Şem'î ve Ahmed Taran bin Mahmûd nâm şahısların dahi Şumnu kazâsına nefy olunmalarını bildiren sûret.

[125/1] Kaymas kazâsı müdîri Şâkir'in mugâyir-i ta'lîmât-ı seniyyem beher hânenin hisse-i virgüsine ikişer guruş zamm u ilâve ederek üç bin guruş ahz eylediği anlaşıldığından ahz olunan meblağ-ı mezbûr bi'l-istirdâd ashâbına reddi ve kendisinin de üç mâh müddetle Bolu'ya nefy olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâil-i M sene (12)63.

[125/2] Adana eyâletinde kâ'in Menemenci Aşîreti boybeyi Hacı Nâbî Bey'in aşîretin emvâl-i virgü ve sâ'iresine akçe zammı ile merkûmun irtikâbât-ı zulmiyyeleri tebeyyün olunduğundan meblağ-ı mezbûr ashâbına teslîm olunarak merkûmun altı ay müddetle Kıbrıs cezîresine nefy olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâil-i M sene (12)63.

[126/1] Cünhalarına mebnî Şam-ı şerîf'e nefy olunmuş olan Ma'arretü'n-Nû'mân kazâsı müftîsi Mehmed ile oğlu Mehmed Emîn'in evlâd u ıyâllerine merhameten afv u ıtlâk olunduklarını bildiren hüküm. Fî-evâil-i muharrem sene (12)63.

[126/2] Ebu'l-feth Sultân Mehmed Hân medâresesinden Ayak Kurşunlu medresesi sâkinlerinden Ahsahavî Süleyman ve Bulanıklı Abdulmü'mîn ve karındaşı Mehmed

İzzet'in talebe-i ulûme gayr-ı lâyık harekâtından dolayı merkûmların li-eclî't-te'dîb Midillü cezîresine nefy olunduklarını bildiren hüküm.Fî-evâil-i M sene (12)63.

[126/3] Talebe-i ulûmdan ve Dersa'âdet'de Molla Gürânî Medresesinde iken Mesûrî'ye nefy olunmuş olan Evliyâ Mehmed'in harekât-ı sâyikasına pişmân olduğundan dolayı merhameten afv olunduğunu bildiren hüküm. Fî-evâhir-i M sene (12)63.

[127/1] Menteşe sancağı Serlabus? kazâsı Yermil karyesinden Kömürcü oğlu Veli'nin kerîmesi Hadice nâm bikr-i bâliğeyi kazâ-i mezkûrdan Gülaş oğlu Mehmed bin Süleyman bıçak ile katletmiş olduğu anlaşıldığından verese-i maktûlenin kararına göre kâtile kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i M sene (12)63.

[127/2] Sultanyeri kazâsı Dere karyesinden Kıbtî Mustafa bin Veli Süleyman'ı Çirmen kazâsı Adacallı karyesinden Kıbtî Çakır Şükrü bin Halîl'in tüfenk kurşunuyla haksız yere katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i M sene (12)63.

[128/1] Bosna'da İnhisâr kazâsı Vakf-ı zîr kasabasından İsmâîl bin Abdullah'ı katl-i nüfûs ve gasb-ı emvâl ile me'lûf serseri ve eşkiyâdan Hayreddin, Mehmed Sa'id, Behram, Zekeriyya, Hüseyin, Süleyman, Abdullatif nâm eşhâsdan Hayreddin'in katletmiş olduğu anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre Hayreddin'e kısas uygulanıp uygulanmayacağı ve diğerlerinin de kuttâ-i tarîk güruhundan olarak icra-yı mücazat olunmalarını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i M sene (12)63.

[128/2] Halilürrahman kazâsında harekât-ı bâgîyâneye ictisâr eden Şeyh Mehmed'in rüfekâsından Emin'in katl-i nüfûs ve gasb-ı emvâl eylediği anlaşıldığından bilâ-müddet Edirne'ye nefy olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâil-i S sene (12)63.

[129/1] Zağra-i Atik kazâsından Kıbtî Hasan bin Mahmud'u Kıbtî köse Mehmed bin Mustafa kebîr temûr balta ile katlettiği anlaşıldığından maktûl-i merkûmun kararına göre kâtile kısas uygulanıp uygulanmayacağı bildiren hüküm. Fî-evâil-i S sene (12)63.

[129/2] Harpurut eyâleti Siverek kazâsı nâ'ibi Mehmed Sa'îd ile kazâ-i mezbûr müftîsi es-Seyyid Mehmed Sâdık'ın hilâf-ı rızâ harekât-ı nâ-revâya ictisârına mebnî merkûm

Mehmed Sa‘îd’in Arabkir kazâsına ve müftî-i merkûm Mehmed Sâdık’ın dahi Eğin kazâsına nefy u iclâ olunmalarını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı S sene (12)63.

[129/3] Seyyid Mehmed Sadık’ın dahi Eğin kazâsına nefy olunmasını bildiren sûret.

[130/1] Erzûrum’da vuku‘ bulan hâdisesinden dolayı müttehim bulunan eşhâs-ı merkûmeden ahâliyi tahrîk ü ifsâda cür’et eden mezkûrü’l- esâmi yigirmi altı nefer eşhâsın bir sene müddetle li-ecli’t-te’dîb Samsun cânibine nefy u iclâ olunmalarını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı S sene (12)63.

[130/2] Menfâları Bursa’ya tahvîl kılınmış olan ağnam sipâhilerinden Mehmed Paşa ve Hüseyin’in afv u ıtlâkları husûsu bâ-arz-ı hâl istid‘â vü niyâz olunub ve merkûmânın müddet-i teb‘îdleri hayli vakit olmuş ve kendüleri dahi aceze-i ba’isden bulunmuş olduklarından merhameten affolunduklarını bildiren hüküm. Fî- evâhir-i S sene (12)63.

[131/1] Bağdad eyâleti Zengibar kazâsından Şehribân karyesinde müsafereten sâkin olan Hüseyin’i Yâcelan aşîretinden Mehmed’in haksız yere darb ve Hakir bin Sakir’in dahi büyük tokmak ile başına vurmasıyla vefât etmiş olduğu anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre Hakir’e kısas uygulanıp uygulanmayacağı ve Mehmed’in de muavenetinden dolayı bir buçuk sene müddetle pranga-bend olarak hidemât-ı süfliyyede istihdâm olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı S sene (12)63.

[131/2] Sadrâzam mektubcusu hulefâsından zahire nâzırı esbak müteveffa Ârif’in oğlu Kâmil Bey asâlet ü nâmûsa yakışmayacak ba‘zı mertebe-i harekâta ictisârından dolayı li-ecli’t-te’dîb İznikmid’e nefy olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i S sene (12)63.

[132/1] Cünhasına mebnî Çekmece-i sagîr’e nefy u icla olmuş olan İznikmid sancağı Akhisar-ı Geyve kazâsı Gurbet karyesinden rahib Vehem?’in ıyâl u evlâdı sefîl ve kendüsi de cürmüne pişmân olduğundan fi-mâba‘d umûr-ı memlekete karışmamak şartıyla merhameten afv olunduğunu bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı S sene (12)63.

[132/2] Selânik eyâleti Drâma kazâsı kurâsı Bihurçiören? karyesinden Mehmed bin Cafer Ali’yi karye-i mezbûre civârında keçi ra‘î eder iken Kavalalı Hüseyin bin Mehmed’in haksız yere piştov kurşunuyla katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün

kararına göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm.Fî-evâsıt-ı S sene (12)63.

[132/3] Vize sancağı Rusıkasrı karyesinden Todori veled-i İstiko mürâhiki, Bulacı? Kazâsı Gevgili karyesinden Kıbtî Ali bin Memiş'in dağa çıkarub tahlîsiçün babası iki bin guruş dahi göndermiş olmasına rağmen mürâhik-i mezbûru salıvermeyerek haksız yere bıçak ile katlettiği anlaşıldığından ahz ettiği meblağın reddi ve verese-i maktûlün kararına göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağı ve kâtilin refiki Hüseyin'in de ta'zîr olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i S sene (12)63.

[133/1] Kıbrıs cezîresi Mariye kazâsına mülhak Aloda tâbi' karye sâkinlerinden Mustafa'yı zevce-i maktûlin li-ebeveyn er karındaşı Hüseyin haksız yere tüfenk saçmasıyla katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren sûret.

[133/2] Aydın sancağı Sobuca kazâsı Kurçarlı? karyesinden Hüseyin'i, karye-i mezbûreden Ahmed 'in piştov kurşunuyla haksız yere katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre kâtile kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm.

[134/1] Mahrûse-i Bursa'da Ca'fer Hoca mahallesi mütemekkinlerinden İya veled-i Kostas zimmîyi, Çeşmeci oğlu Çelengi Ohannes veled-i Serupe haksız yere katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre kâtil-i mersûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm Fî-evâil-i RA sene (12)63.

[134/2] Beyrut ahâlisinden Ali bin Ahmed'i, Abdullah veled-i Yusuf Harkoş? zimmînin kasden âlet-i câriha ile katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre kâtile kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâil-i RA sene (12)63.

[135/1] Karahisar-ı şarkî sancağı Ma'den kurâsı Gülce karyesinden Celîl bin Osman'ı zevcesi Emine'nin balta ile kasden katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre Emine'ye kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâil-i RA sene (12)63.

[135/2] Mukaddemâ Konya'da sandık sarrafı Anasti'nin cünhasına mebnî fî-mâbâ'd sarraflık hizmetinde istihdâm olunmamak ve umûr-ı memlekete karışmamak ve yedinde

bulunan Avrupa ticâret berâtı dahi ahz u nez‘ kılınmak şartıyla bilâ-müddet Bolu’ya nefy u tagrîb olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı RA Sene (12)63.

[136/1] Cünhalarına mebnî Midillü cezîresine nefy olunmuş olan talebe-i ulûmdan Ahıskalı Süleyman ve Selânikli Abdülmü’min ve Kandıralı Mehmed İzzet’in sefîl ü sergerdân olduklarından dolayı merhameten afv olunduklarını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i RA sene (12)63.

[136/2] İzmir meclis a‘zâsından olub hilâf-ı rızâ hareketine mebnî a‘zâlıktan ihrâc olunarak Bolvadin kazâsına nefy olunmuş olan Evliyâ-zâde Hacı Mustafa’nın perişân olduğundan bahisle müddet-i nefy dört mâha karîb olarak hakkında cezâ-yı kâfî görünmüş ve bir daha devlet düzenine karşı gelmemesi kendi işiyle meşgul olması şartıyla afv olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i RA sene (12)63.

[136/3] Meclis a‘zâsından olub cünhasına mebnî İznikmîd’de nefy olmuş olan Mehmed Ali’nin dahi merhameten afv olunduğunu bildiren sûret.

[136/4] Cünhasına mebnî altı mâh müddetle Gelibolu’ya nefy olunmuş olan Dersa‘âdet’de Ahî Çelebi mahallesi imam vekîli Hacı Mustafa’nın çektikleri sefaletten dolayı affı husûsu kerîmesi tarafından niyâz u istirhâm olunduğundan merhameten afv olunduğunu bildiren hüküm. Fî-evâhir-i RA sene (12)63.

[137/1] İzmir Cumaâbâd nâhiyesi Değirmândere karyesinden ve Arablı aşîretinden Kömürcü Süleymân’ı Sancaklı aşîretinden Kara Hamza oğlu Ahmed’in piştov kurşunuyla katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i RA sene (12)63.

[137/2] Mar‘aş eyâleti Elbistan kazâsı kurâsından ve Yayalıkkebîr? ahâlîsinden Battal, Receb ve Bekir ile aslen Aydınlı Molla Hüseyin’in kurâ-i sâ’ire ahâlîsi ve ba‘zı aşaîr-i ifsâda ve gasb-ı emvâl ü sirkat misillü fazâhâta ictisârından dolayı Molla Hüseyin’in Aydın’a tardı ve diğer üç neferin dahi altı mâh müddetle Adana’ya nefy olunmalarını bildiren hüküm Fî- evâhir-i RA sene 1263.

[137/3] Eşhâs-ı merkûmeden Battal ve Receb ve Bekir ‘in dahi cünhalarına mebnî altı mâh müddetle Adana’ya nefy olunmalarını bildiren sûret.

[138/1] Ayvalık kazâsı kocabaşılarından Yani Diyostoraki? kendü hâlinde durmayub hilâf-ı rızâ-yı şahâne harekât-ı nâ-marziyyeye ictisârından dolayı li-ecli't-te'dib Bayındır kazâsına nefy olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı R sene (12)63.

[138/2] Cünhasına mebnî kazâ-i mezbûr kocabaşılarından Komyabus'un Dudmuş? kasabasına nefy olunduğunu bildiren sûret.

[138/3] [138/4] [138/5] [138/6] Cünhalarına mebnî isimleri ve menfaları belli olmayan kazâ-i mezbûr kocabaşılarının dahi nefy olunduklarını bildiren sûret.

[138/7] Cünhasına mebni Bolu'ya nefy olunmuş olan Midillü cezîresi kocabaşılarından Yaniko'nun ihtiyarlığı sebebiyle ol tarafın âb u hevâsıyla imtizâc edemeyerek tebdil-i hevâ olunmasını karındaşı bâ-arz-ı hâl istirhâm etmiş olduğundan umûr-ı memlekete karışmamak kocabaşı nasb kılınmamak şartıyla afv olunduğunu bildiren hüküm. Fî-evâhir-i RA sene (12)63.

[139/1] Denizli kazâsından Çakıroğlu Hacı Mehmed ve helvacı esnâfından İsmâîl Beşe ve esnâf şeyhi Hacı Hâfız Hüseyin ve Hacı Mürsel ve Karcı? karyesinden Hacı Mustafa ve Manastır karyesinden Sarı İmam'ın bir takım sebük-magzâne başlarına cem' ederek mugâyir-i rızâ-yı şâhâne uygunsuz harekete cür'et eylediklerinden dolayı bilâ-müddet Kütahya'ya nefy u iclâları olunmalarını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı R sene (12)63.

[139/3] Çanakcı kazâsında Ahmed Kapudân'dan ahâlî dilgîr ü müteneffir olduğundan şerîr mâkulesinden olan merkûmun li-ecli'te'dîb bilâ-müddet Gelibolu'ya nefy u tagrîb olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i R sene (12)63.

[139/4] Çanakcı kazâsı sâkinlerinden Arnavud Hüseyin'in dahi ber-minvâl-i muharrer memleketi olan İşkodra'ya tard u teb'îd olunmasını bildiren sûret.

[140/1] Mukaddemâ cünha-i vâkı'alarına mebnî Der-sa'âdet'e celb olunmuş olan Debreli Seyfeddin ve Prizrenli Kurtis'in firâr ettikleri anlaşılmış ve tekrar yakalanarak merkûmânın ba'd-ezîn memleketlerine gönderilmeyerek fâmilyâsıyla berâber Bursa'ya irsâl u i'zâm olunmalarını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i R sene (12)63.

[140/2] Sadrâzam mektûbcusu hulefâsından olub menfiyyen İznikmîd'de olan Kâmil Bey şimdiye kadar ıslâh-ı nefs etmiş olduğundan bundan böyle usûl-i âdâb u iffetden

hâric hareketde bulunmamak şartıyla merhameten afv olunduğunu bildiren hüküm. Fî-evâil-i CA sene (1)263.

[140/3] Cünhasına mebnî bir sene müddetle Gelibolu'ya nefy olunmuş olan Terkos kazâsı Boğaz karyesi mütemekkinlerinden Yenabut?un henüz müddeti tekmîl olmamış ise de dûçâr-ı sefâlet ve ıtlâkı husûsu zevcesi tarafından istirham olunmasına mebnî merhameten affolunduğunu bildiren hüküm. Fî-evâil-i CA sene (1)263.

[141/1] Hilâf-ı rızâ hareketine mebnî altı mâh müddetle Bolu'ya nefy olunmuş olan Gümüşkân-ı Ma'den-i hümâyûn müdîri sâbık Ahmed'in merhameten afv u ıtlâkı husûsu oğlu tarafından ba-arz-ı hâl istirhâm olunmuş ve şimdiye kadar müddet-i münkazıyye olmuş olduğundan dolayı afv olunduğunu bildiren hüküm. Fî- evâil-i CA (12)63.

[141/2] Ahmed Reşîdî nâm kimesne ba'zı taraflardan güyâ da'vetci? gibi şuraya buraya girüb ifâde-i kâzibe ile gitdiği mahalleri iğfâl ü i'zâma cesâret etmekde olduğu anlaşıldığından li-ecli't-te'dîb altı mâh müddetle Bursa'ya nefy olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâil-i CA sene (12)63.

[141/3] Trablusgarb nevâhîsi Zintân? kabîlesi ahâlisinden Nebirre bint-i Ahmed nâm hatunu Münşebe? ahâlisinden Halîfe bin Şa'bân'ın haksız yere katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlenin kararına göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i CA sene (12)63.

[141/4] Hanya'ya tâbi' Dibamarniya? karyesi mütemekkinlerinden Andoni veled-i Nikole'yi Menuli veled-i Yorgi'nin haksız yere çerkes bıçağıyla katlettiği anlaşıldığındn verese-i maktûlün kararına göre kâtil-i mersûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâil-i CA sene (12)63.

[142/1] Ba'zı harekât-ı nâ-marziyyeye ibtidârlarına mebnî Sivas'a nefy u iclâ olunmuş olan Ma'den-i hümâyûn Eğil kazâsı ümerâsından Mehmed ve Sa'îd Beyler'in ıztırâba dûçâr ve ihtiyarlıkları ve Mehmed Bey'in töhmetine pişmanlığı sebebiyle kendü umûruyla meşgûl olması şartıyla Mehmed'in merhameten affıyla Harpurut'da ikâmet olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâil-i C sene (12)63.

[142/2] Yanya mahallatından İbrâhîm Paşa mahallesi sâkinlerinden Ömer ibn Ahmed nâm habîs sekr hâlinde sebb-i nebî eylemiş olduğu anlaşıldığından şer‘an (hadden) katlini bildiren hüküm. Fî-evâil-i C sene (12)63.

[143/1] Selânik düstûr vezîri Hâfız Ahmed Paşa’nın kethüdâsı bulunan hâcegândan Zekî’nin hilâf-ı rızâ-yı şâhâne Yanya’da zuhûra gelen ihtilâle sebebiyyetine mebnî Kıbrıs cezîresine nefy u irsâl olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâil-i C sene (12)63.

[143/2] Yanya ahâlîsinden Vehbî’nin hilâf-ı rızâ-yı şâhâne zuhura gelen ihtilâlde medhâli olduğu anlaşıldığından merkûmun Selânik’e nefy olunmasını bildiren sûret.

[143/3] Ahâlî-i merkûmdan Süleyman’ın dahi husus-ı mezkûre medhâli olduğu anlaşıldığından li-ecli’t-te’dîb İzmir’e nefy olunmasını bildiren sûret.

[144/1] Musul vâlîsi sâbık müteveffâ Tayyar Paşa’nın başı bozuk ser-gerdelerinden Muşlu Hüseyin’in Şerefyanlu ve Milallu? aşîretleri oymaklarından ma‘lûmü’l-mikdâr ağnâm ve sâ’ir hayvan gasb u garâtına sebeb olmuş olduğundan dolayı li-ecli’t-te’dîb bir sene müddetle Sivas’a nefy olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâil-i C sene (12)63.

[144/2] Bolu sancağı Hisarönü kazâsı Kabaaltı? karyesinden Serdâr oğlu Hasan’ı karye-i mezbûrdan Baba Osman oğlu Hüseyin’in tüfenk kurşunuyla katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i CA sene (12)63.

[145/1] Hanya sancağı Halpe karyesinden Haci Coraki’yi, Sâdık’ın haksız yere bıçak ile katlettiği ve Sinan ile Muço’nun dahi katle yardımcı oldukları anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâil-i C sene (1)263.

[145/2] Sakız cezîresi Limyoz karyesinden Natuki veled-i Niko’yu karındaşı Mihail zimmînin kasden tabanca ile katl u i‘dâm ve lâşesini dahi ateşde ihrâk eylediği anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı C sene (1)263.

[146/1] Çanakcı kazâsı ahâlisinden olub hilâf-ı rızâ hareketine ibtidârına mebnî Gelibolu'ya nefy u iclâ olunmuş olan Ahmed Kapudân fakîrü'l-hâl ve kesîrü'l-ıyâl olduğundan bahisle merhameten afv olunduğunu bildiren hüküm. Fî- evâhir-i C (12)63.

[146/2] Harpurut eyâleti Yürük kazâsı nâ'ibi sâbık Mehmed Sa'îd'in hilâf-ı rızâ hareketine mebnî Arabkir kazâsına nefy u iclâ kılınmış ise de merkûm şimdiye kadar ıslâh-ı nefs etmiş ve müddet-i nefy hakkında cezâ-yı kâfî olduğundan afv olunduğunu bildiren hüküm. Fî-evâhir-i C sene (12)63.

[146/3] Cünha-i mezkûreye mebnî Eğin kazâsına nefy olunmuş olan Sâbık kazâ-i mezbûr müftîsi Mehmed Sâdık'ın dahi afv olunduğunu bildiren sûret.

[147/1] Nevşehir sancağı Ürgüb kazâsı mütemekkinlerinden ve Rum tâ'ifesinden Haci Sinba? zimmînin kendü hâlinde olmayub ihlâl-i belde insilâb-ı asâyiş-i ahâlî misillü harekât-ı nâ-marziyyeye ibtidâr etmekde olduğundan dolayı li-ecli't-te'dîb beş mâh müddetle Kayseri'ye nefy olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı C sene (12)63.

[147/2] Bağdad muzâfâtı Alîyât karyesi ahâlisinden Kâzim'i karye-i mezbûreden Merdin Emir haksız yere külüng ile başından darb u cerh idüb katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i C sene (12)63.

[148/1] Harpurut eyâleti Çermik kazâsı müdîri sâbık Mehmed Ezder'in kethüdâsı Mustafa,Osman Şeydo?, berber Halîl ve Ömer'e ikrâh ile kazâ-i mezbûr hanedânından Bekir Bey ve karındaşları Abdulganî ve Abdulkerîm ve Mehmed ve Abdî? Beyleri haksız yere katlettirdiği anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre kâtil-i merkûm Ezder'e kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm.Fî-evâsıt-ı C sene (12)63.

[148/2] Silistre eyâleti Hezargrad kazâsı Derviş karyesinden Çolak oğlu Mustafa'yı Hasan'ın piştov kurşunuyla katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre kâtile kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i C? sene (12)63.

[149/1] Cünhasına mebnî Bolu'ya nefy olunmuş olan Konya sandık sarrafı Anesti?nin esîr-i firâş olduğu anlaşıldığından merhameten menfâsının Kütahya'ya tahvîlini bildiren hüküm. Fî-evâhir-i C? sene (12)63.

[149/2] Selânik eyâleti Doyran kazâsı Dedve? karyesi sâkinlerinden Süleyman bin Sâlih'i karye-i mezbûreden İsmâîl bin Ali'nin piştov kurşunuyla amden katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâil-i B sene (12)63.

[150/1] Filibe'ye nefy olunmuş olan müderrîsinden Siroz müftîsi sâbık el-Hâc Hasan'ın müddet-i nefy haylice vakît olduğundan merhameten afv olunduğunu bildiren hüküm. Fî- evâhir-i B? sene (12)63.

[150/2] Beyşehrî'ye nefy u iclâ kılınmış olan Boynuinceli aşîreti nâ'ibi sâbık Ali'nin ber-minvâl-i muharrer afv olunduğunu bildiren sûret.

[150/3] Ayaş kazâsına nefy olunmuş olan Der-sa'âdet'de Bahçegüzel? Medresesi talebe-i ulûmundan Ayaşlı Hüseyin'in afv olunduğunu bildiren sûret.

[150/4] Köstendil sancağı Aşiz? kazâsı Dirağda karyesinden Mahmûd bin Hasan bin Osman'ı karye-i mezbûreden Emîn'in haksız yere piştov kurşunuyla katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâil-i B sene (12)63.

[151/1] Erbâb-ı cinnet ü habâsetden Rüşdü'nün kendü hâlinde olmayub dürlü uygunsuzluklara ictisârından dolayı kendüsini te'dîb için kal'a-bend olarak Kıbrıs cezîresine nefy olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı RA sene (1)263.

[151/2] Ankara sancağı Yabanâbâd kazâsı nâ'ibi sâbık İbradili es-Seyyid Mustafa Şükrü'nün rüsûmât ahzıyla ahâlî ü fukarâya ta'addîsi tahakkuk etmiş olduğundan li-ecli't-te'dîb Konya'ya nefy olunmasını bildiren hüküm. Fî- evâsıt-ı B sene (12)63.

[151/3] Günyüzü kazâsı nâ'ibi sâbık Eskişehirli Hâfız Mehmed Emin'in dahi ber-minvâl-i muharrer bâ-işâret-i şeyhü'l-islâmî Kütahya'ya nefy olunmasını bildiren sûret.

[152/1] Aslen Yenişehir Fenar nâhiyesine tâbi'Agrafa nâhiyesinden olub Selânik'de bulunan Haci Yorgi Kefala?nın müfsid ü şerîr makûlesinden olarak bir takım uygunsuzluğa ictisâr ettiği ve bi'l-cümle ahâlî vü re'âyâ kendüsinden müteneffîr ü bîzâr olduklarından dolayı mersûmun fî-mâba'd Selânik'e gelmemek üzre ıyâl u evlâdıyla berâber Drama'ya tard u nakl olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı B sene (12)63.

[152/2] Cünha-i vâkı‘asına mebnî Dimetoka’ya nefy u iclâ kılınmış olan Kesriye kazâsı Zagorbiçen? karyesi kocabaşısı Matol?un bundan böyle kendü umûruyla meşgûl olacağı kefîle rabt olmuş olduğundan töhmet-i sâbıkasına nâdim olarak terbiye-i nefs etmiş olduğuna ve müddet-i nefy dahi bir seneye tecâvüz ederek hakkında cezâ-yı kâfî göründüğüne mebnî afv olunduğunu bildiren hüküm. Fî-evâhir-i B sene (12)63.

[152/3] İstanbul’da Taka?beyi kapusu dâhilinde Masalı nâm mahalde mütemekkin Artin veled-i Esteban’ın Tophâne’de Kurgancı mahallesinden ve Mumhâne iskelesi kayıkcılarından Mehmed Emîn İbrâhîm ile zimmî Todori’yi bıçak ile Ayestefanos’da katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûleynin vereceği karara göre kâtil-i mesfûra kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı B sene (12)63.

[153/1] Kayseri’ye tâbi‘ Da? dağı karyesinden Sâlih ibn Osman’ı Rum milletinden Erkiletli Sucukcuoğlu Peros veled-i Abraham’ın Kızılorman’da haksız yere tüfenk kurşunuyla katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün vereceği karara göre Peros’a kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i B sene (12)63.

[153/2] Bosna tarafında harekât-ı ser-keşâneye ictisâr ile ahz olunarak Der-sa‘âdet’e gönderilmiş olan Behkeli Mehmed ve birâderi Ömer Bey ile Esteruçeli? Hüseyin Bey ve sâ’ir onbir neferden Mehmed Bey’in Bosna’ya ayak basmamak üzre Sivas’a ve birâderi Ömer Bey’in Merzifon’a ve Hüseyin Bey’in Amasya’ya ve sâ’ir eşhâsın dahi Bolu’ya nefy olunmalarını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı B sene (12)63.

[154/1] Ömer Bey’in ber-vech-i meşrûh Bosna’ya ayak basmamak üzre Merzifon’a nefy olunmasını bildiren sûret.

[154/2] Hüseyin Bey’in ber-minvâl-i muharrer şart-ı mezkûr üzre Amasya’ya nefy olunmasını bildiren sûret.

[154/3] Eşhas-ı merkûmeden Behleli Mehmed Bey’in birâderi Mahmud Muharrem Bey ve Esteruçeli? Hüseyin’in birâderi Bekir Bey Ma‘den-i Atîk mütesellimi sâbık Mehmed Bey Gradiçeli İbrâhîm Bey ve Mahmud Bey ve Ömer Bey ve Güllüce kazâsındân Mustafa Paşa ve birâderi Eskulçalı? Derviş Ömer ve Gradiçeli çiftçi Hüseyin Esteruçeli rencber Hasan ve Behleli diğer Hasan nâm şahısların dahi Bosna’ya ayak basmamak üzre Bolu’ya nefy olunmalarını bildiren sûret.

[154/4] Bozok sandık sarrafı Ohan zimmînin ihâlât husûsunda ve mevâd-ı sâ'irede bir takım uygunsuzluğu anlaşıldığından li-ecli't-te'dib Ankaraya nefy olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i Receb sene (12)63.

[154/5] Siroz kazâsı kapucubaşılarından ve a'zâ-yı meclisden Hirsafi'nin me'mûriyete yakışmayacak hareketinden dolayı li-ecli-t-te'dîb Kütahya'ya nefy olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i B sene (12)63.

[155/1] Çıldır ve Acaralar havâlisi rüusâsından olub Selânik'de ikâme olunmak üzre altı nefer âdemleriyle i'zâm kılınmış olan Istabl-ı âmire müdîrliği pâyelülerinden Satlil müdîri Abdullah Bey ve Posof müdîri Kâmil Bey ve Tavusker müdîri Dursun Bey ve Ardahan müdîri sâbık Hasan Bey ve Mîrho Beyi Hüseyin Bey ve Süleyman Bey ve Güle Beyi Ersan Bey ve mûmâ-ileyh Abdullah Bey-zâde Ada? Selim Bey'in Der-sa'âdet'de ikâmet edilmek üzre irsâllerini bildiren hüküm. Fî-evâhir-i B sene (1)263.

[155/2] Musul'da başıbozuk askerinden Ahmed'in sebb-i nebî fezâhete ve daha sâ'ir küfrü mûcib-i türrehâta mütecâsir olduğu anlaşıldığından ber-muktezâ-yı şer'-i şerîf katl u i'dâm olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i B sene (12)63.

[156/1] Erzurûm'da vâkî hâdiseden dolayı Samsun'a nefy olmuş olan kimesnelerin menfâlarında sefîl ü ser-gerdân ve Erzurûm'da olan ıyâl u evlâdlarının hâlleri dahi perîşân olduğu anlaşıldığından bunların müddetlerine biraz vakit var ise de eyyâm-ı mübârekeye hürmeten afv olunduklarını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i Ş sene (12)63.

[156/2] İzmir mülhakâtından Kızılhisar nam-ı diğer Torbalı kazâsı Tepe karyesinden Hacı Mustafa'nın hânesini bir tâkım eşkiyâ basmış olduğu istihbâr olunarak yine karye-i mezkûre sâkinlerinden İbrâhim'i eşkiyâ-yı merkûmeden Vasil veled-i Yorgi tüfenk kurşunuyla katletmiş olduğu anlaşıldığından vârisân-ı merkûmânın kararına göre kâtil-i mersûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâil-i Ş sene (12)63.

[156/3] Filibe'ye muzâfa Koyunderesi nâhiyesi Kuru karyesinden Milan veled-i Mihal'i göçebe tâ'ifesinden İbrâhim bin Hasan'ın leylen ağnam ra'î eder iken piştov kurşunuyla haksız yere katlettiği anlaşıldığın verese-i maktûlün kararına göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı Ş sene (12)63.

[157/1] Der-sa‘âdet’de mütemekkin ve Rum rehabâtından olub mugâyir-i ayîn ü mezheb hareketine binâ’en li-ecli’t-te’dîb Aynaroz cezîresine nefy olunmuş olan Berasmos râhibin müddet-i nefy hayli vakit olarak ıslâh-ı nefs etmiş olduğu anlaşıldığıdan afv olunduğunu bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı Ş sene (12)63.

[157/2] Siroz kazâsı mütemekkinlerinden râhib İsaye’nin afv olunduğunu bildiren sûret.

[157/3] Rehâbinî Katolik milleti râhiblerinden ve musul mütemekkinlerinden Oseb nâm râhibin şeref-i islâm ile müşerref olduğuna binâen afv olunduğunu bildiren sûret.

[157/4] Cünha-i vâkı‘asına mebnî üç mâh müddetle Bolu’ya nefy olunmuş olan Kaymas müdîri sâbık Şâkir Bey’in eyyâm-ı mübârekeye hürmeten afv olunduğunu bildiren hüküm. Fî-evâhir-i Ş sene (1)263.

[158/1] Cünhasına mebnî altı mâh müddetle Lefkoşe’ye nefy olunmuş olan Adana eyâletinde kâ’in Menemenci aşîreti boybeyi Hacı Nâbî Bey’in müddet-i nefy tekmîl olmuş olduğundan eyyâm-ı mübârekeye hürmeten afv olunduğunu bildiren sûret.

[158/2] Cünha-i vâkı‘alarına mebnî altışar mâh müddetle Adana’ya nefy olunmuş olan Elbistan kazâsı Yayalıkkebîr ahâlîsinden Battal, Receb ve Bekir’in hitâm-ı müddetlerinde eyyâm-ı mübârekeye hürmeten afv olunmalarını bildiren sûret.

[158/3]Cünha-i vâkı‘alarına mebnî Sivas’a nefy olunmuş olan Eğin kazâsı müdîri sâbık Sa‘îd Bey’in eyyâm-ı mübârekeye hürmeten afv olunduğunu bildiren sûret.

[158/4] Bedirhan Bey aşîretinden Yusuf’un hilâf-ı rızâ-yı şâhânem zuhûra gelen evzâ‘ u harekât-ı müfsîdesi vechle müstahikk-i mücâzât olduğundan li-ecli’t-tedîb bir mahalle nefy olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i Ş sene (12)63.

[158/5] Mîr-i merkûmun avânesinden Hasan’ın dahi bir mahalle nefy olunmasını bildiren sûret.

[158/6] Diyarbekirli Mustafa’nın erbâb-ı fesâddan olduğu anlaşıldığından li-ecli’t-te’dîb bir mahalle nefy olunmasını bildiren sûret.

[159/1] Mekteb-i tıbbiyye mu‘allimlerinden Paled veled-i Guk’ın? mugâyir tavr u edeb zuhura gelen ba‘zı harekât-ı cünhasına mebnî hizmetinden ihrâcıyla Girid cezîresine nefy olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâil-i N sene (12)63.

[159/2] Der-sa‘âdet sâkinelerinden Sıdıka hatunun hilâf-ı rızâ ve bî-edebâne harekâtına mebnî İzmir cânibine nefy olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı N sene (12)63.

[159/3] Yanya’da vukû‘ bulan cünhasına mebnî Lefkoşe’ye nefy olunmuş olan hâcegândan Zeki’nin müddet-i nefy dört mâh kadar olarak şimdiye değin mütenebbih olmuş olacağı cihetle eyyâm-ı mübârekeye hürmeten ve evlâd u ıyâline merhameten afv oluduğunu bildiren hüküm. Fî-evâhir-i N sene (1)263.

[159/4] Cünha-i vâkı‘asına mebnî Selânik’e nefy olunmuş olan Yanya ahâlisinden Vehîb’in eyyâm-ı mübârekeye hürmeten afv oluduğunu bildiren sûret.

[160/1] Cünha-i vâkı‘asına mebnî İzmir’e nefy olunmuş olan Süleyman’ın eyyâm-ı mübârekeye hürmeten afv oluduğunu bildiren sûret.

[160/2] Cünha-i vâkı‘asına mebnî Konya kazâsına nefy olunmuş olan Yaban eyâleti kazâsı nâ’ibi sâbık İbradili es-Seyyid Mustafa Şükrü’nün ıyâl u evlâdı sefîl ü sergerdân olmalarından dolayı sûr-ı hümâyûn vukû‘una hürmeten afv oluduğunu bildiren hüküm. Fî- evâsıt-ı L sene (12)63.

[160/3] Günyüzü nâ’ibi sâbık Eskişehirli Hafız Mehmed Emin’in dahi ıtlâk olunduğunu bildiren sûret.

[160/4] Cünha-i vâkı‘alarına mebnî altışar mâh müddetle Adana’ya nefy olunmuş olan Elbistan kazâsı Yayalıkkebîr? karyesinden Battal ve Receb ve Bekir’in müddetleri tekmîl olmaksızın karyelerine gelerek bir takım kesânı tahrîk ü ifsâda mütecâsir oldukları anlaşılmış olduğundan yine altışar mâh müddetle Adana’ya nefy olunmalarını bildiren hüküm. Fî-evâil-i L sene (12)63.

[160/5] Töhmet-i vâkı‘asına mebnî Taşköprü kazâsına nefy olunmuş olan Adapazarı kazâsı ahâlîsinden Osman’ın menfâsında tek durmayub mugâyir-i rızâ-yı şâhânem hareketde bulunduğundan ve sirkat-ı töhmetiyle müttehim olduğundan li-ecli’t-te’dîb menfâsının Kastamonu’ya tahvîlini bildiren hüküm. Fî-evâil-i L sene (12)63.

[161/1] Musul'dan müterettib olub Bağdad cânibinde ikâmet üzre olan asâkir-i nizâmiyye-i şâhâne alayı onuncu taburunun sekizinci bölüğü neferâtından Bağdadlı Hamarî'nin sebb-i nebî fazîhasına cür'et ve sâ'ir elfâz-ı küfriyye cesâret etmiş olduğu anlaşıldığından şakî-i merkûmun bilâ-te'hîr hadden katlini bildiren hüküm. Fî-evâhir-i L sene (12)63.

[161/2] Cünhasına mebnî Zağferanborlu'ya nefy olunmuş olan Bosnalı Pranko?nun müddet-i nefy hayli vakit olarak ıslâh-ı nefs etmiş olduğu ve rüfekâsının daha önceden afv olundukları bildirilerek mersûmun da zaruret hâline merhameten afv olunduğunu bildiren hüküm. Fî-evâhir-i L sene (12)63.

[161/3] Cünha-i vâkı'asına mebnî Bayındır kazâsına nefy olunmuş olan Ayvalık kazâsı kocabaşılarından Yani'nin menfâsında ve ıyâl u evlâdı memleketinde dûçâr-ı sefâlet olduğundan bahisle merhameten afv olunduğunu bildiren hüküm. Fî-evâil-i L sene (12)63.

[161/4] Cünha-i vâkı'alarına mebnî Kütahya'ya nefy olunmuş olan Denizlili Hacı Hâfız Hüseyin ve Hacı Çakırzâde Hacı Mehmed ve helvacı İsmâîl Beşe ve Karcı? karyeli Hacı Mustafa ve Manastırlı Sarı İmam ve Hacı Mürsel'in menfâlarında ıyâl u evlâdlarının memleketlerinde sefîl ü ser-gerdân olduklarından dolayı merhameten afv olunduklarını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i L sene (12)63.

[162/2] Adana eyâleti Dursun kazâsı Tekfûr karyeli Ömer bin Osman'ı, Harpurutlu Deli Mehmed bin Ali'nin sagîr çakı bıçağıyla haksız yere katlettiği anlaşıldığından maktûl-i merkûmun kararına göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i L sene (1)263.

[162/3] Yanya'da katledilen Sa'îd'in keyfiyyet-i katline dâ'ir tahrîrât sonucunda Taşo zimmînin on nefer arkadaşıyla maktûl-i merkûmun hânesine girerek yatağan bıçağıyla haksız yere katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre kâtil-i mersûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını belirten hüküm. Fî-evâil-i ZA sene (12)63.

[163/1] Talebe-i ulûmdan ve Der-sa'âdet'de Molla Gürânî medresesi sâkinlerinden olub cünha-i vâkı'asına mebnî Şumnu'ya nefy olunmuş olan Şumnulu Hasan'ın müddet-i

nefy haylice vakit olarak ıslâh-ı nefs etmiş olduğu anlaşıldığından merhameten afv olunduğunu bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı ZA sene (12)63.

[163/2] Der-sa‘âdet’de Tâbhâne-i Ebu’l-feth Sultan Mehmed Hân medresesi sâkinlerinden ve talebe-i ulûmdan Kırımî Yahya’nın afv olunduğunu bildiren sûret.

[163/3] Musul vâlîsi müteveffâ Tayyâr Paşa’nın başı bozuk ser-gerdelerinden olub hilâf-ı rızâ hareketine mebnî bir sene müddet içün Sivas’a nefy olunmuş olan Muşlu Hüseyin’in müddet-i nefy hitâmında fî-mâbâ’d uygunsuz hâlde bulunmamak şartıyla merhameten afv olunduğunu bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı ZA (12)63.

[164/1] Midillü cezîresi kâ’im-makâmı sabık İsmet Paşa hakkındaki şikayetlerine binâen cezîre-i mezkûr meclis a‘zâsından ve kocabaşılarından çend nefer kesân Der-sa‘âdet’e celb olunarak Meclis-i Vâlâ’da muhâkemeleri sonucunda İsmet Paşa’ya ahâlî-i merkûmenin iftirâ ettiği anlaşılmış olduğundan bunlardan Sarı Kadıoğlu Hacı Hasan ile kocabaşılarından Marito’nun a‘zâlıkdan ihrâcıyla Hacı Hasan’ın li-ecli’t-te’dîb Bursa’ya nefy olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı ZA sene (12)63.

[164/2] Cezire-i mezkûre kocabaşısı Marito’nun dahi Bolu’ya nefy olunmasını bildiren sûret.

[164/3] Filibe kazâsı Karadağ nâhiyesi İne-bekci karyesinden Kıbtî Hasan bin Abdullâh’ı, Kıbtî Mehmed bin Hüsmen’in haksız yere sagîr bıçak ile katlettiği anlaşıldığından maktûl-i merkûmun kararına göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı ZA sene (12)63.

[165/1] Hanya sancağı İsfakya nâhiyesi Aya-rumeli? karyesinden Mihayil veled-i Yani Labazaki?yi Katonaki Defranka? veled-i Malanso?nun taş ile başına amden darb u cerh idüb katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre kâtil-i mersûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını belirten hüküm. Fî-evâsıt-ı ZA sene (12)63.

[165/2] Cünhasına mebnî Bolu’ya ve mu’ahharan Kütahya’ya nefy olunmuş olan Konya sandık sarrafı Anasti’nin terbiye olduğu beyânıyla müddet-i nefy haylice vakit olarak şimdilik Konya’ya gitmemek üzre afv olunduğunu bildiren hüküm. Fî-evâhir-i ZA sene (12)63.

[165/3] Hilâf-ı rızâ umûr-ı memlekete müdâhil eylediğinden li-ecli't-te'dîb Ankara'ya nefy olunmuş olan Yozgad mütemekkinlerinden ve tüccar tâ'ifesinden Arslan oğlu Ohan'ın ma'dûriyet haline merhameten fî-mâba'd umûr-ı memlekete karışmamak şartıyla afv olunduğunu bildiren hüküm. Fî-evâhir-i ZA sene (12)63.

[166/1] Edirne'ye muzâfa Çöke nâhiyesi Rumbeyli karyesinden Dimo veled-i Metro'yu Kostandi veled-i Gorgi'nin kasden balta ile darb u cerh idüb katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre kâtil-i mersûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını belirten hüküm. Fî-evâsıt-ı ZA sene (12)63.

[166/2] Trablusgarb eyâleti Garyan kazâsı müdîri Gumudî ve oğlu Bâkî? ve Tarhûne kazâsı müdîri Şeyh Süleyman ve Bakara? kazâsı müdîri Abdulbâdî'nin öteden berü erbâb-ı fesâd oldukları ve ahâlî ü fukarâdan ziyâde akçe ahzıyla zulme ictisâr eyledikleri anlaşıldığından ahz olunan mebâliğin ashâbına iadesiyle fî-mâba'd eyâlet-i merkûmeye ayak basmamak üzere mü'ebbeden Vidin'e nefy olunmalarını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i ZA sene (12)63.

[167/1] İzmir'in Urla nâhiyesi Güvendik? karyesinden Gâzî Hasan bin Sarı Hüseyin'i Mehmed bin Hüseyin'in piştov ile katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını belirten hüküm. Fî-evâil-i ZA sene (12)63.

[167/2] Cünha-i vâkı'asına mebnî bir sene müddetle Bolu'ya nefy u iclâ kılınmış olan Keşan kazâsı sâkinlerinden sakallu Mustafa'nın müddet-i nefy hitâma resîde olmuş olduğundan afv olunduğunu bildiren hüküm. Fî- evâhir-i ZA (12)63.

[167/3] Cünha-i vâkı'asına mebnî altı mâh müddetle Bursa'ya nefy olunmuş olan Ahmed Rüşdü 'nün ber-minvâl-i muharrer afv olunduğunu bildiren sûret.

[167/4] Cünha-i vâkı'asına mebnî Limni cezîresine nefy olunmuş olan Yahudi Abraham'ın müddet-i nefy hakkında cezâ-yı kâfî olduğundan memleketi olan Ankara'ya gitmek üzre afv olunduğunu bildiren sûret.

[168/1] Cünha-i vâkı'asına mebnî beş mâh müddetle Kayseri kazâsına nefy olunmuş olan Ürgüb kazâsından Haci Sinba'nın afv olunduğunu bildiren sûret.

[168/2] Moralı Yusuf'un kendisine Mısır livâlarından Süleyman Paşa-zâde nâmı vererek ve hayvanat mübâya'asına me'mûrum diyerek Burdur kazâsından kâtibi Süleyman Haymaedesi'nden? Mehmed ile sahte mürûr tezkereleri ile akçe ahzına ve sâ'ir hareket-i nâ-becâya ictisâr etmekde olduğu anlaşıldığından merkûm Yusuf'un aldığı akçelerin mahsûbat-ı mahalline teslîm kılınarak fî-mâba'd Der-sa'âdet'e gelmemek üzre Trabzon'a ve Süleyman'ın dahi Aydın'a nefy olunmalarını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i Z sene (12)63.

[168/3] Süleyman'ın Der-sa'âdet'e gelmemek üzre Güzelhisâr-ı Aydın'a nefyini bildiren sûret.

[168/4] Kastamonu sancağı Güni? kazâsından Hasan'ın, kazâ müdîri sâbık Halîl Bey'in kerimesine tâlib olmasına karşın âhere nikâh olunarak merâsim-i sûrda düğünü basıp gazab eylemiş olduğundan Hasan'ın ahz ettiği altunların reddetdirilerek altı mâh müddet ile Bolu'ya nefy olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i ZA Sene (12)63.

[169/1] Bağdad eyâleti Hille kazâsından Seyyid Süleyman'ın Şahab bin Ahmed'i kasden pištov kurşunuyla darb u cerh ederek katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün vereceği karara göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i Z sene (12)63.

[169/2] İzmir'den Aydın ve Konya tarîkiyle Şâm cânibine giden posta tatarları ba'zı emânet ve posta çantaları ve terfîk kılınan altı nefer zabtiyye neferâtı ile İzmir'den kalkub bir sâ'at mesâfede Gülnar câmî nâm mahalden geçerken önlerine beş nefer eşkiyâ çıkarak posta yolunu basdıkları ve çıkan çatışmada Çeharşenbeli Osman adlı eşkıyanın öldüğü üçünün yakalandığı diğerlerinin kaçtığı anlaşılmış olup eşkiyâdan Nikol ve Dimitri ve Yani'nin on beş sene müddet içün pranga-bend olarak hidemât-ı süfliyyede istihdâmları ve firârî-i mersûmların dahi ele getürilerek icrâ-yı mürâfa' ile mahbesde bi't-tevkîf olunmalarını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i ZA sene (12)63.

[170/1] Teb'a-i devlet-i aliyyeden ve Sırb milletinden olub cünha-i vâkı'asına mebnî müddet-i nefyi haylî vakit olarak şimdiye kadar ıslâh-ı nefs etmiş olacağından fî-mâba'd uygunsuz hareketde bulunmamak ve memleketine i'zâm olunmak üzre afv olunduğunu bildiren hüküm. Fî-evâil-i M sene (12)64.(kim olduğu belli değil)

[170/2] Halilü'r-rahman kasabası sâkinlerinden olub hilâf-ı rızâ-yı şâhânem hareket-ı bagiyâneye ictisarı cihetiyle bilâ-müddet Edirne'ye nefy olunmuş olan Emin Ebu Gûş'un ehl-i fesâd olarak bir takım avenesiyle mekâtebe ve muhâbere etmekde olduğu anlaşıldığından menfâsının Niş'e tahvîlini bildiren hüküm. Fî-evâil-i M sene (12)64.

[170/3] Kocaeli sancağı Akhisar-ı Geyve kazâsı Kurtluk? karyesinden Toli? oğlu Karabet veled-i Haci Toyros?u Akçay'da Papas oğlu Pedros veled-i Abraham'ın çend nefer refîkleriyle kurşun ile helâk eylediği anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre Pedros'a kısas uygulanıp uygulanmayacağının ve muharrerü'l-esâmî kesânın tekrâr muhâkemesiyle keyfiyyetin bâ-mazbata taraf-ı eşref-i pâdişâhâneye arz olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı M sene (12)64.

[171/1] Trabzon eyâleti Rize kazâsı Yetkalu? karyesinden Bayram Ali bin Emir Ahmed oğlu Hasan'ı Of karyesinden Hüseyin'in tutup karındaşı Yunus'un dahi âlet-i câriha ile kasden katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre kâtil-i merkûm Yunus'a kısas uygulanıp uygulanmayacağını ve Hüseyin'in dahi ta'zîrle cezalandırılmasını bildiren hüküm. Fî-evâil-i M sene (12)64.

[171/2] Karahisar-ı şarkî Mindaval nâhiyesi Zağra karyesinden Sipâhi oğlu Mehmed bin Abdurrahman'ı, Ortaköylü oğlu Halîl'in Âyineci oğlu Ali bin Feyzullah'a bin guruş va'adederek tüfenk kurşunuyla katlettirdiği anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre kâtil-i merkûm Ali'ye kısas uygulanıp uygulanmayacağını ve âmir-i katl bulunan Halil'in dahi mahallinde habs târihinden i'tibâren dört sene müddetle vaz'-ı kürek olunmak üzre Der-sa'âdet'e irsâlini bildiren hüküm. Fî-evâil-i muharrem sene (12)64.

[172/1] Üsküb'ün Ecurayna? kazâsı Lebutce? karyesinden Hüseyin ve yeğeni Seydî'yi Fizraşi Mesalih?in tüfenk ve piştov kurşunuyla haksız yere katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûleynin kararına göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâil-i M sene (12)64.

[172/2] Harpurut kurâsı Dicle karyesi mütemekkinlerinden kocabaşı Boz Karabet veled-i Tazutre'yi karye-i mezbûreden Yörük Mustafa'nın haksız yere bıçak ile darb u cerh ederek katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i M sene (12)64.

[173/1] Edirne eyaleti Uzuncaâbâd Hasköy kazâsı Tekye karyesinden Mehmed Emin bin Ahmed'i, Manko veled-i Rosinin âlet-i câriha ile katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre kâtil-i mersûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren sûret.

[173/2] İzmir mülhakâtından Kızılhisâr nâm-ı diğer Torbalı kazâsı Tire karyesi sâkinlerinden Hacı Mustafa'nın hânesini bir tâkım eşkiyâ basarak merkûm Mustafa'nın zevcesi ile câriyesi Fatma'yı kebir bıçaklar ile amden katl ederek ma'lûmü'l-mikdâr emvâl ü eşyâsını dahi nehb ü gârât etmiş olduklarından eşkiyâ-yı mezbûreden ve Yunan teb'asından Vasil veled-i Yorgi'nin kâtl u i'dâm eylediği anlaşılmış olub verese-i maktûlün kararına göre kuttâ-i tarîk gürûhundan bulunan Vasil'e ve mezkûrü'l-esâmî beş nefer eşhâsa kısas uygulanıp uygulanmayacağını ve katle mübâşeret etmeyen eşkiyâ-i sâ'ireye dahi ta'zîr ve tevbe ü salâhları zâhîr oluncaya kadar habs ve ahz eyledikleri eşyânın müstehliklerini zamân lâzım geldiğini bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı muharrem sene (12)64.

[174/1] Midillü cezîresi ahâlîsinden olub Bursa'ya nefy u iclâ kılınmış olan Hacı Hasan'ın merhameten affolunduğunu bildiren hüküm. Fî-evâhir-i M sene (12)64.

[174/2] Cezîre-i mezkûre kocabaşılarından Marito'nun afv olunduğunu bildiren sûret.

[174/3] Cünha-i vâkı'asına mebnî Zağferanborlu'ya nefy olunmuş olan Bosnalı Beratko'nun afv olunarak memleketine azîmetine mahzûr olmadığını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i M (12)64.

[174/4] Der-sa'âdet sâkinelerinden olub mukaddemce hilâf-ı rızâ-yı şâhâne ba'zı harekât-ı nâ-sezâsına mebnî İznikmid'e nefy u iclâ kılınmış olan Harika hatunun afv u ıtlâkı akraba vü müte'allikâtı tarafından istirhâm u niyâz olunmuş ve mûmâ-ileyhin müddet-i nefy epeyce vakit olarak ıslâh-ı nefs etmiş olduğu cihetiyle merhameten afv olunduğunu bildiren hüküm. Fî- evâ'il-i S sene (12)64.

[175/1] Canik sancağı Akçay kazâsı Gedikbul? karyesinden Sâlih bin Ali'yi, Emirhacı karyesinden Sadrî Ali'nin oğlu Hasan'ın kasden katletmiş olduğu anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i muharrem sene (12)64.

[175/2] Develü kazâsı müdîri Hacı Osman'ın hilâf-ı nizâm aralık tevzi'i ve sâ'ir uygunsuz şeylere cür'et etmekde olduğundan ahâlî kendüsinden dilgîr olduğu ve merkûm dâ'imâ tek durmayub müdîr-i sâbık Hacı Ahmed ile uğraşmadan hâli olmadığı beyân olunmuş olub merkûm Hacı Osman'ın fî-mâba'd müdîr olmamak ve umûr-ı memlekete karışmamak üzre Niğde'ye ve Hacı Ahmed'in dahi Nevşehir'e beş mâh müddetle li-ecli't-te'dîb nefy olunmalarını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i M sene (12)64.

[175/3] Develü kazâsı müdîri esbak Hacı Ahmed'in dahi Nevşehir'e nefy olunmasını bildiren sûret.

[176/1] Selânik Tetfata? nâhiyesi Mirada karyesi mütemekkinelerinden Nasrâniye Düsto bint-i Menire'yi Süleyman bin Bekir'in tüfenk kurşunuyla amden darb u cerh idüb katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlenin kararına göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâil-i S sene (12)64.

[176/2] Saruhan sancağı Nif kazâsı civârında hayme-nişîn olan Sarılar aşîreti ahâlîsinden İbrâhîm'i aşîret-i merkûmeden ve asâkirden mahrec Mehmed bin Ali'nin tüfenk kurşunuyla haksız yere darb u cerh idüb katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâil-i S sene (1)264.

[177/1] Sivas eyâleti Divriği kazâsı Budaya? karyesinden Fazlı bin İbrâhim'i, Mustafa bin Hüseyin'in haksız yere katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâil-i S sene (12)64.

[177/2] Balıkesrî kazâsı Bardakcı ulağı? nâm mahalde vâkî Haremeyn yörükâtından? Gülcü kobaş? nâm-ı diğer Kahramanoğlu cemâ'atından Macar oğlu Ali'yi cemâ'at-ı mezkûreden Ali Kuzuoğlu Ahmed'in haksız yere katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâil-i RA sene (12)64.

[178/1] Aydın sancağı Sultanhisârı kazâsı Çobanlar karyesinden Yûsuf'u Setenciler karyesinden Köprücüoğlu? Mustafa'nın tüfenk kurşunuyla haksız yere katlettiği

anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı RA sene (12)64.

[178/2] Filibe kazâsı Lastone karyesinden Süleyman'ı, karye-i mezbûreden Mustafa bin Hasan'ın sagîr bıçak ile haksız yere katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren sûret.

[179/1] Bağdad eyâleti Erbil kazâsı Altun-kebîrî kasabasından Hüseyin'i, zabtiyye neferâtından Süleyman bin Abdullah'ın kasden kılıc u kargı ile darb u cerh idüb katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı RA sene (1)264.

[179/2] Canik sancağı Kavak kazâsı Mahmud Beylü karyesinden Ahmed bin Mustafa'yı, Başalan karyesinden Mustafa bin Süleyman'ın haksız yere tüfenk kurşunuyla katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i RA sene (12)64.

[179/3] Kastamonu eyâleti Boyâbâd kazâsı Zeyve karyesi sâkinlerinden Uzun Mehmed oğlu Ahmed'i, karye-i merkûme ahâlisinden Kibâr oğlu Sâlih'in tüfenk kurşunuyla amden darb u cerh idüp katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâil-i R sene (12)64.

[180/1] Der-sa'âdet'de Ümera-i Hâce medresesi sâkinlerinden olub el-yevm zabtiyye mahbesinde bulunan talebe-i ulûmdan Hüseyin'in kendü ırz u edebiyle meşgûl olmayub talebe-i ulûma gayr-ı lâyık harekât-ı nâ-marziyyeye ictisâr eylemiş olduğundan li-ecli't-te'dîb vilâyeti Varna'ya nefy olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâil-i R sene (12)64.

[180/2] Konya sancağı Bozkır kazâsı müdîri Hasan'ın azli ile ilgili hakikât-i hâlin iş'ârı bâbında lâzım gelenler meclise celb olunarak Cumhûr ve Kadsersitad? karyeleri Bozbey-zâde Hasan Bey ile Hevâc karyesi müdîri sâbık Ali ve karye-i mezbûre muhtârı Hacı Mehmed ve Karib karyeli İbiş oğlu Halîl ve Çan karyeli Ahmed Meyde karyeli Hacı Nebî nâm kimesnelerin ihlâl-i asâyiş-i ahâlî mûcib harekâta cür'etleri bi'l-vücûh rızâ-yı şahâneye mugâyir-i münâfî idüğünden merkûmûndan Bozbey-zâde HasanBey ile Hevâc karyeli müdîr-i sâbık Ali ve karye-i mezbûre muhtârı Hacı Mehmed'in Adana'ya

ve İbiş oğlu Halîl ve Çan karyeli Ahmed ve muhtâr Hacı Nebî'nin dahi Kütahya'ya li-ecli't-te'dîb nefy olunmalarını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı R sene (12)64.

[181/1] Zikr olunan kesândan İbiş oğlu Halîl ve ve Çan karyeli Ahmed ve muhtâr Hacı Nebî'nin dahi ber-minvâl-i muharrer Kütahya'ya nefy olunmalarını bildiren sûret.

[181/2] Köstendil kazâsından Ahmed bin Hüseyin'i, Ahmed bin Mustafa mûcib-i kısas olan katl ile katl eylediği anlaşıldığından vârisnân-ı maktûlün kararına göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı R sene (1)264.

[181/3] Cisr-i Ergene kazâsı Kalbûre karyesi mütemekkinlerinden olub Tekfurdağı'nda Oleydi? tarafından vekîl bulunan İstan ile karye-i mezbûrede bulunan papas Toli'nin beynlerinde nefsâniyyet hâsıl olarak bir gece papas-ı mersûm mesfûr İstan'ın haneye girüb oğlu Yorgali ile zevcesi Lihoniye'yi kebîr yatağan bıçağıyla cerh ü katl etmiş olduğu anlaşıldığından verese-i maktûlânın kararına göre i kâtil-i mersûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm .Fî-evâsıt-ı R sene (12)64.

[182/1] Silistre eyâleti Cum'â-i atîk kazâsı Yörükler karyesi sâkinlerinden Kıbtî Hüsmen'i ve zevcesi Rukiye'yi Derbendli Ali oğlu Deli Hasan'ın katlettiği ve kâtil-i merkûma deli lafzının lâkab tarîkiyle verildiği anlaşıldığından verese-i maktûlânın kararına göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i R sene (12)64.

[183/1] Zağferanborlu sancağı Çeharşenbe kazâsı Kayabaşı karyesi sâkinlerinden olub İsâfî? kazâsında sirkat töhmetiyle ahz u girift olunub Der-sa'âdet'de üç sene müddet pranga-bend olunarak müddet-i tekmîlinde memleketi cânibine def' kılınmış olan Nâsıf oğlu Ali veled-i Mehmed'in ıslâh-ı nefs etmeyerek Harf kazâsında yine sirkat-i emvâl ahz etmiş olduğu anlaşıldığından cezâ-i şedîde ile Magosa'ya nefy olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i R sene (1)264.

[183/2] Devinice kazâsından Yehûdi Yuda'yı, Kule veled-i İzlatoko?nun haksız yere kebîr sopa ile katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre kâtil-i mersûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i R sene (12)64.

[183/3] Bedirhan Bey vak‘asında zuhûra gelen cünhasına mebnî İmâdiye’ye nefy olunmuş olan Hasan’ın oranın âb-ı hevâsıyla imtizâc edemediğinden esîr-i firâş olduğu ve kendisinin ıslâh-ı nefs ettiği anlaşıldığından menfâsının Musul’a tebdîlini bildiren hüküm. Fî-evâhir-i R sene (1)264.

[184/1] İslimye kazâsı Câmi‘-i atik mahallesi sâkinlerinden Osman’ı, Temurcili karyesinden Aydoslu Molla Hüseyin’in haksız yere tüfenk kurşunuyla cerh ü katl eylediği anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâil-i R sene (12)64.

[184/2] Midillü cezîresi Masagarı karyesinden zimmî İstirâti veled-i Niyat?’i aslen Ayvalık cezîresi mütemekkinlerinden zimmî İstirâti veled-i Yuan Cencere?nin bıçak ile cerh ü katl eylediği anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre kâtil-i mersûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâil-i CA sene (12)64.

[185/1] Kocaeli sancağı Kandıra kazâsı ahâlisinin müdîri Borlu’lu Edhem Bey hakkında iştikâlarından dolayı mîr-i merkûm Der-sa‘âdet’e celb ile kazâ-i mezbûr meclis a‘zâsından Ahmed Şâkir ve Koca Mustafa zâde Hüseyin ve Hacı Ahmed zâde Mehmed Sâdık’ın mütehallif mazbata takdîm etmeleri ve kendüleri taleb olunmadıkları hâlde aleyhine mazbata verdikleri şahsın arkasına düşüb gelmeleri münâfî-i usûl mûcib-i töhmet idüğünden kendülerine mücâzât ve sâ’ire gayret olunmak üzre ikişer mâh müddetle Sinop’a nefy olunmalarını bildiren hüküm. Fî-evâil-i CA sene (12)64.

[185/2] Hacilen? karyesi ahâlisinden Nasrullah’ı Hamd bin Mer‘î’nin yine aynı karyeden Yûsuf’u da Ahmed bin Süleyman’ın alet-i câriha ile kasden katlettikleri anlaşıldığından verese-i maktûllerin kararına göre kâtil-i merkûmlara kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâil-i CA sene (12)64.

[186/1] Musul eyâleti Telaferin karyesinden Halef oğlu Ali’yi, Abdullah oğlu Halef’in kasden katletmiş olduğu anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre Halef’e kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâil-i CA sene (12)64.

[186/2] Cünha-i vâkı‘asına mebnî Nevşehir muhassallığı Çamardı kazâsı Suvermez karyesine nefy olunmuş olan Arabsun kazâsından Kenan oğlu Merat zimmînin harekât-ı

vâkı‘asına pişman olarak ırz u edebiyle meşgul olacağını ta‘ahhüd eylediğine mebnî afv olunduğunu bildiren hüküm. Fî-evâil-i RA sene (12)64.

[186/3] Sivas’da vâki‘ Asliye mahallesinden ve zabtiyye neferâtından Nahil? oğlu Hasan’ı Karayaka kazâsı Uday? karyesinden Mustafa’nın kasden tabanca kurşunuyla cerh ü katl eylediği anlaşıldığından verese-i maktûlün kararına göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i CA sene (12)64.

[187/1] Beyrut havâlisi Safita kazâsında hilâf-ı rızâ-yı şahânem harekât-ı reddiyeye ictisârı ile ahz olunarak Der-sa‘âdet’ime gönderilmiş olan Nasrî Şeyh Hamid’in fî-mâba‘d memleketi cânibine gönderilmemek üzre Trabzon’a nefy u tagrîbiyle kal‘a-bend olarak habs olunmasını bildiren hüküm. Fî- Evâsıt-ı CA sene (12)64.

[187/2] Tokad sâkinlerinden Deli Hacı’nın edebsizliği ve uygunsuzluğu cihetiyle ahâli kendüsinden dilgîr ü müteneffir olduklarından dolayı li-ecli’t-te’dîb bir sene müddetle Harpurut’a nefy olunmasını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı CA sene (12)64.

[188/1] Sirkat ü sâ’ir envâ‘i fezâhata ictisârlarından dolayı ahz olunarak mahbûs olan eşhâsdan Kumlulu gemici İbrâhîm ve Kastamonulu gözlemeci Bekir kahveci tâbi‘ Mehmed ve zenci Reyhân ve mürekkebciler kethüdâsı Hacı Mustafa’nın mu‘tek gulâmı zenci Selîm ve Derviş Hüseyin ve tebe‘adan Kiyos? Mehmed ve Seyid Ahmed ve sa’ib Emir ve Mustafa ve Seyis ve diğer Seyis Nikol ve kahveci tâbi‘ Kirkor nâm şahıslar sâbıkalu ve şerîr makûlesinden olduklarından Kıbrıs cezîresinde kâ’in Magosa kazâsına nefy olunmalarını bildiren hüküm. Fî-evâsıt-ı CA sene (12)64.

[188/2] Eşhâs-ı merkûmeden Porsuk? Mehmed ve çolak Velî ile zahîreci Anton’un dahi ber-minvâl-i muharrer Akka kal‘asına nefy olunmalarını bildiren sûret.

[188/3] Gazze ahâlisinden Mehmed Gatas’ı, Sâlim adlı şahsın mûcib-i kısas olan katl ile katlettiği ve Ebû Sare’nin de mu‘âvin-i kâtil olduğu anlaşıldığından Ebû Sare’nin ta‘zîr kılınmasını ve verese-i maktûlün kararına göre de kâtil-i merkûm Salim’e kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i CA sene (12)64.

[189/1] Cebeliye karyesinden Hacı Kâsım’ı ve Ayni? karyesinden Mustafa’yı tahlîs-i nefs içün darb u cerh idüb müte’essiren fevt olduklarını ikrâr eden Hasan’ın tahlis-i nefs

için katl eylediğini isbât edememiş olduğundan verese-i maktûlânın kararına göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren sûret.

[189/2] Ergiri kasabasından Sabiha hatunu Tepedelen kasabasından Kıbtî Mehmed'in timur balta ile haksız yere katlettiği anlaşıldığından verese-i maktûlenin kararına göre kâtil-i merkûma kısas uygulanıp uygulanmayacağını bildiren hüküm. Fî-evâhir-i CA sene (12)64.

2.2. 2 NUMARALI NEFY VE KISAS DEFTERİ'NİN TRANSKRİPSİYONU

Defter-i Nefy u Kısas min Evâsıt-ı Zilhicce sene 1259 ilâ Evâhir-i Cemâziyelevvel sene 1264.

Sayfa No: 6 (Defterin 1-5 ve 7. sayfaları boştur.)

Belge No: 1 (Bundan sonra [6/1] şeklinde gösterilecektir).

Musul vâlîsi esbak Giridli-zâde Mehmed Paşa'nın bilâ-istîzân katl-i nüfûs mâdde-i memnû'a ve kerîhesine ictisârı ve ahz-ı cerâim cesareti tebeyyün etmiş olduğundan ber-mûceb-i nizâm hâ'iz olduğu rütbe-i vezâret ref' ve kendüsinin ahad-ı nâs menziline tenzîl ve menfâsının Manisa'ya tahvîli su'al u cevâb zımnında Der-sa'adet'e gönderdiği kethüdâsı mîrü'l-ümerâdan Hacı Bekir Paşa dahi mezâlim vâkı'aya âlet ve şerîk-i töhmet olduğundan anın dahi rütbesinin ref'iyle Manisa'ya gönderilmesi Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'de ittifâk-ı umûmî ile bi't-tensîb ol bâbda mehâbet-rîz sünûh u sudûr buyurulan emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı şâhâne-i mantûk-ı münîfî üzre fî-evahir-i CA sene (1)262 tarihinde sâdır olan iki kıt'a emr-i âlî mûceblerince îcâb-ı icrâ olunmağla merkûmânın tahvîl kılınmasında mukayyed olan vezâret ü mîrü'l-ümerâlık rütbeleri kayıdları terkîn olunmak üzre kalem-i mezbûra iş bu ilm u haber verildi. Fî-17 N sene (12)62.

[8]

Bi'smihî Te'âlâ

Hazâ Defter-i Cezâ'iyye Der-zamân-ı Sadr-ı Sudûrü'l- Vüzerâ el-Hac Mehmed Emîn Ra'ûf Paşa ve Nâzır-ı Umûr-ı Hâricîyye Rıf'at Paşa *yesserallahü mâ yürîdü ve ma yeşâ' nâle mâ yetemennâhu e*l-vâki' fî- evâsıt-ı Z sene 1259**.**

[8 /1]

Bolu nâ'ibine hüküm ki:

Bundan akdem hilâf-ı rızâ harekete ictisârına mebnî Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye kararı üzre mehâbet-rîz sünûh u sudûr olan emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı

pâdişâhânem mûcebince Bolu'ya nefy u iclâ kılınan tâcir Hacı Emîn menfâsında ve ıyâl u evlâdı bu tarafda sefîl ü ser-gerdân ve bi'l-vücûh atûfet-i seniyye-i pâdişâhâneme şayeste vü şayân olduklarından merkûmun merhameten afv u ıtlâkı hususu zevcesi tarafından arz-ı hâl takdîmiyle niyâz u istirhâm olunmuş ve merkûm ellidokuz senesi rebî'ü'l-âhirinde bir sene müddetle Bolu'ya nefy u tagrîb olunduğu der-kenârdan müstebân olub kendüsinün cünha-i vâkı'asına nazaran müddet-i mu'ayyinesi zarfında ıslâh-ı nefs ederek kefîl verebildiği hâlde sebîlinin tahliyesi kânûn-nâme-i hümâyûn iktizâsından bulunmuş olduğuna ve mahallesi ahâlîsi dahi te'min kılınmış idüğine binâen ve merhameten afv u ıtlâkı husûsu Meclis-i Vâlâ-yı mezkûreden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olduğundan nâşî ber-mantûk-ı mazbata merkûmun menfâdan salıverilmesi fermânım olmağın imdi sen ki nâ'ib-i mûmâ- ileyhsin merkûmun afv u ıtlâkına müsâ'ade-i aliyyem erzân kılındığı ma'lûmun oldukda fî-mâ-ba'd hilâf-ı rızâ hareketde bulunmaması gûş u hûşuna gereği gibi tefhîm ü telkîn birle kayd-ı nefyden tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında. Fî- evâhir-i Z sene (12)59.

[8/2]

Şerh 1: Nâ'ib-i merkûm Mehmed Sâdık Efendi'nin Isparta'ya nefy zımnında sâdır olan fermân-ı celîlü'l-ünvânın vürûdundan evvel firâr etmiş ve menfâsına i'zâm kılınmasını müttefik tastîr buyurulan emir-nâme-i sâmî mûcebince merkûme Karahisar-ı Sâhib kâ'im-makâmı Yahya Bey bendeleri tarafından ahz ve cemâziyelahiresinin dokuzuncu günü menfâsı olan Isparta'ya bi'l- vusûl menfiyyen meks ü ikâmet etdirilmiş olduğunu nâtık Isparta nâ'ibinin i'lâmıyla Karahisar meclisinin mazbatası ve müşîri Sâlih Paşa Hazretleri'nin tahrîrâtı me'âlleri bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 9 Ş sene (1)260.

Şerh 2: Nâ'ib-i sâbık Mehmed Sâdık'ın ıtlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır**.** Fî-evâil-i B sene (1)260.

Hâlâ mülhakâtıyla Konya müşîri vezîrim Ömer Paşa i*clâluhû'ya* ve Isparta kazâsı nâ'ibine hüküm ki:

Konya eyâletinde kâin Boynu İncelü aşîreti nâ'ibi sâbık Mehmed Sâdık ve kâim-makâmı el-Hac Sâlih ile müdîri Hüseyin Bey'in âşiret-i merkûme ahâlî haklarında zuhûra gelen zulm u ta'âddîleri Konya meclisinde ma'rifet-i şer'le bi'l-muhâkeme tebeyyün ü tahakkuk ederek sûret-i muhâkemelerini mübeyyin nizâm ve der-bâr-ı

şevket-karâr-ı mülûkâneme takdîm olunan mazbata ve i'lâm-ı şer'î ile evrâk-ı sâ'ire Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'ye lede'l-havâle mazbata-i mezkûrede beyân olunduğu vechle mûmâ-ileyhümânın masârıf nâmına ve nâm-ı ahz ile aşîret-i merkûmeden tevzî' ü tahsîl eylemiş oldukları gayr-ı ez-bekâya doksan bir bin sekiz yüz bu kadar guruş zimmet-i müsbetelerinin istirdâdıyla aşîret-i merkûmenin iş bu rûz-ı kasem virgülerine takas u mahsûb olunması lâzımeden olub ancak bi'l-cümle teb'a ve re'ayâ ve berâyânın asâyiş ü me'muriyetleri matlûb u mültezim-i şâhânem olduğu hâlde mûmâ-ileyhümânın bu vechle hareketleri kendülerine azîm-i töhmet ü kabahat olarak bi'l-vucûh rızâ-yı ma'delet-iktizâ-yı mülûkâneme ve kavânin-i mü'esseseye mugâyir ü münâfî idüği vazâhatden ve ahâlî hakkında bu makule cevr ü zulme cesaret edenlerin derece-i cünhalarına göre hakk-ı tarîk ve nefy u tagrîb ve pranga-bend ile te'dîb olunmaları zeyl-i kânun-ı cezâ ahkâmı iktizâsından bulunduğuna binâen kâim-mâkam mûmâ-ileyhin Der-sa'âdet'de vürûdunda Gelibolu'ya ve müdîr-i mûmâ-ileyhin mahallinden Karahisar-ı Sâhib'e ve nâ'ib-i mûmâ-ileyhin dahi bir münâsib mahalle nefy u iclâları zımnında evâmir-i aliyyem ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı mezkûrdan **[9]** bâ-mazbata ifâde olunmuş ve ol vechle icrâsına irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'alluk ederek ol-bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı şehriyârânem-i mehâbet-rîz sünûh-ı sudûr olmuş ve muktezâ-yı münifî üzre iktizâ-yı icrâ ve keyfiyyet makâm-ı celîl-i vekâlet-i mutlakam cânibinden tafsîlen iş'ar u inbâ kılınmış olmağla bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müfti'l-enâm olan Mekkî-zâde *Mevlânâ* Mustafa Âsım *edema'llâhû te'âlâ fezâ'ilehû* nın işaretleri mûcebince nâ'ib-i mûmâ-ileyhin dahi Isparta kazâsına nefy u iclâ olunması fermânım olmağın iş bu emr-i şerîfim ısdâr u tesyâr olunmuşdur. İmdi sen ki müşîr-i müşârun-ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfimde merkûmu ahz ve tarafından mübâşire terfîken nizâmı vechle Isparta kazâsına nefy u irsâle sarf-ı rü'yet eyleyesin ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü Der-sa'âdet'ime i'lâma mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâsıt-ı M sene (1)260.

[9/1]

Şerh 1: Kâim-makâm-ı mûmâ-ileyh Muharremü'l-harâmın yigirmi beşinci çeharşenbe günü mahall-i menfâsı olan medine-i Gelibolu'ya bi'l-vusûl menfiyyen meks ü ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm-ı şer'înin bâ-fermân-ı âlî kaydı bâlâsına şerh verildi. Fî- 26 S sene (12)60.

Şerh 2: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâhir-i B (1)260.

Bir sûreti mütehayyizân-ı ricâl-i devlet-i aliyyeden Dîvân-ı De‘âvî nâzırı Mustafa Mazlûm Bey *dâme uluvvuhû'*ya ve Gelibolu nâ'ibine [ ]

Kâ'im-makâm-ı mûmâ-ileyhin dahi Der-sa‘âdet'e vürûdunda Gelibolu'ya nefy u iclâsı zımnında işaret-i aliyyeden sarf-ı nazar olunarak. Aslına tatbiken.

[9/2]

Şerh 1: Mûmâ-ileyh Hüseyin Bey'in mahall-i menfâsı olan Karahisar-ı Sâhib'e irsâl olunduğunu nâtık Konya eyâleti defterdârı sa‘adetlü efendinin inhâsıyla menfâsında meks ü ikâmet etdirildiğini mübeyyin Karahisar-ı Sâhib nâ'ibinin vârid olan i‘lâm-ı me'alleri bâ-fermân-ı âlî kaydı bâlâsına şerh verildi. Fî- 13 RA (12)60.

Şerh 2: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâhir-i B Sene (1)260.

Bir sûreti yine müşîri müşârun-ileyhe ve Karahisar-ı Sâhib nâ'ibine [ ]

Müdîr-i mûmâ-ileyhin dahi Karahisar-ı Sâhib'e nefy u iclâsı zımnında. Kezalik.

[9/3]

Şerh 1: Ba‘zı şurût ile ıtlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-Evasıt-ı S Sene (1)261.

Şerh 2: Ber-mantûk-ı fermân-ı âlî merkûm Hüseyin mahall-i menfâsı olan Kavala'ya menfiyyen meks ü ikâmet olduğunu nâtık Selânik eyâleti müşîri sa‘âdetlü atûfetlü Vâsıf Paşa Hazretleri'nin fî-11 S sene (12)60 tarihiyle müverrih vârid olan şukkası me'âli bâ-fermân-âlî kaydı bâlâsına şerh verildi. Fî-15 S (1)260.

Mülhakâtıyla Selânik müşîri vezîrim Mehmed Vâsıf Paşa i*clâluhû'ya* ve Kavala nâ'ibine hüküm ki:

Selânik sancağı dâhilinde kâ'in Toprak kazâsı müdîri bulunan Mehmed Bey'den bazı kurâ ahâlîsi iştikâ etmekde olduğundan müdîr-i mûmâ-ileyh ile sükkân-ı merkûm Selânik meclisine celb ü ihzâr ile lede'l-muhâkeme müdîr-i mûmâ-ileyhin mugâyir te‘âliyât-ı aleyh ve münâfî-i ma‘delet-i seniyyem bir gûne hareketi tahakkuk etmeyüb

mücerred Potamyalı Hüseyin nâm şahsın garaz u nefsâniyyet ve ahâlîyi ifsâdından neş'et eylediği tebeyyün etmüş idüğine binâ'en mîr-i mûmâ-ileyhin müdîrlik-i mezkûrede kemâ-kân ilkâ ve merkûm Hüseyin Kavala cânibine irsâl ü isrâ olunduğu beyânıyla iktizâsının icrâsı husûsu sen ki müşîr-i müşârun-ileyhsin bu def'a tarafından tahrîr u iş'âr ve ol bâbda tanzîm olunan i'lâm-ı şer'î ve mazbata dahi takdîm ü tesyâr olunmuş ve me'al-i inhâya nazaran müdîr-i mûmâ-ileyhin bir gûne cünhâsı olmayub mücerred-i merkûmun ifsâdından ibâret olduğu anlaşılmış olduğuna ve merkûmun kabahati fesâd kavli kabîlinden olub bu makûle fesâd-ı kavliyyeye cür'et edenlerin bir seneden beş seneye kadar vaz'-ı kürek olunması kânûn-ı cezâ ahkâmından olduğu misillü kaziyyeleriyle dahi te'dîb olundukları emsâlinden bulunmuş idüğine binâ'en merkûmun irsâli tarihinden i'tibâren bir sene müddet Kavala'da menfiyyen meks ü ikâmet etdirilmesi bâbında emr-i şerîfim ısdârı hususu Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ kılınmış olmakdan nâşi mûcebince merkûmun bir sene müddetle menfiyyen Kavala'da meks ü ikâmeti fermânım olmağın iş bu emr-i şerîfim ısdâr u tesyâr olunmuşdur. İmdi keyfiyyet ma'lûm-ı dirâyet-melzûmun oldukda icrâ-yı îcâbına mübâderet eyleyesin. Ve sen ki na'ib-i mûmâ-ileyhsin merkûmu vusûlü tarihinden itibaren bir sene müddet ol tarafda menfiyyen meks ü ikâmet itdirüb müddet-i mezkûre zarfında hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâe-i ruhsatdan mübâ'adet ve müddet-i mezkûrenin inkızâsında merkûmun tahliye-i sebîliyle lâzım gelen i'lâmını takdime mübâderet eylemen bâbında. Fî evâhir-i M sene (12)60.

[9/4]

Muş nâ'ibine hüküm ki:

Ermeni milleti râhiblerinden Harpurutlu Uskerman? nâm râhib ayinlerinden ve tavr-ı ra'iyyete münâfî harekete ictisâr eylediği İstanbul ve tevâbi'-i Ermeni patriki *iftihâr* Asvarador Piskoposu *dâmet rütbetuhû* tarafından bâ-takrîr inhâ olduğuna mebnî bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince Muş kazâsında kâ'in Çanlı Kilise nâm manastıra nefy u iclâ olunmuş ise de râhib-i mersûm ıslâh-ı nefs idüb fî-mâ-ba'd mugâyir-i âyîn harekâtda bulunmamak ve manastır-ı mezbûr rehâbinî zümresinden olmak üzre kemâ-kân manastır-ı mezbûrda ikâmet edeceğine müteahhid olmuş olduğundan bahisle afv u ıtlâkına müsâ'ade-i aliyyem erzân kılınması husûsunu bu def'a patrik-i mûmâ-ileyhin memhûr-ı takrîr-i takdîmiyle istid'â etmekden nâşî

mûcebince râhib-i mersûmun afv u ıtlâkı fermânım olmağın mersûmun ber-minvâl-i muharrer cürmü afv olunduğu sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin ma'lûmun oldukda kayd-ı nefyden tahliye-i sebîliyle menfî mu'âmelesi olunması bâbında. Fî-evâhir-i M sene (1)260.

[10/1]

Şerh 1: Sûr-ı hümâyunda ıtlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâil-i C sene (1)261.

Midye ve Dimetoka nâ'ibleri *zîde ilmuhûmâ'*ya hüküm ki:

Midye kasabası metropolidi Gaikorpos? nâm râhibin kasaba-i mezbûre mütemekkinlerinden Mihadaki? nâm zimmîde olan ma'lûmü'l-mikdâr matlûbeti mersûm vermekden imtinâ' eylemiş olduğundan başka bir takım tezvîrât u effaka ile râhib-i mesfûrun fuzûlî biraz akçesini dahi almış ve mersûma sebb ü şetm eylemiş olduğundan mersûm Mihadaki meclis-i şer'e celb ile lede'l- istintâk râhib-i mesfûrdan cem'an iki bin beş yüz guruş aldığını ikrâr u i'tirâf etmiş ve mersûm ırz u edebiyle mukayyed olmayub daima şerr ü fesâd ile me'lûf bulunmuş olduğuna ve kasaba-i mezbûre re'âyası dahi kendüsinden dilgîr ü müteneffir olduklarına binâen meblağ-ı mezbûrun istirdâdıyla mersûmun bir mahalle tard u def'i husûsu kasaba-i mezbûre meclisi tarafından bu def'a bâ-mazbata inhâ olunmuş ve mersûmun fi'l-hakîka uygunsuz harekâta cür'etinden mâ'ada âyînlerinden mugâyir hâlâtda bulunmasından dolayı şâyân-ı te'dîb görünmüş olduğundan bahisle li-ecli't-te'dîb Dimetoka'ya nefy u tagrîb olunması hâlâ İstanbul ve tevâbi'-i Rum patriki ve cemâ'at-ı metropoliden taraflarından dahi bir kıt'a memhûr arz-ı hâl takdîmiyle ifâde ve inhâsı olunub siyâk-ı inhâya nazaran mersûm edebsiz makûlesinden olmasıyla kasaba-i mezbûreden tard u def'i lâzım gelmiş olduğundan mersûmun li-ecli't-te'dîb Dimetoka'ya nefy u iclâsı bâbında emr-i şerîfim ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde olunmuş ve ol vechle icrâsına irâde-i aliyyem müta'allik olmuş olmağla mûcebince mersûmun li-ecli't-te'dîb Dimetoka'ya nefy u tagrîb olunması fermânım olmağın iş bu emr-i şerîfim ısdâr u tesyâr olunmuşdur. İmdi senki Midye kazâsı nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfîmde mersûmu patrikhâne hademesinden ta'yîn olunan âdeme terfîkan Dimetoka'ya nefy u irsâle müsâra'at eyleyesin ve sen ki Dimetoka nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde mersûmu ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve

vusûlünü Der-sa‘âdet’ime inhâ vü i‘lâma mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâsıt-ı S sene (1)260.

[10/2]

Şerh 1: Sûr-ı hümâyunda ıtlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî evâil-i CA sene (1)261.

Ankara nâ’ibine hüküm ki:

Katolik milletinden fi’l-asl Ankaralı Mosis veled-i Agob nâm zimmî kendü halinde olmayub mugâyir-i âyîn ve hilâf-ı tavr-ı edeb bâzı uygunsuz harekâta ictisâr eylediğinden ve her ne kadar kendüye nush u pend olunmuş ise de mütenebbih olmadığından te’dîb ü terbiyesi lâzım geldiğine mebnî mersûmun patrikhâne tarafından me’mûr ma‘rifetiyle fî-mâ-ba‘d Der-sa‘âdetim’e gelmemek üzre vilâyeti olan Ankara’ya nefy u iclâsı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu Katolik patriki *iftihâr muhtaru’l-milleti’l-mesihiyye* Karabet râhib *dâmet rütbetuhu* südde-i sa‘âdetim’e memhûr-ı takrîr-i takdîmiyle istid‘a etmekden nâşî mûcebince mersûmun nefy u iclâsı fermânım olmağın imdi mersûm bu tarafda ahz u ba‘d-ezîn Der-sa‘âdet’ime ayak basmamak şartıyla me’mûriyet-i teslîmen vilâyeti olan Ankara’ya nefy u irsâl kılındığı sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin ma‘lûmun oldukda mersûmu ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb fî-mâ-ba‘d Der-sa‘âdet’ime salıverilmemesi husûsuna ve vusûlünü Der-sa‘âdet’ime i‘lâma mübâderet olunmak bâbında. Fî-evâsıt-ı S sene (1)260.

[10/3]

Mütehayyizân-ı mîr-i mîrân-ı kirâmımdan Bolu eyâleti mutasarrıfı el-Hâc Ahmed İzzet Paşa *Dâme ikbâluhû’ya* ve Kangırı nâ’ibine hüküm ki:

Bolu meclisi a‘zâsından Dergâh-ı mu‘allâm Kapucubaşılarından Mehmed Bey d*âme mecduhû* hakkında iştikâ içün Der-sa‘âdet’ime gelmiş ve mu’ahharan vukû‘ bulan inhâya mebnî bu tarafdan ahz u girift ile Bolu cânibine gönderilmiş olan ma‘lûmü’l-esâmî eşhâs Bolu meclisinde vücûhîde ve ahâlîden lâzım gelenler hâzır oldukları hâlde lede’l-muhâkeme eşhâs-ı merkûmeden Ümmî Kemâl türbedârı molla Mustafa’nın mîr-i mûmâ-ileyh hakkında hilâf-ı vâki‘ iştikâya tasaddî ile inhilâl-i şirâze-i nizâm-ı memleketi mûcib harekâta ibtidârı tebeyyün ü tahakkuk eylediği olduğundan zuhûr-ı

irâde-i aliyyeme değin merkûm Mustafa meclise ilkâ olunduğu beyânıyla iktizâsının icrâsı husûsu bu def‘a bâ-mazbata vü i‘lâm inhâ olunub siyâk-ı inhâya nazaran merkûm Mustafa şerîr gürûhundan olarak bu misillülerin bir sene müddetle mahallinde vaz‘-ı pranga olunarak hidemât-ı süfliyyede bi’l-istihdâm müddet-i merkûme zarfında ıslâh-ı nefs idüb kendüden emniyyet hâsıl etdirderek ahâlîden kefîl verebilir ise sebîl-i tahliye olunması ve bu sûretle salâhı zâhir olmayub ahâlîden kefîl veremediği hâlde müddetinin temdîdi kânun-ı cezâ ahkâmı iktizasından ve prangaya birle nefy ile te’dîbi dahi emsâlinden bulunmuş olduğuna mebnî merkûmun habs tarihinden i‘tibâren **[11]** li-ecli’t-te’dîb bir sene müddetle Kangırı’ya nefy u tagrîb olunması ve müddet-i merkûme hitâmında salâh hâli zâhir olur ve ahâlîden kefîl verebilür ise sebîl-i tahliye ve böyle olmadığı hâlde müddetin temdîdi bâ-i‘lâm-ı iş‘ar ve mütemekkin kılınması zımnında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde olunmaktan nâşi mûcebince merkûmun vech-i muharrer üzre bir sene müddetle Kangırı’ya nefy u iclâ olunması fermânım olmağın Divân-ı hümâyûnumdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr u tesyâr olunmuşdur. İmdi sen ki Paşa-yı müşârün-ileyhsin keyfiyyet ma‘lûmun oldukda merkûmû derhâl tarafından mübâşire terfîkan nizâmı vechle Kangırı’ya nefy u irsâle sarf u rü’yet eyleyesin ve sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde merkûmu ol tarafda bir sene müddet menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâe-i ruhsattan mücânebetle vusûlünü der-bâr-ı şevket-karârıma i‘lâm u işâret ve müddet-i mezkûre hitâmında ber-minvâli muharrer kefîl veremediği hâlde müddedin temdîdiçün keyfiyyet tekrâr Der-sa‘âdet’ime i‘lâm u iş‘ârına mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâil-i S sene (12)60.

[11/1]

Hâlâ mülhakâtıyla Trabzon vâlîsi vezîrim Abdullah Paşa *iclâluhû’ya* ve Kastamonu nâ’ibine hüküm ki:

Bundan akdem hilâf-ı rıza harekete ibtidârına mebnî sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince menfâsı Kastamonu’ya tahvîl kılınmış ve menfâsından Bağdad cânibine giderek bu def‘a Der-sa‘âdet’ime gelmiş olan Tuzcuoğullarından Abdulazîz karîn-i terbiye olarak ıslâh-ı nefs etmiş ve evlâd u ıyâli dahi kemâl-i sefâlet ü ıztırâba dûçâr olmuş olduğundan fî-mâ-ba‘d hilâf-ı rızâ hareketde bulunmamak şartıyla merhameten afv u

ıtlâkına müsa‘ade-i seniyye-i mülûkânem erzân kılınması husûsu sen ki vâlî-yi müşârun-ileyhsün tarafından bâ-tahrîrât inhâ vü iş‘âr olunmakdan nâşi bundan böyle kendü hâliyle meşgûl olub hilâf-ı rızâ hareketde bulunmamak üzre afv u ıtlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûru Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbâta ifâde vü inbâ kılınmış olmağın merhâmet-rîz sünûh u sudûr olan emr-i hümâyûn-ı şevket-makrûn-ı pâdişâhanem mûcebince merkûmun afv u ıtlâkını mülhak Dîvân-ı Hümâyûn’umdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr olunmuşdur. İmdi şart-ı mezkûr ile merkûmun afv u ıtlâkına müsâ‘ade-i seniyye-i mülûkânem erzân kılındığı ma’lûm-ı dirâyet-melzûmun oldukda ba‘d-ezîn kendü hâliyle meşgûl olarak du‘â-yı devâm-ı eyyâm-ı ömr ve devlet-i şâhâneme muvâzabet eylemesi esbâbını istihsâle sarf u rü’yet eyleyesin ve sen ki nâ’ib-i mumâ-ileyhsin sen dahi merkûmun sicil-i mahkemede olan kaydının terkîni husûsuna mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâhir-i S sene (1)260.

[11/2]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı celâdet-ünvân kâtil-i merkûm verese-i maktûle hâzır oldukları hâlde icrâ-yı hükm-i kısasına ibtidâr olunduğunu nâtık vârid olan i‘lâm u mazbata ve tahrîrât mazmûnu bâ-fermân-ı âlî kaydı bâlâsına şerh verildi.Fî-19 B Sene (12)60.

Rîcâl-i devlet-i âliyyemden Edirne eyâleti defterdârı ve kâ’im-makâmı Mehmed Seyyid *zîde ulûvvühu’ya* ve dergâh-ı mu‘allâm kapucubaşılarından Filibe kâ’im-makâmı Abdulvâhîd d*âme mecduhû’ya* ve Filibe nâ’ib ve müftîsi z*îde ilmuhumâ’ya ve* a‘zâ-yı meclis *zîde kadruhûm*’a hüküm ki:

Filibe menfâsına muzâfa Konuş nahiyesine tâbi‘ Karacahalil karyesi sâkinlerinden olub bundan mukaddemce madrûben fevt olan Halil Hoca ibn-i Hakkı nâm kimesnenin hasren vârisi bulunan babası Hakkı ibn-i İsmâîl nâm kimesne kazâ-i mezbûr meclisinde afv olunan meclîs-i şer‘-i şerîf üzrede Köstenic nâhiyesine tâbi‘ Çukurlu karyesi mütemekkînlerinden Pavlo veled-i Niko nâm zimmî Şarlı karyesinde çâryek mesâfe mahalde leylen sa‘at iki sularında pištov endahtıyla merkûm Halil Hocayı göğsünden darb ederek merkûm müte’essiren vefât etmiş olduğundan icrâ-yı kısas olunmasını bi’l-verâse iddi‘a vü ısrâr ve mersûm pavlo dahi ber-minvâl-i muharrer mâdde-i katlin kendüsinden vukû‘unu bâ-tav‘ ve’r-rızâ i‘tirâf u ikrâr etmekle vâris-i kibâr için istîfâ-yı kısas ber-mûceb-i fetvâ-yı şerîf meşru‘ olduğundan ol-bâbda lâzım gelen emr-i şerîfimin

ısdârı bâ-i‘lâm u mazbata inhâ olunmuş ve ber-mantûk-ı i‘lâm vârîs-i maktûl bundan böyle kâtili afv etmedikce kâtilin tav‘an ikrârı mûcebince vâris-i mezbûr huzûrunda kısas olunmak lâzım geldiği cânib-i fetvâhâneden ve işâret kılınmış olmakdan nâşî cezâ kânûnnâme-i hümâyûnum ahkâmı mûcebince keyfiyyet-i cânîb-i celîli’l-menâkıb-ı pâdişahanemden ba‘de‘l- istîzân mahallinde huzûr-ı vârisde kâtil-i mersûm Pavlo zimmînin icrâ-yı kısası ibtidâr olunmak üzre emr-i şerîfim ısdârı lâzım geleceği Meclis-i Vâlâ-yı- Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol-bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı pâdişâhânem-i mehâbet-rîz sünûh u sudûr olmuş olmağın siz ki defterdâr ve kâim-makâm ve nâ’ib ve sa’ir mûmâ-ileyhümasız vusûl-i emr-i şerîfîmde ber-minvâl-i muharrer vâris-i mezbûr bundan böyle afv etmediği halde huzûrunda kâtil-i mersûm Pavlo’nun ber-nehc-i şer‘-i icrâ-yı kısasına mübâderet eylemeniz fermânım olmağin iş bu fermân-ı kazâ-cereyânım ısdâr u tesyâr olunmuşdur. İmdi keyfiyyet ma‘lûmunuz oldukda badehu beyân olunduğu vechle ber-muktezâ-yı şer‘-i şerîf icrâ-yı hükm-i kısasa mübâderet ve keyfiyyeti Der-bâr-ı şevket-karârıma i‘lâm u işâret eylemeniz bâbında. Fî-evâhîr-i S sene (12)60.

[11/3]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı celâdet-ünvân kâtil-i merkûm verese-i maktûle hâzır oldukları halde icrâ-yı hükm-i kısasına ibtidâr olunduğunı nâtık vârid olan i‘lâm ve mazbata ve tahrîrât me’âlleri bâ-fermân-ı âlî kaydı bâlâsına şerh verildi. Fî-12 R sene (12)60.

Bir sûreti yine defterdâr ve kâim-makâm-ı mumâ-ileyhümâya ve sâire [ ]

Medîne-i Filibe’ye muzâfâ Tatarpazarı kazâsı sâkinelerinden olub bundan mukaddemce katîlen müteveffiye olan Hadice bint-i Zeyne’l-âbidîn nâm hatunun verâseti zevce-i metrûki Hüseyin bin Ahmed ile sadrî sagîr oğlu Tâhir’e münhasıra olduğundan merkûm Hüseyin meclis-i mezkûrede Arnavud tâ’ifesinden **[12]** ve Görice kazâsı ahâlîsinden Hayrullah bin İbrâhim nâm şahıs mûrisesi mezbûreyi ve ma‘iyyetinde olan sulbiyye sagîre kızı Fatıma’yı Filibe’ye götürmek bahânesiyle leylen öküz arabasına tahmîl ederek Tatarpazarı kurâsından Cernekos? ve Karamûsalı karyeleri beyninde vâk‘i kabristân civârında bi-gayr-i hakkın kebir bıçak ile kat‘ı vü i‘dâm eylediğinden icrâ-yı kısas olunması kendü tarafından asâleten sagîr-i merkûm Tâhir cânibinden vesâyeten

iddi‘â vü ısrâr ve kâtil-i merkûm Hayrullah dahi mâdde-i kıtâlın ber-minvâl-i muharrer kendüsinden vukû‘unu bi’t-tav‘ ve’r-rızâ i‘tirâf u ikrâr eylediğine mebnî ikrârı mûcebince şer‘an kısas olunması bâbında emr-i şerîf ısdârı bâ-i‘lâm ve mazbata inhâ olunmuş ve ber-mantûk i‘lâm vâris-i mezbûr bundan böyle kâtili afv etmedikce kâtilin tav‘an ikrârı mûcebince huzûrunda kısas olunmak lâzım geldiği cânîb-i fetvâhâneden tahrîr ü işâret kılınmış olmaktan nâşî kâtil-i merkûmun icrâ-yı kısasıçün. Aslına tatbiken.

[12/1]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı kazâ-cereyân kâtil-i mersûm Vasil’in verese-i maktûle hâzır oldukları halde icrâ-yı hükm-i kısasına ibtidâr olunduğuna nâtık vârid olan i‘lâm ve şukka me’âlleri bâ-fermân kaydı bâlâsına şerh verildi. Fî- 9 R sene (12)60.

Bir sûreti Hâcegân-ı Dîvân-ı Hümâyûn’umdan Ayvalık kâ’im-makâmı Ahmed *zîde mecduhû*’ya Ayvalık nâ’ibine ve a‘zâ-yı meclise [ ]

Ayvalık kasabası mahallâtından yukaru mahallede mütemekkin iken bundan akdem katîlen hâlik olan Haci Dimitri veled-iYorgi nâm zimmînin verâseti zevce-i metrûkesi Emesude bint-i Estihat? Nasrâniyye ile sulbiyye kebîre kızları Anşak Şabe? ve Desniye Valki ve Katerina’ya ve ma‘lûmü’l-esâmî çend nefer yetimlerine münhâsıra olduğundan verese-i mezbûre kasaba-i mezbûre meclisinde akd olunan meclis-i şer‘î şerîf üzre fi’l-asl Midillü cezîresi kurâsı re‘âyasından olub onsekiz seneden berü mahall-i mezbûrede mütemekkin olan Vasil veled-i Marko nâm şahıs bundan mukaddem hâlik-i mersûm tesâdüf ile bi-gayr-i hakkın amden ufak bıçak ile sağ tarafın kulağı ardından darb u cerh ederek mersûm Haci Dimitri ol anda müte’essiren helâk olmağla icrâ-yı kısas olunması bil-verâse iddi‘a vü ısrâr ettiklerinde kâtil-i mersûm inkâr etmekle verese-i merkûmeden beyyine taleb oldukda kasaba-i mezbûre mütemekkinlerinden Dimitri veled-i Mihâl Kardevih ve Aleksi veled-i Yorgi Bayle ve Miçadak veled-i Haci Yorgi nâm zimmîlerin şehâdet-i makbûleleriyle sâbit ü tahakkuk olmuş olduğundan kâtil-i mersûm Vasil zimmînin ibreten li’s-sâirîn icrâ-yı kısas olunması bâbında emr-i şerîfimin ısdârı bâ-‘ilâm u mahâzır inhâ olunmuş ve ber-mantûk-ı‘ilâm kâtil-i mersûma kısas lâzım geldikde bundan böyle verese afv etmedikleri halde huzûrlarında istifâ-yı kısas olunmak iktizâ eylediği cânib-i fetvâhâneden tahrîr u işâret kılınmış olduğu beyânıyla mersûm Vasil’in icrâ-yı kısasıçün. Kezâlik.

[12/2]

Sîs kazâsı nâ'ibine hüküm ki:

Ermeni râhiblerinden Gürün kasabasında mütemekkin iken hilâf-ı tavr-ı ra'iyyet harekete ibtidâr eylediğine binâen bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfimle li ecli't-te'dîb Sis'de kâ'in Ermeni manastırına nefy olunan Karabet nâm râhib ıslâh-ı nefs etmiş ve ba'd-ezîn mugâyir-i tavr-ı ra'iyyet harekâtında bulunmayarak manastır-ı mezbûr rehâbinî zümresinden olmak üzre kemâ-kân kasaba-i mezbûrede ikâmet edeceğini kabûl u inhâ eylemiş olduğu beyânıyle Der-sa'âdet'ime gelmemek şartıyla vech-i meşruh üzre ıtlâkı husûsu İstanbul ve tevâbi'-i Ermeni patriki Asvarador *dâmet rütbetuhû* tarafından südde-i sa'âdet'ime takdîm olunan memhûr takrîriyle istid'â olmakdan nâşî mûcebince ıtlâkı fermânım olmağın icrâyı ber-vech-i muharrer mersûmun cürmü afv kılındığı sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin ma'lûmun oldukda ba'd-ezîn râhib-i mersûmun nefy u mu'âmelesi olmaması bâbında. Fî-evahîr-i S sene (12)60.

[12/3]

Bursa mollasına hüküm ki:

Sarraf tâ'ifesinden olub hilâf-ı rızâ-yı şahânem ve mugâyir-i nizâm harekete ibtidârı tebeyyün ü tahakkuk eylediğine mebnî bundan akdemce Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'm karârı mehâbet-rîz sünûh-ı sudûr olan emr-i hümâyûn-ı şâhânem muktezâsı üzre sâdır olan emr-i şerîfimle Bursa'ya nefy u iclâ olunmuş olan Cezâyirli oğlu Mıgırdic nâm zimmî menfâsında ve ıyâl ü evlâdları bu tarafta sefîl ü ser-gerdân ve inâyet ü merhamet-i seniyyeme şâyeste vü şâyân olarak karîn-i terbiye olmuş olmakdan nâşî ba'd-ezîn sarraflık etmemek üzre mersûmun afv u ıtlâkı husûsuna müsâ'ade-i aliyyem erzân kılınması Meclis-i Vâlâ-yı mezkûrede ittifâk-ı umûmî ile tensîb ü inbâ olmuş olmakdan nâşî ol bâbda merhamet-efzâ-yı sünûh u sudûr olan emr-i hümâyûn-ı şevket-makrûn-ı mülûkânem mûcebince fî-mâ-ba'd sarraflık etmemek şartıyla mersûmun tahliye-i sebîli fermânım olmağın icrâsı mersûmun şurût-ı mezkûr ile afv u ıtlâkına müsâ'ade-i seniyye-i mülûkânem erzân kılındığı sen ki Mevlâna-yı mûmâ-ileyhsin ma'lûmun oldukda fî-mâ-ba'd sarraflık hidmetinde bulunmaması ve ırz u edebiyle mukayyed olması husûsunu gûş-ı hûşuna gereği gibi telkîn ü tefhîm birle

mersûmun kayd-ı nefyden ıtlâkı husûsuna mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâsıt-ı S sene (12)60.

[13/1]

Trabzon nâ'ibine hüküm ki:

Bosna ahâlîsinden olub bundan akdem ihtilâl-i şirâze-i nizâm-ı memleketi mûcîb harekât-ı reddiyeye ictisâr eden kesândan Bosna vâlîsi bulunan taraflarından inhâ olunmadıkça sebîl-i tahliye olunmamak şartıyla sâdır olan emr-i şerîfim mûcîbince Trabzon'a nefy u tagrîb olunmuş olan Gâzî Hüsrev Bey vakfı mütevellisi Ahmed Ziyâ Bey müddet-i nefyi haylice vakit olduğundan kendüsi menfâsında ve ıyâl ü evlâdı vatanında sefîl ü perişân ve bi'l-vücûh merhamet ü şefkat-i seniyyeme şâyeste vü şâyân olduklarından bahisle merhameten tahlîye-i sebîli husûsu mukaddemce bâ-arz-ı hâl istid'â vü istirhâm olunmuş ve merkûm nâ'ib ü müstagfirin olarak fî-mâ-ba'd hilâf-ı rızâ-yı şâhânem harekette bulunmayacağına erkân-ı eyâlet tarafından ta'ahhüd ü tekeffül olduğuna mebnî merhâmeten afv u ıtlâkı husûsu hâlâ Bosna eyâleti müşîri Düstûr vezîrim Mehmed Kâmil Paşa *İclâluhû* tarafından bu def'a Der-bâr-ı atûfet-karâr-ı mülûkâneme cevâben vârid olan tahrîrâtda beyân u inhâ ve ber-vech-i muharrer merkûmun afv u ıtlâkı husûsu irâde-i seniyyeme menût idiğü Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inhâ kılınmış olmaktan nâşî fî-mâ-ba'd umûr-ı memlekete karışmamak ve kendü haliyle meşgûl ü mukayyed olmak üzre merkûmun afv u ıtlâkına müsâ'ade-i seniyye-i mülûkânem erzân kılınarak ol-bâbda emr-i hümâyun-ı şâhânem merhâmet-rîz sünûh u sudûr olmuş olmağla muktezâ-yı münîfi üzre merkûmun menfâdan salıverilmesi fermânım olmağın Dîvân-ı Hümâyûn'umdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr olunmuşdur. İmdi merkûmun fî- mâbâ'd hilâf-ı rızâ hareketde bulunmamak üzre afv u ıtlâkına müsâ'ade-i seniyyem erzân kılındığı sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin ma'lûmun oldukda şart-ı ıtlâkını gûş-ı hûşuna gereği gibi ifâde vü tefhîm birle kayd-ı nefyden tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâil-i RA sene (12)60.

[13/2]

Bir sûreti Gemlik nâ'ibine [ ]

Ahâlî-i merkûmeden Gemlik'e nefy u iclâ olunmuş olan Âl-i Kadı-zâde Raşid'in ber-minvâl- i muharrer merhameten afv u ıtlâkıçün. Aslına tatbîken.

[13/3]

Bir sûreti Karahisar-ı Sâhib nâ'ibine [ ]

Ahâlî-i merkûmeden Karahisar'a nefy u iclâ olunmuş olan Koluuzun İbrâhim veled-i Abdi'nin ber-minvâl- i muharrer merhameten afv u ıtlâkıçün. Kezâlik.

[13/4]

Bir sûreti Kütâhya nâ'ibine [ ]

Ahâlî-i merkûmeden Kütâhya'ya nefy u iclâ olunmuş olan Bakkal sabuncu Mustafa ve Ahmed'in ber-minvâl- i muharrer merhameten afv u ıtlâkıçün. Kezâlik.

[13/5]

Bir sûreti Bursa kâdısına [ ]

Ahâlî-i merkûmeden Bursa'ya nefy olunmuş olan Sâlih ve Pendelü Mustafa'nın ber-minvâl-i muharrer merhameten afv u ıtlâkıçün. Kezâlik.

[13/6]

Bir sûreti İnegöl Bursa nâ'ibine [ ]

Ahâlî-i merkûmeden İnegöl Bursa'ya nefy u iclâ olunmuş olan çizmeci Hacı Ahmed ve tarakcı Seyyid Osmân Bey'lerin ber-minvâl-i muharrer merhameten afv u ıtlâklarıçün. Kezâlik.

[14/1]

Şerh 1: Tashîh olunduğu vechle tebdîl olunmuşdur.

Şerh 2: Sûr-ı hümâyûn'da ıtlâklarıçün emr-i âlî yazılmışdur. Fî- evâil-i C sene (1)261.

Mîr-i mîrân-ı kirâmımdan Bozok ve Kayseri sancakları mutâsarrıfı Hacı Ali Paşa *dâme ikbâluhû*'ya ve Van kazâsı nâ'ibine hüküm ki:

Ermeni milletinden ve Kayseri mütemekkinlerinden Kalyos oğlu Acı Kevork ve çubukcu Sahaf oğlu Anayiz? nâm zimmîler kendü ırz u edebleriyle mugayyer olmayub inhilâl-i şîrâze-i milleti mûcib harekâta ictisâr etmekde olduklarına her ne kadar nush u pend tebeyyün olunmuş ise de mütenebbih olmayarak harekât-ı sâbıkalarında ısrâr etmekde olduklarından ıslâh-ı nefs edinceye değin li-ecli't-te'dîb bir mahalle nefy u iclâları husûsu kazâ-i mezbûrun murahhas ve kocabaşıları taraflarından inhâ vü iş'âr olunduğu beyânıyle mersûmun mübâşir ma'rifetiyle li-ecli't-te'dîb Van'a nefy u tagrîb olunub ıtlâkları husûsu memhûr-ı takrîr-i takdîmiyle istirhâm olunmadıkca müsâ'ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûru İstanbul ve tevâbi'-i Ermeni patriki *iftihâru'l-muhtâri'l-milleti'l-mesîhiyye* Asvarador *dâmet rütbetuhû* südde-i sa'âdetime memhûr-ı takrîr-i takdîmiyle istid'â etmekden nâşî mû'cibince mersûmânın nefyleri fermânım olmağın imdi sen ki Paşa-yı müşârun-ileyhsin ma'rifetinle mersûmânı ahz u tarafından mübâşire terfîkan Van'a nefy u irsâle sarf-ı rü'yet eyleyesün ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin mersûmun ol tarafa vusûllerinde mersûmânı ol tarafda menfiyyen meks ü ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâklarından mücânebet ve hatve-i vâhide mahall-i âhara salıvirilür ise mes'ûl ü mu'âteb olacağını bilüb ana göre muhafazaları emrine takayyüd ü dikkat ve vusûllerini Der-sa'âdet'ime i'lâma mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâhir-i RA sene (12)60.

[14/2]

Şerh 1: Bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan şukka vü i'lâm mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 6 R sene (1)261.

Şerh 2: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî- evâhir-i CA sene (1)261.

Mülhakâtıyla Diyârbekir eyâleti müşîri vezîrim İsmâîl Paşa *iclâluhû*'ya ve Tokad nâ'ibine hüküm ki:

Arabgîr kazâsında mütemekkin ermeni milleti kabz-ı mâlı bulunan Kazgancı oğlu Haci Garabet nâm zimmî millet-i mersûmeden böylece kırk ellibin guruş mikdârı ziyâde akçe tahsîl ederek zimmetine geçirmiş olduğu bu def'a rü'yet olunmakda olan muhâsebesinde tebeyyün ü tahakkuk etmiş ve bu cihetle milleti kendüsinden dilgîr ü müteneffir olmuş idüğinden mersûmun li-ecli't-te'dîb bir mahalle nefy u tagrîb olunması millet-i mersûme ve kocabaşıları taraflarından niyâz u iltimâs olunmakda idüğü sen ki müşîr-i müşârün-ileyhsin tarafından tahrîr ü inhâ ve ber-vech-i muharrer mersûmun nefy u iclâsı İstanbul ve tevâbi'-i Ermeni patriki tarafından memhûr-ı takrîr-i takdîmiyle niyâz u istid'a olunub mersûmun muhâsebesi bi'r-rü'ye zimmetinde ne mikdar akçe tebeyyün eder ise bi't-tahsîl ashâbına i'tâ vü teslîm olundukdan sonra kendüsinin dahi bir münâsib mahalle nefy u iclâ olunması Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ kılınmış olmakdan nâşî mûcebince mersûmun li-ecli't-te'dîb Tokad kazâsına nefy u tagrîb olunması fermânım olmağın Dîvân-ı Hümâyûn'umdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr u tesyâr olunmuşdur. İmdi keyfiyyet ma'lûm-ı himmetimizden oldukda ber-minvâl-i muharrer mersûmun zimmetinde tebeyyün eden mebâliğin istirdâdıyla ashâbına i'tâ vü teslîm olunarak kendüsinin li-ecli't-te'dîb tarafından mübaşire terfîkan nizâmı vechle Tokad'a nefy u irsâline sarf-ı rü'yet eyleyesün ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsün sen dahi vusûlünde mersûmu ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara harekete irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü Der-sa'âdet'ime i'lâma mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâsıt-ı RA sene (12)60.

[14/3]

Şerh 1: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâil-i C sene (1)260.

Ricâl-i devlet-i aliyyemden Edirne eyâleti defterdârı ve kâim-makâmı Mehmed Sa'id *zîde uluvvuhû'ya* ve Gelibolu nâ'ibine hüküm ki:

Zağra-i Cedîd kazâsı nâ'ibi sâbık Tokâdî-zâde Seyyid Mehmed'in ifsâd-ı beldeye dâ'ir ba'zı harekât-ı nâ-marziyyeye ictisârı tebeyyün eylediğine mebnî li-ecli't-te'dîb Gelibolu'ya nefy u iclâsı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l şeyhü'l-islâm ve

Müfti'l-enâm olan Mekki-zâde mevlânâ-i âlem *edâma'llâhû te'âlâ fezâ'ilehû* işâret etmeleriyle işâretleri mûcebince merkûmun li-ecli't-te'dîb Gelibolu kazâsına nefy u tagrîb olunması fermânım olmağın imdi sen ki defterdâr-ı mûmâ-ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfimde merkûmu derhâl habs ile nizâmı vechle Gelibolu'ya nefy u irsâle müsâra'at eyleyesin ve sen ki nâ'ib-i mumâ-ileyhsin sen dahi vusûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü Der-sa'âdet'ime i'lâma mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâhir-i RA sene (12)60.

[14/4]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı emr-i âlî merkûm Mehmed-i ta'addî mâh-ı rebîü'l-âhirinin onbirinci günü mahall-i menfâsı olan Gelibolu'ya bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet olunduğunu nâtık vârid olan i'lâm u şukka me'âli bâ-fermân-ı âlî kaydı bâlâsına şerh verildi. Fî-26 CA sene (12)60.

Şerh 2: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâil-i C sene (1)260.

Bir sûreti mütehayyizân-ı e'âzim-i ricâl-i devlet-i aliyyemden Dîvân-ı De'âvî nâzırı Mustafa Mazlûm Bey *dâme uluvvuhû'ya* ve Gelibolu nâ'ibine [ ]

El-yevm bâb-ı müşîrîde mahbûs olan talebe-i ulûmdan Konyalı Mehmed Nûri bâzı mer'iyyü'l-hâtır zevâtın mührünü taklid ederek sahtekârlığa cür'et ve oraya buraya tezkere tahrîriyle me'mûriyyet-i saltanat-ı seniyyeyi ta'cize cesaret etmekde olduğundan merkûmun bâ-işâret-i alîyye Gelibolu'ya nefyçün. Aslına tatbiken.

[14/5]

Şerh 1: vusûl u menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 7 C sene(1)260.

Şerh 2: Müdîr Ali Bey'in ıtlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî- evâsıt-ı ZA sene (1)260.

Ricâl-i devlet-i aliyyemden Edirne eyâleti defterdârı ve kâim-makâmı Mehmed Sa'id *zîde uluvvuhû'ya* ve Zağra-i Atîk nâ'ibine hüküm ki:

Dimetoka kazâsı müdîri Ali Bey ile vücûhundan bâzıları bâbında münâfî vukû‘âtından nâşî müdîr-i merkûm ile vücûhdan iktizâ edenler Edirne meclisine celb olunarak lede’l-istintâk kazâ-i mezbûrun kaffe-i kurâ a‘şârı ve rüsûmât-ı sâ’iresinin masârıf-ı ta‘şıratlarıyla ba‘zı subasub? hâsılatı hasâr-zede olarak kurâdan tahmînî görünen ziyân bundan akdem tenzîl ile elli sekiz senesine mahsûben ihâleleri bilâhire iktizâ eden defterleri tanzîm ü irsâl olundukdan sonra müdîr-i merkûm tenzil olunan mebâliği kur’a-i merkûmenin asıl yedlerine hitâm ederek kırk sekiz bin sekiz yüz bu kadar guruş ziyâde tahsîl ile vücûhdan Hacı Hüsrev ve Ârif ve Hacı Hüseyin oğlu Mehmed ve Hacı Ali oğlu Ali nâm kimesneler ile Haci Nikolaki nâm zimmî beynlerinde bi’l-iştirâk ticâret sûretiyle tekâsüm etmiş oldukları tebeyyün ü tahakkuk eylediğine mebnî müdîr-i merkûm azl ile yerine ahîri ta’yin kılınmış olduğu beyânıyla iktizâsının icrâsı husûsu bu def‘a bi’z-zât ifâde vü inhâ olunub bu makûle a‘şâr-ı şer‘îyye ve rüsûmât-ı âdiyyeden fazla olarak ahâlîden bir akçe viresiye? alunur ve hilâf-ı kânûna te‘adî vukû‘ bulur ise tebeyyün eden emvâl mütecâsir olan kesândan ba‘de’l-istirdâd şahsına göre nefy u tagrîb ve vaz‘-ı kürek misillü mücâzât ile te’dîbi kânûn-ı cezâ ahkâmı iktizâsından olduğundan mebâlığ-ı mezbûrenin müdîr-i merkûm ile merkûmûndan ahz u tahsîliyle kendülerinin mahall-i ma‘lûmeye nefy u iclâları bâbında lâzım gelen evâmir-i şerîfimin ısdârı husûsu Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle icrâsına irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol-bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı şehriyârânem-i mehâbet-riz-i sünûh u sudûr olarak merkûmûn içün başka başka evâmir-i ‘âliyyem tasdîr u tesyîr kılınmış olmağla müdîr-i merkûm Ali Bey’in dahi li-ecli't-te’dîb Zağra-ı Atik kazâsına **[15]** nefy u tagrîb olunması fermânım olmağın Dîvân-ı Hümâyûn’umdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr u tesyâr olunmuşdur. İmdi sen ki defterdâr-ı mumâ-ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfimde mîr-i merkûmu tarafından mübaşire terfîkan nizâmı vechle Zağra-ı Atik’e nefy u irsâle mübâderet eyleyesin. Ve sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde merkûmu ol tarafda bilâ-müddet menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ’e-i ruhsata mücânebet ve vusûlünü der-bâr-ı şevket-kârar-ı mülûkâneme i‘lâm u işâret eylemen bâbında. Fî Evâhir-i RA sene (12)60.

[15/1]

Şerh 1: Vusûl u menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i‘lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 7 C sene (1)260.

Şerh 2: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâhir-i Z Sene (1)260.

Bir sûreti yine defterdâr-ı mumâ-ileyhe ve Filibe nâ'ibine [ ]

Merkûmundan Hacı Hüsrev'in bilâ-müddet Filibe'ye nefy u tagrîbi zımnında. Aslı gibi.

[15/2]

Şerh 1: Vusûl u menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-7 C sene (1)260.

Şerh 2: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâsıt-ı ZA Sene (1)260.

Bir sûreti yine defterdâr-ı mumâ-ileyhe ve Malkara nâ'ibine [ ]

Merkûmundan Ârif'in dahi bilâ-müddet Malkara'ya nefyçün. Kezâlik.

[15/3]

Şerh 1: Vusûl u menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-7 C sene (1)260.

Şerh 2: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâsıt-ı L Sene (1)260.

Bir sûreti yine defterdâr-ı mumâ-ileyhe ve Keşân nâ'ibine [ ]

Merkûmundan Hacı Hüseyin oğlu Mehmed'in bilâ-müddet Keşân'a nefy u iclâsıçün. Kezâlik.

[15/4]

Şerh 1: Mersûm Nikolaki'nin vusûl u menfiyyen meks ve merkûm Hacı Ali oğlu Ali akdemce ecel-i mev'ûdıyla irtihâl-i dâr-ı bekâ etmiş olduğunu nâtık vârid kâim-makâmı Seyyid Mehmed Sa'id Efendi'nin vârid olan olan şukkasıyla Rodoscuk nâ'ibinin vârid olan i'lâmı mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-7 C sene (1)260.

Şerh 2: Mersûmun Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evasıt-ı ZA sene (1)260.

Bir sûreti yine defterdâr-ı mumâ-ileyhe ve Tekfurdağı nâ'ibine [ ]

Merkûmundan Hacı Ali oğlu Ali ve Haci Nikolaki'nin dahi bilâ-müddet Tekfurdağı'na nefy u iclâsı zımnında. Kezâlik.

[15/5]

Mîr-i mîrân-ı kirâmımdan Mar'aş sancağı mutâsarrıfı Yusuf Paşa *dâme ikbâluhû'*ya ve Mar'aş nâ'ibi ve müftîsine ve ricâl-i memleket ve sâ'ir iş erlerine hüküm ki:

Mar'aş kal'ası civârında maktûl bulunub zâhirde vâris-i ma'rûf olmadığı cihetle dâ'vâsı taraf-ı saltanat-ı seniyyeme â'id olan Mısırlı seyis Abdullah'ın katili olmak üzre ihzâr olunan seyis tâ'ifesinden Aydınlı Ömer ve Mısırlı Ahmed ve erbâb-ı nâm şahıslar ile muhâsemeye vekil ta'yîn kılınmış olan Evliya nâm kimesne huzûr-ı şer'-i şerîfde lede't-terâfu' merkûm Ömer cevâben taş ile maktûl-ı merkûmun başına darb u cerh ve merkûmân Ahmed ve erbâbı dahi mu'âvenet ü refâkat eylediklerine mebnî merkûm Abdullah müte'essiren vefât etmiş olduğu ve maktûl-ı merkûmun nakd-ı mevâcibesini beynlerinde taksîm eylemiş oldukları kendi ikrarlarıyla tebeyyün ü tahakkuk eylemiş ve ol vechle merkûm Ömer'in kısasına hükm-i şer'î lâhik olmuş olacağı ve mu'âvin-i kâtili olan merkûmânın dahi icrâ-yı te'dîb ü terbiyeleri irâde-i seniyye-i mülûkâneme menût idüği sen ki Paşa-yı müşârün-ileyhsin tarafından der-bâr-ı şevket-kârar-ı şehriyârâneme tahrîr ü inhâ ve ol bâbda verilen i'lâm-ı şer'î dahi ba's ü isrâ olunmuş ve me'âl-i i'lâma nazaran maktûl-i mezbûr Mısırlı Abdullah'ın zâhirde vârîs-i ma'rûf olmağla da'vası tarafı Saltanat-ı seniyyeme âid olmağın mahallinde me'mûr ma'rifetiyle lede't-terâfu' mûcibi kısas olan katl ile katl u i'dâma mütecâsir olduğu ikrâr u i'tirâfıyla mütehakkık olan merkûm Ömer'in kısas olunması ve yâhûd rızasıyla beytü'l-mâl içün tamam diyet alınub ıtlâk kılınması irâde-i şâhâneme menût idüği ve refikleri bulunan merkûmânın mâdde-i katilde müşâreketleri olmayub fakat mu'âvenetleri der-kâr olmağla bu cihetle ta'zîr-i şedide müstahakk oldukları cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i'lâm-ı mezbûre tahrîr ü işâret kılınmış ve merkûm Ömer seyis makûlesinden bulunduğu cihetle diyet i'tâsına iktidârı olmayacağı vâzıhâtdan bulunmuş olduğuna binâen cezâ kânûnnâme-i hümâyûnum ahkâmı mûcebince keyfiyyet cânib-i celîli'l-menâkıb-ı mülûkânemden ba'de'l- istizân merkûmun icrâ-yı kısas bâbında emr-i şerîfim ısdârı ve merkûmânın dahi habsları tarihinden i'tibâren üçer sene müddet pranga-bend olarak hidemât-ı süfliyyede istihdâmları lâzım geleceği Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-

mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı pâdişâhânem-i mehâbet-rîz sünûh u sudûr olmuş ve keyfiyyet makâm-ı celîl-i vekâlet-i mutlakam cânibinden tafsîlen tahrîr ü iş‘âr kılınmış olmağla siz ki Paşa-yı müşâr ve nâ’ib ve müftî ve sâ’ir mumâ-ileyhümasız vusûl-i emr-i şerîfimde kâtil-i merkûm Ömer’in ber-nehc-i şer‘-i icrâ-yı kısasına mübâderet eylemeniz fermânım olmağın iş bu fermân-ı kazâ-cereyânım ısdâr u tesyâr olunmuşdur. İmdi keyfiyyet ma‘lûmunuz oldukda bâlâda beyân olunduğu vechle ber-muktezâ-yı şer‘-i şerîf icrâ-yı hükm-i kısasa mübâderet ve keyfiyyeti der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i‘lâm u işâret eylemeniz bâbında. Fî- evâil-i RA sene (12)60.

[16/1]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı emr-i âlî kâtil-i merkûm verese-i maktûl hâzır oldukları halde icrâ-yı hükm-i kısasına ibtidâr olunduğunu nâtık vârid olan i‘lâm u tahrîrat me’âlleri bâ-fermân-ı âlî kaydı bâlâsına şerh verildi. Fî- 6 CA sene (12)60.

Biga sancağı inzimâmıyla Bahr-ı Sefîd Boğazı muhâfızı vezîrim Sa‘dullah Paşa *iclâluhû r*icâl-i devlet-i aliyyemden Biga defterdârı Sadreddin Bey *zîde uluvvühû’ya ve* Bayramiç kazâsı nâ’ib ve müftîsi *zîde-ilmuhû’ya* ve müdîr-i kazâ ve vücûh-ı memleket *zîde kadruhûm’*a hüküm ki:

Biga sancağı dâhilinde kâ’in Bayramiç kazâsına tâbi‘Yaylacık karyesi ahâlîsinden Yörük Mehmed oğlu Veli nâm şahıs yine kazâ-i mezbûre tâbi‘ Tongurlu karyesi sâkinlerinden Mustafa bin Mehmed nâm kimesneyi kendü menzili önünde tüfenk ve piştov kurşunu ile darb u cerh idüb merkûm Mustafa müte’essiren ol anda vefât etmiş olduğuna ve maktûl-i merkûmun verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi Râbi‘a bint-i Abdullah nâm hatun ile sulbî kebîr oğulları İbrâhîm ve Halîl ve kebîre kızları Ayşe ve Ünzile ve Hafize’ye münhasıra bulunduğuna binâ’en verese-i merkûme huzûr-ı şer‘î ve meclisde icrâ-yı kısas olunması iddi‘â vü ısrâr ve kâtil-i merkûm dahi ber-minvâl-i muharrer mâdde-i katlin kendüsinden vukû‘unu tav‘an i‘tirâf u ikrâr etmiş olduğundan kâtil-i merkûmun kısasına hükm-i şer‘î lâhik olduğu bâ-i‘lâm u mazbata inhâ olunmuş ve ber-mantûk-ı i‘lâm kâtil-i merkûm Veli’ye kısas lâzım gelmekle bundan böyle verese-i maktûl kâtil-i merkûmu kısasdan afv etmedikleri hâlde huzûrlarında kısas olunmak lâzım geldiği cânib-i fetvâhâneden tahrîr ü işâret kılınmış olmakdan nâşî cezâ kânûnnâme-i hümâyûnum mûcebince keyfiyyet cânib-i celîlü’l-menâkıb-ı

mülûkânemden ba‘de’l-isti‘zân ber-vech-i muharrer verese-i merkûme bundan böyle kâtil-i merkûmu kısasdan afv etmedikleri halde icrâ-yı hükm-i kısas olunmak bâbında emr-i şerîfim ısdârı lâzım geleceği Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı pâdişâhanem-i mehâbet-rîz sünûh u sudûr olmuş olmağla sen ki muhâfız-ı müşârun-ileyh ve defterdâr ve sâ’ir mumâ-ileyhümâsız ber-minvâl-i muharrer verese-i merkûme bundan böyle afv etmedikleri sûretde kâtil-i merkûm Veli’nin verese-i merkûme huzûrlarında ber-nech-i şer‘î icrâ-yı hükm-i kısasına mübâderet eylemeniz fermânım olmağın iş bu fermân-ı kazâ-cereyânım ısdâr u tesyâr olunmuşdur.İmdi keyfiyyet ma‘lûmunuz oldukda bâlâda beyân olunduğu vechle ber-nech-i şer‘î icrâ-yı hükm-i kısasına mübâderet ve keyfiyyeti der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i‘lâm u işâret eylemeniz bâbında. Fî- evâhir-i RA sene (12)60.

[16/2]

Bir sûreti mîr-i mîrân-ı kirâmımdan Ankara mutasarrıfı İsmet Paşa *dâme ikbâluhû’*ya ve Ricâl-i devlet-i aliyyemden eyâlet-i merkûme defterdârı Mehmed Ra’uf *zîde uluvvuhû* ve nâ’ib ve müftî *zîde ilmuhû*’ya ve a‘zâ-yı meclis ve sâ’ir iş erlerine [ ]

Ankara eyâletinde vâki‘ Mihâliç kazâsına tâbi‘ Örik karyesi sâkinlerinden İbrâhim bin Süleyman nâm şahıs karye-i merkûm ahâlîsinden Ali bin Hüseyin nâm kimesneyi kazâ-yı mezbûre tâbi‘Ahûr karyesi civârında ba‘de’l-arş tüfenk kurşunuyla bi-gayr-i hakkın amden arkasından darb u ba‘dehû bıçak ile boğazlayub ol vechle katl u zebh eylemiş olduğuna ve maktûl-ı merkûmun verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi Rukiye bint-i Abdurrahman nâm hatun ile sulbîye-i sagîre kızı Fâtıma ve li-ebeveyn er karındaşı Ebû Bekr ve vâlidesi Ümmü Gülsüm bint-i Mehmed’e münhâsıra bulunduğuna binâen verese-i merkûme huzûr-ı şer‘î ve meclisde bi’l-vesâye ve bi’l-asâle icrâ-yı kısas olunmasını iddi‘â vü ısrâr ve kâtil-i merkûm dahi ber-minvâl-i muharrer mâdde-i katlin kendüsinden vukû‘unu tav‘an i‘tirâf u ikrâr eylemiş olduğundan kısasına hükm-i şer‘î lâhik olduğu bâ-i‘lâm u mazbata inhâ olunmuş ve me’âl-i i‘lâm muvâfık-ı şer‘-i şerîf olmağla bundan böyle verese-i kibâr kâtil-i mezbûru afv etmedikleri hâlde ikrârı mûcebince verese huzûrunda şer‘an istîfâ-i kısas lâzım geldiği cânib-i fetvâhâneden

tahrîr ü işâret kılınmış olmakdan nâşî kâtil-i merkûm İbrâhim'in icrâ-yı kısasıçün. Aslına tatbîken.

[16/3]

Hâlâ mülhakâtıyla Silistre müşîri vezirim es-Seyyid Hâfız Paşa iclâluhû'ya ve Ruscuk nâ'ibine hüküm ki:

Cünha-i vakı'alarına mebnî bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince Ruscuk'a nefy u tagrîb olunmuş olan Ayuraca kazâsı muhâssıl vekili sâbık Ali ile Sandık emîni Hüseyin nâm kimesnelerin müddet-i nefyleri münkâziyye olmuş olduğundan bahisle merhâmeten tahliye-i sebîlleri husûsu sen ki müşîr-i müşârun-ileyhsin bu def'a der-bâr-ı şevket-kârârıma vârid olan bir kıt'a tahrîrâtınla takdîm kılınan i'lâmda ifâde olunmuş olunub merkûmân ile diğer sandık emîni Mustafa'nın müddet-i nefyleri bir buçuk seneye vararak müddet-i mu'ayyenelerini hayli vakit geçmiş olmakdan nâşî afv u ıtlâklarına müsâ'ade-i aliyyeme erzân kılınarak ol bâbda lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde kılınmış olduğundan mûcebince merkûmların afv u ıtlâkları fermânım olmağın Dîvân-ı Hümâyûn'umdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr u tesyâr olunmuşdur. İmdi müşîr-i müşâr ve nâ'ib-i mûmâ-ileyhümâsız vusûl-i emr-i şerîfimde merkûmların kayd-ı nefyden tahliye-i sebîllerine mübâderet eylemeniz bâbında. Fî- evâsıt-ı R sene (12)60.

[16/4]

Şerh 1: Ber-mûceb-i emr-i âlî mersûmun pranga-bend ve mersûm Andon'un aldığı meblağ bâlâsından sâhiblerine teslîm olduğunu nâtık vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 23 S sene (12)60.

Mütehayyizân-ı ricâl-i devlet-i aliyyemden Divân-ı De'âvî nâzırı Mustafa Mazlûm Bey *dâme uluvvuhû'*ya ve Bergama kazâsı nâ'ibine hüküm ki:

Re'âyâ-yı devlet-i aliyyemden ve Bergama kazâsı mütemekkinlerinden Katerani oğlu Todori ile Kral oğlu Andon nâm zimmîler rahat durmayub şunun bunun arâzisine ta'arruz etmekde olduklarından başka mersûm Kral oğlu Andon ahâlîden iki nefer kimesnenin asâkir-i nizâmiyye-i şâhânemde bulunan evlâdeyn-i silk-i askerîden ihrâcına

muktedirim diyerek sekiz yüz guruşlarını ahze ictisâr etmiş olmasından nâşî cânîb-i şer‘î şerîfden olunan men‘ ve tahrîre mebnî mersûmlar Der-sa‘âdet’ime firâr ve yine tek durmayarak hilâf-ı rızâ-yı şâhânem harekât-ı reddiyeye ibtidâr etmekde olduklarından icrâ-yı te’dîb ü terbiyeleri husûsu bu def‘a bâ-mazbata **[17]** vü i‘lâm inhâ olunmuş olub keyfiyyet Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’me lede’l-havâle mersûmlar şerîr makûlesinden olduğuna ve bu misillü eşhâsın mahallinde bir sene müddet pranga-bend olarak hidemât-ı süfliyyede bi’l-istihdâm müddet-i mezkûre zarfında kendüsinden emniyyet hâsıl itdirderek ahâlîden kefîl verebilür ise sebîl-i tahliye olunması ve böyle olmadığı hâlde müddet-i temdîd kılınması cezâ kânûnnâme-i hümâyûnum ahkâmı münîfesi iktizâsından bulunduğuna mebnî mersûmlar Der-sa‘âdet’imde bi’t-taharrî buldırılub ber-vech-i muharrer hidemât-ı süfliyyede istihdâmları zımnında mahalline irsâl ve meblağ-ı mezbûrun dahi mersûmdan istirdâd u istihsâl olunması Meclis-i mezkûrede tensîb olunmuş ve ol vechle icrâsına irâde-i aliyyem müta‘allik olmuş olmağla sen ki nâzır-ı mûmâ-ileyhsin ma‘rifetinle mersûmlar ahz olunub nizâmı vechle mahalline irsâl ve esnâ-yı râhda firâr eylememeleri emniyyetinin istihsâline sarf u rü’yet eylemen fermânım olmağın Divân-ı hümâyûnumdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr olunmuşdur. İmdi keyfiyyet ma‘lûmun oldukda ber-minvâl-i muharrer amel ü harekete mübâderet eyleyesin ve sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde mersûmların bir sene müddet pranga-bend olarak hidemât-ı süfliyyede istihdâm ve mersûm Andon’un aldığı meblağ-ı mezkûru dahi bi’l-istirdâd sahiblerine i‘tâ ve teslime dikkat u ikdâm ile müddet-i mezkûre zarfında kabûl-i terbiye idüb kefîl verebildikleri hâlde sebîllerinin tahliyesi ve olmadığı halde müddetlerinin temdîd kılınması husûsu bu tarafa inhâ vü işaret ve vusûllerini dahi der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i‘lâm u iş‘âra mübâderet eylemeniz bâbında. Fî-evâsıt-ı RA sene (12)60.

[17/1]

Şerh 1: Sûr-ı hümâyûnda ıtlâklarıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâhir-i C sene (1)261.

Mülhakâtıyla eyâlet-i Diyarbekir müşîri vezîrim İsmâîl Paşa *iclâluhû’ya* ve Muş nâ’ibine hüküm ki:

Amid kazâsında Ermeni milletine mahsûs Mikâpayasos? ve Madik Araklos demekle ma‘rûf manastırlarda ikâmet üzre olan Koros ve Melkon? nâm râhibler mugâyir-i âyîn hareketde bulunduklarına ve fi’l-asl Muş’da kâ’in Çanlı Kilise rehâbinî zümresinden

olduklarına binâen manastır-ı mezbûra gidüb ikâmet eylemeleri kendülerine tefhîm olunmuş ise de mütenebbih olmayarak harekât-ı sâikalarında ısrâr etmekde oldukları beyânıyla ıslâh-ı nefs edinceye kadar sen ki müşîr-i müşârun-ileyhsin tarafından mübâşire terfîkan zikr olunan Çanlı Kilise manastırına nefy olunub ıtlâkları husûsu memhûr takrîriyle istid‘â olunmadıkca müsâ‘ade olmamak bâbında emr-i şerîfim sudûru İstanbul ve tevâbi‘-i Ermeni patriki *iftihâr* Asvarador *dâmet rütbetuhû* tarafından bu def‘a memhûr-ı takrîr-i takdîmiyle istid‘â olmakdan nâşî mûcebince nefy olunmaları fermânım olmağın imdi vusûl-i emr-i şerîfimde mersûmânı ma‘rifetinle ahz ve tarafından mübâşire terfîkan zikr olunan Çanlı Kilise manastırına nefy u irsâle sarf u rü’yet eyleyesin ve sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde râhib-i mersûmânı manastır-ı mezkûrda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâklarından ve mahall-i âhara salıverilmekden mücânebet ve vusûlünü Der-sa‘âdet’ime inbâya mübâderet eylemeniz bâbında. Fî- evâil-i CA sene (12)60.

[17/2]

Trabzon kazâsı nâ’ibine hüküm ki:

Katolik milletinden Beyoğlu’nda mütemekkin Karine bint-i Oseb nâm Nasrâniyye mugâyîr-i âyîn ba‘zı gûne harekete ictisâr eylediği inhâ olunduğuna mebnî bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince li-ecli't-te’dîb Trabzon’a nefy u iclâ olunmuş ise de mersûme ıslâh-ı nefs idüb bundan böyle rızâ-yı cuyan hareketinden sehv-i i‘tirâf etmeyeceğinden afv ve ıtlâkını niyâz eylemiş ve şayân-ı afv olunduğu tahakkuk kılınmış idüğünden bahisle mersûmenin afv u ıtlâkına müsâ‘ade-i aliyyem erzân kılınması husûsu hâlâ Katolik patriki *iftihâr* Karabet râhib *dâmet rütbetuhû* tarafından südde-i sa‘âdetime-i memhûr-ı takrîr-i takdîmiyle istid‘â olmakdan nâşî mûcebince mersûmenin ıtlâkı fermânım olmağın imdi mersûmenin ol vechle afv u ıtlâk olunduğu sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin ma‘lûmun oldukda fî-mâ-ba‘d o makûle hareketde bulunmamasını ifâde vü telkîn birle kayd-ı nefyden tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâil-i CA sene (12)60.

[17/3]

Şerh 1: Vusûl u menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i‘lâm mazmûnu kaydı bâlâsına bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.Fî-27 CA sene (12)60.

Şerh 2: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâsıt-ı C Sene (1)260.

Mütehayyizân-ı ricâl-i devlet-i aliyyemden Dîvân-ı De‘âvî nâzırı Mustafa Mazlûm Bey *dâme uluvvuhû’*ya ve Tekfurdağı nâ’ibine hüküm ki:

Talebe-i ulûmdan el-yevm bâb-ı müşîride mahbûs olan Kal‘a-i Sultâniyyeli Süleyman ırz u edebiyle meşgûl olmayub hilâf-ı rızâ-yı şahânem harekât-ı nâ-marziyyeye ictisârı cihetiyle merkûmun li-ecli't-te’dîb Tekfurdağı’na nefy u tagrîb olunması bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi’l-fi‘l Şeyhü’l-islâm ve Müfti’l-enâm olan Mekkî-zâde Mevlânâ Mustafa Asım *edâma’llâhû te‘âlâ fezâ’ilehû* işâret etmeleriyle işâretleri mûcebince merkûmun li-ecli't-te’dîb kazâ-i mezbûra nefy u tagrîb olunması fermânım olmağın imdi sen ki nâzır-ı mûmâ-ileyhsin merkûmu celb birle nizâmı vechle Tekfurdağı’na nefy u irsâle sarf u rü’yet eyleyesün ve sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve mahall-i âhara hareketine irâ’e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü Der-sa‘âdet’ime i‘lâma mübâderet eylemen bâbında. Fî- Evâil-i CA sene (12)60.

[18/1]

Şerh 1: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâsıt-ı B sene (1)261.

Mütehayyizân-ı ricâl-i devlet-i aliyyemden Dîvân-ı De‘âvî nâzırı Mustafa Mazlûm Bey *dâme uluvvuhû’*ya ve Trabzon nâ’ibine hüküm ki:

El-yevm bab-ı müşîrîde mahbûs talebe-i ulûmdan Ahıskalı Hâlid nâm şahıs ırz u edebiyle meşgûl olmayub talebe-i ulûma gayr-ı lâyık fıska cür’et ve alât-ı harb çekmeğe cesâret idüb hilâf-ı rızâ-yı şahânem harekât-ı nâ-marziyyeye ictisârına mebnî li-ecli't-te’dîb Trabzon kazâsına nefy u iclâsı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi’l-fi‘l Şeyhü’l-islâm ve Müfti’l-enâm olan Mekkî-zâde Mevlânâ Mustafa Asım *edâma’llâhû te‘âlâ fezâ’ilehû* işâret etmeleriyle işâretleri mûcebince merkûm Hâlid’in li-ecli't-te’dîb Trabzon kazâsına nefy u tagrîb olunması fermânım olmağın Dîvân-ı Hümâyûn’umdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr olunmuşdur. İmdi sen ki nâzır-ı mûmâ-ileyhsin merkûmu ma‘rifetinle mahbesden celb birle nizâmı vechle Trabzon kazâsına nefy u irsâle sarf u rü’yet eyleyesün ve sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve mahall-i âhara hareketine

irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü Der-sa'âdet'ime i'lâma mübâderet eylemeniz bâbında. Fî-evâsıt-ı CA sene (12)60.

[18/2]

Şerh 1: Merkûmun memleketi olan Livane kazâsına tahvîl-i menfâsıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâhir-i C Sene (1)260.

Bir sûreti nâzır-ı mûmâ-ileyhe ve Midillü nâ'ibine [ ]

Talebe-i merkûmeden mahbes-i mezkûrede olan Livaneli Ahmed'in dahi Midillü ceziresine nefyçün. Aslına tatbîken.

[18/3]

Gelibolu kazâsı nâ'ibine hüküm ki:

Sâbıkan Zagra-i Cedîd kazâsı nâ'ibi olub cünhâ-i vakı'asına mebnî bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfîm mûcebince Gelibolu'ya nefy u iclâ olunmuş olan es-Seyyid Mehmed'in zarûret hâli ve ıyâl u evlâdına merhameten afv u ıtlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müfti'l-enâm olan Mekkî-zâde Mevlânâ Mustafa Asım *edâma'llâhû te'âlâ fezâ'ilehû* işâret etmeleriyle işâretleri mûcebince afv u ıtlâkı fermânım olmağın imdi mûmâ-ileyhin afv u ıtlâkına müsâ'ade-i seniyyem erzân kılındığı sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin ma'lûm oldukda fî-mâ-ba'd hîlâf-ı rızâ hareketde bulunmaması husûsunu kendüsine ifâde ü tefhîm birle kayd-ı nefyden tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâil-i C sene (12)60.

[18/4]

Şerh 1: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî- evâil-i Ş Sene (1)260.

Şerh 2: Vusûl u menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık Kütahya nâ'ibinin vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 25 C sene (1)260.

Mütehayyizân-ı ricâl-i devlet-i aliyyemden Dîvân-ı De'âvî nâzırı Mustafa Mazlûm Bey *dâme uluvvuhû'*ya ve Kütahya nâ'ibine hüküm ki:

Hâcegân-ı Dîvân-ı Hümâyûn'umdan Limni cezîresi kâ'im-makâmı Hacı Ziyâ Bey'in ahâlî-i cezîre hakkında zulm u ta'addîye ibtîdârı mukâddemce inhâ olunduğuna mebnî mûmâ-ileyhi azl ve Der-sa'âdet'ime celb olunarak ahâlîden lâzım gelenler ile Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mde lede'l-muhâkeme mûmâ-ileyhin mugâyir-i ta'lîmât-ı seniyyem ahâlî-i merkûme hakkında haylice zulm u ta'addîsi tebeyyün ederek ahâlî-i merkûmenin iştikâ'ları bi-hakkın sâbit ü mütehakkık olmuş ve bu keyfiyyet bi'l-vücûh rızâ-yı ma'delet-iktizâ-yı padişâhâneme münafî bulunmuş olduğuna ve bu makûle me'murînin hilâf-ı usûl-i şeri'at ve mugâyir-i kânûnun u me'mûriyet harekât ve ta'addî ve i'tirâf misillü hâlâta cesâreti tebeyyün eder ise o misillülerin ibtidâr eyledikleri fazâhat u kabâhati lede't-tahakkuk derecesine göre icrâ-yı mücâzatı kânûnnâme-i hümâyûnum ahkâm-ı iktizâsından bulunduğuna ve mûmâ-ileyh hakkında mücâzatı kendüsi da'vet eylediğine mebnî kânûnnâme-i mezkûre göre tatbîken bilâ-müddet Kütâhya'ya nefy u tagrîb olunması Meclis-i Vâlâ-yı mezkûrdan ittifâk-ı umûmî ile bi't-tasvîb bâ-mazbata ifâde vü beyân olunmuş ve ol vechle icrâ-yı iktizâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı cihândârânem-i mehâbet-riz sünûh u sudûr olmuş olmağla sen ki nâzır-ı mûmâ-ileyhsin mûmâ-ileyhi ma'rifetinle ahz ve dîvân-ı deâvî çavuşlarından mübâşir ta'yîn kılınan [ ] çavuş *zîde kadruhû'*ya terfîkan Kütâhya'ya nefy u irsâle sarf u rü'yet eyleyesin ve sen ki nâib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde mûmâ-ileyhi ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından mücânebet ve vusûlünü der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme iş'âr ü i'lâma mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâil-i C sene (12)60.

[19/1]

Gelibolu kazâsı nâ'ibine hüküm ki:

Mukaddemâ cünha-i vâkı'asına mebnî bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince Gelibolu'ya nefy u iclâ olunmuş olan talebe-i ulûmdan Konyalı Mehmed Nûrî menfâsında ıslâh-ı nefs ederek karîn-i terbiye olmuş ve kendüsi fukarâdan bulunmuş idüğine mebnî merhameten afv u ıtlâkını bâ-arz-ı hâl istid'â etmiş olduğundan afv u ıtlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müfti'l-enâm olan Mekkî-zâde Mevlânâ Mustafa Asım *edâma'llâhû te'âlâ fezâ'ilehû* işâret eylemiş olmalarıyla işâretleri mûcebince afv u ıtlâkı fermânım olmağın imdi mûmâ-ileyhin afv u ıtlâkına müsâ'ade-i seniyyem erzân kılındığı sen ki nâ'ib-i mûmâ-

ileyhsin ma‘lûmun oldukda fî-mâ-ba‘d hîlâf-ı rızâ hareketde bulunmamasını kendüsine ifâde vü tefhîm birle kayd-ı nefyden tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâil-i C sene (12)60.

[19/2]

Mâr‘aş nâ’ibine hüküm ki:

Sabıka-i rehâ(bin) merkûmesi olub mugâyir-i âyîn harekete cesâret eylediğine binâen bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfimle Mar‘aş dâhilinde kâin Zeytun kasabasına nefy olunan Niko Gos nâm râhib ıslâh-ı nefs ederek bâ‘d-ezîn mugâyir-i tavr-ı ra‘îyyet hareketde bulunmayacağına müte‘ahhid olmuş ve râhib-i mesfûr fi’l-asl Sis manastırı râhîblerinden bulunmuş olduğu beyanıyla kâfî idüğü zikr olunan manastır râhîbleri zümresinden olan ve Der-sa‘âdet’ime ayak basmamak şartıyla afv u ıtlâkına müsâ‘ade-i seniyyem erzân kılınması husûsu İstanbul ve tevâbi‘-i Ermeni patriki *iftihâr* Asvarador *dâmet rütbetuhû* tarafından südde-i sa‘âdetime memhûr-ı takrîr-i takdîmiyle istid‘â olunmakdan nâşî mûcebince afv u ıtlâkı fermânım olmağın imdi ber-minvâl-i muharrer şart-ı mezkûr ile mersûmun cürmi afv kılındığı sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin ma‘lûmun oldukda şart-ı ıtlâkını gûş-ı hûşuna ifade vü tefhîm birle kayd-ı nefyden tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâsıt-ı C Sene (12)60.

[19/3]

Şerh 1: Mersûmândan mersûm Cibir oğlu Agob emr-i âlî vürûd etmeksizin Adana eyâletine tâbi‘ Sis tarafına gitmiş bulunduğundan yalnız mersûm Zomyor oğlu diğer Agob menfâsına bi’l-vusûl meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan şukka vü i‘lâm me’âlleri bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 26 RA sene (12)61.

Şerh 2: Mersûmların ıtlâklarıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî- evâhir-i C Sene (1)261.

Mîr-mîrân-ı kirâmımdan Bozok ve Kayseri sancakları mutâsarrıfı el-Hâc Ali Paşa *dâme ikbâluhû*’ya ve Mar‘aş nâ’ibine hüküm ki:

Bozok sancağında Emlâk kazâsı kurâsından Dendil karyesi mütemekkinlerinden Cibir oğlu Agob ve Rumdigin karyesi mütemekkinlerinden Zomyor oğlu diğer Agob nâm zimmîler mugâyir-i âyîn ü mezheb ü hilâf olub ra‘iyyet-i harekâta ictisârlarına mebnî

te’dîb ü terbiyeleri lâzım geldiği beyânıyla ıslâh-ı nefs edinceye kadar mersûmândan Cibir oğlu mersûm Agob’un Mar‘aş sancağı dâhilinde kâ’in Zeytûn kasabasına ve Zomyor oğlu mersûm Agob’un dahi kasaba-i mezbûre tâbi‘ Karbez? karyesine nefy u iclâlarıyla ıtlâkları husûsu tarafından memhûr-ı takrîr-i takdîmiyle istid‘a olunmadıkca müsâ‘ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu İstanbul ve tevâbi‘-i Ermeni patriki *iftihâr* Asvarador *dâmet rütbetuhû* bu def‘a bâ-tâkrîr istid‘â etmekden nâşî mûcebince mersûmânın nefy u iclâ olunmaları fermânım olmağın imdi sen ki paşa-yı müşârun-ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfimde mersûmânı ma‘rifetinle ahz ve tarafından mübaşire terfîkan zikr olunan mahalde nefy u irsâllerine sarf u rü’yet eyleyesin ve sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin vusûllerinde mersûmânı mahallerinde menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâklarından ve mahall-i âhara salıverilmekden mücânebet ve vusûllerini der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i‘lâm u inhâya mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâsıt-ı C sene (1)260.

[19/4]

Tekfûrdağı nâ’ibine hüküm ki:

Cünha-i vâkı‘âsına mebnî bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince Tekfurdağı kazâsına nefy u iclâ olunmuş olan talebe-i ulûmdan Kal‘a-i Sultâniyyeli Süleyman’ın dûçâr-ı zarûret ü sefâlet olduğu cihetle merhameten afv u ıtlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi’l-fi‘l Şeyhü’l-islâm ve Müfti’l-enâm olan Mekkî-zâde Mevlânâ Mustafa Asım *edâma’llâhû te‘âlâ fezâ’ilehû* işâret etmesiyle işâretleri mûcebince afv u ıtlâkı fermânım olmağın imdi mûmâ-ileyhin merhameten afv u ıtlâkına müsâ‘ade-i seniyyem erzân kılındığı sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin ma‘lûmun oldukda fî-mâ-ba‘d hîlâf-ı rızâ hareketde bulunmaması husûsunun kendüsine ifâde vü tefhîm birle kayd-ı nefyden tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâsıt-ı C sene (1)260.

[20/1]

Karahisar-ı Şarkî nâ’ibine hüküm ki:

Eğin kazâsı mütemekkinlerinden Ermeni milletinden Gorik oğlu Meryem kızı Ezir nâm Nasrâniyye mugâyir-i âyîn harekete ictisâr eyledi inhâ olunduğuna mebnî bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfimle li-ecli't-te’dîb Karahisar-ı Şarkî kazâsında kâ’in

Ermeni milleti manastırlarından Draklos demekle ma‘rûf manastıra nefy u iclâ olunmuş ise de mersûme ıslâh-ı nefs ederek bundan böyle mugâyir-i rızâ hareketde bulunmayacağına müte‘ahhide olmuş olduğundan bahisle afv u ıtlâkına müsâ‘ade-i alîyyem erzân kılınması husûsu İstanbul ve tevâbi‘-i Ermeni patriki *iftihâr* Asvarador *dâmet rütbetuhû* tarafından südde-i sa‘âdetime memhûr-ı takrîr-i takdîmiyle istid‘â olunmakdan nâşî mûcebince mersûmenin afv u ıtlâkı fermânım olmağın imdi mersûmenin ol vechle afv kılındığı sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin ma‘lûmun oldukda fî-mâ-ba‘d bu makûle hareketde bulunmamasını ifâde ü telkîn birle kayd-ı nefyden tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâsıt-ı C Sene (12)60.

[20/2]

Şerh 1: Vusûl ü menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i‘lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 25 S sene (1)260.

Şerh 2: Sûr-ı hümâyûnumda ıtlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî evâsıt-ı B Sene (1)261.

Mütehayyizân-ı ricâl-i devlet-i aliyyemden Dîvân-ı De‘âvî nâzırı Mustafa Mazlûm Bey *dâme uluvvuhû’*ya ve Livane Kazâsı nâ’ibine hüküm ki:

Fi’l-âsl Livane kazâsı ahâlîsinden ve talebe-i ulûmdan Ahmed Tâhir’in hilâf-ı rızâ-yı şâhânem harekâta ibtidârına mebnî bâ-işâret-i şeyhü’l-islâmî Midillü cezîresine nefy u iclâsı zımnında emr-i şerîfim sâdır olmuş ise de merkûm el-yevm Kurşunlu mahzeninde liman ortasında nâ-mizac olarak mahbûs olduğundan menfâsının merhâmeten memleketi olan Livane’ye tebdîl ü tahvîli husûsunu bâ-arz-ı hâl istid‘â vü istirhâm etmiş idüğine binâ’en ol vechle menfâsının Livane’ye tahvîli bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi’l-fi‘l Şeyhü’l-islâm ve Müfti’l-enâm olan Mekkî-zâde Mustafa Asım *edâma’llâhû te‘âlâ fezâ’ilehû* işâret etmeleriyle işâretleri mûcebince merkûmun Livane’ye tahvîl-i menfâsı fermânım olmağın iş bu emr-i şerîfim ısdâr olunmuşdur. İmdi sen ki nâzır-ı mûmâ-ileyhsin merkûmu nizâmı vechle Livane’ye i‘zâm u irsâle mübâderet ve sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından mücânebet ve vusûlünü Der-sa‘âdet’ime i‘lâm u işâret eylemen bâbında. Fî- evâsıt-ı C sene (12)60.

[20/3]

Adana nâ'ibine hüküm ki:

Türkmenlü Yeni içil kazâsına muzâfa Gürün nâhiyesi mütemekkinlerinden ve Ermeni milletinden Karaoğlu Haci Agop nâm zimmî âyînlerinin hilâf-ı harekete ictisâr eylediği Ermeni patriki tarafından olunduğuna mebnî bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince li-ecli't-te'dîb Adana'ya nefy u iclâ olunmuş ise de mersûm el-hâletü hâzihi ıslâh-ı nefs idüb fî-mâ-ba'd mugâyir-i rızâ-yı hareketde bulunmayacağına müte'ahhid olarak merhameten afv u ıtlâkı husûsu murahhasa ile rehebân ve kocabaşıları taraflarından mürsel ü refîkalarıyla? niyâz olunmuş olduğundan bahisle ol bâbda afv u ıtlâkı husûsuna müsâ'ade-i aliyyem erzân kılınması husûsu patrik-i mûmâ-ileyh tarafından bu def'a memhûr-ı takrîr-i takdîmiyle istid'â olunmakdan nâşî mûcebince afv u ıtlâkı fermânım olmağın imdi mersûmun afv u ıtlâk kılındığı sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin ma'lûmun oldukda kayd-ı nefyden ıtlâk ve tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında. Fî-evahîr-i C sene (12)60.

[20/4]

Bir sûreti Sis nâ'ibine [ ]

Nâhiye-i mezbûrede mütemekkin Ermeni milletinden Mahpon oğlu Melkon? nâm zimmînin afv u ıtlâkıçün. Aslına tatbîken.

[21/1]

Şerh 1: Sûr-ı hümâyûnda ıtlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâil-i C Sene (1)261.

Mîr-i mîrân-ı kirâmımdan Bozok ve Kayseri Sancakları mutâsarrıfı el-Hâc Ali Paşa *dâme ikbâluhû*'ya ve Divriği nâ'ibine hüküm ki:

Kayseri kazâsı kurâsından Mancusun karyesinde mütemekkin Solakoğlu Mikâ'il nâm zimmî mugâyir-i âyîn ü mezheb ve mahall-i şîrâze-i ra'iyyet harekete ibtidâr eylediğine ve mersûm her ne kadar nush u pend olunmuş ise de mütenebbih olmayarak harekât-ı sâbıkasında ikrâr üzre olduğuna binâ'en zevcesiyle ma'an karye-i mezbûreden tard u def'i husûsu Kayseri murahhasasıyla bi'l-cümle rehebân ve sâ'ire taraflarından mahzar-ı

gûne varaka irsâliyle niyâz u istid‘â olunduğundan bahisle mersûm ıslâh-ı nefs edinceye kadar zevcesiyle ma‘an Divriği’ye nefy u iclâ olunub ıtlâkı husûsu tarafından memhûr-ı takrîr-i takdîmiyle istid‘a olunmadıkca müsâ‘ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu İstanbul ve tevâbi‘-i Ermeni patriki tarafından bu def‘a bâ-takrîr istid‘â olunmakdan nâşî mûcebince mersûmun zevcesiyle berâber Divriği’ye nefy u iclâsı fermânım olmağın imdi sen ki Paşa-yı müşârun-ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfimde mersûmu zevcesiyle ma‘an tarafından mübaşire terfîkan Divriği’ye nefy u irsâle sarf u rü’yet eyleyesin ve sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin vusûllerinde mersûm ve mersûmeyi ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâklarından ve hatve-i vâhide ve mahall-i âhara salıverilmekden mücânebet ve vusûlünü der-bâr-ı ma‘dalet-karâr-ı mülûkâneme i‘lâma mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâhir-i C sene (12)60.

[21/2]

Ferîkân-ı kirâmımdan Ankara eyâleti mutasarrıfı İsmet Paşa *damet me‘âliyuhû*’ya ve Ankara nâ‘ibine hüküm ki:

Ayvansaray mahallâtında Uncu mahallesi mütemekkinlerinden olub bundan akdem hilâf-ı rızâ-yı şâhânem harekâta ictisârına mebnî Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’m karârı ve mehâbet-rîz sünûh u sudûr olan emr-i hümâyun-ı mülûkânem muktezâsı üzre Ankara’ya nefy u iclâ olunmuş olan Ohannes? nâm zimmî menfâsında ve kendüleri bu tarafda sefîl ü ser-gerdân ve merhamete şâyân olduklarından mersûmun tahliye-i sebîli husûsu babası ve ıyâl u evlâdı taraflarından bâ-‘arz-ı hâl istirhâm u niyâz ve mersûmun fî-mâ-ba‘d mugâyir-i rızâ-yı pâdişâhânem hareketde bulunmayacağına mahallesi muhtarları tekeffül eylediği ol bâbda verdikleri memhûr şehâdetnâme dahi takdim u irâd olunub mersûm ellidokuz senesi rebî‘ü’l-âhirinde bir sene müddetle Ankara’ya nefy u tagrîb kılınmış olduğu kuyûddan müstebân olduğuna ve mersûm karîn-i terbiye ve müddet-i mu‘ayyinesi dahi münkâziyye olub ber-mûcib-i kânun-ı cezâ mahallesi muhtârânı tekeffül eylemiş idüğüne binâen afv u ıtlâkı zımnında emr-i şerîfim ısdârı husûsu Meclis-i Vâlâ-yı mezkûreden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmakdan nâşî mûcebince mersûmun menfâdan salıverilmesi fermânım olmağın imdi siz ki paşa-yı müşâr ve nâ’ib-i mûmâ-ileyhümâsız mersûmun ol vechle afv u ıtlâkına müsa‘ade-i âliyyem erzân kılındığı ma‘lûmunuz oldukda fimâ-bâ‘d hilâf-ı rızâ hareketde

bulunmamasını gûş u hûşına gereği gibi ifâde vü telkîn birle kayd-ı nefyden tahliye-i sebîline mübâderet eylemeniz bâbında. Fî-evâsıt-ı C sene (12)60.

[21/3]

Şerh 1: Buna dâ'ir Diyarbekir müşîri Emir Ali Paşa hazretleri taraflarından varid olan tahrîrât emr-i âlî târihli mühr torbasında mahfûzdur.

Mülhakâtıyla Aydın eyâleti müşîri vezirim Ya'kûb Paşa *iclâluhû*'ya ve Aydın nâ'ibine hüküm ki:

Istabl-ı âmire müdîrliği pâyelülerinden ve Diyarbekir vücûhundan olub hilâf-ı rızâ harekete ibtidârı inhâ olunduğuna mebnî bundan akdem Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'm karârı ve mehâbet-rîz sünûh u sudûr olan emr-i hümâyûn u fermân-ı celâdet-makrûn-ı pâdişâhanem muktezâ-yı münîfi üzre Aydın'a nefy u iclâ olunmuş olan Mehmed Bey'in emvâl-i mîriyyeden zuhûr eden zimmetinin bu def'a defteri vürûd eylemiş ve bu cihetle rü'yet-i muhâsebesi zımnında Der-sa'âdet'ime celbi lâzım gelmiş olduğundan mîr-i mûmâ-ileyhin afv u ıtlâkıyla Der-sa'âdet'ime gelmesi bâbında emr-i şerîfim ısdârı husûsu Meclis-i Vâlâ-yı mezkûreden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmakdan nâşî ol vechle afv u ıtlâkına müsa'ade-i seniyye-i mülûkânem bî-diriğ ü erzân kılınarak ol bâbda inâyet-efzâ-yı sünûh u sudûr olan emr-i hümâyûn-ı merhâmet-makrûn-ı pâdişâhanem mûcebince mîr-i mûmâ-ileyhin afv u ıtlâkıyla Der-sa'âdet'ime ihzârı fermânım olmağın Dîvân-ı Hümâyûn'umdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr u tesyâr olunmuşdur. İmdi siz ki müşîr-i müşârun-ileyh ve nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin keyfiyyet ma'lûmunuz oldukda mîr-i mûmâ-ileyhin kayd-ı nefyden tahliye-i sebîliyle Der-sa'âdet'ime irsâl u i'zâmı husûsuna mübâderet eylemeniz bâbında. Fî-evâhir-i C (12)60.

[22/1]

Şerh 1: Asıldaki şerh buna dahi ric'adır.

Bir sûreti mîru'l-ümerâ'i'l-kirâmdan Kütahya kâ'im-makâmı Alî Paşa *zîde ikbâluhû'*ya ve Kütahya na'ibine [ ]

Mîr-i mîrân-ı kirâmdan sâbık Diyarbekir kâ'im-makâmı olub hilâf-ı rızâ harekete ictisârına mebnî Kütahya'ya nefy u iclâ olunmuş olan Osman Paşa *dâme ikbâluhû'*nın

afv u ıtlâkıyla Der-sa‘âdet’e celbi Meclis-i Vâlâ-yı mezkûrdan bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunduğu beyânıyla muhâsebe mâddesinden sarf-ı nazar olunarak. İktizâsı vechle.

[22/2]

Şerh 1: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâsıt-ı ZA sene (1)260.

Şerh 2: Vusûl u menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık Gelibolu nâ’ibi Abdullah İzzet Efendi’nin vârid olan i‘lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-22 B sene (1)260.

Mütehayyizân-ı ricâl-i devlet-i aliyyemden Dîvân-ı De‘âvî nâzırı Mustafa Mazlûm Bey *dâme uluvvuhû’*ya ve Gelibolu nâ’ibine hüküm ki:

Mîr-i mîrân-ı kirâmımdan Filibe kâ’im-makâmı sâbık Ziyâ Paşa *dâme ikbâluhu’*nun Pazarcık kazâsı müdîri sâbık Kavanus-zâde Mahmûd Bey hakkında eylediği mevâddan dolayı Paşa-yı müşârun-ileyh ile muhâkeme olunması husûsu mîr-i mûmâ-ileyh tarafından mukaddemâ istid‘â vü istirhâm kılınmış olduğundan Meclis-i Vâlâ-yı Adliyye’m karârı ol bâbda müte‘allik olan emr ü irâde-i seniyye-i mülûkânem muktezâ-yı münîfi üzre kazâ-yı mezbûr ahâlîsinden lâzım gelenler dahi Der-sa‘âdet’ime celb olunarak cümlesi hâzır oldukları halde Meclis-i Vâlâ-yı mezkûrda istintâk u muhâkeme olundukda mîr-i mûmâ-ileyhin paşa-yı müşârun-ileyh hakkında iddi‘â eylediği mevâd bütün bütün vahî ve hakikat-ı hâlin hilâfı olarak iftirâ-yı muhassan idüği tebeyyün ü tahakkuk etmiş ve ahâlî-yi meclûb dahi ol vechle tasdîk ü şehâdet eylemiş olmasıyla mîr-i mûmâ-ileyhin ahâlîce vukû‘ bulan ta‘addîsi keyfiyyeti lede’s-su’âlle her derd ü cevr ü ta‘addîsinden başka ve bütün köyleri ahâlîsinin öteden berü mutasarrıf oldukları arâzîlerinin senedât-ı atîkasını yerlerinden toplayub cedîd-i temessükât verilmiş ve bu cihetle Otluk köyünden otuziki bin ve kurâ-i sa’ireden onaltı bin gurûş ahz eylemiş olduğu ve ellisekiz senesi virgüsinden ale’l-hisâb olarak olub el-hâletü hâzihi mahsûben ödenmeyerek zimmetinde kalmış olan altmışsekiz bin bu kadar gurûş ile asker-i nizâmiyye-i şahânem araba ücretlerinden kırkbeşbin ve çeltük amelesinden onyedi bin ve timur araba ücretlerinden otuzbeş bin gurûş dahi zimmetinde kaldığı beyânıyla meblâğ-ı mezbûrenin ahz u istirdâdiyeti ve kendüsinden emniyyetleri meslûb idüğini ahâlî-yi merkûme ifâde ü iddi‘â etmiş ve mîr-i mûmâ-ileyh ber-mûcib-i ta‘lîmât mahlûl-i arâzi satarak mücerred sened virüb böyle bâ-sened mutasarrıf oldukları yerleri

satmadığını ve eski senedlerini ellerinden almadığını bi'l-beyân şer‘an bir gûne zimmeti tebeyyün eder ise i‘tâ edeceğini sûret-i ta‘ahhüdde ifâde vü inbâ eylemiş ve vâkı‘a akçe mâddesi mahallinde şer‘le rü'yet olunacak mevâddan bulunmuş olunduğundan husûs-i mezbûr zımnında mukaddem ve mu'ahhar gelmiş ve celb olunmuş olan kesânın memleketlerine i‘âdesiyle zikr olunan metâlibât ile vukû‘u beyân olunan kesr-i arz mâddelerinin mahallerinde şer‘île rü'yet ve tesviyesi zımnında mîr-i mûmâ-ileyh tarafından bir vekîl ta‘yîn ve öbür tarafa irsâl olunarak ber-muktezâ-yı şer‘-i şerîf fasl u rü'yet olunması mîr-i mûmâ-ileyhin mevâdd-ı müştekâdan dolayı Paşa-yı müşârun-ileyhe müfterî olduğu tebeyyün eylediğinden ma‘dâ sâbık-ı ileyh emvâl-i mîriyyeyi zimmetine müte‘allik ve hilâf-ı usûl-i ma‘delet ve bütün köylerinden akçe istihsâli ve ahâlî-yi kazâ haklarında envâ‘i ta‘addiyata ve kesr-i arz mâddelerine ibtidâr eylemiş kendüsine azîm-i töhmet ü kabahat olmuş olmak sebebiyle nefy u tagrîb ile mücâzâta lâyık u müstehâk görünmüş olmasıyla emsâlini terhîb ve kendüsini te'dîb zımnında Gelibolu'ya nefy u iclâ olunması husûsları Meclis-i Vâlâ-yı mezkûreden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şevket-makrûn-ı padişâhânem mehâbet-riz sunûh u sudûr olmuş olmağla sen ki nâzır-ı mûmâ-ileyhsin mîr-i mûmâ-ileyhi celb birle zikr olunan metâlibât-ı ahâlî mahallinde ma‘rifet-i şer‘île rü'yet ü tesviye olunmak üzre bir vekîl ta‘yîn ve ol tarafa irsâl eylemesi husûsunu ifâde ve icrâ birle kendüsini mübaşire terfîkan Gelibolu'ya nefy u irsâle sarf u rü'yet eyleyesin ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde mîr-i mûmâ-ileyhi ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide ve mahall-i âhara hareketine irâ‘e-i ruhsattan mücânebet vusûlünü Der-sa‘âdet'ime i‘lâm u işâret eylemen bâbında. Fî- evâil-i B sene (12)60.

[22/3]

Şerh 1: Vusûl u menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık Malkara nâ'ibi es-Seyyid Mehmed Şefik Efendi'nin vârid olan i‘lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-15 B sene (1)260.

Şerh 2: Merkûmun müddeti iş bu şevvâl-i şerîfinin evâilinde münkâziyye olarak ber-mantûk-ı emr-i âlî sebîl-i tahliye olunduğunu nâtık Malkara nâ'ibi Sadullahzâde

Mehmed Şefîk Efendi'nin vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-22 L sene (12)60.

Mütehayyizân-ı ricâl-i devlet-i aliyyemden Dîvân-ı De'âvî nâzırı Mustafa Mazlûm Bey *dâme uluvvuhû'*ya ve Malkara nâ'ibine hüküm ki:

Pazarcık müdîri sâbık Kavanus-zâde Mahmûd Bey'in mîr-i mîrân-ı kirâmımdan Filibe kâ'im-makâmı sâbık Ziyâ Paşa *dâme ikbâluhû* ile beynlerinde olan mevâdd-ı müştekâdan dolayı ahâlîden lâzım gelenler dahi celb olunarak bu def'a Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mde lede'l-muhâkeme mîr-i mûmâ-ileyhin Paşa-yı müşârun-ileyh hakkında olan iddi'ası iftirâ-yı muhassan idüği ve kendüsinin ahâlî ve re'âyâya cevr u ta'addîsi ve sâ'ire uygunsuzluğu tebeyyün ü tahakkuk etmiş ve akrabâsından ve a'zâ-yı meclisinden Mustafa Bey dahi mukaddemâ mîr-i mûmâ-ileyhin sû'i-hâline dahi vürûd eden mazbataya temhir etmiş iken şimdi hüsn-i hâline şehâdeti cümlesiyle tezvîri meydâna çıkmış olduğundan mîr-i merkûmun dahi li-ecli't-te'dîb üç mâh müddetle Malkara'ya nefy u tagrîb ve müddet-i hitâmında sebîl-i tahliye olunmak üzre emr-i şerîfim ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı mezkûreden bâ-mazbata tafsîlen ifâde vü inbâ olunmuş ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şevket-makrûn-ı şâhânem-i mehâbet-rîz sunûh u sudûr olmuş olmağla sen ki nâzır-ı mûmâ-ileyhsin merkûmu celb birle mübâşire terfîkan üç mâh müddetle Malkara'ya nefy u irsâle sarf u rü'yet eyleyesin ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks ü ikâmet itdirüb mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsattan mücânebet ve müddet-i mezkûrenin inkızâsında tahliye-i sebîliyle keyfiyyeti kayd-ı bâlâsına şerh verilmek üzre der-bâr-ı şevket-karârıma i'lâm u işâret eylemen bâbında. Fî-evâil-i B sene (12)60.

[23/1]

Şerh 1: Vusûl u menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık Keşan nâ'ibi es-Seyyid Mehmed Emin Efendi'nin vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-15 B sene (1)260.

Şerh 2: Merkûmun müddeti iş bu şevvâl-i şerîfin evâ'ilinde münkaziyye olarak ber-mantûk-ı emr-i âlî sebîl-i tahliye olunduğunu nâtık Keşan nâ'ibi Kadî-zâde Seyyid

Mehmed Emin Efendi'nin vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-22 L sene (12)60.

Bir sûreti yine nâzır-ı mûmâ- ileyh ve Keşan nâ'ibine [ ]

Mîr-i mûmâ-ileyhin müdîr-i umûru? Mehmed nâm kimesne dahi tezvîre sülûk eylemiş olduğundan li-ecli't-te'dîb üç mâh müddetle nefy u tagrîb olunması zımnında. Aslı gibi.

[23/2]

Şerh 1: Vusûl u menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık Cisr-i Ergene nâ'ibinin vârid olan i'lâmıyla şukka me'alleri bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-29 B sene (1)260.

Şerh 2: Mersûmun müddet-i münkaziyye olarak sebîl-i tahliye olduğunu nâtık Cisr-i Ergene nâ'ibi Bereket-zâde es-Seyyid Mehmed Emîn Efendi'nin fî-19 S sene (12)60 tarihiyle vârid eden i'lâmı mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-28 L sene (12)60. Aslı gibi.

Bir sûreti yine nâzır-ı mûmâ- ileyhe ve Cisr-i Ergene kazâsı nâ'ibine [ ]

Mukaddemâ mîr-i mûmâ-ileyhin sû-i hâline dâ'ir takdîm olunan mazbatayı göndermiş olan Yani nâm zimmî dahi ikibinbeşyüz gurûş harcirâh alınarak gelmiş iken rızâsıyla gelmediğini beyân etmiş ve bu cihetle mersûmun sonradan tezvîre sülûkı tebeyyün etmiş olduğundan müddet-i mezkûre ile Cisr-i Ergene kazâsına nefy u iclâsı bâbında. Kezâlik.

[23/3]

Mülhakâtıyla eyâlet-i Hüdâvendigâr müşîri vezîrim Mehmed Sâlih Paşa *iclâluhû*'ya ve ricâl-i devlet-i aliyyemden eyâlet-i merkûme defterdârı el-Hâc Ahmed İzzet *zîde uluvvuhû*'ya Hâcegân-ı Divân-ı Hümâyûn'umdan Balıkesri kâ'im-makâmı Şâkir Bey *zîde mecdûhû*'ya ve nâ'ib ve müftî *zîde ilmuhûmâ'*ya ve â'zâ-yı meclis *zîde kadruhûm*'a hüküm ki:

Harmancık kazâsı ahâlîsinden Mehmed Şerîf bin Abidîn ile ve Kaf kazâsı ahâlîsinden Halil bin İbrâhim nâm şahsın Karesi sancağına muzâfa Başgelenbe kazâsı re'âyasından

Etmekcioğlu Haci Niko veled-i Nikola nâm zimmîyi Sındırgı kazâsına tâbi‘Gökçek karyesi civârında yatağan bıçağıyla amden cerh ü katl etmiş olduklarına ve hâlik-i mersûmânın verâseti anası Sofya bint-i Ayvaz nâm Nasrâniyye ile li-ebeveyn er ve kız karındaşları Yorgi ve Akhiya? zimmîlere münhasıra bulunduğuna binâen verese-i mersûme huzûr-ı şer‘î vü meclisde icrâ-yı kısas olunmasını iddi‘a ve ısrar ve kâtilân-ı merkûmân dahi mâdde-i katlin kendülerinden vukû‘unu bi’t-tav‘ı ve’r-rızâ i‘tirâf u ikrâr eylemiş olduklarından merkûmânın kısasına hükm-i şer‘î lâhik olduğu bâ-i‘lâm u mazbata inhâ olunmuş ve me’âl-i i‘lâm muvâfık-ı şer‘î şerîf olmağla bundan böyle verese-i mesfûre afv etmedikleri hâlde huzûrlarında kâtilân-ı mezbûrânın alâ-mûcib ikrârühümâ kısas olunmaları lâzım geldiği cânib-i fetvâhâneden tahrîr ü işâret kılınmış olmakdan nâşî cezâ kânûn-nâme-i hümâyûnum mûcebince keyfiyyet cânib-i celîlü’l-menâkıb-ı mülûkânemden ba‘de’l-istîzân ber-vech-i muharrer verese-i merkûme bundan böyle merkûmânı kısasdan afv etmedikleri hâlde huzûrlarında icrâ-yı hükm-i kısas olunmak bâbında emr-i şerîfim ısdârı lâzım geleceği Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı pâdişâhânem-i mehâbet-rîz sünûh u sudûr olmuş olmağla siz ki müşîr-i müşâr ve defterdâr ve kâ’im-makâm ve nâ’ib müftî ve sâ’ir mûmâ-ileyhümâsız ber-minvâl-i muharrer verese afv etmediği halde kâtilân-ı merkûmân Mehmed Şerîf ve Halîl’in ber-nehc-i şer‘î icrâ-yı hükm-i kısasına mübâderet eylemeniz fermânım iş bu fermân-ı kazâ-cereyânım ısdâr u tesyâr olunmuşdur. İmdi keyfiyyet ma‘lûmunuz oldukda bâlâda beyân olunduğu vechle verese-i mersûme afv etmeyerek ısrâr eyledikleri hâlde ber-nehc-i şer‘î icrâ-yı hükm-i kısasa mübâderet ve keyfiyyeti der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i‘lâm ve işâret eylemeniz bâbında. Fî-evâil-i B Sene (12)60.

[23/4]

Bir sûreti yine müşîr-i müşârûn-ileyhe ve defterdâra ve dergâh-ı mu‘allâ kapucubaşılarından Bilecik kâ’im-makâmı Mehmed Bey *dâme mecdûhû*’ya nâ’ib ve müftî *zîde ilmuhûmâ’*ya ve â‘zâ-yı meclise [ ]

Eskişehir sancağı dâhilinde kâ’in Seydigâzî kazâsına muzâfa Yapıldan karyesi sâkinlerinden Yapık oğlu Ali bin Ali nâm şahıs yine karye-i mezbûre sâkinlerinden Hasan bin Ali nâm kimesneyi menzili önünde bi-gayr-i hakkın tüfenk kurşunu ile ense

tarafından amden darb u cerh ederek müte'essiren vefât etmiş olduğuna ve müteveffâ-yı mezbûrun verâset-i zevce-i menkûhe-i metrukesi Ümmühan bint-i Ahmed ve babası merkûme Ali b. Hasan ve vâlidesi Ayşe ile evlâd-ı sigârına münhasıra bulunduğuna binâen verese-i merkûme huzûr-ı şer' ve meclisde bi'l-asâle ve bi'l-vesâye icrâ-yı kısas olunmasını iddi'a vü ısrâr ve kâtil-i merkûm dahi mâdde-i katlin kendüsinden vukû'unu bi't-tav'ı ve'r-rızâ i'tirâf u ikrâr eylemiş olduğundan merkûmun kısasına hükm-i şer'î lâhik olduğu bâ-i'lâm u mazbata inhâ olunmuş ve me'âl-i i'lâm muvâfık-ı şer'î şerîf olmağla bundan böyle verese-i kibâr afv etmedikleri hâlde huzûrlarında kâtil-i mezbûr kısas olunmak iktizâ eylediği cânib-i fetvâhâneden tahrîr ü işâret kılınmış olmakdan nâşî ber-vech-i muharrer verese afv etmediği hâlde kâtil-i merkûm Ali'nin icrâ-yı kısasıçün. Kezâlik.

[24/1]

Bir sûreti yine müşîr-i müşârûn-ileyhe ve defterdâra ve hâcegân-ı Dîvân-ı Hümâyûn'umdan Karahisar-ı Sâhib sancağı kâ'im-makâmı Yahya Bey *zîde mecdûhû*'ya nâ'ib ve müftî *zîde ilmuhûmâ'*ya ve â'zâ-yı meclise [ ]

Karahisar-ı Sâhib kurâsından İsice Karahisarı karyesi sakinlerinden Bektâş oğlu Halîl bin Sâlih nâm şahıs ammî-zâdesi Bektaş oğlu Bektaş bin Osman nâm kimesneyi karye-i mezbûre civârında ahîr suboğazı nâm mahalde âlet-i cârihadan olan nacak ta'bîr olunan balta ile bi-gayr-i hakkın başından amden darb u cerh ederek müte'essiren vefât etmiş olduğuna ve maktûl-i mezbûrun verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi Fatma bint-i Ali ile sulbî kebîr oğulları İsmâîl ve Mehmed ile sulbiyye kızı Aliye'ye münhasıra idüğine binâen verese-i merkûme huzûr-ı şer'î ve meclisde bi'l-asâle ve bi'l-vesâye icrâ-yı kısas olunması iddi'a vü ısrâr ve kâtil-i merkûm dahi mâdde-i katlin kendüsinden vukû'unu i'tirâf u ikrâr eylemiş olduğundan merkûmun kısasına hükm-i şer'î lâhik olduğu bâ-i'lâm u mazbata inhâ olunmuş ve madde-i i'lâm muvâfık-ı şer'-i şerîf olmağın bundan böyle verese-i kibâr afv etmedikleri hâlde huzûrlarında kâtil-i mezbûr kısas olunmak iktizâ eylediği cânib-i fetvâhâneden tahrîr ve işâret kılınmış olmakdan nâşî ber-minvâl-i muharrer verese-i merkûm bundan böyle afv etmedikleri sûretde kâtil-i merkûm Halîl'in verese-i merkûme huzûrlarında ber- nehc-i şer'î icrâ-yı kısasıçün. Kezâlik.

[24/2]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı celâlet-ünvân kâtil-i mersûm verese-i maktûl hâzır oldukları hâlde icrâ-yı kısasına ibtidâr olunduğunu nâtık Edirne müşîri Osman Nûrî Paşa Hazretleri'nin vârid olan şukkayla Pınarhisar meclisi mazbata ve i'lâm-ı şer'î yle mazmûnları bâ-fermân-ı âlî kaydı bâlâsına şerh verildi. Fî-10 N sene (1)260.

Bir sûreti mülhakâtıyla eyâlet-i Edirne müşîri vezîr Osman Nûrî Paşa *iclâluhû*'ya ve ricâl-i devlet-i aliyyemden eyâlet-i merkûme defterdârı Mehmed ve Istabl-ı Amire Müdîrliği pâyesini hâ'iz dergâh-ı mu'allâ kapucubaşılarından Vize kâ'im-makâmı Hilmî *zîde uluvvuhûmâ*'ya ve Pınarhisarı nâ'ib ve müftîsine ve müdîr-i kazâ ve vücûh-ı memlekete [ ]

Pınarhisarı kazâsına muzâfa Basyalı? karyesi mütemekkinlerinden Yuvan veled-i Leto? nâm zimmî yine kazâ-i mezbûre tâbi'Avcılar karyesi sâkinlerinden Osman bin Abdullah nâm kimesneyi kazâ-i mezbûr kurâsından Sazara ve Basyalı? karyeleri beyninde Kayrak? demekle ma'rûf ormanda âlât-ı cârihadan ma'dûd kebîr sopa ile bi-gayr-i hakkın amden re'sine darb u cerh eylediğinden mâ'ada kebir hacer ile re'sini ezerek merkûm Osman müte'essiren vefât etmiş olduğuna ve maktûl-i merkûmun veresesi zevce-i menkûhesi Ayşe bint-i Sâlih ile sulbiyye sagîre kızlarına münhasıra idüğüne bina'en zevce-i mezbûre bi'l-asâle ve bi'l-vesâye huzûr-ı şer'î vü meclisde icrâ-yı kısas olunması iddi'a vü ısrar ve kâtil-i mersûm dahi mâdde-i katlin kendüsinden vukû'unu i'tirâf ve ikrâr eylemiş olduğundan mersûmun kısasına hükm-i şer'î lâhik olduğu bâ-i'lâm u mazbata inhâ olunmuş ve me'âl-i i'lâm muvâfık-ı şer'î şerîf olmağla bundan böyle maktûlün zevcesi mezbûre afv etmedikce huzûrunda icrâ-yı kısas olunmak ve afv eylediği sûretde sigârın tamamı diyetden mukassatan hisseleri ilkâ kılınmak lâzım geldiği cânib-i fetvâhâneden tahrîr ü işâret kılınmış olmakdan nâşî ber-vech-i muharrer zevce-i mezbûre kâtil-i mersûmı afv etmediği hâlde icrâ-yı kısas olunması ve afv eylediği sûretde sigârın tamamı diyetden mukassatan hisseleri te'diye etdirilmesiçün denilerek. Kezâlik.

[24/3]

Bir sûreti yine müşîr-i müşârûn-ileyh ve defterdâr ve kâ'im-makâm ve sâ'ir mûmâ-ileyhe [ ]

Pınarhisârı kazâsına tâbi‘ Üsküb karyesi mütemekkinlerinden Avzon Mile? Oğlu Mayko zimmî yine karye-i merkûme mütemekkinlerinden Todori veled-i Kostanti nâm zimmîyi kapusu önünde kurşun ve saçma memlû tüfenk-endâhtıyla bi-gayr-i hakkın amden göğsünden darb u cerh ederek ol anda mersûm Todori müte’essiren mürd olduğuna ve maktûl-i mersûmun verâseti zevce-i metrûkesi Eleni bint-i Ustuyan? nâm Nasrâniyye ile evlâd-ı sigârına münhasıra idüğüne bina’en zevce-i mersûme huzûr-ı şer‘î vü meclisde bi’l-asâle ve bi’l-vekâle icrâ-yı kısas olunması iddi‘a vü ısrar ve kâtil-i mesfûr dahi mâdde-i katlin kendüsinden vukû‘unu tav‘ân i‘tirâf u ikrâr eylemiş olduğundan mersûmun kısasına hükm-i şer‘î lâhik olduğu bâ-i‘lâm u mazbata inhâ olunmuş ve me’â-i i‘lâm muvâfık-ı şer‘î şerîf olmağla maktûlün zevcesi mersûme bundan böyle afv etmedikce huzûrunda icrâ-yı kısas olunmak ve afv eylediği sûretde sigârın tamamı diyetten mukassatan hisseleri ilkâ kılınmak lâzım geldiği cânib-i fetvâhâneden tahrîr ü işâret kılınmış olmakdan nâşî ber-minvâl-i muharrer zevce-i mesfûre kâtil-i mersûmu afv etmediği hâlde huzûrunda istîfâ-yı kısas olunması ve afv eylediği sûretde sigârın tamâmen diyetden mukassatan hisseleri te’diye etdürilmesi zımnında. Kezâlik.

[24/4]

Bir sûreti Rikâb-ı hümâyûn-ı şâhâne Kapucubaşılarından mülhakâtıyla Çatalcalar kâ’im-makâmı Cevâd Bey *dâme mecduhû’*ya ve Çatalca kazâsı nâ’ib ve müftîsi *ilmuhûmâ’*ya ve müdîr-i kazâ ve vücûh-ı memlekete [ ]

Çatalca kazâsına kâ’in Karamolla çiftliği hizmetkârlarından İnceğiz karyeli Kuloğlu Hâlid bin İbrâhîm nâm şahıs çiftlik-i mezbûr kethüdâsı bulunan yine karye-i mezbûre sakinlerinden İbrâhîm bin İsmâîl nâm kimesneyi iş bu sene-i mübâreke rebî‘ül-evvelinin on sekizinci günü tüfenk kurşunu ile göğsünden bi-gayr-i hakkın amden darb u cerh ederek iki buçuk sâ‘at mürûrında merkûm İbrâhîm müte’essiren vefât etmiş olduğuna ve müteveffâ-yı mezbûrun verâset-i zevce-i menkûhe-i metrûkesi Fatma bint-i İbrâhîm nâm hatun ile sulbî sagîr oğullarına münhasıra bulunduğuna bina’en mezbûre Fatma vesâyeten ve asâleten meclis-i şer‘ önünde icrâ-yı kısas olunmasını iddi‘a vü ısrar ve kâtil-i merkûm dahi mâdde-i katlin kendüsinden vukû‘unu i‘tirâf u ikrâr eylemiş olduğundan merkûmun kısasına hükm-i şer‘î lâhik olduğu ve merkûm-ı mukaddem dahi cerh töhmetiyle mahbûs olarak müddeti hitâmında sebîl-i tahliye olunmuş ise de aslâ

mütenebbih olmamış ve kendüsinden bi'l-cümle ahâlînin emn ü istirâhatları müşkili'l-vücûh **[25]** meslûb olmuş idüğü bâ-i'lâm u mazbata inhâ olunmuş ve me'âl-i i'lâm muvâfık-ı şer'î şerîf olmağla bundan böyle zevce-i mezbûre Fatma afv etmediği hâlde huzûrunda kâtil-i mezbûre kısas lâzım geldiği cânib-i fetvâhâneden tahrîr ve işâret kılınmış olmakdan nâşî ber-minvâl-i muharrer mezbûre bundan böyle afv etmediği sûretde kâtil-i merkûm Hâlid'in huzûrunda ber-nehc-i şer'î icrâ-yı kısasıçün. Kezâlik.

[25/1]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı adâlet-ünvân kâtil-i mersûmun verese-i maktûle hâzır oldukları hâlde icrâ-yı kısaslarına ibtidâr olunduğunu nâtık Vidin vâlîsi Mustafa Nûrî Paşa Hazretleri'nin vârid olan şukkasıyla Vidin nâ'ibi es-Seyyid Mustafa Nazîf Efendi'nin vârid olan i'lâm mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 21 ZA sene (1)260.

Bir sûreti mülhakâtıyla eyâlet-i Vidin müşîri vezîr Mustafa Nûrî Paşa *iclâluhû*'ya ve mütehayyizân-ı ricâl-i devlet-i aliyyemden eyâlet-i merkûme defterdârı Osman Bey *dâme uluvvuhû*'ya ve nâ'ib ve müftî ve â'zâ-yı meclis ve sâ'ire [ ]

Mahrûse-i Vidin'e tâbi'Abdulkerîm Bey karyesi sâkinlerinden ve kuttâ'-i tarîk gürûhundan mühtedî Solak Hasan bin Abdullah nâm şahıs ile karındaş oğlu Dimitri veled-i Mati ve refîki İstanko veled-i Dimitri nâm zimmîler mahrûse-i Vidin vâroş mahallâtından Kadlaş? mahallesinde mütemekkin Nikol veled-i Lilu? nâm zimmîyi mahrûse-i mezkûreye iki sâ'at mesâfe sahrada gider iken üzerine varub bi-gayr-i hakkın amden tüfenk-endâht ederek ba'dehû kebîr bıçak ile boğazlamış olduklarından mâ'ada Yivaksi ve karındaşı Hristo zimmîleri dahi mahrûse-i mezkûreye muzâfa Viryol? karyesi civârında vâki' şerbethânede basub cebren binbeşyüz gurûş nakdini ahz eylemiş olduklarına ve hâlik-i mersûmun verâseti zevce-i metrûkesi Yafke bint-i Radol Nasrâniyye ve sulbî kebîr oğlu Angel ile evlâd-ı sigârına münhasıra bulunduğuna bina'en verese-i mersûmeden mesfûre Yafke ve mersûm Angel huzûr-ı şer' ü meclisde icrâ-yı kısas olunmasını iddi'a vü ısrar ve kâtil-i merkûm ve mersûmân dahi mâdde-i katlin kendülerinden vukû'unu i'tirâf u ikrâr eylemiş olduklarından merkûm ve mersûmânın hâdden katl ü i'dâmlarına hükm-i şer'î lâhik olduğu bâ-i'lâm u mazbata inhâ olunması ve bu makûle eşkiyâ zümresinden ve kuttâ'-i tarîk makûlesinden olan mühtedî Solak Hasan nâm şahıs ile karındaş oğlu Dimitri ve rüfekasından İstanko nâm

zimmîler alet-i harbile ebnâ-yi sebîlin yollarını basub katl-i nefs ve tahmil-i emvâl misillü hıyânete ictisâr eyledikleri ikrâr u i‘tirâflarıyla sâbit olmağın oldukları mevcûd ise istirdâd olunub cümlesi hadden katl olunmak lâzım geldiği cânib-i fetvâhâneden tahrîr ü işâret kılınmış olmakdan nâşî ber-minvâl-i muharrer kâtil-i merkûm-ı mühtedî Solak Hasan ile karındaş oğlu Dimitri ve refîki İstanko’nın ahz etmiş oldukları meblağ-ı mezbûr istirdâd olunarak verese huzûrunda iktizâsı vechle cümlesinin hadden katl ü i‘dâmlarıçün. Kezalik.

[25/2]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı celâdet-makrûn kâtil-i merkûm verese-i maktûl hâzır oldukları hâlde icrâ-yı hükm-i kısasa ibtidâr olunduğunu nâtık Mehmed Sa‘id Paşa Hazretleri’nin vârid olan şukkasıyla i’lâm-ı şer‘î mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-28 S sene (1)260.

Bir sûreti mülhakâtıyla eyâlet-i Rumeli müşîri vezîr Mehmed Sa‘id Paşa *iclâluhû*’ya ve mütehayyizân-ı ricâl-i devlet-i aliyyemden eyâlet-i merkûme defterdârı Mehmed Lebîb *dâme uluvvuhû*’ya ve Manastır nâ’ibi ve müftîsi *zîde ilmuhûmâ*’ya ve â‘zâ-yı meclise [ ]

Cum‘a pazarı kazâsına tâbi‘ Göçbey? karyesi sâkinlerinden ve Kıptî tâ’ifesinden Şahin bin Ahmed nâm şahıs yine kazâ-i mezbûre tâbi‘ Cum‘a karyesi ahâlîsinden İbrâhîm Bey bin Azîz nâm kimesneyi Altunlar bağı ta‘bîr olunur mahalde piştov kurşunuyla sağ memesi altından bi-gayr-i hakkın amden ve kasden darb u cerh ederek merkûm İbrâhîm Bey ol anda müte’essiren vefât etmiş olduğuna ve müteveffâ-yı merkûmun verâseti vâlidesi Ayşe bint-i Abdullah ile li-eb er karındaşı Tahîr ibnü’l-merkûm Abdülazîz’e münhasıra idüğüne binâ’en merkûm Tahîr mezbûre Ayşe tarafından vekâleten ve kendü tarafından asâleten huzûr-ı şer‘î vü meclisde icrâ-yı kısas olunmasını lede’d-da‘vâ kâtil-i merkûm mâdde-i katlin kasden vukû‘unu bilâ-inkâr müdde‘î-i merkûmûn ber-minvâl-i meşrûh da‘vâsına mutâbık beyyine taleb olundukda ahrâr-ı ricâl-i müslimînden ve kazâ-i mezbûre muzâfa Cedelli karyesi ahâlîsinden mevâtiyab? Hüseyin bin Mehmed ve çiftçi Sâlih bin Kara Mustafa nâm kimesnelerin şehâdet-i makbûleleriyle ber-minvâl-i muharrer mâdde-i katlin kasden vukû‘u sâbit ü mütehakkık olmuş olduğundan merkûmun kısasına hükm-i şer‘î lâhik olduğu bâ-i‘lâm u mazbata inhâ olunmuş ve me’âl-i i‘lâm muvâfık-ı şer‘î şerîf olmağla bundan böyle vârisân-ı merkûmân kâtil-i mezbûru afv etmedikleri hâlde huzûrlarında kısas olunmak lâzım geldiği cânib-i

fetvâhâneden tahrîr ü işâret kılınmış olmakdan nâşî ber-minvâl-i muharrer verese afv etmediği sûretde kâtil-i mezbûr Kıptî Şahin'in icrâ-yı kısasıçün. Aslına tatbiken.

[25/3]

Şerh 1: Sûr-ı hümâyûnda ıtlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî- evâil-i C sene (1)261.

Tırnova ve Tırhala kazâları nâ'iblerine hüküm ki:

Tırnova kazâsına tâbi' Sekokce karyesinde vâki' Sekokce manastırının Gamunus Maksimus nâm râhibi kendü hâlinde olmayub hilâf-ı tavr-ı ra'iyyet ve mugâyir-i âyîn ü mezheb harekâta ictisâr eylediğinden her ne kadar nush u pend olunmuş ise de mütenebbih olmayarak te'dîb ü terbiyesi lâzım geldiğinden bahisle mersûmun patriki tarafından me'mûr ma'rifetiyle li-ecli't-te'dîb Tırhala kazâsında kâ'in Kalbaka ta'bîr olunur Varlaâm manastırına nefy u manastır-bend olunub ıtlâkı husûsu memhûr takrîriyle istid'â olunmadıkça müsâ'ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûru İstanbul ve tevâbi'-i Rum patriki tarafından bâ-takrîr istid'â olunmuş olmaktan nâşî mûcebince mersûmun nefy u iclâsı fermânım olmağın imdi sen ki Tırnova kazâsı nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin mersûm her ne hâlde bulunur ise ahz olunarak patrikhâne hademesinden ta'yîn olunan âdeme terfikan kazâ-i mezbûrda kâ'in manastır-ı mezbûre nefy u irsâle müsâra'at eyleyesün ve sen ki Tırhala kazâsı nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin mersûmun ol tarafa vusûlünde manastır-ı mezkûrda manastır-bend olarak menfiyyen ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkına ve hatve-i vâhide ve mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü Der-sa'âdet'ime i'lâma mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâsıt-ı B sene (12)60.

[26/1]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı celâdet-makrûn kâtil-i merkûm verese-i merkûmûn hâzır oldukları hâlde icrâ-yı kısasına ibtidâr olunduğunu nâtık Haleb vâlîsi Vecîhi Paşa Hazretleri'nin şukkasıyla Haleb kâdîsi es-Seyyid İsmâîl Kâzım Efendi'nin i'lâmı ve meclis mazbatası mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 8 L sene (12)60.

Mülhakâtıyla Haleb vâlîsi vezîrim Mehmed Vecîhî Paşa *iclâluhû*'ya ve Haleb mollasına ve â'zâ-yı meclis *zide kadruhûma* hüküm ki:

Haleb ahâlîsinden Hezâfi? oğlu Mustafa bin Mustafa nâm şahıs yine ahâlî-i merkûmeden Aliyyan? oğlu Mehmed bin Ahmed nâm kimesneyi Haleb'de Karlık mahallesi sokağında amden bi-gayr-i hakkın hançer ile sağ koltuğu altına ve arkasına defa'atle darb u cerh ederek merkûm Mehmed müte'essiren ol anda vefât etmiş olduğuna ve maktûl-i merkûmun verâseti babası mezkûr Ahmed bin Sabit ile vâlidesi Ayşe bint-i Mustafa ve zevce-i menkûhe-i metrûkesi Aliye bint-i Mustafa ve sulbî sagîr oğluna münhasıra bulunduğuna binâ'en maktûl-i merkûmun babası merkûm Ahmed ile mezbûre Ayşe ve Aliye bi'l- vesâye ve bi'l- asâle huzûr-ı şer'î vü meclisde icrâ-yı kısas olunması iddi'â vü ısrâr ve kâtil-i merkûm dahi ber-minvâl-i muharrer hançer ile darb eylediğini ikrâr u i'tirâf idüb ancak … isâbet eylediğini ve iş bu darbden müte'essiren vefât etdiğini inkar eylemiş olduğundan verese-i merkûmeden da'vâlarına mutâbık beyyine taleb olundukda ahrâr-ı ricâl-i müslimînden ve mahalle-i mezbûre ahâlîsinden Solak oğlu Mustafa bin Ömer ve el-Hâc Mustafa bin Mehmed ve Mehmed Ali nâm şahısların şehâdet-i makbûleleriyle ber-nehc-i şer'î sâbit ü mütehakkık olmağın merkûmun kısasına hükm-i şer'î lâhik olduğu bâ-i'lâm ve mazbata inhâ olunmuş ve me'âl-i i'lâm muvâfik-ı şer'î şerîf olmağla bundan böyle verese-i kibâr afv etmedikleri hâlde huzûrlarında kâtil-i mezbûr kısas olunmak iktizâ eylediği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i'lâma tahrîr ü işâret kılınmış olmakdan nâşî cezâ kânûnnâme-i hümâyûnum mûcebince keyfiyet cânib-i celîlü'l-menâkıb-ı mülûkânemden ba'de-l-istizân verese-i merkûme bundan böyle merkûmu kısasdan afv etmedikleri hâlde huzûrlarında kâtil-i merkûmun icrâ-yı kısas olunması ve verese-i cümleten ve yâhûd içlerinden fakat biri afv eder ise ol hâlde mes'ele diyete münkalîb olacağından iktizâ-yı şer'îsinin icrâsı bâbında emr-i şerîfim ısdârı lâzım geleceği Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem tâ'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı padişâhânem mehâbet-riz sunûh u sudûr olmağla siz ki vâlî-yi müşâr ve mevlânâ-yı ve sâ'ir mûmâ- ileyhümâsız ber-minvâl-i muharrer verese cümleten ve yâhûd içlerinden biri afv eder ise ol hâlde mes'ele diyete münkalib olacağı cihetle iktizâ-yı şer'îsinin icrâsı ve afv etmedikleri hâlde kâtil-i merkûm Mustafa'nın ber- nehc-i şer' icrâ-yı kısas husûsuna sarf-ı mukadderat eylemeniz fermânım olmağın iş bu fermân-ı kazâ-cereyânım ısdâr u tesyâr olunmuşdur. İmdi keyfiyyet ma'lûmunuz oldukda bâlâda beyân olunduğu vechle verese-i merkûme afv etmeyerek ısrâr eyledikleri hâlde ber nehc-i şer'î icrâ-yı hükm-i kısasa ve içlerinden afv eden bulunur ise mes'ele-i diyetin icrâsına mübâderet ve

keyfiyyeti derbâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i'lâm u işâret eylemeniz bâbında. Fî-evâil-i S sene (12)60.

[26/2]

Bir sûreti mîr-i mîrân-ı kirâmımdan hâlâ Mar'aş eyâleti mutasarrıfı Yûsuf Paşa *dâme ikbâluhû'*ya ve Mâr'aş nâ'ibine ve vücûh-ı memleket ve sâ'ir iş erlerine [ ]

Zikr-i âtî husûsu zımnında mukaddemce vârid olan i'lâm ihticâca sâlih olduğundan husûs-ı mezbûrun tekrâr ma'rifet-i şer'le istimâ' ve rü'yeti zımnında makâm-ı celîl-i vekâlet-i mutlakam cânibinden gönderilen tahrîrâta cevaben bu def'a vârid olan i'lâmda Mar'aş sancağına vâki' Elbistan kazâsı kurâsından Beydağ-ı sagir karyesi ahâlîsinden Çolak Ahmed nâm şahıs yine karye-i mezbûre ahâlîsinden Hasan oğlu Mehmed ve kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Şâhin oğlu Ali nâm kimesneleri âlât-ı câriha ile amden darb u cerh ederek müte'essiren vefât etmiş ve maktûlân-ı merkûmândan merkûm Mehmed'in verâseti babası Hüseyin ve vâlidesi Hadice'ye ve merkûm Ali'nin verâseti dahi babası merkûm Şâhin Mehmed ile vâlidesi Fatma'ya münhasıra olduğuna binâ'en huzûr-ı şer'de lede't-terâfu' merkûm Ahmed ber-minvâl-i muharrer mâdde-i katlin kendüsinden vukû'unu i'tirâf u ikrâr eylemiş ve kâtil-i merkûm maktûl-ı merkûm Mehmed'in dayısı mezbûre Hadice'nin karındaşı olmak hasebiyle mezbûre Hadice ve babası mezkûr Hasan kısasdan ve diyetden afv idüb ancak diğer maktûl-i mezbûr Ali'nin babası ve merkûm Şâhin Mehmed ile vâlidesi mezbûre Fatma icrâ-yı kısas olunmasını iddi'â vü ısrâr etmiş olduklarından kısasa hükm-i şer'î lâhik olduğu bâ-i'lâm inhâ olunmuş ve me'âl-i i'lâm muvâfık-ı şer'î şerîf olmağla ahad-ı maktûlün veresesi kâtil-i merkûm Çolak Ahmed'i kısasdan meccânen afv etmiş iseler de diğer maktûl Şâhin oğlu Ali'nin ebeveyni kâtil-i mezbûrenin kısas olunmasını istid'â etmeleriyle sulh veya ahadü'l-katlin….fi'l-kısası mes'elesi üzre maktûl-ı mezbûr Ali'nin ebeveyni bundan böyle afv etmedikçe huzûrlarında kâtil-i mezbûr kısas olunmak iktizâ eylediği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i'lâma tahrîr ü işâret kılınmış olmakdan nâşî maktûl-i mezbûr Ali'nin vârisleri merkûm ve mezbûre huzûrlarında kâtil-i merkûmun icrâ-yı kısas ve vârisân-ı mezbûrân ve yâhûd birisi afv eder ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalîb olacağından iktizâ-yı şer'îsinin icrâsı bâbında. Aslına tatbîken.

[26/3]

Bir sûreti mîr-i mîrân-ı kirâmımdan eyâlet-i Ankara mutasarrıfı İsmet Paşa *dâme ikbâluhû'*ya ve Ankara nâ'ibine ve â'zâ-yı meclise [ ]

Ankara eyâleti mülhakâtından bulunan Çorum kazâsı mahallâtından Bürhân Kethüdâ mahallesi sâkinlerinden Belalı?oğlu Deli Hüseyin bin Ahmed nâm şahıs yine mahalle-i mezbûre sâkinlerinden Fatma bint-i Halil bin Ali nâm hatunu fi'l-i şeni' kasdıyla kazâ-yı mezbûr civârında Civartlık**?[27]** nâm mahalde vâki' sâkine olduğu cehrinin bağında ba'de'l-aşâ piştov kurşunuyla sol memesi altından bi-gayr-i hakkın amden darb u cerh ederek onsekiz sâ'at mürûrunda müte'essiren vefât etmiş olduğuna ve maktûl-i mezbûrenin verâseti zevcî-i metrûki Osman bin Ali ile vâlidesi Ayşe bint-i Halîl ve babası merkûm Halîl bin Ali ve sadri sagîr oğluna münhasıra bulunduğuna binâ'en maktûle-i mezbûrenin zevcî merkûm Osman ile verese-i sâ'ire bi'l-asâle ve bi'l-vesâye huzûr-ı şer'î vü meclisde icrâ-yı kısas olunması iddi'â vü ısrâr ve kâtil-i merkûm mâdde-i katlin kendüsinden vukû'unu külliyen inkâr eylemiş olduğundan verese-i merkûmeden da'vâlarına mutâbık beyyine taleb olundukda udûl-ı ahrâr-ı ricâl-i müslimînden ve mahall-i mezbûre ahâlîsinden Ali bin Ali ve Mehmed bin Hasan nâm kimesnelerin şehâdet-i makbûleleriyle ber-nehc-i şer'î sâbit ü mütehakkık olarak kısasına hükm-i şer'î lâhik olduğu bâ-i'lâm u mazbata inhâ olunmuş ve me'âl-i i'lâm muvâfık-ı şer'î şerîf olmağla bundan böyle verese-i kibâr afv etmedikleri hâlde huzûrlarında kâtil-i mezbûr kısas olunmak iktizâ eylediği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i'lâma tahrîr ü işâret kılınmış olmakdan nâşî verese-i mezbûre huzûrlarında icrâ-yı kısas ve kibâr-ı verese-i mezbûre cümleten ve yâhûd içlerinden fakat biri kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer'îsinin icrâsı bâbında. Kezâlik

[27/1]

Gelibolu nâ'ibine hüküm ki:

Cünha-i vâkı'asına mebnî mukaddemce Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'm kararı mehâbet-rîz sünûh u sudûr eden emr-i hümâyun-ı celâdet-makrûn-ı padişâhanem muktezâsı üzre Gelibolu kazâsına nefy u iclâ olunmuş olan Boynu incelü aşîreti kâ'im-makâmı sâbık el-Hâc Sâlih'in ıyâl u evlâdı bu tarafda sefîl ü ser-gerdân olduklarından

bahisle merhameten afv u ıtlâkına müsâ‘ade-i aliyyem erzân kılınması husûsu merkûmun vâlide ve zevcesi tarafından iki kıt‘a takdîmiyle niyâz u istirhâm olunmuş ve mersûmun müddet-i nefyi altı mâha resîde olarak hakkında cezâ-yı kâfî olduğundan eyyâm-ı mübârekeye hürmeten ve evlâd u ıyaline merhameten afv u ıtlâkı husûsuna müsâ‘ade-i seniyyem erzân kılınması husûsu bu def‘a Meclis-i Vâlâ-yı mezkûreden bâ-mazbata vü inbâ kılınmış olmakdan nâşî ol bâbda merhâmet-rîz sünûh u sudûr olan emr-i hümâyûn-ı şevket-makrûn-ı şehriyârânem mûcebince merkûmun afv u ıtlâkı fermânım olmağın imdi ol vechle afv u ıtlâkına müsâ‘ade-i seniyye-i mülûkânem erzân kılındığı sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin ma‘lûmun oldukda kayd-ı nefyden tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâsıt-ı Receb sene (12)60.

[27/2]

Edirne nâ’bine hüküm ki:

Sarraf tâ’ifesinden olub ba‘zı harekât-ı nâ-hemvârîne mebnî bundan akdem Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’m karârı mehâbet-rîz sünûh-ı sudûr olan emr-i hümâyûn u fermân-ı celâdet-makrûn-ı padişâhânem muktezâsı üzre bir sene müddetle Edirne’ye nefy u tagrîb olunmuş olan Aleksan nâm zimmî menfâsında ve evlâd u ıyâli bu tarafda sefîl ü perîşân ve merhamete şâyân olduklarından ve müddet-i mu‘ayyenesi tekmîline dahi cezâi bir şey kalmadığından mersûmun merhameten afv u ıtlâkına müsâ‘ade-i aliyyem erzân kılınması husûsu mülhakâtıyla eyâlet-i Edirne müşîri düstûr vezîrim Osman Nûri Paşa *iclâluhû* tarafından iş‘âr u iltimâs olunmuş ve mersûmun cünha-i ma‘lûmesine mebnî geçen ellidokuz senesi evâhir-i şevvâlinde li-ecli't-te’dîb Edirne’ye nefy u tagrîb kılınmış olduğu kapudân-ı müstebân olarak müddet-i hitâmına dahi iki buçuk mâh kalmış olduğundan müddet-i mezkûre tekmîlinde tahliye-i sebîli husûsu Meclis-i Vâlâ-yı mezkûrede bâ-mazbata ifâde vü inhâ olunmakdan nâşî mûcebince müddet-i mezkûre inkızâsında mersûmun tahliye-i sebîli fermânım olmağın imdi mersûmun ol vechle afv u ıtlâkına müsâ‘ade-i seniyye-i mülûkânem erzân kılındığı sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin ma‘lûmun oldukda ber-minvâl-i muharrer mersûmun müddet-i tekmîlinde kayd-ı nefyden ıtlâkına mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâsıt-ı B sene (12)60.

[27/3]

Hâlâ mülhakâtıyla Erzurûm müşîri vezîrim el-Hâc Halîl Kâmilî Paşa *iclâluhû'*ya ve Divriği nâ'ibine hüküm ki:

Sâbıkan Van kazâsı müftîsi olub cünha-i vâkı'asına mebnî bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince li-ecli't-te'dîb Divriği'ye nefy u tagrîb olunmuş olan el- Hac Akif cerâyim-güzeştesine nâdim ü pişmân olarak fî-mâ-ba'd hilâf-ı rızâ hareketde bulunmamağa ahd u peymân eylemiş ve afv u ıtlâkı ıyâl u evlâdı tarafından dahi niyâz u istirhâm kılınmış olduğuna ve kendüsinin ıslâh-ı nefs ve tasfiye-i hâl eylediği ba'zı tarafdan dahi ihbâr kılındığına binâ'en bir müddetcik dahi Erzurûm'da tevkîf ü te'hîr vücûde vilâyeti cânibine i'ade vü tesyîr kılınmak üzre mûmâ-ileyhsin merhâmeten afv u ıtlâkı husûsu sen ki müşîr-i müşârûn-ileyhsin bâ-tahrîrât inhâ olunmuş ve ol vechle emr-i şerîfim sudûru bi'l-fi'l şeyhü'l-islâm ve müfti'l-enâm olan Mekki-zâde Mevlânâ Mustafa Asım *edâma'llâhû te'âlâ fezâ'ilehû* tarafından dahi işâret kılınmış olmakdan nâşî işâretleri mûcebince mûmâ-ileyhsin afv u ıtlâkı fermânım olmağın imdi sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin ol vechle afv u ıtlâkına müsâ'ade-i seniyyem erzân kılındığı ma'lûmun oldukda fî-mâ-ba'd hilâf-ı rızâ hareketde bulunmaması kendüsine ifâde ü tefhîm ve sebîlini tahliye birle Erzurûm cânibine irsâle mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâhir-i B sene (12)60.

[28/1]

Van nâ'ibine hüküm ki:

Muş kazâsında sâbıkan Çanlı Kilise ve tevâbi'-i Ermeni murahhasası olub kazâ-i mezbûrda vâki' Ermeni milleti manastırlarından Araklus demekle ma'rûf manastırda ikâmet üzre iken mugâyir-i âyîn harekete ictisârı cihetiyle bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince li ecli't-te'dîb Van kazâsına tâbi' Lice ceziresinde kâ'in manastıra nefy u iclâ olunan Koravi Pedrus nâm râhib el-hâletü hazihi ıslâh-ı nefs ederek fî-mâ-ba'd mugâyir-i rızâ hareketde bulunmayacağına ta'ahhüd etmiş olduğu beyânıyla mersûmun fî-mâ-ba'd ol tarafda ikâmet etmemek ve Der-sa'âdet'ime gelmemek üzre afv u ıtlâkı husûsuna müsâ'ade-i aliyyem erzân kılınması husûsu İstanbul ve tevâbi'-i Ermeni patriki *iftihâr* Matyos Piskopos *dâmet rütbetuhû* tarafından memhûr-ı takrîr-i takdîmiyle istid'â olunmakdan nâşî mûcebince ıtlâkı fermânım

olmağın imdi mersûmun ol vechle cürmü afv u ıtlâk kılındığı sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin ma'lûmun oldukda şart-ı ıtlâkına ifâde vü tefhîm birle kayd-ı nefyden tahliye-i sebîle mübâderet olunmak bâbında. Fî-evaîl-i Ş sene (12)60.

[28/2]

Kütahya nâ'ibine hüküm ki:

Hâcegân-ı Dîvân-ı Hümâyûn'umdan sâbıkan Limni cezîresi kâ'im-makâmı olub mukaddemce Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'm karârı ve emr-i hümâyûn-ı mülûkânem muktezâsı üzre Kütahya'ya nefy u iclâ olunmuş olan el-Hâc Muttalîb *zîde mecduhû* menfâsında ve kendüleri bu tarafda dûçâr-ı sefâlet ü ıztırâb olduklarından eyyâm-ı mübârekeye hürmeten mûmâ-ileyhin afv u ıtlâkı bu def'a ıyâl u evlâdı tarafından bâ-arz-ı hâl niyâz u istirhâm olunmuş ve mûmâ-ileyhin şimdiye kadar terbiye olmuş olduğu me'mûl bulunmuş olduğundan eyyâm-ı mübârekeye hürmeten ve evlâd u ıyâline merhâmeten afv u ıtlâkına müsâ'ade-i seniyyem erzân kılınmış Meclis-i Vâlâ-yı mezkûreden bâ-mazbata ifâde vü inhâ olunmakdan nâşî ol bâbda inâyet-efzâ-yı sünûh u sudûr olan emr-i hümâyûn-ı merhâmet-makrûn-ı pâdişâhânem mantûk-ı münîfi üzre mûmâ-ileyhin menfâdan salıverilmesi fermânım olmağın imdi sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin mûmâ-ileyhin afv u ıtlâkına müsâ'ade-i aliyye-i mülûkânem erzân kılındığı ma'lûmun oldukda kayd-ı nefyden ıtlâkı husûsuna mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâil-i Ş sene (12)60.

[28/3]

Karahisar-ı Sâhib kazâsı nâ'ibine hüküm ki:

Bundan akdem cünha-i vâkı'asına mebnî Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'm kararı üzerine mehâbet-rîz sünûh u sudûr olan emr-i hümâyun-ı celâdet-makrûn-ı padişâhanem mûcebince Karahisar-ı Sâhib'e nefy u iclâ kılınmış olan Boynu incelü aşîreti müdîri sâbık Pir oğlu Hacı Hüseyin Bey'in afv u ıtlâkı hususu ihtiyâre ve ümerâsı tarafından niyâz u istirhâm olunmuş ve merkûmun şimdiye kadar ıslâh-ı nefs eylemesi melhûz bulunmuş olduğundan bahisle merhâmeten ıtlâkı husûsu mülhakâtıyla Konyâ eyâleti müşîri Düstûr vezîrim Ali Osman Paşa *iclâluhû* tarafından bâ-tahrîrât inhâ olunmuş ve merhâmeten müddet-i nefyi altı mâha resîde olarak hakkında cezâ-yı kâfî olduğundan

eyyâm-ı mübârekeye hürmeten ve vâlidesi mezkûreye merhâmeten afv u ıtlâkı husûsuna müsâ'ade-i seniyye-i mülûkânem erzân kılınmış Meclis-i Vâlâ-yı mezkûreden bâ-mazbata ifâde vü inbâ kılınmış olmakdan nâşî ol bâbda şeref-sünûh u sudûr olan emr-i hümâyûn-ı merhâmet-makrûn-ı şehriyârânem muktezâ-yı münîfi üzre merkûmun menfâdan salıverilmesi fermânım olmağın imdi merkûmun afv u ıtlâkına müsâ'ade-i seniyye-i pâdişâhânem erzân kılındığı sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin ma'lûmun oldukda kayd-ı nefyden tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâhir-i B sene (12)60.

[28/4]

Rodos cezîresi nâ'ibine hüküm ki:

Bosna ahâlîsinden olub ihtilâl-i şirâze-i nizâm-ı memleketi mûcib harekât-ı reddiyeye ictisâr eden kesândan bundan akdem Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'm kararı ve mehâbet-rîz sünûh u sudûr olan emr-i hümâyun-ı celâdet-makrûn-ı şâhânem muktezâ-yı münîfi üzre Bosna vâlîsi bulunanlar tarafından inhâ olunmadıkca sebîlleri tahliye olunmamak şartıyla sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince Rodos ceziresine nefy u tagrîb olunmuş olan Abdi ve İbrâhîm ve Hacı Süleymân nâm kimesnelerin müddet-i nefyleri haylice vakit olduğundan kendüleri menfâsında ıyâl u evlâdları vatanlarında sefîl ü ser-gerdân bi'l-vücûh merhâmet ü şefkât-i seniyyeme şâyeste vü şâyân olduklarından merhameten afv u ıtlâkları husûsu mukaddemce niyâz u istid'â olunmuş ve keyfiyyeti lede'l-isti'lâm merkûmân şimdiye kadar ıslâh-ı nefs etmiş olduklarına mebnî bundan böyle kendü hallerinde bulunacaklarına erkân-ı eyâlet tarafından ta'ahhüd ü tekeffül olunduğu beyânıyla merhameten afv u ıtlâkları husûsu hâlâ Bosna eyâleti müşîri düstûr vezîrim Mehmed Kâmilî Paşa *iclâluhû* tarafından bu def'a der-bâr-ı atûfet-karâr-ı mülûkâneme cevâben vârid olan tahrîrâtda beyân u inhâ kılınmış ve merkûmların müddet-i nefyleri üç seneyi tecâvüz ederek ıslâh-ı nefs eyledikleri dahi me'al-i inhâdan müstefâd olmuş olduğundan ber-mûcib-i inhâ merkûmların merhâmeten afv u ıtlâkları husûsuna müsâ'ade-i seniyye-i mülûkânem erzân kılınmış Meclis-i Vâlâ-yı mezkûreden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmakdan nâşî ol bâbda şeref-rîz-i sünûh u sudûr olan emr-i hümâyûn-ı merhamet-makrûn-ı pâdişâhânem muktezâ-yı münîfi üzre merkûmların menfâdan salıverilmeleri fermânım olmağın imdi merkûmların fî- mâba'd hilâf-ı rızâ-yı şâhânem hareketde bulunmamak üzre afv u ıtlâklarına müsâ'ade-i seniyyem erzân

kılındığı sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin ma'lûmun oldukda kayd-ı nefyden tahliye-i sebîlleri husûsuna mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâhir-i B sene (12)60.

[29/1]

Bir sûreti Kızanlık nâ'ibine [ ]

Ahâlî-yi merkûmdan menfiyyen Kızanlık'da bulunan Korlu Haci Mikal'in dahi merhameten afv u ıtlâkı bâbında mukaddemce niyâz u istid'â fıkrasından sarf-ı nazarla. Aslına tatbîken.

[29/2]

Şerh 1: Mersûmun bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî 29 C (12)61.

Şerh 2: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî evâil-i C sene (12)61.

Van nâ'ibine hüküm ki:

Galata muzâfâtından Beşiktaş nâhiyesi mütemekkinlerinden Artin oğlu Avannes nâm zimmînin mugâyir-i âyîn ü mezheb ve hilâf-ı tavr-ı ra'iyyet harekete ictisârı cihetiyle te'dîbi lâzım geldiği mersûm ıslâh-ı nefs edinceye kadar patrikhâne tarafından âdeme terfîkan Van'da kâ'in Ermeni milletine mahsûs Lim manastırına nefy u tagrîb olunub ıtlâkı husûsu memhûr-ı takrîr-i takdîmiyle istirhâm olunmadıkca müsâ'ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu İstanbul ve tevâbi'-i Ermeni patriki *iftihâr* Matyos Piskopos *dâmet rütbetuhû* tarafından memhûr-ı takrîr-i takdîmiyle olunmakdan nâşî mûcebince mersûmun nefy u iclâsı fermânım olmağın imdi sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin patrikhâne tarafından ta'yîn olunan âdeme terfîkan bu tarafa nefy u irsâl olunmuş olmağla vusûlünde mersûmu manastır-ı mezkûrda menfîyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü Der-sa'âdet'ime i'lâma mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâsıt-ı Ş sene (12)60.

[29/3]

Şerh 1: Mersûmun bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-16 L sene(1)260.

Şerh 2: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî evâil-i Z sene (1)261.

Mütehayyizân-ı ricâl-i devlet-i aliyyemden Dîvân-ı De'âvî nâzırı vekîli Mehmed Nâfi'*dâme uluvvuhû*'ya ve Bolu nâ'ibine hüküm ki:

Mukaddemâ Mustafa Bey'in hazîne sarrafı olub el-yevm Der-sa'âdet'de bulunan Zarakifo'nın keyfî bazı tekevvün eden kahr u ihtilâlden dolayı neşr-i havâdis misüllü harekât-ı nâ-marziyyeye ictisârı inhâ olunmak ve bu makûlelerin te'dîbi lâzımeden bulunmuş olduğuna mebnî mersûmun li-ecli't-te'dîb Bolu'ya nefy u iclâ olunması Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mde ittifâk-ı umûmî ile tensîb olunmuş ve ol vechle icrâsına irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda emr- hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı cihândârânem mehâbet-rîz sünûh u sudûr olmuş olmağla sen ki nâzır vekîli mûmâ-ileyhsin mersûmu celb ile nizâmı vechle Bolu'ya nefy u irsâle sarf-ı rü'yet eyleyesin ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde mersûmu ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü Der-sa'âdet'ime i'lâma mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâsıt-ı Ş sene (12)60.

[29/4]

Sivas nâ'ibine hüküm ki:

Hilâf-ı rızâ harekete ictisârı inhâ olunduğuna mebnî mukaddemce sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince bâ-işâret Sivas'a nefy olunmuş olan Erzincân kazâsı müftîsi sâbık Müftîzâde Mehmed Sa'id cerâyim vâkı'asına nâdim ü pişmân olarak ıslâh-ı nefs ve tasfiye-i hâl etmiş fî-mâ-ba'd mugâyir-i rızâ hareketde bulunmayacağını ta'ahhüd ile afv ıtlâkı husûsu ıyâl u evlâdı tarafından niyâz u istirhâm olunmuş ve mûmâ-ileyhin ıslâh-ı nefs eylediği bazısı tarafından ifâde vü ihbâr kılınmış olduğundan merhâmeten afv u ıtlâkı husûsuna müsâ'ade-i seniyye-i mülûkânem erzân kılınmış hâlâ mülhakâtıyla eyâlet-i Erzurûm müşîri düstûr vezîrim el-Hâc Halîl Kâmilî Paşa *iclâluhû* tarafından bâ-

tahrîrât inhâ ve ol vechle afv u ıtlâkı husûsu Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden dahi bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmakdan nâşî bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müfti'l-enâm olan Mekkî-zâde Mustafa Asım *edâma'llâhû te'âlâ fezâ'ilehû'*nin işâretleri mûcebince mûmâ-ileyhin afv u ıtlâkı fermânım olmağın imdi mûmâ-ileyhin ol vechle afv u ıtlâkına müsâ'ade-i seniyyem erzân kılındığı sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin ma'lûmun oldukda fî-mâ-ba'd hilâf-ı rızâ hareketde bulunmaması kendüsine ifâde vü tefhîm birle tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâhir-i Ş sene (12)60.

[30/1]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı emr-i âlî sebîlleri tahliye olunduklarını nâtık müşârun-ileyhin vârid olan şukkası mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-6 ZA Sene (1)260.

Hâlâ Girid müşîri vezîrim Mustafa Nâ'ilî Paşa *iclâluhû*'ya hüküm ki:

Hanya ahâlîsinden olub hilâf-ı rızâ harekete ictisârları inhâ olunduğuna mebnî bundan akdem mehâbet-rîz sünûh u sudûr olan emr-i hümâyûn-ı şâhâneme sâdır olan fermân-ı celîlü'l-ünvân-ı padişâhânem mûcebince li-ecli't-te'dîb Girid cezîresinde vâki' Granbuse ve İsperlenfe kal'alarına nefy u iclâ olunmuş olan Mehmed ve Bahri'nin müddet-i nefyleri hayli vakit olarak gereği gibi ıslâh-ı nefs olunmuş ve ıyâl u evlâdları dahi vatanlarında sefîl ü ser-gerdân ve bi'l-vücûh merhâmet ü şevkat-i seniyye-i şâhâneme şâyeste vü şâyân bulunmuş olduklarından merhâmeten ve eyyâm-ı mübârekeye hürmeten merkûmların afv u ıtlâklarına müsâ'ade-i seniyye-i mülûkânem erzân kılınmış sen ki müşîr-i müşârun-ileyhsin tarafından tahliye vü inhâ olunmuş ve merkûmların müddet-i nefyleri iki seneye karîb olduğundan eyyâm-ı mübârekeye hürmeten ve ıyâl u evlâdlarına merhâmeten afv u ıtlâkları Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden dahi bâ-mazbata ifâde vü inhâ olunmuş olmakdan nâşî merhâmeten sünûh u sudûr olan emr-i hümâyûn-ı pâdişâhânem muktezâ-yı münîfi üzre merkûmların tahliye-i sebîlleri fermânım olmağın imdi merkûmların bu vechle afv u ıtlâklarına müsâ'ade-i seniyye-i pâdişâhânem erzân kılınması ma'lûm-ı dirâyet-melzûmun oldukda fî-mâ-ba'd hilâf-ı rızâ hareketde bulunmamaları husûsunu gûş-ı huşûna gereği gibi ifâde vü tefhîm birle kayd-ı nefyden tahliye-i sebîllerine mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâhir-i Ş sene (12)60.

[30/2]

Şerh 1: Bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiklerini nâtık İzmid nâ'ibinin vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 12 L sene (1)260.

Mütehayyizân-ı ricâl-i devlet-i aliyyemden Dîvân-ı De'âvî nâzırı Mustafa Mazlûm Bey *dâme uluvvuhû'*ya ve İznikmid nâ'ibine hüküm ki:

Ayşe nâm hatun musakkafat bâ-temessük mutasarrıfe olduğu arsasını kısmet-i askeriyye ketebesinden Seyyid Mehmed'e bedel-i ma'lûm ile fârig olmuş ise de mûmâ-ileyhin vekîli Berber Süleymân vakf-ı mezbûrun câbî vekîli Mehmed Sâdık ile ittifâk ederek zikr olunan arsanın ferâğı husûsunda hileye sülûk idüb mûmâ-ileyh Mehmed'in üzerine olmak üzre hâmiş-i temessüke yazılan şerhi silüb kendüsine tahrîr etdirmiş olduğu huzûr-ı şeyhü'l-islâmîde hîn-i terâfu'larında şer'an tebeyyün ü tahakkuk etmiş ve keyfiyyet mütehâyyizân-ı ricâl-i devlet-i aliyyemden hâlâ evkâf-ı hümâyûn nâzırı *iftihâr* Mustafa Kânî Bey *dâme'uluvvuhû* tarafından lede'l-istiş'âr merkûmân Berber Süleyman ve câbî vekili Mehmed Sâdık müstehâk-ı te'dîb göründüklerinden kânun-ı cezâ ahkâmına tevfîken îcâbının icrâsı irâde-i aliyyeme mütevakkıf mevaddan idüğü ifâde olunmuş ve merkûmların bu vechle sahtekârlık töhmetine ictisâr eyledikleri şer'an tebeyyün eylemiş ve bu makûle sahtekârın dört aydan dört seneye kadar derece-i töhmetine göre vâz'-ı kürek ve pranga ve şahsına göre nefy u tagrîb ile te'dîb kılınması hükm-i kânun iktizasından bulunmuş olduğuna mebnî merkûmların dahi li-ecli't-te'dîb dörder ay müddetle İznikmid'de nefy u tagrîb olunmaları bâbında emr-i şerîfim ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mde tensîb ü bâ-mazbata ifâde kılınmış olmakdan nâşî mûcebince merkûmânın nefy u iclâları fermânım olmağın imdi sen ki nâzır-ı mûmâ-ileyhsin merkûmânı ma'rifetinle ahz u nizâmı nizâmı vechle İznikmid'de nefy u irsâle sarf-ı rü'yet eyleyesin ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde merkûmânı ol tarafda dört mâh müddet menfiyyen meks u ikâmet itdirüb hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketlerine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü der-bar-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i'lâm u işâret ve merkûmânın müddetleri münkâziyye oldukda tahliye-i sebîllerine mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâhir-i Ş sene (1)260.

[30/3]

Isparta Kazâsı nâ'ibine hüküm ki:

Cünha-i vâkı'asına mebnî bundan akdem Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'm karârı müta'allik olan irâde-i seniyyem muktezâsı üzre bâ-işâret-i Şeyhü'l-islâmî sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince Isparta kazâsına nefy u iclâ olunmuş olan Boynu incelü aşîreti nâ'ibi sâbık Alâ'iyeli Mehmed Sâdık el-hâletü hâzihi menfâsında ve kendüleri vatanlarında sefil ü ser-gerdân merhamet ü şefkat-i seniyyeme şâyân olduklarından merhameten afv u ıtlâkı evlâd u ıyâli tarafından niyâz u istirhâm olunmuş olduğundan bahisle merhameten afv u ıtlâkı husûsu mülhakâtıyla Konya eyâleti müşîri düstûr vezîrim Ali Askar Paşa *iclâluhû* tarafından bâ-tahrîrât inhâ olunub mûmâ-ileyhin müddet-i nefy yedi mâha resîde olarak hakkında cezâ-yı kâfî olduğundan eyyâm-ı mübârekeye hürmeten afvı irâde-i seniyyeme menût idüği Meclis-i Vâlâ-yı mezkûreden bâ-mazbata ifâde olunmakdan nâşî merhâmet-riz-i sünûh u sudûr olan emr-i hümâyûn-ı şevket-makrûn-ı şehriyârânem mantûk-ı münîfi üzere bi'l-fi'il şeyhü'l-islâm ve Müfti'l-enâm olan Mekkî-zâde Mevlânâ Mustafa Asım *edâma'llâhû te'âlâ fezâ'ilehû'*nün işâretleri mûcebince mûmâ-ileyhin afv u ıtlâkı fermânım olmağın imdi sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin keyfiyyet ma'lûmun oldukda fî-mâ-ba'd hilâf-ı rızâ-harekâtda bulunmaması kendüsine ifâde vü tefhîm birle kayd-ı nefyden tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâhir-i N sene (12)60.

[30/4]

Mülhakâtıyla Bosna eyâleti müşîri vezîrim Kâmîl Paşa *iclâluhû*'ya ve Banaluka kazâsı mütesellimi [ ] *zîde mecdûhû'*ya ve nâ'ib ve müftî *zîde ilmuhumâ'*ya ve vücûh-ı memleket ve sâ'ir iş erlerine hüküm ki:

Banaluka kazâsına tâbi' Meylusavice? karyesi mütemekkinlerinden Dako veled-i Yuvan nâm zimmîye yine karye-i Zahore mütemekkinlerinden Cevro veled-i Estoban nâm zimmî ve Dragovik karyesinde Tragariçe demekle ma'rûf Raskaçe Tervakra? berâber giderken piştov kurşunuyla bi-gayr-i hakkın batnından amden darb u cerh etmiş olduğuna ve maktûl-i mesfûrun verâset-i zevcesi Astoye bint-i Marko **[31]** nâm Nasrâniyye ile sagîr oğlu Corac ve sagîre kızlarına münhasıra bulunduğuna binâ'en mersûme Astoye bi'l-asâle ve bi'l-vesâye huzûr-ı şer'-i şerîfde icrâ-yı kısas olunmasını

iddi‘a vü ısrâr ve kâtil-i mersûm dahi mâdde-i katlin kendüden vuku‘unu külliyen inkâr eylemiş olduğundan Nasrâniyye-i mersûmeden ber-minvâl-i meşrûh da‘vâsına mutâbık beyyine taleb olundukda karye-i mezbûre mütemekkinlerinden Petro veled-i Nikol ve Dragovik karyesi mütemekkinlerinden Sara veled-i Zivak nâm zimmîlerin lede’t-tezâkiyye? şehâdet-i makbûleleriyle ber-nehc-i şer‘î sâbit ü tahakkuk olmuş olduğu bâ-i‘lâm u tahrîrât inhâ olunmuş ve me’âl-i i‘lâma nazaran kâtil-i mesfûr katîl-i merkûmu mûceb-i kısas olan katl ile katl etmiş olduğu ber-nech-i şer‘î sâbit olmuş ise de kâdînin kısas ile hükm-i sebkat olunmuş olmağla bundan böyle huzûrunda ikâme-i beyyine olunan kâdî kısas ile hükm idüb ba‘dehû zevce-i mesfûre dahi afv etmedikçe huzûrunda icrâ-yı kısas olunmak iktizâ eylediği cânib-i fetvâhâneden tahrîr ü işâret kılınmış olmakdan nâşî cezâ kânûn-nâme-i hümâyûnum mûcebince keyfiyyet cânib-i celîlü’l-menâkıb-ı mülûkânemden ba‘de’l-istizân ber-mantûk-ı kayd-ı fetvâhâne kısas ile hükm olunub zevce-i mesfûre afv etmedikçe huzûr-ı icrâ-yı kısas olunması zevce-i mesfûre kâtil-i mersûmu kısasdan afv eder ise ol hâlde mes’ele-i kısas diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinden olan tebeyyün-i emr-i şerîfim ısdârı lâzım geleceği Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle icrâ-yı kısasına irâde-i seniyye-i mülûkânem tâ’allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı padişâhânem-i mehâbet-rîz sünûh u sudûr olmuş olduğu siz ki müşîr-i müşârun-ileyh ve nâ’ib ve sâ’ir mûmâ-ileyhümâsız ber-minvâl-i muharrer zevce-i mesfûre afv eylediği hâlde mes’ele diyete münkalib olacağı cihetle iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsı ve afv etmediği ve kısasına hükm-i şer‘î lâhik olduğu sûretde kâtil-i mersûm Cevro’nun ber-nehc-i şer‘î icrâ-yı hükm-i kısasına mübâderet eylemeniz fermânım olmağın iş bu fermân-ı kazâ-cereyânım ısdâr u tesyâr olunmuşdur. İmdi keyfiyyet ma‘lûmunuz oldukda bil-âhire beyân olunduğu vechle zevce-i mesfûre afv etmeyerek ısrâr eylediği hâlde ber-nehc-i şer‘î icrâ-yı iktizâsına ve afv eder ise mes’ele-i diyetin icrâsına mübâderet ve keyfiyyeti der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i‘lâm u işâret eylemeniz bâbında. Fî-evâhir-i S sene (12)60.

[31/1]

Bir sûreti mülhakâtıyla Hüdâvendigâr eyâleti müşîri vezir Mehmed Sâlih Paşa *iclâluhû’*ya ve mîrü’l-ümerâ’i’l-kirâmdan Kütahya sancağı kâ’im-makâmı Ali Paşa *zîde ikbâluhû’*ya ve Kütahya nâ’ib ve müftîsi *zîde ilmuhumâ’*ya ve a‘zâ-yı meclis *zîde kadruhûm’*a [ ]

Kütahya sancağında vâki‘Gediz kazâsı kurâsından Merkebviran karyesi sâkinlerinden Köse İbrâhîm oğlu tekâ‘üd Ali nâm şahıs yine karye-i mezbûre sâkinlerinden Hasan bin İsmâîl nâm sagîri hatab kat‘ etmek üzre cebele giderken Hasan pınarı nâm mahalde bi-gayr-i hakkın amden bıçak ile boğazından zebh ederek ba‘dehû cesedini Akdere denilen nehre ilkâ etmiş olduğu lede’l-keşf ve’l-‘ayân tebeyyün etmiş idüğüne ve maktûl-i merkûmun verâset-i babası merkûm İsmâîl ile vâlidesi Şerîfe bint-i Ali nâm hatun münhasıra olduğuna binâ’en verese-i merkûme huzûr-ı şer‘î vü meclisde icrâ-yı kısas olunmasını iddi‘â ve ısrâr ve kâtil-i merkûm dahi mâdde-i katlin kendüsünden vukû‘unu bi’t-tav‘ı ve’r-rızâ i‘tirâf ü ikrâr etmiş olduğundan merkûmun kısasına hükm-i şer‘î lâhik olduğu bâ-i‘lâm u mazbata inhâ olunmuş ve kâtil-i merkûm Ali sagîr-i mezbûr Hasan’ı amden bi-gayr-i hakkın zebh eylediği tâb‘an ısrârıyla sâbit olduğu mantûk-ı i‘lâmdan müstebân olmağla bundan böyle verese afv etmedikçe talebleriyle ber-nech-i şer‘î huzûrlarında kâtil-i merkûmun kısasen katli lâzım geldiği cânib-i fetvâhâneden tahrîr ü işâret kılınmış olmakdan nâşî verese-i merkûme bundan böyle afv etmedikleri hâlde huzûrlarında kâtil-i merkûmu kısasen katl olunmak ve eğer verese-i merkûmdan birisi afv eder ise ol vakit mesele-i kısas diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsi icrâ kılınmak zımnında. Kezâlik.

[31/2]

Bir sûreti hâlâ mülhakâtıyla Haleb eyâleti vâlîsi vezîr Mehmed Vecîhî Paşa *iclâluhû’*ya ve Haleb mollasına ve a‘zâ-yı meclis *zîde kadruhûm*’a [ ]

Zikr-i âtî husûsu zımnında mukaddemce vârid olan i‘lâm ihticâca sâlih olduğundan keyfiyyetin tekrâr istimâ‘ ü rü’yeti zımnında makâm-ı celîl-i vekâlet-i mutlaka cânibinden gönderilen tahrîrâta cevâben bu def‘a vârid olan i‘lâmda medîne-i Kilis mahallâtından Kızılca? mahallesi sâkinlerinden Yunus bin Mustafa nâm kimesneyi Ali bin Abdullah nâm şahıs Kilis karyesinde kurşun ve taş ile kafasından ve gözünden amden darb u cerh ve merkûm Yunus müte’essiren vefât etmiş olduğuna ve maktûl-i merkûmun verâseti vâlidesi Fatma ile li-ebeveyn er karındaşı Mehmed ve kız karındaşı Ayşe ve zevcesi Hadice bint-i Mehmed’e münhasıra bulunduğuna binâ’en verese-i merkûme huzûr-ı şer‘î ve meclisde icrâ-yı kısas olunmasını iddi‘â vü ısrâr ve kâtil-i merkûm dahi ber-minvâl-i muharrer darb eylediğini i‘tirâf u ikrâr eylemiş ve maktûl-i merkûmun cerh-i merkûmdan müte’essiren vefâtı Mustafa bin Mustafa ve diğer Mustafa

bin Abdullah'ın şehâdetiyle sâbit olmuş olduğu beyân u inhâ olunmuş ve me'âl-i i'lâma nazaran maktûl-i mezbûr Yunus'u kâtil-i merkûm Ali alet-i câriha ile amden cerh ü katl eylediği ber-nech-i şer'î sâbit olub verese dahi kısasa taleb olmasıyla bu sûretde kısasla ba'de'l-muhâkeme'ş-şer'î huzûrlarında kısas olunmak lâzım geldiği cânib-i fetvâhâneden tahrîr ü işâret kılınmış olmakdan nâşî ber-mantûk-ı kayd-ı fetvâhâne nâ'ib-i mûmâ-ileyh kısasla hükm idüb ba'dehû verese-i mezbûre huzûrlarında kâtil-i merkûmu icrâ-yı kısas olunması ve verese-i mezbûre cümleten ve yahud içlerinden fakat biri afv eder ise ol hâlde mesele-i kısas (diyete) münkalib olacağından iktizâ-yı şer'îsinin icrâsı zımnında. Kezâlik.

[31/3]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı celâdet-makrûn kâtil-i merkûm maktûl-i merkûmun veresesi hâzır oldukları hâlde icrâ-yı kısasına ibtidâr olunduklarını nâtık Kıbrıs ceziresi kâ'im-makâmı İbrâhîm Paşa ve na'ibi Efendi'nin vârid olan arîza ve i'lâmları me'âlleri bâ-fermân-ı âlî kaydı bâlâsına şerh verildi. Fî-7 Z sene (12)62.

Bir sûreti mîr-i mîrân-ı kirâmımdan Kıbrıs cezîresi kâ'im-makâmı İbrâhim Paşa *dâme ikbâluhû'*ya ve cezîre-i mezkûre nâ'ibi ve müftîsi *zîde ilmuhumâ*'ya ve â'zâ-yı meclis *zîde kadruhûm'*a [ ]

Zikr-i âtî husûsu zımnında mukaddemce vârid olan i'lâm ihticâca sâlih olduğundan husûs-ı mezbûrun tekrâr istimâ' ü rü'yeti zımnında makâm-ı celîl-i vekâlet-i mutlakadan yazılan tahrîrâta cevâben **[32]** bu def'â vârid olan i'lâmda Kıbrıs cezîresinde vâki' Limason kazâsı kurâsından Blazansiya karyesi mütemekkinlerinden Abdülfettah nâm kimesneyi zenci gulâmı Mercan âlât-i câriha ile amden darb u cerh ederek merkûm Abdülfettah müte'essiren vefât etmiş olduğuna ve maktûl-i mezkûrun verâseti zevce-i metrûkesiyle vâlidesi ve üç nefer sagîr ü sagîre evlâdına münhasıra bulunduğuna binâ'en verese-i merkûme huzûr-ı şer'î vü meclisde icrâ-yı kısas olunmasını iddi'â ve ısrâr ve kâtil-i merkûm dahi ber-minvâl-i muharrer mâdde-i katlin kendüsinden vukû'unu bi't-tekrâr tav'an i'tirâf u ikrâr eylemiş olduğu beyân u iş'âr olunmuş ve merkûm Abdülfettah'ı kul-ı Mercan nâm zenci amden âlât-i câriha ile katl etmiş olduğunu ikrâr etmiş ve kısası husûsu re'y-i vereseye menût bulunmuş olub ber-mantûk-ı i'lâm verese dahi kısas istid'a istirhamıyla bundan böyle verese afv etmedikleri hâlde ba'de'l-muhâkeme huzûrlarında istîfâ-yı kısas olunması lâzım geldiği

cânib-i fetvâhâneden tahrîr u işâret kılınmış olmakdan nâşî ber-vech-i muharrer verese-i merkûme cümleten ve yâhûd birisi bundan böyle afv etmedikleri hâlde ba'de'l-muhâkeme huzûr-ı veresede merkûm-ı mezbûrun icrâ-yı kısasıçün. Kezâlik.

[32/1]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân celâdet-ünvân kâtile-i mezbûre maktûle-i ma'sûmenin veresesi hâzır oldukları hâlde icrâ-yı kısasına ibtidâr olunduğunu nâtık Bağdad vâlîsi el-Hâc Necîb Paşa Hazretleri'nin vârid olan arîzası me'âli bâ-fermân-ı âlî kaydı bâlâsına şerh verildi. Fî-13 ZA sene (1)260.

Mülhakâtıyla bi'l-istiklâl Bağdad vâlîsi vezîr el-Hâc Mehmed Necîb Paşa *iclâluhû'*ya ve Bağdad mollasına ve vücûh-ı memleket ve sâ'ir iş erlerine [ ]

Mahrûse-i Bağdad mahallâtından Kıtır Ali mahallesi sâkinlerinden Yase? bint-i Osman nâm hatun yine mahalle-i mezbûre sâkinlerinden kasab Hüseyin bin İbrâhîm nâm kimesnenin altı yaşında sagîre kerîmesi Hamîse nâm ma'sûmeyi üzerinde olan bir çift bilezik ile boynunda olan sim halka ve nısf dirhem mikdârı altun küpeyi ahz etmek niyyet-i fâsidesiyle mahalle-i mezbûre bu'd-i mesâfe olan nehr-i şat civârında vâki' [ ] kebîre amden ve bi-gayr-i hakkın remy ü ilkâ ederek ma'sûme-i mezbûre ol anda gark olmuş olduğuna ve sagîre-i mezbûrenin verâseti babası merkûm ile vâlidesine münhasıra olduğuna binâen merkûm Hüseyin huzûr-ı şer'-i şerîfde mezbûre Yase ile lede't-terâfu' kâtile-i merkûme ber-minvâl-i muharrer bi'r-i mezkûre ilkâ eylediğini i'tirâf u ikrâr ve vâris-i merkûm dahi kısas iddi'âsında ısrâr eylemiş ise de kâtile-i mezbûrenin bir teze tahminen bir yaşında oğlu olub babasının hâli perişan olarak rezâ'a iktidârı olmadığı ve mezbûre uygunsuz hatun olarak bu misillü akvâlde sâbıkası bulunduğu beyânıyla iktizasının icrâsı husûsu bâ-i'lâm u tahrîrât iş'âr u inhâ olunmuş ve mezbûre Yase nâm mer'e, Hamise nâm ma'sûmeyi cinâyeti ahz etmek dâ'iyye-i fâsidesiyle kesîrü'l-mâ' olan bi'r-i kebîre amden ve bi-gayr-i hakkın remy ü ilkâ ile sagîre-i mezbûre bilâ-sibâhat ol anda gark olduğu mezbûre Yase'nin merreten ba'dü ahzı tâbi'aten ikrârıyla sâbit olduğu ve garîk-i mezbûrenin hasren vârisleri babası ve vâlidesi kısasa taleb oldukları me'âl-i i'lâmdan müstefâd olub mantûk-ı inhâya nazaran mürtekib-i merkûmenin bu makûle şerr ü fesâd mu'tâdî olduğu nümâyân ise de şer'an beyne't-tebeyyün? hacrinde olan sagîr oğlunun âher mürebbîsi mevcûd ise de te'hiren bi'l-ittifâk emr-i veliyyü'l-emr ile siyâseten katl-i meşrû' olduğu ve tebeyyün etmediği

sûretde vârisleri talebiyle imâmeyn-i hümâmeyn huzûrânın kavl-i şerîflerin üzre kâdının kısasla hükmüne irâde-i seniyye-i şeref-rîz-i sudûr olduğu hâlde ba‘de’l-muhâkeme merkûme Yase’nin ber-nech-i şer‘î kısasen katli lâzım geleceği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i‘lâma tahrîr ü işâret kılınmış olmakdan nâşî ber-minvâl-i muharrer verese-i merkûme afv etmedikleri hâlde ba‘del-muhâkeme’ş-şer‘î huzûrlarında kâtile-i merkûmenin icrâ-yı kısasıçün. Kezâlik.

[32/2]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı celâdet-ünvân kâtil-i merkûm maktûle-i mezbûrenin veresesi hâzır oldukları hâlde icrâ-yı kısasına ibtidâr olunarak ve refîki Hüseyin Ali’yi mahbese ilkâ olunduğunu nâtık Ankara nâ’ibi es-Seyyid Mehmed Memiş?Efendi’nin vârid olan ilâmı ve mutasarrıfın şukkası ve meclis mazbatası me’âlleri bâ-fermân-ı âlî kaydı bâlâsına şerh verildi. Fî-7 RA sene (1)261.

Bir sûreti mîr-i mîrân-ı kirâmımdan Ankara eyâleti mutasarrıfı Asım Paşa *dâme ikbâluhû’*ya ve Ankara nâ’ibi ve müftîsi *zîde ilmuhumâ*’ya ve â‘zâ-yı meclis *zîde kadruhûm’*a [ ]

Zikr-i âtî husûsu zımnında mukaddemce vârid olan i‘lâm ihticâca sâlih olduğundan tekrâr keyfiyyetin istimâ‘ ü rü’yeti zımnında vekâlet-i mutlaka cânibinden gönderilen tahrîrâta cevâben bu def‘â vârid olan i‘lâmda Sivas eyâleti dâhilinde vâki‘ Gümüş Ma‘den-i Hümâyûn kazâsı sâkinlerinden İsmâîl ve refîki Hüseyin Ali nâm kimesneler kazâ-i mezbûre tâbi‘ Arab Hacı karyesi sekenesinden Şehribân bint-i Kemâl Hüseyin nâm hatunu fi‘l-i şenî‘ kasdıyla üzerine hücûm ve mezbûrenin dahi adem-i teslîmi cihetiyle merkûm İsmâîl bıçak ile göğsünden darb u cerh ederek mezbûre müte’essiren ol anda vefât etmiş olduğuna ve maktûle-i mezbûrenin verâseti karındaşı Süleyman ile babası merkûm Hüseyin’e münhasıra bulunduğuna binâ’en merkûm Süleyman huzûr-ı şer‘î vü meclisde icrâ-yı kısas olunmasını iddi‘â ve ısrâr ve kâtil-i merkûm dahi ber-minvâl-i muharrer mâdde-i katlinin kendüsinden vukû‘unu bi’t-tav‘ı i‘tirâf u ikrâr etmiş olduğundan merkûmun kısasına hükm-i şer‘î lâhik olduğunu beyân u iş‘âr olunmuş ve me’âl-i i‘lâm muvâfık-ı şer‘-i şerîf olmağla bundan böyle maktûle-i merkûmenin karındaşı ve hasren vârisi merkûm Süleyman afv etmediği hâlde huzûrunda kâtil-i merkûm İsmâîl’e kısas ve mu‘âvin-i merkûm Hüseyin Ali’ye dahi ta‘zîr-i şedîd lâzım geldiği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i‘lâma tahrîr u işâret kılınmış olmakdan nâşî ber-

minvâl-i muharrer vâris-i merkûm afv etmediği hâlde huzûrunda kâtil-i merkûm İsmâîl'in icrâ-yı kısas ve afv edilmesi ve yâhûd sulh ile zimmetini ibrâ ederse ol hâlde şer'an mu'âheze lâzım gelüb fakat nizâmen hakkında hükm-i kısas-ı cezâ icrâ olunması bâbında . Kezâlik.

[32/3]

Bir sûreti hâlâ Rumeli Ordu-yı Hümâyûn müşîri vezir Reşîd Paşa *iclâluhû'*ya ve Üsküb nâ'ib ve müftîsi *zîde ilmuhumâ*'ya ve vücûh-ı memleket *zîde kadruhûm'*a [ ]

Kalkandelen kazâsına muzâfa Laskoriçe karyesi ahâlîsinden Ömer bin Feyzullah nâm şahıs yine karye-i mezbûre ahâlîsinden Emrullah bin Muhtar nâm kimesneyi bundan akdem karye-i mezbûre nezdinde tüfenk kurşunuyla bi-gayr-i hakkın amden batnından darb ve ol vechle katl etmiş olduğuna ve maktûl-i merkûmun verâseti babası merkûm Muhtar ile vâlidesi Emişo? bint-i Tâhir'e münhasıra idüğüne binâ'en verese-i merkûmân meclis-i şer' üzre icrâ-yı kısas olunmasını iddi'â vü ısrâr ve kâtil-i merkûm dahi ber-minvâl-i muharrer mâdde-i katlin kendüsinden vukû'unu tav'an i'tirâf u ikrâr etmiş olduğundan kısasına hükm-i şer'î **[33]** lâhik olmuş idüğü bâ-i'lâm u tahrîrât inhâ olunmuş ve mazmûn-ı i'lâm muvâfık-ı şer'î şerîf olmağla bundan böyle vârisân-ı mezbûrân afv etmedikçe ber nech-i şer'î istîfâ-yı kısas olunmak lâzım geldiği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i'lâma tahrîr u işâret kılınmış olmakdan nâşî ber-minvâl-i muharrer verese-i merkûme bundan böyle afv etmedikleri hâlde huzûrlarında ber-nehc-i şer' icrâ-yı kısas olunmasını ve verese-i merkûmân veyâhûd birisi afv eder ise ol hâlde mesele-i kısas diyete münkalib olacağından icrâ-yı şer'îsinin icrâsı zımnında. Kezâlik.

[33/1]

Bir sûreti mülhakâtıyla Trabzon müşîri vezir Abdullah Paşa *iclâluhû'*ya ve Trabzon ve Rize nâ'ib ve müftîleri *zîde ilmuhumâ*'ya ve vücûh-ı memleket ve sâ'ire [ ]

Zikr-i âtî husûs zımnında mukaddemce vârid olan i'lâm ihticâca sâlih olduğundan keyfiyyet tekrâr istimâ' ü rü'yeti zımnında makâm-ı celîl-i vekâlet-i mutlaka cânibinden gönderilen tahrîrâta cevâben bu def'â vârid olan tahrîrât me'âllerinde Rize kazâsına tâbi' Ezganoz karyesi ahâlîsinden ve Ahrâd? ta'ifesinden Memiş bin Ali ve Cihatlan? karyesi ahâlîsinden Ahmed bin Mahmud ve Bozros? karyesi ahâlîsinden Atmaca ve

dayısı? Karacaoğlu Memiş bin Mustafa ve İsmâîl bin Ömer nâm şahıslar sâlifü'z-zikr Ezganoz karyesi câmi'-i şerîf imâmı Larozlu Molla Mahmûd bin Memiş nâm kimesneyi câmi'-i mezkûrede yaturken eşhas-ı merkûmeden Atmaca nâm şahıs kapuda bekleyüb ve diğer dört neferi içeriye girüb merkûmûndan Memiş bin Mustafa ve İsmâîl bin Ömer imâm-ı merkûmenin ellerini tutub diğer Memiş bin Ali ile Ahmed bin Mahmud alât-ı cârihadan olan yatağan bıçağıyla sağ tarafından ve göbeği altından amden cerh ü katl etmiş olduğundan ve maktûl-i merkûmun verâseti li-ebeveyn amuzâdesi Yusuf bin Ahmed bin merkûm Mustafa nâm kimesneye münhasıra idüğüne binâ'en vâris-i merkûmun vekîli müseccel-i şer'î olan usta Mehmed oğlu Osman bin Ali huzûr-ı şer'-i şerîfde merkûmûn ile lede't-terâfu' kâtilân-ı merkûmân Memiş ve Ahmed'in imâm-ı merkûmu ol vechle katle mücâseretlerini bi't-tav'ı i'tirâf u ısrâr eyledikleri kazâ-i mezbûr ahâlîsinden Larozlu Ahmed bin Mustafa ve Kalyozlu? Hacı Ali oğlu Mehmed ve Tüfenkcioğlu Memiş ve dahi Hacı Gafir şehâdetleriyle tevâtüren sâbit olmuş ve vekîl-i merkûm dahi bi'l-vekâle icrâ-yı kısas iddi'âsında bulunmuş idüğünden merkûmânın kısasına hükm-i şer'î lâhik olduğu ve beyân u iş'âr olunmuş ve ber-mântûk-ı i'lâm katîl-i mezkûrun hasren vârisi Yusûf nâm kimesne tarafından dâ'vâya vekil-i müseccel olan merkûm usta Mehmed oğlu Osman nâm kimesnenin ihzâr etdirdiği Memiş bin Ali ve Ahmed bin Mahmud nâm kimesneler katîl-i mezbûru mûcîb-i kısas olan katl ile ma'an katl eylediklerini keriheden ârî? bi't-tav'ı ikrâr eyledikleri ve taviyyetü't-tevâtür? sâbit olmuş ise de istifâ-yı kısas husûsu vekîl-i mezbûr huzûrunda meşrû' olub be-heme-hâl vâris-i mezbûr Yusûf'un şer'an huzûruna mütevâkkıf olmağla merkûm Yusûf hazır olub diyetle yâhûd meccanen katilân-ı mezbûrânı afv etmediği hâlde icrâ-yı kısaslarına ibtidâr olunmak ve mâdde-i mekrûhaya mu'âvin bulunan mestûru'l-esâmi kesân dahi takrîr kılınmak lâzım geldiği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i'lâma tahrîr u işâret kılınmış olmakdan nâşî ber-minvâl-i muharrer asl-ı vâris merkûm Yusûf'a diyet ahzına râzı olduğu ve yâhûd meccanen kâtilân-ı merkûmânı afv etmediği hâlde huzûr-ı icrâ-yı kısaslarıçün. Kezâlik.

[33/2]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı celâdet-ünvân kâtil-i merkûm maktûl-i mezbûrenin veresesi hâzır oldukları hâlde icrâ-yı kısasına ibtidâr olunduğunu nâtık Aydın müşîri Ya'kub Paşa Hazretleri'nin vârid olan şukkası ve i'lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-5 ZA sene (1)260.

Bir sûreti mülhakâtıyla eyâlet-i Aydın müşîri vezir Ya‘kûb Paşa *iclâluhû’*ya ve Güzelhisar-ı Aydın nâ’ib ve müftîsi *zîde ilmuhumâ*’ya ve a‘zâ-yı meclise [ ]

Zikr-i âtî husûs zımnında mukaddemce vârid olan i‘lâm ihticâca sâlih olduğundan keyfiyyetin tekrâr istimâ‘ ü rü’yeti zımnında makâm-ı celîl-i vekâlet-i mutlaka cânibinden gönderilen tahrîrâta cevâben vârid olan i’lâm-ı şer‘î ve tahrîrât u mazbata me’âllerinde Aydın eyâletinde kâ’in Denizli kâ’im-makâmlığı dâhilinde vâki‘ Göküyük Yenigöl karyesi sâkinlerinden Fatma bint-i Hüseyin nâm hatunu Uşak kazâsına tâbi‘ Saçaklı karyesi sâkinlerinden Hüseyin bin Mûsa nâm şahıs mezbûrenin …mahrem akrabasından bulunduğuna mebnî müsâfereten hânesine duhûl ve maktûle-i mezbûre dahi Karacaoğlu Mehmed nâm kimesneye nâm-zed olduğundan mücerred kendü ehakk-ı zu‘amıyla? hâne-i mezbûreden cebren ihrâc ederek hâric-i mezkûre kâ’in köyü tarafına vardıkda mezbûrenin nişânesi...ecilde asakîr-i redîfeden muhâric olub nâm kimesne mezkûreyi yerinden istihlâs etmiş iken bi-gayr-i hakkın amden tüfenk endâhtıyla arkasından darb ederek mezbûre ol anda müte’essiren vefât etmiş ve maktûle-i mezbûrenin verâseti vâlidesi Fatma li-ebeveyn er ve kız karındaşlarına münhâsıra bulunduğuna binâ’en verese-i merkûme mukaddem u mu’ahhar huzûr-ı şer‘î vü meclisde icrâ-yı kısas olunmasını iddi‘â vü ısrâr ve kâtil-i merkûm dahi ber-minvâl-i muharrer mâdde-i katlin kendüsinden vukû‘unu tav‘an i‘tirâf u ikrâr eylemiş olduğundan kısasına hükm-i şer‘î lâhik olunduğu beyân u iş‘âr olunmuş ve me’âl-i i‘lâm muvâfık-ı şer‘î şerîf olmağla bundan böyle verese-i mezbûre afv etmedikleri hâlde huzûrlarında istîfâ-yı kısas olunmak lâzım geldiği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i‘lâma tahrîr u işâret kılınmış olmakdan nâşî ber-mantûk-ı kayd-ı fetvâhâne verese-i mezbûre huzûrlarında kâtil-i merkûmun icrâ-yı kısas olunması ve verese-i mezbûre cümleten ve yâhûd içlerinden fakat biri kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder ise ol hâlde mesele-i kısas diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsı zımnında. Kezâlik.

[33/3]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı celâdet-ünvân kâtil-i mersûmlar maktûl u maktûle-i mezbûrelerin vereseleri hâzır oldukları hâlde icrâ-yı kısaslarına ibtidâr olunduklarını nâtık Aydın müşîri Ya‘kub Paşa Hazretleri’nin şukkasıyla meclis mazbatası ve nâ’ibinin i‘lâmı me’alleri bâ-fermân-ı âlî kaydı bâlâsına şerh verildi. Fî-5 ZA sene (1)260.

Bir sûreti mülhakâtıyla eyâlet-i Aydın müşîri vezir Ya‘kub Paşa *iclâluhû’*ya ve Dergâh-ı mu‘allâ kapucubaşılarından Saruhan sancağı kâ’im-makâmı Sâdık Bey *dâme mecduhû’*ya ve nâ’ib ve müftî *zîde ilmuhumâ*’ya ve a‘zâ-yı meclis vesâ’ire [ ]

An-asl Yenişehir Fenar kazâsı mütemekkinlerinden ve değirmenci amelesinden Yani veled-i Kostas ve Yanyalı Kostas veled-i Yani ve Bursa’da Kayabaş mahallesi mütemekkinlerinden Yuvan veled-i Raco ve Filibe civârında Pazarcık kazâsından Ankal veled-i Düşko zimmîler mücerred gasb-ı mâl efkâr-ı fâsidesiyle Saruhan sancağı dâhilinde vâki‘ Salihli kasabası civârında Gümüşçay nâm mahalde iskân üzre olan Eylice? aşîretinden Hasan bin Veli ve zevcesi Ayşe bint-i İsmâîl leylen sâkin oldukları menziline girüb merkûm ve mezkûre nevm hâlinde iken mesfûrundan Yani ve Kostas zimmîler mesfûrân Yuvan ve Ankal zimmîlerin mu‘âvenetleriyle alât-ı cârihadan olan bıçak ile amden bi-gayr-i hakkın merkûm Hasan ve zevcesi mezkûre Ayşe’yi birbirini müteâkiben cerh u katl eylemiş olduğuna mebnî verese-i maktûlün meclis-i şer‘-i huzûrda mersûmûn ile lede’t-terâfu‘ kâtilân-ı mesfûrân Yanyalı Kostas veled-i Yani ile Yenişehir Fenarlı Yani veled-i Kostas zimmîler **[34]** mâdde-i katlin kendülerinden vukû‘unu i‘tirâf u ikrâr ve mu‘âvin-i mesfûrân dahi tasdîk etmiş ve verese-i mezkûre kısas iddi‘âsında bulunmuş olduklarından mersûmânın kısasına hükm-i şer‘î lâhik olmuş idüğü bâ-i‘lâm u mazbata inhâ olunmuş ve mesfûrân Yani ve Kostas zimmîlere ikrârları mûcibince kısas olunması ve mâdde-i katlde mesfûrâna mu‘âvin bulunan Yuvan ve Ankal zimmîlere dahi ta‘zîr-i şedîd lâzım gelmeğin bundan böyle verese-i maktûleyn huzûrlarında kâtilân-ı mesfûrân şer‘an kısas olunmak ve emsâl içün mu‘âvin-i mesfûrân dahi ta‘zîr kılınmak iktizâ eylediği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i‘lâma tahrîr u işâret kılınmış olmakdan nâşî ber-minvâl-i muharrer verese-i maktûleyn huzûrlarında kâtilân-ı mesfûrânın icrâ-yı kısasları ve verese-i mezkûre cümleten veyâhûd içlerinden fakat biri afv eder ise ol hâlde mesele-i kısas diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsı denilerek. Kezâlik.

[34/1]

Şerh 1: Sûr-ı hümâyûnda ıtlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâil-i C sene (1)261.

İznikmîd kazâsı nâ’ibine hüküm ki:

Fî'l-vâsıl Van kazâsı ahâlîsinden olub bir müddetden berü Der-sa'âdet'imde temekkün etmiş olan İvans nâm zimmînin mugâyir-i âyîn ü mezheb ve hilâf-ı tavr-ı ra'iyyet harekâta ictisârı cihetiyle te'dîbi lâzım gelerek mersûm ıslâh-ı nefs edinceye kadar patrikhâne tarafından ta'yîn olunan âdeme terfîkan İznikmîd kazâsına tâbi' Armaş'da kâ'in Meryem Ana manastırına nefy u tagrîb olunub ıtlâkı husûsu memhûr arz-ı hâliyle istid'â olunmadıkca müsâ'ade olunmamak bâbında emr-i şerîf sudûrunu İstanbul ve tevâbi'-i Ermeni patriki *iftihâru'l-muhtâri'l-milleti'l-mesîhiyye* Matyos Piskopos *dâmet rütbetuhû* tarafından südde-i sa'âdetime memhûr-ı takrîr-i takdîmiyle istid'â olunmakdan nâşî mûcebince mersûmun nefy u iclâsı fermânım olmağın imdi sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin mersûm patrikhâne tarafından ta'yîn olunan âdeme terfîkan ol tarafa nefy u irsâl olmuş olmağın vusûlünde mersûmu manastır-ı mezkûrda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsatdan mübâderet ve vusûlünü Der-sa'âdet'ime i'lâma mübâderet eylemen bâbında. Fî-Evâsıt-ı L sene (12)60.

[34/2]

Şerh 1: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâil-i C (1)261.

Mîr-i mîrân-ı kirâmımdan Adana eyâleti mutâsarrıfı Süleyman Paşa *dâme ikbâluhû*'ya ve Sis nâ'ibine hüküm ki:

Ermeni milleti râhiblerinden Astâneli Mikâ'il nâm râhib mukaddemce Tokad cânibinde bulunduğu hâlde mugâyir-i âyîn ü mezheb ve hilâf-ı tavr-ı ra'iyyet harekâta ictisâr etmiş ve bu def'a Adana cânibine azîmetle harekât-ı sâbıkası icrâ iddi'âsına kalkışmış olduğundan mersûmun bu vechle güşt ü güzârı mahzurdan gayr-i lâyık idüğünden bahisle ıslâh-ı nefs edinceye değin sen ki nâ'ib-i müşârun-ileyhsin tarafından mübaşire terfîkan Sis'de kâ'in Ermeni manastırına nefy u iclâ olunub ıtlâkı husûsu memhûr arz-ı hâliyle istid'â olunmadıkca müsâ'ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu İstanbul ve tevâbi'-i Ermeni patriki *iftihâru'l-muhtâri'l-milleti'l-mesîhiyye* Matyos Piskopos *dâmet rütbetuhû* tarafından bu def'a südde-i sa'âdetime memhûr-ı takrîr-i takdîmiyle istid'â olunmakdan nâşî mûcebince mersûmun nefyi fermânım olmağın imdi mersûmu ol tarafda ma'rifetinle ahz ve tarafından mübaşire terfikan Sis'de kâ'in Ermeni milleti manastırına nefy u irsâle sarf-ı rü'yet eyleyesin ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde mersûmu manastır-ı mezkûrda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân

ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsatdan mübâderet ve vusûlünü der-bâr-ı şevket-karârıma i'lâma mübâderet eylemen bâbında. Fî-Evâsıt-ı L sene (12)60.

[34/3]

Şerh 1: Mûmâ-ileyh Aydın müşîri Ya'kub Paşa Hazretleri tarafından mübâşire terfîkan menfâsı olan Rodos'a bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık Rodos cezîresi nâ'ibinin vârid olan i'lâmıyla müşîr-i müşârun-ileyhin vârid olan şukkası mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-18 C sene (1)260.

Şerh 2: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâil-i M (1)261.

Hâlâ mülhakâtıyla Aydın müşîri vezîrim Ya'kub Paşa *iclâluhû*'ya ve Rodos cezîresi nâ'ibine hüküm ki:

Makâm-ı celîl-i vekâlet-i mutlakam cânibinden tafsîlen tahrîr ü iş'âr olunduğu vechle Aydın eyâleti dahilinde kâ'in Menteşe sancağı kâ'im-makâmı sâbık Tavaslı aşîretinin hilâf-ı usûl u kânun ve mugâyir-i ta'lîmât hareketle emvâl-i hazîneden zimmetine akce geçürdiği tebeyyün ü tahakkuk eylediğine ve bu makûle umûr-ı mülkîyye ve mâliye me'mûrları mugâyir-i usûl ü kânun ve münâfî ta'limâta hareket eylediği ve emvâl-i hazîneden zimmetine akce geçürdiği sûretde çünkü kendüsi mu'temed adıyla tahsîl-i emvâle me'mûr bulunmuş olduğundan ve bu sûret kendü kârını tervic demek? idüğünden ol hâlde emvâl-i hazîne tamâmen kendüsinden tahsîl ile emsâlini terhîben şahsına göre nefy u tagrîb ve pranga vü kürek ile te'dîb kılınması kavânîn-i cezâiyye ahkâmından bulunduğuna binâ'en meblağ-ı mezbûrun kâmilen tahsîliyle kendüsinin li-ecli't-te'dîb Rodos cezîresine nefy u tagrîb olunması husûsu Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mde ittifâk-ı umûmî ile tensîb olunmakdan nâşî ol vechle icrâ-yı iktizâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda celâdet-efzâ-yı sünûh olan emr-i hümâyûn-ı şevket-makrûn-ı şehriyârânem mûcebince mûmâ-ileyhin cezîre-i mezbûreye nefy u iclâ olunması fermânım olmağın imdi sen ki müşîr-i müşârun-ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfimde mûmâ-ileyhi tarafından mübâşire terfikan cezîre-i mezbûreye nefy u irsâle sarf-ı rü'yet eyleyesin ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde mûmâ-ileyhi ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve

vusûlünü Der-sa‘âdet’ime i‘lâm ve mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâsıt-ı L sene (12)60.

[35/1]

Şerh 1: Mersûmûn ıtlâklarıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâhir-i RA sene (1)261.

Şerh 2: Mersûmûn mahall-i menfâlarına bi’l-vusûl meks u ikâmet etdirildiklerini nâtık vârid olan mazmûnu ve mazbatası bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 7 Z (12)60.

Şerh 3: Mersûmûn kazâ be-kazâ menfâlarına irsâl olunduğunu nâtık (Tek)furdağı nâ’ibinin vârid olan i‘lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 7 Z (12)60.

Ardaka ve Tekfurdağı kazâları nâ’ibleri *zîde ilmuhûmâ’*ya hüküm ki:

Ardaka kâ’im-makâmı İsmâîl Bey *zîde mecduhû* hakkında geçende mahzar u i‘lâm takdîmiyle ahâlînin bir takımı mûmâ-ileyhin hüsn-i hâlini inhâ ve bir takımı dahi sû-i hareketinden bahisle azlini istid‘â etmiş olduklarından Vâlâ-yı Adliyye’m karârı üzerine tahkîk-i keyfiyyet zımnında mahsûsen ol tarafa me’mûr gönderilmiş olduğundan tahkîkât-ı vakı‘aya nazaran kâ’im-makâm-ı mûmâ-ileyhin azli istid‘âsına dâ’ir olan mahzar kazâ-i mezbûr kocabaşılarından Kivarit? oğlu Dimitraki ve Sunh oğlu Aleksi ve Haci Dimitraki nâm şahıslar tarafından tertîb olunmuş olduğu ve ahâlî-yi merkûme cümleten kâ’im-makâm-ı mûmâ-ileyhden hoşnûd u müteşekkir bulundukları ve mersûmlar dahi mevcûdâtı vesâ’ir agrâz-ı eziyyetleri keyfiyyeti tasarruf ile berâber istifâ-yı cürm ü kusûr etmiş oldukları me’mûr-ı mûmâ-ileyhe mu‘âvedetiyle bu def‘a terkîm u takdim kılınmış olan mahzarlardan ve me‘mûr-ı mûmâ-ileyhin ifâdesinden tebeyyün etmiş olub ancak mersûme geçen sene dahi mîr-i mûmâ-ileyhden iştikâ ve kîl ü kâl-pirâ eylediklerinden ol vakit mîr-i mûmâ-ileyh ve mersûmlar ve Ardaka metropolidi ve sâ’ir lâzım gelenler Der-sa‘âdet’ime celb ü istintâk birle vâki‘ olan iştikâ hilâf u bî-esâs olduğundan tenbîhât-ı lâzıme bi’l-icrâ i‘âde kılınmış ise de bu def‘a dahi bu vechle harekete cür’etleri inhilâl-i şirâze-i nizâm-ı memleketi mûcib olacağına binâ’en keyfiyyet tekrâr Meclis-i Vâlâ-yı mezkûre lede’l- havâle mersûmlar şerîr gürûhundan olarak bu mâkûlelerin bir sene müddet içün prangaya vaz‘ olunması ve müddet-i mezkûre zarfında terbiyeyi kabûl ederek emniyyet-i ahâlî hâsıl olduğu hâlde sebîl-i tahliyenin olacağı takrîrce müddetinin temdîdi kânun-ı cezâ iktizâsından ve nefy

ile te’dîb olunmaları dahi emsâlinden bulunduğuna mebnî mersûmların li-ecli‘t-te’dîb Tekfurdağı’na nefy u iclâ olunmaları husûsu Meclis-i Vâlâ-yı mezkûreden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı mehâbet-makrûn-ı pâdişâhânem sünûh u sudûr etmiş olmağla muktezâ-yı münîfi üzre mersûmların Tekfurdağı’na nefy u iclâları fermânım olmağın imdi sen ki Ardaka nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfimde mersûmları ahz u nizâmı mûcebince kazâ be-kazâ Tekfurdağı’na nefy u irsâle müsâra’at eyleyesin ve sen ki Tekfûrdağı nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde mersûmları ol tarafa menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâklarından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketlerine irâ’e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûllerini Der-sa‘âdet’ime inhâ vü i‘lâma mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâhir-i L sene (1)260.

[35/2]

Keşan nâ’ibine hüküm ki:

Cünha-i vâkı‘asına mebnî bundan akdem Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’m karârı üzerine sünûh u sudûr eden emr-i hümâyun-ı şâhâne ve fermân-ı celîli’l-ünvân-ı padişâhânem mûcebince li-ecli’t-te’dîb Keşan’a nefy u tagrîb olunmuş olan Dimetoka vücûhundan Hacı Hüseyin-zâde Mehmed Hasan ve ihtiyâr u bi’l-vücûh âtıfet ü merhamet-i seniyye-i mülûkâneme şâyeste ü sezâ-dâr olduğundan bahisle afv u ıtlâkı husûsu Anadolu Ordu-yı Hümâyûn müşîri vezîrim Bekir Râsim Paşa ve mülhakâtıyla Diyarbekir eyâleti müşîri vezîrim İsmâîl Paşa *iclâluhümâ* taraflarından bi’l-iştirâk inhâ vü iş‘âr olunmuş ve müddet-i nefy altı mâhı tecâvüz ederek menfâda cezâ-yı kâfî görünmüş idüğüne mebnî afv u ıtlâkı husûsuna müsâ’ade-i seniyye-i şâhânem erzân kılınmış Meclis-i Vâlâ-yı mezkûreden bâ-mazbata ifâde vü inba olmakdan nâşî şeref-rîz-i sünûh u sudûr olan emr-i hümâyûn-ı merhâmet-makrûn-ı pâdişâhânem muktezâ-yı münîfi üzere merkûmun merhameten afv u ıtlâkı fermânım olmağın imdi sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin ma‘lûmun oldukda fî-mâ-ba‘d hilâf-ı rızâ hareketde bulunmaması kendüsine gereği gibi ifâde vü tefhîm birle kayd-ı nefyden tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâsıt-ı L sene (12)60.

[35/3]

Şerh 1: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâil-i B sene (1)261.

Mülhakâtıyla Selânik eyâleti müşîri vezîrim Mehmed Vâsıf Paşa *iclâluhû*'ya ve Akça-Kazanlık nâ'ibine hüküm ki:

Müderrisînden ve Yenişehir Fenar meclis a'zâsından olub ba'zı mertebe uygunsuzluğu cihetiyle meclis-i mezkûrdan ihrâc olunmuş olan Tayfûr Bey kendü hâliyle meşgûl olmayub ifsâd-ı ahâlî misillü harekât-ı nâ-marziyyeye ictisâr etmekde olduğu bu def'a vârid olan tahrîrât u mazbatada beyân u inhâ olunmuş ve me'al ü inhâya nazaran mîr-i mûmâ-ileyhin töhmet-i şerîr derecesinde olduğuna ve misillülerden emniyyet-i ahâlî meslûb olarak te'dîb ü terbiyesi iltimâs olunduğu hâlde şahsına göre bir sene müddet pranga-bend ve yâhûd nefy ile te'dîb olunması ve müddeti içinde ıslâh-ı nefs itdirüb emniyyet-i ahâlî hâsıl olur ise sebîl-i tahliye olunub olduğu sûretde müddeti temdîd kılınması cezâ kânûn-nâme-i hümâyûn ahkâmı iktizâsından bulunduğuna binâ'en bâ-işâret-i şeyhü'l-islâmî li-ecli't-te'dîb münâsib bir mahalle nefy u tagrîb olunması Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mde bâ-mazbata ifâde vü inbâ kılınmış ve mîr-i mûmâ-ileyhin ol vechle li-ecli't-te'dîb Akça-Kazanlık'a nefy u iclâ olunması bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l şeyhü'l-islâm ve Müfti'l-enâm olan Mekkî-zâde Mevlânâ Mustafa Asım *edâma'llâhû te'âlâ fezâ'ilehû* işâret eylemiş olmağla işâretleri mûcebince mîr-i mûmâ-ileyhin ber-minvâl-i muharrer Akça-Kazanlık'a nefy u tagrîb olunması fermânım olmağın imdi sen ki müşîr-i müşârun-ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfimde mîr-i mûmâ-ileyhi nizâmı mûcebince kazâ be-kazâ Akça-Kazanlık'a nefy u irsâle mübâderet eyleyesin ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde mîr-i mûmâ-ileyhi bir sene müddetle ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i'lâm u iş'âra inhâ vü i'lâma müsâberet eylemen bâbında. Fî-evâhir-i L sene (1)260.

Der-zamân-ı Nâzır-ı Umûr-ı Hâriciyye Hazret-i Mehmed Şekîb Efendi ve fî-eyyâm-ı hazret-i müşârun-ileyh. Fî- 21 L sene (12)60.

[35/4]

Şerh 1: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâsıt-ı B Sene (1)261.

Şerh 2: Mersûm bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 3 S sene (1)261.

Mülhakâtıyla eyâlet-i Trabzon müşîri vezîrim Abdullah Paşa *iclâluhû*'ya ve Sivas nâ'ibine hüküm ki:

Trabzon kazâsında Ermeni murahhasası bulunan Astaneli?Yugohi nâm râhib hilâf-ı tavr-ı ra'iyyet ve mugâyir-i âyîn ü mezheb harekete ibtidârına mebnî mersûme her ne kadar nush u pend olunmuş ise de mütenebbih olmayarak harekât-ı sâbıkasında ısrâr eylediğinden ve bu vechle mersûmun ol tarafda ikâmeti mahzurdan gayr-ı sâlih göründüğünden bahisle mersûm ıslâh-ı nefs edinceye değin Sivas'da kâ'in Ermeni milletine mahsûs Surp Nişân manastırına nefy u iclâ olunub ıtlâkı husûsu tarafından memhûr-ı takrîr-i takdîmiyle istid'â olunmadıkça müsâ'ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu İstanbul ve tevâbi'-i Ermeni patriki Matyos Piskopos *dâmet rütbetuhû* bâ-takrîr istid'â etmekden nâşî mûcebince mersûmun manastır-ı mezbûrda nefy u iclâsı fermânım olmağın imdi sen ki müşîr-i müşârun-ileyhsin râhib-i mersûmu ma'rifetinle ahz ve tarafından mübâşire terfîkan manastır-ı mezkûrda nefy u irsâle sarf-ı rü'yet eyleyesin ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin ol tarafa vusûlünde mersûmu manastır-ı mezkûrda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsatdan mübâ'adet ve vusûlünü Der-sa'âdet'ime i'lâma mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâil-i ZA sene (12)60.

[36/1]

Şerh 1: Sûr-ı hümâyûnda ıtlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâil-i C sene (1)261.

Şerh 2: Mersûmun mahall-i menfâsına bi'l-vusûl meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm ve mazbata me'âlleri bâ-fermân-ı âlî kaydı bâlâsına şerh verildi. Fî- 4 S sene(12)61.

Mîrü'l-ümerâ-i kirâmımdan Kocaeli sancağı kâ'im-makâmı Vâsıf Paşa *zîde ikbâluhû'*ya ve Kayseri nâ'ibine hüküm ki:

Virtalsi nâm râhib hilâf-ı tavr-ı ra‘iyyet ve mugâyir-i âyîn ü mezheb hareket eylediği mukaddemâ inhâ olunarak sadrâzam cânibinden mektûb tastîriyle İznikmid kazâsına tâbi‘ Ermişe karyesinde kâ’in Ermeni milletine mahsus Meryem Ana manastırında sûret-i nefyde ikâmetine ta‘yîn olunmuş ise de râhib-i mersûm harekât-ı sâbıkasından fârig olmadığına manastır-ı mezkûr râhiblerine kendüsünden dilgîr ü müteneffir bulunduklarına mebnî tard u def‘ husûsu İznikmid ve tevâbi‘-i Ermeni murahhasası tarafından Ermeni el-ibâre? vârid olan kağıdda niyâz u istirhâm olunmuş olunduğundan bahisle mersûm ıslâh-ı nefs edinceye değin Kayseri’de vâki‘ Surp Karabet manastırına nefy u iclâ olunub ıtlâkı husûsu tarafından memhûr-ı takrîr-i takdîmiyle istid‘â olunmadıkça müsâ‘ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu İstanbul ve tevâbi‘-i Ermeni patriki *iftihâr* Matyos Piskopos *dâmet rütbetuhû* bâ-takrîr istid‘â etmekden nâşî mersûmun manastır-ı mezbûrda nefy u iclâsı fermânım olmağın imdi sen ki Paşa-yı müşârun-ileyhsin mersûmun ahz ve tarafından mübâşire terfîkan zikr olunan Surp Karabet manastırına nefy u irsâle müsâra‘at eyleyesin ve sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin ol tarafa vusûlünde mersûmu manastır-ı mezkûrda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ’e-i ruhsatdan mübâ‘adet ve vusûlünü der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i‘lâm u iş‘âra mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâil-i ZA sene (12)60.

[36/2]

Şerh 1: Mersûmun bi’l-vusûl meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i‘lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 29 M? sene(1)261.

Şerh 2: Sûr-ı hümâyûnda ıtlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâil-i C sene (1)261.

Dimetoka kazâsı nâ’ibine hüküm ki:

Der-sa‘âdet’imde mütemekkin Karabet nâm râhib mugâyir-i âyîn harekâtda bulunduğuna mebnî râhib-i mersûm ıslâh-ı nefs edinceye kadar patrikhâne tarafından ta‘yîn olunan âdeme terfikan li-ecli’t-te‘dîb Dimetoka kazâsında vâki‘ Ermeni milletine mahsûs manastıra nefy u tagrîb olunub ıtlâkı husûsu tarafından memhûr-ı takrîr-i takdîmiyle istid‘â olunmadıkça müsâ‘ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu İstanbul ve tevâbi‘-i Ermeni patriki *iftihâr* Matyos Piskopos *dâmet rütbetuhû* südde-i sa‘âdetime takdim eylediği memhûr takrîrinde istid‘â etmekden nâşî mûcebince

mersûmun kazâ-i mezbûrda nefy u iclâsı fermânım olmağın imdi râhib-i mersûm patrikhâne tarafından ta‘yîn olunan âdeme terfikan ol tarafa nefy u irsâl olunmuş olmağla sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde mersûmu manastır-ı mezkûrda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-(fermân) ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ’e-i ruhsatdan mübâ‘adet ve vusûlünü Der-sa‘âdet’ime i‘lâma mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâil-i ZA sene (12)60.

[36/3]

Malkara nâ’ibine hüküm ki:

Dimetoka kazâsı ahâlîsinden olub cünha-i vakı‘asına mebnî bundan akdem Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’m karârı üzerine sünûh u sudûr eden emr-i hümâyûn-ı pâdişâhânem mûcebince sâdır olan emr-i şerîfimle li-ecli’t-te‘dîb Malkara’ya nefy u tagrîb olunmuş olan Ârif’in memleketinde bulunan emlâk u alâkası fenâ bulmakta olub kendüsü dahi hâ’ib ü hâsır olmuş ve bi’l-vücûh âtıfet ü merhâmet-i seniyye-i mülûkâneme şâyeste vü sezâ olunmuş olduğundan merhâmeten afv u ıtlâkı husûsu istid‘â vü istirhâm olunduğuna ve merkûmun müddet-i nefy yedi mâha karîb olub hakkında cezâ-yı kâfî göründüğüne mebnî merhâmeten afv u ıtlâkı husûsuna müsâ‘ade-i seniyye-i şâhânem erzân kılınması Meclis-i Vâlâ-yı mezkûrdan bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmakdan nâşî merhâmet-efzâ-yı sünûh u sudûr eden emr-i hümâyûn-ı mülûkânem muktezâ-yı münîfi üzre merkûmun merhameten afv u ıtlâkı fermânım olmağın imdi sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin keyfiyyet ma‘lûmun oldukda fî-mâ-ba‘d hilâf-ı rızâ-yı şâhânem hareketde bulunmaması husûsu kendüsüne gereği gibi ifâde vü tefhîm birle kayd-ı nefyden tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâil-i ZA sene (12)60.

[36/4]

Bir sûreti Zagrâ-i Atik nâ’ibine [ ]

Kazâ-i mezbûr müdîri Ali Bey’in dahi ıtlâkıçün. Kezâlik.

[36/5]

Bir sûreti Tekfurdağı nâ'ibine [ ]

Kazâ-i mezbûr mütemekkinlerinden Haci Nikolaki'nin dahi afv u ıtlâkıçün. Kezâlik.

[36/6]

Mülhakâtıyla Trabzon müşîri vezîrim Abdullah Paşa *iclâluhû'*ya ve Of kazâsı nâ'ib ve müftîsi *zîde ilmuhumâ*'ya ve vücûh-ı memleket *zîde kadruhûm'*a hüküm ki:

Trabzon sancağında kâ'in Of kazâsı kurâsından Sur karyesi sâkinlerinden Gezer oğlu Hasan bin el-Hâc İbrâhim nâm şahsın yine karye-i merkûm sâkinlerinden Of? oğlu Mahmûd bin Cevâhir nâm kimesneyi bi-gayr-i hakkın amden tüfenk endâhtıyla darb u cerh ederek bir iki sâ'at mürûrunda müte'essiren vefât etmiş olduğundan ve maktûl-i merkûmun verâseti zevcesi Ayşe ve vâlidesi Fatma li-ebeveyn er karındaşları Mehmed ve diğer Mehmed'e münhâsıra idüğüne binâ'en verese-i merkûme huzûr-ı şer'-i şerîfde icrâ-yı kısas olunmasını iddi'â vü ısrâr ve kâtil-i merkûm Hasan dahi ber-minvâl-i muharrer mâdde-i katlin kendüsünden vukû'unu bi't-tav' ve'r-rızâ bi'd-defa'ât i'tirâf u ikrâr eylediğinden merkûm Hasan'a şer'an kısas lâzım geldiği bâ-i'lâm u tahrîrât inhâ olunmuş ve me'âl-i i'lâma nazaran kâtil-i merkûm hasan'a mâdde-i katli i'tirâfı mûcebince kısas lâzım gelmiş olmağla verese-i mezbûre bundan böyle afv etmedikleri hâlde huzûrlarında kısas olunmak lâzım geldiği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i'lâma tahrîr ü işâret kılınmış olmakdan nâşî cezâ kânunnâme-i hümâyûnun mûcebince keyfiyyet cânib-i celîli'l-menâkıb-ı mülûkânemden ba'de'l-istîzân ber-mantûk-ı kayd-ı fetvâhâne verese huzûrlarında kâtil-i merkûmun icrâ-yı kısası verese-i mezbûre cümleten ve yâhûd içlerinden fakat biri afv eder ise ol hâlde kısas sâkıt olub mesele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer'îsinin icrâsı bâbında emr-i şerîfim ısdârı lâzım geleceği Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'den bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda **[37]** emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı pâdişâhânem-i mehâbet-rîz sünûh-ı sudûr olmuş olmağla siz ki müşîr-i müşârun-ileyh ve nâ'ib ü müftî ve sâ'ir mûmâ-ileyhümâsız ber-minvâl-i muharrer verese-i mezbûre cümleten ve yâhûd içlerinden fakat biri afv eder ise ol hâlde kısas sâkıt olub mes'ele-i diyete münkalib olacağından icrâ-yı şer'îsinin iktizâsı ve afv etmedikleri hâlde verese huzûrlarında kâtil-i merkûmun ber-nehc-i şer'î icrâ-yı hükm-i

kısasına mübâderet eylemeniz fermânım olmağın divân-ı hümâyûnumdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr u tesyâr olunmuşdur. İmdi keyfiyyet ma‘lûmunuz oldukda bâlâda beyân olunduğu vechle verese-i mezbûre afv etmeyerek ısrâr eyledikleri hâlde ber nehc-i şer‘î icrâ-yı kısasa ve afv ederler ise mes’ele-i diyetin icrâsına mübâderet ve keyfiyyet der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i’lâm u işâret eylemeniz bâbında. Fî- evâsıt-ı L sene (1)260.

[37/1]

Bir sûreti yine müşîr-i müşârun-ileyh ve Trabzon nâ’ib ve müftîsi *zîde ilmuhumâ*’ya ve vücûh-ı memleket *zîde kadruhûm’*a [ ]

Zikr-i âtî husûsu zımnında mukaddemce vârid olan i‘lâm ihticâca sâlih olduğundan keyfiyyet tekrâr istimâ‘ ü rü’yeti zımnında makâm-ı celîl-i vekâlet-i mutlaka cânibinden gönderilen tahrîrâta cevâben bu def‘â vârid (olan) i‘lâm u tahrîrât me’âllerinde Dârende kazâsı ahâlîsinden Kâsım oğlu Mehmed nâm şahıs Maçka kazâsına tâbi‘ Başmaçka karyesi sâkinlerinden Paşalı oğlu İsmâîl nâm kimesneyi alât-ı câriha ile darb u katl etmiş olduğundan ve maktûl-i mezbûrun verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Bedî‘a ile zevce-i merkûmeden mütevellid sagîre kızı Cemile ve sagîr oğulları Temel ve Süleymân’a münhâsıra idüğüne binâ’en verese-i mezbûre tarafından asâleten ve vesâyeten vekîl-i müseccel-i şer‘îsi Solak oğlu İbrâhîm nâm kimesne huzûr-ı şer‘-i şerîfde kâtil-i merkûm ile lede’t-terâfu‘ merkûm Mehmed alât-ı câriha ile mezbûr İsmâîl’i katl etmiş olduğu şer‘an zâhir olarak vekîl-i merkûm dahi bi’l-vekâle icrâ-yı kısas iddi‘âsında ısrâr etmiş olduğundan merkûmun kısasına hükm-i şer‘î lâhik olduğu beyân u inhâ olunmuş ve i‘lâm-ı mezbûrede bast u beyân olunduğu üzre sagîr ü sagîreler zevce-i metrûke-i mezbûreden mütevellideler olmağla bu sûretde zevce-i merkûme Bedî‘a bundan böyle kâtil-i merkûmu kısasdan afv etmez ve yâhûd sulh olmaz ise bi’z-zât zevce-i mezbûre huzûrunda istifâ-yı kısas iktizâ eylediği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i‘lâma tahrîr ü işâret kılınmış olmakdan nâşî ber-minvâl-i muharrer zevce-i mezbûre bundan böyle afv etmediği ve yâhûd sulh olmadığı hâlde bi’z-zât mezbûrenin huzûrunda kâtil-i merkûma kısas olunmak ve eğer afv u sulh olur ise ol vakit hükm-i kısas diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâ kılınmasıçün. Aslına tatbiken.

[37/2]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı celâdet-ünvân kâtil-i merkûm maktûle-i mersûme veresesi hâzır oldukları hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısasına ibtidâr olunduğunu nâtık vârid olan şukka vü i‘lâm u mazbata me’alleri bâ-fermân-ı âlî kaydı bâlâsına şerh verildi. Fî-28 RA sene (12)61.

Bir sûreti mülhakâtıyla Vidin eyâleti müşîri vezir Mustafa Paşa *iclâluhû’*ya ve Hâcegân-ı Dîvân-ı Hümâyûn’umdan İslimye kâ’im-makâmı Ali Rızâ *dâme mecduhû’*ya ve İslimye nâ’ib ve müftîsi *zîde ilmuhumâ*’ya ve a‘zâ-yı meclise [ ]

İslimye kazâsına tâbi‘ Viçre karyesi mütemekkinlerinden ve Kıbtî tâ’ifesinden Sığırtmac Valko veled-i Todori nâm Kıbtî karye-i mezbûre mütemekkinlerinden Roskiye bint-i Ataşi nâm Nasrâniyye’yi karye-i merkûmeye bir çarben muzâfâ koruda hatab kat‘ eder iken bi-gayr-i hakkın amden bıçak zebh eylemiş olduğuna ve maktûle-i mezbûrenin verâseti sadrî kebîr oğlu Ataşi veled-i Rose ile sadriyye-i kebîre kızları Rade ve Mariya nâm Nasrâniyye’lere münhasıra idüğüne binâ’en verese-i mersûme huzûr-ı şer‘ ü meclisde icrâ-yı kısas olunması iddi‘â ve ısrâr ve kâtil-i mersûm Valko dahi mâdde-i katle ibtidârını i‘tirâf u ikrâr eylediğinden mersûmun katline hükm-i şer‘î lâhik olmuş olduğu bâ-i‘lâm u mazbata inhâ olunmuş ve mazmûn-ı i‘lâm muvâfık-ı şer‘-i şerîf olmağla bundan böyle verese-i maktûl kâtil-i mersûmu afv etmedikleri hâlde ber-nehc-i şer‘î huzûrlarında kısas olunmak lâzım geldiği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i‘lâma tahrîr ü işâret kılınmış olmakdan nâşî ber-vech-i muharrer verese-i merkûme kâtil-i mersûmu afv etmedikleri hâlde ber-mûceb-i kayd-ı fetvâhâne huzûrlarında kâtil-i mersûmun icrâ-yı kısası ve verese-i mersûmenin cümlesi veyâ içlerinden birisi kâtil-i mersûmu afv eder ise ol hâlde kısas diyete münkalib olacağından mersûmun meclisde tevkîfiyle keyfiyyetin bâ-mazbata vü i‘lâm inhâ vü iş‘ar olunmağçün. Kezâlik.

[37/3]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı celâdet-ünvân kâtilân-ı merkûmân maktûl-i merkûmun veresesi hâzır oldukları hâlde icrâ-yı kısaslarına ibtidâr olunduğunu nâtık Edirne müşîri Tâhir Paşa Hazretleri’nin vârid olan şukkasıyla Edirne kâdısı es-Seyyid Ali Râtib Efendi’nin i‘lâm mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-29 Z sene (1)260.

Bir sûreti mülhakâtıyla eyâlet-i Edirne müşîri vezir Mehmed Tâhir Paşa *iclâluhû'*ya ve Edirne Kâdısı *zîdet fezâ'iluhû'ya* ve müftîsi *zîde ilmuhumâ*'ya ve a'zâ-yı meclise [ ]

Edirne kazâsına tâbi' Merzak? Çöke nâhiyesine tâbi' Mahdunlupaşa köyü sâkinlerinden ve kutta'-i tarîk gürûhundan Budak Mustafa bin Ahmed ve Keleş Mehmed bin İbrâhim nâm şahıslar yine karye-i mezbûre sükkânından Ferît aydalı? Ahmed bin Mehmed nâm kimesneyi karye-i mezbûreden kat'ı hamulesiyle dağ yolu burgusuna asîr ile gider iken esnâ-yı râhda Kırkkilise kazâsına tâbi' Karaniye? altı ta'bîr olunur mahalde gece ta'am hâlinde tüfenk endâhtıyla bi-gayr-i hakkın amden darb u cerh ederek ol anda müte'essiren vefât etmiş olduğuna ve müteveffâ-yı merkûmun verâseti zevce-i metrûkesi Râbi'a bint-i İbrâhîm ile sulbiyye kebîre kızları Ayşe ve Emine ve sagîre kızları Fatıma ve Ümmügülsüm ve Hava ve li-eb kız karındaşı Fatıma'ya münhâsıra idüğüne binâ'en zevce-i merkûme kendü tarafından ve kızları sıgâr-ı mezbûrûnun vasîleri olmağla vesâyeten ve kebîre kızları mezbûreler ile mezbûre kız karındaşı Fatıma'dan her biri asâleten huzûr-ı şer' ü meclisde merkûmân Budak Mustafa ve Keleş Mehmed ile lede't-terâfu' icrâ-yı kısas olunmasını iddi'â vü ısrâr ve kâtilân-ı merkûmân dahi mâdde-i katlin kendülerinden vukû'unu inkâr etmeleriyle müdde'iyân-ı mezbûrândan ber-vech-i muharrer müdde'âlarına mutâbık beyyine taleb olunulan ahrâr-ı ricâl-i müslimînden ve karye-i mezbûre sükkânından İdris bin Karaali ve el-Hâc Mehmed bin Süleyman nâm kimesneler ber-minvâl-i muharrer mâdde-i katle ibtidârlarını kâtilân-ı merkûmân kendüleri ifâde vü ikrâr eylediklerini bi'l-beyân edâ-yı şehâdet-i şer'îyye eylediklerinden ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûl olmuş ve kâtilân-ı mezbûrân eşkâ zümresinden olub kesr-i ırz ve nehb-i emvâl ve kutta'-i tarîk misüllü hâlât-ı reddiyeye ictisâr etmekde oldukları dahi bi'l-veche tevâtüren ifâde vü ihbâr kılınmış olduğundan merkûmânın kısaslarına vâsıf olunduğu bâ-i'lâm u mazbata inhâ olunmuş ve ber-mantûk-ı i'lâm kâtilân-ı mezbûrânın mâdde-i mekrûh-ı katle mütecâsir ve mâşâ oldukları tav'an ikrârlarıyla ber-nehc-i şer'î fevc? sâbit olunduğundan başka eşkâ zümresinden olduklarından dahi zeyl-i i'lâmda musarrah olmağla verese-i mezbûre huzûrlarında kısas olunmaları lâzım idüği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i'lâma tahrîr u işâret kılınmış olmakdan nâşî ber-minvâl-i muharrer verese-i mezbûre huzûrlarında kâtilân-ı merkûmânın ber-mûcib-i kayd-ı fetvâhâne icrâ-yı kısaslarıçün. Kezâlik.

[37/4]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı celâdet-ünvân kâtil-i merkûm maktûle-i mezbûre veresesi hâzır oldukları hâlde icrâ-yı kısaslarına ibtidâr olunduğunu nâtık Edirne müşîri Tâhir Paşa Hazretleri'nin vârid olan şukkasıyla Zağra-i Cedîd nâ'ibi'nin i'lâmı ve Filibe kâ'im-makâmının mazbata me'alleri bâ-fermân-ı âlî kaydı bâlâsına şerh verildi. Fî-5 S sene (12)61.

Bir sûreti yine müşîr-i müşârun-ileyh ve Dergâh-ı âlî kapucubaşılarından Filibe kâ'im-makâmı Abdulahad *dâme mecduhû'*ya ve Filibe kâdısı *zîdet fezâ'iluhû'ya* ve Zağra-i Cedîd nâ'ib ve müftîsi *zîde ilmuhumâ*'ya ve a'zâ-yı meclis vesâ'ire [ ]

Filibe kâ'im-makâmlığı dâhilinde kâ'in Zağra-i Cedîd kazâsına tâbi' Çanakçılar karyesi mütemekkinlerinden ve Kıbtî tâifesinden İsmâîl ve Mustafa nâm şahıs yine kârye-i mezbûre mütemekkinelerinden ve tâife-i merkûmeden Ayşe bint-i Koca Mustafa nâm bâliğayı karye-i mezkûre civârında kâ'in nehr-i câri kenarında üzerine hücûm idüb alât-ı cârihadan olan bıçak ile amden zahrından cerh ü darb idüb ol darbdan müte'essiren yedi gün mürûrunda vefât etmiş olduğuna ve müteveffîye-i mezbûrenin verâseti ebeveyni merkûm Koca Mustafa ve vâlidesi Hadice bint-i Ahmed'e münhasıra bulunduğuna binâ'en verese-i merkûmân huzûr-ı şer' ü meclisde mûcib-i şer'îsi olan kısasın icrâsını iddi'â vü ısrâr ve kâtil-i merkûm dahi mâdde-i katlin kendüsinden vukû'unu bi't-tav' ve'r-rızâ defa'âtla i'tirâf u ikrâr eylemiş olduğundan merkûmun kısasına hükm-i şer'î lâhik olmuş olduğu i'lâmât u mazbatalarda beyân u inhâ olunmuş ve me'âl-i i'lâma nazaran maktûle-i merkûmeyi kâtil-i merkûm İsmâîl nâm Kıbtî mucib-i kısas olan katl ile **[38]** katl eylediğini tâb'an ikrâr idüb ve mâktûle-i mezbûrenin vârisleri babası Mustafa ve vâlidesi Hadice dahi kısasa tâlib olmalarıyla bu sûretde merkûmân afv etmedikçe huzûrlarında kâtil-i merkûme ber-nehc-i şer'î kısas olunmak lâzım geldiği cânib-i fetvâhâneden tahrîr ü inhâ olunmuş olmakdan nâşî ber-minvâl-i muharrer verese-i merkûme bundan böyle afv etmedileri hâlde huzûrlarında kâtil-i merkûmun şer'an icrâ-yı kısas ve vârisân-ı maktûlân ve yâhûd birisi afv eder ise kısas diyete münkalib olacağından kâtil-i merkûmun meclisde tevkîfiyle keyfiyyetin bâ-i'lâm u mazbata Der-sa'âdet'e iş'âr olunmasıçün. Kezâlik.

[38/1]

Bir sûreti mülhakâtıyla Diyarbekir eyâleti müşîri vezir İsmâîl Paşa *iclâluhû'*ya ve Amid nâ'ib ve müftîsi *zîde ilmuhumâ*'ya ve vücûh-ı memleket *zîde kadruhûm*'a [ ]

Nefs-i Diyarbekir'e tâbi' Belen nâm karye sâkinlerinden Şehmûz bin Hasan nâm şahıs yine karye-i mezbûre sâkinlerinden Osman bin Abdi nâm kimesneyi karye-i mezbûre derûnunda tab'an amden bi-gayr-i hakkın alet-i cârihadan olan hançer ile sol küreği altından amden darb u cerh ederek cerh-i mezkûreden müte'essiren üç gün mürûrunda vefât etmiş olduğuna ve müteveffâ-yı merkûmun verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi Hava bint-i Ahmed ile vâlidesi Râhli bint-i Mustafa ve li-ebeveyn er karındaşları Mehmed ve Fazo ve kız karındaşı Hani'ye münhasıra idüğüne binâ'en verese-i merkûme huzûr-ı şer' ü meclisde ber-nehc-i şer'î icrâ-yı kısas olunmasını bi'l-verâse iddi'â vü ısrâr ve kâtil-i merkûm dahi ber-minvâl-i muharrer mâdde-i katlin kendüsünden vukû'unu bi't-tav' i'tirâf u ikrâr eylediğinden kâtil-i merkûmun kısasına hükm-i şer'î lâhik olmuş olduğu bâ-tahrîrât u i'lâm inhâ olunmuş ve mâdde-i i'lâmdan müstebân olduğu üzre kâtil-i merkûm maktûl-ı merkûmu mûcib-i kısas olan katl ile katl etmiş olduğunu ikrâr u i'tirâf etmekle bundan böyle maktûl-i merkûmun veresesi afv etmedikleri hâlde ber-nehc-i şer'î huzûrlarında kısas olunmak lâzım geldiği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i'lâma tahrîr ü işâret kılınmış olmakdan nâşî ber-mantûk-ı kayd-ı fetvâhâne bundan böyle afv etmedileri sûretde kâtil-i merkûmun huzûr-ı veresede kısas olunması ve verese-i merkûmeden biri veyâ cümlesi kâtil-i merkûmu afv eder ve yâhûd sulh olur ise ol sûretlerinde kısas sâkıt ve bâkî-i verese huzûrlarında mes'ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer'îsinin icrâsıyla keyfiyyetin bâ-i'lâm u tahrîrât Der-sa'âdet'e iş'âr kılınması denilerek. Kezâlik.

[38/2]

Bir sûreti yine müşîr-i müşârun-ileyhe ve Malatya nâ'ib ve müftîsi *zîde ilmuhumâ*'ya ve sâ'ire [ ]

Malatya kazâsından İspendere-i Sığla karyesi sâkinlerinden Hasan bin İbrâhîm nâm şahıs karye-i mezkûre muhtarı Hasan bin Osman nâm kimesneyi karye-i mezbûre civârında hayme derûnunda iken gasb-ı akçe tüfenk endâhtıyla sol cânibi koltuğu altından kurşun ile amden darb ederek ol darbdan müte'essiren der-akab vefât etmiş

olduğuna ve müteveffâ-yı mezbûrun verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi Hadice bint-i Ali ve Güllü bint-i Şahin ile sulbî kebir oğulları Osman ve Mehmed ve sulbiyye kebîre kızı Subhiye'ye münhasıra idüğüne binâ'en verese-i merkûme huzûr-ı şer'-i şerîfde lede't-terâfu' kâtil-i merkûm Hasan mâdde-i katlin kendüsünden vukû'unu inkâr eylemiş idüğünden müdde'iyân-ı merkûmundan da'vâ-yı müşârun-ileyhi mübeyyin beyyine taleb olundukda udûl-ı ahrâr-ı ricâl-i müslimînden ve karye-i mezbûre sâkinlerinden Ebu Bekir bin Ali ve Ahmed bin Hacı Hasan nâm kimesnelerin ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdet-i makbûleleri mûcebince mâdde-i katl sâbit olarak kâtil-i merkûm Hasan'ın kısasına hükm-i şer'î lâhik olmuş olduğu bâ-tahrîrât u i'lâm inhâ olunmuş ve mâdde-i i'lâmdan müstebân olduğu üzre kâtil-i mezbûr Hasan maktûl-ı mezbûr diğer Hasan'ı mûcib-i kısas olan katl ile katl etmiş olduğu beyyine ile sâbit olmuş olmağla bundan böyle maktûl-i mezbûrun veresesi afv etmedikleri hâlde ber-nehc-i şer'î huzûrlarında kısas olunmak lâzım geldiği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i'lâma tahrîr ü işâret kılınmış olmakdan nâşî ber-minvâl-i muharrer bundan böyle verese-i merkûme afv etmedileri sûretde huzûrlarında kâtil-i merkûm kısas olunmak ve içlerinden birisi ve yâhûd cümlesi kâtil-i merkûmu afv eder ve yâhûd sulh olur ise ol sûretde kısas sâkıt ve bâkî-i verese haklarında mes'ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer'îsinin icrâsıyla keyfiyyetin i'lâm u tahrîrât Der-sa'âdet'e inhâ kılınmak bâbında. Aslına tatbiken.

[38/3]

Bir sûreti yine müşîr-i müşârun-ileyhe ve Harput nâ'ib ve müftîsi *zîde ilmuhumâ*'ya ve sâ'ire [ ]

Zikr-i âtî husûsu zımnında mukaddemce bâ-tahrîrât vârid olan i'lâm ihticâca sâlih olduğundan keyfiyyetin tekrâr îzâhen iş'ârı zımnında makâm-ı celîl-i vekâlet-i mutlaka cânibinden tastîr kılınan tahrîrâta cevâben bu def'â vârid olan i'lâmda Ma'den-i hümâyûn kazâlarından Siverek kazâsı ahâlîsinden Yusuf bin Mehmed nâm şahıs Gerger kazâsı sâkinlerinden Ali bin Hasan nâm kimesneyi Siverek kal'asını temâşâ İçün babası merkûm Hüseyin ile gezer iken babasından birkaç hatve ilerü giderek kal'a-yı merkûm civarında kayb oldukda merkûm Yusuf divarın üzerinde nüksebân ? olub merkûm Ali'nin re'si üzerine bir azîm hacer darb u cerh ederek müte'essiren vefât etmiş olduğuna ve maktûl-ı merkûm Ali'nin verâseti dahi yalnız babası Hüseyin'e münhasıra

idüğüne binâ'en merkûm Hüseyin huzûr-ı şer‘ ü meclisde icrâ-yı kısas olunmasını iddi‘â vü ısrâr ve kâtil-i merkûm dahi mâdde-i katlin kendüsünden vukû‘unu… inkâr eyledikde müdde‘î-yi merkûmun takrîrini musaddık beyyine taleb olundukda Gerger kazâsından Üveysi karyeli Mehmed bin Ömer ve Gergerli Bekir bin Mustafa nâm kimesnelerin lede't-ta‘dil ve't-tezkiye şehâdet-i makbûle ile sâbit olarak kâtil-i merkûmun vâris-i babası mezbûr kâtil-i merkûmu afv etmedikçe ber-nehc-i şer‘î huzûrunda kısas olunmak iktizâ eylediği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i‘lâma tahrîr ü işâret kılınmış olmakdan nâşî ber-vech-i muharrer bundan böyle afv etmediği hâlde ber-mûcib-i kayd-ı fetvâhâne kâtil-i merkûmun vâris-i merkûm huzûrunda icrâ-yı kısas ve afv eder ve yâhûd sulh olur ise kısas sâkıt olacağından ol hâlde kâtil-i merkûmun meclisde tevkîfiyle keyfiyyet bâ-i‘lâm u tahrîrât Der-sa‘âdet'e iş‘ar u inhâ kılınması bâbında. Kezâlik.

[38/4]

Gelibolu nâ'ibine hüküm ki:

Pazarcık kazâsı hânedânından olub mukaddemce bil-muhâkeme tebeyyün eden şetmine mebnî Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'm karârı üzerine müte‘allik olan emr ü irâde-i seniyye-i şâhânem mûcebince sâdır olan emr-i şerîfimle li-ecli'-te'dîb Gelibolu'ya nefy tagrîb olunmuş olan kazâ-i mezbûr müdîri sâbık Istabl-ı Âmirem Müdîrliği pâyelülerinden Kavanos-zâde Mahmud Bey sübât-ı? sâbıkasına tâ'ib ü müstagfir olarak kendüleri dahi hâ'ib ü hâsir olmuş olduklarından merhameten afv u ıtlâkı husûsu evlâd u ıyâli tarafından bâ-‘arz-ı hâl u istirhâm u niyâz olunmuş ve mîr-i mûmâ-ileyhin müddet-i nefy beş mâha karîb olarak şimdiye değin karîb-i terbiyye olmuş olduğu me'mûl olduğuna bina'en ba‘d-ezîn çiftliğinde ikâmetle umûr-ı memlekete kat‘an müdâhale etmemek ve hukûka dâ'ir henüz fasl u rü'yet olunmuş olan husûsâtı vekîli vâsıtasıyla tesviye olunmak ve eğer musâlih-i kazâya karuşur ve hilâf-ı rızâ-yı şâhânem bir gûne harekete ve uygunsuzluğa cür'et eder ise bi't-tahkîk ol vakit Anadolu tarafında bir mahalde ikâme etdirilmek şartıyla mîr-i mûmâ-ileyhin afv u ıtlâkı husûsuna müsâ‘ade-i seniyye-i pâdişâhânem erzân kılınması hususu Meclis-i Vâlâ-yı mezkûreden bâ-mazbata ifâde vü inbâ kılınmış olmakdan nâşî merhâmet-rîz-i sünûh-ı sudûr olan emr-i hümâyûn-ı pâdişâhânem muktezâ-yı münîfi üzre şerayit? muharrerde ile mîr-i mûmâ-ileyhin merhameten ıtlâkı fermânım olmağın imdi sen ki nâ'ib-i mûmâ- ileyhsin

keyfiyyet ma‘lûmun oldukda ber-minvâl-i muharrer şart-ı ıtlâkını gûş u hûşuna gereği gibi ifâde vü tefhîm birle kayd-ı nefyden tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâsıt-ı ZA (12)60.

[39/1]

Kastamonu nâ’ibine hüküm ki:

Bosna mütemekkinlerinden olub cünhâ-i vâkı‘asına mebnî bundan akdem Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’m karârı mehâbet-rîz sünûh u sudûr olan emr-i hümâyûn-ı pâdişâhânem muktezâ-yı münîfî üzre Bosna vâlîsi bulunanlar taraflarından inhâ olunmadıkça sebîlleri tahliye olunmamak şartıyla sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince Kastamonu’ya nefy u iclâ olunmuş olan Boşyanşurdan ve Petro İstako’nun ve Paroko’nun ve Yuvan Kestek nâm zimmîlerin perişân-ı hâlleri cihetiyle afv u ıtlâkları husûsu mukaddemce istid‘â vü istirhâm olunmuş ve keyfiyyet lede’l-isti‘lâm fi’l-hakîka mersûmlar dûçâr-ı sefâlet ü zârûret olub şimdiye kadar terbiye olmuş olacakları melhûz olduğundan ba‘d-ezîn hilâf-ı rızâ-yı şâhânem harekât-ı reddiyeye ictisâr eylememeleri zımnında kavî kefîlleri alınmak şartıyla afv u ıtlâklarına müsâ‘ade-i seniyyem erzân kılınması hususu Bosna müşîri sâbık düstûr-ı vezir Kâmil Paşa *iclâluhû* tarafından cevâben vârid olan tahrîrâtda iş‘âr u inhâ ve ber-minvâl-i muharrer mersûmların merhameten afv u ıtlâklarına müsâ‘ade-i âliyyem erzân kılınması Meclis-i Vâlâ-yı mezkûr tarafından dahi bâ-mazbata ifâde vü inbâ kılınmış olmakdan nâşî merhâmet-rîz sünûh u sudûr olan emr-i hümâyûn-ı şevket-makrûn-ı şehriyârânem mûcebince mersûmların ıtlâkları fermânım olmağın imdi mersûmların fî-mâ-ba‘d hilâf-ı rızâ-yı şâhânem harekâtda bulunmamak üzre afv u ıtlâklarına müsâ‘ade-i seniyye-i mülûkânem erzân kılndığı sen ki nâ’ib-i mûmâ- ileyhsin ma‘lûmun oldukda şart-ı ıtlâkları kendülerine gereği gibi tefhîm olunarak kayd-ı nefyden tahliye-i sebîlleriyle diğer sudûr eden emr-i şerîfim mûcebince kazâ be kazâ i‘zâmları husûsuna mübâderet eylemen bâbında. Fî- evâsıt-ı ZA (12)60.

[39/2]

Kastamonu’dan Bosna’ya varıncaya esnâ-yı râhda kâin kazâlar nâ’ib ve müftîleri *zîde ilmuhumâ*’ya ve kazâ müdîrleri ve a‘zâ-yı mecâlis ve sâ’ir iş erleri *zîde kadruhûm*’a hüküm ki:

Bosna mütemekkinlerinden olub mukaddemâ vâki olan cünhâlarına mebnî menfiyyen Kastamonu cânibinde bulunan Boşyanşurdan ve Petro İstako'nun ve Paroko'nun ve Yuvan Kestek nâm zimmîlerin perişân-ı halleri cihetiyle bu def'a merhamet-rîz-i sudûr eden diğer emr-i şerîfîm mûcebince fî-mâbâ'd hilâf-ı rızâ-yı şâhânem hareketde bulunmamaları zımnında Bosna cânibinde kavî kefîlleri alınmak şartıyla afv u ıtlâklarına müsâ'ade-i seniyye-i mülûkânem erzân u şâyân kılınmış olmakdan nâşî siz ki mûmâ-ileyhümâsız mersûmlar Kastamonu'dan Bosna'ya varıncaya esnâ-yı râhda her kangınızın zîr-i hükümet ü idâresinde kâ'in mahalle vâsıl olur ise birer gece beytûtet etdirülüb yanlarına mikdâr-ı vâkî zabtiye neferâtı terfîkiyle kazâ-be-kazâ birbirinize irsâl ü muhâfazaları esbâb-ı istihsâl olunarak hâlâ Bosna müşîri düstur-ı vezîrim Osman Nûri Paşa *iclâluhû*'ya cânibine i'zâm u irsâllerine ihtimâm u mübâderet eylemeniz fermânım olmağın divân-ı hümâyûnumdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr u tesyâr olunmuşdur. İmdi keyfiyyet ma'lûmunuz oldukda ber-minvâl-i muhârrer amel u hareketle mersûmların ol vechle memleketleri cânibine i'zâm u irsâllerine müsâberet eylemeniz bâbında. Fî- evâsıt-ı ZA (12)60.

[39/3]

Şerh 1: Merkûm mah-ı zi'l-hicce-i şerîfenin birinci günü mahall-i menfâsı olan Kütahya'ya bi'l-vusûl me'mûru olan kavas-ı merkûm vasıtasıyla beş on gün tevkîfine ruhsat istihsâl eylemiş ve icâb-ı arz u i'lâm kavas-ı merkûmun Der-sa'âdet'e adâvetine menût bulunmuş idüğü mîr-i merkûmun târihi arîza-i… müddet bir gün evvel hulûl-ı ecl-i mev'ûduyla Kütahya hastahânesinde vefât etmiş olduğunu nâtık vârid olan ariza ve şukka mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 29 M? sene (1)261.

Mîru'l-ümerâ'i'l-kirâmdan Kütahya kâ'im-makâmı Mehmed Paşa *zîde ikbâluhû'*ya ve Kütahya na'ibine hüküm ki:

Kiğalık? kıt'asında kâ'in Mata? kazâsı ahâlîsinden Çalu-zâde Mollabey nâm şahıs hilâf-ı rızâ-yı şâhânem tarafgîri olan ahâlîyi her dürlü uygunsuzluğa tahrîk ü iğfâl eylediği tebeyyün etmiş olduğundan mîr-i merkûm bu def'a sâ'irleriyle berâber bu tarafa irsâl ü isrâ ve keyfiyyet-i hakîkaları iş'âr u inbâ olunmuş olduğuna ve mîr-i merkûm şerîr makûlesinden olub bu misillülerin bir sene müddet pranga-bend olarak süfliyyede istihdâmıyla müddet-i merkûm içinde ıslâh-ı nefs edüp kendüsünden emniyyet hâsıl ettürderek kefîl verebilürse sebîl-i tahliye olunması ve bu sûretle halâsı

zâhir olacağı takdirde halâsı zâhir oluncaya kadar müddet-i temdîd kılınması kânûniyyete emr-i fermân-ı mehâbet-ünvân-ı mülûkânem şeref-ta‘alluk etmiş olan usûlde mütederrîc ü mestûr olub prangaya pranga-bendi dahi emsâlinden bulunduğuna mebnî mîr-i merkûmun emsâli vechle bir sene müddetle Kütahya’ya nefy u tagrîb olunması bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı husûsu Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ kılınmış ve ol vechle icrâsına irâde-i aliyyem ta‘alluk olarak mûcebince merkûmun bir sene müddetle Kütâhya’ya nefy u tagrîb olunmuş olmağın imdi siz ki paşa ve nâ’ib-i mûmâ-ileyhümâsız vusûlünde mir-i merkûmu bir sene müddet ol tarafda menfiyyen meks ü ikâmet ettirdüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ’e-i ruhsattan mücânebet ve keyfiyyeti Der-sa‘âdet’ime i‘lâm u işâret eylemeniz bâbında. Fî- evâsıt-ı ZA sene (1)260.

[39/4]

Şerh 1: Mu’ahharen emr-i âlî sâdır olmuşdur. Fî- evâhir Z sene (1)260.

Hâlâ Sivas vâlîsi ve …Bozok ve Kayseri sancakları mutasarrıfı vezirim Mehmed Paşa *iclâluhû’*ya ve Trabzon nâ’ibine hüküm ki:

Kapucubaşılardan Yeniil aşîreti müdîri Abdurrahman Bey’in Pehlivanlı ve sâ’ir cemâ‘atlerden bir takım erâzil eşhâsı kendüye mu‘ayyin ittihâz u ittifâk ederek aşâ’ir-i merkûmeye fesâdı hâvî neşr eylemiş olduğu tezkirelerden uhde ta‘bîr olunan cemâ‘atlere emvâl ü neferat matlûbeye dâ’ir fesâd-âmîz yazdığı memhûr bir kıt‘a tezkiresi ele geçerek Der-sa‘âdet’ime takdim ü isrâ olunmuş müfâd-ı tezkireye ve ba‘zı rivâyete nazaran merkûm uygunsuz âdem olarak bu vechle tezkireler neşriyle ifsâda çabalaması fesâd kavli demek olduğuna ve bu makûlelerin bir seneden beş seneye kadar iktizâ eden müddetle prangaya vaz‘ olunması kânun-ı cezâ ahkâmından olduğu misillü prangaya bedel nefy ile mücâzât kılınması dahi emsalinden idüğüne binâ’en mîr-i merkûm celb olunarak îcâb edenler dahi hazır oldukları hâlde icrâ-yı muhâkemesiyle yedinde bulunan nişân-ı zîşân-ı ahz ve kendüsinün bir sene müddetle Trabzon’a nefy u teb‘îd olunması bâbında emr-i şerîfim ısdârı husûsu Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ kılınmış ve ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i aliyyem ta‘alluk ederek keyfiyyet makâm-ı celîl-i vekâlet-i mutlâkam cânibinden tafsîlen tahrîr u iş‘âr olunmuş olmağla ber-minvâl-i muharrer mîr-i merkûmun

muhâkemesi ba‘de’l-icrâ nişânı ahz olunarak kendüsinin li-ecli’t-te’dîb Trabzon’a nefy u iclâ olunması fermânım olmağın imdi sen ki vâlî-yi müşârün-ileyhsin vusûlü emr-i şerîfimde ber-vech-i muharrer icrâ-yı muhâkemesiyle mîr-i merkûmu tarafından mübâşire terfîkan Trabzon’a nefy u irsâle sarf u rü’yet eyleyesin ve sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde mîr-i merkûmu ol tarafda menfiyyen meks ü ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ’e-i ruhsattan mübâ‘adet ve vusûlünü der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i‘lâm u iş‘âra mübâderet eylemen bâbında. Fî- evâsıt-ı ZA sene (1)260.

[40/1]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı celâdet-ünvân kâtil-i merkûm maktûl-i merkûmenin vereseleri hâzır oldukları hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısasına ibtidâr olunduğunu nâtık vârid olan i‘lâm ile Edirne müşîri sa‘adetlü Tâhir Paşa Hazretleri’nin şukkası mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-19 M? sene (1)261.

Edirne eyâleti müşîri vezirim Mehmed Tâhir Paşa *iclâluhû’*ya ve Edirne mollasına ve a‘zâ-yı meclis *zîde kadruhûm’*a hüküm ki:

Cisr-i Ergene kazâsına tâbi‘ Karacazalik? karyesi mütemekkinlerinden Karako bint-i Yani nâm Nasrâniyye’yi Nikola veled-i Dimitri nâm zimmî akşama karîb mersûmenin karye-i mezbûrede vâki‘ menziline girüb tüfenk saçmasıyla sol memesi üzerinden bi-gayr-i hakkın amden darb u cerh ederek cerh-i mezkûreden müte’essiren ol anda helâk olmuş olduğuna ve maktûle-i mersûmenin verâseti zevci-i metrûki Hıristo nâm zimmî ile sadri kebîr oğlu Nikola sadriyye kebire kızları Vakto ve Tarendekibele ve Yavko ve Şile’ye münhasıra olduğuna binâ’en hâlike-i mersûmenin zevci Hıristo kendi nefsinden asâleten ve sagîrân-ı mersûmenin babalığı olduğu cihetle vesâyeten ve kebîr oğlu merkûm Nikola zimmî dahi mezkûrun asâleten huzûr-ı şer‘îde vü meclisde icrâ-yı kısas olunmasını iddi‘â vü ısrâr ve kâtil-i mersûm hâlike-i mersûmeyi li-ecli….tüfenk endâhtıyla tüfenk-i mezkûr saçması sol memesi üzerine isâbet etmekle hatâen katl eylediğini i‘tirâf edüp amden katlini inkâr ederek müdde‘iyân-ı mersûmândan ber-vech-i muharrer müdde‘âlarına mutâbık beyyine tâleb olundukda ahrâr-ı ricâli müslimînden ve kasaba-i mezkûre sâkinlerinden Çiftci Mustafa bin Mehmed Sâdık ve zabtiye neferâtından Mehmed bin Hüseyin nâm kimsnelerin ba‘de’t-ta‘dîl ve’t-tezkîye şehâdet-i makbûleleriyle amden vuku‘u ber-nehc-i şer‘î tebeyyün ve mütehakkık olmağın

mersûmun kısasına hükm-i şer‘î lâhik olmuş olduğu bâ-i‘lâm u mazbata inhâ olunmuş ve mazmûn-ı i‘lâm muvâfık-ı şer‘-i şerîf olmağla bundan böyle kâtil-i mersûmu ahad verese afv etmedikçe talebleriyle huzûrlarında ber-nehc-i şer‘î kısas olunmak lâzım geldiği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i‘lâma tahrîr ü işâret kılınmış olmakdan nâşî cezâ-kânûn-nâme-i hümâyûn mûcebince keyfiyyet cânib-i celîlü’l-menâkıb-ı mülûkânemden ba‘de’l-istizân ber-mantûk-ı kayd-ı fetvâhâne verese huzûrlarında kâtil-i mersûmun icrâ-yı kısas ve verese-i mezbûre cümleten ve yâhûd içlerinden biri afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde mes’ele-i kısas diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsı bâbında emr-i şerîfim ısdârı lâzım geleceği Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem tâ’allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şehriyârânem-i mehâbet-rîz sünûh u sudûr olmuş olmağla siz ki müşîr-i müşârun-ileyh ve mevlânâ ve sâ’ir mûmâ-ileyhümâsız ber-minvâl-i muharrer verese-i mezbûre cümleten veyâhûd içlerinden biri afv eder veyâ sulh olur ise mes’ele-i kısas diyete münkalib olacağı cihetle iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsı ve afv etmedikleri hâlde kâtil-i mersûm Nikola’nın ber-nehc-i şer‘î icrâ-yı kısası husûsuna mübâderet eylemeniz fermânım olmağın divân-ı hümâyûnumdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr u tesyâr olunmuşdur. İmdi keyfiyyet ma‘lûmunuz oldukda ber-minvâl-i muharrer amel ü hareketine mübâderet ve keyfiyyeti der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i‘lâm u işâret eylemeniz bâbında. Fî-evâil-i ZA sene (12)60.

[40/2]

Bir sûreti mîr-i mîrân-ı kirâmımdan Rumeli eyâleti mutasarrıfı Ziyâ Paşa *dâme ikbâluhû*’ya ve Köprülü kazâsı nâ’ibine ve müdîr-i kazâ ve vücûh-ı memlekete [ ]

Köprülü kazâsına tâbi‘ Nahve karyesi mütemekkinlerinden Risto veled-i Ezran nâm zimmîyi yine karye-i mezbûre mütemekkinlerinden veled-i Ezrayne İstaphane nâm zimmî karye-i mezbûre şûrunda bi-gayr-i hakkın amden hançer ile başına darb idüb ba‘dehû balta ile cerh ü katl eylemiş olduğuna ve maktûl-i mersûmun verâseti sulbî kebîr oğlu Dimo ve sagîr oğlu Ustuyan ve kebîre kızları Gogo ve Merakto ve Mariye’ye münhasıra bulunduğuna binâ’en mersûm Dimo kendü tarafından asâleten ve sagîr karındaşı Ustuyan tarafından vesâyeten huzûr-ı şer‘ ü meclisde kâtil-i mersûm Kimo’nun icrâ-yı kısas olunması iddi‘â vü ısrâr ve kâtil-i mersûm dahi ber-minvâl-i muharrer mâdde-i kâtlin kendüsinden vuku‘unu i‘tirâf u ikrâr ederek ol vechle

mersûmun kısasına hükm-i şer‘î lâhik olmuş olduğu bâ-i‘lâm u mazbata inhâ olunmuş ve madde-i i‘lâma nazaran maktûl-i mersûmun veresesinden fakat kebîre oğlu Dimo zimmî bi’l-asâle ve sagîr karındaşı tarafından bi’l-vesâye kâtil-i mesfûru kısas da‘vâsında olmuş ve kâtil-i mersûm dahi ikrâr etmiş ise de maktûl-i mersûmun kebîre kızları dahi olmağla bu sûretde istifâ-yı kısas husûsu mersûmânın dahi da‘vâ ve huzûrlarında menût idüğünden mersûmân afv etmedikleri hâlde lede’l-yekûn cümle verese huzûrlarında kısas olunmak ve afv eyledikleri sûretde karındaşları mersûmânın hisseleri diyete münkâlib olacağı iş‘âr kılınmak iktizâ eylediği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i‘lâma tahrîr ve işâret kılınmış olmakdan nâşî fetvâhâne kaydı…üzre mersûmânın dahi da‘vâ ve huzûrlarında kâtil-i mersûmun amden katli lede’s-sübût cümle verese huzûrlarında kısas olunmak ve içlerinden birisi ve yâhûd cümlesi afv eder ve yâhûd sulh olur ise ol sûretle kısas sâkıt ve bâkî verese haklarında mes’ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsi icrâ kılınmak bâbında. Aslına tatbîken.

[40/3]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı celâdet-ünvân kâtil-i merkûm maktûl-i merkûm ve maktûle-i mezbûrelerin evliyâsı vereseleri hâzır oldukları hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısasına ibtidâr olunduğunu nâtık Vidin müşîri Mustafa Paşa’nın vârid olan şukkasıyla i‘lâm u mazbata mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-11 S sene (1)261.

Bir sûreti mülhakâtıyla Vidin eyâleti müşîri vezir Mustafa Nûrî Paşa *iclâluhû’*ya ve Vidin nâ’ib ve müftîsine ve a‘zâ-yı meclis *zîde kadruhûm’*a [ ]

Zikr-i âtî husûsun istîfâsı zımnında mukaddemce makâm-ı celîl-i vekâlet-i mutlakam cânibinden tesyîr olunan tahrîrâta cevâben bu def‘â takdîm olunan mazbata ve i‘lâmda Vidin eyâleti dâhilinde vâki‘ Servi kasabası mahallâtından Çarsu mahallesi sükkânından Tüfenkci Ahmed bin Hüseyin ile zevce-i menkûhesi Habibe bint-i Ali ve kâ’invâlidesi Hadice bint-i Abdullah’ı kendi menzilesinde nâ’imler iken yine mahalle-i mezbûre sâkinlerinden Tekecik oğlu Seyyid Mehmed bin Mustafa nâm şahıs sene-i sâbıka-i şevvali’l- mükerreminde onaltıncı pencşenbe gecesi kasas? … emvâl-i sarîka etmek içün merkûm Ahmed’in menziline girüb anlar dahi bî-dâr olarak merkûm Seyyid Mehmed’i gördüklerinde kim olduğu ma‘lûm olmamak içün yatağan bıçağıyla sârik-i merkûm Mehmed merkûm u mezbûrnânın bi-gayr-i hakkın amden başlarına ve sâ’ir a‘zâlarına darb u cerh ü zebh etdikden sonra zevce-i müteveffâ-i mezbûrenin boynunda

mevcûd fındık ve İstanbul altunları tasfiyesi? olarak ebesinin beşyüz guruşluk iki dizi altununu dahi ahz etmiş olduğuna ve maktûlûn-ı mezbûrûndan Tüfenkci Ahmed'in verâseti li-ebeveyn karındaşı oğulları Mehmed ve Hüseyin nâm sagîreler ve zevce-i müteveffât-ı mezbûre Habibe Hatûn'un verâseti min-dîn-i zevî'l-hâram? li-ebeveyn velî müteveffî Ahmed bin Abdullah sulbî kebîr oğulları Hasan ve Ahmed sulbiyye kebîre kızları Fatma ve Ayşe'ye müteveffât-ı mezbûre Hadice Hatun'un dahi verâseti ancak li-ebeveyn karındaşı oğulları mezbûrân Hasan ve Ahmed'e münhasıra idüğüne binâ'en verese-i mezbûrûn huzûr-ı şer' ü meclisde icrâ-yı kısas olunmasını iddi'â vü ısrâr ve kâtil-i merkûm dahi bi-gayr-i hakkın amden katl eylediğini bundan akdem nâ'ib-i sâbıka huzûrunda tav'an i'tirâf u ikrâr ederek me'hûzu olan li-ebesinin? beşyüz guruş dahi aynen red ü teslim eylemiş ise de me'hûzan inkâr etmekle kâtil-i merkûmun ber-minvâl-i muharrer ikrârını mübeyyin müdde'iyân-ı merkûmûndan beyyine taleb olundukda adl u makbul eşhâde idükleri ihbâr olunan kasaba-i mezbûre ahâlîsinden mülâzım Mehmed bin Hasan ve Arnavud Süleyman **[41]** bin Hasan ve Mehmed Memiş bin Memiş nâm kimesnelerin şehâdet-i makbûleleriyle kâtil-i merkûmun ikrârı ber-nehc-i şer'î tebeyyün ü mütehakkık olarak merkûmun kısasına hükm-i şer'î lâhik olmuş olduğu derc ü inhâ olunmuş ve iş bu i'lâmda bast u beyân olunduğu üzre üç nefer maktûlün vereseleri kâtil-i merkûmu kısas iddi'âsında olub kâtil-i mezbûrun meclis beyânında? ber-vech-i müdde'â amden ikrârı dahi ber-nehc-i şer'î sâbit olmuş olmağla bundan böyle bi'l-cümle verese-i maktûleyn afv etmedikçe ahad maktûleynin evliyâsı huzûrlarında kısas olunmak iktizâ eylediği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i'lâma tahrîr ü işâret kılınmış olmakdan nâşî ber-mûcib-i kayd-ı fetvâhâne bundan böyle bi'l-cümle verese-i maktûlîn afv etmedikçe Ahad maktûlînin evliyâsı huzûrunda icrâ-yı kısas ve eğer verese-i kibâr cümleten afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde verese-i sigâr haklarında mes'ele-i kısas diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer'îsinin icrâsı bâbında. Kezâlik.

[41/1]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı kazâ-i cereyân kâtil-i merkûm maktûle-i mezbûrenin vereseleri hâzır oldukları hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısasına ibtidâr olunduğunu nâtık vârid olan i'lâm ve şukka mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-17 C sene (1)261.

Bir sûreti mülhakâtıyla Silistre eyâleti müşîri vezirim Sa'id Paşa *iclâluhû'*ya ve mîr-i mîrân-ı kirâmdan Varna kâ'im-makâmı Mehmed Ra'uf Paşa *dâme ikbâluhû*'ya ve Varna nâ'ibi ve müftîsine ve a'zâ-yı meclise hüküm ki:

Varna mahallâtından Dere mahallesi sâkinelerinden Rukiye bint-i Halîl nâm hatunu yine mahalle-i mezbûre ahâlîsinden Caremlü? Hakkı Halîl bin Mehmed nâm kimesne mahrûse-i mezbûreye bir sâ'at ba'dî olan Sessevmez nâm mahalde kâin bağdan gelür iken esnâ-yı râhda kiremid-hâneler piş-gâhında ve sath-ı tarîkde kable'z-zuhûr tüfenk kurşunuyla bi-gayr-i hakkın amden mezbûre sağ cânibinden darb u cerh ederek ol hâlde müte'essiren vefât etmiş olduğuna ve maktûle-i mezbûrenin verâseti sadri kebîr oğulları Seyyid Mehmed ve Seyyid İsmâîl ile sadriye kebîre kızı Meryem'e münhasıra olduğuna bina'en verese-i mezbûre huzûr-ı şer' ü meclisde icrâ-yı kısas olunmasını iddi'a vü ısrar ve kâtil-i merkûm dahi ber-minvâl-i muharrer mâdde-i katlin vukû'unu tav'an i'tirâf u ikrâr eylemiş bulunduğundan kâtil-i merkûmun kısasına hükm-i şer'î lâhik olmuş olduğu bâ-mazbata vü i'lâm inhâ olunmuş ve me'âl-i i'lâm muvâfık-ı şer'-i şerîf olmağla bu sûretde maktûle-i mezbûrenin verese-i kibârı bundan böyle kâtil-i merkûmu afv etmedikleri hâlde huzûrlarında kısas olunmak lâzım geldiği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i'lâma tahrîr ü işâret kılınmış olmakdan nâşî ber-mûcib-i kayd-ı fetvâhâne huzûrlarında kâtil-i merkûmun icrâ-yı kısas verese-i merkûme cümleten veyâ birisi afv eder veyâ sulh olur ise verese-i sâ'ire haklarında mes'ele-i kısas diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer'îsinin icrâsıyla kâtil-i merkûm meclisde bi't-tevkîf keyfiyyet bâ-i'lâm u mazbata Der-sa'âdet'ime inhâ vü işâreti bâbında. Kezâlik.

[41/2]

Bir sûreti hâlâ Trabzon müşîri vezirim Abdullah Paşa *iclâluhû'*ya ve Ordu-Bayramlı nâ'ibine ve sâ'ire ve vücûh-ı memlekete hüküm ki:

Ordu-yı Bayramlı kazâsı muzâfâtından Hisman? kazâsına tâbi' Merdallı nâm karye sâkinelerinden Zeynep bint-i Ömer nâm bikr-i bâliğeyi yine kazâ-i mezkûrede kâ'in Olkivrud? karyesi ahâlîsinden Mehmed bin Ömer nâm şahıs ve vakt-i asırda karye-i mezkûreden hânesi civârında alet-i cârihadan olan yatağan bıçağıyla başından ve sol böğründen bi-gayr-i hakkın amden darb u cerh idüb cerh-i mezkûreden ol anda müte'essiren vefât etmiş olduğuna ve maktûle-i mezbûrenin verâseti Hamîde bint-i Feyzullah nâm hâtun ile li-ebeveyn sagîre kız karındaşı Zeliha ve sagîr er karındaşı

İbrâhîm'e münhasıra bulunmuş idüğüne bina'en maktûle-i mezbûrenin vâlidesi Hamîde Hatun huzûr-ı şer' ü meclisde icrâ-yı kısas olunmasını bi'l-asâle ve bi'l-vesâye (iddi'â) ve ısrar ve kâtil-i merkûm dahi mezbûre Zeyneb'in üstüne bıçak teşhîr ile mecrûh olduğunu ikrâr idüb amden darb eylediğini inkâr eylemiş olduğundan müdde'â-i mezbûrenin ber-vech-i muharrer müdde'âsını kazâ-i mezkûre Şenhaman? karyesi ahâlîsinden olup mezkûrenin sayha vü istifâ sesiyle? üzerlerine gelen ve lede't-tezkiye makbûl eşhâde idükleri ihbâr olunan Ali bin Mustafa ve Ömer bin Mustafa ve Ömer bin Ali nâm kimesnelerin şehâdet-i makbûleleriyle amden vukû'u ber nehc-i şer'î sâbit ü mütehakkik olarak verese-i kibâr ancak kâtilden istifâ-yı kısas meşru' olduğundan kâtil-i merkûmun müdde'iyye-i merkûme huzûrunda kısasına hükm-i şer'î lâhik olmuş olduğuna bâ i'lâm ve tahrîrât inhâ olunmuş ve mazmûn-ı i'lâm muvâfık-ı şer'-i şerîf olmağla bu sûretde mezbûre afv etmediği hâlde huzûrunda kâtil-i merkûme kısas olunmak iktizâ eylediği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i'lâma tahrîr ü işâret kılınmış olmakdan nâşî ber-mûcib-i kayd-ı fetvâhâne mezbûre huzûrunda kâtil-i merkûm Mehmed'in icrâ-yı kısası ve eğer mezkûre Hamîde kâtil-i merkûm-ı afv eder ve yâhûd sulh olur ise ol sûretde kısas sâkıt ve bâki verese hakkında mes'ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer'îsinin icrâsı bâbında. Kezâlik.

[41/3]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı celâdet-ünvân kâtil-i merkûm maktûle-i mersûmenin veresesi huzûrlarında icrâ-yı kısas olunduğunu nâtık Manastır nâ'ibinin vârid olan i'lâmıyla meclis mazbatası me'âlleri bâ-fermân-ı âlî kaydı bâlâsına şerh verildi. Fî-5 S sene (12)61.

Bir sûreti mîr-i mîrân-ı kirâmımdan Rumeli eyâleti mutasarrıfı Ziyâ Paşa *dâme ikbâluhû*'ya ve Ohri nâ'ibine [ ]

Ohri kazâsına tâbi' Reste nâhiyesi kurâsından Bilacerkuhyalu? karyesi mütemekkinlerinden Yanu bint-i Anton nâm Nasrâniyye'yi yine kazâ-i mezbûre sâkinlerinden Ahmed bin Murtaza nâm şahıs kendü menzilinde kapusu verasında? bi-gayr-i hakkın amden tüfenk kurşunuyla darb u katl eylemiş olduğuna ve maktûle-i mersûmenin verâseti babası mersûm Anton ile vâlidesi Veliko bint-i Temliko'ya münhasıra bulunduğuna binâ'en vârisân-ı mezbûre huzûr-ı şer' ü meclisde icrâ-yı kısas **[42]** olunmasını iddi'â vü ısrâr ve kâtil-i merkûm dahi ber-minvâl-i muharrer tüfenk

kurşunuyla bi-gayr-i hakkın amden darb u katl eylediğini bi't-tav‘ itirâf u ikrâr etmiş olduğu bâ-i‘lâm u tahrîrât inhâ olunmuş ve me‘âl-i i‘lâma nazaran merkûm Ahmed maktûle-i mersûmeyi mûcib-i kısas olan katl ile katl eylediği ikrârıyla sâbit olmuş olmağla bu sûretde maktûle-i mersûmenin hasren vârisleri afv etmedikçe ba‘de'l-muhâkeme talebleriyle huzûrlarında kısas olunmak lâzım geldiği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i‘lâma tahrîr ü işâret kılınmış olmakdan nâşî ber-mûcib-i kayd-ı fetvâhâne maktûle-i mersûmenin katl-i mezbûreden müte'essireten helâkı sübûtundan sonra mûcibiyle bi't-taleb ba‘de'l-muhâkeme huzûrlarında kâtil-i merkûm kısas olunmak ve eğer mersûmân ve yâhûd birisi afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsi icrâ kılınmak bâbında. Kezâlik.

[42/1]

Bir sûreti hâlâ Haleb vâlîsi vezîr Mehmed Vecîhî Paşa *iclâluhû*'ya ve Haleb mollasına ve â‘zâ-yı meclise [ ]

Haleb eyâletinde vâki‘ Yetiş karyesi ahâlîsinden Mehmed bin Hüseyin nâm kimesneyi yine karye-i mezbûre ahâlîsinden Yusuf bin Mehmed nâm şahıs karye-i mezbûre Yalkum? mezra‘sında tabanca kurşunu ile bi-gayr-i hakkın darb u cerh ederek ol anda müte'essiren vefât etmiş olduğuna ve maktûl-i merkûmun verâseti sulbî sagîr oğlu Hüseyin ile vâlidesi Ayşe nâm hatun'a münhasıra idüğüne binâ'en mezbûre Ayşe huzûr-ı şer‘-i şerîfde hîn-i terâfu‘larında icrâ-yı kısas olunmasını iddi‘â ve ısrâr ve kable's-su'âl ve'l-inkâr müdde‘iyye-i mezbûreden da‘vâsına mutâbık beyyine taleb olundukda hîn-i katlde hâzır bulunub lede't-tezkiye makbûlü'ş-şehâde idükleri ihbâr olunan karye-i mezbûre ahâlîsinden Kasr oğlu İbrâhîm ve Süveş? oğlu Mehmed ve Seîm nâm kimesnelerin şehâdet-i makbûleleriyle mâdde-i katl sâbit ü mütehakkık olarak kâtil-i merkûmun kısasına hükm-i şer‘î lâhik olmuş olduğu bâ-i‘lâm u mazbata inhâ olunmuş ve me'âl-i i‘lâm muvâfık-ı şer‘-i şerîf olmağla bundan böyle maktûlün vâlidesi mezbûre afv etmedikçe huzûrunda istifâ-yı kısas lâzım idüğü cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i‘lâma tahrîr ü işâret kılınmış olmakdan nâşî ber-mûcib-i kayd-ı fetvâhâne-i mezbûre afv etmediği hâlde huzûrunda kâtil-i mezbûrun icrâ-yı kısası ve afv eder veyâ sulh olur ise kısas sâkıt ve sagîr-i merkûm hakkında mes'ele-i diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin ibkâsıyla kâtil-i merkûm meclisde bi't-tevkîf keyfiyyet bâ-i‘lâm u mazbata Der-sa‘âdet'ime inhâ vü iş‘ârı bâbında. Kezâlik.

[42/2]

Bir sûreti hâlâ Trabzon vâlîsi vezîr-i müşârun-ileyh Abdullah Paşa *iclâluhû*'ya ve Trabzon nâ'ibine ve sâ'ire [ ]

Akçaabad kazâsına tâbi'Ayrana? karyesi sâkinlerinden Osman bin Hüseyin nâm kimesneyi karye-i mezkûre sâkinlerinden Kânî oğlu Mustafa bin İbrâhîm karye-i mezkûrede menzili önünde kama ile sol tarafından darb u cerh ederek cerh-i mezkûreden müte'essiren altı gün mürûrunda vefât etmiş olduğuna ve maktûl-i merkûmun verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi Zeliha ve vâlidesi Hadice nâm hatunlar ile babası merkûm Hasan ve sulbiyye sagîre kızları Ulve ve Fatma ve Munise'ye münhasıra idüğüne binâ'en verese-i mezkûreden merkûm Hasan asâleten ve velâyeten mezbûre Zeliha ve Hadice hatunların her birileri dahi asâleten mûcib-i şer'îsinin icrâsını huzûr-ı şer'-i şerîfde lede'd-da'vâ ve'l-inkâr verese-i mezkûreden müdde'âlarına mutâbık beyyine taleb olundukda makbûlü'ş-şehâde idükleri ihbâr olunan karye-i mezkûre imâmı Molla Mehmed bin Molla Ahmed ve ahâlîden Koca Osman oğlu Hüseyin bin İsmâ'il nâm kimesnelerin edâ-yı şehâdetleriyle mâdde-i katlin ol vechle kâtil-i merkûmun vuku'unu sâbit ü mütehakkık olarak kâtil-i merkûmun kısasına hükm-i şer'î lâhik olmuş olduğu bâ-i'lâm u tahrîrât inhâ olunmuş mazmûn-ı i'lâm muvâfık-ı şer'-i şerîf olmağla bu sûretde ahad verese-i kibâr afv etmedikleri hâlde kâtil-i merkûm huzûrlarında kısas olunmak lâzım geldiği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i'lâma tahrîr ü işâret kılınmış olmakdan nâşî bundan böyle dahi verese-i kibâr afv etmedikleri hâlde kâtil-i merkûmun huzûrlarında icrâ-yı kısası ve verese-i merkûm cümleten veyâ içlerinden birisi afv eder veyâ sulh olur ise bâkî verese huzûrlarında kısas diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer'îsinin icrâsı bâbında. Kezâlik.

[42/3]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı celâdet-ünvân kâtil-i merkûmlar maktûl-i mersûmun vereseleri hâzır oldukları hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısasına ibtidâr olunduğunu nâtık Üsküb vâlîsi Osman Paşa Hazretleri'nin vârid olan i'lâm me'âli bâ-fermân-ı âlî kaydı bâlâsına şerh verildi. Fî-17 M?sene (12)61.

Bir sûreti hâlâ Üsküb vâlîsi vezîr Osman Paşa *iclâluhû*'ya ve Komanova nâ'ibine ve sâ'ire [ ]

Komanova kazâsına muzâfa Maslice? karyesi mütemekkinlerinden Yanko veled-i Rado nâm zimmîyi karye-i mezbûre ahâlîsinden Çolak Süleyman ve karındaşı Hasan bin Hüseyin nâm kimesneler karye-i mezbûre kıyısında kâ'in bağını çapalar iken amden tüfenklerini endâht ederek kurşunu ile beline ve koltuğu altından bi-gayr-i hakkın darb u cerh eylediklerinden mersûm Yanko müte'essiren hâlik olmuş olduğuna maktûl-i mersûmun verâseti sulbî kebîr oğulları Miladen ve Gorgi'ye ve sulbiyye-i kebîre kızları Kito ve Liko nâm Nasrâniyye'lere münhasıra bulunduğuna binâ'en verese-i mezbûre icrâ-yı kısas olunması iddi'â vü ısrâr ve kâtilân-ı mezbûrân dahi mâdde-i katlinin kendülerinden vukû'unu tav'an itirâf u ikrâr eylemiş oldukları Üsküb'de teşkil olunan meclis-i …bâ-mazbata inhâ olunmuş ve me'âl-i mazbata kısasından ibâret olub her ne kadar fakat amd veresenin da'vâsında mezkûr ise de kâtilân-ı merkûmânın cevablarında mezkûr olmasıyla fakat amdın mazbata-i mezkûreden sarâhat zikrinin …cânib-i fetvâhâneden cevâben izbâr olunmuş siyâk-ı hâlden mâdde-i katlin vukû'u amden olduğuna şübhe olmayub mahallinde tekrâr muhâkeme ile fakat amdî telaffuz eyledikleri hâlde muvâfık-ı şer' olacağı nümâyân bulunmuş olduğundan nâşî ber-vech-i muharrer kâtilân-ı merkûmân fakat amdî telaffuz eyledikleri verese-i mersûme cümleten veyâhûd içlerinden birisi afv etmediği veyâ sulh olmadıkları hâlde merkûmların verese-i mersûme huzûrlarında icrâ-yı kısas ve eğer verese afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt mes'ele-i diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer'îsinin icrâsı bâbında.

[42/4]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı celâdet-ünvân kâtil-i merkûm maktûl-i merkûmun veresesi hâzır oldukları hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısasına ibtidâr olunduğunu nâtık Trablusgarb müşîri Mehmed Paşa Hazretleri'nin vârid olan şukkasıyla kâdısının i'lâmı mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-22 ZA sene (1)261.

Bir sûreti Trablusgarb eyâleti müşîri vezîr Mehmed Paşa *iclâluhû*'ya ve mütehayyizân-ı Ricâl-i Devlet-i Aliyye'den Trablus defterdârı Azmî *dâme ilmuhû*'ya Trablusgarb kâdısına ve â'zâ-yı meclis *zîde kadruhûm*'a hüküm ki:

Trablusgarb eyâleti dahilinde kâin Çaykara kazâsı ahâlîsinden kahveci tâ'ifesinden Ahmediyye karyeli Halife bin Kahta nâm kimesneyi Emîn-i mukaddemeden? kâbil süvâri askeri neferâtından mukaddemâ firâr eden Ali bin Ömer Fizan'a gider iken esnâ-yı râhda Tarhune? bâdiyesinde mülga nâm mahalde merkûm Halife'den himâye**[43]**

eylemiş olduğu iki re'is-i şezâne? tam'an merkûmu kurşun ile cerh ve bıçak ile zebh eylediği bi'l-istihbâr derhâl âdemler ta'yiniyle kâtil-i merkûm ele getürilerek maktûl-i merkûmun verese-i münhasırası olan zevce-i menkûhe-i metrûkeleri Meryem bint-i el-Hâc Ahmed ve Fatma bint-i Hâfız ile li-ebeveyn kebîr er karındaşları Ali ve Amâri ve kebîre kız karındaşları Sare ve Atike ve Nuraniye? ile huzûr-ı şer' ü meclisde lede't-terâfu' verese-i merkûme icrâ-yı kısas olunmasını iddi'â vü ısrâr ve kâtil-i merkûm dahi mâdde-i katlin kendüsinden vukû'unu i'tirâf u ikrâr ederek kısasına hükm-i şer'î lâhik olmuş olduğu bâ-i'lâm u tahrîrât inhâ olunmuş me'âl-i i'lâm muvâfık-ı şer'-i şerîf olmağın bundan böyle maktûl-i mezbûrun veresesi kâtil-i merkûmu meccânen afv eyleyüb ya sulh olmadıkça huzûrlarında istifâ-yı kısas lâzım idüğü cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i'lâma tahrîr ü işâret kılınmış olub eğerçi i'lâm-ı mezbûrede gerek da'vâ ve gerek ikrârda fakat amd zikir olunmuş ise de sibâk-ı i'lâm ve merkûmun tab'an ikrârına nazaran mâdde-i katlin amden vuku'-ı şübheden vâreste olmuş olduğundan mahallinde tekrâr muhâkeme ile kâtil-i merkûm fakat amdî telaffuz eylediği verese-i merkûme cümleten veyâhûd içlerinden birisi afv etmediği ve yâhûd sulh olmadıkları hâlde kâtil-i merkûmun verese-i merkûme huzûrlarında icrâ-yı kısas ve eğer verese afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt mes'ele-i diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer'îsinin icrâsı bâbında.

[43/1]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı celâdet-ünvân kâtil-i merkûm maktûl-i mezbûrun vereseleri hâzır oldukları hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısasına ibtidâr olunmuş olunduğunu nâtık Musul vâlîsi Mehmed Paşa Hazretleri'nin vârid olan şukkası mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-21 R sene (1)261.

Hâlâ Musul vâlîsi vezîrim Mehmed Paşa *iclâluhû*'ya ve Musul nâ'ibine hüküm ki:

Musul ahâlîsinden katîlen fevt olan Molla Ahmed bin Dâhr'ın? verâseti kebir oğlu Hüseyin ve sagîr oğulları Hasan ve Ali ve sagîre kızları Ayşe ve Meryem ve Suna ve zevcesi Ra'ise? bint-i el-Hâc Yunus'a münhasıra idüğüne binâ'en zevce-i merkûme sıgâr-ı mezbûrenin vasîleri olmağla vesâyeten ve merkûm Hasan dahi asâleten huzûr-ı şer'-i şerîfde mûrisleri müteveffâ-yı merkûmu başı bozuk süvâri takımından Mehmed bin Abdullah Çarşu vasatında kasabhâne kurbunda Ali Molla-i iltibâs? tabanca endahtıyla darb u cerh ederek derhâl müte'essiren vefât etmiş olduğunu bi'l-beyân icrâ-

yı kısas olunması iddi‘â vü ısrâr etmiş olduklarına ve kâtil-i merkûm dahi tabancası boşanub isâbet etti deyü kasden darb u cerhini inkâr etmiş idüğüne mebnî verese-i merkûmeden beyyine taleb olundukda ahrâr-ı ricâl-i müslimînden Mehmed bin el- Hâc Hüseyin ve diğer Mehmed bin Cirhis? ve Ahmed bin Mehmed ve diğer Mehmed bin Abdullah nâm kimesnelerin ba’de’t-ta‘dîl ve’t-tezkiye şehâdet-i makbûleleriyle kâtil-i merkûmun amden darb u cerhi ber-nech-i şer‘î sâbit ü mütehakkık olarak kısasına hükm-i şer‘î lâhik olduğu bâ-i‘lâm u tahrîrât inhâ olunmuş ve kâtil-i merkûm maktûl-i mezbûru mûcib-i kısas olan katl ile katl eylediği beyyine ile sâbit olmağla bu sûretde maktûl-i mezbûrun vâris-i gâ’ib? olduğu ve verese-i kibârı kâtil-i merkûmu afv etmedikleri hâlde huzûrlarında kısas olunmak iktizâ eylediği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i‘lâma tahrîr ü işâret kılınmış olmakdan nâşî cezâ kânûnnâme-i hümâyûnum mûcebince keyfiyyet cânib-i celîlü‘l-menâkıb-ı mülûkânemde ba‘de’l-istizân ber-mantûk-ı kayd-ı fetvâhâne maktûl-i merkûmun vâris-i gâ’ib olmayub da verese-i merkûmeye münhasıra olduğu ve verese-i kibâr afv idüb veyâ sulh olmadığı hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısas olunması ve eğer vâris-i gâ’ib var ise icrâ-yı kısas anın dahi da‘vâ ve huzûr-ı şer‘-i şerîf olub vâris-i gâ’ib bulunduğu verese-i kibâr ve yâhûd birisi afv idüb ya sulh olduğu sûretde kısas sâkıt verese-i sâ’ire huzûrunda mes’ele diyete münkalib olacağından ana göre iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsı bâbında emr-i şerîfim ısdârı lâzım geleceği Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem tâ’allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şehriyârânem-i mehâbet-rîz sünûh u sudûr olmuş olmağla siz ki vâlî-yi müşârun-ileyh ve nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin ber-minvâl-i muharrer verese-i kibâr yâhûd birisi afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve verese-i sâ’ire huzûrunda mes’ele-i diyete münkalib olacağından ana göre iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsı ve vâris-i gâ’ibi var ise icrâ-yı kısas anın dahi da‘vâ ve … mütevakkıf olub vâris-i gâ’ib olduğu ve verese-i merkûme bundan böyle afv etmedikleri hâlde ber-nehc-i şer‘î kâtil-i merkûm Mehmed’in icrâ-yı kısas husûsuna mübâderet eylemeniz fermânım olmağın divân-ı hümâyûnumdan iş bu emr-i celîlü‘l-kadrim ısdâr u tesyâr olunmuşdur. İmdi keyfiyyet ma‘lûmunuz oldukda ber-minvâl-i muharrer amel ü hareketle icrâ-yı ahkâm-ı münif-i şerî‘at-ı garrâya mübâderet ve keyfiyyeti der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i‘lâm u işâret eylemeniz bâbında. Fî-evâil-i Z sene (12)60.

[43/2]

Bir sûreti Hâce-gân-ı divân-ı hümâyûndan Teke sancağı kâ'im-makâmı Mehmed *zîde mecduhû'*ya ve Antalya nâ'ib ve müftîsine ve a'zâ-yı meclis *zîde kadruhûm'*a [ ]

Teke kâ'im-makâmlığına tâbi' Antalya civârında Döşemealtı nâm mahalde meskûn Yeni Osmanlı aşîretinden olub bundan akdem katîlen fevt olan Osman Bey'in vâris-i kebîrî oğlu Mustafa da'vâ-yı kısas eylediği cihetle mâktûl-ı merkûmun kâtili Mahmûd bin Ali'nin icrâ-yı kısası lâzım geleceğine dâ'ir vârid olan i'lâmda inhisâr-ı vereseye töhmet? olunmamış olduğundan keyfiyyet isti'lâmı zımnında mukaddema celîl-i vekâlet-i mutlaka cânibinden tastîr ü tesyîr olunan tahrîrâta cevâben bu def'â vârid olan mazbata ve i'lâmda maktûl-i merkûmun kebîr oğlu mezbûr Mustafa'dan başka vârisi olmadığı bi't-tahkîk tebeyyün etmiş ve merkûm dahi iddi'â-yı sâbıkında ısrâr eylemiş olduğu derc ü beyân kılınmış ve mukaddemâ vürûd.etmiş olan i'lâma nazaran kâtil-i mezkûr mûcib-i kısas olduğu müstefâd olmağla bu sûretde hasren vârisi mezkûr Mustafa bundan böyle afv etmediği hâlde kâtil-i mezkûr Mahmud'a şer'an kısas lâzım geldiği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i'lâma tahrîr ve işâret kılınmış olmakdan nâşî ber-mûcib-i kayd-ı fetvâhâneden kâtil-i merkûmun vâris-i merkûm huzûrunda icrâ-yı kısas ve vâris-i merkûm kâtil-i mezbûru afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt olacağından iktizâ-yı şer'îsinin icrâsı bâbında. Aslı gibi.

[43/3]

Bir sûreti hâlâ Trabzon müşîri vezîr Abdullah Paşa *iclâluhû*'ya ve Istabl-ı âmire müdîrliği pâyesini hâ'iz dergâh-ı âlî kapucubaşılarından Bafra a'yânı Ahmed Hamdi Bey *zîde ilmuhû*'ya ve Bafra nâ'ibine ve vücûh-ı memleket *zîde kadruhûm'*a [ ]

Canik sancağında kâ'in Bafra kazâsı sâkinelerinden mecrûhen müteveffiye olan Hava bint-i Abdullah nâm hatunun vârisi olan er karındaşı Hasan ile vâlidesi Asmune? nâm hatuna münhasıra olduğundan vârisân-ı mezbûrân meclis-i şer'-i şerîfde müteveffîye-i merkûmenin zevci Ali nâm şahıs ile lede't-terâfu' müteveffîye-i merkûme ile merkûm Ali'nin beynlerinde bulan münâza' vuku'una mebnî merkûm Ali zevcesi mezbûre Hava'nın sâkine olduğu hânede ustura ile zebh ü cerh idüb cerh-i mezkûreden müte'essiren fevt olduğu beyânıyla mûcib-i şer'îsinin icrâsını bi'l-verese taleb ü da'vâ eylemiş olduklarına merkûm Ali dahi müteveffîye-i mezbûreyi ber-minvâl-i muharrer

zebh ü cerh ederek ol hâlden müte'essiren fevt olduğu ikrâr ve amden katlini i'tirâf etmiş idüğüne binâen kâtil-i merkûmun kısasına hükm-i şer'î lâhik olmuş olduğu bâ-i'lâm u tahrîrât inhâ olunmuş ve mazmûn-ı i'lâm muvâfık-ı şer'-i şerîf olmağla bu sûretde maktûle-i mezbûrenin hasren vârisleri olan mezbûrân afv etmedikleri hâlde kâtili merkûmun ber-nehc-i şer'î huzûrlarında kısas lâzım geldiği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i'lâma tahrîr ü işâret kılınmış olmakdan nâşi ber-mûcib-i kayd-ı fetvâhâne bundan böyle vâris-i merkûmân afv etmedikleri hâlde kâtil-i merkûmun huzûrlarında icrâ-yı kısas ve merkûmân ve yâhûd birisi kâtil-i merkûmu afv eder veyâ sulh olur ise ol sûretlerde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer'îsi bi'l-icrâ keyfiyyet bâ-i'lâm u tahrîrât bu tarafa inhâsı bâbında. Kezâlik.

[44/1]

Şerh 1: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâil-i L sene (1)261.

Şerh 2: Bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm u mazbata ve şukka mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 4 S sene(1)261.

Mîr-i mîrân-ı kirâmdan Bolu eyâleti mutasarrıfı el-Hâc Ahmed İzzet Paşa *dâme ikbâluhû*'ya ve Kangırı kazâsı nâ'ibine hüküm ki:

Amasra kazâsı nâ'ibi olub el-yevm Bolu'da ikâmet üzre olan Hasan Hamdi icrâ-yı ırz u nefsâniyyet zımnında ahâlî-i kurâya mürâsele tahrîriyle cumhûra bâdî ve bu vechle ifsâd-ı beldeyi mü'eddî harekât-ı nâ-marziyyeye cesâret etmekde olduğu bu def'â inhâ olunduğuna mebnî kendüsini te'dîb ve emsâlini terhîb içün Kangırı kazâsına nefy u tagrîb olunması bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müfti'l-enâm olan Mekkî-zâde Mevlânâ Mustafa Asım *edâma'llâhû te'âlâ fezâ'ilehû* işaret etmeleriyle işâretleri mûcebince mûmâ-ileyhin ber-minvâli muharrer Kangırı kazâsına nefy u iclâ olunması fermânım olmağın imdi sen ki Paşa-yı müşârun-ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfimde mûmâ-ileyhin nizâmı mûcebince kazâ be-kazâ Kangırı'ya nefy u irsâle sarf-ı rü'yet eyleyesin ve sen ki Kangırı nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde mûmâ-ileyhi ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü Der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i'lâm u iş'âra müsâberet eylemeniz bâbında. Fî-evâsıt-ı ZA Sene (12)60.

[44/2]

Filibe kâdısına hüküm ki:

Dimetoka kazâsı ahâlîsinden olub cünha-i vakı‘asına mebnî bundan akdem Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’m karârı üzerine sünûh-ı sudûr eden emr-i hümâyûn-ı pâdişâhânem mûcebince sâdır olan emr-i şerîfimle li-ecli’t-te‘dîb Filibe’ye nefy u tagrîb olunmuş olan Hacı Nasır’ın merhameten afv u ıtlâkı husûsu istid‘â vü istirhâm olunmuş ve merkûmun müddet-i nefy yedi mâha karîb olarak hakkında cezâ-yı kâfî göründüğüne mebnî merhâmeten afv u ıtlâkı husûsuna müsâ‘ade-i seniyye-i şâhânem erzân kılınması Meclis-i Vâlâ-yı mezkûrdan bâ-mazbata ifâde vü inbâ kılınmış ve fakat merkûmun umûr-ı memlekete karışmamak şartıyla Edirne’de ikâmet etmek üzre ıtlâkı husûsuna müsâ‘ade-i seniyye-i mülûkânem erzân kılınmış olmakdan nâşî ol bâbda merhâmet-efzâ-yı sünûh u sudûr olan emr-i hümâyûn-ı mülûkânem muktezâ-yı münîfi üzre merkûmun merhameten afv u ıtlâkı fermânım olmağın imdi sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin keyfiyyet ma‘lûmun oldukda şart-ı ıtlâkını kendüsüne ifâde vü tefhîm kayd-ı nefyden tahliye-i sebîliyle Edirne cânibine irsâl ü i‘zâmı husûsuna mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâhir-i ZA sene (12)60.

[44/3]

Der-sa‘âdet’imden Mar‘aş’a varıncaya esnâ-yı râhda kâin kazâlar nâ’ib ve müftîleri *zîde ilmuhumâ*’ya ve kazâ müdîrleri ve a‘zâ-yı mecâlis ve sâ’ir iş erleri *zîde kadruhûm’*a hüküm ki:

Mar‘aş sancağı dâhilinde kâ’in Bertiz karyesi ahâlîsinden olub karye-i mezbûrenin tenzîl-i virgüsü zımnında Der-sa‘âdet’ime gelmiş olan kesândan Mehmed nâm şahsın ahâlîden akçe ahzıyla ihlâl-i şirâze-i nizâm-ı memleketi mûcib hâlât-ı nâ-marziyyeye mütecâsir olduğu mahallinden i‘lâm u inhâ olunmuş ve merkûm Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mde istintâk olunarak cünhâ-i vâkı‘asına mukarr u mukarrin olmuş olduğundan mahallinde bir mâh müddet pranga-bend olup hitâm-ı müddetinde tenbîhât-ı lâzıme icrâsıyla sebîl-i tahliye olunmak üzre merkûmun kazâ be-kazâ mahalline irsâli Meclis-i Vâlâ-yı mezkûrde tensîb kılınmış ve keyfiyyet makâm-ı celîl-i mutlakam cânibinden mahallinde tahrîr ve iş‘âr olunmuş olmakdan nâşî siz ki mûmâ-ileyhümâsız merkûm Mehmed Der-sa‘âdet’imden Mar‘aş’a varıncaya esnâ-yı râhda her kangınızın

zîr-i hükümet ü idâresinde kâ'in mahalle dâhil olur ise birer gece beytûtet etdirülüb nizâmı vechle yanına zabtiye neferâtı terfîkiyle kazâ-be-kazâ birbirinize irsâl ü muhâfazası esbâb-ı istihsâl olunarak mahall-i mezkûrda i'zâm u irsâline ihtimâm u mübâderet eylemeniz fermânım olmağın divân-ı hümâyûnumdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr u tesyâr olunmuşdur. İmdi keyfiyyet ma'lûmunuz oldukda ber-minvâl-i muhârrer amel u harekete merkûmun mahall-i mezkûre i'zâm u irsâline müsâberet eylemeniz bâbında. Fî- evâhir-i ZA (12)60.

[44/4]

Şerh 1: Menfâsı Bolu'ya tahvîl olunub fî-evâsıt-ı B sene (12)61 târihinde emr-i âlî yazılmışdır**.**

Şerh 2: İş bu kaydın meclis mazbatası evrâk-ı sâ'iresiyle mazbata torbadadır.

Şerh 3: Büyük layihâ fî- Z sene (1)260 kat'î torbadadır.

Şerh 4: Merkûm bi'l-vusûl ber-mântûk-ı emr-i âlî der-akab münâsib mahall tedârikiyle fâmilya hey'et-i müctemi'asiyle iskân olunarak hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsâtdan mücânebet ve ol vechle emr-i ikâmesine kemâl-i mertebe ihtimâm u dikkat olunacağını nâtık Bolu mutasarrıfı Ahmed İzzet Paşa Hazretleri'nin şukkasıyla ve Düzce nâ'ibi Halil Hulûsi Efendi'nin vârid olan i'lâm mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-19 RA sene (1)261.

Mütehayyizân-ı mîr-i mîrân-ı kirâmımdan Bolu eyâleti mutasarrıfı el-Hâc Ahmed İzzet Paşa *dâme ikbâluhû*'ya ve Düzce nâ'ibine hüküm ki:

Yeniil cânibinde olan aşâ'irden Pehlivanlı aşîreti beyi sâbık Kapucu Abdurrahman Bey'in aşîret-i merkûm ahâlîsinden ba'zı erâzil eşhâs kendü ma'iyyet-i ittihâz u ittifâk ederek ifsâd u izlâle ictisâr etmekde olduğu mukaddemce bi'l-istihbâr merkûmun fesâd-ı kavliyye cür'eti cihetiyle bir sene müddet ikâmet etmek üzre Trabzon'a nefy u iclâsı zımnında ahd-ı karîbde emr-i şerîfim tasdîr kılınmış ise de bu def'a mahallinden inhâ vü iş'ar ve tahkîk u istihbâr olunduğuna nazaran merkûm-ı mezkûr cibillet-i reddiyesi olan uygunsuzluğu izhâr u i'lân ve başına bir takım sebük-magz ekrâdayı celb ü cem'iyle izhâr u şekâvet ü tuğyân eylemiş ve ol cihetle mîr-i merkûm teşdîd-i te'dîbini kendüsü

dâ‘vet etmiş olduğundan muhâsebesi bi’r-rü’ye kendüsi ve sâ’ir kesân zimmetlerinde emvâl-i mîriyye ve matlûbât-ı ahâliye zuhûr eylediği takrîrde serî‘an bi’t-tahsîl rütbesi ref‘ ve nişânı ahz olunarak hey’et-i müctemi‘lesiyle Bolu eyâletinde vâki‘ Düzce kazâsında irâd-ı iskân olunmak üzre aşîret-i merkûmeden ihrâc ve kazâ-i mezbûreye irsâl u i‘zâmı husûsu Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i aliyyem müte‘allik olarak keyfiyyet makâm-ı celîl-i vekâlet-i mutlâkam cânibinden lâzım gelenlere iş‘âr u tenbîh kılınmış olmağla siz ki Paşa-yı müşârün-ileyh ve nâ’ib-i mûmâ-ileyhümâsız merkûmun familya ve tevâbi‘siyle ol tarafa vusûlünde kazâ-i mezbûrede iclâ vü iskân etdirilmesi fermânım olmağın Divân-ı hümâyûnumdan mahsûsen iş bu emr-i şerîfim ısdâr u tesyâr olunmuşdur. Keyfiyyet ma‘lûmunuz oldukda ber-minvâl-i muharrer merkûmların ol tarafa vusûllerinde vech-i meşrûh üzre kazâ-i mezbûrede iclâ vü iskânlarıyla hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketlerine irâ’e-i ruhsattan mücânebet ve vusûllerini der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i‘lâm u işâret eylemen bâbında.Fî-evâhir-i ZA sene (1)260.

[45/1]

Şerh 1: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâhir-i R sene (1)261.

Hâlâ Rumeli ordu-yı hümâyûn müşîri vezîrim Mehmed Reşîd Paşa *iclâluhû’*ya ve Gelibolu nâ’ibi hüküm ki:

Manastır vücûhundan ve meclis a‘zâsından kapucubaşı İbrâhîm’in hilâf-ı rızâ-yı şâhânem keşf-i ısdâr u neşr-i erâcife ictisâr etmekde olduğu cihetle meclis-i mezkûreden ihrâc olunmuş olduğundan îcâbının icrâsı husûsu sen ki müşîr-i müşârun-ileyhsin tarafından bâ-tahrîrat inhâ olunmuş ve me’âl-i inhâya nazaran mûmâ-ileyhin ol vechle hareket-i reddiyeye cür’eti tebeyyün etmiş idüğünden kendüsini te’dîb ve emsâlini terhîb zımnında bilâ-müddet Gelibolu’ya nefy u tagrîb olunması bâbında emr-i şerîfim ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i aliyyem müte‘allik olmuş olmakla mûcebince mûmâ-ileyhin Gelibolu’ya nefy u iclâsı fermânım olmağın imdi vusûl-i emr-i şerîfimde mûmâ-ileyhi nizâmı vechle kazâ be-kazâ Gelibolu’ya nefy u irsâle sarf-ı rü‘yet eyleyesin ve sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde mûmâ-ileyhi bilâ-müddet ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara

hareketine irâ'e-i ruhsatdan mübâ'adet ve vusûlünü Der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i'lâm u iş'âra müsâberet eylemeniz bâbında. Fî-evâhir-i ZA sene (12)60.

[45/2]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı celâdet-ünvân kâtil-i merkûm Mûsâ maktûl-i mezkûmun veresesi hâzır oldukları hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısasına ibtidâr ve mu'avini olan Ya'kûb'un dahi yedine tezkiresi verilmiş habs tarihinden i'tibâren bir sene müddetle pranga-bend olunduklarını nâtık vârid olan i'lâm ve mazbata me'alleri fermân-ı âlî kaydı bâlâsına şerh verildi. Fî- 4 ZA sene (12)61.

Mülhakâtıyla Sivas vâlîsi vezîrim Mehmed Şerîf Paşa *iclâluhû*'ya ve Tokad nâ'ib ve müftîsine ve müdîr-i kazâ ve vücûh-ı memleket *zîde kadruhûm'*a hüküm ki:

Tokad'a muzâfa Çeker? karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem gâ'ib olub mu'ahharan ahâlî-i karye-i mezbûreden Kürdoğlu Mûsâ ve Torakoğlu Ya'kûb nâm şahısların tüfenk kurşunuyla darb u katl eyledikleri tebeyyün eden Celil oğlu Mehmed'in verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi Fatma ile anası Mevlüde ve zevce-i mezbûreden mütevellide kızı Ümmügülsüm nâm sagîreye münhasıra bulunduğuna binâ'en zevce-i mezbûre kendü tarafından asâleten ve sagîre-i mezbûre tarafından vesâyeten ve mezbûre Mevlüde hatun dahi kezâlik asâleten huzûr-ı şer'-i şerîf ve meclisde merkûm Mûsâ ve Ya'kûb ile bi'l-muvâcehe lede't-terâfu' mûrisleri müteveffâ-yı merkûmu sayd u şikâr bahânesiyle merkûmân ba'de'l-asr? karye-i mezkûre civârında dağa götürüb tüfenk kurşunuyla bi-gayr-i hakkın amden darb u cerh ve cesedini gâ'ib etmiş olduklarından su'âl olunub merkûmânın icrâ-yı kısas olunmasını mezbûrenin iddi'â vü ısrâr ve kâtil-i merkûm Musâ dahi mâktûl-i merkûm kendü halinde olmayub şunun bunun ırzına tasallut etmekde olduğundan karye-i mezbûreye karîb Bostankolu nâm mahalde kâ'in Alişar? dağında getürdüb merkûm Ya'kûb dahi merkûm Mehmed'i sayd u şikâr bahanesiyle dağa götürdüğünde tüfenk endâhtıyla darb u cerh ederek ol anda müte'essiren fevt olub cesedini merkûm Ya'kûb ile birlikte alarak ihrâk-ı bi'n-nâr eyledikleri bi't-tav'ı ve'r-rızâ i'tirâf u ikrâr eylemiş ve merkûm Ya'kûb dahi tasdik etmiş idüğünden merkûm Mûsâ'ya kısas ve merkûm Ya'kûb'a dahi ta'zîr lâzım gelerek zuhûr-ı irâde-i seniyyeme kadar merkûmân mahbese ilkâ olunduğu bâ-i'lâm u mazbata inhâ olunmuş ve me'âl-i i'lâma nazaran merkûm Mûsâ maktûl-i mezbûru tüfenk kurşunuyla katl eylediği ikrârıyla sâbit olmuş ise de katl-i mezkûr amden ve yâhûd

hatâya makrûn olub olmadığı derûn-ı i‘lâmda muharrer olan takrîr-i katilden mütefehhim olub medâr-ı hükm-i şer‘î dahi amd u hatâ olduğuna binâ’en kâtil-i merkûm tekrâr mahallinde bi’l-vücûh lede’l-istintâk amden katli sâbit olduğu ve verese-i mezbûre afv etmediği hâlde kâtil-i merkûm huzûr-ı veresede ber-nehc-i şer‘î kısas olunmak lâzım geldiği ve merkûm Ya‘kûb dahi ta‘zîr iktizâ eylediği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i‘lâma tahrîr ü işâret kılınmış olmakdan nâşî cezâ kânun-nâme-i hümâyûnum mûcebince keyfiyyet cânib-i celîlü’l-menâkıb-ı mülûkânemden ba‘de-l-istîzân ber-mantûk-ı kayd-ı fetvâhâne kâtil-i merkûm tekrâr bi’l-vücûh istintâk olunarak madde-i fazîha-i katle amden mücâsereti sâbit olduğu verese-i maktûl afv etmediği hâlde ber-nehc-i şer‘î huzûrlarında kısas olunması ve amden mücâsereti sâbit olmaz ve yâhûd sâbit olubda müdde‘iyân-ı mezbûrân veyâ birisi afv eder ve yâhûd sulh olur ise ol sûretlerde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsıyla kâtil-i merkûm kemâ-kân meclisde tevkîf olunarak keyfiyyetin bâ-i‘lâm u mazbata Der-sa‘âdet’ime inhâ vü iş‘ârı ve merkûm Ya‘kûb dahi mu‘âvin-i kâtil olduğundan habs târihinden i‘tibâren yedine cünhâ-i vâkı‘a ve müddet-i mu‘ayyinesi i‘tâsıyla nizâmen mahallinde bir sene müddet pranga-bend olarak hidemât-ı süfliyyede bi’l-istihdâm müddet-i hitâmında sebîlinin tahliyesi bâbında emr-i şerîfim ısdârı lâzım geleceği Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şehriyârânem-i mehâbet-rîz sünûh-ı sudûr olmuş ve mu‘avin-i kâtil olan merkûm Ya‘kûb içün makâm-ı celîl-i vekâlet-i mutlakam cânibinden tahrîrât tastîr ü tesyîr kılınmış olmağla siz ki vâlî-i müşârun-ileyh ve nâ’ib ve müftî ve sâ’ir mûmâ-ileyhümâsız ber-minvâl-i muharrer kâtil-i merkûm Mûsâ tekrâr bi’l-vücûh istintâk olunarak mâdde-i fazîha-i katle amden mücâsereti sâbit olduğu ve verese-i maktûl afv etmediği hâlde ber-nehc-i şer‘î huzûrlarında kısas olunması ve amden mücâsereti sâbit olmaz ve yâhûd sâbit olurda müdde‘iyân-ı mezbûrnân veyâ birisi afv eder ve yâhûd sulh olur ise ol sûretlerde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağı cihetle iktizâ-yı şer‘îsi bi’l-icrâ keyfiyyet bâ-mazbata ve i‘lâm der-bâr-ı şevket-karârıma inhâ vü iş‘âr kılınması fermânım olmağın Divân-ı hümâyûnumdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr u tesyâr olunmuşdur. İmdi keyfiyyet ma‘lûmunuz oldukda ber-minvâl-i muharrer amel ü hareketle icrâ-yı ahkâm-ı münif-i şerî‘at-ı garrâya mübâderet ve alâ kile’t-takdireyn keyfiyyeti der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i‘lâm u işâret eylemeniz bâbında. Fî-evâhir-i ZA sene (12)60.

[45/3]

Hâlâ Trabzon eyâleti müşîri vezîr Abdullah Paşa *iclâluhû*'ya ve Trabzon nâ'ibine ve sâ'ire [ ]

Trabzon sancağında Akçâabad kazâsına tâbi' Akhisar karyesi sâkinlerinden bundan akdem katîlen fevt olan Derviş oğlu Ahmed'in verâseti vâlidesi Fatma ile li-ebeveyn kız karındaşları Hanife ve Yıldız ve li-ebeveyn er karındaşları Hasan ve Mehmed'e münhasıra bulunduğuna binâ'en merkûm Fatma kendü tarafından asâleten ve kızları merkûmân tarafından vekâleten ve merkûmân Hasan ve Mehmed dahi kezâlik asâleten huzûr-ı şer'-i şerîfde an-asl Ordu kazâsından olub mahalle-i mezbûrede sâkin olan Ömer bin Ali nâm şahıs mûriseleri müteveffâ-yı merkûmu çerkes bıçağıyla amden darb u cerh birle müte'essiren der-akab fevt olduğuna mebnî icrâ-yı kısas olunması iddi'â vü ısrâr ve kâtil-i merkûm dahi ber-minvâl-i muharrer merkûmu darb u katl eylediğini ikrâr ile fakat mübtelâ olduğu sar'â illetinin kendüye istidrâc cihetiyle cünûn hâlinde vukû'a geldiğini irâd etmiş ise de verese-i mezbûre kâtil-i merkûm akıl-nâk olduğu hâlde maktûl-i merkûmu katl eylediğini makbûlü'ş-şehâde idükleri ihbâr olunan Çakıroğlu Hasan bin Ali Eyveloğlu? Mehmed bin Ahmed nâm kimesnelerin ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdet-i makbûlesiyle ber-nehc-i şer'î isâbet **[46]** ederek kâtil-i merkûmun kısasına hükm-i şer'î lâhik olmuş olduğu bâ-i'lâm u tahrîrât inhâ olunmuş ve mazmûn-ı i'lâm muvâfık-ı şer'-i şerîf olmağla bu sûretde verese-i maktûl kâtil-i mezbûru afv etmedikleri hâlde ber-nehc-i şer'î huzûrlarında kısas olunmak lâzım geldiği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i'lâma tahrîr ü işâret kılınmış olmakdan nâşî ber-mûcib-i kayd-ı fetvâhâne verese-i merkûme bundan böyle dahi afv etmedikleri takdirde kâtil-i merkûmun huzûrlarında kısas olunması ve verese-i merkûme cümleten veyâ içlerinden birisi afv eder veyâ sulh olur ise ol sûretlerde ve bâkî verese huzûrlarında mes'ele-i diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer'îsinin icrâsıyla kâtil-i merkûm mahbesde tevkîf olunarak keyfiyyet bâ-i'lâm ve tahrîrât Der-sa'âdet'e inhâ vü iş'âr kılınması zımnında. Aslı gibi.

[46/1]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı celâdet-ünvân kâtil-i merkûm maktûl-i merkûmun veresesi hâzır oldukları hâlde icrâ-yı kısasına ibtidâr olunduğunu nâtık vârid olan şukka vü i‘lâm ve mazbata me’âlleri bâ-fermân-ı âlî kaydı bâlâsına şerh verildi. Fî-18 RA sene (12)61.

Bir sûreti mîr-i mîrân-ı kirâmdan Ankara eyâleti mutasarrıfı Vâsıf Paşa *dâme ikbâluhû’*ya ve Ankara nâ’ib ve müftîsine ve a‘zâ-yı meclise [ ]

Ankara sancağında kâ’in Karakeçili karyesi ahâlîsinden bundan akdem mecrûhen vefât eden Ya‘kûb’un verâseti olan er karındaşı Veliddin ve kız karındaşı Fatma’ya münhasıra bulunduğuna binâ’en merkûm u mezkûre meclis-i şer‘-i şerîfde karye-i mezkûre sâkinlerinden Osman nâm şahıs ile lede’t-terâfu‘ mûrisleri müteveffâ-yı merkûmu bi-gayr-i hakkın amden bıçak ile cerh ederek cerh-i mezkûreden müte’essiren ol anda vefât etmiş olmasıyla su’al olunub kâtil-i merkûmun icrâ-yı kısas olunması iddi‘â vü ısrâr ve kâtil-i merkûm dahi ber-minvâl-i muharrer mâdde-i katlin kendüsinden sudûrunu tav‘an i‘tirâf u ikrâr ederek ber-nehc-i şer‘î kısasına hükm-i şer‘î lâhik olmuş olduğu bâ-i‘lâm u mazbata inhâ olunmuş ve mazmûn-ı i‘lâm muvâfık-ı şer‘-i şerîf olmağla bu sûretde verese-i maktûl afv etmedikleri hâlde kâtil-i merkûm ber-nehc-i şer‘î huzûrlarında kısas olunmak lâzım geldiği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i‘lâma tahrîr ü işâret kılınmış olmakdan nâşî ber-mûcib-i kayd-ı fetvâhâne verese-i maktûl bundan böyle afv etmedikleri takdirde huzûrlarında kâtil-i merkûmun icrâ-yı kısas ve merkûme ile mezbûre ikisi birden ve yâhûd birisi afv eder veyâ sulh olur ise ol sûretlerde kısas sâkıt mes’ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsıyla kâtil-i merkûm kemâ-kân mahbesde tevkîf olunarak keyfiyyet bâ-i‘lâm u mazbata Der-sa‘âdet’e inhâ ve iş‘ârı zımnında. Kezâlik.

[46/2]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı kazâ-cereyân kâtilân-ı merkûmân bi’l-cümle verese-i maktûl hâzır oldukları hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısaslarına ibtidâr olunduğunu nâtık vârid olan i‘lâm ve şukka mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-15 RA sene (1)261.

Bir sûreti hâlâ Bosna vâlîsi vezîr Osman Nûrî Paşa *iclâluhû*'ya ve Saraybosna nâ'ibine ve vücûh-ı memleket ve sâ'ir iş erlerine [ ]

Saraybosna'da İskenderpaşa mahallesi sükkânından olub bundan akdem hânesinde katîlan vefât etmiş olduğundan Asıkooğlu? Abdullah'ın hasren vârisleri olan vâlidesi Ümmühan ve li-ebeveyn kız karındaşları Hadice ve Meryem nâm hatunlar meclis-i şer'-i şerîfde maktûl-i mezbûrun kâtilleri olmak üzre ihzâr olunan medîne-i mezkûre ahâlisinden Berber İbrâhîm ve Bakkal İsmâîl nâm şahıslar ile hîn-i terâfu'larında merkûman İbrâhîm ve İsmâîl nısfü'l-leylde hafîyyeten hânelerine girüb gerek kendüsinin ve gerek ber-vech ikâmet yerlerinde bulunan eşyâdan ma'lûmü'l-mikdâr ve'l-kıyme eşyâlarını ahz ve alet-i cârihadan bıçak ile mûrisleri merkûmu amden cerh u katl eylemiş olduklarından me'hûzları olan eşyanın istirdâdıyla kâtilân-ı merkûmanın kısas olunmalarını verese-i merkûme iddi'â ve ısrâr ve kâtilân-ı merkûmân dahi ber-minvâl-i muharrer eşyâ-yı mezkûreyi ahz ve maktûl-i merkûmu amden bıçak ile katl ü i'dâm eylediklerini bi't-tav'ı's-sıdk i'tirâf u ikrâr etmiş olmasıyla ikrârları mûcebince me'hûzları olan eşyâdan mevcûd olanlarının aynen red ü teslimiyle müstehlekenin kıymetleri ba'de't-tazmîn ve merkûmâna şer'ân kısas lâzım geldiği bâ-i'lâm u tahrîrât inhâ olunmuş ve mâdde-i i'lâmdan müstefâd olduğu üzre katl-i mâdde-i mekrûhasına ictisâr eden merkûmân İbrâhîm ve İsmâîl maktûl-i merkûm Abdullah'ın menzilinden serikâ eyledikleri ikrâr ile sâbit olan gerek eşyâ-yı mevdû'adan ve gerek maktûl-i merkûmun eşyâsından bi'l-ahire mevcûd olanlarının aynen red ü teslîmi müstehlekenin dahi kıymetleri bâ'det-tazmîn maktûl-i merkûm Abdullah'ı menzilinde bi'l-ma'iyye amden katl eylediklerini dahi tav'an ikrâr u i'tirâf etmesiyle bundan böyle verese-i mezbûrûn afv etmedikleri hâlde huzûrlarında kâtilân-ı mezbûrân kısas olunmak lâzım geldiği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i'lâma tahrîr ü işâret kılınmış olmakdan nâşî ber-mûcib-i kayd-ı fetvâhâne kâtilân-ı merkûmânın me'hûzları olan eşyânın mevcûd olanı aynen istirdâd olunarak müstehlekenin kıymetleri dahi ba'de't-tazmîn verese-i merkûme afv etmedikleri hâlde huzûrlarında kâtilân-ı merkûmânı icrâ-yı kısas olunması verese-i merkûme cümleten ve yâhûd birisi merkûmânı ve yâhûd birisini afv eder veyâ sulh olur ise ol şahıs hakkında kısas sâkıt mes'ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer'îsinin icrâsıyla keyfiyyetin bâ-i'lâm u mazbata bu tarafa bildirilmesi bâbında. Kezâlik.

[46/3]

Şerh 1: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâsıt-ı R (1)261.

Mütehayyizân-ı ricâl-i devlet-i aliyyemden Dîvân-ı De‘âvî nâzırı Mustafa Mazlûm Bey *dâme uluvvuhû’*ya ve Kütahya nâ’ibine hüküm ki:

Kıbrıs cezîresinde vâki‘ Lefkoşe kazâsı ahâlisinden olub mukâddemce Der-sa‘âdet’ime gelmiş olan Vâsıf nâm şahıs zî-ulemâda bulunmuş ise de ırz u nâmusuna vikâye etmeyüb kendüye zell ü hakâreti mûcib ehl-i ulemâya yakışmayacak ba‘zı gûne harekât-ı nâ-marziyyeye ictisârı tebeyyün eylemiş idüğüne mebnî kendüsini te’dîb ü emsâlini terhîb içün Kütahya’ya nefy u tagrîb olunması bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi’l-fi‘l Şeyhü’l-islâm ve Müfti’l-enâm olan Mekkî-zâde Mevlânâ Mustafa Asım *edâma’llâhû te‘âlâ fezâ’ilehû* işaret etmeleriyle işâretleri mûcebince mîr-i merkûmun Kütahya’ya nefy u iclâ olunması fermânım olmağın imdi sen ki nâzır-ı mûmâ-ileyhsin merkûmu nizâmı vechle Kütahya’ya nefy u irsâle müsâra‘at eyleyesün ve sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ’e-i ruhsatdan ve vusûlünü Der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i‘lâm u iş‘âret eylemen bâbında. Fî-evâil-i M Sene (1)261.

[46/4]

Mütehayyizân-ı ricâl-i devlet-i aliyyemden Dîvân-ı De‘âvî nâzırı Mustafa Mazlûm Bey *dâme uluvvuhû’*ya ve Kayseri nâ’ibine hüküm ki:

Der-sa‘âdet’imde çıkrıkçılardan Daye Hatun mahallesi imâm vekîli olan Kayserili Mahmud bin Mehmed nâm kimesnenin Taşcılar kethüdâsı beyinin mührünü taklîden âher mühr ...eylediği teferrüs olunarak merkûm celb ü istintak olunarak memhûr ilm ü haberlerinden…ile ısladup âher evrâka basarak ba‘zı kesândan akçe alub adam kayırmak misillü sahtekârlık fezâhatını irtikâba ictisâr eylediğini ikrâr etmiş ve töhmet-i mezkûresine mebnî imâmet-i mezkûre vekâletinin uhdesinden ref‘iyle yerine âherinin ta‘yîni Evkâf-ı Hümâyûn Nezâreti cânibinden icrâ kılınmış olduğundan bahisle te’dîbât-ı lâzımesinin icrâsı mîr-i mirân-ı kirâmdan hâlâ ihtisâb nâzırı Mustafa Paşa *dâme ikbâluhû* tarafından inhâ olunmuş ve bu makûle sahtekârlık dört aydan dört seneye

kadar pranga-bend olunması ve şahsına göre prangaya bedel nefy ile te'dîb kılınması hükm-i kânun iktizasından bulunmuş olduğuna ve merkûmun kabâhat-ı mezkureye ictisârını ikrâr eylemiş idüğüne mebnî emsâlini terhîben fî-mâ-ba'd Der-sa'âdet'ime ayak basmamak ve mahall-i âhara dahi salıverilmemek üzre merkûmun memleketi olan **[47]** Kayseri'ye tard u def' olunması bâbında emr-i şerîfim ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ kılınmış ve merkûmun ol vechle memleketine tard u def'i bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müfti'l-enâm olan Mekkî-zâde Mevlânâ Mustafa Asım *edâma'llâhû te'âlâ fezâ'ilehû* tarafından dahi işâret olunmuş olmakdan nâşî mûcebince merkûmun şart-ı mezkûr ile memleketi cânibine tard u def' kılınması fermânım olmağın imdi sen ki nâzır-ı mûmâ-ileyhsin merkûmu ma'rifetinle ahz u nizâmı vechle Kayseri'ye nefy u irsâle sarf u rü'yet eyleyesin ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde merkûmu ba'd-ezîn mahall-i âhara hareket etmemek üzre ol tarafda ikâmet itdirüb vusûlünü der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i'lâm u işâret eylemen bâbında. Fî-evâil-i M sene (12)61.

[47/1]

Rodos nâ'ibine hüküm ki:

Mukaddemce Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'm karârı ve müte'allik olan emr-i hümâyûn-ı şâhânem muktezâ-yı münîfi üzre bilâ-müddet Rodos cezîresine nefy u iclâ olunmuş olan Tavaslı Osman sinn-i perişân? merhameten afv u ıtlâkı husûsu bâ-arz-ı hâl istid'â ve istirhâm etmiş vâkı'â kendüsi müsinn ü ihtiyâr olub müddet-i nefy dahi üç mâha tecâvüz eylemiş olduğuna harekât-ı sâbıkası cihetiyle şâyân-ı âtıfet-i seniyye-i mülûkânem bulunduğuna mebnî merhameten afv u ıtlâkı husûsuna müsâ'ade-i merâhim-âde-i şâhânem erzân kılınmış Meclis-i Vâlâ-yı mezkûreden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmakdan nâşî ol bâbda merhamet-efzâ-yı sünûh u sudûr olan emr-i hümâyûn-ı pâdişâhânem mûcebince mûmâ-ileyhin menfâdan salıverilmesi fermânım olmağın imdi sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin keyfiyyet ma'lûmun oldukda mûmâ-ileyhin kayd-ı nefyden tahliye-i sebîli husûsuna mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâil-i M sene (1)261.

[47/2]

Şerh 1: Itlâkıçün emr-i ‘âli yazılmışdır. Fî-evâsıt-ı CA sene (1)261.

Mîr-i mîrân-ı kirâmımdan Biga sancağı mutasarrıfı İbrâhîm Paşa *dâme ikbâluhû’ya* ve Gelibolu nâ’ibine hüküm ki:

Biga sancağı meclis a‘zâsından mâ’il-i fesâd olanların te’dîb ü terbiyesi ve meclis-i mezkûrun yeniden nizâm u teşkîli müte‘allik olan irâde-i seniyye-i mülûkânem muktezâ-yı münîfinden olduğuna mebnî îcâbı bi’l-icrâ a‘zâ-yı mûmâ-ileyhümâdan Müftîzâde Sa‘id ve Çanakçı İsmâîl nâm kimesnelerin harekât-ı nâ-marziyyeleri tahakkuk ederek merkûmların meclis-i mezkûreden ihrâc ve yerlerine diğerleri me’mûr u ta‘yîn kılınmış olduğu beyânıyla iktizâsının icrâsı husûsu bu def‘a bâ-mazbata inhâ olunmuş ve merkûmânın ol vechle uygunsuzlukları mahallinde tebeyyün ü tahakkuk ederek kendülerini te’dîb ve emsâlini terhîb zımnında birer mahalle nefy u iclâları îcâb-ı maslahatdan görünmüş olduğundan merkûm Sa‘id’in Gelibolu’ya ve İsmâîl’in dahi Bozcaada’ya bilâ-müddet nefy u iclâları bâbında iki kıt‘a emr-i şerîfim ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şehriyârânem merhamet-rîz-i sünûh u sudûr olarak muktezâ-yı münîfi üzre merkûm İsmâîl içün diğer emr-i şerîfim tasdîr kılınmış olmağla sen ki Paşa-yı müşârun-ileyhsin vusûl-i fermân-ı mehâbet-ünvân-ı mülûkânemde merkûm Sa‘id’i nizâmı vechle Gelibolu’ya nefy irsâle sarf u rü’yet eyleyesin ve sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ’e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i‘lâm u iş‘âret eylemen bâbında. Fî-evâsıt-ı M Sene (12)61.

[47/3]

Şerh 1: Itlâkıçün emr-i ‘âli yazılmışdır. Fî Evâsıt-ı CA sene (1)261.

Bir sûreti yine mutasarrıf-ı müşârun-ileyhe ve Bozcaada nâ’ibine [ ]

Merkûm İsmâîl’in dahi Bozcaada’ya nefy u tagrîbi zımnında. Aslı gibi.

[47/4]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı kazâ-cereyân kâtil-i mersûm bi'l-cümle verese-i maktûl-i mersûm hâzır oldukları hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısasına ibtidâr olunduğunu nâtık vârid olan i'lâm ve şukka me'alleri bâ-fermân-ı âlî kaydı bâlâsına şerh verildi. Fî-9 C? sene (12)61.

Mülhakâtıyla eyâlet-i Bosna müşîri vezîrim Osman Nûrî Paşa *iclâluhû*'ya ve Kostaniça nâ'ib ve müftîsi *zîde ilmuhumâ'*ya ve vücûh-ı memleket ve sâ'ir iş erleri *zîde kadruhûm'*a hüküm ki:

Bosna eyâletinde vâki' Kostaniça kazâsına tâbi' Yeryerür? kasabası mütemekkinlerinden bundan akdem mecrûhen hâlik olan Doka veled-i Niko nâm zimmînin verese-i münhasırasından zevce-i menkûhe-i metrûkesi Mariye kendü **[48]** tarafından asâleten ve üç nefer ma'lûmü'l-esâmi sagîr ve sagîreleri tarafından vesâyeten meclis-i şer'-i şerîfde da'vâ-yı kısas eylediği cihetle hâlik-i mersûmu piştov kurşunuyla amden bi-gayr-i hakkın cerh u ihlâk eylediğini ikrâr etmiş olan hizmetkârı Simo veled-i Pisto? zimmînin icrâ-yı kısası lâzım geleceğine dâ'ir mukaddemce vârid olan i'lâmda sıgâr-ı mersûmenin zevce-i mersûmeden mütevellid olub olmadıkları izâhen gösterilmediğinden ve bi'l-cümle verese-i mersûme kısas ve yâhûd diyet iddi'âsında bulunup bulunmadıkları ta'ahhüt olunmadıklarından i'lâm-ı mezkûr ihticâca gayr-i sâlih olmasıyla keyfiyyet isti'lâmı zımnında makâm-ı celîl-i vekâlet-i mutlakam cânibinden tastîr kılınan tahrîrâta cevaben bu def'a vârid olan i'lâmda zevce-i mersûme Mariye-i Nasrâniyye kâtil-i mersûm Simo ile tekrâr bi't-terâfu' zevce-i mersûme sigâr-ı mersûmenin kendüsinden mütevellidler olduğunu takrîr ve mersûme dahi tasdîk eyledikten sonra zevce-i mersûme evlâd-ı sigârının bülûğuna tevfîk etmeyüb da'vâ-yı sâyikasında ısrâr etmiş olduğu derc ü beyân kılınmış ve maktûl-i mersûmenin zevcesi zimmî-i mersûme bi'l-asâle ve kendüden mütevellideler olan evlâd-ı sigârı taraflarından bi'l-vesâya mûrisleri zimmî-i mersûmu mûcib-i kısas olan katl ile katl eden Simo-i zimmîden mûcibini lede'd-da'vâ ol vechle katli kâtil-i mersûmun ikrârıyla sâbit olduğu me'âl-i i'lâmdan istifâd olmağla bu sûretde zevce-i mersûme afv etmediği hâlde talebiyle huzûrlarında kâtil-i mersûm ber-nehc-i şer'î kısasen katl olunmak iktizâ eylediği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i'lâma tahrîr ü imlâ olunmuş olmakdan nâşî cezâ kânûnnâme-i hümâyûnum mûcebince keyfiyyet cânib-i celîlü'l-menâkıb-ı

mülûkânemde ba‘de’l-istizân ber-mantûk-ı kayd-ı fetvâhâne zevce-i mersûme afv etmediği veyâ sulh olmadığı hâlde kâtil-i mersûmun zevce-i mersûme huzûrunda icrâ-yı kısas olunması ve eğer zevce-i mersûme afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsıyla keyfiyyet der-bâr-ı şevket-karârıma inhâ vü iş‘ar kılınması bâbında emr-i şerîfim ısdârı lâzım geleceği Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şehriyârânem-i mehâbet-rîz sünûh u sudûr olmuş olmağla siz ki müşîr-i müşârun-ileyh ve nâ’ib ve müftî ve sâ’ir mûmâ-ileyhümâsız ber-minvâl-i muharrer zevce-i mersûme afv etmediği veyâ sulh olmadığı hâlde huzûrunda kâtil-i mersûmun icrâ-yı kısasına ve eğer zevce-i mersûme afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâ ve keyfiyyetin Der-sa‘âdet’ime inhâsına mübâderet olunmak fermânım olmağın divân-ı hümâyûnumdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr u tesyâr olunmuşdur. İmdi keyfiyyet ma‘lûmunuz oldukda ber-minvâl-i muharrer amel ü hareketle icrâ-yı ahkâm-ı münife-i şerî‘at-ı garrâya mübâşeret ve alâ kile’t-takdireyn keyfiyyeti der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i‘lâm u işâret eylemeniz bâbında. Fî-evâsıt M sene (12)61.

[48/1]

Bir sûreti yine müşîr-i müşârun-ileyh ve Gradçaniçe nâ’ib ve müftîsi *zîde ilmuhumâ’*ya ve vücûh-ı memleket ve sâ’ire [ ]

Bosna eyâletinde kâ’in Gradçaniçe kazâsına muzâfa Torik karyesi mütemekkinlerinden Kato veled-i Matokolaçevbek nâm zimmî Desratone karyesi re‘âyasından Ayliya veled-i Razor nâm zimmîyi tüfenk kurşunuyla darb u cerh idüb müte’essiren helâk olmuş idüğü hâlik-ı mersûmun karındaşı ile hîn-i terâfu‘larında ikrârıyla tebeyyün ü tahakkuk olduğu cihetle mersûmun kısası lâzım geleceğine dâ’ir mukaddemce vârid olan i‘lâmda hâlik-ı mersûmun fakat karındaşı vesâ’ir veresesi ta‘yîninden başka bil-cümle veresesine ve verese-i mersûmenin kısası ve yâhûd diyet iddi‘âsında bulunub bulunmadıklarına ta‘ahhüt olunduğundan i‘lâm-ı mezkûrun ihticaca gayr-i sâlih olmasıyla tekrâr verese-i mersûmenin kâtil-i mersûm ile bi’t-terâfu‘ sakk u sebki muvâfık-ı şer‘-i şerîf olmak üzre lâzım gelen i‘lâm-ı sahîhanın irsâli zımnında makâm-ı celîl-i vekâlet-i mutlakam cânibinden tastîr ü tesyîr olunan tahrîrâta cevâben bu def‘a

vârid olan i‘lâmda maktûl-i mersûmun verâset-i zevce-i metrûkesi Yuke bint-i Simo nâm Nasrâniyye ile zevce-i mesfûreden mütevellid ma‘lûmü’l-esâmî yedi nefer sagîr ve sagîrelere münhasıra olduğu ba‘de’t-tahkîki’ş-şer‘î kâtil-i mersûm Kato zimmî hâzır olduğu hâlde kısas ve yahûd diyet da‘vâ idüb etmediği zevce-i mersûm Yuke’den hîn-i terâfu‘larında lede’s-su’alle mersûm diyet-i da‘vâ eylemeyerek ve evlâd-ı sıgârının buluğlarına dahi tevfîk etmeyerek kâtil-i merkûmun icrâ-yı kısasına ısrâr eylediği derc ü beyân olunmuş ve kâtil-i mersûm Kato dahi maktûl-i mersûmu mûcib-i kısas olan katl ile katl eylediği ikrârıyla sâbit olmağla bu sûretde verese-i mersûm afv etmediği hâlde talebiyle kâtil-i mersûm ber-nehc-i şer‘î huzûrunda kısasen katl olunmak iktizâ eylediği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i‘lâma tahrîr ü inbâ kılınmış olmakdan nâşî ber-minvâl-i muharrer zevce-i mersûme afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsıyla keyfiyyetin bu tarafa inhâ vü iş‘âr kılınması ve eğer zevce-i mersûme afv etmediği veyâ sulh olmadığı hâlde mersûmun verese-i mersûme huzûrunda icrâyı kısasına mübâderet kılınması zımnında. Aslına tatbîken.

[48/2]

Şerh 1: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-Evâhir-i CA sene (1)261.

Şerh 2: İş bu emr-i âlî şukka buyruldu? bu vechle emr-i âlî yazılmışdır.

Şerh 3: Nâ’ib-i mûmâ-ileyh işkence mâddesine müdîr-i kazâ ile bi’l-ittifâk ictisârları cihetiyle müdîr-i merkûmun menfâsına terfiken eyâlet-i mezbûre dâhilinde münâsib bir mahalle nefy u tagrîbi mukaddemâ bâ-emirnâme-i sâmi ve nâ’ib-i mûmâ-ileyhin dahi Zağferanbolu kazâsına nefy u iclâsı emr-i irâdesini âmir-i sudûr eden emr-i âlî bi’l-vürûd müdîr-i merkûmun Zağferanbolu’ya ve nâ’ib-i mûmâ-ileyhin menfâsı olan Zağferanbolu’ya nefy u irsâl olduklarını şehr-i Bolu mutasarrıfı mîr-i mîrândan İzzet Paşa ve Bâkî Efendi’nin arîzasıyla nâ’ib-i mûmâ-ileyh vusûlünü nâtık Zağferanbolu nâ’ibinin vârid olan i‘lâm me’alleri bâ-fermân-ı alî şerh verildi. Fî-19 RA sene (12)61.

Mütehayyîzân-ı mîr-i mîrân-ı kirâmdan mülhakâtıyla Bolu eyâleti mutasarrıfı el-Hâc Ahmed İzzet Paşa *dâme ikbâluhû’*ya ve Zağferanbolu kazâsı nâ’ibine hüküm ki:

Bolu sancağında kâ'in Hisarönü kazâsı nâ'ibi sâbık Hüseyin'in ba'zı sirkat-i azv u isnâd olunan kesâna mugâyir-i nîzâm hilâf-ı rızâ-yı şâhânem darb u işkence olunması tebeyyün olunmuş olduğu Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mde tebeyyün eylemiş olduğundan bu def'a hilâf-ı rızâ-yı şâhânem hareket-i reddiyeye ictisârı cihetle merkûmun li-ecli't-te'dîb Zağferanbolu'ya nefy u tagrîb olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müfti'l-enâm olan Mekkî-zâde Mevlânâ Mustafa Asım *edâma'llâhû te'âlâ fezâ'ilehû* işaret etmeleriyle mûcebince Zağferanbolu kazâsı nâ'ib-i mûmâ-ileyhin vusûlünde (nefy u iclâ) olunması fermânım olmağın imdi sen ki müşîr-i müşârun-ileyhsin merkûmu ahz u nizâmı vechle kazâ be-kazâ Zağferanbolu'ya irsâle sarf-ı rü'yet eyleyesin ve sen ki Zağferanbolu kazâsı nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü Der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i'lâm u iş'ârına mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâhir- i M Sene (12)61.

[49/1]

Şerh 1: Bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan mazbata ve i'lâm me'alleri bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-28 S sene (12)61.

Şerh 2: Babası merkûmun afvıçün emr-i âlî bâ-fermân yazılmışdır. Fî- evâhir-i R sene (12)61.

Mütehayyizân-ı ricâl-i devlet-i aliyyemden Dîvân-ı De'âvî nâzırı Mustafa Mazlûm Bey *dâme uluvvuhû'*ya ve ricâl-i devlet-i aliyyemden Tekfurdağı kâ'im-makâmı Abdulhalim *dâme mecduhû'*ya ve Tekfurdağı nâ'ibine hüküm ki:

Geçende şeref-i İslâm ile müşerref olan mürâhik Mustafa Hasköy'de kâ'in kasab Hüseyin nâm kimesnenin dükkanında iken babası Sinusi ve mahalle kahyası Tanaş ve Rakzoc Fati ve Ansataş ve mühtedî-i merkûmun karındaşı Zoli nâm zimmîler kasab-ı merkûmun dükkanına gelüp mürâhik-i mezbûrun boynuna…takarak sürüyüb götürmek istediklerinde kasab-ı merkûm yetişüb ellerinden sa'î etmiş ise de kendüsini darb u işkence eylediklerinden mâ'adâ mûcib-i fesâd olacak vechle şemâtât ettiklerinden zâbıta ma'rifetiyle derhâl cümlesi ahz u girift olmuş olduğundan hakikat-ı hâl ber-vech hakîkât-ı tahkîk ü tedkîk olunmak üzre keyfiyyet Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'me

lede'l-havâle mersûmlar ile Hasköy piskoposu ve sâ'ir iktizâ edenler celb ü istintâk ve muhâkeme olundukda nizâmı…ve tavr-ı ra'iyyete mugâyir ü münâfî ve rızâ-yı adâlet-iktizâ-yı mülûkânemden hilâfî olarak ol vechle harekât-ı reddiyyeye ictisârları sâbit ü mütehakkık olarak ol bâbda müttehem bulunmuş olduklarına ve töhmet-i vâkıa'ların piskopos-ı merkûm tarafından dahi tasdîk kılınmış idüğüne mebnî icrâ-yı te'dîb ü terbiyeleri lâzım gelüb bu makûle sâ'î bi'l-fesâd olan ve mugâyir-i nizâm harekete cesâret eden şahsın derece-i fesâdına göre bir seneden beş seneye kadar vaz'-ı kürek olunması ve şahsına göre nefy ile dahi te'dîb kılınmış ve kavânine irâde-i seniyye-i şâhânem şeref-ta'alluk etmiş olan usûl-i iktizâsından olarak mühtedî-i merkûmun karındaşı mersûm Zoli'nin tersâne-i âmiremde küreğe ve mezbûr Rakzoc'un dahi Tophâne-i âmire'de prangaya vaz' olunmaların ve babası mersûmun Tekfurdağı'na ve mahalle kahyâsı İznikmid'e nefy u tagrîb kılınmaların bi't-tensîb iktizâsının icrâsı husûsu Meclis-i Vâlâ-yı mezkûrdan bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda mehâbet-rîz sünûh u sudûr olan emr-i hümâyûn-ı şâhânem muktezâ-yı münîfî üzre îcâb-ı bi'l-icrâ mersûm mahalle kahyası Tanaş içün dahi diğer emr-i şerîfim tasdîr-i icrâ kılınmış olmağla sen ki nâzır-ı mûmâ-ileyhsin mersûmun babası Sinusi dahi nizâmı vechle ber-minvâl-i muharrer Tekfurdağı'na nefy u irsâline müsâra'at eyleyesin ve sen ki kâ'im-makâm ve nâ'ib-i mûmâ-ileyhümasız vusûlünde mersûmun ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü Der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i'lâm u işâret eylemen bâbında. Fî-evâil-i S Sene (12)61.

[49/2]

Şerh 1: Bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-27 S sene (1)261.

Şerh 2: Mahalle kahyası mersûmun afvıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-Evâhir-i R sene (12)61.

Bir sûreti yine nâzır-ı mûmâ-ileyh ve mîrü'l-ümerâ-i kirâmdan İznikmid kâ'im-mâkâmı Ömer Paşa *zîde ikbâluhû*'ya ve İznikmid nâ'ibine [ ]

Mahalle kahyası mersûm Tanaş'ın dahi İznikmid'e nefy u iclâsı zımnında. Aslı gibi.

[49/3]

Şerh 1: Mersûmun bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-11 RA sene (1)261.

Şerh 2: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâhir-i ZA sene (12)62.

Mütehayyizân-ı ricâl-i devlet-i aliyyemden Dîvân-ı De'âvî nâzırı Mustafa Mazlûm Bey *dâme uluvvuhû'*ya ve Limni cezîresi nâ'ibine [ ]

Kazâ-yı Ankara mütemekkinlerinden olub mukaddemce li-ecli'l-maslaha Der-sa'âdet'ime gelmiş olan Abrâham nâm Yahudi'nin hilâf-ı rızâ-yı şâhânem ba'zı gûne harekete ictisârına mebnî mersûmun li-ecli't-te'dîb bilâ-müddet Limni'ye nefy u tagrîb olunması fermânım olmağın imdi sen ki nâzır-ı mûmâ-ileyhsin mersûmu ahz ve tarafından mübâşir ta'yîn kılınan [ ] çâvuş *zîde kadruhû'*ya terfîkan Limni'ye nefy u irsâle müsâra'at eyleyesin ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyh vusûlünde mersûmun ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından mücânebet ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsat olunmak ve yâhûd firârı vukû' bulmak lâzım gelir ise kemâliyle mes'ul ve mu'âteb olacağın bilüb ana göre muhâfazası hususuna i'tinâ vü dikkat ve vusûlünü çâvuş-ı merkûm mu'âvedetiyle Der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i'lâm u işâret eylemen bâbında. Fî-evâil-i S Sene (12)61.

[49/4]

Mülhakâtıyla Hüdâvendigâr eyâleti müşîri vezîrim Mehmed Sâlih Paşa *iclâluhû'*ya ve Bursa nâ'ib ve müftîsi *zîde ilmuhumâ'*ya ve a'zâ-yı meclis *zîde kadruhûm'*a hüküm ki:

Kite kazâsına tâbi' Yenice karyesi sâkinelerinden iken bundan akdem mecrûhen müteveffiye olan Hadice bint-i Halîl nâm hatunun verâseti zevc-i metrûki Bektaş ile sadriyye kebîre kızı Zekiye ve li-ebeveyn karındaşı Selim'e inhisârı tahkîkinden sonra verese-i merkûme meclis-i şer'-i şerîfde karye-i mezkûre sâkinlerinden mezbûre Zekiye'nin zevci Seyyid Mehmed nâm kimesne muhazâtında? merkûm Seyyid Mehmed zevcesi mezbûre ile beynlerinde münâza'a vukû' bularak mezbûreyi darb esnâsında müteveffiye-i mezbûre kızı mezbûreyi tahlîs içün merkûmun menzili divarına? duhûl etmekle merkûm amden bi-gayr-i hakkın tüfenk kurşunuyla mezbûreyi darb u cerh idüb

cerh-i mezkûreden müte'essiren ol anda müteveffîye olduğundan mûcibi olan kısas-ı şer'îsinin icrâsını bi'l-verâse lede'd-da'vâ ve'l-inkâr müdde'iyyen-i merkûmûndan ber-vech-i muharrer müdde'âsına mutâbık beyyine taleb olundukda lede't-ta'dîl ve't-tezkiye makbûlü'ş-şehâde idükleri ihbâr olunan karye-i mezbûre sükkânından Abdulkerim bin Ali ve Baltacıoğlu Ali bin Hüseyin nâm kimesnelerin şehâdet-i makbûle ile ber-nehc-i şer'î bi'l-vücûh isâbet eylediklerinden mûcibiyle kâtil-i merkûmun verese-i merkûme huzûrlarında talebleriyle kısasına hükm-i şer'î lâhik olarak zuhûr-ı irâde-yi seniyyeme terkinen mahbesde tevkif kılınmış olduğu bâ-mazbata vü i'lâm inhâ olunmuş ve mazmûn-ı i'lâm muvâfık-ı şer'î şerîf olmağın bundan böyle verese afv etmedikleri hâlde kâtil-i merkûm ber-nehc-i şer'î huzûrlarında kısas olunmak iktizâ eylediği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i'lâma tahrîr ü icrâ? kılınmış olmakdan nâşî keyfiyyet cânib-i celîlü'l-menâkıb-ı mülûkânemden bi'l-istizân verese-i merkûm bundan böyle dahi kâtil-i merkûmu afv etmedikleri takdirde huzûrlarında icrâ-yı kısas ve verese-i merkûme cümleten veyâ içlerinden birisi afv eder veyâhud sulh olur ise ol sûretlerde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer'îsinin îfâsıyla kâtil-i merkûm kemâ-kân mahbesde tevkîf olunarak keyfiyyetin bâ-i'lâm u mazbata der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme ifâde vü iş'arı bâbında emr-i şerîfim ısdârı lâzım geleceği **[50]** Meclis-i (Vâlâ-yı) Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunub ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şehriyârânem-i mehâbet-rîz sünûh u sudûr olmağla siz ki müşîr-i müşârun-ileyh ve nâ'ib ve müftî ve sâ'ir mûmâ-ileyhümâsız ber-minvâl-i muharrer verese-i merkûme kâtil-i merkûmu afv etmedikleri hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısas ve verese-i merkûme cümleten veyâ içlerinden birisi afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer'îsinin îfâ ve keyfiyyetin Der-sa'âdet'ime inhâsı husûsuna mübâderet olunmak fermânım olmağın divân-ı hümâyûnumdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr u tesyâr olunmuşdur. İmdi keyfiyyet ma'lûmunuz oldukda ber-minvâl-i muharrer amel ü hareketle icrâ-yı ahkâm-ı münîf-i şerî'at-ı garrâya mübâşeret ve alâ kile't-takdireyn keyfiyyeti der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i'lâm u işâret eylemeniz bâbında. Fî-evâhir-i M sene (12)61.

[50/1]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı mehâbet-ünvân kâtil-i merkûm maktûl-i merkûmun veresesi hâzır oldukları hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısasına ibtidâr olunduğunu nâtık

Bursa kazâsı nâ'ibi es-Seyyid Mehmed Kemâleddin Efendi'nin vârid olan i'lâmıyla meclis mazbatası mazmûnları bâ-fermân-ı âlî kaydı bâlâsına şerh verildi. Fî-26 S sene (12)61.

Bir sûreti yine müşîr-i müşârun-ileyh ve mûmâ-ileyhe [ ]

Hüdâvendigâr-ı Gazi Felahşerif? kurâsından Dilîr-i kebîr karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem mecrûhen vefât eden Seyyid Süleyman'ın verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi Emine ile zevce-i mezbûreden mütevellideler sulbî sagîr evlâdı Ali ve Fatma ve Emine'ye ve vâlidesi Meryem'e inhisârı ba'de't-tahakkuku'ş-şer'î zevce-i menkûhe ve ümm-i mezbûre meclis-i şer'-i şerîfde karye-i mezkûre sükkânından Deli Mehmed oğlu İbrâhîm ve Devecioğlu Hüseyin nâm kimesneler mahâzırında mûrisleri müteveffâ-yı merkûm ile mezbûrân İbrâhîm ve Hüseyin beynlerinde münâza'a ve adâvet vukû'una mebnî merkûm İbrâhîm i'âne ve i'ânâsıyla? merkûm Hüseyin tüfenk kurşunuyla amden ve bi-gayr-i hakkın mûrisleri merkûmu darb u cerh idüb cerh-i mezkûreden müte'essiren bir sa'at mürûrunda fevt olduğundan merkûm Hüseyin hakkında mûcibi olan kısas ve merkûm İbrâhîm hakkında dahi mûcib-i şer'îsinin icrâ olunmasını bi'l-verâse lede'd-da'vâ ve'l-inkâr müdde'iyân-ı merkûmân ber-minvâl-i muharrer müdde'âlarını lede't-tezkiye makbûlü'ş-şehâde idükleri ihbâr olunan Koca Ömer oğlu İsmâîl bin Hüseyin ve Mustafa bin Hüseyin nâm kimesnelerin şehâdetleriyle vech-i şer'î üzre bi'l-vücûh isâbet etmiş olmasıyla kâtil-i merkûm Hüseyin'in vârisnân-ı merkûmnân huzûrlarında talebleriyle kısasına hükm-i şer'î lâhik olarak ve merkûm İbrâhîm dahi şer'an takzîri lâzım gelerek zuhûr-ı irâde-i seniyye'ye intizâran merkûmlar mahbesde tevkîf olunduğu bâ-mazbata vü i'lâm inhâ olunmuş ve mazmûn-ı i'lâm muvâfık-ı şer'î şerîf olmağla bundan böyle kâtil-i merkûmu verese afv etmedikleri ber-nehc-i şer'î huzûrlarında kısas olunmak iktizâ eylediği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i'lâma tahrîr ü işâret kılınmış olmakdan nâşî vârisnân-ı merkûmnân bundan böyle kâtil-i merkûmu afv etmedikleri sûretde huzûrlarında kısas olunması ve mezbûrân veyâhûd birisi afv eder veyâ sulh olur ise ol sûretlerde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer'îsinin icrâsıyla kâtil-i merkûm kemâ-kân mahbesde bi't-tevkîf keyfiyyetin bâ-i'lâm u mazbata bu tarafa ifâde vü inhâ kılınması bâbında emr-i şerîfim ısdârı ve siyâk-ı iş'âra nazaran merkûm İbrâhîm mu'âvin-i kâtil bulunduğundan cünha-i vâkı'a ve müddet-i mu'ayyenesini mübeyyin birine tezkere i'tâsıyla nizâmen habs tarihinden bi'l-i'tibâr mahallinde bir sene müddetle prangaya vâz' olunarak hidemât-ı

süfliyyede bi'l-istihdâm müddeti hitâmında sebîlinin tahliyesi lâzım geleceği meclis-i mezkûreden bâ-mazbata ifâde vü inbâ kılınmış olduğu ve mu'âvin-i merkûm için makâm-ı celîl-i vekâlet-i mutlaka cânibinden tâhrîrât tastîr ü tesyîr kılındığı beyânla. İktizâsı vechle.

[50/2]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı celâdet-ünvân kâtil-i mersûm maktûl-i mersûmun veresesi hâzır oldukları hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısasına ibtidâr olunduğunu nâtık vârid olan i'lâm u mazbata ve şukka me'alleri bâ-fermân-ı âlî kaydı bâlâsına şerh verildi. Fî-26 S sene (12)61.

Bir sûreti ricâl-i devlet-i aliyyemden Sığla sancağı defterdârıyla İzmir muhassılı Râşid Bey *zîde uluvvuhû*'ya ve Kuşada nâ'ibine ve a'zâ-yı meclis *zîde kadruhûm'*a [ ]

Kuşadası mütemekkinlerinden olub bundan akdem kâtilen hâlik olan Çelengi? Mihal Dimitri'nin verâseti zevce-i metrûkesi Felurce ile zevce-i mersûmeden mütevellid hâlik-i mersûmun sulbî sagîr evlâdı Yani ve Angelina ve Elini ve Evroyne ve Angeline ve kebîr oğlu Anastas ve kebîre kızı Adino'ya inhisârı ba'de't-tahakkuku'ş-şer'î sigâr-ı mersûmenin vâlideleri mersûme ile sâ'ir verese-i kibâr hâzır oldukları hâlde meclis-i şer'-i şerîfde pideci? Dimitri nâm zimmî ile hîn-i terâfû'larında çerkes bıçağıyla hâlik-i mersûmu amden ve bi-gayr-i hakkın darb u cerh ederek müte'essiren akabinde hâlik olduğundan kâtil-i mersûmun icrâ-yı kısasını lede'd-dâva ve ve'l-istintâk kâtil-i mersûm dahi ber-minvâl-i muharrer mâdde-i katlin kendüsinden amden sudûrunu bi't-tav' ikrâr u i'tirâf etmiş idüğünden kâtil-i mersûmun kısasına hükm-i şer'î lâhik olarak zuhûr-ı irâde-i seniyye'ye terkînen? mahbesde tevkîf kılındığı bâ-mazbata vü i'lâm ifâde vü inbâ olunan ve mazmûn-ı i'lâm muvâfık-ı şer'î şerîf olmağın bundan böyle kâtil-i mersûmu verese afv etmedikleri hâlde huzûrlarında ber-nehc-i şer'î kısas olunmak iktizâ eylediği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i'lâma tahrîr ü imlâ kılınmış olmakdan nâşî bundan böyle verese-i merkûme afv etmedikleri takdirde kâtil-i mersûmun huzûrlarında icrâ-yı kısas ve verese-i kibâr-ı mersûme cümleten veyâ içlerinden birisi kâtil-i mersûmu afv eder veyâ sulh olur ise ol sûretlerde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer'îsinin icrâsıyla kâtil-i mersûm kemâ-kân mahbesde bi't-tevkîf keyfiyyetin bâ-i'lâm u mazbata der-bâr-ı şevket-karâra inhâ bâbında. Aslına tatbîken.

[50/3]

Bir sûreti mütehayyîzân-ı mîr-i mîrân-ı kirâmdan mülhakâtıyla Bolu eyâleti mutasarrıfı el-Hâc Ahmed İzzet Paşa *dâme ikbâluhû'*ya ve Dergâh-ı mu'allâm kapucubaşılarından Kastamonu sancağı kâ'im-makâmı Mehmed Salih Bey *dâme mecduhû'*ya ve Kastamonu nâ'ib ve müftîsine ve a'zâ-yı meclis *zîde kadruhûm'*a [ ]

Kastamonu sancağında kâ'in Taşköprü kazâsına tâbi' Devrek Divan sâkinlerinden iken bundan akdem kâtilen fevt olan Şerefli oğlu İsmâîl'in verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi Fatma nâm hatun ile sulbiyye sagîre kızları Elife ve Rahîme'ye ve li-eb er karındaşı Ali'ye inhisârı ba'de't-tahakkuku'ş-şer'î sagîrnân-ı mezbûrnânın vasî-i mansûbeleri vâlideleri merkûme Fatma ve ahü'l-merkûm Ali meclis-i şer'î şerîfde Divân-ı mezkûr ahâlisinden Kancebik? oğlu Mustafa muvâcehesinde merkûm Mustafa müteveffâda …vardır çıkar diyerek mûrisleri müteveffâ-yı merkûme cebr ü tazyîk idüb bâ'dehu gazabından kebîr bıçak arkası ve yüzü ile müteveffâ-yı merkûmu bi-gayr-i hakkın amden darb u cerh ederek cerh-i mezkûreden yigirmi dört sâ'at mürûrunda vefât itmekle mûcibi olan kısasın icrâsı bi'l-verâse ve bi'l-vesâya lede'd-da'vâ ve'l-istintâk merkûm Mustafa müteveffâ-yı merkûm İsmâîl'in bundan dört sene makam-ı ecel-i mev'ûdu hulûlunda fevt olduğunu irâd u beyân ederek merkûmu kendisinin darb u cerh eylediğini külliyyen inkâr u def'a…etmiş olduğu kelâm-ı mezbûru ber-nehc-i şer'î istinaden aczini izhâr etmiş olmasıyla vârisân-ı merkûmândan ber-minvâl-i muharrer müdde'âlarına mutâbık beyyine taleb olundukda divân-ı mezkûr sâkinlerinden ve udûl-ı **[51]** ahrâr-ı ricâl-i müsliminden Karnıaçık? oğlu İsmâîl bin Mustafa ve Çörekçi oğlu Mahmûd bin Ali nâm kimesnelerin bâ'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdet-i makbûle ile isbât etmiş olduğundan mûcebince müdde'î ve müdde'îyye-i merkûmân huzûrlarında kâtil-i merkûm Kancebik oğlu Mustafa'nın kısasına hükm-i şer'î lâhik olduğu bâ-mazbata ve i'lâm ifâde vü inhâ olunmuş ve mazmûn-ı i'lâm muvâfık-ı şer'î şerîf olmağla ahad verese-i maktûl afv etmedikleri hâlde huzûrlarında kâtil-i merkûm Mustafa ber-nehc-i şer'î kısas olunmak lâzım geldiği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i'lâma tahrîr ü işâret kılınmış olmakdan nâşî vârisân-ı merkûmân bundan böyle afv etmedikleri takdirde kâtil-i merkûm Mustafa'nın ber-nehc-i şer'î huzûrlarında kısas olunması ve vârisân-ı merkûmân veyâ birisi afv eder veyâ sulh olur ise ol sûretlerde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer'îsinin icrâsıyla vuku'unun ve afvı takdirinde merkûm Kancebik oğlu Mustafa'nın diğer vârid olan i'lâm u mazbata

me’âlinden müstebân olduğu üzre Divân-ı mezkûr sâkinlerinden katilen müteveffiye olan Kara bakkal oğlu kızı Alime’nin darb u cerhinde refâkat ve müşâreket olduğu cihetle kâtil-i merkûmun katîle-i merkûme Alime’nin vâlidesi Ayşe hatun ile tekrâr muhâkeme ve mürâfa‘alarının ifâsıyla mu‘ayyen…husûsları dahi bu vechle sâbit ve hükm-i şer‘î lâhik olur ise kâtil mahbesde tevkîf olunarak keyfiyyetin bâ-i‘lâm u mazbata bu tarafa bildirilmesi bâbında emr-i şerîf sudûru meclis-i mezkûreden bâ-mazbata ifâde kılınmış ve keyfiyyet makâm-ı celîl-i vekâlet-i mutlakadan ber-tafsîl tahrîr ü iş‘âr olunmuş olduğu beyânıyla. İktizâsı vechle.

[51/1]

Bir sûreti yine mutasarrıf-ı müşârun-ileyh ve kâ’im-makâm mûmâ-ileyh ve nâ’ib ve müftî ve sâ’ire [ ]

Kastamonu sancağında vâki‘ Taşköprü kâzasına tâbi‘ Devrek Divân ahâlisinden iken bundan akdem kâtilen fevt olan Taşköprü kazâsı müdîri sâbık Karasancakdâr oğlu Seyyid Hüseyin’in verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkeleri Ayşe ve Ümmügülsüm nâm hatun ile sadrî sagîr oğlu Seyyid Mehmed münhasıra olduğu ba‘de’t-tahakkuku’ş-şer‘î sagîr-i merkûmun vasî-i mansûbesi vâlidesi mezbûre Ayşe ile mezbûre Ümmügülsüm meclis-i şer‘î şerîfde diğer emr-i şerîfde mestûr olduğu vechle oğlu İsmâîl’in katline mücâsereti cihetiyle kısasına hükm-i şer‘î lâhik olmuş olan Kancebik? oğlu Mustafa ve ma‘iyyetinde kebîr gulâmı zenci el-asl muhzırında bi’l-verâse ve bi’l-vesâya üzerlerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm idüb merkûm Mustafa garaz u nefsâniyyetine binâ’en gulâm-ı merkûm Sâ‘id ile ….oğulları Hasan ve Hüseyin ve teb‘asından Barkan? oğlu Selim ve Karabakkal oğlu Memiş nâm kimesneleri yanına celb ederek ben Kastamonu’ya gidiyorum avdet edinceye kadar mûrisleri merkûm Hüseyin’i katl u i‘dâm edin eğer etmez iseniz sizi katl ederim deyü tahvîf ile emir idüb gittiğinde murisleri merkûm Hüseyin divân-ı mezkûrda kâ’in değirmen önünde oturur iken merkûmlardan herbiri sel-silah? ederek üstüne hücûm ile gulâm-ı merkûm Sâ’id evvela göğsünden pişto kurşunuyla vesâ’iri bıçak ve kama ile her a‘zâsını ma‘an darb u cerh ve re’isini dahi kat‘ı i‘dâm eylediklerinden sonra merkûm Mustafa gelüb kâtil-i merkûmları bi’l-istishâb firâr eylediğinden şimdi merkûmân Mustafa ve gulâmı Sâ’id’e zafer bulmalarıyla mucibi olan kısasın icrâsı da‘vâ ü istintak merkûm Mustafa ol vakitde Kastamonu’da bulunduğu hâlde gâ’ibûn-ı merkûmûnun katîl-i merkûm Hüseyin’i

ma‘an katl ü i‘dâm etmiş oldukları mesmû‘i olarak ahz u girift içün bi’t-ta‘kîbi rasdından? yetişüb tutmak murâd eyledikde merkûmlar silâh çekerek üzerine hücum eylediklerinden içlerinden gulâm-ı merkûmu alub ellerinden halâs ile afvından avdet edemeyerek zarûrî geşt ü güzâr eylediğini ifâde vü beyân ve merkûmlara emretmediğini ve katl-i mezkûrdan ilm ü sun‘î olduğu îrâd u isbât etmiş ve gulâm-ı merkûm Sâ’id istintâk olundukda ol dahi külliyen sûret-i inkârda bulunmak olub müdde‘iyyan-ı mezbûrnânın ber-minvâl-i meşrûh müdde‘ilerine mutâbık beyyine taleb olundukda udûl-ı ahrâr-ı ricâl-i müslimînden ve divân-ı mezkûr sâkinlerinden Batur oğlu Mustafa bin Süleyman ve Sipâhi oğlu Hasan bin Mustafa nâm kimesnelerin bâ‘de’t-ta‘dîl ve’t-tezkiye şehâdet-i makbûle ile merkûm Mustafa’nın kâtil-i merkûmlara vâki‘ olan emri ve merkûmların dahi katîl-i merkûmu ber-minvâl-i muharrer katl ü i‘dâm etmiş oldukları sâbit ü mütehakkık olmuş ve emr-i merkûmun emr-i mücerredi ikrâh olmayan maktûleden olduğu cihetle kısas îcâb etmeyüb merkûme ancak habs-i medîd ve ta‘zîr-i şedîd iktizâ eylediği ve gulâm-ı merkûm ile gâ’ibûn-i merkûmûn haklarında kısas icrâsı lâzım gelmiş ve merkûmlardan gulâm-ı merkûmun katl-i mezkûrda müşâreketi vech-i meşrûh üzre bi’l-muvâcehe sâbit olmuş olmasıyla merkûmun şâhidân-ı merkûmânın şehâdetleri mûcebince vârisnân-ı mezbûrnân huzûrlarında ve mevlâsı muvâcehesinde kısasına hükm-i şer‘î lâhik olduğu bâ-mazbata ve i‘lâm inhâ olunmuş ve maktûl-i merkûmu mûcib-i kısas olan katl ile ma’an katl eden derûn-ı i‘lâmda muhârrerü’l-esâmi kesândan merkûm Sa‘id’in mevlâsı hazır olduğu hâlde mûcibini da‘vâ ü isbât etmiş olmalarıyla ahad verese afv etmedikleri hâlde kâtil-i merkûm Sa‘id’i ber-nehc-i şer‘î huzûrlarında kısas olunmak lâzım geldiği zahr-ı i‘lâma tahrîr ü imlâ kılınmış olmakdan nâşî kâtil-i merkûm Sa’id’in bundan böyle afv etmedikleri hâlde vârisnân-ı mezbûrnân huzûrlarında icrâ-yı kısas ve mezbûrnân ve yâhûd birisi afv eder veyâ sulh olur ise ol sûretlerde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsıyla kâtil-i merkûm mahbesde tevkîf kılınarak vuku‘-ı hâl ve keyfiyyetin ve gâ’ibûn-ı merkûmûn dahi hakkı vechle tahkîk ü tecessüs birle her ne hâlde ise ve alâ-eyyi-hâl ele getürilüb vârisnân-ı mezbûrnân ile merkûmlardan Karabakkal oğlu Memiş’in zevcesi katîle-i merkûme Alime’nin mâdde-i katilde medhalinden dolayı katîle-i merkûmenin vârisesi vâlidesi Ayşe hatun ile başka başka bi’t-terâfu‘ kendüleri habs u tevkîf olunarak iktizalarının bâ-i‘lâm ve mazbata bu tarafa inhâsı bâbında emr-i şerîf ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inhâ kılınmış ve ber-vech-i muharrer tahrîrât-ı sâmiye götürülmüş olduğu beyânıyla. Kezâlik.

[52/1]

Akça-Kazanlık nâ'ibine hüküm ki:

Mîr-i mîrân-ı kirâmdan ve Yenişehir Fenar kazâsı vücûhundan olub cünha-i vâkı'âsına mebnî mukaddemce bâ-işâret-i şeyhü'l-islâmî sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince Akça-Kazanlık kazâsına nefy olunmuş olan Ali Tayfur Bey'in nahîfü'l-vücûd u alîlü'l-mizâc olarak menfâsına vusûl üzre iken meşâk-ı seferiyyeye adem-i töhmetinden nâşî esnâ-yı râhda nâ-mizâc olduğundan afv u ıtlâkı husûsu memleketi tarafından bâ-mazbata ve mahzar niyâz u istirhâm ve mûmâ-ileyhin şâyeste-i merhamet olduğu Rumeli Ordu-yı hümâyûnum müşîri düstûr vezîrim Mehmed Reşid Paşa *edâmallâhû te'âlâ iclâluhû* cânibinden dahi ifâde vü tefhîm olunmuş idüğünden mûmâ-ileyhin merhameten afv u ıtlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müfti'l-enâm olan Mekkî-zâde Mevlânâ Mustafa Asım *edâma'llâhû te'âlâ fezâ'ilehû* işâret etmesiyle işâretleri mûcebince mûmâ-ileyhin ıtlâkı fermânım olmağın imdi sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin keyfiyyet ma'lûmun oldukda mûmâ-ileyhi ol tarafa vâsıl olduğu hâlde tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâil-i S sene (12)61.

[52/2]

Şerh 1: Sûr-ı hümâyûnda ıtlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâil-i C sene (1)261.

Şerh 2: Vusûl ü menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık Rodoscuk nâ'ibinin vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-24 S sene (12)61.

Tekfurdağı nâ'ibine hüküm ki:

Der-sa'âdet'im mütemekkinlerinden ve Yehûd milletinden Barkih nâm şahıs kendü halinde olmayarak tezvîrât-ı sülûk ile mugâyir-i âyîn millet-i mersûm beyninde bilâ-mûcib iddi'â peydâ etdirderek tarafını tecrîm etdirmekde bulunmuş ve bu cihetle millet-i mersûme kendüsinden dilgîr ü müteneffir olmuş idüğünden bahisle ıslâh-ı nefs edinceye değin Tekfurdağı'na nefy u iclâsı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu İstanbul ve tevâbi'-i Hahambaşı *iftihâr* Bako *dâmet rütbetuhû* südde-i sa'âdetime memhûr-ı takrîr-i takdîmiyle istid'â etmekden nâşî mûcebince mersûmun Tekfurdağı'na nefy u iclâsı fermânım olmağın imdi mersûmu bu tarafda ahz ve Nezâret-i Hâriciyye tarafından

mübâşir ta‘yîn olunan [ ] *zîde kadruhû’*ya terfîkan nefy u irsâl olunduğu sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileysin ma‘lûmun oldukda vusûlünde mersûmu ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından mücânebet ve hatve-i vâhide mahall-i âhara salıverilmek lâzım gelür ise mes’ûl ü mü‘âteb olacağını bilüb ona göre muhâfazası esbâbını istihsâle dikkat ve vusûlünü mübâşiri mu‘âvedetiyle inhâya şevket-karâr-ı mülûkânem i‘lâm u iş‘âra mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâsıt-ı S sene (12)61.

[52/3]

Palu kazâsı nâ’ibine hüküm ki :

Eğin kazâsı mütemekkinelerinden Ermeni milletinden Maruk Geleni nâm Nasrâniyye ayinîlerine mugâyir-i harekâta ictisâr eylediği inhâ olunduğuna binâen bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince li-ecl-i te’dîb Palu kazâsı kurâsından Civar karyesine nefy u iclâ olunmuş ise de el-hâletü hazihi ıslâh-ı nefs idüb karîn-i terbiye olmuş olduğundan bahisle afv u ıtlâkı husûsuna müsâ‘ade-i seniyyem erzân kılınması husûsu İstanbul ve tevâbi‘-i Ermeni patriki *iftihâr* Matyos Piskopos *dâmet rütbetuhû* tarafından bâ-takrîr istid‘â olunmakdan nâşî mûcebince mersûmenin afv u ıtlâkı fermânım olmağın imdi mersûmenin cürmü afv kılındığı sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin ma‘lûmun oldukda kayd-ı nefyden ıtlâkına mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâsıt-ı S sene (12)61.

[52/4]

Kavala nâ’ibine hüküm ki :

Toprak kazâsı vücûhundan olub bundan akdem cünha-i vâkı‘asına mebnî Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’m karârı üzerine sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince bir sene müddetle Kavala’ya nefy u iclâ olunmuş olan yevmiyelü Hüseyin’in müddeti hitâm-ı resîde olduğu beyânıyla afv u ıtlâkı husûsu evlâd u ıyâli tarafından niyâz u istirhâm olunduğu bâ-tahrîrât u ilâm inhâ olunmuş ve merkûm altmış senesi evâhir-i muharreminde bir sene müddetle Kavala’ya nefy u tagrîb kılınarak müddet-i nefysi münkaziyye olduğu kuyûddan dahi müstebân olmuş olduğundan fî-mâ ba‘d umûr-ı memlekete karışmamak ve vilâyetinde bi’l-iskân kendü haliyle meşgûl olmak üzre merhameten afv u ıtlâkı husûsu Meclis-i Vâlâ-yı mezkûrdan bâ-mazbata ifâde vü inbâ

olunmakdan nâşî mûcebince merkûmun menfâdan salıverilmesi fermânım olmağın imdi sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin merkûmun şart-ı mezkûr ile afv u ıtlâkına müsâ'ade-i aliyyem erzân kılındığı ma'lûmun oldukda şart-ı ıtlâkını kendüsüne ifâde vü tefhîm birle kayd-ı nefyden tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâsıt-ı S sene (12)61.

[52/5]

Mülhakâtıyla eyâlet-i Edirne müşîri vezîrim Mehmed Tâhir Paşa *iclâluhû'*ya ve rütbe-i sâniye-i saltanat-ı seniyyem nişânını hâmil Rikâb-ı hümâyûnum kapucıbaşılarından Vize sancağı kâ'im-makâmı İsmâîl Rahmi Bey *zîde uluvvuhû* ve Kırkkilise nâ'ib ve müftîsine ve a'zâ-yı meclis *zîde kadruhûm'a* hüküm ki:

Edirne eyâleti dâhilinde kâ'in Vize sancağı mülhakâtından Bergos kazâsına tâbi' Cengerli karyesi sığırtmacı olub bundan akdem mecrûhen vefât eden Mustafa'nın verâseti vâlidesi Ayşe ile li-ebeveyn kebîr er ve kız karındaşları Ahmed ve Fatma'ya inhisârı ba'de't-tahkîki'ş-şer'î verese-i mezbûrenin…meclis-i şer'de maktûl-i merkûmun kâtilleri olmak üzre ihzâr olunan Sarımsaklı karyesi hergelecisi Pazarcıklı Angel ve Ufrağlı karyesi hergelecisi Güligerili? Yani nâm zimmîler ile hîn-i terâfu'larında kâtilân-ı mersûmân maktûl-i merkûmu bıçak ile bi-gayr-i hakkın amden darb u cerh ederek ol anda müte'essiren fevt olduğu bi't-tav' ikrâr u i'tirâflarıyla ber-nehc-i şer'î sâbit ü mütehakkık ve verese-i mezbûrenin taleb ü da'vâlarıyla kâtilân-ı mersûmânın kısasına hükm-i şer'î lâhik olmuş olduğu bâ-mazbata vü i'lâm **[53]** ifâde vü inhâ olunmuş ve kâtilân-ı mersûmân maktûl-i mezbûru alet-i câriha ile amden darb u cerh ü katl eylemiş oldukları ikrârlarıyla sâbit olduğu müfâd-ıi'lâmdan müstebân olmağla bu sûretde kâtilân-ı mersûmânın ikisi ma'an cerh-i töhmet? ile cerh ü katl eylemişler ise verese-i maktûl afv etmedikleri hâlde ber-nehc-i şer'î huzûrlarında ikisi dahi kısas olunmak lâzım geldiği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i'lâma tahrîr ü imlâ kılınmış olmakdan nâşî keyfiyyet cânib-i celîlü'l-menâkıb-ı mülûkânemden bi'l-istizân kâtilân-ı mersûmân ikisi birden cerh-i…ya'nî herbirinin cerhi maktûl-i merkûmu….etmekle ma'an katl eyledikleri verese-i mezbûre afv etmedikleri sûretde verese-i mezbûre huzûrlarında kısas olunmaları ve verese-i mezbûre cümleten ve yâhûd içlerinden fakat biri kâtilân-ı mersûmân yâhûd birisini kısasdan afv eder ise fakat afv olunan hakkında kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer'îsinin

îfâsıyla keyfiyyet bâ-i‘lâm u mazbata der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme inhâ vü iş‘arı bâbında emr-i şerîfim ısdârı lâzım geleceği Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunub ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şehriyârânem-i mehâbet-rîz sünûh u sudûr olmağla siz ki müşîr-i müşârun-ileyh ve kâ’im-makâm ve nâ’ib ve müftî ve sâ’ir mûmâ-ileyhümâsız ber-minvâl-i muharrer verese-i mezbûre kâtilân-ı mezbûrânı afv etmedikleri hâlde verese-i mezbûre huzûrlarında icrâ-yı kısasları verese-i mezbûre cümleten ve yâhûd içlerinden fakat biri kâtilân-ı mersûmân yâhûd birisini kısasdan afv eder ise fakat (afv) olunan hakkında kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin îfâ ve keyfiyetin Der-sa‘âdet’ime inhâsı husûsuna mübâderet olunmak fermânım olmağın divân-ı hümâyûnumdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr u tesyâr olunmuşdur. İmdi keyfiyyet ma‘lûmunuz oldukda ber-minvâl-i muharrer amel ü hareketle icrâ-yı ahkâm-ı münif-i şerî‘at-ı garrâya mübâşeret ve alâ kile’t-takdireyn keyfiyyeti der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i‘lâm u işâret eylemeniz bâbında. Fî-evâsıt-ı S sene (12)61.

[53/1]

Şerh 1: Sûr-ı hümâyûnda ıtlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâsıt-ı B sene (1)261.

Mütehayyizân-ı ricâl-i devlet-i aliyyemden Dîvân-ı De‘âvî nâzırı Mustafa Mazlûm Bey *dâme uluvvuhû’*ya Midillü cezîresi nâ’ibine hüküm ki:

El-yevm bab-ı müşîrîde mahbûs talebe-i ulûmdan Ordulu Ömer ve Trabzonlu diğer Ömer nâm kimesneler ders ü devirleriyle? meşgûl olmayub talebe-i ulûma gayr-ı lâyık etvâr u erkân nâ-marziyyeye ictisârlarına mebnî li-ecli't-te’dîb Midillü cezîresine nefy u iclâları bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi’l-fi‘l Şeyhü’l-islâm ve Müfti’l-enâm olan Mekki-zâde Mevlânâ Mustafa Asım *edâma’llâhû te‘âlâ fezâ’ilehû* işâret etmeleriyle işâretleri mûcebince merkûmânın li-ecli't-te’dîb Midillü cezîresine nefy u tagrîb olunmaları fermânım olmağın Dîvân-ı Hümâyûn’umdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr olunmuşdur. İmdi sen ki nâzır-ı mûmâ-ileyhsin merkûmânı ma‘rifetinle mahbesden celb birle nizâmı vechle Midillü cezîresine nefy u irsâle sarf u rü’yet eyleyesün ve sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin vusûllerinde merkûmânı ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve mahall-i âhara hareketlerine irâ’e-i ruhsatdan

mücânebet ve vusûllerini Der-sa‘âdet’ime i‘lâma mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâhir-i S sene (12)61.

[53/2]

Şerh 1: Bu dahi **s**ûr-ı hümâyûnda ıtlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâsıt-ı B sene (1)261.

Bir sûreti yine nâzır-ı mûmâ-ileyhe [ ] ve Balıkesir nâ’ibine [ ]

Talebe-i merkûmeden mahbes-i mezkûrede olan Ahıskalı Ahmed ile Ahıskalı Mehmed’in dahi Balıkesri kazâsına nefyleriçün. Aslı gibi.

[53/3]

Şerh 1: Itlâklarıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâsıt-ı B sene (1)261.

Bir sûreti yine nâzır-ı mûmâ-ileyhe [ ] ve Kütahya nâ’ibine [ ]

Talebe-i merkûmeden mahbes-i mezbûrede olan Ahıskalı İsmâîl ile Erzurumî es-Seyyid Ahmed’in dahi Kütahya’ya nefyleriçün. Kezâlik.

[53/4]

Şerh 1: Sûr-ı hümâyûnda ıtlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâhir-i C sene (1)261.

Mîr-i mîrân-ı kirâmımdan Bozok ve Kayseri sancakları kâ’im-makâmı İzzet Paşa *dâme ikbâluhû*’ya ve Zeytun kazâsı nâ’ibine hüküm ki:

Zamantı? kazâsına tâbi‘ Sabkın? karyesi mütemekkinlerinden ve Ermeni milletinden Beyat Raci oğlu Aci Pedrus ve Akdağ kazâsına tâbi‘ Rumdikmen? karyesi mütemekkinlerinden Gumyan nâm zimmîler ayinlerinden mugâyir harekâta ibtidâr eyledikleri murahhasaları tarafından tahkîk u istihbâr kılındığı beyânıyla sen ki Paşa-yı müşârun-ileyhsin mersûmlar tarafından mübâşire terfîkan Zeytun kazâsına nefy u iclâ olunub ıtlâkları husûsu tarafından memhûr-ı takrîr-i takdîmiyle istid‘a olunmadıkca müsâ‘ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu İstanbul ve tevâbi‘-i Ermeni patriki *iftihâr* Matyos Piskopos *dâmet rütbetuhû* memhûr-ı takrîr-i takdîmiyle istid‘â

etmekden nâşî mûcebince mersûmânın kazâ-i mezbûrda nefy u iclâ olunmaları fermânım olmağın imdi mersûmânı ahz ve tarafından mübaşire terfîkan Zeytun kazâsına nefy u irsâle müsâra‘at eyleyesin ve sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin mersûmânı ol tarafa vusûllerinde menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâklarından hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketlerine irâe-i ruhsatdan mücânebet ve vusûllerini der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i‘lâm u iş‘âra müsâra‘at eylemen bâbında. Fî-evâsıt-ı S sene (12)61.

[53/5]

Şerh 1: Bi’l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i‘lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-17 ZA sene (1)261.

Şerh 2: Sûr-ı hümâyûnda ıtlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâhir-i C sene (1)261.

Mülhakâtıyla Haleb vâlîsi vezîrim Osman Paşa *iclâluhû’*ya ve Sis kazâsı nâ’ibine hüküm ki:

Ruhâ’da mütemekkin Ermeni milletinin sâbıka-i murahhasası olub el-yevm Kilis kazâsında mütemekkin olan Agop nâm râhib hilâf-ı tavr-ı ra‘iyyet ve mugâyir-i âyîn ü mezheb harekâta ictisârına mebnî te’dîbi lâzım gelmiş ve mersûm fi’l-asl Sis manastırı rehâbinî zümresinde bulunmuş olduğundan bahisle ıslâh-ı nefs edinceye değin sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin tarafından mübâşire terfîkan li-ecli’t-te’dîb manastır-ı mezkûrda nefy u iclâ olunub ıtlâkı husûsu tarafından memhûr-ı takrîr-i takdîmiyle istid‘â olunmadıkça müsâ‘ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu İstanbul ve tevâbi‘-i Ermeni patriki *iftihâr* Matyos Piskopos *dâmet rütbetuhû* südde-i sa‘âdetime memhûr-ı takrîr-i takdîmiyle istid‘â etmekden nâşî mûcebince râhib-i mersûmun manastır-ı mezbûrda **[54]** nefy u iclâsı fermânım olmağın imdi râhib-i mersûmu ma‘rifetinle ahz ve tarafından mübâşire terfîkan manastır-ı mezkûrda nefy u irsâle sarf-ı rü’yet eyleyesin ve sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde mersûmu manastır-ı mezkûrda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ’e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i‘lâm u iş‘âra müsâra‘at eylemen bâbında. Fî-evâhir-i S sene (12)61.

[54/1]

Şerh 1: Mersûmu mahall-i menfâsına bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm ve şukka me'alleri bâ-fermân-ı âlî kaydı bâlâsına şerh verildi. Fî-10 CA sene (12)61.

Şerh 2: Afvıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâil-i C sene (12)61.

Mülhakâtıyla eyâlet-i Sivas vâlîsi vezîrim Mehmed Şerîf Paşa *iclâluhû'*ya ve Karahisar-ı şarkî kazâsı nâ'ibine hüküm ki:

Tokad kazâsı mütemekkinlerinden ve Ermeni milletinden Heyma oğlu Kikork nâm Zimmî hilâf-ı tavr-ı ra'iyyet ve mugâyir-i âyîn mezheb harekâta ictisâr etmekde olduğundan bahisle sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin tarafından mübâşire terfîkan mersûmun Karahisar-ı şarkî kazâsına nefy u iclâsıyla ıtlâkı husûsu tarafından memhûr-ı takrîr-i takdîmiyle istid'â olunmadıkça müsâ'ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu İstanbul ve tevâbi'-i Ermeni patriki *iftihâru'l-muhtâri'l-milleti'l-mesîhiyye* Matyos Piskopos *dâmet rütbetuhû* südde-i sa'âdetime memhûr-ı takrîr-i takdîmiyle istid'â etmekden nâşî mûcebince mersûmun kazâ-i mezbûra nefy u iclâsı fermânım olmağın imdi mersûmu ma'rifetinle ahz ve tarafından mübâşire terfîkan Karahisar-ı şarkî kazâsına nefy u irsâline sarf-ı ru'yet eyleyesin ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin mersûmu ol tarafa vusûlünde menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü der-bâr-ı ma'dalet-karâr-ı mülûkâneme i'lâm u iş'âra müsâra'at eylemen bâbında. Fî-evâsıt-ı S sene (12)61.

[54/2]

Şerh 1: Sûr-ı hümâyûnda ıtlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâil-i C sene (1)261.

Mîr-i mîrân-ı kirâmımdan Kocaeli sancağı kâ'im-makâmı Ömer Paşa *zîde ikbâluhû*'ya ve İmralı adasının tâbi'olduğu kazânın nâ'ibine hüküm ki:

İznikmid kazâsı mütemekkinlerinden ve Cici ve kızı Marlivde? nâm nasrâniler kendü hallerinde olmayub mugâyir-i âyîn harekâta ictisâr eylediklerinden her ne kadar kendüleri nush u pend olmuş ise de mütenebbih olmadıklarından te'dîb ü terbiyeleri

lâzım geldiği beyânıyla mersûmelerin patrikhâne tarafından ta‘yîn olunan âdeme nisbeten İmralı cezîresine nefy u iclâ olunub ıtlâkları husûsu memhûr-ı takrîr-i takdîmiyle istid‘â olunmadıkça müsâ‘ade olunmamak üzre emr-i şerîfim sudûrunu İstanbul ve tevâbi‘-i Rum patriki ve Der-sa‘âdet’imde mukîm cemâ‘at-i Metrepolidânı taraflarından memhûr-ı takrîr-i takdîmiyle istid‘â olunmakdan nâşî mûcebince mersûmların cezîre-i mezbûreye nefyleri fermânım olmağın imdi sen ki Paşa-yı mûmâ-ileyhsin mersûmları ol tarafda ahz ve mersûme teslimen cezîre-i mezkûre nefy u irsâle müsâra‘at eyleyesin ve sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin mersûmlar ol tarafa vusûllerinde menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâklarından mücânebet ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ’e-i ruhsatdan mübâ‘adet ve vusûlleri me’mûru mu‘âvedetiyle Der-sa‘âdet’ime i‘lâma mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâsıt-ı RA sene (12)61.

[54/3]

Şerh 1: Sûr-ı hümâyûnda afvıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâil-i C sene (1)261.

Aynaroz cezîresi nâ’ibine hüküm ki:

Der-sa‘âdet’imde Fenâr mahallesi mütemekkinlerinden Mihail nâm zimmî hilâf-ı tavr-ı ra‘iyyet ve mugâyir-i âyîn ü mezheb harekâta ibtidâr eylediğinden mersûm her ne kadar nush u pend olunmuş ise de mütenebbih olmayarak harekât-ı vakı‘asında ısrâr etmekde olduğundan bahisle mersûm bu tarafda ahz ve patrikhâne tarafından âdeme terfikan Aynaroz cezîresinde kâ’in Odrek manastırına nefy ve manastır-bend olub ıtlâkı husûsu memhûr-ı takrîr-i takdîmiyle istid‘â olunmadıkça müsâ‘ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûru İstanbul ve tevâbi‘-i Rum patriki ve Der-sa‘âdet’imde mukîm cemâ‘at-i Metrepolidânı taraflarından memhûr-ı takrîr-i takdîmiyle istid‘â olunmakdan nâşî mûcebince mersûmun manastır-ı mezbûre nefy u iclâsı fermânım olmağın imdi sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin mersûmu bu tarafda ahz ve patrikhâne tarafından âdeme terfikan manastır-ı mezbûra nefy u irsâl olunmuş olmağla vusûlünde mersûmu manastır-ı mezkûrda manastır-bend itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ’e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü Der-sa‘âdet’ime i‘lâm ve iş‘âra mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâsıt-ı RA sene (12)61.

[54/4]

Şerh 1: Bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan mazmûn bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-9 R sene (1)261.

Şerh 2: Sûr-ı hümâyûnda afv u ıtlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâil-i C sene (1)261.

Mütehayyizân-ı ricâl-i devlet-i aliyyemden Dîvân-ı De'âvî nâzırı Mustafa Mazlûm Bey *dâme uluvvuhû'*ya ve Ruscuk nâ'ibine hüküm ki:

Tırhala sancağı mâl müdîri sâbık Hâcegândan Abdullatif'in livâ-i mezbûr dâhilinde kâ'in emlâk-ı hümâyûnumdan olan çiftlikâtın ve Ermiye kazâsında vâki' kura a'şarının ihâlelerinden ondalık ağnâmı bedelâtından dolayı mukaddemce tebeyyün eden uygunsuzluğu cihetiyle müte'allik olan irâde-i seniyye-i mülûkânem muktezâsı üzre keyfiyyetin alâ vechi's-sıhha tahkîk ü muhasebesinin rü'yet ü terfîk olunması zımnında tastîr olunan tahrîrâta cevâben bu def'a Tırhala meclisi tarafından vârid olan mazbata üzerine keyfiyyet Meclis-i Ahkâm-ı Adliyye'mde lede't-tezâkirde mukaddem ü mu'ahhar vukû' bulan inhâya nazaran mûmâ-ileyh ba'zı mektûmâtın meydâna çıkacağını anlayub evvelce verdiği defterden kazâ şu kadar kişi akçe zuhûr etdi deyü kusûr-ı mektûmâtını dahi ibrâz ederek zimmetine bir akçe geçmemiş ve ondalık ağnâmı mektûmâtı olan yüz bin guruş ile Tırhala kolu ağnâmının ketmi mikdarıçün verilen sekiz bin iki yüz bu kadar guruş cüyûb edenlerden bi't-tahsîl mâliye-i hazîne-i celîlesine irsâl ü tesyîl kılınmış olub ancak bu makûle irtikâbâtını fi'len icra edemeyüb kurada kalmış olan me'mûrîn hakkında te'dîbât-ı münâsebetinin icrâsı emsâlinin terhîbini mûcib olacağına ve bu misillülere bilâ-müddet nefy ile mücâzât olunması tensîb kılınmış eylediğine binâ'en mûmâ-ileyhin li-ecli't-te'dîb bilâ-müddet Ruscuk'a nefy u tagrîb kılınması zikr olunan Meclis-i Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inba olunmuş ve ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı pâdişâhânem-i mehâbet-rîz sünûh u sudûr olmuş olmağla muktezâ-yı münîfî üzre mûmâ-ileyhin bilâ-müddet Ruscuk'a nefy u tagrîb olunması fermânım olmağın imdi sen ki nâzır-ı mûmâ-ileyhsin mûmâ-ileyhi ma'rifetinle ahz u nizâmı vechle Ruscuk'a nefy u irsâle sarf-ı rü'yet eyleyesin ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileysin vusûlünde mûmâ-ileyhi ol tarafda bilâ-müddet menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsatdan

mücânebet ve vusûlünü Der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i‘lâm u işâret eylemen bâbında. Fî-evâsıt-ı RA Sene (12)61.

[55/1]

Vidin nâ’ibine hüküm ki:

Kabîle-i ekrâddan Mardin’de bulunub cünhâ-i vâkı‘ası hasebiyle mukaddemâ vukû‘ bulan inhâya mebnî Vidin’e nefy u iclâ olunmuş olan Halefoğullarından Abbas Bey’in afv u ıtlâkı husûsunu bâ-arz-ı hâl istid‘â vü niyâz etmiş ve mîr-i merkûm şâyeste-i merhamet ü şefkat bulunmuş olduğundan Der-sa‘âdet’imde ikâmet etmemek üzre afv u ıtlâkına müsâ‘ade-i seniyye-i şâhânem erzân kılınması vükelâ-yı fihâm-ı saltanat-ı seniyyemden hâlâ mâliye nâzırı düstûr-ı müşîr-i sadâkat-semîrim Safvetî Paşa *iclâluhû* cânibinden ifâde vü inbâ olunmakdan nâşî merhâmet-rîz sünûh u sudûr olan emr-i hümâyûn-ı inâyet-makrûn-ı cihândârânem mûcebince Der-sa‘âdet’imde ikâmet eylememek üzre mîr-i merkûmun afv u ıtlâkı fermânım olmağın imdi sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin keyfiyyet ma‘lûmun oldukda ol vechle mîr-i merkûmun tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâsıt-ı RA sene (12)61.

[55/2]

Şerh 1: Vusûl ü menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i‘lâm u mazbata ve şukka mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-16 C sene (1)261.

Şerh 2: Sûr-ı hümâyûnda afvıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâil-i C sene (1)261.

Mütehayyizân-ı mîr-i mîrân-ı kirâmımdan Bolu eyâleti mutasarrıfı el-Hâc Ahmed İzzet Paşa *dâme ikbâluhû*’ya ve Sivas nâ’ibine hüküm ki:

Düzce kazâsı müdîri Konyalı oğlu Hacı Ahmed nâm kimesne hilâf-ı rızâ-yı şâhânem ahâlî-i kazâya masârıf nâmıyla yigirmi iki bin bu kadar guruşu tevzî‘ ü tahsîl eylemiş ve emvâl-i mîriyyeden dahi altmış bin guruş mikdârı zimmetine akçe geçürmiş olduğu muhasebesinden hîn-i rü’yetinde tebeyyün ederek ahâliden aldığı meblağ-ı mezbûr tamamen istirdâd olunub zimmet-i mîriyyesinin dahi birâzı alınarak kusûru der-dest tahsîl olunduğu ve merkûmun fezâhat-ı mezkûre ictisârından dolayı müdîrlik-i mezkûrdan ihrâc olunmuş ise de hadd-i zâtında mürtekib ü muhtekîr ve ahâlî-i kazâ

kendüsünden dilgîr ü müteneffir idüğünden bu def‘a iş‘âr u inhâ olunmuş olduğu beyânıyla icrâ-yı iktizâsı husûsu vükelâ-yı fihâm-ı saltanat-ı seniyyemden hâlâ mâliye nâzırı düstûr-ı müşîr-i sadâkat-semîrim Safvetî Paşa *iclâluhû* tarafından ifâde vü inbâ olunmuş ve müdîr-i merkûmun ol vechle ahâlî-i vâkıfın? hilâf-ı rızâ-yı şâhânem akçe tevzî‘ ü tahsîl ve emvâl-i mîriyyeyi zimmetinde tevakkuf etmiş olmasına mebnî bi’l-vücûh müttehim olarak icrâ-yı te’dîbi lâzım gelüb mir-i mezbûr bu makûle hilâf-ı usûl-i şerî‘at u kânûn ve mugâyir-i me’mûriyet-i hareket ederek ‘ibâdullahı? ikrâr u tasdîk u ta‘addî ve i‘tirâf misillü harekete ictisâr eylediği ve emvâl-i mîriyyeden zimmetine akçe geçürdiği takdirde derece-i cünhâsına ve şahsına göre hakk-ı tarîk ve nefy ve vâz‘-ı pranga misillü mücâzât ile te’dîb olunması kânûniyetine emr u irâde-i seniyyem müte‘allik olmuş olan usûl-i iktizâsından bulunmuş olduğuna binâ’en merkûmun kusûr-ı zimmet-i mîriyyesi tamamen ve kâmilen tahsil ve canîb-i hazîne-i mâliyyeye irsâl ü tesyâr olunarak kendüsini te’dîb ve emsâlini terhîb zımnında bilâ-müddet Sivâs’a nefy u iclâsı bâbında emr-i şerîfim sudûru Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle icrâsına irâde-i aliyyemden müte‘allik olmuş olmakdan nâşî sen ki Paşa-yı müşârun-ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfimde merkûmun zimmetine geçürmiş olduğu emvâl-i mîriyyenin kusûrı dahi tamamen ve kâmilen tahsil olunarak kendüsinin nizâmı vechle Sivas’a nefy u irsâli husûsuna sarf u rü’yet eylemen fermânım olmağın Divân-ı hümâyûnumdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr u tesyâr olunmuşdur. İmdi keyfiyyet ma‘lûmun oldukda ber-minvâl-i muharrer amele ü harekete mübâderet eyleyesin ve sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ’e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü Der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i‘lâm u iş‘âret eylemen bâbında. Fî-evâsıt-ı RA Sene (12)61.

[55/3]

Tekfurdağı nâ’ibine hüküm ki:

Erdek kasabası re‘âyasından olub cünha-i vâkı‘alarına mebnî mukaddemce Meclis-i Ahkâm-ı Adliyye’m karârı ve müte‘allik buyurulan emr-i hümâyûn-ı pâdişâhânem muktezâ-yı münîfi üzre sâdır olan emr-i şerîfimle Tekfurdağı’na nefy u iclâ olunmuş olan Kilaret oğlu Dimitri’nin ve Hivih oğlu Aleksi ve Haci Dimitraki nâm zimmîlerin evlâd-ı ıyalleri duçâr-ı sefâlet ve kendüleri dahi karîn-i terbiyet olduklarından afv u

ıtlâkları husûsu kasaba-i mezbûre tarafından bâ-mazbata vü i‘lâm niyâz u istirhâm olunmuş olduğu beyânıyla mersûmların afv u ıtlâklarını müsâ‘ade-i aliyyem erzân kılınması husûsu vükelâ-yı fihâm-ı saltanat-ı seniyyemden hâlâ mâliye nâzırı düstûr-ı müşîr-i sadâkat-semîrim Safvetî Paşa *iclâluhû* tarafından ifâde vü iş‘ar olunmuş ve mersûmların cünha-i ma‘lûmelerine mebnî geçen altmış senesi evâhir-i şevvâlinde Tekfurdağı’na nefy u iclâ olunmuşlar ise de bu makûlelerin müddetleri içinde ıslâh-ı nefs idüb ahâlîden kefîl verebildikleri hâlde tahliye-i sebîlleri husûsu kânûniyyetine emr-i fermân-ı ma‘delet-ünvân-ı şehen-şâhânem şeref-ta‘alluk etmiş olan usûl-i iktizâsından olduğuna ve mersûmların ber-vech-i muharrer afv u ıtlâkları bâ-mazbata vü i‘lâm istid‘â kılındığına nazaran fî-mâ-ba‘d umûr-ı memlekete karışmayub kendü halleriyle meşgûl olmak üzre ber-vech-i istid‘â afv u ıtlâkları husûsuna müsâ‘ade-i aliyyem erzân kılınması bi’t-tensîb ol bâbda iktizâ eden emr-i şerîfimin ısdârı husûsu zikr olunan Meclis-i Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmakdan nâşî merhâmet-rîz-i sünûh-ı sudûr olan emr-i hümâyûn-ı inâyet-makrûn-ı mülûkânem mûcebince mersûmların şart-ı mezkûr ile ıtlâkları fermânım olmağın imdi mersûmların ol vechle afv u ıtlâklarını müsâ‘ade-i seniyyem erzân kılındığı sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin ma‘lûmun oldukda ber-minvâl-i muharrer şart-ı ıtlâklarını kendülerine gereği gibi ifâde vü tefhîm birle kayd-ı nefyden tahliye-i sebîlleri husûsuna mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâhir-i RA (12)61.

[55/4]

Şerh 1: Afv u ıtlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâil-i C sene (1)261.

Şerh 2: Meclis-i mazbata ve evrâk-ı sâ’iresi mazbata torbasındadır.

Şerh 3: Ber-mûcibi emr-i âlî müftî-i mûmâ-ileyh ile merkûm Hacı Sa‘id Efendi der-‘akab menfâlarına i‘zâm u irsâl olunmuş ve müftî-i mûmâ-ileyhin zimmetine geçmiş olan meblağ otuz bir gün vâ‘de ile te’diye etmek üzre karındaşı Sâdık Molla tarafından bir kıt‘a tahvîl-i i‘tâsıyla ta‘ahhüt olunarak tahvîl-i mezkûr Aydın emvâl sandığında hıfz etdirilmiş ve eshâb-ı mahsûl üstünde kalmış bulunan revgan-ı zeyt esmânının dahi bi’l-hisâb icâb edenlerden istihsâline ibtidâr olunmakda bulunmuş ve vusûllerini mübeyyin tevârüd eden iki kıt‘a i‘lâm-ı şer‘î takdîm kılınmış ve meblağ-ı mezbûrun va‘de-i mezkûresi duhûliyle istihsâlinde ve esmân-ı mezkûrenin dahi tahvîlinde cânib-i hazîne-i celîle-i mezkûreye irsâl ü takdîmine ibtidâr olacağı der-kâr bulunmuş idüğüne mübeyyin

müşârun-ileyhe vârid olan şukkasıyla menfî-i mûmâ-ileyhin bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık Midillü nâ'ibinin vârid olan i'lâmı mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 19 CA sene (1)261.

Mülhakâtıyla Aydın eyâleti müşîri vezîrim Ya'kub Paşa *iclâluhû*'ya ve Midillü nâ'ibine hüküm ki:

Aydın eyâleti dâhilinde kâ'in Bayındır kazâsı müftîsi bulunan İbrâhîm Reşîd nâm kimesne kazâ-i mezkûr müdîrliği üzerinde elli yedi senesi revgan-ı zeyt a'şarından ketm u ihfâ eylediği on bin yedi yüz yetmiş sekiz kıyye revgan-ı zeyt bedelinden elli bir bin yüz doksan yedi guruş ol vakit kazâ-i mezbûrda sandık emîni bulunan Hacı Sa'id nâm kimesne ma'rifetiyle ahâlîden bi't-tahsîl zimmetine geçürmiş olduğu bu def'a meclisce tebeyyün etmiş ve yine mûmâ-ileyhin irtikâb u mektûmâtından olmak üzre kazâ-i mezbûrun elli dokuz senesi a'şarından eshâb-ı mahsûl üzerinde bırakmış olduğu dokuz bin yedi yüz elli bir buçuk kıyye revgan-ı zeyt dahi zâhire ihrâcı kılınmış bâ-tahrîrât u mazbata ifâde vü inbâ olunub bu mâkule emvâl hazine-i celîlenin ketm ü ihfâsıyla zimmetine geçürmek töhmetine cür'et eden şahsın mektûm u me'hûzu bulunan mâl-ı hazîne her ne mikdâr ise yedinden tamâmen ve kâmilen bi't-tahsîl emsâlini terhîben şahsına göre nefy u tagrîb ve pranga-bend olunması kânûniyyetine emr ü irâde-i seniyye-i mülûkânem müte'allik olmuş olan usûl-i iktizâsından olduğuna mebnî zikr olunan revgan-ı zeyt a'şarından mûmâ-ileyhin zimmetüne geçürmiş olduğu sâlifü'z-zikr elli bir bin yüz doksan yedi guruş tamamen ve kâmilen ahz u tahsîl olunarak kendüsinin li-ecli't-te'dîb bilâ-müddet Midillü cezîresine ve merkûm Sa'id'in hususî mezkûrda re'y ü medhâli münakkah? olunarak müşrîk-i töhmet olmasıyla anın dahi bilâ-müddet Kütahya'ya nefy u tagrîb olunmaları bâbında lâzım gelen evâmir-i şerîfemin ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ kılınmış ve ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i aliyyem ta'alluk ederek mûcebince merkûm Sa'id içün diğer emr-i şerîfim takrîr kılınmış olmağla bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müfti'l-enâm olan Mekkî-zâde Mevlânâ Mustafa Asım *edâma'llâhû te'âlâ fezâ'ilehû* nin işaretleri **[56]** mûcebince menfî-i mûmâ-ileyhin li-ecli't-te'dîb bilâ-müddet Midillü cezîresine nefy u tagrîb olunması fermânım olmağın iş bu emr-i şerîfim ısdâr u tesyâr olunmuşdur.İmdi sen ki müşîr-i müşârun-ileyhsin makâm-ı celîl-i vekâlet-i mutlakam canîbinden tastîr kılınan tahrîrât me'âlisi üzre ber-minvâl-i muharrer mûmâ-ileyhin zimmetine geçmiş olan emvâl-i hazîne-i şâhânem tamamen ve kâmilen istirdâd u tahsîl ve mâliye-i hazîne-

i celîlem cânibine irsâl u tesyîr olunarak kendüsinin nizâmı vechle Midillü cezîresine nefy u irsâli husûsuna sarf-ı rü‘yet eyleyesin ve sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde mûmâ-ileyhi ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve mahall-i âhara hareketine irâ’e-i ruhsatdan mücânebet ve keyfiyyeti Der-sa‘âdet’ime i‘lâm u işâret eylemen bâbında. Fî-evâhir-i- RA sene (12)61.

[56/1]

Şerh 1: Müşârun-ileyhin ber-vech-i muharrer şukka-i mersûlesiyle Hacı Sa‘id’in bi’l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık Kütahya nâ’ibi’nin vârid olan i‘lâmı me’âli bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-19CA sene (1)261.

Şerh 2: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâil-i C sene (1)261.

Bir sûret-i yine müşîr-i müşârun-ileyhe ve Kütahya nâ’ibine [ ]

Merkûm Sa‘id’in dahi bilâ-müddet Kütahya’ya nefyiçün işâret-i kazâsından sarf-ı nazarla. Aslına tatbîken.

[56/2]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı celâdet-ünvân kâtile-i mezbûre verese-i merkûmun huzûrlarında icrâ-yı kısasına ibtidâr olunduğunu nâtık vârid olan mazbata vü i‘lâm me’âli mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-5 CA sene (1)261.

Mülhakâtıyla Sivas vâlîsi vezîrim Mehmed Şerîf Paşa *iclâluhû*’ya ve ricâl-i devlet-i aliyyemden Sivas eyâleti defterdârı Mehmed Sa‘id Bey *zîde uluvvühû’*ya ve Sivas nâ’ib ve müftîsi *zîde ilmuhumâ’*ya ve a‘zâ-yı meclis *zîde kadruhûm’*a hüküm ki:

Sivas’da Zâviye-i Ali mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem kâtilan fevt olan Hasan nâm kimesnenin verâseti sulbî sagîr oğulları Mustafa ve Mehmed ve Halil ve sulbiyye kebîre kızları Alime ve Gülizar’a münhasıra olduğu ba‘de’t-tahkîku’ş-şer‘î mezbûrnân Alime ve Gülizar bi’l-asâle ve sigâr-ı merkûmenin vasî-i mansûbeleri vâlideleri Fatma hatun bi’l-vesâye meclis-i şer‘-i şerîfde maktûl-i merkûmun zevcesi diğer Fatma ile hîn-i terâfu‘larında verese-i merkûme mûrisleri maktûl-i merkûm leylen hânesinde nevm hâlinde iken zevcesi merkûme Fatma âlet-i cârihadan balta ile bi-gayr-i

hakkın amden kafasından ve böğründen darb u cerh idüb cerh-i mezkûreden müte'essiren dört gün sonra vefât etmiş olmağla şer'an kısas olunmasını lede'd-da'vâ ve's-su'âl mezbûre Fatma dahi ber-minvâl-i muharrer mâdde-i katlin katl-i ibtidârını def'atle bi't-tav' ve'r-rızâ ikrâr u i'tirâf eylemiş olduğundan zuhûr-ı irâde-yi seniyyeme terfîyyen mezbûre tâ'ife-i nisâya mahsûs mahalde habs u tevkîf olunub verese-i merkûme kısas iddi'âsında olduktan ve kâtile-i merkûmenin hacr-i terbiyesinde zevc-i âherden sekiz dokuz aylık bir sulbiyye kızı bulunduğu bâ-i'lâm u mazbata ifâde vü iş'ar olunmuş ve mezbûre Fatma hatun zevci maktûl-i merkûmu mûcibi kısas olan katl ile katl etmiş olduğunu tâbi'aten ikrârıyla tebeyyün olub verese-i kibâriye dahi kısas talebinde oldukları me'âl-i i'lâmda müstebân olmağla verese afv etmedikleri hâlde huzûrlarında kısas olunmak şer'an lâzım gelmiş ise de kâtile-i mezbûrenin hızânesinde? zevc-i ahirden sekizdokuz aylık sagîre kızı olduğu derûn-ı i'lâmda münderic olduğuna nazarân sagîre-i mezbûrenin kâtile-i merkûmeden gayri mürebbîsi olduğu ve verese-i mezbûre afv etmedikleri takdirde kâtile-i mezbûre bilâ-tevkîf huzûrlarında kısas olunmak ve mürebbî-i âhiri olmadığı hâlde emr-i kısas istigna-i sagîreye kadar tevkîf kılınmak iktizâ edeceği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i'lâma tahrîr ü işâret kılınmış olmakdan nâşî cezâ kânunnâme-i hümâyûnum mûcebince keyfiyyet cânib-i celîlü'l-menâkıb-ı mülûkânemden ba'de'l-istizân ber-mantûk-ı kayd-ı fetvâhâne bundan böyle verese-i merkûme afv etmedikleri ve sagîre-i mezbûrenin âhir-i mürebbî olduğu hâlde huzûrlarında kâtile-i mezbûrenin icrâ-yı kısas ve diğer mürebbîsi olmadığı takdirde emr-i kısasın istigna-i sagîreye kadar tevkîfi ve verese-i merkûme cümleten veyâ içlerinden birisi kâtile-i mezbûreyi afv eder ve yâhud sulh olur ise ol sûretlerde kısas-ı sâkıt ve verese-i sâ'ire haklarında mes'ele-i diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer'îsinin icrâsıyla keyfiyyetin bâ-i'lâm u mazbata bu tarafa inhâsı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı husûsu Meclis-i Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunması ve ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şehriyârânem-i mehâbet-rîz sünûh u sudûr olmuş olmağla siz ki vâlî-i müşârun-ileyh ve defterdâr ve sâ'ir mûmâ-ileyhümâsız ber-minvâl-i muharrer bundan böyle verese-i merkûme afv etmedikleri ve sagîre-i mezbûrenin âhir mürebbîsi olduğu hâlde huzûrlarında kâtile-i mezbûrenin icrâ-yı kısas ve diğer mürebbîsi olmadığı takdirde emr-i kısasın isitgna-i sagîreye kadar tevkîfi ve verese-i merkûme cümleten veyâ içlerinden birisi kâtile-i mezbûreyi afv eder veyâ sulh olur ise ol sûretlerde kısas-ı sâkıt ve verese-i sâ'ire haklarında mes'ele-i diyete münkalib olacağından iktizâ-yı

şer‘îsinin icrâsı husûsuna mübâderet eylemeniz fermânım olmağın divân-ı hümâyûnumdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr u tesyâr olunmuşdur. İmdi keyfiyyet ma‘lûmunuz oldukda ber-minvâl-i muharrer amel ü hareketle icrâ-yı ahkâm-ı münîf-i şerî‘at-ı garrâya mübâderet ve alâ kile’t-takdireyn keyfiyyeti der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i‘lâm u işâret eylemeniz bâbında. Fî-evâhir-i RA sene (12)61.

[56/3]

Şerh 1: Itlâkıçün emr-i şerîf yazılmışdır. Fî-evâil-i C sene (1)261.

Hâlâ mülhakâtıyla Sayda vâlîsi vezîrim Mehmed Vecîhî Paşa *iclâluhû’*ya ve Kudüs-i şerîf kazâsına hüküm ki:

Fî’l-asl Der-sa‘âdet’im mütemekkinlerinden olub el-yevm Beyrut cânibinde bulunan Avadin oğlu Pedros nâm râhib mugâyir-i âyîn harekâtda bulunduğundan te’dîbi lâzım gelmiş olduğu beyânıyla ıslâh-ı nefs edinceye değin sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin tarafından mübâşire terfîkan Kudüs-i şerîf’de vâki‘ Ermeni milletine mahsûs Surp Agop manastırına nefy u iclâ olunub ıtlâkı husûsu memhûr-ı takrîr-i takdîmiyle istid‘â olunmadıkça müsâ‘ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu İstanbul ve tevâbi‘-i Ermeni patriki *iftihâr* Matyos Piskopos *dâmet rütbetuhû* südde-i sa‘âdetime memhûr-ı takrîr-i takdîmiyle istid‘â etmekden nâşî mûcebince mersûmun manastır-ı mezbûra nefy u iclâsı fermânım olmağın imdi mersûmu ma‘rifetinle ahz ve tarafından mübâşire terfîkan manastır-ı mezkûrda nefy u irsâle sarf-ı rü’yet eyleyesin ve sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin râhib-i mersûmu ol tarafa vusûlünde menfiyyen ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ’e-i ruhsatdan mübâ‘adet ve vusûlünü der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme inhâ vü iş‘âra müsâra‘at eylemen bâbında. Fî-evâhir-i RA sene (12)61.

[57/1]

Şerh 1: Mersûmu bi’l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i‘lâm ve şukka mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- selh-i C sene (1)261.

Şerh 2: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâil-i C sene (1)261.

Şerh 3: Sebîl-i tahliye olunduğunu nâtık vârid olan şukka mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 5 S sene (1)261.

Mülhakâtıyla Diyarbekir müşîri ve ma‘den-i hümâyûnum emîni vezîrim İsmâîl Paşa *iclâluhû'ya* ve Harpurut kazâsı nâ'ibine hüküm ki:

Harpurut kurâsından Abdulmesih? ve tevâbi‘-i Ermeni murahhasası sâbık Serkiz nâm râhib hilâf-ı tavr-ı ra‘iyyet ve mugâyir-i âyîn ü mezheb harekâta ictisâr etmiş ve her ne kadar nush u pend olunmuş ise de mütesâlih olmamış olduğundan bahisle mersûm ıslâh-ı nefs edinceye değin mahallinden mübâşire terfîkân Harpurut kazâsında kâ'in Ermeni milletine mahsûs Kalevanın? manastırına nefy u iclâ olunub ıtlâkı husûsu memhûr takrîriyle istid‘â olunmadıkça müsâ‘ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu İstanbul ve tevâbi‘-i Ermeni patriki *iftihâr* Matyos Piskopos *dâmet rütbetuhû* südde-i sa‘âdetime memhûr-ı takrîr-i takdîmiyle istid‘â etmekden nâşî mûcebince mersûmun manastır-ı mezbûra nefy u iclâsı fermânım olmağın imdi siz ki müşîr-i müşârun-ileyh ve nâ'ib-i mûmâ-ileyhümâsız mersûmu mübâşire terfîkan manastır-ı mezkûra irsâl ve menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsatdan mübâ‘adet ve vusûlünü der-bâr-ı şevket-karârıma inhâ vü iş‘âra müsâra‘at eylemeniz bâbında. Fî-evâil-i R sene (12)61.

[57/2]

Şerh 1: Sûr-ı hümâyûnda ıtlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâil-i C sene (1)261.

Mîr-i mîrân-ı kirâmımdan Adana eyâleti mutasarrıfı Ârif Paşa *Dâme ikbâluhû'ya* ve Zeytun kazâsı nâ'ibine hüküm ki:

Der-sa‘âdet'im mütemekkinlerinden ve Ermeni milletinden Mikail nâm râhib hilâf-ı tavr-ı ra‘iyyet ve mugâyir-i âyin ü mezheb harekâta ictisârı İstanbul ve tevâbi‘-i Ermeni patriki *iftihâr* Matyos Piskopos *dâmet rütbetuhû* tarafından inhâ olunduğuna mebnî bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince li-ecli't-te'dîb Sis'de kâ'in Ermeni milletine mahsûs manastıra nefy u iclâ olunmuş ise de râhib-i mersûmun harekât-ı sâbıkasından fârig olmamasıyla manastır-ı mezkûr râhibleri mersûmdan dilgîr ü müteneffir olarak tard u def‘i husûsuna müsâ‘ade-i seniyyem erzân kılınması niyâz u istirhâm eylediklerinden bahisle mersûm ıslâh-ı nefs edinceye değin sen ki Paşa'yı

müşârun-ileyhsin tarafından mübâşire terfîkan Zeytun kazâsına nefy u iclâ olunub ıtlâkı husûsu memhûr-ı takrîr-i takdîmiyle istid‘â olunmadıkça müsâ‘ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu Patrik-i mûmâ-ileyh bu def‘a bâ-takrîr istid‘â etmekden nâşî mûcebince mersûmun kazâ-i mezkûrda nefyi fermânım olmağın imdi mersûmu ol tarafda ma‘rifetinle ahz ve tarafından mübâşire terfîkan kazâ-i mezbûreye irsâle müsâra‘at eyleyesin ve sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin mersûmu ol tarafa vusûlünde menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ’e-i ruhsatdan mübâ‘adet ve vusûlünü Der-bâr-ı şevket-karârıma i‘lâma mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâil-i R sene (12)61.

[57/3]

Sivas nâ’ibine hüküm ki:

Trabzon kazâsında Ermeni murahhasası bulunan Asitâneli Bogos nâm râhibin hilâf-ı tavr-ı ra‘iyyet ve mugâyir-i âyin ve mezheb harekete ibtidârı İstanbul ve tevâbi‘-i Ermeni patriki *iftihâr* Matyos Piskopos *dâmet rütbetuhû* tarafından inhâ olunduğuna mebnî bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfimle li-ecli’t-te’dîb Sivas’da kâ’in Ermeni milletine mahsûs Surp Nişan’a nefy u iclâ olunmuş ise de râhib-i mersûm el-hâletu hâzihi ıslâh-ı nefs ederek harekât-ı vâkı‘asına külliyen nâdim olmuş ve ba‘d-ezîn ol makûle harekâtda bulunmayacağını dahi ta‘ahhüd etmiş olduğundan bahisle merhameten afv u ıtlâkı husûsuna müsâ‘ade-i seniyye erzân kılınması husûsu bu def‘a Patrik-i mûmâ-ileyh der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme memhûr-ı takrîr-i takdîmiyle istid‘â etmekden nâşî mûcebince mersûmun afv u ıtlâkı fermânım olmağın imdi râhib-i mersûmun cürmü afv kılındığı sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin ma‘lûmun oldukda fî-mâ-ba‘d ol makule hareketde bulunmaması gûş-ı hûşuna ifâde vü tefhîm birle tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâsıt-ı R sene (12)61.

[57/4]

Kütahya nâ’ibine hüküm ki:

Ba‘zı gûne harekâta nâ-sezâya ictisârına mebnî mukaddemce sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince li-ecli't-te’dîb Kütahya’ya nefy u tagrîb olunmuş olan Fidliyeli Mıstık ? nâm kimesne menfâsında zaruret ü sefâlete giriftâr olarak cerâyim vâkı‘asına nâdim ü

pişmân olmuş idiğüne binâ'en merhameten afv u ıtlâkı husûsuna müsâ'ade-i seniyyem erzân kılınması husûsu bâ-mazbata inhâ olunmuş ve ber-vech-i istid'â afv u ıtlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûru bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müfti'l-enâm olan Mekkî-zâde Mevlânâ Mustafa Asım *edâma'llâhû te'âlâ fezâ'ilehû* taraflarından dahi işâret kılınmış olmağla işâretleri mûcebince merkûmun ıtlâkı fermânım olmağın imdi sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin keyfiyyet ma'lûmun oldukda fî-mâ-ba'd hilâf-ı rızâ hareketde bulunmamasını gûş-ı hûşuna gereği gibi ifâde vü tefhîm birle kayd-ı nefyden tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâsıt-ı R sene (12)61.

[58/1]

Şerh 1: Bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm ve şukka mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 28 B sene (12)61.

Şerh 2: Aflarıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâhir-i ZA sene (12)62.

Mütehayyizân-ı mîr-i mîrân-ı kirâmımdan Bolu eyâleti mutasarrıfı el-Hâc Ahmed İzzet Paşa *dâme ikbâluhû*'ya ve Bozcaada nâ'ibine hüküm ki:

Sinop sancağı dâhilinde kâ'in Boyâbâd kazâsı müdîri esbâk Lü'lülü? oğlu Halîl nâm şahıs mugâyir-i rızâ-yı şâhânem harekât-ı reddiyeye ibtidâr ve rüfekâsından Tıraşlı? oğlu Ali ve Gugukcu? Mahmûd ve sâ'ir bâ'zı sebük-magzân ile envâ'-i fazâhâta ictisâr etmiş oldukları ve merkûmûnun elli sekiz senesi bekâyâsından zimmetleri olan altmış dört bin bu kadar guruşun istîfâsına vâki emvâlleri olduğu ve sene-i merkûm bekâyâsından bir takım kesânın zimmetlerinde dahi haylice emvâl-i mîriyye olarak bunların istihsâli emlâk u arâzîlerinin fürûhtuna mütevakkıf bulunduğu ve ahâlî-i kazâ kendülerinden dilgîr ü müteneffir bulundukları bu def'a bâ-mazbata inhâ vü iş'âr olunmuş ve emvâl-i hazînenin telef ü sirkadden vikâyesi vâcibeden bulunmuş bulunduğu beyânıyla icrâ-yı iktizâsı husûsu vükelâ-yı fihâm-ı saltanat-ı seniyyemden mâliye nâzırı Düstûr-ı mükerrem müşîr-i müfahham nizâmü'l-âlem-i müşîr-i hilâfet-semîrim Safvetî Paşa *iclâluhû* tarafından ifâde vü inbâ olunmuş ve merkûmların mütecâsir oldukları harekât-ı reddiyeleri kendülerine azîm-i töhmet ü kabahat olarak te'dîb ü terbiyeleri lâzım geldiği misillü emvâl-i mîriyyenin bunların zimmetlerine te'hîri ber-vech-i tecviz olunur mevâddan olmadığına ve bu makûle zimmetine emvâl-i mîriyye geçürmeğe cesâret edenlerin muhâkemeleri bi'l-icrâ tebeyyün eden emvâl-i

nakd-i mevcûdu olmadığı hâlde emvâl ü emlâkından istîfâ ile kendüsi fî-mâ-ba‘d mesâlih-i Devlet-i Aliyye’ mde istihdâm olunmamak şartıyla şahsına ve derece-i cünhasına göre nefy u tagrîb ve vâz‘-ı kürek misillü mücâzât ile te’dîb kılınmaları usûl-i kânûniyye iktizâsından ve merkûmların ol vechle zimmetleri sâbit ü mütehakkık olarak kendüleri dahi uygunsuz makûleden bulunduğuna binâ’en gerek merkûmların ve gerek sâir bu misillü zimmetlerinde akçe bulunanların zimmet-i mütebeyyîneleri ber-mûcib-i kânûn bâ-tahsîl merkûmûn Halîl ve Ali ve Mahmud’un tebdîlen Bozcaada’ya nefy u tagrîb kılınmaları ve fî-mâ-ba‘d kazâ-i mezbûre gidemeyecekleri bildirilerek hânelerinin nakli husûsunda kendüleri …olunmaları bâbında emr-i şerîfim sudûru Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde kılınmış ve ol vechle icrâsına irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı mülûkânem-i mehâbet-rîz sünûh-ı sudûr olmuş olmağla sen ki Paşa-yı müşârun-ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfimde merkûmûnun zimmet-i mütebeyyîneleri ber-minvâl-i muharrer tahsil ve cânib-i hazîne-i şâhâneme irsâl u tesyîl olunarak kendülerinin nizâmı vechle kazâ be-kazâ Bozcaada’ya nefy u irsâlleri husûsuna sarf u rü’yet ve kendüleri istedikleri hâlde hânelerinin nakline dahi irâ’e-i ruhsât eylemen fermânım olmağın Divân-ı hümâyûnumdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr u tesyâr olunmuşdur. İmdi keyfiyyet ma‘lûmun oldukda ber-minvâl-i muharrer amele ü harekete müsâra‘at eyleyesin ve sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin vusûllerinde merkûmûnu ol tarafda mü’ebbeden menfiyyen meks u ikâmet itdirüb hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketlerine irâ’e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûllerini Der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i‘lâm u iş‘âra mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâsıt-ı R Sene (12)61.

[58/2]

Hâlâ Vidin eyâleti vâlîsi vezîrim Hayreddin Paşa *iclâluhû’*ya ve Lofça kazâsı nâ’ibi ve müftîsine ve a‘zâ-yı meclis *zîde kadruhûm’*a hüküm ki:

İzladi kazâsına tâbi‘ Pederob? karyesi re‘âyasından olub kazâ-i mezbûr civârında bundan akdem maktûlen hâlik bulunan Vilco zimmînin verâseti zevce-i metrûkesi Ratbo Nasrâniyye ile sagîr oğulları Gorgi ve Metco ve sagîre kızı Döne’ye ve hâlik-i mersûmun refîki olub kezâlik mahall-i mezkûrda maktûl bulunan Metco zimmînin verâseti dahi zevce-i metrûkesi Meto Nasrâniyye ile sagîr oğlu İvan ve sagîre kızı Sone’ye münhasıra olduğu ba‘de’t-tahakkuku’ş-şer‘î maktûlân-ı mersûmânın zevceleri

mersûmânân herbiri asâleten ve velâyeten meclis-i şer‘-i şerîfde Litce? karyesi mütemekkinlerinden İbrâhîm nâm Kıbtî ile hîn-i terâfu‘larında Kıbtî-i merkûm refîki olub ahz u girift olunarak el-yevm mahbûs bulunan İlço ve İvan ve henüz der-derst olmayan diğer refîki Besertiko nâm şakînin i‘âneleriyle mahalle-i mezbûrda mûrisleri mersûmânı âlât-ı cârihadan bıçak ile boğazlarından bi-gayr-i hakkın amden zebh u katl eylediğini mukırrân akd? olunan meclis-i şer‘de bi’t-tav‘ ikrâr etmiş olduğundan bahisle Kıbtî-i merkûm hakkında mûcib-i şer‘îsi olan kısas icrâsı lede’d-da‘vâ ve’s-su’âlle Kıbtî-i merkûm husûs-i mezkûru külliyen inkâr etmiş ise de müdde‘inân-ı mersûmnân ber-vech-i muharrer müdde‘âlarını makbûl eşhâde ve ma‘lûm olan iki nefer kimesne şehâdetleriyle ber-nehc-i şer‘î isbât eylemiş olunan mûcebince müdde‘inân-ı mersûmnânın muvâcehelerinde Kıbtî-i merkûmun kısasına hükm-i şer‘î lâhik olmuş olduğu bâ-i‘lâm u mazbata ifâde vü iş‘âr olunmuş ve mazmûn-ı i‘lâm muvâfık-ı şer‘-i şerîf olmağla zevcinân-ı mersûmnân afv etmedikleri hâlde kâtil-i merkûm huzûrlarında ber-nehc-i şer‘î kısas olunmak ve rüfekâsı mersûmların katlden i‘âneleri tebeyyün olduğu takdîrde mersûmlar dahi ta‘zîr kılınmak lâzım geldiği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i‘lâma tahrîr ü ibrâr kılınmış olmakdan nâşî cezâ kânûnnâme-i hümâyûnum mûcebince keyfiyyet cânib-i celîlü’l-menâkıb-ı mülûkânemden ba‘de’l-istizân ber-mantûk-ı kayd-ı fetvâhâne müdde‘înân-ı mersûmnân bundan böyle dahi afv etmedikleri hâlde huzûrlarında kâtil-i merkûmun icrâ-yı kısas ve müdde‘înân-ı mersûmnân kâtil-i merkûmu afv ederler ve yâhûd sulh olurlar ise ol sûretlerde kısas-ı sâkıt ve mes’ele-i sigâr haklarında diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsi bi’l-icrâ kâtil-i merkûmun mahbesde tevkîfiyle keyfiyyetin bâ-i‘lâm u mazbata bu tarafa iş‘âr u inhâsı ve merkûmun rüfekâsından olub henüz der-dest olunmadığı inhâ olunan mersûm Besertiko zimmî dahi her ne hâlde ise bi’t-taharrî ele getürilerek diğer ahz u girift olunmuş olan mersûmân İlço ve İvan ile berâber müdde‘îyân-ı mersûmnân ile bi’t-terâfu‘ mersûmların mâdde-i katlde kâtil-i merkûma i‘âneleri sâbit ü mütehakkık olduğu sûretde mersûmlar mu‘ayyen olacaklarından cünha ve müddet-i mu‘ayenelerini mübeyyîn nizâmen yerlerine tezkireler i‘lâmıyla habsleri târihinden i‘tibâren mahallinde pranga-bend olarak bir sene müddet içün hidemât-ı süfliyyede bi’l-istihdâm müddetlerin hitâmında sebîllerinin tahliyesi bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı husûsu Meclis-i Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şehriyârânem-i mehâbet-rîz sünûh u sudûr olmuş olmağla siz vâlî-i müşârun-ileyh ve nâ’ib ve sâ’ir mûmâ-

ileyhümâsız ber-minvâl-i muharrer müdde‘înân-ı mersûmnân bundan böyle dahi afv etmedikleri hâlde huzûrlarında kâtil-i merkûmun **[59]** icrâ-yı kısas ve müdde‘înân-ı mersûmnân kâtil-i merkûmu afv ederler veyâ sulh olurlar ise ol sûretlerde kısas-ı sâkıt ve mes’ele sigâr haklarında diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsi bi’l-icrâ kâtil-i merkûmun mahbesde tevkîfiyle keyfiyyet bâ-i‘lâm u mazbata bu tarafa inhâsı ve merkûmun rüfekasından olub henüz der-dest olunmadığı inhâ olunan mersûm Besertiko zimmînin dahi her ne hâlde ise bi’t-taharrî ele getürilerek mersûmân İlço ve İvan ile berâber müdde‘înân-ı mersûmnân ile bi’t-terâfu‘ mersûmların mâdde-i katlde kâtil-i merkûma i‘âneleri tebeyyün ü mütehakkık olur ise ber-vech-i muharrer cünha vü müddet-i mu‘ayyenelerini mübeyyin nizâmen yerlerine tezkireler i‘lâmıyla habsleri târihinden i‘tibâren mahallinde pranga-bend olarak bir sene müddet hidemât-ı süfliyyede bi’l-istihdâm müddetleri hitâmında sebîllerinin tahliyesi husûslarına mübâderet eylemeniz fermânım olmağın divân-ı hümâyûnumdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr u tesyâr olunmuşdur. İmdi keyfiyyet ma‘lûmunuz oldukda ber-minvâl-i muharrer amel ü hareketle ahkâm-ı münîf-i şerî‘at-ı garrâya mübâderet ve alâ kile’t-takdireyn keyfiyyeti der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i‘lâm u işâret eylemeniz bâbında. Fî-evâil-i R sene (12)61.

[59/1]

Tekfurdağı nâ’ibine hüküm ki:

Cünha-i vâkı‘a-i ma‘lûmesine mebnî mukaddemce Meclis-i Ahkâm-ı Adliyye’m karârı ve müte‘allik olan emr ü irâde-i seniyye-i mülûkânem muktezâsı üzre sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince li-ecli’t-te’dîb İznikmid’e nefy u tagrîb olunmuş olan mahalle kahyâsı Tanaş nâm zimmînin merhameten afv u ıtlâkı husûsu zevcesi tarafından bâ-arz-ı hâl istid‘â vü niyâz olunmuş ve keyfiyyet Meclis-i Ahkâm-ı Adliyye’me lede’l-havâle mersûm ile babası Setesebos? ve diğer refikâlarının Hasköy’de vuku‘ bulan mu‘âmelât-ı … dolayı iş bu sene-i mübâreke-i evâsıt-ı muharreminde mersûm Tanaş İznikmid’e ve babası mersûm dahi Tekfurdağı’na bilâ-müddet nefy u iclâ ve diğer refikâları dahi bilâ-nefyye? vâz‘ u ilkâ oldukları kuyûddan müstebân olduğuna ve müddet-i nefyleri üç mâha karîb ve kendülerine cezâ-yı kâfî olarak şimdiye kadar karîn-i terbiye olmuş olacaklarına binâ’en mersûm Tanaş ile berâber babası mersûmun dahi merhâmeten afv u ıtlâkları husûsu bi’t-tensîb ol bâbda lâzım gelen iki kıt‘a emr-i şerîfimin ısdârı Meclis-

i Vâlâ-yı mezkûrdan bâ-mazbata ifâde vü inbâ kılınmış ve ol vechle mersûmânın merhameten afv u ıtlâkları husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem müte‘allikiyle ol bâbda (emr-i) hümâyûn-ı şehriyârânem merhamet-rîz-i sünûh u sudûr olarak muktezâ-yı münifî üzre mersûm Tanaş içün diğer emr-i şerîfim takrîr kılınmış olmağla babası mersûmun dahi afv u ıtlâkı fermânım olmağın imdi sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin keyfiyyet ma‘lûmun oldukda mersûmun kayd-ı nefyden tahliye-i sebîline mübâderet eyleyesin. Fî- evâhir-i R (12)61.

[59/2]

İznikmid nâ’ibine hüküm ki:

Cünha-i vâkı‘a-i ma‘lûmesine mebnî mukaddemce Meclis-i Ahkâm-ı Adliyye’m karârı müte‘allik olan emr ü irâde-i seniyye-i mülûkânem muktezâsı üzre sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince li-ecli’t-te’dîb İznikmid’e nefy u tagrîb olunmuş olan mahalle kahyâsı Tanaş nâm zimmî menfâsında ve evlâd u ıyâli bu tarafda sefîl ü ser-gerdân ve merâhim ü işfâk-ı seniyyeme şayân olduklarından mersûmun merhameten afv u ıtlâkı hususu bâ-arz-ı hâl niyâz u istid‘â olunmuş ve mersûmun müddet-i nefy üç mâha karîb olarak şimdiye kadar kabûl-i terbiye etmiş olduğu melhûz bulunmuş idüğüne merhameten afv u ıtlâkı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı mezkûrdan bâ-mazbata ifâde vü inbâ kılınmış ve ol vechle mersûmun merhameten afv u ıtlâkı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şehriyârânem merhamet-rîz-i sünûh u sudûr olmuş olmağla mûcebince mersûmun ıtlâkı fermânım olmağın imdi sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin keyfiyyet ma‘lûmun oldukda kayd-ı nefyden tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında. Fî- evâhir-i R (12)61.

[59/3]

Gelibolu nâ’ibine hüküm ki:

Manastır vücûhundan ve Dergâh-ı mu‘allâm kapucubaşılarından olub cünha-i vâkı‘asına mebnî mukaddemce Meclis-i Ahkâm-ı Adliyye’m karârı üzre sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince Gelibolu’ya nefy u iclâ olunmuş olan Hacı İbrâhîm *dâme mecduhû’*nun müsinn ü ihtiyâr olduğu ve müddet-i nefy haylice vakit olarak ıslâh-ı nefs etmiş idüğü cihetiyle merhameten afv u ıtlâkına müsâ‘ade-i seniyyem erzân kılınması husûsu

Rumeli ordu-yı hümâyûnum müşîri düstûr vezîrim Mehmed Reşîd Paşa *iclâluhû* tarafından bâ-tahrîrât inhâ ve merkûmun müddet-i nefy dört mâha karîb olarak şimdiye değin ıslâh-ı nefs etmiş olacağına mebnî merhameten afv u ıtlâkı Meclis-i Vâlâ-yı mezkûrdan **[60]** dahi bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle afv u ıtlâkı husûsuna irâde-i aliyyem ta‘alluk etmiş olmağla mûcebince mûmâ-ileyhin afv u ıtlâkı fermânım olmağın imdi sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin keyfiyyet ma‘lûmun oldukda fî-mâ-ba‘d hilâf-ı rızâ-yı şâhânem hareketde bulunmamasını kendüsine ifâde vü tefhîm birle kayd-ı nefyden tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâhir-i R (12)61.

[60/1]

Şerh 1: Sûr-ı hümâyûnda ıtlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâil-i C sene (1)261.

Mîr-i mîrân-ı kirâmımdan Kudüs-i şerîf ve Gazze ve Nablus sancakları mutasarrıfı Ali Paşa *dâme ikbâluhû*’ya ve Kayseri kazâsı nâ’ibine hüküm ki:

Ermeni milletinden ve fi’l-asl Kayseri mütemekkinlerinden olub el-yevm Yafa dâhilinde bulunan Taytusi nâm râhib hilâf-ı tavr-ı ra‘iyyet ve mugâyir-i âyîn ü mezheb harekâta ictisâr etmiş ve her ne kadar kendüsine nush u pend olunmuş ise de mütenebbih olmayarak harekât-ı sâbıkasında ısrâr etmiş olduğundan bahisle ıslâh-ı nefs edinceye değin sen ki Paşa-yı müşârûn-ileyhsin tarafından mübâşire terfikan Kayseri kazâsında kâ’in Ermeni milletine mahsûs manastıra memhûr-ı takrîr-i takdîmiyle istid‘â etmekten nâşî mûcebince mersûmun manastır-ı mezbûre nefy u iclâsı fermânım olmağın imdi mersûmu ma‘rifetinle ahz ve tarafından mübâşire terfikan manastır-ı mezkûra nefy u irsâle mübâderet eyleyesin ve sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin râhib-i mersûmu ol tarafa vusûlünde manastır-ı mezbûrda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ’e-i ruhsatdan mübâ‘adet ve vusûlünü der-bâr-ı şevket-karârıma inhâ ve iş‘âra müsâra‘at eylemen bâbında. Fî-evâhir-i R sene (12)61.

[60/2]

Mülhakâtıyla Selânik müşîri vezîrim Mehmed Vâsıf Paşa i*clâluhû’ya* ve Istabl-ı âmire müdîrliği pâyesini hâ’iz dergâh-ı mu‘allam kapucubaşılarından Drama kâ’im-makâmı

Mustafa *zîde uluvvuhû'*ya ve Drama nâ'ib ve müftîsi *zîde ilmuhûmâ'*ya ve a'zâ-yı meclis-i memleket *zîde kadruhûm'*a hüküm ki :

Drama kâ'im-makâmlığı dahilinde kâ'in Sultanyeri kazâsına tâbi' Elbakî cırgasında? vâki' Himmetniş? oğulları karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem katîlen müteveffiye olan Hazele bint-i Halîl nâm hâtunun verâset-i oğlu İbrâhîm nâm sagîr ile Mehmed ve babası Halîl ve vâlidesi Gülsüm bint-i Ahmed'e inhisârı ba'de't-tahakkuku'ş-şer'î sagîr-i merkûm İbrâhîm'in vasîsi Emîn nâm kimesne ile verese-i kibâr-ı mezbûre meclis-i şer'-i şerîfde Gülsüm bint-i Halîl nâm hatunla muvâcehesinde mezbûre Gülsüm mûriseleri Hazele'nin bi-gayr-i hakkın amden balta ile darb u şakk idüb müte'essiren fevt olduğundan kısasını lede'd-da'vâ ve'l-istintâk mezbûre Gülsüm dahi bi-gayr-i hakkın amden balta ile başına darb u müte'essireten i'dâm eylediğini tâbi'aten ikrâr eylemiş olduğundan hakkında kısas lâzım geldiği bâ-i'lâm u mazbata ifâde vü iş'âr olunmuş ve me'âl-i i'lâma nazaran kâtile-i mezbûre maktûle-i merkûme-yi amden cerh ü katl eylediğini tâbi'aten ikrâr etmiş olmağla bu sûretlerde verese-i maktûle afv etmedikleri hâlde kâtile-i mezbûre huzûrlarında ber-nehc-i şer'î kısas olunmak lâzım geldiği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i'lâma tahrîr ü işâret kılınmış olmakdan nâşî cezâ kânûnnâme-i hümâyûnum mûcebince keyfiyyet cânib-i celîlü'l-menâkıb-ı mülûkânemden ba'de'l-istizân bundan böyle verese-i mezbûre afv etmedikleri hâlde huzûrlarında kâtile-i mezbûrenin icrâ-yı kısas ve verese-i mezbûre cümleten veyâ içlerinden birisi kâtile-i mezbûreyi kısasdan afv eder ve yâhud sulh olur ise kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağından îcâbât-ı şer'îsinin icrâsı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı husûsu Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şehriyârânem-i mehâbet-rîz sünûh u sudûr olmuş olmağla siz ki müşîr-i müşârun-ileyh ve kâ'im-mâkam ve nâ'ib ve müftî ve sâ'ir mûmâ-ileyhümâsız ber-minvâl-i muharrer verese-i mezbûre afv etmedikleri hâlde huzûrlarında kâtile-i mezbûrenin icrâ-yı kısası ve verese-i mezbûre cümleten veyâ içlerinden birisi kâtile-i mezbûreyi kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer'îsinin bi'l-icrâ keyfiyyet Der-sa'âdet'ime iş'âr u inhâ olunması husûsuna mübâderet eylemeniz fermânım olmağın divân-ı hümâyûnumdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr u tesyâr olunmuşdur. İmdi keyfiyyet ma'lûmunuz oldukda ber-minvâl-i muharrer amel ü hareketle icrâ-yı ahkâm-ı münîf-i

şerî‘at-ı garrâya müsâberet ve alâ kile’t-takdireyn keyfiyyeti der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i‘lâm u işâret eylemeniz bâbında. Fî-evâhir-i R sene (12)61.

[60/3]

Şerh 1: Sûr-ı hümâyûnda afv u ıtlâklarıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâsıt-ı B sene (1)261.

Mütehayyizân-ı ricâl-i devlet-i aliyyemden Dîvân-ı De‘âvî nâzırı Mustafa Mazlûm Bey *dâme uluvvuhû’*ya ve Gelibolu nâ’ibine hüküm ki:

Talebe-i ulûmdan ve Sultan Ahmed Medresesi sâkinlerinden olub el-yevm bâb-ı müşîrde mahbûs Geredeli Mehmed ve Çerkeşli Ali nâm kimesneler ırz u edebleriyle meşgûl olmayub talebe-i ulûmiyye gayr-ı lâyık harekât-ı nâ-marziyyeye ictisârlarından başka zâbıtî bulunan müderrisi medreseye adem-i itâ‘at ve ahâliye itâle-i lisân …darbe cür’et eylediklerinden kendülere nush u pend olunmuş ise de kabûl eder makûleden olmayub te’dîb ü terbiyeye şâyan olduklarından merkûmânın li-eclî’t-te’dîb Gelibolu’ya nefy u tagrîbleri bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı husûsu bi’l-fi‘l Şeyhü’l-islâm ve Müfti’l-enâm olan Mekkî-zâde Mevlânâ Mustafa Asım *edâma’llâhû te‘âlâ fezâ’ilehû* işâret etmeleriyle işâretleri mûcebince merkûmânın Gelibolu’ya nefy u tagrîb olunmaları fermânım olmağın divân-ı hümâyûnumdan mahsûsen iş bu emr-i şerîfim ısdâr olunmuşdur. İmdi (sen ki) nâzır-ı mûmâ-ileyhsin merkûmânı ma‘rifetinle mahbesden celbiyle nizâmı vechle Gelibolu’ya nefy u irsâle müsâra‘at eyleyesün ve sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde merkûmânı ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâklarından mücânebet ve mahall-i âhara hareketleri lâzım gelir ise mes’ûl u mu‘ateb olacağını bilüb ana göre muhâfazaları emrine takayyüd ü dikkat ve vusûllerini Der-sa‘âdet’ime i‘lâma mübâderet eylemen bâbında. Fî-Evâil-i CA sene (12)61.

[61/1]

Şerh 1: Merkûmânı mahall-i menfâlarına bi’l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet itdirildiklerini nâtık vârid olan i‘lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 22 CA sene (1)261.

Şerh 2: Sûr-ı hümâyûnda ıtlâklarıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâsıt-ı B sene (1)261.

Bir sûreti yine nâzır-ı mûmâ-ileyhe ve Kal‘a-i Sultâniyye nâ’ibine [ ]

Talebe-i merkûmdan ve medrese-i mezkûr sâkinlerinden Adalı Tâhir ve Saffet? Ni‘met nâm kimesnelerin Kal‘a-i Sultâniyye’ye nefy u iclâları bâbında. Aslı gibi.

[61/2]

Şerh 1: Konya’ya tahvîl-i menfâsıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâhir-i B sene (1)261.

Bir sûreti yine nâzır-ı mûmâ-ileyhe ve Şücâeddin kazâsı nâ’ibine [ ]

Merkûmûndan Şücâeddin kazâlı İbrâhîm nâm kimesnenin vilâyeti olan kazâ-i mezbûra nefy u tagrîbleri zımnında. Kezâlik.

[61/3]

Tokad nâ’ibine hüküm ki :

Arabgir kazâsında mütemekkin Ermeni milleti kabz-ı mâlı bulunan Kazkancı?oğlu Haci Karabet nâm zimmînin hilâf-ı rızâ harekete ictisârı inhâ olunduğuna mebnî bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince li-ecli’t-te’dîb Tokad kazâsına nefy u iclâ olunmuş ise de mersûmun vilâyeti cânibinde ıyâl u evlâdı sefîl ü ser-gerdân ve kendüsü dahi harekât-ı vâkı‘asından külliyen nâdim u pişmân olmuş ve ba‘d- ezîn umûr-ı memlekete karışmayacağı dahî ta‘ahhüd eylediği ihbâr kılınmış olduğundan bahisle afv u ıtlâkı husûsuna müsâ‘ade-i aliyyem erzân kılınması husûsu İstanbul ve tevâbi‘-i Ermeni patriki *iftihâr* Matyos Piskopos *dâmet rütbetuhû* südde-i sa‘âdetime memhûr-ı takrîr-i takdîmiyle istid‘â etmekden nâşî mûcebince mersûmun afv u ıtlâkı fermânım olmağın imdi mersûmun cürmü afv u ıtlâk kılındığı sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin ma‘lûmun oldukda şart-ı ıtlâkını ifâde vü tefhîm birle kayd-ı nefyden tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâsıt-ı CA sene (12)61.

[61/4]

Gelibolu nâ'ibine hüküm ki:

Kal'a-i Sultâniyye kazâsı ahâlisinden olub cünha-i vâkı'asına mebnî mukaddemce Meclis-i Ahkâm-ı Adliyye'm karârı ve müte'allik olan emr-i hümâyûn-ı şâhânem muktezâ-yı münîfî üzre sâdır olan emr-i şerîfimle Gelibolu'ya nefy olunmuş olan Müftîzâde Sa'id'in pederi müsinn ü ihtiyâr ve sefâlete dûçâr olduğundan bahisle afv u ıtlâkı husûsu bâ-arz-ı hâl niyâz u istirhâm olunmuş ve merkûmun müddet-i nefy dört mâha karîb olarak cünhasına cezâ-yı kâfî görünmüş olmakdan nâşî merhameten afv u ıtlâkına müsâ'ade-i merâhimâde-i şâhânem erzân kılınması Meclis-i Vâlâ-yı mezkûrdan bâ-mazbata ifâde vü inbâ kılınmış ve ol vechle merkûmun ıtlâkı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şevket-mâkrûn-ı şâhânem merhamet-efrâz-ı sünûh u sudûr olmuş olmağın sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin keyfiyyet ma'lûmun oldukda merkûmun fî-mâ-ba'd hilâf-ı rızâ hareketde bulunmaması husûsunu kendüsine ifâde vü tefhîm birle kayd-ı nefyden tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâsıt-ı CA sene (12)61.

[61/5]

Bir sûreti Bozcaada nâ'ibine [ ]

Ahâlî-i merkûmdan Çanakcı İsmâîl'in kendüsi menfâda ve ıyâli dahi memleketinde dûçâr-ı sefâlet olduğundan bahisle afv u ıtlâkı zımnında. Aslına tatbîken.

[61/6]

Şerh 1: Mûmâ-ileyhin Suruş'a tahvîl-i menfâsiçün fî- evâil-i ZA sene (12)62 târihinde emr-i âlî yazılmışdır.

Şerh 2: Mûmâ-ileyhin menfâsı mahalline bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet itdirildiklerini nâtık Zağferanbolu kazâsı nâ'ibi Müftîzâde İbrâhîm Efendi'nin vârid olan bir kıt'a i'lâmı me'âli bâ-fermân-ı âlî kaydı bâlâsına şerh verildi. Fî- 24 CA sene (1)261.

Şerh 3: İş bu kaydın diğer şerhi şukkadadır.

Mütehayyizân-ı ricâl-i devlet-i aliyyemden Dîvân-ı De‘âvî nâzırı Mustafa Mazlûm Bey *dâme uluvvuhû'*ya ve Zağferanbolu kazâsı nâ'ibine hüküm ki:

Der-sa‘âdet'imde ikâmet etmekde olan Cebel-i Dürz emîri esbak Mîr Beşîr Şihâb'ın def‘a âhir-i mahalle nakl u teb‘îdi lâzım gelmiş olduğundan Zağferanbolu kazâsı'nda ikâmet etmek üzre irsâli husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şevket-makrûn-ı pâdişâhânem-i mehâbet-rîz sünûh u sudûr olmuş olmağla sen ki nâzır-ı mûmâ-ileyhsin merkûmu ahz ve Divân-ı De‘âvî çavuşlarından mübâşir ta‘yîn kılınan [ ] ve [ ] çavuşlara terfîkan Zağferanbolu'ya nefy u irsâle müsâra'at eyleyesin ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin ol tarafda vusûlünde merkûmu menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsatdan mücânebetle kendüsinin ve gerek ta‘allukâtından kimesne ile muhâbere ve mukâtebe edememesi esbâbının istihsâline dikkât ve vusûlünü Çavuş-ı merkûm mu‘âvedetiyle der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i‘lâm u işâret eylemen bâbında. Fî-evâhir-i CA sene (1)261.

Ek 1:

Mukaddemâ emr ü iş‘âr buyrulduğu üzre müte‘allik buyrulan irâde-i seniyye-i mülûkâne mûcebince Zağferanbolu kazâsına nakl u irsâl olunan Cebel-i Dürz emîri esbâk Mîr Beşîr'in hidmetinde bulunan sekiz nefer hatun ile onüç nefer teba‘ve dokuz nefer mensûbâtı bu def‘a mahsûsen çâvûş mübâşeretiyle kazâ-i mezbûre i‘zâm kılınmış ve isim ve şöhretlerini mübeyyin bir kıt‘a pusulası dahi leffen gönderilmiş olmağla mezbûrların dahi mîr-i merkûm ile kazâ-i mezbûrda ikâme ve iskânlarıyla kimesne ile ihtilât u muhâbere ve mükâtebe edememeleri esbâbının istikmâline i‘tinâ kılınması irâde-i aliyyesini nâtık hâme-pirây efham u ibcâl olan emir-nâme-i sâmî-i hazret-i vekâlet-penâhîleri me'âl-i lâzımü'l-imtisâli? karîn-i müdrike-i abîdânemiz olmuş ve pusula-i mersûle-i mezkûre vürûd etmeyerek neferât-ı mezbûre dahi İzmid'de mîr-i merkûme iltihâk etmesiyle mîr-i merkûmun mukaddem u mu'ahhar ihrâc etdirilen tevâbi‘at u mensûbâtı yekdiğerlerinden tefrik ü ma‘lûm olamamış ise de Bolu'da ta‘dâd etdirilerek ism ü eşkâllerini mübeyyin tanzîm birle leffen hak-pây-ı.…takdim kılınan pusulada memhûr olduğu vechle sekiz nefer mensûbâtı ile yirmi sekiz nefer tebâ‘ ve on nefer hatunla mîr-i merkûm ile cem‘an kırk yedi nefere tâbi‘ olmuş ve cümlesi evvelce mîr-i merkûmun ısdârına me'mûr buyurulmuş olan iki nefer çâvûş teslîmen ve mikdâr-ı vâki cebelüye terfîkan kazâ-i mezbûr tarafına tesyâr u îcâb-ı hâli dahi ber-veche diğer

Viranşehir kâ'im-makâmı vekili bendelerine iş'ar olunmuş ve mu'ahharan me'mûr buyurulmuş olan çâvûş-ı merkûm dahi i'âde kılınmış olduğundan şifahen sâdır olan fermân-ı âlî mûcebince iş bu şukka ve defter kaydı bâlasına şerh verildi. Fî-7 B sene (1)261.

Aded/1 Uzunca boylu ak sakallı Mir Beşir b.Kâsım sinn-i 78	**Aded / 2** Oğlu uzun boylu kara bıyıklı Mîr-i Kâsım sinn-i 56	**Aded / 3** Diğer oğlu orta boylu kır bıyıklı Mîr Halîl sinn-i 50	**Aded / 4** Hafîdi orta boylu kara bıyıklı Mîr Mecîd b. Mîr Kâsım sinn-i 26	**Aded / 5** Diğer hafîdi sagîr mîr Reşîd b.Mîr Kâsım Sinn-i 10	**Aded/ 6** Diğer hafîdi orta boylu sarı bıyıklı Mîr Mahmûd b.Mîr Halîl Sinn-i 30	**Aded / 7** Diğer hafîdi orta boylu kumral bıyıklı Mîr Sa'id b. Mîr Halîl sinn-i 28
Aded / 8 Diğer hafîdi orta boylu kumral bıyıklı Mîr Sadullah b.Mîr Halîl sinn-i 21	**Aded / 9** Ammizâdesi orta boylu kara bıyıklı Mîr Mansur b. Mîr Hasan sinn-i 26	**Aded / 10** Teba'sı uzun boylu ak sakallı Mansur b. Şaval? sinn-i 65	**Aded / 11** Sarrafî uzunca boylu kır sakallı İstefan veled-i Talib Sinn-i 58	**Aded / 12** Mersûmun uşağı orta boylu kumral bıyıklı Avakis veled-i Miço Sinn-i 40	**Aded / 13** Diğer teba'sı Orta boylu kır bıyıklı Cebur?b. Mansur sinn-i 55	**Aded / 14** (Mir Kâsım teba'sı) Diğer teba'sı Orta boylu kumral bıyıklı İbrâhîm b. Nisul? Sinn-i 25
Aded / 15 Diğer teba'sı orta boylu kumral bıyıklı Yusuf b.Mîr Hüseyin sinn-i 35	**Aded / 16** Diğer teba'sı orta boylu ter bıyıklı Cerbes b.Abdullah sinn-i 21	**Aded / 17** (Mir Kâsım teba'sı) Diğer teba'sı Niğde kazâsında Kurdator ? mahallesinde Hamit oğlu Sava b.Petro sinn-i 13	**Aded / 18** (Mir Halîl teba'sı) Diğer teba'sı orta boylu kumral bıyıklı Halîl b.Mehves? sinn-i 48	**Aded / 19** (Yorgi)? Diğer teba'sı orta boylu kumral bıyıklı Hakel veled-i Kazanoz sinn-i 28	**Aded / 20** (Mir Kâsım teba'sı) Diğer teba'sı uzun boylu kır bıyıklı Yusuf b. Azer sinn-i 50	**Aded / 21** (Mir Mahmud teba'sı) Diğer teba'sı orta boylu sarı bıyıklı Yusuf b.? sinn-i 25
Aded / 22 Bu dahi Diğer teba'sı uzunca boylu kumral bıyıklı Yusuf b.Hayrullah sinn-i 35	**Aded / 23** Mir Beşîr teba'sı Harem kethüdâsı? uzun boylu sarı bıyıklı Mihail veled-i Sargut sinn-i 40	**Aded / 24** Bu dahi Diğer teba'sı uzunca boylu kumral bıyıklı Tanos b.Cercebes? sinn-i 24	**Aded / 25** Bu dahi Diğer teba'sı uzunca boylu kumral bıyıklı Cercebes? b. ? ZA sinn-i 25	**Aded / 26** Bu dahi Diğer teba'sı orta boylu kumral bıyıklı ? ZA?b. Zöhre sinn-i 25	**Aded / 27** Bu dahi Diğer teba'sı orta boylu kumral bıyıklı Alhor b.ZA.? sinn-i 24	**Aded / 28** Bu dahi Diğer teba'sı uzunca boylu kumral bıyıklı İstefan veled-i Tanos ? sinn-i 36
Aded / 29 Bu dahi Diğer teba'sı uzun boylu kumral bıyıklı Halîl b.Yusuf sinn-i 35	**Aded / 30** Bu dahi mîr Mecid teba'sı Diğer teba'sı orta boylu kumral bıyıklı Yusuf b.Sâlih sinn-i 30	**Aded / 31** Mir Sa'id..teba'sı Diğer teba'sı orta boylu kumral bıyıklı Tanus b.Hâlid sinn-i 25	**Aded / 32** Bu dahi Diğer teba'sı orta boylu kara bıyıklı Karahor? b.Yusuf sinn-i 25	**Aded / 33** Mîr Beşir teba'sı Diğer teba'sı orta boylu sarı bıyıklı Rüstem b. İlyas sinn-i 25	**Aded / 34** Bu dahi Diğer teba'sı orta boylu kumral bıyıklı Fâris b.Yusuf sinn-i 35	**Aded / 35** (Mîr Beşir'in gulâm-ı mu'tak) Diğer teba'sı orta boylu kumral bıyıklı Şâkir b.Abdullah sinn-i 35
Aded / 36 (Mîr Beşir'in gulâm-ı mu'tak) Gulâm-ı mu'tak zenci Uzun boylu ter bıyıklı Abdülmecid b. Abduh sinn-i 25			**Aded / 37** (Mîr Beşir'in teba'sı) Aşcısı? uzun boylu kara bıyıklı Yusuf b. Dâvûd Diyarbekirli sinn-i 25		Nisvân? tâ'ifesi Sinn-i 10	

[62/1]

Üsküdar'dan Zağferanbolu'ya varıncaya esnâ-yı râhda kâ'in kazâlar nâ'ib ve müftîleri *zîde ilmuhumâ* ve kazâ müdîrleri ve a'zâ-yı mecâlis ve sâ'ir iş erleri *zîde kadruhûm'*a hüküm ki:

Der-sa'âdet'imde ikâmet üzre olan Cebel-i Dürz emîri esbak Mîr Beşîr Şihâb bu def'a Zağferanbolu kazâsı'nda ikâmet eylemesi husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem müte'allik olarak mûcebince merkûmu Divân-ı De'âvî çâvûşlarından iki nefer çâvûşa terfîkan müte'allikâtıyla berâber kazâ-i mezkûre i'zâm u isrâ kılınmış olmakdan nâşî siz ki mûmâ-ileyhümâsız Üsküdar'dan kazâ-i mezkûra varıncaya esnâ-yı râhda her kangınızın taht-ı idâresinde kâ'in mahalle vâsıl olur ise yanlarına iktizâsı vechle zabtiye neferâtı terfik olunarak kazâ-be-kazâ birbirinize irsâl ve ol vechle mahall-i ikâmetine i'zâm u irsâl olunması husûsuna cümleniz tarafından ikdâm u dikkat olunmak fermânım olmağın divân-ı hümâyûnumdan mahsûsen iş bu emr-i şerîfim ısdâr u tesyâr olunmuşdur. İmdi keyfiyyet ma'lûmunuz oldukda ber-minvâl-i muhârrer amel u harekete ve mîr-i merkûmun ve gerek müte'allikâtının esnâ-yı râhda dahi kimesne ile muhâbere ü mekâtebe idememesi esbâbının istihsâliyle bir an evvel mahall-i ikâmeti olan mârrü'z-zikr Zağferanbolu kazâsına irsâline mübâderet eylemeniz bâbında. Fî-evâhir-i CA sene (1)261.

[62/2]

Zağferanbolu nâ'ibine hüküm ki:

Bolu sancağında kâ'in Hisarönü kazâsı nâ'ib-i sâbıkı olub hilâf-ı rızâ-yı şâhânem harekâta ibtidârına mebnî mukaddemce bâ-işâret-i şeyhü'l-islâmî sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince bilâ-müddet Zağferanbolu kazâsına nefy u iclâ kılınmış olan Hüseyin ducret ü sefâlete dûçâr olarak ve şimdiye kadar ıslâh-ı nefs ederek merhamet-i seniyyeye sezâ-vâr olmuş olduğu beyânıyla merhameten afv u ıtlâkı husûsu mütehayyizân-ı mîr-i mirân-ı kirâmımdan Bolu eyâleti mutasarrıfı el- Hâc Ahmed İzzet Paşa *dâme ikbâluhû* tarafından bâ-tahrîrât inhâ ve ol bâbda kazâ-i mezbûr meclisi tarafından verilen bir kıt'a mazbata dahi takdim ü isrâ kılınmış ve me'âl-i inhâya nazaran merkûm şimdiye kadar ıslâh-ı nefs ederek karîn-i terbiye olmuş olduğundan ve müddet-i nefy dahi dört mâha tecâvüz etmesiyle hakkında cezâ-yı kâfî görünmüş

idüğüne binâ'en merhameten afv u ıtlâkı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ kılınmış olduğundan ol bâbda lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı husûsunu Şeyhü'l-islâm ve Müfti'l-enâm olan Mekkî-zâde Mevlânâ Mustafa Asım *edâma'llâhû te'âlâ fezâ'ilehû* işâret etmeleriyle işâretleri mûcebince merkûmun afv u ıtlâkı fermânım olmağın imdi sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin keyfiyyet ma'lûmun oldukda fî-mâ-ba'd hilâf-ı rızâ hareketde bulunmaması kendüsine ifâde vü tefhîm birle kayd-ı nefyden tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâhir-i CA sene (12)61.

[62/3]

Karahisar-ı Şarkî nâ'ibine hüküm ki:

Hilâf-ı tavr-ı ra'iyyet ve mugâyir-i âyin ü mezheb harekâte ibtidârı Ermeni patriki tarafından inhâ olunduğuna binâ'en mukaddemce sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince Karahisar-ı Şarkî'ye nefy u iclâ olunmuş olan Tokad mütemekkinlerinden Hasrus oğlu Kigork nâm zimmî berâtlu Avrupa tüccârından olarak usûl-i ticaretine halel gelmekde idüğüne mebnî merhameten afv u ıtlâkı husûsu bu def'a bâ-i'lâm u inhâ vü istirhâm olunmuş olduğundan nâşî fî-mâ-ba'd li-ebed? uygunsuz bulunmamak şartıyla mersûmun menfâdan salıverilmesi fermânım olmağın imdi sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin mersûmun ol vechle merhameten afv u ıtlâkına müsâ'ade-i aliyyem erzân kılındığı ma'lûmun oldukda kayd-ı nefyden tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâil-i C sene (12)61.

[62/4]

Şerh 1: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâhir-i B sene (1)262.

Şerh 2: merkûmu mahall-i menfâsına bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan bâ-mazbata i'lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî kaydı bâlâsına (şerh) verildi. Fî- selh-i C sene (1)261.

Mütehayyizân-ı ricâl-i devlet-i aliyyemden Dîvân-ı De'âvî nâzırı Mustafa Mazlûm Bey *dâme uluvvuhû'*ya ve Ankara nâ'ibine hüküm ki:

Sarraf tâ'ifesinden Sefâ oğlu Damadi? Madaros zimmînin Boyabâd kazâsı vücûhundan Emin Bey nâm kimesne zimmetinde olan ma'lûmü'l-mikdâr matlûbu keyfiyyâtına dâ'ir e'âzim-i ricâl-i devlet-i aliyyemden Darbhâne-i âmirem nâzırı Mahmud Tahîr Bey *dâme uluvvuhû* tarafından takdîm olunan bir kıt'a takrîr Meclis-i muhâsebe-i maliyyeye lede'l-havâle mîr-i merkûm bâ-tahvîl deyni olan üç yük bu kadar bin guruş mahsûben nakden ve havâleten dört yük bu kadar bin guruş teslimâtı olduğuna dâ'ir mersûmun mührüyle memhûr irâ'e etmiş olduğu makbuz senedini sarraf-ı mersûm külliyen inkâr ve bir akçe makbûzu olmayub mîr-i merkûmda dokuz yük bu kadar bin guruş matlûbâtı olduğunu tezkâr eylemiş olmasıyla terfîkât? icâbesi bi'l-icrâ sened-i mezkûrun mührü bâ-…olduğu anlaşılarak mîr-i merkûm ba'de'l-irâ'e-i inkâra mecâli kalmayub bu bâbda sahtekârlığı …. olduğu tebeyyün etmiş ve mîr-i merkûmun hazîne-i celîle-i şâhâneme zimmeti ve sâ'ir kesâna deyni olduğundan anların dahi tesviyesi lâzımeden bulunmuş idüğünden îcâbının icrâsı husûsu vükelâ-yı fîhâm saltanat-ı seniyyemden mâliye nâzırı düstûr-ı müşîr-i sadâkat-semîrim Safvetî Paşa *iclâluhû* tarafından bâ-takrîr ifâde vü inbâ ve ol bâbda meclis-i mezkûrdan bi't-tanzim olunan bir kıt'a mazbata dahi ba's ü isrâ olunub sibâk-ı hâle nazaran mîr-i mezkûr fi'l-hakîka sahte? olarak merkûm dahi sahtekârlığı ikrâr etmiş olması cihetiyle te'dîb ü terbiyesi lâzım gelmiş ve bu makûlenin evrâkını taklîd eden sahtekârlık derece-i töhmetine göre üç aydan üç seneye kadar pranga-bend ve yâhûd nefy olunması kânûniyyetine emr-i fermân-ı ma'delet-ünvân-ı şâhânem şeref ta'alluk eden usûlü iktizâsından bulunmuş olduğuna mebnî mîr-i merkûmun dahi emsâlini terhîb zımnında li-ecli'te'dîb bir buçuk sene müddetle Ankara'ya nefy u tagrîb olunması bâbında emr-i şerîfim ısdârı ve düyûnunun tesviyesi zımnında keyfiyyetin nâzır-ı müşârun-ileye havâlesi Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bi't-tensîb ü mazbata ifâde kılınmış ve mûcebince icrâsına **[63]** irâde-i aliyyem müte'allik olarak îcâb-ı icrâ olunmuş olmağla sen ki nâzır-ı mûmâ-ileyhsin mîr-i merkûmu ahz u nizâmı vechle Ankara'ya nefy u irsâle sarf u rü'yet eyleyesin ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde mîr-i merkûmu ol tarafda bir buçuk sene müddet menfiyyen meks u ikâmet itdirüb hatve-i vâhide ve mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsattan mücânebet ve vusûlünü der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i'lâm u işâret ve müddet-i mezkûrenin hîn-i inkızâsında mîr-i merkûmun tahliye-i sebîliyle keyfiyyetin tekrâr i'lâm u iş'ârına mübâderet eylemen bâbında. Fî evâhir-i CA sene (12)61.

[63/1]

Şerh 1: Bursa'ya ayak basmamak şartıyla ıtlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâsıt-ı Ş sene (1)262.

Mütehayyizân-ı ricâl-i devlet-i aliyyemden Dîvân-ı De'âvî nâzırı Mustafa Mazlûm Bey *dâme uluvvuhû'*ya ve Tokad nâ'ibine hüküm ki:

Hama ahâlîsinden olub mahrûse-i Bursa'da Kuşbazlar hânında sâkin iken şiş yarasıyla mecrûhen vefât eden Köfteci el- Hâc Ömer bin Hasan nâm kimesnenin verâseti li-ebeveyn ammioğlu akkâm el- Hac Hamza Ali'ye inhisârı ba'de't-tahakkuku'ş-şer'î vâris-i merkûm tarafından maktûl-i mezbûrun kâtili olduğu şahîdeyn ile huzûr-ı şer'îde isbât olunan mahrûse-i mezbûrede mütemekkin Katolik milleti re'ayâsından Ohannes veled-i Drakoti nâm zimmînin icrâ-yı kısasına hükm-i şer'î lâhik olduğu mukaddemce bâ-i'lâm u mazbata inhâ olunmuş ise de mu'ahharan memleketince ba'zı gûne kîl u kâl tekevvün etmiş olmasıyla hakîkat-ı hâl zâhire ihrâc olunmak içün vâris-i merkûm ile kâtil-i mesfûr ve şâhidlerin Der-sa'âdet'ime celbi husûsu inhâ vü istid'â olunmuş ve keyfiyyet mukaddem-i celîl-i vekâlet-i mutlakam cânibinden bâ-tahrîrât mahalline iş'âr kılınmış olduğundan vâris-i merkûm ile kâtil-i mesfûr ve şâhidler bâ-i'lâm u tahrîrât Der-sa'âdet'ime inhâ olunarak bi'd-defa'ât Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'me celb ile su'âl ü istintâk olundukda mer'î-yi merkûm rızasıyla sulhe izhâr-ı rağbet eylemiş olduğundan cümlesi şer'-i şerîfe bi'l-irsâl vâris-i merkûm Hamza kasdî eylemediği kısas dâ'vâsından kâtil-i mersûm ile bi't-tav' ve'r-rızâ yigirmi bin guruş üzre sulh olarak ve bedel-i sulh-i mezkûru def'aten ve tamâmen ahz u kabz ederek maktûl-i merkûmun dem ve diyetine müte'allik amme-i davadan mersûmun zimmetini ibrâ vü ıskât eylediği cânib-i şer'-i şerîfden i'lâm kılınmış ve siyâk-ı inhâya nazaran mersûmun mâdde-i katle ictisârı ber-nehc-i şer'î sabit olarak vâris-i merkûm dahi mukaddem da'vâ eylediği kısasdan ferâgatla ber-vech-i muharrer sulh olmuş olduğundan kâtil-i mersûmun ber-mûcib-i kânûn mahallinde icrâ-yı mücâzatı lâzım gelmiş olub ancak mersûmun uygunsuzluğundan bahisle bundan böyle Bursa'ya ayak basmaması ve ıslâh-ı nefs edinceye kadar ikâmet eylemek üzre li-ecli'te'dîb Tokad'a nefy u tagrîb olunması ve ıslâh-ı nefs eylediği tebeyyün idübde ıtlâkı Bursa'ya gönderilmeyerek sâ'ir dilediği mahalde eğlenmesi bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı husûsu meclis-i mezkûr tarafından bâ-mazbata ifâde vü inbâ kılınmış olmakdan nâşi mûcebince mersûmun fî-

mâ-ba‘d Bursa’ya ayak basmamak şartıyla Tokad’da nefy u iclâ olunması fermânım olmağın imdi sen ki nâzır-ı mûmâ-ileyhsin mersûmu ma‘rifetinle ahz u nizâmı vechle Tokad’da nefy u irsâle müsâra‘at eyleyesin ve sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde mersûmu ol tarafda menfiyyen meks ü ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide ve mahall-i âhara hareketine irâ‘e-i ruhsattan mücânebet ve vusûlünü der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i‘lâm u işâret eylemen bâbında. Fî- evâhir-i CA sene (12)61.

[63/2]

Şerh 1: Yalnız merkûm Mehmed Bey’in ıtlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâil-i C sene (12)63.

Şerh 2: Afvıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâsıt-ı Ş sene (12)63.

Sivas nâ’ibine hüküm ki:

Ma’den-i hümâyûnum kazâlarından Eğil kazâsının sâbık u esbak müdîrlerden Sa‘id Bey ve Mehmed Bey dâ’imâ mezâlim ü ta‘addiyâtlarıyla me’lûf olduklarından ahâlî-i kazâ kendülerinden dilgîr ü müteneffir olduğundan başka bu kerre dahi tarafdarlarını tahrîk ü iğfâl ederek kazâ-i mezbûr müdîri üzerine mehâcim? ve etrâf-ı kazâyı ihâta-i meşher harekât-ı nâ-hemvâra ictisâr etmiş olduklarından merkûmân ahz u girift olarak hâlâ Diyarbekir müşîri düstûr-ı vezîrim İsmâîl Paşa *iclâluhû* tarafından…Sivas’a gönderilmiş olduğu bu def‘a müşîr-i müşârun-ileyh tarafından bâ-tahrîrat iş‘âr olunmuş ve merkûmânın li-ecli’t-te’dîb menfiyyen ol kurâda meks ü ikâmet etdirilmesi bâbında emr-i şerîfim sudûrunu Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ kılınmış olmakdan nâşî mûcebince merkûmânın Sivas’da menfiyyen meks ü ikâmet etdirilmeleri fermânım olmağın imdi sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin keyfiyyet ma‘lûmun oldukda merkûmânı ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâklarından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketlerine irâ’e-i ruhsatdan mücânebet eylemen bâbında. Fî-evâsıt-ı CA sene (12)61.

[64/1]

Şerh 1: Mûmâ-ileyhin mahall-i menfâsına bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-12 N sene (1)261.

Hâlâ Trabzon müşîri vezîrim Abdullah Paşa *iclâluhû*'ya ve Adana nâ'ibine hüküm ki:

Trabzon vücûhundan ve ıstabl-ı âmirem müdîrliği pâyelülerinden ve Katibî-zâde Osman Bey kendü hâlinde olmayub mugâyir-i rızâ-yı şâhânem ihtilâl-i şîrâze-i nizâm-ı milleti mûcib harekât-ı nâ-marziyyeye ibtidârı sen ki müşîr-i müşârun-ileyhsin tarafından inhâ vü iş'âr kılınmış olmakdan nâşî mehâbet-rîz sünûh-ı sudûr olan emr-i hümâyûn-ı mülûkânem mûcebince mîr-i mûmâ-ileyhin li-ecli't-te'dîb Adana'ya nefy u iclâ olunması fermânım olmağın imdi vusûl-i emr-i şerîfimde mîr-i mûmâ-ileyhi bu tarafdan mübâşir ta'yîn kılınan [ ] çavuşa terfîkan Adana'ya nefy u irsâle sarf u rü'yet eyleyesin ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin ol tarafa vusûlünde mîr-i mûmâ-ileyhi menfiyyen meks ü ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsattan mücânebet ve vusûlünü mübâşiri mu'âvedetiyle der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i'lâm u işâret eylemen bâbında. Fî- evâsıt-ı C? sene (12)61.

[64/2]

Şerh 1: Itlâklarıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâil-i L sene (1)261.

Şerh 2: Merkûmânddan Hacı Ahmed Efendi mâh-ı saferin dördüncü salı günü hulûl-ı ecel-i mev'udlarıyla irtihâl-i dâr-ı bekâ etmiş ve merkûm Hacı Yunus Efendi mahall-i menfâsına vârid kılınmış olduğunu nâtık Konya meclisinin vârid olan mazbata me'âli bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-21 B sene (12)61.

Diyarbekir eyâleti müşîri vezîrim İsmâîl Paşa *iclâluhû'ya* ve Konya nâ'ibine hüküm ki:

Harpurut kazâsı ahâlisinden olub virgüden dolayı ahâli ü fukarâyı iğfâl ve şîrâze-i nizâm-ı memleketi ahvâl-i misillü harekât-ı nâ-marziyyeye ibtidâr u ictisâr etmiş olan eşhasdan Hacı Yunus ve Hacı Ahmed nâm şahısdan li-ecli't-te'dîb bir mahalle nefy u tagrîb olunmaları bu def'a bâ-tahrîrât inhâ vü iş'âr olunmuş ve bu misillü hilâf-ı rızâ-yı harekete ibtidâr edenlerin kendülerini te'dîb ve emsâlini terhîb zımnında nefy u tagrîb

olunmaları lâzımeden bulunmuş olduğundan ber-mûceb-i inhâ ve merkûmânın Konya'ya nefy u iclâları bâbında emr-i şerîfimin ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ kılınmış olmakdan nâşî mûcebince merkûmânın li-ecli't-te'dîb Konya'ya nefy u tagrîb olunmaları fermânım olmağın imdi sen ki müşîr-i müşârun-ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfimde merkûmânı ma'rifetinle ahz u nizâmı vechle kazâ be-kazâ nakl olunarak Konya'ya nefy u irsâle sarf u rü'yet eyleyesin ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde merkûmânı ol tarafda menfiyyen meks ü ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketlerine irâ'e-i ruhsattan mücânebet ve vusûllerini der-bâr-ı şevket-karârıma i'lâm u işâret eylemen bâbında. Fî- evâsıt-ı C sene (12)61.

[64/3]

Şerh 1: Mûmâ-ileyhin mahall-i menfâlarına bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan bir kıt'a i'lâm me'âli bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-13 N sene (12)61.

Şerh 2: Itlâklarıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâil-i L sene (12)61.

Mülhakâtıyla Diyarbekir müşîri vezîrim İsmâîl Paşa *iclâluhû'ya* ve Konya nâ'ibine hüküm ki:

Harpurut kazâsı ahâlisinden olub emlâk-ı virgüden dolayı mugâyir-i rızâ-yı şâhânem ahâli ü fukarâyı iğfâl ve şîrâze-i nizâm-ı memleketi ihlâl misillü harekât-ı nâ-marziyyeye ictisâr etmiş olan eşhasdan firâr eden ba'zı esbâk u sâbık Hacı Ömer ve Hacı Mehmed ve müftî Hacı Ali nâm şahıslar bu def'a Trabzon cânibinde ele getirülerek …ilkâ olunmuş oldukları iş'âr u ifâde olunduğuna mebnî merkûmların Diyarbekir'e irsâl ü i'zâmları husûsu makâm-ı celîl-i vekâlet-i mutlakam cânibinden bâ-tahrîrât iş'âr olunmuş ve bu makûle hilâf-ı rızâ harekete ibtidâr edenlerin kendülerini te'dîb ve emsâlini terhîb zımnında nefy u tagrîb olunmaları lâzımeden bulunmuş idüğünden merkûmların dahi li-ecli'te'dîb Konya'ya nefy u iclâları bâbında emr-i şerîfimin sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müfti'l-enâm olan Mekkî-zâde Mevlânâ Mustafa Asım *edâma'llâhû te'âlâ fezâ'ilehû* işâret etmeleriyle işaretleri mûcebince merkûmânın Konya'ya nefy u tagrîb olunmaları fermânım olmağın imdi sen ki müşîr-i müşârun-ileyhsin merkûmları ol tarafa vusûllerinde derhâl nizâmı vechle Konya'ya nefy

u irsâle mübâderet eyleyesün ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin sen dahi merkûmları ol tarafa vusûllerinde menfiyyen meks ü ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâklarından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketlerine irâ'e-i ruhsattan mücânebet ve vusûllerini der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i'lâm u işâret eylemen bâbında. Fî- evâsıt-ı C sene 1261.

[64/4]

Şerh 1: Yalnız Berasmos zimmînin ıtlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâsıt-ı Ş sene (12)62.

Aynaroz cezîresi nâ'ibine hüküm ki:

Der-sa'âdet'imde mütemekkin Rum milleti râhiblerinden Berasmos ve Nikoforos nâm râhibler mugâyir-i âyîn ü mezheb harekâtda bulunduklarına ve defa'âtla kendülerine nush u pend olunmuş ise de mütenebbih olmadıklarına binâ'en te'dîbleri lâzım gelmiş olduğundan bahisle patrikhâne tarafından ta'yîn olunan âdeme terfîkan mersûmândan Berasmos râhibin Aynaroz cezîresinde vâki' Karado ve Nikoforos râhibin dahi yine cezîre-i mezbûrede vâki' Aziz Avziyos manastırlarına nefy u iclâlarıyla ıtlâkları husûsu memhûr-ı takrîr-i takdîmiyle istid'â olunmadıkça müsâ'ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu İstanbul ve tevâbi'-i Rum patriki *iftihâr* Matyos nâm piskopos *dâme rütbetuhû* memhûr-ı takrîr-i takdîmiyle istid'â etmekden nâşî mûcebince mersûmânın zikr olunan manastırlara nefy u iclâları fermânım olmağın imdi sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin mersûmânı bu tarafda ahz ve patrikhâne tarafından âdeme terfikan manastır-ı mezbûrda nefy u irsâl kılınmış olmağın vusûllerinde mersûmânı manastır-ı mezbûrlarda manastır-bend itdirüb bilâ-fermân ıtlâklarından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketlerine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûllerini Der-sa'âdet'ime i'lâm ve iş'âra mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâhir-i C sene 1261.

[64/5]

Mar'aş nâ'ibine hüküm ki:

Bozok Sancağında Emlâk kazâsı kurâsından Andil karyesi mütemekkinlerinden Cibir oğlu Agob ve Rumrik karyesi mütemekkinlerinden Romyuz oğlu diğer Agob nâm zimmîler mugâyir-i âyîn ü mezheb ü hilâf olub ra'iyyet-i harekâta ictisârları inhâ

olunduğuna binâ'en bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince li-ecli't-te'dîb mersûm Cibir oğlu Agob'un Mar'aş sancağı dâhilinde kâ'in Zeytûn kasabasına ve Romyuz oğlu mersûm diğer Agob dahi kasaba-i mezbûre tâbi' Kariner karyesine nefy u iclâ olunmuşlar ise de el-hâletü hâzihi mersûmânı Emlağa nefy idüb harekât-ı sâbıkalarından külliyen nâdim ü pişmân olmuş olduklarından bahisle afv u ıtlâkları husûsuna müsâ'ade-i aliyyem erzân kılınması husûsu İstanbul ve tevâbi'-i Ermeni patriki *iftihâr* Matyos Piskopos *dâmet rütbetuhû* tarafından memhûr tâkrîr takdîmiyle istid'â olunmakdan nâşî mûcebince mersûmânın afv u ıtlâkları fermânım olmağın imdi mersûmânın cümlesi afv u ıtlâk kılındığını sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin ma'lûmun oldukda kayd-ı nefyden tahliye-i sebîllerine mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâhir-i C sene (12)61.

[65/1]

Şerh 1: Karahisar-ı Sâhib'e tahvîl-i menfâsıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâhir-i Ş sene (1)261.

Mîr-i mîrân-ı kirâmımdan Adana eyâleti mutâsarrıfı Ârif Paşa *zîde ikbâluhû*'ya ve Akka kâdîsine hüküm ki:

Adana eyâleti dâhilinde kâ'in Menemenci mîr-i aşîretiyle aşâir-i sâ'ire mîr-i aşîretlerinin rü'yet-i muhâsebeleri zımnında Adana meclisine azîmetleri husûsu bi'l-iş'âr ümerâ-yı aşâ'irin cümlesi izhâr-ı mutâva'at u inkıyâd ederek gelüb fakat zikr olunan Menemenci mîr-i aşîreti meclis-i mezkûre gelmediğinden başka ahâlî-i aşîret ve fukârayı dâ'imâ tahrîk ü ifsâd etmekde olduğu ve el-yevm zimmetinde pek çok tahsîlât-ı mîriyye bulunduğu tahakkuk u tebeyyün eylediği cihetle mîr-i merkûm azl olunarak yerine meclis-i mezkûr a'zâsından büyük birâderi Hacı Nâili Bey mîr-i aşîret nasb u ta'yîn kılınmış olub mîr-i sâbık-ı merkûmun adem-i itâ'at u harekât-ı nâ-marziyyeye cür'eti sebebiyle te'dîb ü ta'zîri lâzım geldiği sen ki paşa-yı müşarun-ileyhsin bu def'a tarafından inhâ olunmuş ve vâkı'a-ı mîr-i merkûm muhâsebesinin rü'yeti sûretinden istinkâf ile adem-i itâ'atı ve ol vechle tahrîk u ifsâd-ı ahâliye cür'et ü cesâreti ve dahi tebeyyün etmiş olduğuna ve misillü hilâf-ı rızâ-yı şâhânem harekât-ı nâ-marziyyeye ictisâr eden eşhâsın te'dîb ü terbiyesi lâzımeden ve emsâli iktizâsından idüğüne mebnî mîr-i merkûmun evvelâ muhâsebesi bi'l-rü'yet zimmetine geçürmiş olduğu tahsilât-ı mîriyye her ne ise tamâmen ve kâmilen bi't-tahsîl cânib-i hazîne-i şâhâneme irsâl u

tavsîlesiyle kendüsinin dahi bilâ-müddet Akka kal‘asına nefy u iclâ olunması bâbında emr-i şerîfim ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inhâ olunmakdan nâşî mûcebince mîr-i merkûmun muhâsebesi bi’l-rü’yet zimmetine geçürmiş olduğu mâl-ı mîriyyi her ne ise tamâmen tahsîl ve hazîne-i merkûme tarafına irsâl ü tavsîl ile kendüsinin dahi bilâ-müddet Akka kal‘asına nefy u iclâ olunması fermânım olmağın divân-ı hümâyûnumdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr u tesyâr olunmuşdur. İmdi keyfiyyet ma‘lûmun oldukda ber-vech-i muhârrer amel u harekete dikkât eyleyesin ve sen ki kâdî-i mûmâ-ileyhsin sen dahi mîr-i merkûmu ol tarafda menfiyyen meks ü ikâme itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ’e-i ruhsattan mücânebet ve vusûlünü der-bâr-ı şevket-karârıma i‘lâm u işâret eylemen bâbında. Fî- evâhir-i C sene 1261.

65/2]

Şerh 1: Bi’l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i‘lâm u şukka mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-8 L sene (12)61.

Şerh 2: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâil-i L sene (12)62.

Mîr-i mîrân-ı kirâmımdan Adana mutâsarrıfı Ârif Paşa *dâme ikbâluhû*’ya ve Kıbrıs cezîresi nâ’ibine hüküm ki:

Adana eyâleti mülhakâtından Üzeyr sancağına tâbi‘ Ocaklu karyesi muhtârı ve Üveys oğlu Hasan nâm kimesnenin mugâyir-i rızâ-yı şâhânem vukû‘ bulan harekâtına mebnî bundan akdem muhtârlıkdan azl ile yerine Karabey-zâde İbrâhîm Bey nasb u ta‘yîn olunmasından dolayı merkûm akrabâsından Çaylı karyesi muhtârı Adem nâm şahıs ile müttefiken avânesiyle mîr-i mûmâ-ileyhin leylen hânesini basub mâl u eşyâsını gasb u gâret eylemiş ve ol esnâda bir nefer şahıs dahi kurşun isâbetiyle fevt ve birkaç kimesne dahi mecrûh olmuş olduğu ve merkûm Üveys oğlunun üzerinde olan Çaylı karyesi emvâl-i mirîyyesinden haylice akçe bulunub merkûmân mahbese ilkâ kılınmış olduklarından tahliyeleri zımnında Hasan nâm şahıs dahi cem‘iyyet ü fesâd ilkâ‘ına cür’et eylediğinden merkûm dahi ol sırada mahbûs-ı tevkîf olunmuş olduğu sen ki Paşa-yı müşârun-ileyhsin tarafından bâ-tahrîrât inhâ ve ol bâbda tanzîm kılınan i‘lâm u mazbata dahi takdim ü isrâ kılınmakdan nâşî merkûmların bu vechle harekât-ı nâ-marziyyeye ictisârları bi’l-vücûh rızâ-yı şâhânemin hilâfı ve icrâsı te’dîb ü terbiyeleri

istilzâm idüğünden merkûm Üveys oğlu Hasan'ın karye-i mezkûrda emvâlinden zimmetine geçürmiş olduğu mebâliğ her ne ise tamâmen ve kâmilen bi't-tahsîl mâliyye-i hazîne-i celîlem cânibine irsâl u tavsîliyle kendüsinin üç sene ve refîkaları Adem'in ve Hasan'ın ikişer sene müddet ile Kıbrıs cezîresine nefy u tagrîb olunmaları bâbında evâmir-i aliyyem ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle irâde-i aliyyem müte'allik olarak mûcebince merkûmân içün diğer emr-i şerîfim takrîr kılınmış olduğu ma'lûmun oldukda merkûm Üveys oğlu Hasan'ın karye-i mezkûrda emvâlinden zimmetine geçürmiş olduğu mebâliğ her ne ise tamâmen ve kâmilen bi't-tahsîl hazîne-i mezkûre cânibine irsâl ü teslimiyle kendüsinin üç sene müddetle nizâmı vechle Kıbrıs cezîresine nefy u irsâline müsâra'at eyleyesin ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin sen dahi vusûlünde merkûmu menfiyyen ol tarafda meks ü ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsattan mücânebet ve vusûlünü der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i'lâm u işâret eylemen bâbında. Fî- evâhir-i C sene (12)61.

[65/3]

Şerh 1: Bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm u şukka mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-8 L sene (1)261.

Şerh 2: Itlâklarıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâil-i L sene (12)62.

Bir sûreti yine mutâsarrıf-ı müşârun-ileyh ve nâ'ib-i mûmâ-ileyhe [ ]

Cünha-i mezkûreye mebnî Çaylı karyesi muhtârı Adem Bey ve Hasan nâm şahısların dahi iki sene müddetle cezîre-i mezkûreye nefy u iclâlarıçün kefâlet fıkrasından sarf-ı nazarla. Aslına tatbîken.

[66/1]

Şerh 1: Bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-17 S sene (1)261.

Şerh 2: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâhir-i L sene (1)261.

Mîrü'l-ümerâ-i kirâmdan Bozok ve Kayseri sancakları kâ'im-makâmı Durmuş Ali Paşa *zîde ikbâluhû*'ya ve Kayseri kazâsı nâ'ibine hüküm ki:

Yozgad kazâsı mütemekkinlerinden Papas oğlu Haci Kirkor nâm zimmî hilâf-ı tavr-ı ra'iyyet ve mugâyir-i âyîn ü mezheb harekâta ictisâr eylediğine mebnî her ne kadar kendüsine nush u pend olunmuş ise de mütenebbih olmayarak harekât-ı sâbıkasında ısrâr etmekde bulunmuş olduğundan bahisle mersûm ıslâh-ı nefs edinceye değin sen ki Paşa'yı mûmâ-ileyhsin tarafından mübâşire terfîkan Kayseri kazâsına tâbi' Tomarza karyesine nefy u iclâ olunub ıtlâkı husûsu memhûr-ı takrîr-i takdîmiyle istid'â olunmadıkça müsâ'ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu İstanbul ve tevâbi'-i Ermeni patriki *iftihâr* Matyos Piskopos *dâmet rütbetuhû* tarafından memhûr-ı takrîr-i takdîmiyle istid'â olunmakdan nâşî mûcebince mersûmun karye-i mezbûreye nefy u iclâsı fermânım olmağın imdi mersûmu ahz ve tarafından mübâşire terfîkan karye-i mezbûreye nefy u irsâle müsâra'at eyleyesin ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin mersûmu ol tarafa vusûlünde karye-i mezbûrede menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü Der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i'lâma müsâra'at eylemen bâbında. Fî-evâil-i B sene (12)61.

[66/2]

Şerh 1: Ba'zı şurût ile ıtlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâhir-i C sene (1)262.

Şerh 2: Merkûmu mahall-i menfâsına bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık Trabzon? Müşîr Paşa Hazretleri'nin bir kıt'a tahritâtı? ile nâ'ibinin vârid olan bir kıt'a i'lâmı me'alleri bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-19 RA sene (12)62.

Mîr-i mirân-ı kirâmımdan Ankara mutasarrıfı Vâsıf Paşa *dâme ikbâluhû*'ya ve Trabzon nâ'ibine hüküm ki:

Yeniil aşâyiri? perâkendesinden Ankara sancağında kâ'in Pürtek cemâ'ati müdîri bulunan Musa Bey oğlu Mehmed Bey'in cemâ'at-ı merkûmenin mahsûs olan virgüsinden ma'ada memleket masârıfı ve akçe-i güzeşte nâmı ve nâm-ı .. ile cemâ'at-ı mezkûreden akçe tevzi' ü tahsîl eylediği istihbâr kılınmış olduğuna mebnî mîr-i merkûmun muhâsebesi meclisce rü'yet u tahsîlin zâhire ihrâc olunarak keyfiyyetin

iş‘ârına mübâderet olunması husûsu mahalline lede’l-iş‘âr mîr-i merkûmun muhâsebesi meclisce bi’l-rü’yet elli sekiz senesinden altmış senesi… değin virgü-yi mahsûseden başka olarak merkûmun çend nefer-i muhtârât ma‘rifetiyle hafiyyen cemâ‘at-ı merkûmeye bir yük on yedi bin dört yüz üç guruş tevzî‘ ü tahsîl eylediği tebeyyün ü tahakkuk etmiş keyfiyyet minvâl-i meşrûh üzre olduğunu kendüsi dahi itirâf u ikrâr eylemiş olmasıyla müdîrlik-i mezkûrdan azl olunub yerine âheri nasb u ta‘yîn kılınması ve müdîrlik-i merkûmun ol vechle gayr-i ez-virgü tevzî‘ine akçe idhâl u istihsâl eylemiş bi’l-vücûh irâde-i aliyyeme mugâyir olunduğundan îcâbının icrâsı inhâ vü iş‘âr olunmuş ve bu mâkûle rızâ-yı şâhânem ahâliden akçe tahsîliyle zimmetine geçürmiş olunarak şahsına göre nefy u vaz‘-ı pranga ile te’dîb olunması emsâli iktizâsından bulunmuş olmağla merkûmun dahi bilâ-müddet Trabzon’a nefy u tagrîb olunması Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle icrâsına irâde-i aliyyem müte‘allik olmuş olmakdan nâşî mûcebince merkûmun Trabzon’a nefy u tagrîb olunması fermânım olmağın imdi sen ki Paşa-yı müşârun-ileyhsin keyfiyyet ma‘lûmun oldukda husûsus-ı mezkûre dâ’ir makâm-ı vâlâ-yı mutlakam tarafından ve mâliye nezâreti cânibinden tastîr kılınan tahrîrât me’alleri ba‘de’l-icrâ merkûmu ahz u nizâmı vechle kazâ be-kazâ Trabzon’a nefy u irsâle müsâra‘at eyleyesin ve sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkına ve hatve-i vâhide mahall-i âhara harekete irâ’e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü Der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i‘lâm u iş‘âret eylemen bâbında. Fî-evâil-i B Sene (12)61.

[66/3]

Arabistan-ı ordu-yı hümâyûnum müşîri vezîrim Nâmık Paşa iclâluhû’ya ve Akka kâdîsine hüküm ki:

Mar‘aş eyâletine tâbi‘ Bulanuklı nâhiyesi Boybeyisi Abdülfettah oğlu Ağca Bey himâyesi olan ser-gerde-i eşkiyâdan İnce Bey nâm şahıs ile bi’l-ittifâk nâhiye-i mezbûrenin emvâl-i mîriyye ve … hâsılatı ve sâ’iresini ekser ü bel‘? eylediğinden mâ‘ada tarafından âdemler irsâliyle ebnâ-yi sebîli dahi katl u i‘dâm ile emvâl ü eşyâlarını ahz u gasb misillü envâ‘i fazâhatına ictisâr etmekde olduklarından merkûman bu def‘a mîr-i mîrân-ı kirâmımdan Mar‘aş mutasarrıfı Mehmed Paşa *dâme ikbâluhû* tarafından ahz u girift olunarak katl-i i‘dâm eyledikleri âdemlerin emvâl ü eşyâ-yı

magsûbelerini tecrîmi misillü aldıkları akçe ve eşyâ-yı sâ'ire ashâb-ı hukûka te'diye ve ilka olunmak üzre Mar'aş'da tevkîf olunmuş ise de merkûmlar ahâlîyi tahrîk-i ifsâddan hâli olmadıklarından mu'ahharan Haleb'e gönderilmiş olduklarından icrâ-yı muhâkeme ve muhâsebeleriyle tebeyyün edecek zimmetleri ba'de't-tahsîl ol taraflara ayak basmamak üzere bir mahall-i ba'idde nefy u tagrîb olunmaları husûsu sen ki müşîr-i müşârun-ileyhsin tarafından bâ-tahrîrât ifâde olunmuş olub vakı'a bu misüllü erbâb-ı fesâd u şekâvetin def' ü tenkilleriyle dest-hasâr ve mazarratlarından ebnâ-yi sebîlin tahliyesi lâzıme-i mülkdârı ve ra'iyyet-perverî-i şâhânem iktizâsından ve nâhiye-i mezbûre ahâlînin dahi zulm u ta'addîlerinden ve emvâl-i mîriyyenin telef ü sirkadden vikâyesi lâzımeden ve siyâk u iş'ara nazaran merkûmlar ol havâlîde bulundukça fesâddan hâli olmayacakları ihtimâlinden olarak ba'îdce bir mahalle nefy u tagrîb olunmaları îcâb-ı hâlden bulunmuş olmakdan nâşî merkûmların muhâsebe ü muhâkemeleri icrâ ve zimmetlerinde tebeyyün edecek emvâl-i mîriyye ile ashâb-ı hukûkun hakları ol tarafda olan emvâl ü eşyâsından bi'l-istihsâl zimmet-i mîriyyeleri hazîne-yi şâhânem tarafına irsâl ü isrâ ve ashâb-ı matlûbânın tebeyyün eden hukûkları dahi kendülerine teslîm ü i'tâ olunarak merkûmların fî-mâ-ba'd nâhiye-i mezbûre havâlîsine ayak basmamak ve istedikleri hâlde fâmilyâlarını dahi icrâya celb eylemek üzre Akka kal'asına nefy u iclâ olunmaları bâbında emr-i şerîfim sudûrunu Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle icrâsına irâde-i aliyyem müteallik olmuş olmağla vusûl-i emr-i şerîfimde ber-minvâl-i muharrer merkûmların muhâsebe ü muhâkemeleri icrâ ve zimmetlerinde tebeyyün edecek emvâl-i mîriyye ile ashâb-ı hukûkun hakları ol tarafda olan emvâl ü eşyâsından bi'l-istihsâl zimmet-i mîriyyeleri cânib-i hazîne-yi merkûmeye irsâl ü isrâ ve ashâb-ı hukûk dahi kendülerine teslîm ü i'tâ olunarak merkûmların fî-mâ-ba'd nâhiye-i mezbûre havâlisine ayak basmamak üzre Akka kal'asına nefy u irsâllerine sarf-ı rü'yet ve istedikleri hâlde fâmilyâlarının nakline irâ'e-i ruhsât eylemen fermânım olmağın divân-ı hümâyûnumdan iş bu emr-i celîlü'l-kadrim ısdâr u tesyâr olunmuşdur. İmdi keyfiyyet ma'lûmun oldukda ber-minvâl-i meşrûh amel ü harekete müsâra'at eyleyesin ve sen ki kâdî-yi mûmâ-ileyhsin vusûlünde merkûmları ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketlerine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûllerini Der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i'lâm u iş'ârına mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâhir-i C sene (1)261.

[67/1]

Mülhakâtıyla Sivas vâlîsi vezîrim Mehmed Şerîf Paşa *iclâluhû*'ya ve ricâl-i devlet-i aliyyemden Sivas defterdârı Mehmed Sa'id Bey *zîde uluvvuhû'*ya ve Amasya nâ'ib ve müftîsi *zîde ilmuhumâ'*ya ve a'zâ-yı meclis *zîde kadruhûm'*a hüküm ki:

Amasya sancağı dâhilinde kâ'in Gümüş kazâsına tâbi' Korkud karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem mecrûhen müteveffiye olan Hadice nâm hatunun verâseti zevci Veli ve Pederi Halîl ve zevci-i merkûmun fâşından? hâsıl ve hâsıle ve müteveffiye-i mezbûreden mütevellid ve mütevellide sagîr oğulları Hüseyin ve İsmâîl ve sagîre kızları Hato ve Kezban ve Marziye'ye inhisârı ba'de't-tahakkuk meclis-i şer'î şerîfin nefs-i Gümüş kasabası sâkinlerinden Emir oğlu Bekir muvâcehesinde müteveffiye-i mezbûre Hadice'yi merkûm Bekir Başar karyesiyle sâlifü'l-beyân Korkud karyesi miyânında Gül deresi nâm mahalde bi-gayr-i hakkın amden alet-i cârihadan bıçak ile iki memesi arasından ve sağ kol dirseği ile ellerinden parmağından darb u cerh ü katl etmiş olduğundan icrâ-yı kısası zevc-i mezbûr ile pederi merkûm lede'd-da'vâ kâtil-i merkûm dahi ol vechle mezbûreyi katl ü i'dâm eylediğini ikrâr ü i'tirâf etmiş olduğuna mebnî kâtil-i merkûmun verese-i merkûme huzûrunda şer'an kısası lâzım geldiği bâ-mazbata vü tahrîrat inhâ ve ol bâbda verilen i'lâm-ı şer'î dahi ba'is ü ? isrâ olunmuş ve merkûmun i'lâmı dahi muvâfık-ı şer'î şerîf olunmuş olmağla bu sûretde maktûle-i mezbûrenin veresesi kâtil-i merkûmu afv etmedikleri hâlde huzûrlarında ber-nehc-i şer'î kısas olunmak lâzım geldiği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i'lâma tahrîr ü inbâ kılınmış olmakdan nâşî cezâ kânûnnâme-i hümâyûnum mûcebince keyfiyyet cânib-i celîlü'l-menâkıb-ı mülûkânemden ba'de'l-istizân mûcebince kâtil-i merkûmu verese-i merkûme afv etmedikleri sûretde huzûrlarında icrâ-yı kısası ve verâset-i merkûmân ve yâhûd birisi afv eder veyâ sulh olur ise ol vâkit kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağından îcâb-ı şer'îsinin icrasıyla keyfiyyetin bâ-i'lâm u mazbata bu tarafa iş'arı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı husûsu Meclis-i Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü iş'âr olunmuş ve ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şehriyârânem-i mehâbet-rîz sünûh u sudûr olmuş olmağla siz ki vâlî-i müşârun-ileyh ve defterdâr ve nâ'ib ve kâdî ve sâ'ir mûmâ-ileyhümâsız ber-minvâl-i muharrer vârisân-ı merkûmân ve yâhûd birisi afv eder veyâ sulh olur ise ol vâkit kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer'îsinin icrâsı husûsuna mübâderet eylemeniz fermânım olmağın divân-ı

hümâyûnumdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr u tesyâr olunmuşdur. İmdi keyfiyyet ma‘lûmunuz oldukda ber-vech-i muharrer amel ü hareketle icrâ-yı ahkâm-ı münîf-i şerî‘at-ı garrâya mübâderet ve alâ kile’t-takdireyn keyfiyyeti der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i‘lâm u işâret eylemeniz bâbında. Fî-evâhir-i ? sene (12)61.

[67/2]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı celâdet-ünvân kâtil-i merkûm mâktûl-i merkûmun veresesi hâzır oldukları hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısasına ibtidâr olunduğunu nâtık vârid olan mazbata vü i‘lâm-ı şer‘î me’âli bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-3 S sene (1)261.

Bir sûreti yine vâlî-i müşârun-ileyhe ve defterdârına ve Sivas ve Niksâr kazâları nâ’ib ve müftîlerine ve sâ’ire [ ]

Niksâr kazâsına tâbi‘ Megadin? karyesi ahâlisinden iken bundan akdem kâtilan vefât (eden) Derviş Mehmed’in verâseti babası Ömer ile vâlidesi Şerîfe hatun inhisârı ba‘de’t-tahakkuk merkûm Ömer kendi tarafından asâleten mezbûre Şerîfe Hatûn tarafından vekâleten meclis-i şer‘-i şerîfde mûrisleri müteveffâ-yı merkûmu karye-i merkûme ahâlisinden Abdurrahman bin Sadullah nâm şahıs çerkes bıçağıyla bi-gayr-i hakkın darb u cerh idüb cerh-i mezkûreden müte’essiren vefât etmiş olduğundan kâtil-i merkûmun icrâ-yı kısası iddi‘â ve ısrâr ve kâtil-i merkûm dahi maktûl-i merkûmun mâl u ırzâ sû-i kasdı olduğundan hânesinin kapusına gelüb üzerine hücûm ederek kendüsini dahi tahlîs mâl u ırz içün feryâd eylediğinde mâktûl-i merkûm girü dönüb firâr eder iken yetişüb arkası sağ tarafın küreği altından darb u cerh ve katl eylediğini i‘tirâf u ikrâr eylemiş olduğundan kâtil-i merkûmun verese-i merkûme huzûrunda icrâ-yı kısasına hükm-i şer‘î lâhik olmuş olduğu bâ-mazbata vü tahrîrat inhâ ve ol bâbda verilen i‘lâm-ı şer‘î dahi ba‘is ü isrâ ve merkûmun i‘lâmı muvâfık-ı şer‘î şerîf olub maktûlün verâseti li-ebeveynine münhasıra olmağla bundan böyle kâtil-i merkûmu (afv) etmedikleri hâlde huzûrlarında ber-nehc-i şer‘î kısas olunmak iktizâ idüb istîfâ-i kısas hakkında vekâlet-i sahîha olmağla ümm-i mezbûrenin dahi huzûrı lâzım idüği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i‘lâma tahrîr ü inbâ olunmuş olmakdan nâşî ber-minvâl-i muharrer fetvâhâneden kaydında gösterildiği üzre ümm-i mezbûre dahi hâzır olarak kâtil-i merkûmu afv etmedikleri hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısas ve vârisân-ı merkûmân ve yâhûd birisi afv

eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağından îcâb-ı şer'îsinin icrasıçün. Aslına tatbîken.

[67/3]

Şerh 1: Tahkîk ü rivâyet olunduğuna göre merkûm menfâsına gitmeyüb ve'l-yevm mahallinde bazı me'mûriyetde istihdâm olunmakda idüğü.

Mülhakâtıyla Erzurum vâlîsi vezîrim Sâmî Bekir Paşa *iclâluhû*'ya ve Kayseri nâ'ibine hüküm ki:

Muş sâkînlerinden İbrâhîm nâm şahıs ahâli ü fukâra hakkında envâ'i mezâlim ü ta'addiyâta ictisâr etmiş ve ol vechle umûmen ahâlî kendüsinden dilgir ü müteneffir olmuş olduğu sen ki vâlî-i müşârun-ileyhsin tarafından bâ-tahrîrât inhâ vü iş'âr olunub beyândan müstağnî olduğu üzre zât-ı hilâfet-simât-ı şehriyârânem vedî'a-i cenâb-ı rabb-i izzet olan ahâlî ü berâyânın her hâlde himâyet ü siyânet ve … ve ta'addiyâtından ve katîlden? ve tulû' u mültezim? ve siyâk-ı inhâya nazaran merkûm İbrâhîm uygunsuz bir âdem olmak hasebiyle merkûmun li-eclit-te'dîb bilâ-müddet Kayseri'ye nefy u tagrîb olunması lâzım geldiği Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde kılınmış olmakdan nâşî mûcebince merkûmun bilâ-müddet Kayseri'ye nefy u tagrîb olunması fermânım olmağın vusûl-i emr-i şerîfimde merkûmu ma'rifetinle ahz u nizâmı vechle Kayseri'ye nefy u irsâle sarf-ı rü'yet eyleyesin ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde merkûmu bilâ-müddet ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü Der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i'lâm u işâret eylemen bâbında. Fî-evâil-i Receb sene (12)61.

[68/1]

Mülhakâtıyla Haleb vâlîsi vezîrim Osman Paşa *iclâluhû*'ya ve Ayıntab kazâsı nâ'ib ve müftîsi *zîde ilmuhûma*'ya ve â'zâ-yı meclis *zîde kadruhûm'*a hüküm ki:

Ayıntab kazâsına tâbi' Battalhöyük karyesi sâkînlerinden iken maktûlen vefât eden Mustafa bin Mustafa'nın verâseti zevce-i metrûkesi Meryem bint-i Mehmed ve vâlidesi Fatma bint-i Hüseyin ile sulbî sagîr oğulları Mustafa ve Ali nâm kimesnelere inhisârı

bâ‘de’t-tahakkuk olunduğu verese-i kibâr-ı mezbûre kendü taraflarından bi’l-asâle ve sigâr-ı merkûme câniblerinden bi’l-vesâya meclis-i şer‘î şerîfde maktûl-i merkûmun kâtili olmak üzre ihzâr olunan karye-i mezbûre aâlîsinden Süleyman bin Hüseyin nâm şahıs ile hîn-i terâfu‘larında merkûm Süleyman’ın maktûl-i mezbûr Mustafa’ya karye-i mezbûre kurbunda iken suvarmak? esnâsında sağ memesi altından piştov kurşunuyla amden darb u cerh idüb müte’essiren fevt olduğu kendü i‘tirâf u ikrârıyla sâbit ü mütehakkık olarak verese-i mezbûre kâtil-i merkûmun kısasını taleb ü iddi‘â etmekde bulunmuş olduklarından merkûm Süleyman’ın icrâ-yı kısasına hükm-i şer‘î lâhik olarak zuhûr-ı irâde’i seniyyeme değin mahbesde tevkîf kılınmış olduğu bâ-mazbata u tahrîrât inhâ ve ol bâbda verilen i‘lâm-ı şer‘î dahi ba‘is ü isrâ olunmuş ve merkûmun i‘lâm-ı muvâfık-ı şer‘î şerîf olunmağla bu sûretde maktûl-i mezbûrun veresesi afv yâhûd sulh olmadıkları hâlde kâtil-i merkûm huzûrlarında ber-nehc-i şer‘î kısas olunmak lâzım geldiği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i‘lâma tahrîr ü inhâ kılınmış olmakdan nâşî cezâ kânûnnâme-i hümâyûnum mûcebince keyfiyet cânib-i celîlü’l-menâkıb-ı mülûkânemden lede’l-istizân ber-minvâl-i muharrer verese-i mezbûre afv etmedikleri veyâ sulh olmadıkları hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısas ve vârisnân-ı mezbûrnân ve yâhûd biri kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder ve ve yâhûd sulh olur ise ol vakit kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalîb olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfim ısdârı Meclis-i Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı şehriyârânem şeref-rîz-i sünûh u sudûr olmuş olmağla siz ki vâlî-yi müşâr ve nâ’ib ve müftî ve sâ’ir mûmâ- ileyhümâsız ber-vech-i meşrûh verese-i mezbûre afv etmedikleri ve yâhûd sulh olmadıkları hâlde huzûrlarında kâtil-i merkûm Süleyman’ın icrâ-yı kısası ve vârisnân-ı mezbûrnân ve yâhûd biri kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder ve yâhûd sulh olur ise ol vakit kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsini bi’l-icrâ keyfiyyetin alâ kile’t-takdireyn der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i’lâm ve iş‘ârına mübâderet eylemeniz bâbında. Fî-evâil-i B sene (12)61.

[68/2]

Şerh 1: Mûmâ-ileyhüm menfâlarına gönderilemeyüb ve'l-yevm dahi mahallerinde ba'zı hidemât-ı süfliyyede mustahdem edildikleri.

Mülhakâtıyla Erzurum vâlîsi vezîrim Sâmî Bekir Paşa *iclâluhû*'ya ve Kayseri nâ'ibine hüküm ki:

Alâeddin Bey neslinden olub Muş ve Erzurum'da ikâmet üzre olan mîr-i mîrândan Hüseyin Paşa ve kapucıbaşılarından Şeref Bey ve birâderi Hurşîd ve Murad Beyler mukaddemde aralık aralık Muş sancağı kâ'im-makamlığı istihsâli ile ahâlî ve fukârâya îsâl-i zulm u gadr eylediklerinden livâ-i mezbûr harâbe yüz tutub sekenesinin pek çoğu şuraya buraya dağılmış kurâtı dahi tekâlîf vâkı'anın cümlesine tâb-âver-i tahammül olamıyarak canlarından bîzâr olmuş olduklarından sâye-i ma'delet-vâye-i mülûkânemde te'sîs ü icrâ olunan tensîkât hasene-i mülkiyye iktizâsınca ba'd-ezîn bu mâkûle ta'addiyât vukû'a gelmeyeceği der-kâr olub kaffe-i ahâlî-i mûmâ-ileyhümden dilgîr ü müteneffîr olmasıyla mücerred istihsâl-i asâyiş ü refâh hâli re'âya zımnında mûmâ-ileyhümün fî-mâ-ba'd livâ-i mezbûrda istihdâm olunmamaları içün mahsûse-i emr-i şerîfim tasdîr ü tesyîr kılınmış ise de bunlar öteden berü fukârâyı me'kûl ittihâz etmiş oldukları cihetle tensikât-ı mülkiyye-i mezkûre işlerine elvermeyerek ve bu sûretde tek durmayarak hilâf-ı vaz' u hareket ve tahrîk ü ifsâd-ı ahâlîye cür'et ü cesâret eyledikleri tahkîk ü istihbâr olunmuş ve mûmâ-ileyhümün iş bu harekât-ı nâ-marziyyeleri bi'l-vücûh rızâ-yı ma'delet-iktizâ-yı şâhânemin hilâfı ve tanzîmât-ı mülkiyeye mugâyir ü münâfî bulunmuş olduğundan cümlesinin li-ecli't-te'dîb bilâ-müddet Kayseri'ye nefy u tagrîb olunmaları bâbında iktizâ eden emr-i şerîfimin ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ kılınmış ve ol vechle icrasına irâde-i aliyyem müte'allik olmuş olmakdan nâşî sen ki vâlî-i müşârun-ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfimde mûmâ-ileyhümü ol tarafda ahz olunarak tarafından mübâşire terfîkan nizâmı vechle Kayseri'ye nefy u irsâle sarf u rü'yet eylemen fermânım olmağın divân-ı hümâyûnumdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr u tesyâr olunmuşdur. İmdi keyfiyyet ma'lûm-ı dirâyet-melzûmun oldukda ber-minvâl-i muharrer amel ü harekete mübâderet eyleyesin ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin mûmâ-ileyhümün ol tarafa vusûllerinde bilâ-müddet menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâklarından ve hatve-i vâhide mahall-i

âhara hareketlerine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûllerini Der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i'lâm u işâret eylemen bâbında. Fî-evâil-i B sene (12)61.

[68/3]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı adâlet-ünvân kâtil-i merkûm mâktûl-i merkûmun veresesi hâzır oldukları hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısasına ibtidâr olunduğunu nâtık vârid olan i'lâm u mazbata ve şukka vü mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-26 Ş sene (1)261.

Mîr-i mirân-ı kirâmımdan Tırhala sancağı kâ'im-makâmı Mehmed Tayyar Paşa *dâme ikbâluhû*'ya ve Yenişehir Fenar nâ'ib ve müftîsi *zîde ilmuhûmâ*'ya ve a'zâ-yı meclis *zîde kadruhûm'*a hüküm ki:

Yenişehir Fenar'da nefs-i Tekyeci mahallesi sükkânından iken bundan akdem kâtilan vefât eden Seyyid Hâşim'in verâseti zevce-i menkûhesi Za'ide Döne ile babası Feyzullah ve vâlidesi Esmâ'ya inhisârı bâ'de't-tahakkuku'şer'î merkûm Feyzullah Za'ide-i mezkûrenin li-ebeveyn ammisi olmağla velâyeten ve kendü tarafından asâleten ve mezbûre Esma tarafından vekâleten maktûl-i merkûmun kâtili olmak üzre ihzâr olunan mahalle-i mezbûre sâkinlerinden Mahmûd nâm şahıs ile meclis-i şer'-i şerîfde hîn-i terâfu'larında kâtil-i merkûm maktûl-i mezbûru nehâren bi-gayr-i hakkın piştov kurşunuyla sağ böğründen darb u cerh idüb ol ceriheden müte'essiren fevt olduğundan müddeî olan kısasın icrâsı da'vâ olunmuş ve kâtil-i merkûm dahi ol vechle darb u katle ictisârını tab'an ikrâr etmiş idüğünden kâtil-i merkûmun verese-i mezbûre huzûrlarında kısasa hükm-i şer'î lâhik olmuş olduğu bâ-i'lâm u mazbata iş'âr u inhâ olunmuş ve mazmûn-ı i'lâm muvâfık-ı şer'î şerîf olmağla bu sûretde maktûl-i mezbûrun ahad veresesi kâtil-i merkûmu afv etmedikleri hâlde huzûrlarında kâtil-i merkûm ber-nehc-i şer'î kısas olunmak lâzım geldiği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i'lâma tahrîr ü isrâ olmakdan nâşî cezâ kânûnnâme-i hümâyûnum mûcebince keyfiyet cânib-i celîlü'l-menâkıb-ı mülûkânemden lede'l-istizân fetvâhâne kaydında gösterildiği üzre kâtil-i merkûmu verese-i merkûme afv etmedikleri hâlde huzûrlarında istifâ-i kısas olunması ve verese-i merkûme cümleten ve yâhûd birisi afv eder ve ve yâhûd sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalîb olacağından îcâb-ı şer'îsinin icrâsı bâbında iktizâ eden emr-i şerîfim ısdârı husûsu Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde kılınmış ve ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem

ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şehriyârânem-i mehâbet-rîz sünûh u sudûr olmuş olmağla siz ki paşa-yı müşâr ve nâ’ib ve müftî ve sâ’ir mûmâ-ileyhümâsız ber-minvâl-i muharrer bundan böyle kâtil-i merkûmu verese-i merkûme afv etmedikleri hâlde huzûrlarında istifâ-i kısas olunması verese-i merkûme cümleten ve yâhûd birisi afv eder ve yâhûd sulh olur ise ol (hâlde) kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından îcâb-ı şer‘îsinin icrâsı husûsuna mübâderet eylemeniz fermânım olmağın divân-ı hümâyûnumdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr u tesyâr kılınmışdır. İmdi keyfiyyet ma‘lûmunuz oldukda ber-minvâl-i meşrûh amel ü hareketle icrâ-yı ahkâm-ı münîf-i şerî‘at-ı garrâya mübâderet ve alâ kile’t-takdireyn keyfiyyeti der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i’lâm ve işâret eylemeniz bâbında. Fî-evâil-i C sene (12)61.

[69/1]

Livane kazâsı nâ’ibine hüküm ki:

Bu def‘a bi-lutfihi te‘âlâ sûr-ı hümâyûn-ı ma‘delet-nümûn-ı şehriyârânem vukû‘ına mebnî iş bu eyyâm-ı meserret-ittisâma hürmeten ba‘zı menfâda bulunan kesân haklarında afv-ı âlî ? şehriyârânem bî-diriğ ü erzân kılınmış Meclis-i vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve mûcebince icrâ-yı iktizasına müsâ‘ade-i seniyye-i şâhânem erzân kılınarak ol bâbda emr-i hümâyûn-ı merhâmet-makrûn-ı tâc-dârânem şeref-rîz-i sünûh u sudûr olmuş olmakdan nâşî ber-minvâl-i muharrer menfâda bulunan kesândan Livane kazâsı ahâlîsinden ve talebe-i ulûmdan olub mukaddemâ bâ-işâret-i şeyhü’l-islâmî sâdır olan emr-i şerîfimle Livane kazâsına nefy olunmuş olan Ahmed Tâhîr’in dahi menfâdan salıverilmesi bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi’l-fi‘l Şeyhü’l-islâm ve Müfti’l-enâm olan Mekkî-zâde Mevlânâ Mustafa Asım *edâma’llâhû te‘âlâ fezâ’ilehû* işaret etmeleriyle işâretleri mûcebince merkûmun afv u ıtlâkı fermânım olmağın imdi sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin keyfiyyet ma‘lûmun oldukda fî-mâ-ba‘d hilâf-ı rızâ-yı şâhânem hareketde bulunmaması gûş-ı hûşuna gereği gibi ifâde vü tefhîm birle merkûmun kayd-ı nefyden tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâsıt-ı B sene (12)61.

[69/2]

Bir sûreti Kütahya nâ'ibine [ ]

Ber-minvâl-i muharrer menfâda bulunan kesândan talebe-i ulûmdan Şehzâde Medresesi sâkinlerinden Hasan ve Süleymâniye'de Çifteler Medresesi sâkinlerinden Filibeli Çömezi? Halil ve Sultan Mehmed'in tetimme-i râbi' medresesinde sâkin Mihaliçeli Mehmed nâm kimesnelerin ıtlâklarıçün. Aslı gibi.

[69/3]

Bir sûreti Trabzon nâ'ibine [ ]

Ber-minvâl-i muharrer menfâda bulunan kesândan Of kazâsı müftîsi sâbık el-Hâc İsmâîl'in afvı bâbında. Kezâlik.

[69/4]

Bir sûreti yine nâ'ib-i mûmâ-ileyhe [ ]

Ber-minvâl-i muharrer menfâda bulunan kesândan talebe-i ulûmdan Ahıskalı Halid'in afvıçün. Kezâlik.

[69/5]

Bir sûreti Midillü nâ'ibine [ ]

Ber-minvâl-i muharrer menfâda bulunan kesândan talebe-i ulûmdan Ordulu Ömer ve Trabzonlu diğer Ömer nâm kimesnelerin afv u ıtlâklarıçün. Kezâlik.

[69/6]

Bir sûreti Balıkesrî nâ'ibine [ ]

Ber-minvâl-i muharrer menfâda bulunan kesândan talebe-i ulûmdan Ahıskalı Ahmed ile Duzalı? Mehmed'in ıtlâklarıçün. Kezâlik.

[69/7]

Bir sûreti Kütahya nâ'ibine [ ]

Ber-minvâl-i muharrer menfâda bulunan kesândan talebe-i ulûmdan Ahıskalı İsmâîl ve Erzurumî es-Seyyid Ahmed'in tahliye-i sebîlleri zımnında. Kezâlik.

[69/8]

Bir sûreti Midillü nâ'ibine [ ]

Ber-minvâl-i muharrer menfâda bulunan kesândan sâbık Beypazarı kazâsı müftîsi İbrâhîm Beşir'in afvı bâbında. Kezâlik.

[69/9]

Bir sûreti Gelibolu nâ'ibine [ ]

Ber-minvâl-i muharrer menfâda bulunan kesândan talebe-i ulûmdan Sultan Ahmed Medresesi sâkînlerinden Geredeli Mehmed ve Çerkeşli Ali'nin ıtlâklarıçün. Kezâlik.

[69/10]

Bir sûreti Kal'a-i Sultâniyye nâ'ibine [ ]

Ber-minvâl-i muharrer menfâda bulunan kesândan talebe-i ulûmdan Sultan Ahmed Medresesi sâkînlerinden Adalı Tâhîr ve Hâfız Nu'mân nâm kimesnelerin ıtlâklarıçün. Kezâlik.

[70/1]

Kangırı kazâsı nâ'ibine hüküm ki:

Bu def'a bi-lutfihi te'âlâ sûr-ı hümâyûn-ı ma'delet-nümûn-ı şehriyârânem vukû'ına mebnî iş bu eyyâm-ı meserret-ittisâma hürmeten ba'zı menfâda bulunan kesân haklarında afv-ı âlî ? şehriyârânem bî-dirîğ ü erzân kılınmış Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve mûcebince icrâ-yı iktizasına

müsâ‘ade-i seniyye-i şâhânem erzân kılınarak ol bâbda emr-i hümâyûn-ı merhâmet-makrûn-ı tâc-dârânem şeref-rîz-i sünûh u sudûr olmuş olmakdan nâşî ber-minvâl-i muharrer menfâda bulunan kesândan Günyüzü kazâsına tâbi‘ Bakari? karyesi ahâlîsinden olub mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfimle Kangırı’ya nefy olunmuş olan Ali’nin dahi menfâdan salıverilmesi fermânım olmağın imdi sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin keyfiyyet ma‘lûmun oldukda fî-mâ-ba‘d hilâf-ı rızâ-yı şâhânem hareketde bulunmaması gûş-ı hûşuna gereği gibi ifâde vü tefhîm birle kayd-ı nefyden tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâil-i B sene (12)61.

[70/2]

Bir sûreti Ruscuk nâ’ibine [ ]

Ber-minvâl-i muharrer menfâda bulunan kesândan hâcegân-ı divân-ı hümâyûndan …. Tırhala sancağı mâl müdîri olub mukaddemâ sâdır olan emr-i fermân-ı mülûkâne ile Ruscuk’a nefy olunmuş olan Abdullatîf *zîde mecduhû’*nun ıtlâkıçün. Aslı gibi.

[70/3]

Bir sûreti Ankara nâ’ibine [ ]

Ber-minvâl-i muharrer menfâda bulunan kesândan Günyüzü kazâsına tâbi‘ Yörük karyesi ahâlisinden Yörük Mehmed’in dahi menfâdan salıverilmesi zımnında. Kezâlik.

[70/4]

Şerh 1: Merkûm mahall-i menfâsında taharrî vü tecessüs olunan ol tarafda o makûle menfî bulunamadığına binâ’en emr-i âlî-i mezkûr girü i‘ade olunmuş olduğunu nâtık vârid olan meclis mazbatası bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-6 Z (1)261.

Bir sûreti Kastamonu nâ’ibine [ ]

Ber-minvâl-i muharrer menfâda bulunan kesândan kazâ-i mezbûre tâbi‘ Atlas karyesi ahâlisinden Hakkı oğlu Mehmed’in dahi ıtlâkıçün. Kezâlik.

[70/5]

Bir sûreti Çorum nâ'ibine [ ]

Ber-minvâl-i muharrer menfâda bulunan kesândan kazâ-i mezbûre tâbi‘ Ayvalık karyesi ahâlisinden Karamanoğlu Sadık'ın? dahi ıtlâkıçün. Kezâlik.

[70/6]

Şerh 1: Mersûmun kazâ-i mezbûrda taharrî olundukda o mâkûle eşhâs bulunamayub hıfz-ı emr-i âlî-i mezkûr yerlere i‘ade ve ircâ‘ kılındığını nâtık vârid olan mazbata ve şukka me'alleri bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-10 Ş sene(12)61.

Bir sûreti Filibe mollasına [ ]

Ber-minvâl-i muharrer menfâda bulunan kesândan Peynirci kazâsı re‘âyâsından Vasil oğlu Yanta ve Körpapas nâm zimmîlerin ıtlâkları bâbında. Kezâlik.

[70/7]

Bir sûreti Sivas nâ'ibine [ ]

Ber-minvâl-i muharrer menfâda bulunan kesândan sâbık Düzce? Kazâsı müdîri Kavi oğlu Hacı Ahmed'in ıtlâkıçün. Kezâlik.

[70/8]

Şerh 1: Merkûmun (bin) ikiyüz elli sekiz senesi evâsıt-ı cemaziye'l-ahiresinde ıtlâk olunduklarını ifâde-i hâl-i sibâkında vârid olan i‘lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-9 S (12)61.

Bir sûreti Keşan nâ'ibine [ ]

Ber-minvâl-i muharrer menfâda bulunan kesândan Çaklı kazâsı ahâlisinden Yenice karyeli Hacı Ali ve Kalburcu karyeli Hacı Mehmed'in afv u ıtlâklarıçün. Kezâlik.

[70/9]

Bir sûreti Bursa mollasına [ ]

Ber-minvâl-i muharrer menfâda bulunan kesândan Bahr-ı sefîd Boğazında kâ'in karantinahâne gardiyanlarından Mustafa'nın afvı bâbında. Kezâlik.

[70/10]

Şerh 1: Mersûm taharrî olundukda kazâ-i mezbûrda o mâkûle şahıs bulunamadığını nâtık vârid olan i'lâm u şukka mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-10 S (12)61.

Bir sûreti Tekfurdağı nâ'ibine [ ]

Ber-minvâl-i muharrer menfâda bulunan kesândan Ermeni milletinden Anderyas zimmînin afv u ıtlâklarıçün. Kezâlik.

[70/11]

Bir sûreti yine Bursa mollası mûmâ-ileyhe [ ]

Ber-minvâl-i muharrer menfâda bulunan kesândan asâkir-i hassa-i şâhânem yüzbaşılarından Beykozlu Ahmed'in afv u ıtlâklarıçün. Kezâlik.

[70/12]

Bir sûreti Selânik nâ'ibine [ ]

Ber-minvâl-i muharrer menfâda bulunan kesândan bağçevan tâ'ifesinden Manastır kazâsına tâbi' Batelis? karyesi re'âyâsından Petre ve Erdimo ve Kati ve Admito nâm zimmîlerin afv u ıtlâkları bâbında. Kezâlik.

[70/13]

Bir sûreti Kütahya nâ'ibine [ ]

Ber-minvâl-i muharrer menfâda bulunan kesândan sâbık Bender kazâsı sandık emîni Hacı Sa'id'in afv u ıtlâkıçün. Kezâlik.

[70/14]

Şerh 1: Sebîli tahliye olunduğunu nâtık vârid olan i‘lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- S (1)261.

Bir sûreti Dimetoka nâ’ibine [ ]

Ber-minvâl-i muharrer menfâda bulunan kesândan Midye kasâbası mütemekkinlerinden Mihalay? nâm zimmînin ıtlâkıçün. Kezâlik.

[70/15]

Bir sûreti Tırhala nâ’ibine [ ]

Ber-minvâl-i muharrer menfâda bulunan kesândan Tırnova kazâsına tâbi‘ Leskofça karyesinde vâki‘ Leskofça manastırının …olub Tırhala kazâsında kâ’in Kalayaka ta’bîr olan ve Ardagammi manastırına nefy olmuş olan Yaksimus râhibin ıtlâkı zımnında. Kezâlik.

[71/1]

Bir sûreti İmralı Adası’nın tâbi‘ olduğu kazânın nâ’ibine [ ]

Ber-minvâl-i muharrer menfâda bulunan kesândan İznikmid kazâsı mütemekkinlerinden Cici? ve kızı Marlivde nâm Nasrâniyye’lerin ıtlâklarıçün. Kezâlik.

[71/2]

Bir sûreti Aynaroz cezîresi nâ’ibine [ ]

Ber-minvâl-i muharrer menfâda bulunan kesândan Der-sa‘âdet’de Fenar mahallesi mütemekkinlerinden olub Aynaroz cezîresinde vâki‘ Davra manastırına nefy olmuş olan Mihail nâm zimmînin ıtlâkıçün. Kezâlik.

[71/3]

Şerh 1: Mersûm sûr-ı hümâyûnda her ne kadar ıtlâk olunmuş ise de tekrâr manastır-bend olunduğunu nâtık tekrâr emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâhir-i S (12)61.

Bir sûreti Mısır mollasına [ ]

Ber-minvâl-i muharrer menfâda bulunan kesândan Rum patriki Kipokiyas Yorgaki'nin oğlu olub Mısır'da vâki' Tur-ı sinâ manastırına müebbeden manastır-bend olarak nefy olmuş olan Kidyos râhibin afvı zımnında. Kezâlik.

[71/4]

Bir sûreti Kırtık? nâm mahallin tâbi' olduğu kazânın nâ'ibine [ ]

Ber-minvâl-i muharrer menfâda bulunan kesândan Kırtık? karyesi mütemekkinlerinden Der-sa'âdet'de meygedeci? esnâfından olan Merad oğlu Yorgi'nin afv u ıtlâkı bâbında. Kezâlik.

[71/5]

Bir sûreti Muş nâ'ibine [ ]

Ber-minvâl-i muharrer menfâda bulunan kesândan Bayburd kazâsında Ermeni râhiblerinden millet-i mersûmenin murahhasası olub Muş'da vâki' Çanlı manastırına nefy olunmuş olan Mıgırdic râhibin ıtlâkıçün. Kezâlik.

[71/6]

Bir sûreti Kapudağı nâ'ibine [ ]

Ber-minvâl-i muharrer menfâda bulunan kesândan Der-sa'âdet mütemekkinlerinden ve Ermeni tâ'ifesinden Kapudağı kazâsına tâbi' Erdek nâhiyesine nefy olunmuş olan İstefan zimmînin afv u ıtlâkıçün. Kezâlik.

[71/7]

Bir sûreti Samsun nâ'ibine [ ]

Ber-minvâl-i muharrer menfâda bulunan kesândan Kayseri mütemekkinlerinden ve Ermeni milletinden İstanbullu oğlu Haci Bagdes'in afv u ıtlâkı bâbında. Kezâlik.

[71/8]

Bir sûreti Varna nâ'ibine [ ]

Ber-minvâl-i muharrer menfâda bulunan kesândan Şumnu mütemekkinlerinden ve Ermeni milletinden Boyaci Macir demekle ma'rûf Agop nâm zimmînin ıtlâkıçün. Kezâlik.

[71/9]

Bir sûreti Edirne nâ'ibine [ ]

Ber-minvâl-i muharrer menfâda bulunan kesândan Gümrük nâhiyesinde mütemekkin Ermeni milletinden Kara oğlu Agop nâm zimmînin ıtlâkıçün. Kezâlik.

[71/10]

Bir sûreti Karahisar-ı Şarkî nâ'ibine [ ]

Ber-minvâl-i muharrer menfâda bulunan kesândan Van sancağı kazâlarından Gevaş nâhiyesine tâbi' nefs-i İstihare'de? Ermeni manastırlarından Surp Cah manastırı râhiblerinden Hicator? nâm râhibin ıtlâkıçün. Kezâlik.

[71/11]

Bir sûreti Tamzara kazâsı nâ'ibine [ ]

Van sancağına tâbi' Tamzara kazâsında bulunan yine manastır-ı mezbûr râhiblerinden Bilik? Pederos nâm râhibin ıtlâkıçün. Kezâlik.

[71/12]

Bir sûreti Sis nâ'ibine [ ]

Ber-minvâl-i muharrer menfâda bulunan kesândan nâhiye-i mezbûrede mütemekkin Ermeni milletinden olub Sis kazâsında vâki' Ermeni manastırına nefy olmuş olan Melkon? nâm zimmînin ıtlâkıçün. Kezâlik.

[71/13]

Bir sûreti Mar'aş eyâleti dâhilinde kâ'in Cacıt? nâm mahallin tâbi' olduğu kazânın nâ'ibine [ ]

Ber-minvâl-i muharrer menfâda bulunan kesândan ve Gürün kazâsı mütemekkinlerinden Tamasoğlu kızı Meryem nâm Nasrâniyye'nin afv u ıtlâkıçün. Kezâlik.

[71/14]

Bir sûreti Van kazâsı nâ'ibine [ ]

Ber-minvâl-i muharrer menfâda bulunan kesândan Ermeni milletinden ve Kayseri mütemekkinlerinden Valinoz oğlu Haci Kigork ve Sofci Sahaf oğlu Anayine? nâm zimmîlerin ıtlâkları zımnında. Kezâlik.

[71/15]

Şerh 1: Mersûm taharrî oldukda kazâ-i mezbûrda o makûle şahıs bulunmadığını nâtık vârid olan i'lâm u şukka me'âli bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-10 S sene (12)61.

Bir sûreti Diyarbekir nâ'ibine [ ]

Ber-minvâl-i muharrer menfâda bulunan kesândan Kayseri kazâsısından Muncusun nâhiyesi mütemekkinlerinden Solak oğlu Mika'il zimmînin ıtlâkıçün. Kezâlik.

[71/16]

Bir sûreti Muş nâ'ibine [ ]

Ber-minvâl-i muharrer menfâda bulunan kesândan Amid kazâsında Ermeni milletine mahsûs Mikayapesos ve Madin Eraklos demekle ma'rûf manastırlarda mukaddemâ ikâmet üzre olub Muş'da kâ'in Çanlı Kilise manastırına nefy olmuş olan Toros ve Malkon nâm râhiblerin ıtlâklarıçün. Kezâlik.

[72/1]

Bir sûreti Van kazâsı nâ'ibine [ ]

Ber-minvâl-i muharrer menfâda bulunan kesândan Galata muzâfâtından Beşiktaş nâhiyesi mütemekkinlerinden olub Van'da kâ'in Ermeni milletine mahsûs Lim manastırına nefy olmuş olan Artin oğlu Avannes nâm zimmînin ıtlâkıçün. Kezâlik.

[72/2]

Bir sûreti İznikmid nâ'ibine [ ]

Ber-minvâl-i muharrer menfâda bulunan kesândan Van kazâsı ahâlîsinden olub bir müddetden berü Der-sa'âdet'imde ikâmet etmekde iken İznikmid kazâsına tâbi Ödemiş karyesinde kâ'in Meryemana manastırına nefy olmuş olan Avannes nâm râhibin ıtlâkı bâbında. Kezâlik.

[72/3]

Bir sûreti Sis nâ'ibine [ ]

Ber-minvâl-i muharrer menfâda bulunan kesândan Ermeni milleti râhiblerinden olub Sis'de kâ'in Ermeni manastırına nefy olmuş olan Astaneli Mikâ'il zimmînin ıtlâkıçün. Kezâlik

[72/4]

Şerh 1: Sebîli tahliye olunduğunu nâtık vârid olan şurta ve mazbata mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.Fî-7 L sene (1)261.

Bir sûreti Kayseri nâ'ibine [ ]

Ber-minvâl-i muharrer menfâda bulunan kesândan Kayseri'de vâki' Surp Garabet manastırına nefy olunan Virtales nâm râhibin ıtlâkıçün. Kezâlik.

[72/5]

Şerh 1: Ber-mûcib-i emr-i âlî sebîli tahliye olunduğunu nâtık vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-7 S sene (1)261.

Bir sûreti Dimetoka nâ'ibine [ ]

Ber-minvâl-i muharrer menfâda bulunan kesândan Der-sa'âdet mütemekkinlerinden Dimetoka kazâsında vâki'Ermeni milletine mahsûs manastıra nefy olmuş olan Garabet râhibin ıtlâkıçün. Kezâlik.

[72/6]

Şerh 1: İş bu emr-i âlî me'âline lede'l-vürûd mersûmân taharrî oldukda kazâ-i mezbûrda bulunamadığını nâtık vârid olan şukka ve mazmûnu me'alleri bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-5 L sene (12)61.

Bir sûreti Zeytun kazâsı nâ'ibine [ ]

Ber-minvâl-i muharrer menfâda bulunan kesândan Zamantı? kazâsına tâbi' Çıfıt? karyesi mütemekkinlerinden ve Ermeni milletinden Baytarcı oğlu Haci Pederus ve Akdağ kazâsına tâbi' Rumdikit karyesi mütemekkinlerinden Komiyan nâm zimmîlerin ıtlâklarıçün. Kezâlik.

[72/7]

Bir sûreti Sis kazâsı nâ'ibine [ ]

Ber-minvâl-i muharrer menfâda bulunan kesândan sâbıka-ı Ruha'da mütemekkin Ermeni milleti murahhasası olub Sis manastırına nefy olmuş olan Agop râhibin ıtlâkıçün. Kezâlik.

[72/8]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı emr-i âlî mersûm taharrî ü tecessüs ü muhâkemesi …lede't-tetebbu‘ o makûle kayd bulunamamış ve mersûm ne tarafda olduğu tahkîk olamamış olduğundan emr-i âlî-i mezkûr girüye i‘âde olunduğunu nâtık vârid olan i‘lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 5 L sene (12)61.

Bir sûreti Kudüs-i şerîf mollasına [ ]

Ber-minvâl-i muharrer menfâda bulunan kesândan Der-sa‘âdet mütemekkinlerinden Kudüs-i şerîf'de vâki‘ Ermeni milletine mahsûs Mar Agop manastırına nefy olmuş olan Avadin oğlu Pederus râhibin ıtlâkıçün. Kezâlik.

[72/9]

Bir sûreti Harpurut nâ'ibine [ ]

Ber-minvâl-i muharrer menfâda bulunan kesândan sâbıka-ı Harpurut kazâsı kurâsından Abdülmesih ve tevâbi‘-i Ermeni murahhasası olub Harpurut kazâsında kâ'in Ermeni milletine mahsûs manastıra nefy olmuş olan Serkiz râhibin ıtlâkı bâbında. Kezâlik.

[72/10]

Şerh 1: Mersûm taharrî ü tecessüs oldukda o makûle şahıs bulunamamış ve ol tarafa dahi gelmemiş olduğunu nâtık vârid olan şukka vü mazbata mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 5 L sene (12)61.

Bir sûreti Zeytun kazâsı nâ'ibine [ ]

Ber-minvâl-i muharrer menfâda bulunan kesândan Der-sa‘âdet mütemekkinlerinden Mikael râhibin ıtlâkıçün. Kezâlik.

[72/11]

Şerh 1: Mersûm bi't-tahakkuk menfâsında bulunamadığını nâtık vârid olan şukka vü mazbata me'alleri bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 7 L sene (12)61.

Bir sûreti Kayseri nâ'ibine [ ]

Ber-minvâl-i muharrer menfâda bulunan kesândan Ermeni milletinden fi'l-asl Kayseri kazâsı mütemekkinlerinden olub kazâ-i mezbûrda kâ'in Ermeni milletine mahsûs manastıra nefy olmuş olan Tatyus râhibin ıtlâkı zımnında. Kezâlik.

[72/12]

Bir sûreti Ankara nâ'ibine [ ]

Ber-minvâl-i muharrer menfâda bulunan kesândan Katolik milletinden ve Beyoğlu mütemekkinlerinden Ankaralı Kirkor ve er Pedrus ve Avsil ve er Andon ve Pedrus ve er Porit ve Anton ve er Karabet nâmân? zimmîlerin afv u ıtlâklarıçün. Kezâlik.

[72/13]

Bir sûreti yine nâ'ib-i mûmâ-ileyhe [ ]

Ber-minvâl-i muharrer menfâda bulunan kesândan Katolik milletinden Ankaralı Moris ve Der Agob nâm zimmînin ıtlâkıçün. Kezâlik.

[72/14]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı emr-i âlî sebîli tahliye olunduğunu nâtık vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 9 S sene (1)261.

Bir sûreti Tekfurdağı nâ'ibine [ ]

Ber-minvâl-i muharrer menfâda bulunan kesândan Der-sa'âdet mütemekkinlerinden ve Yahûdi milletinden Baruh nâm Yahudi'nin afv u ıtlâkı zımnında. Kezâlik.

[73/1]

Şerh 1: Bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-17 S sene (1)261.

Şerh 2: Mîr-i merkûm ile rüfekâsı merkûmânın şimdilik nefs-i Konya'da tutulub ve ikâmetleriçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî- Evâsıt-ı RA sene (12)62.

Şerh 3: Merkûmânın ıtlâklarıçün fî- Evâsıt-ı RA sene (12)62 tarihinde emr-i âlî yazılmışdır.

Mütehayyizân-ı ricâl-i devlet-i aliyyemden Dîvân-ı De'âvî nâzırı Mustafa Mazlûm Bey *dâme uluvvuhû'*ya ve Varna nâ'ibine hüküm ki:

Konya eyâleti dâhilinde kâ'in Boynu incelü ve Şereflü aşîretlerinin sâbık müdîri olub el-hâletü hâzihi Der-sa'âdet'de bulunan Hacı Hüseyin Bey ile rüfekâsının ahâlî-yi aşîreti tahrîk misillü harekât-ı nâmarziyyeye ictisârları bu def'a ihbâr u tahkîk kılınub bu makûle hilâf-ı rızâ-yı şâhânem harekete ibtidâr eden istihsâl-i icrâ-yı te'dîb ü terbiyeleri lâzımeden idüğüne mebnî kendülerini te'dîb ve emsâlini terhîb zımnında mîr-i merkûm ile rüfekasının bilâ-müddet Varna'ya nefy u tagrîb olunmaları bâbında emri şerîfim ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı şâhânem-i mehâbet-rîz sünûh u sudûr olmuş olmağla mûcebince merkûm ile rüfekâsı olan Mehmed ve Hüseyin ve Ali nâm şahısların bilâ-müddet Vârna'ya nefy u iclâ olunmaları fermânım olmağın divân-ı hümâyûnumdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr olunmuşdur. İmdi sen ki nazır-ı mûmâ-ileyhsin mîr-i merkûm ile rüfekâsı merkûmların ma'rifetinle ahz u nizâmı vechle Varna'ya nefy u irsâline sarf u rü'yet eyleyesin ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vusûllerinde merkûmların ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketlerine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûllerini Der-sa'âdet'ime i'lâma mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâsıt-ı Receb Sene (12)61.

[73/2]

Şerh 1: Mîr-i merkûm bi'l-cümle akraba u ta'allukâtıyla bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan şukka mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-26 Ş sene (1)261.

Şerh 2: Bu kadar mazbata-i meclis ve evrâk torbasında.

Şerh 3: Evlâd u ıyâl ve müte‘allikatıyla ıtlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâil-i ZA sene (1)262.

Mütehayyizân-ı mîr-i mîrân-ı kirâmımdan Bolu eyâleti mutasarrıfı el-Hâc Ahmed İzzet Paşa *dâme ikbâluhû’*ya ve Bolu kazâsı nâ’ibine hüküm ki:

Cünha-i vâkı‘a-i ma‘lûmesine mebnî mukaddemce Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’m karârı müte‘allik olan emr ü irâde-i seniyye-i mülûkânem muktezâsı üzre familya ü hey’et-i müctemi‘asıyla Düzce kazâsında iskân ettirilmiş olan Pehlivanlı aşîreti beyi sâbık Abdurrahman Bey’in kesret-i akraba u müte‘allikâtı bulunmak ve kazâ-i mezbûr dahi bir kaç hâne ve kahvehâneden ibâret olmak mülâbesesiyle iskânlarıçün münâsib mahal bulunamadığına ve eğerçi kazâ-i mezbûrda arâzi-i habbe? var ise de bunlar zirâ‘at u harâset bilmediklerinden ve müceddeden hâne inşâsına dahi adîmü’l-efzâr olduklarından sefâlet ve ıztırâba düçâr olacaklarına mebnî bunların Bolu’ya nefy u iskân husûsu sen ki sen ki Paşa-yı müşârun-ileyhsin bu def‘a tarafınızdan bâ-tahrîrât inhâ olunmuş olmakdan nâşî ber-mûcib-i inhâ fâmilya u ta‘allukuyla mîr-i merkûmun nefs-i Bolu’da iclâ vü iskân bâbında müceddeden emr-i şerîfim ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı mezkûrdan bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i aliyyem müte‘allik olmuş olmağla mîr-i merkûmun fâmilyâ u ta‘allukuyla kazâ-i mezbûrda iclâ vü iskân etdirilmesi fermânım olmağın divân-ı hümâyûnumdan mahsûsen iş bu emr-i şerîfim ısdâr u tesyâr olunmuşdur. İmdi ma‘lûmun oldukda ber-minvâl-i muharrer merkûmları ol tarafa celb ile vech-i meşrûh üzre Bolu’da iclâ vü iskânları husûsuna ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketlerine irâde-i ruhsat olunmayub keyfiyyeti der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme inhâ vü iş‘ara sarf u rü’yet eylemen bâbında. Fî-Evâsıt-ı B sene (12)61.

[73/3]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı adâlet-ünvân kâtilân-ı merkûmân verese-i maktûl-i merkûm hâzır oldukları hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısâlarına ibtidâr kılındığını nâtık vârid olan i‘lâm u şukka mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-19 Şsene (1)261.

Mülhakâtıyla Sivas vâlîsi vezîrim Mehmed Şerîf Paşa *iclâluhû*’ya ve Sivas nâ’ib ve müftîsi *zîde ilmuhumâ*’ya ve azâ-yı meclis-i memleket *zîde kadruhûm’*a hüküm ki:

Zile kazâsı sekenesinden Balcıoğlu Ahmed bin Mehmed ve refîki berber Mehmed nâm şahıslar kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Rabî? oğlu Mehmed bin Mehmed nâm kimesneyi hânelerine dâ‘vet ederek ikisi dahi alât-ı cârihadan olan bıçak ile başından ve sağ kolundan ve sol omuzundan ve kasığından bi-gayr-i hakkın amden darb u cerh idüb bunların cerhlerinden müte’essiren vefât etmiş olmağla maktûl-i mezbûrun aslen? ve verâset-i zevce-i metrûkesi Hadice bint-i Ömer ve sulbî kebîr oğlu Mehmed kâtilân-ı merkûmân ile meclis-i şer‘îde lede’t-terâfu‘ bizzât merkûm Ahmed’in ikrâr u i‘tirâfı refîki Mehmed’in dahi çend nefer-i müslîm şehâdetleri ile mâdde-i katle ictisârları tebeyyün u mütehakkık olarak verese-i mezbûre kâtilân-ı merkûmânın kısasını taleb ü iddi‘â etmekde bulunduklarından icrâ-yı kısaslarına hükm-i şer‘î lâhik olarak zuhûr-ı irâde-i seniyyeme değin mahbesde tevkîf kılınmış oldukların bâ-mazbata ü tahrîrât inhâ ve ol bâbda verilen i’lâm-ı şer‘î dahi ba‘s u isrâ olunmuş ve mazmûn-ı i‘lâm muvâfık-ı şer‘î şerîf olmağla maktûl-i mezbûrun vârislerin afv etmedikleri hâlde huzûrlarında kâtilân-ı mezbûrân ber-nehc-i şer‘î kısas olunmak lâzım geldiği cânib-i fetvâhâneden zahr ü i‘lâma tahrîr ü inbâ kılınmış olmakdan nâşî cezâ kânûn-nâme-i hümâyûnum mûcebince keyfiyyet cânib-i celîlü’l-menâkıb-ı mülûkânemden lede’l-istîzân sibâk-ı iş‘âre göre merkûmânın mâdde-i katle birlikde amden cesâretleri merkûm Ahmed’in bi’z-zât ikrârı ve refîki merkûmun şuhûd-ı udûl şehâdetleri ile ber-nehc-i sübût bularak icrâ-yı kısaslarına hükm-i şer‘î lâhik olmuş olduğundan ber-vech-i muharrer verese-i mezbûre afv etmedikleri hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısasların ve vârisân-ı merkûmân ve yâhûd fakat biri kâtilân-ı merkûmânı ya yalnız birisini kısasdan afv eder ve yâhûd sulh olur ise ol hâlde afv olunan veyâ sulh olanın kısas-ı sâkıt ve hakkında mes’ele-i diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı husûsu Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inhâ olunmuş ve ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâlet-makrûn-ı şehriyârânem-i mehâbet-rîz sünûh u sudûr olmuş olmağla siz ki vâlî-i müşârun-ileyh ve nâ’ib ve müftî ve sâ’ir **[74]** mûmâ-ileyhümâsız ber-minvâl-i muharrer vârisân-ı merkûmân ve yâhûd fakat biri kâtilân-ı merkûmân ya yalnız birisini kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde afv olunan veyâ sulh olunanın kısas-ı sâkıt ve hakkında mes’ele-i diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsı ve yâhûd verese-i mezbûre afv etmedikleri hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısasları fermânım olmağın divân-ı hümâyûnumdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr u tesyâr olunmuşdur. İmdi ber-vech-i muharrer verese-i mezbûre afv etmedikleri hâlde

huzûrlarında icrâ-yı kısasları ve huzûrlarında icrâ-yı kısasları ve yâhûd vârisân-ı merkûmân ve fakat biri kâtilân-ı merkûmân yalnız birisini kısasdan afv idüb ve yâhûd olur ise ol hâlde afv olunan veyâ sulh olunanın kısas-ı sâkıt ve hakkında mes'ele-i diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer'îsinin icrâsına mübâderet ve alâ kile't-takdireyn keyfiyyeti der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme bâ-mazbata ve i'lâm inhâ vü işâret eylemeniz bâbında. Fî-evâil-i B sene (12)61.

[74/1]

Bir sûreti mülhakâtıyla Edirne müşîri vezîr Mehmed Tâhîr Paşa *iclâluhû*'ya ve rütbe-i sâniye-i saltanat-ı seniyye nişânını hâmil rikâb-ı hümâyûn-ı şâhâne kapucıbaşılarından Vize sancağı kâ'im-makâmı İsmâîl Hâmi Bey *zîde uluvvuhû* ve Kırkkilise nâ'ib ve müftîsi *zîde ilmuhûmâ'*ya ve âzâ-yı Meclise [ ]

Kırkkilise kazâsına tâbi' Karakoç karyesi mütemekkinlerinden olub maktûlen hâlik olan Todori nâm zimmînin verâseti zevce-i metrûkesi Marika bint-i Yorgi Nasrâniyye ile maktûl-i mersûmun karındaşından hâsıl olan ve zevce-i mesfûreden mütevellid sulbî sagîr oğlu Papa'ya inhisârı ba'de't-tahakkuku'ş-şer'î mesfûre Marika kendü tarafından asâleten ve sagîr-i mezbûr cânibinden vesâyeten meclis-i şer'-i şerîfde maktûl-i mersûmun kâtili olmak üzre ihzâr olunân kazâ-i mezkûr sâkinlerinden Yağlı Temir? oğlu Mustafa bin Ahmed nâm şahıs ile hîn-i terâfu'larında kâtil-i merkûm maktûl-i mersûmu dutub Eşme ta'bîr olunur mahalde saçma memlu tüfenk endahtıyla sol memesi altından amden darb u cerh idüb ol anda müte'essiren fevt olduğundan mûcib-i şer'îsini müdde'î-yi mersûme lede'd-da'vâ kâtil-i merkûm dahi ber-vech-i muharrer mâdde-i katlin kendüden sudûrunu i'tirâf u ikrâr idüb fakat mersûm kendüsine sopa ile uracak olmasına mebnî ol vechle tüfenk endahtıyla katl eylediğini irâd eylemiş ise de da'vâsına mutâbık isbâtından izhâr-amîz etmiş ve ber-nehc-i şer'î tahlîf olunmuş olmasıyla müdde'î-yi mersûmenin talebi ve istid'âsıyla merkûmun icrâ-yı kısasına hükm-i şer'î lâhik olarak zuhûr-ı irâde-i seniyyeme değin mahbesde tevkîf kılınmış idüğüni bâ-tahrîrât u mazbata inhâ ve ol bâbda verilen i'lâm-ı şer'î dahi ba'is ü isrâ olunmuş ve mazmûn-ı i'lâm muvâfık-ı şer'î şerîf olmağla zevce-i mesfûre afv etmediği hâlde kâtil-i merkûm huzûrunda ber-nehc-i şer'î kısas olunmak lâzım geldiği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i'lâma tahrîr ü inbâ kılınmış olmakdan nâşî ber-minvâl-i muharrer sibâk-ı iş'âra nazaran merkûm Mustafa'nın mâdde-i katle amden ictisârı kendü ikrârıyla sübut

bulunmuş ve îrâd eylediği da‘vâsına isbât-ı beyyineden izhâr-ı acz ile mes’ele-i tahlîf icrâ olunarak kısasına hükm-i şer‘î lâhik olmuş olduğundan kâtil-i merkûmun verese-i mezbûre afv etmediği ve sulh olmadığı sûretde hûzurunda icrâ-yı kısas ve eğer mezbûre kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder ve yâhûd sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsıçün. Aslına tatbîken.

[74/2]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı celâdet-ünvân kâtilân-ı merkûm verese-i maktûl huzûrlarında icrâ-yı kısasına ibtidâr olunduğunu nâtık vârid olan i‘lâm u mazbata ve şukka mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-15 Ş sene (1)261.

Bir sûreti mülhakâtıyla Aydın eyâleti müşîri vezîrim Ya‘kûb Paşa *iclâluhû*’ya ve Güzelhisâr-ı Aydın nâ’ib ve müftîsi *zîde ilmuhûmâ’*ya ve âzâ-yı Meclis *zîde kadruhûm’*a [ ]

Güzelhisâr-ı Aydın kazâsına tâbi‘ Görenler? karyesi sâkinlerinden Köprülü? Hafız oğlu Mehmed nâm şahıs Balcı oğlu nâm kimesnenin gulâmı Mercân’ı kebîr bıçak ile omuzu başından darb u cerh etmiş olmasına mebnî ahz u girifti zımnında zâbıta neferâtıyla berâber üzerine varmış olan Osman Bolu karyesi ahâlisinden Çakır Ahmed’i dahi tüfenk endâhtıyla amden darb u cerh ederek müte’essiren fevt olmuş olduğundan kâtil-i merkûm ahz u girift kılınmış ve maktûl-i mezbûrun verâseti zevce-i metrûkesi Ayşe bint-i Mehmed ve vâlidesi Hadice bint-i Ahmed ile sulbî sagîr oğlu Mehmed ve sagîre kızı Ayşe’ye inhisârı tahakkuk eylemiş olmasıyla zevce-i mezbûre kendü tarafından bi’l-asâle ve sagîre-i mezbûreler cânibinden bi’l-vesâye ve mezbûre Hadice dahi kezâlik asâleten meclis-i şer‘-i şerîfde kâtil-i merkûm Mehmed ile lede’t- terâfu‘ vârisnân-ı mezbûrnân mûrisleri merkûm Çakır Ahmed bin Hasan’ı bi-gayr-ı hâkk merkûm Mehmed tüfenk kurşunuyla gözünden ve göğsünden amden darb u cerh ederek müte’essiren vefât eylediğinden bahisle mûcibi olan kısasın icrâsını da‘vâ ve kâtil-i merkûmun inkârına mukaddem mazbûtü’l-esâmi kesân şehâdetleriyle ber-nehc-i şer‘î isbât-ı müdde‘â eylemiş olmalarıyla zuhûr-ı irâde-i seniyyeme değin kâtil-i merkûm mahbesde tevkîf kılındığı bâ-mazbata ü tahrîrât inhâ ve ol bâbda verilen i’lâm-ı şer‘î dahi ba‘is ü isrâ olunmuş ve müfâd-ı i‘lâma nazaran kâtil-i merkûm maktûl-i mezbûru mûcib-i kısas olan katl ile katl etmiş olduğu beyânıyla beyyine ile beyân olmağla bu sûretde maktûl-i mezbûrun kebîre vâriselerin afv etmedikleri hâlde kâtil-i merkûm ber-

nehc-i şer‘î huzûrlarında ve kısas olunmak lâzım geldiği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i‘lâma tahrîr ü inbâ olunmuş olmakdan nâşî ber-minvâl-i muharrer madde-i inhâya nazaran kâtil-i merkûmun maktûl-i mezbûru mûcib-i kısas olan katl ile katl eylediği ber-nehc-i şer‘î tebeyyün olmuş ve vâris-i kebîreleri dahi merkûmun kısasını taleb etmekde bulunmuş olduğuna mebnî vârisnân-ı mezbûrnân bundan böyle dahi kâtil-i merkûmu afv etmedikleri hâlde ber-mûcib-i kayd-ı fetvâhâne merkûmun huzûr-ı veresede kısas olunması ve vârisnân-ı mezbûrnân ve yâhûd birisi kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas-ı sâkıt mes’ele-i diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsıçün. Kezâlik.

[75/1]

Mülhakâtıyla Hüdâvendigâr eyâleti müşîri vezîrim Mehmed Sâlih Paşa *iclâluhû*’ya ve Dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşılarından Balıkesrî kâ’im-makâmı el-Hac Ömer *dâme mecduhû*’ya ve Edremîd kazâsı nâ’ib ve müftîsi *zîde ilmuhûmâ’*ya ve müdîr-i kazâ ve azâ-yı Meclis *zîde kadruhûm’*a hüküm ki:

Edremîd kasabası mahallâtından Tuzcu Murad mahallesi sâkinlerinden olub bundan akdem katîlen fevt olan Mehmed Sâdık bin Mehmed’in verâseti zevcesi Fatma bint-i Halîl ile mezbûreden mütevellide sulbiye kızı Ümmühan ve li-ebeveyn er karındaşı Mahmûd ve kız karındaşları Ümmügülsüm ve Zülfiye’ye münhasıra olduğu lede’t-tahakkuk verese-i merkûme ile maktûl-i merkûmun kâtili olan kasaba-i mezbûrede mesfûre-i mütemekkin çalgıcı Yanaki veled-i Yuan nâm zimmînin sûret-i murâfa‘alarını mübeyyin mukaddemâ dâd? olan i‘lâm ihticâca sâlih olmadığından tarafeyn tekrâr huzur-ı şer‘îde bi’t-terafu‘ lâzım gelen i‘lâm-ı sahih-i şer‘îsinin irsâli bâbında makâm-ı vekâlet-i mutlakam cânibinden tastîr olunan mektûb mûcebince tarafeyn tekrâr cânib-i şer‘e celb ile lede’t-terâfu‘ kasaba-i mezbûre hâricinde Akpınar bağçesinde vakt-i aşadan sonra cassekrân? oldukları hâlde kâtil-i mesfûr mûrisleri müteveffâ-yı mezbûru bi-gayr-i hakkın sağ cânibinden kasığından amden tüfenk kurşunuyla darb u cerh ederek müte’essiren fevt olduğundan bahisle verese-i mezbûre mûcib-i şer‘îsini da‘vâ ve mersûmun inkârına mazarrat verese-i merkûme müdde‘âlarını ma‘lûmü’l-esâmi zimmîler şehâdetleriyle ber-nehc-i şer‘î isbât etmiş ve talebleriyle kâtil-i mersûmun icrâ-yı kısasına hükm-i şer‘î lâhik olmuş olmağın bu def‘a cevâben vârid olan i’lâm-ı şer‘î ve mazbatada beyân u inhâ olunmuş ve mazmûn-ı i‘lâm muvâfık-ı şer‘î şerîf

olmağla bu sûretde maktûl-i mezbûrun ahad veresesi afv etmedikleri hâlde huzûrlarında kâtil-i mersûm ber-nehc-i şer‘î kısas olunmak lâzım geleceği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i‘lâma mezbûre tahrîr ü isrâ kılınmış olmakdan nâşî cezâ kânûnnâme-i hümâyûnum mûcebince keyfiyet cânib-i celîlü’l-menâkıb-ı mülûkânemden lede’l-istizân verese-i merkûme afv etmedikleri hâlde huzûrlarında kâtil-i mersûmun icrâ-yı kısası verese-i merkûme cümleten ve yâhûd içlerinden fakat biri kâtil-i mersûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalîb olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfim ısdârı husûsu Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inhâ olunmuş ve ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı şehriyârânem-i mehâbet-rîz sünûh u sudûr olmuş olmağla siz ki müşîr-i müşârun-ileyh ve kâ’im-makâm ve sâ’ir mûmâ-ileyhümâsız ber-minvâl-i muharrer verese-i merkûme afv etmedikleri hâlde huzûrlarında kâtil-i mersûmun icrâ-yı kısası ve verese-i merkûme cümleten ve yâhûd içlerinden fakat biri kâtil-i mersûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsı fermânım olmağın divân-ı hümâyûnumdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr u tesyâr olunmuşdur. İmdi keyfiyyet ma‘lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh icrâ-yı ahkâm-ı münîf-i şerî‘at-ı garrâya mübâderet ve alâ kile’t-takdireyn keyfiyyeti der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme bâ-mazbata ve i’lâm iş‘âr ve işâret eylemeniz bâbında. Fî-evâsıt-ı B sene (12)61.

[75/2]

Şerh 1: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâil-i M sene (1)262.

Konya nâ’ibine hüküm ki:

Cünha-i vâkı‘asına mebnî mukaddemce bâ-işâret-i şeyhü’l-islâmî Şucâeddin kazâsına nefy u iclâ olunmuş olan talebe-i ulûmdan ve kazâ-i mezbûr ahâlisînden İbrâhîm nâm kimesne menfâsına azîmet etmek üzre rah-ı rastı olan Konya’ya varmış ise de kendüsi alîl ü hasta ve fakr-ı hâli rütbe-i berâhin-peyveste? olduğundan bahisle merkûmun merhameten menfâsının Konya’ya tahvîli husûsu hâlâ mülhakâtıyla eyâlet-i Konya müşîri vezîrim Hamdî Paşa *iclâluhû* tarafına bâ-tahrîrât inhâ ve ol bâbda verilen i’lâm-ı şer‘î dahi ba‘s u isrâ olunub ol vechle Konya’ya tahvîli menfâsı bâbında emr-i şerîfim ısdârını bi’l-fi‘l Şeyhü’l-islâm ve Müfti’l-enâm olan Mekkî-zâde Mustafa Asım

edâma'llâhû te'âlâ fezâ'ilehû işâret etmeleriyle işâretleri mûcebince merkûmun Konya'ya tahvîl-i menfâsı fermânım olmağın imdi sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin merkûmu ol tarafda meks ü ikâmet itdirüb keyfiyyeti der-bâr-ı şevket-karârı mülûkâneme i'lâm u işâret eylemen bâbında. Fî Evâhir-i B sene (12)61.

[75/3]

Şerh 1: Şahs-ı merkûm mu'ahharan bazı maslahâtı zımnında Der-sa'âdet'e celb olunmuş olarak anın üzerine menfâsına gitmeyüb Der-âliye'de görülmekde idüğü tahkîk u rü'yet olunmuşdur.

Mülhakatıyla Selânik müşîri vezîrim Mehmed Vasıf Paşa *iclâluhû*'ya ve Bozcaada nâ'ibine hüküm ki:

Avrathisârı kazâsı müdîri sâbık Ebu Bekir nâm şahsın lâzım gelen muhâsebesi meclisce bi'-r-rü'ye kazâ-i mezkûr emvâlinin sinîn-i sâbıka bakâyâsıyla altmış bir senesi cizye emvâlinden bir yük yedi bin guruş zimmeti tebeyyün idüb mübelliğ-i mezbûru sarrafı Arem oğlu Andone olan külliyetlü düyûnuna mahsûben mersûmun ol tarafda olan adamı Kirgor zimmî ma'rifetiyle tahsîl itdirüb mersûm dahi bu tarafa göndermiş olduğundan bahisle îcâbının icrâsı husûsu sen ki müşîr-i müşârun-ileyhsin tarafından bâ-tahrîrât inhâ ve ol bâbda tanzîm kılınan mazbata dahi takdîm ü isrâ kılınmış olduğundan nâşî müdîr-i merkûmun bu vechle kendü malından olmayarak emvâl-i mîriyyeden istîfâ deyne cesâreti ve düyûn-ı vak'asının tesviyesine bakmayarak sarraf-ı mersûmu ikrara cür'eti kendüye azîm-i töhmet ü kabahat olmak hasebiyle hakkında mücâzât-ı kânûniyyenin icrâsı lâzım gelmiş ve bu makûle emvâl-i miriyyeden akçe geçüren ve yâhûd **[76]** tahsîl eylediği mâl-ı mîrîyi sermâye ederek ticâret ve temettu' olmak üzre âhir mahalle sarf u istihlâk eyleyen kesânın zımnında olan akçe kâmilen ba'de'l-istirdâd derece-i cünha ve şahsına göre üç sene müddet nefy u tagrîb ve pranga-bend irâde-i seniyye-i şâhâneme te'sîs olunan usûl-i kânûn iktizâsından ve sarraf-ı mersûmun dahi gadirden vikâyesi îcâb-ı iktizâsından bulunmasıyla evvel emirde müdîr-i sâbık merkûmun deynine mahsûben sarraf-ı mersûme göndermiş olduğu emvâl-i mîriye-i mezbûre bu tarafda sarraf-ı mersûmdan tamâmen ve kâmilen tahsîl ve istîfâ kılınmış ve merkûmun memleketinde her ne mikdâr emvâl ü emlâkı var ise füruht olunarak sarraf-ı mersûme olan düyûnunun te'diye vü tesviyesiyle kendüsinin Bozcaada'ya nefy iclâsı bâbında emr-i şerîfim ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı

Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle icrâ-yı iktizâsına irâde-i aliyyem müte'allîk olarak mûcebince bu tarafda hazinece îcâb-ı icrâ kılınmış olmağla ber-minvâl-i muharrer merkûmun memleketinde olan emvâl u emlâkı füruht olunarak sarraf-ı mersûme olan düyûnunun te'diye vü tesviyesiyle kendüsinin dahi müddet-i merkûme içün nizâmı vechle Bozcaada'ya nefy u iclâ olunması fermânım olmağın divân-ı hümâyûnumdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr u tesyâr olunmuşdur. İmdi keyfiyyet ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i muharrer icrâ-yı iktizasına sarf u rü'yet eyleyesün ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin sen dahi vusûlünde merkûmu ol tarafda üç sene müddet menfiyyen meks ü ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü Der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i'lâm u iş'âret eylemen bâbında. Fî-evâsıt-ı B sene (12)61.

[76/1]

Şerh 1: Afvıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâhir-i S sene (12)62.

Şerh 2: Tashîh olduğu vechle tebdîl olunmuşdur.

Şerh 3: Bi'l-vusûl menfiyyen meks ü ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 24 Ş sene (1)261.

Mülhakâtıyla ricâl-i devlet-i aliyyemden Dîvân-ı De'âvî nâzırı Mustafa Mazlûm Bey *dâme uluvvuhû'*ya ve Selânik nâ'ibine hüküm ki:

Der-Sa'âdet'imde mütemekkin Yehûd tâ'ifesinden ve Avrupa tüccarından Yehud Balta? nâm şahıs hilâf-ı tavr-ı ra'iyyet ve mugâyir-i âyîn ü mezheb harekâta ictisâr etmekde olduğuna mebnî mersûmun li-ecli't-te'dîb iki sene müddetle Selânik'de nefy u iclâsı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu İstanbul ve tevâbi'-i hahambaşı *iftihâr* Bako haham *zîdet rütbetuhû* tarafından memhûr-ı takrîr-i takdîmiyle istid'â olunmakdan nâşî mûcebince mersûmun iki sene müddet içün mübâşir ma'rifetiyle Selânik'e nefy u iclâsı fermânım olmağın imdi sen ki nâzır-ı mûmâ-ileysin mersûmu bu tarafda ahz ve Divân-ı De'âvî çavuşlarından mübâşir ta'yin olunan [ ] çavuş *zîde kadruhû'*ya terfîkan Selânik'e nefy u irsâle müsâra'at eyleyesin ve sen ki nâib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde mersûmu iki sene müddet ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsattan mücânebet ve vusûlünü

mübâşiri merkûm mu‘âvedetiyle der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i‘lâma müsâra‘at eylemen bâbında. Fî- evâil-i Ş sene (12)61.

[76/2]

Şerh 1: Tashîh olduğu vechle tebdîl olunmuşdur.

Şerh 2: Patrikhâne ifâdesine nazaran mersûm bulunamayub emr-i âlî-i mezkûr Boyabad’da tevkîf olunmuş olduğundan sûret-i hâli kayd-ı bâlâsına şerh verildiği.

Mülhakâtıyla ricâl-i devlet-i aliyyemden Dîvân-ı De‘âvî nâzırı Mustafa Mazlûm Bey *dâme uluvvuhû’*ya ve Maçuka kazâsı nâ’ibine hüküm ki:

Rum milletinden Der-Sa‘âdet’imde semâniyye mütemekkinlerinden Kürkcü Nikola oğlu Alko nâm zimmî hilâf-ı tavr-ı ra‘iyyet ve mugâyir-i âyîn ü mezheb harekâta ictisâr eylediğine mebnî bi’d-def‘ât kendüsine nush u pend olunmuş ise de mütenebbih olmayarak yine harekât-ı sabıkasında ısrâr üzre olduğundan mersûmun mübâşir ma‘rifetiyle li-ecli’t-te’dîb Gümüşhâne muzâfâtından Maçuka kazâsında Sümela manastırına nefy u tarîb olunması bâbında emr-i şerîfim sudûrunu İstanbul ve tevâbi‘-i Rum patriki *iftihâr muhtaru’l-milleti’l-mesihiyye* Matyos piskopos *zîdet rütbetuhu* südde-i sa‘âdetim’e memhûr-ı takrîr-i takdîmiyle istid‘â etmekden nâşî mûcebince mersûmun manastır-ı mezbûre nefy u iclâsı fermânım olmağın imdi sen ki nâzır-ı mûmâ-ileyhsin mersûmu bu tarafda ahz ve Divân-ı De‘âvî çavuşlarından mübâşir ta‘yin olunan [ ] çavuş *zîde kadruhû’*ya terfîkan manastır-ı mezbûre nefy u irsâle müsâra‘at eyleyesin ve sen ki nâib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde mersûmu manastır-ı mezbûrda menfiyyen meks u ikâmet itdirdüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ’e-i ruhsattan mücânebet ve vusûlünü mübâşir-i merkûm mu‘âvedetiyle Der-sa‘âdet’ime i‘lâma müsâra‘at eylemen bâbında. Fî-Evâil-i Ş sene (12)61.

[76/3]

Şerh 1: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî- Evâil-i RA sene (12)64.

Mülhakâtıyla eyâlet-i Konya vâlîsi vezîrim Hamdî Paşa *iclâluhû*’ya ve zikr-i âtî karyenin tâbi‘ olduğu kazânın nâ’ibine hüküm ki:

Nevşehir ve Ürgüp kazâları civârında kâin Hodbermez? karyesi mütemekkinlerinden iken bir müddetden berü Arbasun? kazâsında temekkün etmiş olan Kenan oğlu Merat nâm zimmî envâ‘i tezvirât vuku‘na ictisâr ile insilâb-ı asâyiş-i memleketi mûcibi kazâ-i mezbûrda mütemekkin re‘âya kendüsinden dilgîr ü müteneffir olarak rahatları münselib olduğundan patrikhâne tarafından kendüsine bi’d-def‘ât nush u pend olunmuş ise de ber-vechle ısga etmeyüb harekât-ı sabıkasında ısrâr üzre olduğu re‘âya-yı merkûme tarafından bu def‘a vürûd idüb takdîm olunan revmî’i-ibârelerde beyân kılınmış olduğundan bahisle mersûm fî-mâ-ba‘d Arbasun? tarafına ayak basmamak şartıyla ıyâl u evlâdıyla ma‘an vatan-ı aslıyyesi olan sâlifü’z-zikr Hodbermez? karyesine tard u teb‘îdi bâbında emr-i şerîfim sudûrunu İstanbul ve tevâbi‘-i Rum patriki *iftihâr* Matyos piskopos *zîdet rütbetuhu* südde-i sa‘âdetim’e memhûr-ı takrîr-i takdîmiyle istid‘â etmekden nâşî mûcebince mersûmun karye-i mezbûreye tard u teb‘îdi fermânım olmağın imdi sen ki vâlî-i müşârun-ileyhsin mersûmu ma‘rifetinle ahz ve tarafından mübâşire terfîkan ıyâl ü evlâdıyla karye-i mezbûreye nefy u irsâle müsâra‘at eyleyesin ve sen ki nâib-i mûmâ-ileyhsin mersûmun ol tarafa vusûlünde ıyâl u evlâdıyla karye-i mezbûrede meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân mahall-i âhara hareketine irâ’e-i ruhsattan mücânebet ve vusûlünü Der-bâr-ı şevket-karârıma inhâ vü i‘lâma müsâra‘at eylemen bâbında. Fî-Evâil-i Ş sene (12)61.

[77/1]

Şerh 1: Van mütemekkinlerinden olub akdemce cünhâ-i vakı‘asına mebnî bâ-fermân-ı âlî Der-sa‘âdet’imden memleketine nefy u tagrîb olunan Ayvaz Serkiz veled-i Mikâ’il nâm zimmî ber-mûcib-i irâde-i seniyye-i mübâşiri Numân çâvuş kullarıyla ma‘an Van toprağında Güllü karyesinde cebelü verilmediğinden Van’a sekiz sâ‘at mesâfe olan Bağmeşeli nâm mahalle kadar gelmiş ve oradan ber-takrîb firâr eylemiş ve her ne kadar taharrî olunmuş ise de ahz u istihsâline muvâfık olamamış olduğu rüfekâsı olan tüccar Mater’in? ve katırcı Oseb ve katırcının hidmetkarı Varta’nın? babası Numân zimmîler meclis-i şer‘de hâzır olub vech-i muharrer üzre şehadet eylediklerinde merkûm mübâşir kullarının … bulunmadığından mezbûrların takrîrleri nefy olmada mutâbık olunduğunu nâtık vârid olan i‘lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-5 RA sene (12)61.

Mülhakâtıyla ricâl-i devlet-i aliyyemden Dîvân-ı De‘âvî nâzırı Mustafa Mazlûm Bey *dâme uluvvuhû’*ya ve Van nâ’ibine hüküm ki:

Fî'l-asl Van mütemekkinlerinden olub bir müddetden berü Der-sa'âdet'imde bulunan Mikâ'il oğlu Ayvaz Serkiz? nâm zimmî hilâf-ı tavr-ı ra'iyyet ve mugâyir-i âyîn ü mezheb harekâta ictisâr eylediğine mebnî te'dîbi lâzım gelmiş olduğundan bahisle mersûm ıslâh-ı nefs edinceye değin Van cânibine nefy u iclâ olunub ıtlâkı husûsu tarafından memhûr-ı takrîr-i takdîmiyle istid'â olunmadıkca müsâ'ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu İstanbul ve tevâbi'-i Ermeni patriki *iftihâr* Matyos piskopos *dâmet rütbetuhû* südde-i sa'âdetim'e memhûr-ı takrîr-i takdîmiyle istid'â etmekden nâşî mûcebince mersûmun mübâşir ma'rifetiyle Van kazâsına nefy u iclâsı fermânım olmağın imdi sen ki nâzır-ı mûmâ-ileysin mersûmu bu tarafda ahz ve Divân-ı De'âvî çavuşlarından mübâşir ta'yin olunan [ ] *zîde kadruhû'*ya teslîman Van'a nefy u irsâle mübâderet eyleyesin ve sen ki nâib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde mersûmu ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsattan mücânebet ve vusûlünü mübâşirî merkûm mu'âvedetiyle der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i'lâm ü işâret eylemen bâbında. Fî-Evâil-i Ş sene (12)61.

[77/2]

Şerh 1: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî- Evâhir-i ZA sene (12)76.

Mısır mollasına hüküm ki:

İstanbul ve tevâbi'-i Rum patriki Kiyokiryas Yorgaki'nin oğlu Kirilos nâm râhib âyînlerine mugâyir sûret-i muhteviyyatında uygunsuz harekete ictisâr eylediği patrik-i sâbık tarafından inhâ olunduğuna mebnî ol bâbda sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince mersûmu Mısır'da vâki' Tûr-ı Sînâ manastırına mü'ebbeden manastır-bend olmak üzre nefy u iclâ olunmuş ve bu def'a sûr-ı hümâyûn-ı ma'delet-makrûn-ı şehriyârânem şeref vukû'ına mebnî menfâda bulunanların ıtlâkları sırasında mersûmun dahi ıtlâkıçün emr-i şerîfim sâdır olmuş ise de mersûm mü'ebbeden nefy olunmuş olduğundan bahisle kemâ-kân mü'ebbeden manastır-bend olmak üzre emr-i şerîfim ısdârı hâlâ Rûm patriki *iftihâr* Matyos Piskopos *dâmet rütbetuhû* tarafından memhûr-ı takrîr-i takdîmiyle istid'â vü istirhâm olunmuş ve ber-mûcib-i istid'â emr-i şerîfim i'tâsı husûsuna irâde-i aliyyem ta'alluk etmiş olmağla mûcebince amel olunmak fermânım olmağın imdi sen ki Mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin keyfiyyet ma'lûmun oldukda mersûmu kemakân manastır-ı

mezkûrda mü'ebbeden manastır-bend itdirdüb hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsat olunmak bâbında. Fî-Evâhir-i Ş sene (12)61.

[77/3]

Mülhakâtıyla Selânik müşîri vezîrim Mehmed Vâsıf Paşa i*clâluhû'ya* ve mîr-i mîrân-ı kirâmdan Siroz kâ'im-makâmı Ömer Paşa *dâme ikbâluhû'*ya ve Siroz nâ'ib ve müftîsi *zîde ilmuhûmâ'*ya ve a'zâ-yı meclis *zîde kadruhûm*'a hüküm ki :

Siroz mütemekkinlerinden mecrûhen hâlik olan Tecor? veled-i Bako nâm Yehûdi'nin verâset-i zevce-i metrûkesi Sare bint-i İsak ile sulbîye kebîre kızı diğer Sare ve sagîre Meriyân? sulbî sagîr oğulları Avrem ve Meşian'a inhisârı ba'de't-tahakkuku'ş-şer'î sigâr-ı mersûmenin kıbel-i şer'den mensûbe vasîleri anaları mersûme Sare ile mesfûre diğer Sare'den her biri asâleten ve vesâyeten huzur-ı şer'-i şerîfde zikr-i âtî kâtilin mevlâsı İsmâîl nâm kimesne hâzır olduğu hâlde zenci gulâm Abdülfettah muvâcehesinde gulâm-ı mezbûr mûrisleri hâlik-i mersûm Tecor Yehûdi'yi ba'de'z-zahr haşr-ı kebîr ü âlet-i câriha ile bi-gayr-i hakkın sol omuzundan amden darb u cerh idüb müte'essiren yarım sâ'at mürûrunda hâlik olduğundan bahisle gulâm-ı merkûmun kısasını bi'l-asâle ve bi'l-vesâye ba'de'd-da'vâ merkûm-ı kâtil dahi ber-vech-i muharrer mâdde-i katle bi-gayr-i hakkın amden ictisârı tav'an ikrâr u i'tirâf etmiş ve vârisnân-ı merkûmnânın talebleriyle merkûm-ı kâtilin icrâ-yı kısasına hükm-i şer'î lâhik olmuş olduğu bundan akdem Siroz nâ'ibinin vârid olan i'lâmıyla meclisinin bâ-mazbatasında ifâde vü iş'âr ve mazmûn-ı i'lâm muvâfık-ı şer'î şerîf olmağın bu sûretde verese-i maktûl kâtil-i merkûmu afv etmedikleri hâlde huzûrlarında ber-nehc-i şer'î kısas olunmak lâzım geldiği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i'lâma tahrîr ü izbâr olunmuş ve muktezâ-yı şer'-i şerîf icrâ-yı iktizâsı lâzım gelmiş olub ancak mâdde-i katl mîr-i mûmâ-ileyhin hânesinde vuku' bulmuş olması cihetiyle mîr-i mûmâ-ileyhin böyle bir gûne medhâli olub olmadığı bilinememiş ve bu makûle mevâddın tahkîki dahi lâzimeden bulunmuş olduğuna binâ'en keyfiyyetin tekrar tahkîk ü tedkîkiyle hakîkat-ı hâlin Der-sa'âdet'ime iş'ârı zımnında vekâlet-i mutlakam cânibinden tastîr ü tesyîr olunan tahrîrâta cevaben bu def'a vârid olan tahrîrât ile Siroz meclis mazbatası me'allerindeYehûdi-i mersûm mîr-i mûmâ-ileyhin odası mefrûşesinden bir aded mak'ad sirkât ederek nerd-bândan iner iken zenci-i merkûm amden darb u cerh ederek müte'essiren hâlik olduğu ve mîr-i mûmâ-ileyhin ol vakitde çiftliğinde bulunması

hasebiyle kasaba-i mezkûrede aslâ medhâli olmadığı ifâde vü inhâ olunmuş olduğundan nâşi cezâ-kânûnnâme-i hümâyûnum mûcebince keyfiyyet cânib-i celîli'l-menâkıb-ı mülûkânemden lede'l-istîzân **[78]** ber-minvâl-i muharrer vârisnân-ı mersûmnân kâtil-i merkûmu afv etmedikleri hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısas ve eğer mersûmnân ve yâhûd birisi afv etdikleri sûretde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağından îcâb-ı şer'îsinin icrâsıyla keyfiyyetin bâ-mazbata ve i'lâmı Der-sa'âdet'ime iş'ârı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı husûsu Meclis-i vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata inhâ kılınmş ve ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı şehriyârânem-i mehâbet-rîz sünûh u sudûr olmuş olmağla siz ki müşîr ve paşa-yı müşârun-ileyh ve nâ'ib ve müftî ve sâ'ir mûmâ-ileyhümâsız ber-minvâl-i meşrûh vârisnân-ı mersûmnân kâtil-i merkûmu afv etmedikleri hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısası ve eğer mersûmnân ve yâhûd birisi (afv) etdiği sûretde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağından îcâb-ı şer'îsinin icrasıyla keyfiyyetin bâ-mazbata vü i'lâmı Der-sa'âdet'ime iş'ârı husûsuna sarf u rü'yet eylemeniz fermânım olmağın divân-ı hümâyûnumdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr u tesyâr olunmuşdur. İmdi ber-vech-i muharrer vârisnân-ı mersûmnân kâtil-i merkûmu kısasdan afv etmedikleri hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısasına mübâderet ve alâ kile't-takdireyn keyfiyyetin bâ-mazbata vü i'lâmı Der-sa'âdet'ime inhâ vü iş'ârına müsâra'at eylemeniz bâbında. Fî-evâil-i Ş sene (12)61.

[78/1]

Bir sûreti mütehayyizân-ı mîr-i mîrân-ı kirâmımdan Rumeli eyâleti mutasarrıfı Mehmed Ziyâ Paşa *dâme ikbâluhû*'ya ve dergâh-ı âlî kapucubaşılarından ve Kesriye kâ'im-makâmı Ali Şahin Bey d*âme mecduhu'ya* ve Kesriye nâ'ibi ve müftîsi *zîde ilmuhûmâ'ya ve* a'za-yı meclise [ ]

Kesriye sancağında Bahdışen? kazâsına tâbi' Tatcebehe? karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem maktûlen vefât eden tahmînen on bir yaşında Hasan bin Elmas nâm sagîrin verâseti vâlidesi Ayşe bint-i Süleyman ile babası Elmas bin Salih nâm kimesnelere inhisârı ba'de't-tahakkuku'ş-şer'î vârisân-ı merkûmân meclis-i şer'-i şerîfde maktûl-i merkûmun kâtili olmak üzre ihzâr olunan Mehmed bin Hacı Abdulhalîm nâm şahıs ile hîn-i terâfu'larında merkûm Mehmed maktûl-i mezbûru âlet-i cârihadan bıçak ile amden cerh ü i'dâm eylemiş olduğundan bahisle mûcib-i şer'îsini

lede'd-da'vâ kâtil-i merkûm Mehmed dahi ber-minvâl-i muharrer mâdde-i katle ictisârını i'tirâf u ikrâr etmiş ve verese-i mezbûre dahi kısas istid'âsında bulunmuş olmağla huzûrlarında şer'an kısas olunmak lâzım geldiği inhâ ve ol bâbda verilen i'lâm ve mazbata dahi takdîm ve isrâ olunmak ve mazmûn-ı i'lâm muvâfık-ı şer'-i şerîf olmağın mâktûl-i sagîr-i mezbûrun vârisleri afv etmedikleri hâlde huzûrlarında kâtil-i merkûm ber-nehc-i şer'î kısas olunmak lâzım geldiği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i'lâma tahrîr ü isrâ kılınmış olmakdan nâşî ber-mûcib-i kayd-ı fetvâhâne bundan böyle vârisân-ı mezbûrân kâtil-i merkûmu kısasdan afv etmedikleri hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısas ve vârisân-ı merkûmân ve yâhûd birisi kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer'îsinin icrâsıçün. Aslına tatbîken.

[78/2]

Şerh 1: Bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm ve şukka mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 24 L sene (1)261.

Şerh 2: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâil-i RA sene (1)262.

Dergâh-ı mu'allâm kapucubaşılarından Limni cezîresi kâ'im-makâmı Abdulkerim Bey d*âme mecduhû'ya* ve Gelibolu nâ'ibine hüküm ki:

Limni cezîresi sâkinlerinden ve meclis a'zâsından Osman ile oğlu Mehmed nâm kimesneler şerîr gürûhundan olub ahâlî-i cezîreyi dâ'imâ ızrârdan hâli olmadıklarından icrâ-yı te'dîbleri husûsu cezîre-i mezbûre tarafından bâ-mazbata istirhâm u istid'â ve ol bâbda verilen i'lâm dahi ba's u isrâ olunmuş ve bu makûle şerîrin nizâmen bir sene müddet pranga-bend olarak hidemât-ı süfliyyede bi'l-istihdâm müddet-i merkûm içinde ıslâh-ı nefs eder ve ahâlîden kefîl irâ'e eyler ise sebîl-i tahliye olunmak ve kefîl gösteremediği sûretde müddet-i temdîd kılınmak kânûn-ı cezâ iktizâsından olduğu misillü nefy ile te'dîbleri dahi emsâli îcâbından bulunduğundan merkûmân li-ecli't-te'dîb bir sene müddetle Gelibolu'ya nefy u tagrîb olunması bâbında emr-i şerîfim ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata inhâ kılınmış olduğundan nâşî mûcebince merkûmânın bir sene müddetle Gelibolu'ya nefy olunması fermânım olmağın Divân-ı hümâyûnumdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr u tesyâr olunmuşdur. İmdi sen ki kâ'im-makâm-ı mûmâ-ileyhsin keyfiyyet ma'lûmun oldukda nizâmı vechle

merkûmânı Gelibolu'ya nefy u irsâle müsâra'at eyleyesin. Ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin ol tarafa vusûllerinde merkûmânı menfiyyen meks ü ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâklarından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketlerine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve keyfiyyeti der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme inhâ vü işâret eylemen bâbında. Fî-evâhir-i Ş sene (12)61.

[79/1]

Şerh 1: Bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan şukka me'âlleri bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 14 L sene (1)261.

Şerh 2: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâhir-i R sene (1)262.

Mülhakâtıyla Konya vâlîsi vezîrim Hamdî Paşa *iclâluhû*'ya ve Karahisar-Sâhib nâ'ibine hüküm ki:

Menemenci mîr-aşîreti sâbık Ahmed Bey'in hilâf-ı rızâ-i harekete ibtidârı mukaddemce inhâ olunduğuna mebnî Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'm kararı üzre Akka kal'asına nefy u iclâsı zımnında mahsûs emr-i şerîfim sâdır olmuş ise de mîr-i merkûm menfâsına gitmeyüb firâren Konya'ya gelerek isti'fâ ü istirhâm eylemiş olduğu beyânla îcâbının icrâsı husûsu sen ki vâlî-i müşârun-ileyhsin bu def'a tarafından bâ-tahrîrât inhâ olunmuş ve sibâk u iş'âra nazaran mîr-i merkûmun tahvîl-i menfâsı lâzım gelerek bilâ-müddet Karahisar-ı Sâhib kazâsına nefy u iclâsı bâbında emr-i şerîfim ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı mezkûrdan bâ-mazbata ifâde kılınmış olduğundan nâşî mûcebince mîr-i merkûmun Karahisar-ı Sâhib'e nefy u iclâsı fermânım olmağın divân-ı hümâyûnumdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr u tesyâr olunmuşdur. İmdi vusûl-i emr-i şerîfimde mîr-i merkûmu ma'rifetinle ahz u nizâmı vechle Karahisar-ı Sâhib'e nefy u irsâle sarf u rü'yet eyleyesin ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde mîr-i merkûmu ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü Der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i'lâm u işâret eylemen bâbında. Fî-evâhir-i Ş sene (12)61.

[79/2]

Şerh 1: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-Evâhir-i M? sene (1)262.

Mülhakâtıyla Erzurum vâlîsi vezîrim Ebu Bekir Sâmî Paşa *iclâluhû*'ya ve Tokad nâ'ibine hüküm ki:

Ricâl-i devlet-i aliyyemden Erzurum defterdârı sâbık Selim Bey *zîde uluvvuhû* hakkında vuku' bulan inhâ vü iştikâya mebnî mahallî meclisinde muhakemesinin icrâsı husûsu mukaddemce makâm-ı celîl-i vekâlet-i mutlakam cânibinden tahrîr ü iş'âr olunmuş olduğundan bu def'a cevâben vürûd eden tahrîrât u mazbata me'allerine nazaran mîr-i mûmâ-ileyh azv u isnâd olunan mevadd sâbit olamayarak Erzurum Gümrükcüsü Salih nâm kimesnenin inhâsı dahi bütün bütün azv u töhmet ü si'âyet kabilinden idüğü anlaşılmış olub bu makûle bilâ-mûcib icrâsı garaz u nefsâniyyet dâ'iyesiyle bî-cerem? âdemlerin nâmûsuna dokunmak isteyen müşterîlerin te'dîbleriyle emsâlinin terhîbi lâzımeden ve ma'delet-i seniyye-i şâhânem iktizâsından olduğuna mebnî merkûmun gümrükcülüğünden azliyle bilâ-müddet Tokad'da nefy u iclâsı husûsu Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mde ittifâk-ı umûmî ile tensîb olunarak bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve keyfiyyet taraf-ı eşref-i şâhâneme arz ile lede'l-istîzân merkûmun ol vechle nefy u iclâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şâhânem-i mehâbet-rîz sünûh u sudûr olmuş olmağla muktezâ-yı münifî üzre merkûmun bilâ-müddet Tokad'da nefy u iclâsı fermânım olmağın imdi sen ki vâlî-i müşârun-ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfimde merkûmu nizâmı vechle kazâ be-kazâ Tokad'a nefy u irsâle sarf-ı rü'yet eyleyesin ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü Der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme tahrîr ü iş'âra mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâil-i N Sene (12)61.

[79/3]

Kangırı nâ'ibine hüküm ki:

Viranşehir sancağında kâ'in Amasra kazâsı nâ'ibi olub bundan akdem vukû' bulan harekât nâ-marziyyesine mebnî bâ-işâret-i şeyhü'l-islâmî sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince Kangırı kazâsına nefy u iclâ olunmuş olan Hüseyin? menfâsında esîr-i firâş olarak şâyeste-i merhamet olunduğundan afv u ıtlâkına müsâ'ade-i aliyyem erzân kılınmış mütehayyizân-ı mîr-i mirân-ı kirâmımdan mülhakâtıyla Bolu eyâleti mutasarrıfı el-Hac İzzet Paşa *dâme ikbâluhû* tarafından inhâ vü iş'âr olunmuş ve mûmâ-

ileyhin müddet-i nefy haylice vakît olarak şimdiye kadar karîn-i terbiye ve ıslâh-ı nefs etmiş olacağı cihetle eyyâm-ı mübârekeye hürmeten afv u ıtlâkı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ kılınmış olmakdan nâşî mûmâ-ileyhin ol vechle afv u ıtlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müfti'l-enâm olan Mekkî-zâde Mevlânâ Mustafa Asım *edâma'llâhû te'âlâ fezâ'ilehû* dahi işaret etmeleriyle işâretleri mûcebince eyyâm-ı mübârekeye hürmeten afv u ıtlâkı fermânım olmağın divân-ı hümâyûnumdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr u tesyâr olunmuşdur. İmdi sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfimde fî-mâ-ba'd hilâf-ı rızâ-yı hareketde bulunmaması gûş-ı hûşuna ifâde vü tefhîm birle mûmâ-ileyhin kayd-ı nefyden tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâil-i N sene (12)61.

[80/1]

Şerh 1: Bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 24 L sene (1)261.

Şerh 2: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-Evâsıt-ı RA sene (1)262.

Mütehayyizân-ı ricâl-i devlet-i aliyyemden Dîvân-ı De'âvî nâzırı Mustafa Mazlûm Bey *dâme uluvvuhû'*ya ve Gelibolu nâ'ibine hüküm ki:

Meyve-i ter gümrükçüsü âdemlerinden Mahmud nâm şahsın hilâf-ı rızâ-yı şahânem ve muğâyir-i nizâm-ı ta'rifeden? hâric ve fazla olarak rüsûmât almak husûsunda müşâreket ve ba'zı irtikâbâta cesâreti bi'l-muhâkeme tebeyyün ü tahakkuk etmiş ve bu makûlelerin iktizâsına ve derece-i töhmetine göre icra-yı te'dîbleriyle emsâlinin terhîbi lâzime adl ü hakkâniyetinden bulunmuş olduğundan kendüsini te'dîb ve emsâlini terhîb zımnında merkûmun bilâ-müddet Gelibolu'ya nefy u iclâ olunmasını Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mde ittifâk-ı umûmî ile tensîb ve bâ-mazbata ifâde olunmuş ve ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şehriyârânem-i mehâbet-rîz sünûh u sudûr olmuş olmakdan nâşî mûcebince merkûmun bilâ-müddet Gelibolu'ya nefy u tagrîb olunması fermânım olmağın divân-ı hümâyûnumdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr olunmuşdur. İmdi sen ki nâzır-ı mûmâ-ileyhsin merkûmu ahz u nizâmı vechle Gelibolu'ya nefy u irsâle sarf-ı rü'yet eyleyesin ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ'e-i

ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü Der-bâr-ı şevket-karârıma i‘lâm u işâret eylemen bâbında. Fî-evâsıt-ı N Sene (12)61.

[80/2]

Şerh 1: Bi’l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i‘lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 12 ZA sene (1)261.

Şerh 2: Bursa’ya tavîl-i menfâsıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-Evâil-i L sene (12)62.

Mütehayyizân-ı ricâl-i devlet-i aliyyemden Dîvân-ı De‘âvî nâzırı Mustafa Mazlûm Bey *dâme uluvvuhû’*ya ve Antalya nâ’ibine hüküm ki:

Mehmed Yaşar nâm şahıs kendü hâlinde durmayub ba‘zı efkâr-ı sahîfeye ittibâ‘ ve ol vechle hilâf-ı rızâ-yı mülûkânem meslek-i sakîme-i sâlik? olarak ihtiyâr-ı sû-i evzâ‘ eylediği tahakkuk u istihbâr kılınmış olduğuna ve bu makûlelerin te’dîb ü terbiyesi iktizâ-yı hâlden bulunduğuna mebnî merkûmun li-ecli't-te’dîb Antalya’ya nefy u tagrîb olunması husûsuna irâde-i mehâbet ifâde-i mülûkânem müte‘allik olarak ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şevket-makrûn-ı pâdişâhânem celâdet-rîz-i sünûh u sudûr olmuş olmakdan nâşî mûcebince merkûm Mehmed Yaşar’ın Antalya’ya nefy u iclâsı fermânım olmağın divân-ı hümâyûnumdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr olunmuşdur. İmdi sen ki nâzır-ı mûmâ-ileyhsin merkûmu ahz ve sadrâzam kavâslarından mübâşir ta‘yîn kılınan [ ] kavvas ve Divân-ı De‘âvî çavuşlarından [ ] çavuş *zîde kadruhûm’*a terfîkan Antalya’ya nefy u irsâle müsâra‘at ve esnâ-yı râhda bir mahalle firâr edememesi esbâbının istihsaline dikkat eylemelerini mübâşir-i merkûmâna ekîden tavsiye ve tefhîme mübâderet eyleyesin ve sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından mücânebet ve hatve-i vâhide mahall-i âhara salıverilmesi lâzım gelür ise mes‘ûl ve mu‘âteb olacağın bilüb ana göre muhâfazası emrine mukayyed ve dikkat ve vusûlünü mübâşiri merkûmân mu‘âvedetiyle der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i‘lâm u işâret eylemen bâbında. Fî-evâhir-i N Sene (12)61.

[80/3]

Şerh 1: Bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık Mar'aş nâ'ibi es-Seyyid Mehmed Hârun Efendi'nin vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-26 ZA sene (1)261.

Şerh 2: Bursa'ya tahvîl-i menfâsıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-Evâil-i L sene (12)62.

Bir sûreti yine nâzır-ı mûmâ-ileyh ve Mar'aş nâ'ibine [ ]

Bahar ağnâmı kabzımâllarından Hüseyin nâm şahsın dahi Mar'aş'a nefy u iclâsı zımnında. Aslı gibi.

[80/4]

Bir sûreti yine nâzır-ı mûmâ-ileyh ve Amid? nâ'ibine [ ]

Hafız Ömer nâm şahsın dahi Diyarbekir'e nefy u tagrîbi bâbında. Kezâlik.

[81/1]

Şerh 1: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-Evâsıt-ı Ş sene (12)62.

Sakız cezîresi nâ'ibine hüküm ki:

An-asl Siroz cezîresi mütemekkinlerinden İsaye? nâm râhibin mugâyir-i âyîn cihetiyle te'dîb ü terbiyesi lâzım gelmiş olduğundan bahisle mersûm patrikhâne tarafından âdeme terfîkan Sakız cezîresinde kâ'in Ayasun manastırına nefy u iclâ olub ıtlâkı husûsu tarafından memhûr-ı takrîr-i takdîmiyle istid'â olunmadıkça müsâ'ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu İstanbul ve tevâbi'-i Rum patriki *iftihâr* Matyos Piskopos *dâmet rütbetuhû* memhûr-ı takrîr-i takdîmiyle istid'â etmekden nâşî mûcebince mersûmun cezîre-i mezbûre nefy u iclâsı fermânım olmağın imdi sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde mersûmu ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü Der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme inhâ vü işâret eylemen bâbında. Fî-evâhir-i L sene (12)61.

[81/2]

İznikmid nâ'ibine hüküm ki:

Bundan akdem cünha-i vâkı'a mes'elesine mebnî Der-sa'âdet'ime celb ile vaz'-ı kürek olmuş olan Üsküplü Mustafa Bey'in zevcesi olub ol vakit İznikmid'de nefy olmuş olan Sare nâm hatun zevcesi merkûm Mustafa Bey'in vefâtına mebnî dûçâr-ı sefâlet olduğundan bahisle sebîliyle memleketi cânibine azîmet olunmasına ruhsât-ı seniyye-i şâhânem erzân kılınmasını mezbûre bâ-arz-ı hâl niyâz u istid'â olunmuş ve siyâk u hâle nazaran kendüsi şâyân-ı merhamet ü ref'et olunduğundan emsâli olmamak ve sâ'ire sirâyet etmemek kaydıyla mezbûrenin merhameten tahliye-i sebîliyle memleketine azîmet-i ruhsâtı hâvî iktizâ eden emr-i şerîfimin ısdârı husûsu Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ol vechle afv u ıtlâkıyla memleketine azîmetine müsâde-i seniyye-i mülûkânem erzân kılınarak ol bâbda emr-i hümâyûn-ı merhâmet-makrûn-ı şehriyârânem şeref-rîz-i sünûh u sudûr olmuş olmağla muktezâ-yı münîfi üzre mezbûrenin afv u ıtlâkıyla memleketine azîmeti fermânım olmağın imdi sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin keyfiyyet ma'lûmun oldukda emsâli olmamak ve sâ'ire sirâyet etmemek şartıyla mezbûrenin tahliye-i sebîliyle memleketine azîmetine irâ'e-i ruhsât eylemen bâbında. Fî- evâhir-i L (12)61.

[81/3]

Konya nâ'ibine hüküm ki:

Harpurut kazâsı ahâlîsinden ve ulemâdan Hacı Ömer ve Hacı Mehmed ve Hacı Ali ve müftî-i esbak u sâbık Hacı Yunus ve Hacı Ahmed'in harekât-ı nâ-marziyyeye ibtidârları inhâ olunduğuna mebnî Konya'ya nefy u iclâları bâbında bâ-işâret-i şeyhü'l-islâmî bundan akdem ol emr-i şerîfim sâdır olmuş ise de merkûm Hacı Ahmed hulûl-ı ecl-i mev'udlarıyla vefât etmiş ve mûmâ-ileyh Hacı Yunus dahi esnâ-yı râhda Kebân-ı Ma'den-i Hümâyûn'umda hastalanub esîr-i firâş olarak tevkîf kılınmış olduğundan bahisle hâline merhameten afv u ıtlâkı inhâ vü iltimâs olunmuş ve mûmâ-ileyhin hâline merhameten ve mâ'ada senin? dahi eyyâm-ı mübârekeye hürmeten afv u ıtlâkları husûsuna müsâ'ade-i seniyyem erzân kılınarak ol bâbda lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı husûsu Meclis-i Vâlâ-yı- Ahkâm-ı Adliyyemden bâ-mazbata ifâde kılınmış ve mûmâ-ileyhümün ol vechle afv u ıtlâklarını bi'l-fi'l-Şeyhü'l-islâm ve Müfti'l-enâm olan

Mekkî-zâde Mevlânâ Mustafa Asım *fezâ'ilehû* dahi işâret etmiş ve mûcebince mûmâ-ileyhümün merhameten afv u ıtlâklarına müsâ'ade-i seniyye-i mülûkânem erzân kılınarak ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şevket-makrûn-ı şehriyârânem şeref-rîz-i sünûh u sudûr olarak muktezâ-yı münîfi üzre mûmâ-ileyh Hacı Yunus içün bulunduğu kazâ nâ'ibine diğer emr-i şerîfim gönderilmiş olmağla mûmâ-ileyh Hacı Ömer ve Hacı Mehmed ve Hacı Ali'nin dahi menfâdan salıverilmeleri memleketine azîmeti fermânım olmağın imdi sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin keyfiyyet ma'lûmun oldukda fî-mâ-ba'd hîlâf-ı rızâ hareketde bulunmamalarını gûş-ı hûşlarına ifâde vü tefhîm birle mûmâ-ileyhümün dahi kayd-ı nefyden tahliye-i sebîllerine mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâil-i L sene (12)61.

[81/4]

Bir sûreti zikr-i âtî menfînin Ma'den-i Hümâyûn tarafında bulunduğu kazânın nâ'ibine [ ]

Mûmâ-ileyh Hacı Ömer ve Hacı Mehmed ve Hacı Ali içün Konya nâ'ibine diğer emr-i âlî takrîr kılınmış olduğu hikâye olunarak mûmâ-ileyh Hacı Yunus'un dahi tahliye-i sebîliçün. İktizâsı vechle.

[82/1]

Selânik müşîri vezîrim Mehmed Salih Paşa i*clâluhû'ya* ve mîr-i mîrân-ı kirâmımdan Siroz kâ'im-makâmı Ömer Paşa *dâme ikbâluhû'*ya ve Siroz nâ'ib ve müftîsine ve a'zâ-yı meclis-i memleket *zîde kadruhûm'*a hüküm ki :

Siroz sancağı mülhakâtından Petriç kazâsına muzâfâ Orman çiftliği mütemekkinlerinden iken bundan akdem mecrûhen fevt olan Mustafa bin Salih nâm Kıbtî'nin verâset-i zevcesi Sâliha ve anası Rukuş? ve li-ebeveyn bir nefer er ve iki nefer kız karındaşlarıyla iki nefer sulbiye sagîre kızlarına inhisârı ba'de't-tahakkuku'ş-şer'î sagîrnân-ı mezbûrnânın kabl-i şer'-i şerîfden nasb olunan anaları mezbûre Sâliha bi'l-asâle ve bi'l-vesâye verese-i sâ'ire ile meclis-i şer'-i şerîfde kazâ-i mezbûrede vâki' Ali ve Cude? Mahallesi mütemekkinlerinden İbrâhim bin Halîl nâm Kıbtî ile hîn-i terâfu'larında vukû' İbrâhîm'in mûrisleri maktûl-i mezbûr Mustafa'yı bi-gayr-i hakkın pişтov kurşunuyla darb u cerh idüb müte'essiren fevt olduğundan bahisle icrâ-yı kısasını

taleb ü da‘vâ ve kâtil-i merkûmun inkârına … müdde‘ûn-ı merkûmûn iki nefer Kıbtî şehâdetiyle ber-nehc-i şer‘î isbât u müdde‘â etmiş olduklarından zuhûr-ı irâde-i seniyyeme kadar kâtil-i merkûm mahbesde tevkîf kılınmış olduğu bâ-mazbata ve i‘lâm ifâde vü inhâ olunmuş ve mazmûn-ı i‘lâma muvâfık-ı şer‘-i şerîf olmağla bu sûretde maktûl-i merkûmun veresesi kâtil-i merkûmu afv etmedikleri hâlde kâtil-i merkûm verese-i mezbûre huzûrlarında ber-nehc-i şer‘î kısas olunmak lâzım geldiği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i‘lâma mezbûre tahrîr ü inhâ kılınmış olmakdan nâşî cezâ kânûnnâme-i hümâyûnum mûcebince keyfiyyet cânib-i celîlü’l-menâkıb-ı mülûkânemden lede’l-istîzân fetvâhâne-i kaydında gösterildiği vechle verese-i mezbûre kâtil-i mezkûru kısasdan afv etmedikleri hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısas olunması ve verese-i mezbûre cümleten ve yâhûd içlerinden birisi kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele sagîrnân-ı mezbûrnân ile sâ’ir afv etmeyüb ya sulh olmayanlar haklarında diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsıyla keyfiyyetin bâ-mazbata vü i‘lâm u mazbata iş‘âr ü inhâ bâbında lâzım gelen emr-i şerîfim ısdârı husûsu Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı şehriyârânem-i mehâbet-rîz sünûh-ı sudûr olmuş olmağla siz ki müşîr ve kâ’im-makâm-ı müşârun-ileyhümâ ve sâ’ir mûmâ-ileyhümâsız ber-minvâl-i muharrer verese-i merkûme kâtil-i merkûmu kısasdan afv etmedikleri hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısas olunması ve verese-i mezbûre cümleten ve yâhûd içlerinden birisi kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele sagîrnân-ı mezbûrnân ile sâ’ir afv etmeyüb ya sulh olmayanlar haklarında diyete münkalib olacağından ber-vech-i muhârrer iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsı fermânım olmağın imdi Divân-ı hümâyûnumdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr u tesyâr olunmuşdur. İmdi keyfiyyet ma‘lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh icrâ-yı ahkâm-ı münîf-i şerî‘at-ı garrâya müsâberet ve alâ kile’t-takdireyn keyfiyyeti der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme bâ-mazbata i‘lâm u inhâ vü işâret eylemeniz bâbında. Fî-evâil-i L sene 1261.

[82/2]

Bir sûreti hâlâ Tırhala müşîri vezîr Musa Safvetî Paşa *iclâluhû*’ya ve Yenişehir Fenar nâ’ib ve müftîsine ve a‘zâ-yı meclis-i memleket *zîde kadruhûm*’a [ ]

Ve Yenişehir Fenar'a tâbi' Osmanlu karyesi sâkînlerinden olub bundan akdem kâtilen fevt olan Abdülfettah bin Ali nâm kimesnenin verâset-i zevce-i menkûhe-i metrûkesi Emine? nâm hatun ile mezbûreden sulbiye-i sagîre kızı Hürriyet? ve li-ebeveyn kebîr er karındaşları Osman ve Ali kebîre kız karındaşı Hadice'ye inhisârı ba'de't-tahakkuku'ş-şer'î zevce-i mezkûre ile merkûmân Osman ve Ali ve mezbûre Hadice'den? her biri meclis-i şer'-i şerîfde karye-i mezbûre sâkînlerinden Ramazan bin Mehmed nâm şahıs ile hîn-i terâfu'larında merkûm Ramazan mûrisleri müteveffâ-yı mezbûru piştov saçmasıyla bi-gayr-i hakkın amden göbeği altından darb u cerh idüb cerh-i mezkûreden müte'essiren fevt olduğundan bahisle icrâ-yı kısası lede'd-da'vâ merkûm Ramazan dahi belinde olan piştov ber-takrîr ? boşanub saçması hataen merkûm Abdulfettah'a isâbetle müte'essiren fevt olduğunu ikrâr ile amden darb u cerhini inkâr etmiş ise de müdde'î-i merkûmlar ber-minvâl-i muharrer amd-ı müdde'alarını lede't-tezkiye makbûlü'ş-şehâde iki nefer müslimîn şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'i isbât etmeleriyle mûcebince verese-i mezbûre huzûrlarında merkûm Ramazan'a şer'an kısas lâzım geldiği bâ-mazbata tahrîrât inhâ ve ol bâbda verilen i'lâm-ı şer'î dahi ba's u isrâ ve mazmûn-ı i'lâm muvâfık-ı şer'-i şerîf olmağla bu sûretde maktûl-i mezkûrun veresesi afv etmedikleri hâlde huzûrlarında ber-nehc-i şer'î kâtil-i merkûm kısas olunmak lâzım geldiği zahr-ı i'lâma mezbûre cânib-i fetvâhâneden tahrîr ü inhâ olunmuş olmakdan nâşî ber-minvâl-i muharrer verese-i mezbûre bundan böyle kâtil-i merkûmu afv etmedikleri hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısas ve diğer verese-i mezbûre cümleten ve yâhûd içlerinden fakat biri kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağından îcâb-ı şer'îsinin icrâsıyla keyfiyyetin bu tarafa inhâ vü iş'arı zımnında. Aslına tatbîken.

[82/3]

Bir sûreti mîr-i mirân-ı kirâmdan Hamîd sancağı kâ'im-makâmı Celâleddin Paşa *dâme ikbâluhû'*ya Tefenni kazâsı nâ'ib ve müftîsine ve a'zâ-yı meclise [ ]

Hamîd sancağı mülhakatından Tefenni kazâsına muzâfa Karamanlu karyesi ahâlîsinden Süleymân ibn Koca Adem nâm kimesne karye-i mezbûre sâkinlerinden Koca Ali oğlu demekle Ârif Ali bin Mahmûd nâm şahıs ile meclis-i şer'de hîn-i terâfu'larında merkûm Süleyman hasren vârisi olduğu oğlu Hasan nâm şeydâ-i merdi? karye-i mezbûre karîninde Boz tarlada? merkûm Ali amden kebîr taş ile başına darb u cerh idüb derhâl

müte'essiren vefât etmiş olduğundan bahisle icrâ-yı kısasını lede'd-da'vâ kâtil-i merkûm dahi mâdde-i katlin ber-vech-i muharrer kendüden sudûrunu i'tirâf u ikrâr etmiş olmasıyla kâtil-i merkûm Ali'ye şer'an kısas lâzım gelmiş idüğü bâ-mazbata i'lâm-ı inhâ olunmuş ve mazmûn-ı i'lâm muvâfık-ı şer'-i şerîf olmağla bu sûretde maktûl-i mezkûrun hasren vârisi babası merkûm Süleymân kâtil-i merkûmu kısasdan afv etmediği hâlde huzûrlarında ber-nehc-i şer'î kısas olunmak lâzım geldiği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i'lâmı mezkûre tahrîr ü işâret kılınmış olmakdan nâşî ber-minvâl-i muharrer vâris-i merkûm kâtil-i merkûmu kısasdan afv etmediği hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısas ve kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer'îsinin icrâsıyla keyfiyyetin bu tarafa iş'arı bâbında. Kezâlik.

[83/1]

Kayseri kazâsı nâ'ibine hüküm ki:

Yozgad kazâsı mütemekkinlerinden Papas oğlu Haci Kirkor nâm zimmî hilâf-ı tavr-ı ra'iyyet ve mugâyir-i âyîn ü mezheb harekâta ictisâr eylediği İstanbul ve tevâbi'-i Ermeni patriki Matyos piskopos *dâmet rütbetuhû* tarafından inhâ olunduğuna mebnî bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince Kayseri kazâsına tâbi' Tomarza karyesine nefy u iclâ olunmuş ise de mersûm ıslâh-ı nefs idüb harekât-ı vâkı'asından külliyen nedâm u pişmân olmuş olduğundan bahisle merhameten afv u ıtlâkı husûsuna müsâ'ade-i aliyyem erzân kılınması husûsu patrik-i mûmâ-ileyh bu def'a memhûr-ı takrîr-i takdîmiyle istid'â etmekden nâşî mûcebince mersûmun afv u ıtlâkı fermânım olmağın imdi mersûmun cürmü afv u ıtlâk kılındığı sen ki na'ib-i mûmâ-ileyhsin ma'lûmun oldukda kayd-ı nefyden tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâhir-i L sene (12)61.

[83/2]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı âdâlet-ünvân kâtil-i merkûm verese-i maktûl-i mezbûr hâzır oldukları hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısasına ibtidâr olunduğunu nâtık vârid olan şukka vü mazbata ve i'lâm mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-15 Z Sene (1)261.

Mîr-i mîrân-ı kirâmımdan Ankara eyâleti mutasarrıfı Vâsıf Paşa *dâme ikbâluhû'*ya ve Hâcegân-ı divân-ı hümâyûnumdan Kangırı sancağı kâ'im-makâmı Safî *zîde mecduhû'*ya ve Kangırı nâ'ib ve müftîsi *zîde ilmuhûmâ'*ya ve â'zâ-yı meclis *zîde kadruhûm*'a hüküm ki:

Kangırı sancağı dâhilinde Karahisar-ı Temurlu kazâsına tâbi' Karaburun karyesi sâkînlerinden olub bundan akdem hânesinden... ile mu'ahharan karye-i mezbûre civârında kâ'in nehr-i ahmer kenârında medfûnen? maktûl bulunan Mustafa bin Osman'ın verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi Döndü nâm hatun ile li-ümm er karındaşları İbrâhîm ve Veliyüddin ve kız karındaşı Zeynep bint-i Abdullah nâm kimesnelere inhisârı ba'de't-tahkîki'ş-şer'î verese-i merkûm mâktûl-i merkûmun kâtili olmak üzre meclis-i şer'-i şerîfde ihzâr olunan karye-i mezbûre sâkinlerinden Geylane oğlu Halîl bin Hasan ile hîn-i terâfu'larında mûrisleri maktûl-i merkûmu hânesinde bi-gayr-i hakkın amden mûcib-i kısas olan kebir bıçak ile boğazından katl ü i'dâm etmiş olduğundan iktîzâ-yı şer'îsini lede'd-da'vâ ve's-su'âl kâtil-i mezbûr Halîl muvâcehesinde maktûl-i merkûmun zevcesi mezbûre Döndü ahire varmak fikr-i fâsidiyle zevcinin i'dâmıçün bin guruş ve bir çift piştov vermek üzre kendüsini iğfâl ü tahrîk eylediğine mebnî ber-minvâl-i muharrer katl ü i'dâm etmiş olduğunu tâb'an itirâf u ikrâr hîn-i katlinde mezbûrenin dahi kendüsine i'âne eylediğini ifâde ü tezkâr etmiş idüğünden mezbûre dahi bi'l-istintâk mu'înde bulunduğunu ikrâr ile gümân-ı meşrûhesini inkâr etmiş verese-i mezbûre da'vâlarını merkûm Halîl'e tahsîs ile zevce-i mezbûreden da'vâ eylemediklerinden kâtil-i merkûme muvâcehelerinde şer'an kısası lâzım gelmiş olmasıyla kâtil-i merkûm ile zevce-i mezbûre zuhûr-ı irâde-i seniyyeme değin mahbesde tevkîf kılınmış olduğu bâ-i'lâm u mazbata ifâde olunmuş ve me'âl-i i'lâma nazaran kâtil-i merkûm maktûl-i mezbûru mûcib-i kısas olan katl ile katl etmiş olduğu ikrârıyla sâbit olmağla bu sûretde maktûl-i mezbûrun veresesi afv etmedikleri hâlde kâtil-i merkûm ber-nehc-i şer'î huzûrlarında kısas olunmak lâzım gelüb zevce-i mezbûre dahi kâtil-i … iken mu'terif olduğu üzre bi'l-ihtibâr nâ-mahremi ile hulûkı? mûcib ta'zîr olmağla mezbûre dahi ta'zîri lazım geldiği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i'lâma tahrîr ü inhâ kılınmış olmakdan nâşî keyfiyyet cânib-i celîlü'l-menâkıb-ı mülûkânemden bi'l-istîzân kâtil-i merkûmun verese-i mezkûre huzûrlarında icrâ-yı kısas ve içlerinden birisi yâhûd cümlesi kâtil-i merkûmu kısasdan afv ederler ve yâhûd sulh olurlar ise ol sûretlerde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer'îsinin icrâ ve keyfiyyetin bâ-mazbata vü i'lâm bu tarafa inhâ olunması ve zevce-i

mezbûre dahi her ne kadar kâtil-i merkûmu tahrîk ü iğfâl ederek mu‘âveneti inkâr etmiş ise de zevcinin hîn-i katlinde yanında bulunub sükût etmesi cihetiyle ber-mûcib-i kayd-ı fetvâhâne ta‘zîri lâzım gelmiş olduğundan ol vechle mezbûrenin dahi sâye-i? mahsûsu meclisde li-ecli’t-te’dîb altı ay müddet habs olunarak müddeti hitâmında sebîl-i tahliye olunması husûsları Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mde ittifâk-ı umûmî ile tensîb ü bâ-mazbata ifâde olunmuş ve ber-mûcib-i mazbata icrâ-yı iktizâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı şehriyârânem-i mehâbet-rîz sünûh-ı sudûr olarak mezbûre içün makâm-ı celîl-i vekâlet-i mutlakam cânibinden tahrîrât tastîr kılınmış olmağla siz ki paşa-yı müşârun-ileyh ve kâ’im-makâm ve sâ’ir mûmâ-ileyhümâsız ber-minvâl-i muharrer verese-i merkûme kâtil-i merkûmu kısasdan afv etmedikleri hâlde huzûrlarında kısas olunmak ve verese-i mezbûre cümleten ve yâhûd içlerinden birisi kâtil-i merkûmu kısasdan afv ederler veyâ sulh olurlar ise ol sûretlerde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından ber-vech-i muhârrer iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsı fermânım olmağın Divân-ı hümâyûnumdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr u tesyâr olunmuşdur. İmdi keyfiyyet ma‘lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh icrâ-yı ahkâm-ı şerî‘at-ı garrâya müsâberet ve alâ kile’t-takdireyn keyfiyyeti der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme bâ-mazbata i‘lâm u inhâ vü işâret eylemeniz bâbında. Fî-evâsıt-ı L sene (12)61.

[83/3]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı âdâlet-ünvân kâtil-i merkûmun icrâ-yı kısasına ibtidâr olunmak lâzımeden ise de kâtil-i merkûm mahbesde olduğu hâlde bundan beş mâh mukaddem hulûl-ı ecl-i mev‘udlarıyla vefât etmiş ve ol vechle merkûmun müstahikk olduğu levâzım-ı kısas…kablu’r-rahmeti’l-icrâ? kılınmış olduğunu nâtık vârid olan i‘lâm u mazbata ve şukka me’âlleri bâ-fermân-ı âlî kayd-ı bâlâsına şerh verildi. Fî- 27 S Sene (12)62.

Bir sûreti Şam-ı Şerîf vâlîsi vezîrim Ali Rızâ Paşa *iclâluhû*’ya ve Şam-ı Şerîf mollasına ve a‘zâ-yı meclis *zîde kadruhûm*’a [ ]

Şam-ı Şerîf kurâsından Varya karyesi sâkinlerinden olub kâtilen fevt olan Ömer bin Abdülfettah nâm kimesnenin verâseti babası merkûm Abdülfettah ile vâlidesi Safiye’ye inhisârı ba‘de’t-tahkîki’ş-şer‘î merkûm Abdülfettah kendü tarafından asâleten ve mezbûre cânibinden vekâleten meclis-i şer‘-i şerîfde maktûl-i merkûmun kâtili olmak

üzre ihzâr olunan karye-i mezkûre ahâlîsinden Hasan bin Mehmed el-Hûlâtî ile hîn-i terâfu‘larından mûrîsleri mezbûr-ı merkûm Hasan kahvehânede amden tabanca kurşunuyla darb u i‘dâm eylediğinden bahisle kâtil-i merkûmun icrâ-yı kısası müdde‘î-i merkûm lede’d-da‘vâ merkûm …kahvehânede kuşâğından kazâen tabanca boşalub bi-gayr-ı kasd müteveffâ-yı merkûme isâbetiyle müte’essiren fevt olduğu i‘tirâf u ikrâr ile amden vukû‘unu inkâr etmiş olduğundan müdde‘î-i merkûmenin da‘vâsına mutâbık beyyine şer‘î taleb oldukda ahrâr-ı ricâl-i müslimînden ve karye-i mezbûre ahâlîsinden Mustafa bin Abdurrahîm Adile ve Mehmed bin Ali Fürûd ve Abdulhamîd ibn Ali el-Nasda nâm kimesnelerin şehâdet-i makbûleleriyle ber-vech-i müdde‘â amden sudûru tebeyyün ü tahakkuk olarak zuhûr-ı irâde-i seniyyeme değin kâtil-i merkûmu mahbesde tevkîf kılınmış olduğu bâ-mazbata vü i‘lâm ifâde vü inhâ olunmuş ve mazmûn-ı i‘lâm muvâfık-ı şer‘-i şerîf olmağla **[84]** kâtil-i merkûme şer‘an kısası lâzım gelüb ancak istifâ-yı kısasına vekâlet-i sahîha olduğuna binâ’en fî-mâ-ba‘d aher ebeveyn? afv etmedikleri hâlde bi-zâtihimâ? huzûrlarında talebleriyle kâtil-i merkûm ber-nehc-i şer‘î kısas olunmak lâzım geldiği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i‘lâm-ı mezkûre tahrîr ü imlâ kılınmış olmakdan nâşî ber-minvâl-i meşrûh bundan böyle ….afv etmedikleri hâlde ber-mantûk-ı kaydı fetvâhâne vekâletle istifâ-yı kısası câ’iz olamayacağı cihetle vârisân-ı merkûmânın nezâreti huzûrlarında talebleriyle icrâ-yı kısas olunmak ve eğer vârisân-ı merkûmân ve yâhûd birisi kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâ ve keyfiyyetin bu tarafa iş‘ar u inhâ olunması zımnında. Aslına tatbîken.

[84/1]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı celâdet-ünvân kâtilân-ı mersûmân maktûlân-ı merkûmânın vereseleri huzûrlarında icrâ-yı kısasları ibtidâr ve rüfekâları mersûm Civan’ın yedi sene müddet pranga-bend olunduğunu nâtık vârid olan i‘lâm u mazbata ve şukka me’âlleri bâ-fermân-ı âlî kayd-ı bâlâsına şerh verildi. Fî-7 M Sene (12)62.

Edirne müşîri vezîrim Mehmed Tahîr Paşa *iclâluhû*’ya ve rütbe-i sâniye-i saltanat-ı seniyyem nişânını hâmil Rikâb-ı hümâyûn-ı şahânem kapucıbaşıları mütehayyizândan

hâlâ Vize sancağı kâ'im-makâmı İsmâîl Rahmi Bey *zîde uluvvuhû* ve Burgos ve Kırkkilise nâ'iblerine ve a'zâ-yı meclis *zîde kadruhum'a* hüküm ki:

Kuttâ'-i tarîk gürûhundan mukaddemce Burgos kazâsında ele getürülmüş olan Kulu ve Osteban ve Civan nâm şahıslar kable'l-istihsâl Deli Hüseyin nâm kimesne ile re'âyâdan İstiko? nâm zimmîyi cerh u katl etmiş olduklarından ve maktûlân-ı merkûmândan merkûm Deli Hüseyin verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi Fatma ve anası diğer Fatma ve li-ebeveyn ammi oğlu Ali'ye ve mesfûr İstiko'nun verâseti dahi zevce-i metrûkesi Estano? ile sulbi-i sagîre kızına münhasıra olduğundan merkûm Deli Hüseyin'in veresesi her birileri asâleten mersûme Estano kendü nefsinden asâleten ve sagîre kızı tarafından vesâyeten meclis-i şer'-i şerîfde eşhâs-ı merkûme ile hîn-i terâfu'larında eşhâs-ı merkûmeden mersûm Osteban'ın merkûm Deli Hüseyin'i tüfenk kurşunuyla amden darb u katle ictisârı iki nefer kimesne şehâdetiyle ve mersûm Kulu'nun dahi mersûm İstiko'yu kezâlik tüfenk kurşunuyla darb u cerh ü katl eylediği kendü ikrârıyla tebeyyün olmuş verese-i merkûme dahi kısas iddi'âsında bulunmuş olduklarına mebnî talebleriyle kâtilân-ı mersûmânın icrâ-yı kısaslarına hükm-i şer'î lâhik olduğu ve refîkaları mersûm Civan zimmînin kısas-ı katlde medhâl olmadığı tahakkuk idüb fakat haydûd makûlesinden bulunmasıyla icrâ-yı mücâzâtı lâzım geldiği beyânıyla zuhûr-ı irâde-i seniyyeme değin eşhâs-ı merkûme mahbesde tevkîf kılındığı sen ki müşîr-i müşârun-ileyhsin tarafından tahrîr ü inhâ ve ol bâbda mazbata ve i'lâmât-ı şer'îyye ba's ü isrâ olunmuş ve mazmûn-ı ilâmât muvâfık-ı şer'-i şerîf olub maktûlân-ı merkûmânın vereseleri afv etmedikleri hâlde huzûrlarında mersûmânın ber-nehc-i şer'î kısas olunmaları lâzım geldiği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i'lâmâta tahrîr ü inbâ kılınmış olmakdan nâşî cezâ-kânûnnâme-i hümâyûnum mûcebince keyfiyyet cânib-i celîlü'l-menâkıb-ı mülûkânemden lede'l-istizân fetvâhâne kaydında gösterdiği vechle verese-i mezbûre bundan böyle afv etmedikleri hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısasları verese-i mezbûre cümleten ve yâhûd içlerinden ba'zısı ber-vechle …. kısas sâkıt eder ise ber-mûcib-i kânun-ı cezâ te'dîbleri lâzım geleceğine mebnî mahbesde tevkîfleriyle keyfiyyetin bu tarafa iş'ârı ve mersûm Civan'ın her ne kadar kısas-ı katlde medhâli yoğise de bunlar haydûd gürûhundan olduklarına ve bu makûlelerden kat'-ı tarîk ve gâsıb-ı emvâle ictisârı bilinmeğin tebeyyün edilen yedi sene müddet vaz'-ı pranga olunması kânûniyyetine emr-i fermân-ı ma'delet-ünvân-ı şâhânem şeref-ta'alluk etmiş olan usûl-i iktizâsından bulunduğuna mebnî mersûmun dahi o makûle kısasını tebeyyün ü tahakkuk eder ise yerine cünha-i vâkı'a ve müddet-i mu'ayyenesini mübeyyin tezkire

i‘tâsıyla müddet-i merkûme ile vaz‘-ı pranga olunarak hidemât-ı süfliyyede bi’l-istihdâm müddet-i hitâmında sebîlinin tahliyesi bâbında lâzım-ı emr-i şerîfimin ısdârı husûsu Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı şehriyârânem-i mehâbet-rîz sünûh u sudûr olmuş olmağla siz ki müşîr-i müşârun-ileyh ve nâ’ib ve sâ’ir mûmâ-ileyhümâsız ber-minvâl-i muharrer verese-i mezbûre bundan böyle afv etmedikleri sûretde huzûrlarında kâtilân-ı mersûmân icrâ-yı kısaslarına verese-i mezbûre cümleten ve yâhûd içlerinden ba‘zısı ber-vechle kısasdan dahi ıskât eder ise ber-mûcib-i kânûn-ı cezâ te’dîbleri lâzım geleceğine mebnî mahbesde tevkîfleriyle keyfiyyetin bu tarafa iş‘ârı ve mersûm Civan’ın dahi ber-vech-i muharrer kısası tebeyyün ü tahakkuk eder ise yerine cünha-i vakı‘a ve müddet-i mu‘ayenesini mübeyyin tezkire i‘tâsıyla müddet-i merkûme ile vaz‘-ı pranga olunarak hidemât-ı süfliyyede bi’l-istihdâm müddet-i hitâmında tahliye-i sebîli fermânım olmağın divân-ı hümâyûnumdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr u tesyâr olunmuşdur. İmdi keyfiyyet ma‘lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh icrâ-yı ahkâm-ı münîf-i şerî‘at-ı garrâya müsâberet ve alâ kile’t-takdireyn keyfiyyeti der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme bâ-mazbata vü i’lâm inhâ vü işâret eylemeniz bâbında. Fî-evâhir-i L sene (12)61.

[84/2]

Şerh 1: İş bu Erzurumlu es-Seyyid Ahmed’e iştibâh-ı vakî‘ ders ü …. makûlece efendi ile …olundukda zikr-i âtî olunan ise gayet müfîd kimesne olub ıtlâkı câ‘iz olunmağla mahallinde ibkâsı münâsib idüği.

Şerh 2: Kütahya’ya nefyçün tekrâr emr-i âlî yazılmışdır. Fî- evâhir-i S sene (12)65.

Mütehayyizân-ı ricâl-i devlet-i aliyyemden Dîvân-ı De‘âvî nâzırı Mustafa Mazlûm Bey *dâme uluvvuhû’*ya ve Kütahya nâ’ibine hüküm ki:

Talebe-i ulûmdan el-yevm bâb-ı müşîrîde mahbûs Erzurumlu es-Seyyid Ahmed nâm kimesne kendü hâliyle meşgûl olmayub hilâf-ı rızâ ba‘zı harekât-ı nâ-hemvâreye ictisârı tebeyyün ü tahakkuk etmiş olduğundan kendüye te’dîb ve emsâlini terhîb zımnında merkûmun Kütahya’ya nefy u tagrîb olunması bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi’l-fi‘l Şeyhü’l-islâm ve Müfti’l-enâm olan Mekkî-zâde Mevlânâ Mustafa Asım *edâma’llâhû*

te'âlâ fezâ'ilehû işâret etmeleriyle işâretleri mûcebince merkûmun Kütahya'ya nefy u iclâ olunması fermânım olmağın divân-ı hümâyûnumdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr olunmuşdur. İmdi sen ki nâzır-ı mûmâ-ileyhsin merkûmu ma'rifetinle mahbesden celb birle nizâmı vechle kazâ be-kazâ Kütahya'ya nefy u irsâle müsâra'at eyleyesin ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü Der-sa'âdet'ime i'lâma mübâderet eylemen bâbında.Fî-evâil-i ZA sene (12)61.

[85/1]

Şerh 1: Mersûm hasta olarak kalmış olduğundan merhameten afv u ıtlâkıyla keyfiyyeti kayd-ı bâlâsına şerh verildi.

Muş nâ'ibine hüküm ki:

Galata muzâfâtından Beşiktaş nâhiyesi mütemekkinlerinden Ermeni milletinden Artin oğlu Avannes nâm zimmî hilâf-ı tavr-ı ra'iyyet ve mugâyir-i âyîn ü mezheb harekâta ictisâr eylediğine mebnî te'dîbi lâzım gelmiş olduğundan bahisle mersûm ıslâh-ı nefs edinceye değin patrikhâne tarafından âdeme terfîkan Muş'da kâ'in Ermeni milletine mahsûs Surp Karabet nâm manastıra nefy u iclâ olub ıtlâkı husûsu tarafına memhûr-ı takrîr-i takdîmiyle istid'â olunmadıkca müsâ'ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu İstanbul ve tevâbi'-i Ermeni patriki *iftihâr* Matyos Piskopos *dâmet rütbetuhû* memhûr-ı takrîr-i takdîmiyle istid'â etmekden nâşî mûcebince mersûmun manastır-ı mezbûra nefy u iclâları fermânım olmağın imdi sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde mersûmu ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü der-bâr-ı şevket-karar-ı mülûkâneme inhâ vü işâret eylemen bâbında. Fî-evâil-i ZA sene (12)61.

[85/2]

Tırhala sancağı müşîri vezîrim Safvetî Paşa *iclâluhû*'ya ve Yenişehir Fenar nâ'ib ve müftî *zîde ilmuhûmâ'ya* ve a'zâ-yı meclis-i memleket *zîde kadruhûm'*a hüküm ki:

Yenişehir Fenar sâkînlerinden müteveffî Moralı Ya‘kûb Bey’in kerîmesi olub muhtenike-i müteveffiye olan Ümmügülsüm nâm sagîrenin verâseti vâlideleri Selime ile li-ebeveyn sagîr er karındaşları Ömer ve Ebu Bekir ve Abdullah’a inhisârı ba‘de’t-tahakkuku’ş-şer‘î sigâr-ı mezbûrenin vâlideleri mezbûre Selime kendü tarafından asâleten ve evlâdı mezbûreler tarafından vesâyeten meclis-i şer‘îde câriye-i memlûkesi zenciyye el-asl Nuriye bint-i Abdullah muvâcehesinde câriye-i mersûme kerîmesi müteveffâ-yı merkûmeyi hâne-i mezkûrda bi-gayr-i hakkın amden ihtinâk ederek kuyuya ilkâ eylemiş olduğundan bahisle mûcibi olan kısasın icrâsını lede’d-da‘vâ zenciyye-i mersûme dahi ber-mivâl-i meşrûh ihtinâk idüb zikr olunan kuyuya ilkâ etmiş olduğunu ikrâr u i‘tirâf eylemiş olmağın imâmeyn kavilleri üzre câriye-i mezbûre merkûme Selime hatun huzûrunda kısas olunmak lâzım geleceği bâ-mazbata ve i‘lâm iş‘âr u inhâ olunmuş ve me’âl-i i‘lâma nazaran müteveffiye-i mezbûrenin vâlidesi Selime’nin kâtile-i mezbûre müstakile-i câriye-i memlûkesi olmağla sigâr-ı mezbûrûn … verese-i kibâr içün istifâ-yı kısas-ı meşrûh idüğünden ümm-i mezbûre Selime’nin muvâcehesinde imâmeyn kavilleri üzre kısas olunmak meşrûh olduğu zahr-ı i‘lâm-ı mezkûre cânib-i fetvâhâneden tahrîr ü inhâ kılınmış olduğundan nâşî cezâ kânunnâme-i hümâyûnum mûcebince keyfiyyet cânîb-i celîli’l-menâkıb-ı mülûkânemden lede‘l-istîzân bundan böyle vâris-i mezbûre kâtile-i merkûmeyi kısasdan afv etmedikleri hâlde huzûrunda icrâ-yı kısas ve eğer vâris-i mezbûre kâtile-i merkûmeyi afv eder ise hükm değişdiğinden keyfiyyetin bu tarafa bâ-i‘lâm u mazbata iş‘ârı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı- Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ kılınmış ve ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol-bâbda emr-i hümâyûn-ı şevket-makrûn-ı şehriyârânem merhamet-rîz-i sünûh u sudûr olmuş olmağla siz ki müşîr-i müşârûn-ileyh ve nâ’ib ve müftî ve sa’ir mûmâ-ileyhümasız ber-minvâl-i muharrer bundan böyle vâris-i mezbûre kâtile-i mezbûreyi kısasdan afv etmediği hâlde huzûrunda icrâ-yı kısasına ibtidâr ve eğer vâris-i mezbûre kâtile-i mezbûreyi kısasdan afv eder ise ber-vech-i muharrer keyfiyyetin bu tarafa i‘lâm u iş‘âr olunması fermânım olmağindivân-ı hümâyûnumdan mahsûs iş bu emr-i şerîfim ısdâr u tesyâr olunmuşdur. İmdi keyfiyyet ma‘lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh amel-i harekete dikkat alâ kile’t-takdireyn keyfiyyeti der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i‘lâm u işâret eylemeniz bâbında. Fî-evâil-i ZA sene (12)61.

[85/3]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı celâdet-ünvân kâtil-i merkûm verese-i merkûme huzûrlarında icrâ-yı kısasına ibtidâr olunduğunu nâtık vârid olan i‘lâm u şukka ve mazbata me’âlleri bâ-fermân-ı âlî kayd-ı bâlâsına şerh verildi. Fî-24 Z Sene (12)61.

Mîr-i mîrân-ı kirâmımdan Bolu eyâleti mutasarrıfı Tayyar Paşa *dâme ikbâluhû’ya* ve ricâl-i devlet-i aliyyemden eyâlet-i merkûme defterdârı Mehmed Bâki *zîde uluvvuhû*’ya ve rikâb-ı hümâyûn-ı şâhânem kapucıbaşılarından Viranşehir kâ‘im-makâmı Mustafa Rüşdü *dâme mecduhû*’ya ve Taraklıborlu nâ’ib ve müftîsine ve a‘zâ-yı meclis-i memleket *zîde kadruhûm*’a hüküm ki:

Bolu eyâleti dâhilinde kâ’in Viranşehir sancağı Zağferanbolu kazâsında Çarşu mahallesi sâkînlerinden olub bundan mukaddem mecrûhen vefât eden Deli Kozoğlu Ali nâm kimesnenin verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi Hava ile vâlidesi Şerîfe ve li-ebeveyn er karındaşı kebîr Ömer ve li-ebeveyn kız karındaşları Halime ve Hava’ya inhisârı ba‘de’t-tahakkuku’ş-şer‘î verese-i mezbûre meclis-i şer‘-i şerîfde kasaba-i mezbûre mahallatından Karaali mahallesi ahâlîsinden terzi oğlu Mehmed nâm kimesne ile hîn-i terâfu‘larında müteveffâ-yı merkûm Ali’yi merkûm Mehmed kendü hânesine götürüb bi-gayr-i hakkın amden darb u cerh ü katl eylemiş olduğundan bahisle merkûm Mehmed’in icrâ-yı kısası taleb ü da‘vâ ve kâtil-i merkûm Mehmed dahi ber-vech-i muharrer mâdde-i katle tav‘an ikrâr u i‘tirâf etmiş olmasıyla ber-mûcib-i ikrâr kâtil-i merkûmun kısasına hükm-i şer‘î lâhik olmuş olduğu bâ-i‘lâm u tahrîrât inhâ olunmuş ve me’âl-i i‘lâm muvâfık-ı şer‘î şerîf olmağla bundan böyle kâtil-i merkûmu verese afv etmedikleri hâlde huzûrlarında ber-nehc-i şer‘î kısas olunmak iktizâ eylediği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i‘lâm-ı mezkûre tahrîr ü inhâ olunmuş olmakdan nâşî cezâ-kânûnnâme-i hümâyûnum mûcebince keyfiyyet cânîb-i celîli’l-menâkıb-ı mülûkânemden lede‘l- istîzân fetvâhâne kaydında gösterildiği vechle bundan böyle verese-i mezbûre kâtil-i merkûmu afv etmedikleri takdirde huzûrunda icrâ-yı kısas ve verese-i merkûme cümleten ve yâhûd içlerinden birisi kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsıyla keyfiyyetin bâ-mazbata vü i‘lâm bu tarafa iş‘ar u inhâsı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı husûsu Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i

(seniyye-i) mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı şehriyârânem-i mehâbet-rîz sünûh u sudûr olmuş olmağla siz ki paşa-yı müşârun-ileyh ve defterdâr ve kâ’im-makam ve sâ’ir mûmâ-ileyhümâsız ber-minvâl-i muharrer verese-i merkûme kâtil-i merkûmu afv etmedikleri takdirde huzûrlarında icrâ-yı kısas ve verese-i merkûme cümleten ve yâhûd içlerinden birisi kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsı fermânım olmağın divân-ı hümâyûnumdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr u tesyâr olunmuşdur. İmdi keyfiyyet ma‘lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh icrâ-yı ahkâm-ı münîf-i şerî‘at-ı garrâya müsâberet ve alâ kile’t-takdireyn keyfiyyeti der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme bâ-mazbata i‘lâm u inhâ vü işâret eylemeniz bâbında. Fî-evâil-i ZA sene (12)61.

[86/1]

Hâlâ eyâlet-i Aydın vâlîsi vezîrim Sa‘id Ahmed Paşa *iclâluhû’*ya ve Güzelhisar-ı Aydın nâ’ibi ve müftîsine ve a‘zâ-yı meclis-i memlekete hüküm ki:

Aydın eyâleti dâhilinde kâ’in Milas kasabası mahallatından Hacı İlyas mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem mecrûhen fevt olan Ahmed bin Mustafa’nın verâseti babası Mustafa ile vâlidesi Sâdiye nâm hatuna inhisârı ba‘de’t-tahakkuku’ş-şer‘î verese-i merkûme meclis-i şer‘-i şerîfde mahalle-i mezbûre ahâlisinden Berdan oğlu İbrâhîm ibn Hacı Mustafa nâm kimesne ile hîn-i terâfu‘larında merkûm İbrâhîm mütefeffâ-yı merkûmu amden ve bi-gayr-i hakkın pištov kurşunuyla darb u cerh idüb ve cerh-i mezkûreden nâşî müte’essiren vefât etmiş olduğundan bahisle merkûm İbrâhîm’in icrâ-yı kısasını verese-i mezbûre taleb ü da‘vâ ve kâtil-i merkûmun inkârına mukârin mahalle-i mezbûre olub lede’t-tezkiye makbûle-i eşhâde oldukları ihbâr olunan Timürcü İbrâhîm oğlu Süleyman ve Hacı Osman oğlu Ali nâm kimesnelerin şehâdetleriyle isbât-ı müdde‘a eylemiş olmalarıyla mûcebince vârisân-ı merkûmân huzûrlarında merkûm İbrâhîm şer‘-i kısas iktizâ eylediği bâ-i‘lâm u mazbata iş‘âr u inhâ olunan i‘lâm muvâfık-ı şer‘î şerîf olmağla bu sûretde maktûl-i mezbûrun vârisleri afv etmedikleri hâlde kâtil-i merkûm ber-nehc-i şer‘î huzûrlarında kısas olunmak lâzım geldiği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i‘lâm-ı mezkûre tahrîr ü imlâ kılınmış olmakdan nâşî cezâ-kânûnnâme-i hümâyûnum mûcebince keyfiyyet cânîb-i celîli’l-menâkıb-ı mülûkânemden lede‘l- istîzân ber-mûcib-i kayd-ı fetvâhâne bundan böyle vârisân-ı

merkûmân kâtil-i merkûmu kısasdan afv etmedikleri sûretde icrâ-yı kısas vârisân-ı merkûmân ve yâhûd fakat biri kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer'îsinin icrâsıyla keyfiyyetin bâ-mazbata vü i'lâm bu tarafa iş'ar u inhâsı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı husûsu Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve husûs-ı mezkûr taraf-ı eşref-i şâhâneme arz ile lede'l-istizân ber-minvâl-i muharrer icrâ-yı iktizâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı şehriyârânem-i mehâbet-rîz sünûh u sudûr olmuş olmağla siz ki vâlî-i müşârun-ileyh ve nâ'ib ve sâ'ir mûmâ-ileyhümâsız vusûl-i emr-i şerîfimde ber-minvâl-i muharrer vârisân-ı merkûmân kâtil-i merkûmu kısasdan afv etmedikleri sûretde huzûrlarında kâtil-i merkûm İbrâhîm'in icrâ-yı kısasına ibtidâr ve vârisân-ı merkûmân ve yâhûd fakat biri kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağından ber-vech-i muharrer iktizâ-yı şer'îsinin icrâsıyla keyfiyyetin bâ-i'lâm u mazbata bu tarafa inhâ vü iş'âr olunması fermânım olmağın divân-ı hümâyûnumdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr u tesyâr olunmuşdur. İmdi keyfiyyet ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh icrâ-yı ahkâm-ı münîf-i şerî'at-ı garrâya müsâberet ve alâ kile't-takdireyn keyfiyyeti der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme inhâ vü işâret eylemeniz bâbında. Fî-evâsıt-ı ZA sene (12)61.

[86/2]

Bir sûreti yine müşârûn-ileyh ve nâ'ib ve sâ'ir mûmâ-ileyhümaya [ ]

Aydın sancağında vâkî Dallıca kazâsına tâbi' Senciler karye sâkinlerinden iken bundan akdem cerîhen fevt olan Mehmed bin Mustafa nâm mürâhikin verâseti babası merkûm Mustafa'ya inhisârı ba'de't-tahakkuku'ş-şer'î vâris-i Mustafa meclis-i şer'-i şerîfde maktû'l-i merkûmun kâtili olmak üzre ihzâr olunan karye-i mezbûre ahâlisinden Salih bin Süleyman nâm şahıs ile hîn-i terâfu'larında vâris-i merkûm Mustafa mütefeffâ-yı mezbûru merkûm Salih âlât-ı câriha ile amden ve bi-gayr-i hakkın darb u cerh ve katl ile bir kuyuya vâz' u ilkâ eylemiş olduğundan bahisle mûcib-i şer'îsi olan hükm-i kısasın icrâsını ba'de'd-da'vâ kâtil-i merkûm Salih dahi ber-vech-i muharrer mâdde-i katle ictisârını tav'an ikrâr u i'tirâf etmiş olmasıyla kâtil-i merkûmun kısasına hükm-i şer'î lâhik olmuş ve zuhûr-ı irâde-i seniyyeye kadar merkûm mahbesde tevkîf kılınmış olduğu bâ-i'lâm u mazbata vü tahrîrât iş'âr u inhâ ve mazmûn-ı i'lâm muvâfık-ı şer'î

şerîf olmağla bundan böyle maktûl-i merkûmun hasren vârisi babası merkûm Mustafa kâtil-i merkûmu afv etmediği hâlde ber-nehc-i şer‘î huzûrunda kâtil-i merkûm kısas olunmak lâzım geldiği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i‘lâm-ı mezkûre tahrîr ü isrâ kılınmış olmakdan nâşî ber-mûcib-i fetvâhâne bundan böyle vâris-i merkûm kâtil-i merkûmu afv etmediği takdirde huzûrunda icrâ-yı kısas vâris-i merkûm Mustafa kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt olub nizâmen mücâzât-ı lâzımesinin icrâsı lâzım geleceğine ve bu makûlelerin bir seneden beş seneye kadar vâz‘-ı pranga olunması kânununa emr-i fermân-ı mülûkâne şeref-ta‘alluk etmiş olan usûl-i iktizâsından bulunduğuna binâ’en yerine cünha-i vâkı‘a ve müddet-i mu‘ayyenesini mübeyyin tezkire-i i‘tâsıyla habs tarihinden i‘tibâren bir sene müddet için kâtil-i merkûmun mahallinde pranga-bend olarak hidemât-ı süfliyyede istihdâmıyla müddeti hitâmında sebîlinin tahliyesiyle keyfiyyetin bâ-mazbata vü i‘lâm bu tarafa iş‘ârıçün. Aslına tatbîken

[86/3]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı celâdet-ünvân kâtil-i merkûm verese-i maktûl-i merkûmun huzûrlarında icrâ-yı kısasına ibtidâr olunduğunu nâtık Haleb vâlîsi Osman Paşa Hazretleri’nin vârid olan şukkasıyla Haleb kâdîsi Ahmed Mehmed Şemseddin Efendi’nin i‘lâmı mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-5 M sene (1)262.

Hâlâ mülhakâtıyla Haleb vâlîsi vezîrim Osman Paşa *iclâluhû*’ya ve Haleb mollasına ve a‘zâ-yı meclis *zîde kadruhûm*’a hüküm ki:

Haleb kurâsından Termabent? karyesi ahâlisinden olub maktûlen fevt olan Mehmed Da‘bûd? nâm kimesnenin verâseti zevcesi menkûhe-i metrûkesi Hadice ile zevce-i mezbûreden mütevellid oğulları Ahmed ve Hasan’a münhasıra olduğu inde’ş-şer‘î zâhir ü nümâyân oldukdan sonra verese-i merkûme meclis-i şer‘-i şerîfde maktûl-i merkûmun kâtili olan karye-i mezbûre ahâlîsinden Ahmed ibn Abdullah ile hîn-i terâfu‘larında kâtil-i merkûmun maktûl-i merkûmu tüfenk kurşunuyla amden cerh ile idüb cerh-i mezkûreden müte’essiren vefât eylediğinden icrâ-yı kısası lede’d-da‘vâ ve’l-inkâr verese-i merkûmeden tebeyyün taleb olunarak karye-i mezbûre ahâlîsinden olub lede’t-tezkiye makbulü’ş-şehâde oldukları ihbâr olunan Veduh? oğlu Talib ibn Hasan ve Hacı Mustafa nâm kimesnelerin şehâdetleriyle ber-nehc-i şer‘î isâbet eylemiş olduklarından verese-i mezbûrenin talebiyle kâtil-i merkûmun kısasına hükm-i şer‘î lâhik olmuş

olduğu sen ki vâlî-i müşârun-ileyhsin tarafından tahrîr ü inhâ ve ol bâbda verilen i‘lâm-ı şer‘î ve meclis mazbatası dahi ba‘s ü isrâ olunmuş ve mazmûn-ı i‘lâm muvâfık-ı şer‘-i şerîf olmağla bu sûretde maktûl-i mezbûrun veresesi afv etmedikleri hâlde huzûrlarında ber-nehc-i şer‘î kâtil-i merkûm kısas olunmak lâzım geldiği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i‘lâm-ı mezkûre tahrîr ü işâret kılınmış olmakdan nâşî cezâ-kânûnnâme-i hümâyûnum mûcebince keyfiyyet cânib-i celîlü’l-menâkıb-ı mülûkânemden lede’l-istizân ber-mûcib-i kayd-ı fetvâhâne verese-i merkûme bundan böyle afv etmedikleri sûretde huzûrlarında kâtil-i merkûmun icrâ-yı kısası ve verese-i merkûme cümleten veyâ içlerinden biri kısasdan dahi ıskât ederse ol hâlde kısas sâkıt ve i‘lâm hakkında mes’ele-i diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsıyla keyfiyyetin bâ-mazbata vü i‘lâm bu tarafa iş‘âr u inhâ bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı husûsu Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve husûs-ı mezkûr taraf-ı eşref-i şâhâneme arz ile lede’l-istizân ber-minvâl-i muhârrer icrâ-yı iktizâsının husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı şehriyârânem-i mehâbet-rîz sünûh u sudûr olmuş olmağla siz ki vâlî-i müşârun-ileyh ve mevlânâ ve sâ’ir mûmâ-ileyhümâsız ber-minvâl-i muharrer verese-i merkûme bundan böyle afv etmedikleri sûretde huzûrlarında kâtil-i merkûmun icrâ-yı kısasına ibtidâr ve verese-i merkûme cümleten ve yâhûd içlerinden biri kısasdan dahi ıskât ederse ol sûretde kısas sâkıt ve i‘lâm hakkında mes’ele-i diyete münkalib olacağından ber-vech-i muharrer iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsıyla keyfiyyetin bu tarafa inhâ vü iş‘âr olunması fermânım olmağın divân-ı hümâyûnumdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr u tesyâr olunmuşdur. İmdi keyfiyyet ma‘lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh icrâ-yı ahkâm-ı münîf-i şerî‘at-ı garrâya müsâberet ve alâ kile’t-takdireyn keyfiyyeti der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme bâ-mazbata vü i‘lâm u işâret eylemeniz bâbında. Fî-evâsıt-ı ZA sene (12)61.

[87/1]

Bolu nâ’ibine hüküm ki:

Üsküblü Hafâzî Bey’in mukaddemâ hazine-i sarrafın olub ba‘zı gûne neşr-i havâdis misillü uygunsuzluğa ibtidârına mebnî bundan akdem Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’m karârı ve sünûh u sudûr eden emr-i hümâyûn-ı şahânem muktezâsı üzre sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince bilâ-müddet Bolu’ya nefy u tagrîb olunmuş olan Tardiko

nâm zimmînin afv u ıtlâkı memleketi cânibinden inhâ vü niyâz olunmuş olduğu beyânıyla mersûmun kayd-ı nefyden tahliye-i sebîline müsâ'ade-i seniyye-i mülûkânem erzân kılınması husûsu Rum patriki tarafından istid'â ve istirhâm kılınmış ve mersûmun müddet-i nefy bir buçuk seneye karîb olub şimdiye kadar karîn-i terbiye olmuş olacağı me'mûl idiğünden kayd-ı nefyden ıtlâkıçün emr-i şerîfim ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı mezkûrdan bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş olmakdan nâşî merhamet-rîz-i sünûh u sudûr olan emr-ihümâyûn-ı inâyet-makrûn-ı şehriyârânem muktezâ-yı münîfi üzere mersûmun menfâdan salıverilmesi fermânım olmağın imdi sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin mersûmun ve ıtlâkı husûsuna müsâ'ade-i seniyye-i mülûkânem erzân kılındığı ma'lûmun oldukda kayd-ı nefyden tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâil-i Z sene (1)261.

[87/2]

Şerh 1: Bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm u şukka mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-12 RA sene (1)262.

Şerh 2: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî- evâhir-i RA sene (1)262.

Mîr-i mîrân-ı kirâmımdan Sivas eyâleti mutasarrıfı Mehmed Münîb Paşa *dâme ikbâluhû*'ya ve Bolu nâ'ibine hüküm ki:

Ankara mevki'nde bulunan asâkir-i nizâmiyye-i şâhânemin idâre-i ta'yînâtıyla ahâlînin me'kûlâtıçün zahîre mübâya'a ve celbi lâzım gelerek civârda bulunan Sungurlu kasabasında ahâlînin me'kûlât u …. mâ'da kasabada bulunan zahâyirin râyic-i vakt üzre mübâya'ası zımnında Ankara'dan gönderilen me'mûrların vürûdlarında kasaba-i mezkûre müdîri Emîn Bey oradan savuşub ahâlî-i kazâ dahi zahîre i'tâsında muhâlefet ve bi'l-muhâceme me'mûr-ı mûmâ-ileyhümâyı kazâdan ihrâca cür'et eyledikleri ve bu fazâhat müdîr-i mûmâ-ileyh ile müftî Hüseyin nâm kimesnenin ahâlî-i kasabayı tahrîk ü ifsâdlarında neşet etmiş ve müdîr-i mûmâ-ileyhin vekîli Hazînedâr oğlu Ahmed nâm kimesnenin dahi kasaba-i mezkûrede medhâl bulunmuş olduğu bi'l-istihbâr tahkîk olunub bu keyfiyyet bi'l-vücûh rızâ-yı mehâbet-iktizâ-yı mülûkâneme mugâyir ü münâfî ve kendülerinin te'dîblerini mü'eddî olduğundan müdîr-i mûmâ-ileyhin Bolu'ya ve vekîli merkûmun dahi Tokad'a bilâ-müddet nefy u iclâları ve müftî-i mûmâ-ileyhin dahi çiftliğinden zecrile bundan böyle dahi umûr-ı memlekete karışmamak ve eğer

mütenebbih olmayub da yine bu makûle hâlât-ı nâ-marziyyeye ictisâr ederse sûret-i te'dîbiçün âhirle icrâ olunmak üzre taraf-ı şeyhü'l-islâmîden tevbîhnâme yazılmış Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol-bâbda emr-i hümâyûn-ı şevket-makrûn-ı şehriyârânem-i mehâbet-rîz sünûh u sudûr olarak mûcebince îcâb-ı icrâ ve merkûm Ahmed içün diğer emr-i şerîf tasdîr ü isrâ kılınmış olmağla sen ki paşa-yı müşârun-ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfimde mîr-i mûmâ-ileyhi ahz u nizâmı vechle kazâ be-kazâ Bolu'ya nefy u irsâle sarf u rü'yet ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde mîr-i mûmâ-ileyhi ol tarafda bilâ-müddet menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü Der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i'lâm u işâret eylemen bâbında. Fî-evâhir-i ZA sene (1)261.

[87/3]

Şerh 1: Bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm u şukka mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-12 RA sene (1)262.

Şerh 2: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-Evâhir-i RA sene (1)262.

Bir sûreti yine paşa-yı müşârun-ileyhe ve Tokad nâ'ibine [ ]

Vekîl-i merkûm Hazînedâr oğlu Ahmed'in dahi ber minvâl-i muharrer Tokad'a nefy u iclâsıçün. Aslına tatbîken.

[87/4]

Şerh 1: İş bu kaydın meclis mazbatası melfûfâtıyla meclis mazbata torbasında.

Şerh 2: Bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık Tekfurdağı nâ'ibi es-Seyyid Mehmed Sa'id Efendi'nin vârid olan bâ-i'lâmı mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-2 ? sene (1)262.

Şerh 3: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-Evâhir-i R sene (12)62.

Mütehayyizân-ı Ricâl-i Devlet-i Aliyye' den Dîvân-ı De'âvî nâzırı Mustafa Mazlûm Bey *dâme uluvvuhû'*ya ve Tekfurdağı nâ'ibine hüküm ki:

Trablusgarb eyâleti tahrîrât kâtibi Hüsnî ve mâliye ketebesinden defterî kâtibi Sâlih nâm kimesnelerin eyâlet-i merkûmede bulunan piyâde-i asâkîr-i nizamiye-i şâhânem ikinci taburu boruzın neferâtından Şamlı Mehmed'e icrâ-yı sû-i mu'âmeleye ictisarları mahallinde meclisce bi'l-muhâkeme tebeyyün ederek merkûm Hüsnî'nin hâmil olduğu hâm? nişânı ahz u nez' olunarak refîki merkûm ile berâber bu tarafa i'zâm u irsâli ve muhâkeme mazbataları bâ-tahrîrât ba's ü isâl olunmuş ve kânûnnâme-i askerîyi tatbîken Dâr-ı Şûrâ-yı Askerîde îcâb-ı icrâ kılınmış olduğundan kâtib-i merkûmânın dahi ictisâr etmiş oldukları fazâhat nâmûs-ı askerîye dokuz buçuk kabahat olduğundan haklarında lâzım gelen mücâzâtının icrâsı husûsu dâr-ı şûrâ-yı mezkûreden bâ-mazbata ifâde olunduğu taraf-ı ser-askerîden iş'âr u inhâ olunub vak'â-i merkûmun iş bu harekât-ı reddiye-i müsbeteleri nâmus-ı askerî dokuz töhmet-i azîmeden olmasıyla te'dîb ü terbiyeleri lâzım gelerek merkûmândan Hüsnî'nin li-ecli't-te'dîb bilâ-müddet Tekfurdağı'na ve Salih'in dahi kezâlik Gelibolu'ya nefy u tagrîb olunmaları bi't-tensîb lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ kılınmış ve ol vechle icrâsına irâde-i aliyyem müteallik olarak mûcebince merkûm Sâlih içün diğer emr-i şerîfim tasdir kılınmış olmağla sen ki nâzır-ı mûmâ-ileyhsin merkûm Hüsnî'yi dahi ma'rifetinle celb ü ahz ederek nizâmı vechle Tekfurdağı'na nefy u irsâle sarf u rü'yet eyleyesin ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks ü ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketlerine irâ'e-i ruhsattan mücânebet ve vusûlünü Der-sa'âdet'ime i'lâm u işâret eylemen bâbında. Fî- evâsıt-ı Z sene (12)61.

[87/5]

Şerh 1: Bunun daahi bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâmı bâ-fermân-ı âlî kayd-ı bâlâsına şerh verildi. Fî-2 Z? sene (12)61.

Şerh 2 : Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-Evâhir-i R sene (1)262.

Bir sûreti yine nâzır-ı mûmâ-ileyhe ve nâ'ibine [ ]

Merkûm Salih'in dahi li-ecli't-te'dîb Gelibolu'ya nefy zımnında. Aslı gibi.

[88/1]

Şerh 1:Veled-i Yani hafiyyen? mübâşirli olarak tebdîl olunub başkaca kayd olunması. Fî-evâil-i Z sene (12)62.

Dergâh-ı mu‘allâm kapucubaşılarından Kesriye kâ’im-makâmı Ali Şâhîn Bey d*âme mecduhû’ya* ve Dimetoka nâ’ibine hüküm ki:

Kesriye kazâsına tâbi‘ Zagoriçe karyesi Kocabaşı olan Manol veled-i Yani nâm zimmî kendü halinde olmayub hilâf-ı rızâ ve mugâyir-i âyîn harekât-ı nâ-hemvâre ictisâr etmekde olduğundan mersûm kocabaşılıkdan azl olunarak li-ecli’t-te’dîb Dimetoka’ya nefy u tagrîb olunması husûsu karye-i mezbûre re‘âyâsı tarafından niyâz u istirhâm kılındığı beyânıyla tarafından bâ-takrîr tahliye-i sebîli istid‘â olunmadıkça müsâ‘ade olunmamak üzre mersûmun nefy u te’dîbi İstanbul ve tevâbi‘-i Rum patriki cânibinden memhûr-ı takrîr-i takdîmiyle istid‘â olunub siyâk-ı iş‘âra göre mersûm hilâf-ı rızâ-yı şâhânem ve mugâyir-i âyîn harekâta ictisâr etmiş olduğundan ber-mûcib-i takrîr mersûmun mahall-i mezkûre nefy u iclâsı bâbında emr-i şerîfim ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş olmakdan nâşî mûcebince mersûmun li ecli’t-te’dîb Dimetoka’ya nefy u tagrîb olunması fermânım olmağın Divân-ı hümâyûnumdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr u tesyâr olunmuşdur. İmdi senki kâ’im-makam-ı mûmâ-ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfîmde mersûmu ma‘rifetinle ahz u nizâmı vechle Dimetoka’ya nefy u irsâle müsâra‘at eyleyesin. Ve sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde mersûmu ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ’e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i‘lâm u işâret eylemeniz bâbında. Fî-evâsıt-ı Z sene (12)61.

[88/2]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı celâdet-ünvân kâtil-i mersûm maktûle-i mezbûre hâzır oldukları hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısasına ibtidâr olunduğunu nâtık vârid olan i‘lâm u şukka ve mazbata mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-17 RA sene (1)262.

Mülhakâtıyla eyâlet-i Edirne müşîri vezîrim Mehmed Tâhîr Paşa *iclâluhû*’ya ve rütbe-i sâniye-i saltanat-ı seniyye nişânını hâmil kapucıbaşıları mütehayyîzân-ı hâlâ Vize

sancağı kâ'im-makâmı İsmâîl Hâmi Bey *zîde uluvvuhû* ve Kırkkilise nâ'ib ve müftîsi *zîde ilmuhûmâ'*ya ve âzâ-yı Meclis-i memleket *zîde kadruhûm*'a hüküm ki:

Vize kazâsına tâbi' Evrenli karyesi mütemekkinlerinden olub bundan akdem maktûlen hâlik olan Efsani bint-i Yorgi nâm Nasrâniyye'nin verâseti annesi Eleni bint-i Yorgi ile li-ebeveyn er karındaşları Hristodoli ile sagîr Vasili'ye inhisârı ba'de't-tahakkuku'ş-şer'î mersûme Eleni asâleten ve mersûm Hristodoli dahi kendü tarafından asâleten ve karındaşı sagir-i mersûm Vasili tarafından vesâyeten meclis-i şer'-i şerîfde karye-i mezbûre mütemekkinlerinden maktûle-i mersûmenin kâtili dezdici? Nikol veled-i Dimitri zimmî ile hîn-i terâfu'larında mersûm Nikol maktûle-i mersûmeyi Saray kazâsına tâbi' Kocacık demekle ma'rûf mer'âda kâ'in … derûnunda alet-i cârihadan ma'dûd kebir çatal ağaç ile başına sol tarafından amden bi-gayr-i hakkın darb u cerh idüb müte'essiren hâlik olmuş olduğundan bahisle icrâ-yı kısası taleb ü da'vâ idüb kâtil-i mersûm Nikol zimmî ber-vech-i muharrer mâdde-i katlin amden kendüden sudûrunu ve maktûle-i mersûmun müte'essiren helâkını ikrâr u i'tirâf etmiş olduğundan icrâ-yı kısasına hükm-i şer'î lâhik olmuş olduğu sen ki müşîr-i müşârün-ileyhsin tarafından bâ-tahrîrât u inhâ ve ol bâbda tarafına gelen i'lâm ve meclis mazbatası dahi ba's u isrâ olunmuş ve mazmûn-ı i'lâm muvâfık-ı şer'-i şerîf olmağla bu sûretde maktûle-i mersûmenin vârisleri afv etmedikleri hâlde kâtil-i mesfûr ber-nehc-i şer'î huzûrlarında kısas olunmak lâzım geldiği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i'lâm-ı mezkûre tahrîr ü işâret kılınmış olmakdan nâşî cezâ-kânûn-nâme-i hümâyûnum mûcebince keyfiyyet cânib-i celîlü'l-menâkıb-ı mülûkânemden lede'l-istizân bundan böyle verese-i mersûme kâtil-i mersûmu kısasdan afv etmedikleri takdirde huzûrlarında icrâ-yı kısası verese-i mersûme cümleten ve yâhûd içlerinden birisi kâtil-i mersûmu afv eder ve sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer'îsinin icrâsı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı husûsu Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü beyân olub keyfiyyet tarâf-ı şeref-i şâhâneme arz ile lede'l-istizân ber-minvâl-i muharrer icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem tâ'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı şehriyârânem-i mehâbet-rîz sünûh u sudûr olmuş olmağla siz ki müşîr-i müşârun-ileyh ve kâ'im-makâm ve nâ'ib ve müftî ve sâ'ir mûmâ-ileyhümâsız vusûl-i emr-i şerîfimde ber-mûcib-i kayd-ı fetvâhâne bundan böyle verese-i mersûme kâtil-i mersûmu kısasdan afv etmedikleri takdirde huzûrlarında icrâ-yı kısasına ibtidâr ve verese-i mersûme cümleten ve yâhûd içlerinden birisi kâtil-i mersûmu afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib

olacağından icrâ-yı şer‘îsinin icrâsıyla keyfiyyetin bâ-i‘lâm u mazbata bu tarafa inhâ vü iş‘âr olunması fermânım olmağın divân-ı hümâyûnumdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr u tesyâr olunmuşdur. İmdi keyfiyyet ma‘lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh icrâ-yı ahkâm-ı münîf-i şerî‘at-ı garrâya müsâberet ve alâ kile’t-takdireyn keyfiyyeti der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i‘lâm u işâret eylemeniz bâbında. Fî-evâsıt-ı Z sene (12)61.

[88/3]

Şerh 1: Bi’l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık Midillü nâ’ibi Mehmed Kâmil Efend’nin vârid olan i‘lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-12 S sene (1)262.

Şerh 2: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâhir-i ZA sene (1)262.

Mütehayyizân-ı ricâl-i devlet-i aliyyemden Dîvân-ı De‘âvî nâzırı Mustafa Mazlûm Bey *dâme uluvvuhû’*ya ve Midillü nâ’ibine hüküm ki:

Talebe-i ulûmdan Şehzâdebaşı’nda Dâmad İbrâhîm Paşa Medresesinde sâkin Yozgadlı es-Seyyid Hasan nâm kimesne ırz u edebleriyle meşgûl olmayub ba‘zı ehl-i ırz tâ’ifesine müdâhale ile ulûma gayr-i lâyık harekât-ı nâ-marziyyeye ictisâr etmekde olduğundan merkûmun li-eclî’t-te’dîb Midillü cezîresine nefy u tagrîb olunması bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı husûsu bi’l-fi‘l Şeyhü’l-islâm ve Müfti’l-enâm olan Mekkî-zâde Mevlânâ Mustafa Asım *edâma’llâhû te‘âlâ fezâ’ilehû* işâret etmeleriyle işâretleri mûcebince merkûmun Midillü’ye nefy u tagrîb olunması fermânım olmağın imdi sen ki nâzır-ı mûmâ-ileyhsin merkûmu ma‘rifetinle ahz birle nizâmı vechle Midillü’ye nefy u irsâle müsâra‘at eyleyesün ve sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ’e-i ruhsattan mücânebet ve vusûlünü Der-sa‘âdet’ime i‘lâm u işâret eylemen bâbında. Fî-evâil-i M sene (12)62.

[89/1]

Konya nâ’ibine hüküm ki:

Talebe-i ulûmdan ve Sultân Ahmed medresesi sâkinlerinden olub hilâf-ı rızâ-yı şâhânem harekâta ictisârını mebnî bâ-işâret-i şeyhü’l-islâmî bundan akdem sâdır olan

emr-i şerîfim mûcebince Konya'ya nefy u iclâ olunmuş olan Şucâeddin kazâlı İbrâhîm nâm kimesnenin müddet-i nefy haylice vakit olarak şimdiye kadar ıslâh-ı nefs etmiş olacağı me'mûl idüğünden hâline merhameten afv u ıtlâkı husûsunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müfti'l-enâm olan Mekkî-zâde Mevlânâ Mustafa Asım *edâma'llâhû te'âlâ fezâ'ilehû* işâret etmeleriyle işâretleri mûcebince merkûmun merhameten afv u ıtlâkı fermânım olmağın Divân-ı Hümâyun'umdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr u tesyâr olunmuşdur. İmdi sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfimde fî-mâ-ba'd hîlâf-ı rızâ hareketde bulunmamasını gûş-ı huşuna ifâde vü tefhîm birle merkûmun kayd-ı nefyden tahliye-i sebîli usûlüne mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâil-i M sene (12)62.

[89/2]

Şerh 1: Bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-18 RA sene (1)262.

Şerh 2: Rü'yet-i muhasebesi zımnında Der-sa'âdet'ime sebîl-i tahliye olunduğunu nâtık emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâhir-i B sene (1)262.

Mîr-i mîrân-ı kirâmımdan mülhakâtıyla Rumeli eyâleti mutasarrıfı Râgıb Paşa *dâme ikbaluhû*'ya ve dergâh-ı mu'allâm kapucubaşılarından Kesriye kâ'im-makâmı Ali Şâhîn Bey d*âme mecduhû'ya* ve Dimetoka nâ'ibine hüküm ki:

Kesriye kazâsına tâbi' Zagoriçe karyesi Kocabaşı olan Manol veled-i Yani nâm zimmî kendü halinde olmayub hilâf-ı rızâ ve mugâyir-i âyîn harekât-ı nâ-hemvâre ictisâr etmekde olduğundan mersûm kocabaşılıkdan azl olunarak li-ecli't-te'dîb Dimetoka'ya nefy u tagrîb olunması husûsu karye-i mezbûre re'âyâsı tarafından niyâz u istirhâm kılındığı beyânıyla tarafından bâ-takrîr tahliye-i sebîli istid'â olunmadıkça müsâ'ade olunmamak üzre mersûmun nefy u te'dîbi İstanbul ve tevâbi'-i Rum patriki cânibinden memhûr-ı takrîr-i takdîmiyle istid'â olunub siyâk-ı iş'âra göre Kocabaşı mersûm hilâf-ı rızâ-yı şâhânem ve mugâyir-i âyîn harekâta ictisâr etmiş olduğundan ber-mûcib-i takrîr mersûmun mahall-i mezkûre nefy u iclâsı bâbında emr-i şerîfim ısdâr u tesyâr olunmuşdur. İmdi siz ki mutasarrıf-ı müşâr ve kâ'im-makam-ı mûmâ-ileyhümâsız vusûl-i emr-i şerîfîmde mersûmu ahz u Makam-ı Nezâret-i Hâriciyye'den mübâşir ta'yîn kılınan *zîde kadruhû'ya* terfîkan Dimetoka'ya nefy u irsâle müsâra'at eyleyesiz. Ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde mersûmu ol tarafda menfiyyen meks u

ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü mübâşir-i merkûm mu'âvedetiyle der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i'lâm u işâret eylemeniz bâbında. Fî-evâsıt-ı Z sene (12)61.

[89/3]

Şerh 1: Mersûm mu'ahharan Protestanlığa sülûk eylediği ecilden eclûsu? husûsu te'hîr olunmuş idüğü patrikhâne tarafından vürûd eden ihbara mebnî fî-gurer-i S sene (12)64 tarihinde şifahen fermân buyrulmağla mûcebince şerh virilüb mezkûr ihbâr pusulası kat'î torbasında. Fî- muharrem sene (1)264.

Muş nâ'ibine hüküm ki:

Ermeni milletinden ve fi'l-asl İznikmid kazâsı mütemekkinlerinden olub el-yevm Der-sa'âdet'imde bulunan Papas Veseryanis? nâm zimmî mugâyir-i âyîn harekâta ictisâr etmiş ve her ne kadar kendüsine nush u pend olunmuş ise de mütesâlih olmayarak harekât-ı sâbıkasında ısrâr eylemiş olduğundan bahisle mersûm ıslâh-ı nefs edinceye değin patrikhâne tarafından âdeme terfîkan Muş'da kâ'in Ermeni milletine mahsûs Araklus manastırına nefy u iclâ olunub ıtlâkı husûsu memhûr arz-ı hâl takdîmiyle istid'â olunmadıkça müsâ'ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu İstanbul ve tevâbi'-i Ermeni patriki *iftihâr* Matyos Piskopos *dâmet rütbetuhû* südde-i sa'âdetime memhûr-ı takrîr-i takdîmiyle istid'â etmekden nâşî mûcebince mersûmun nefy u iclâsı fermânım olmağın imdi sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin mersûm patrikhâne tarafından âdeme terfîkan manastır-ı mezkûre nefy u irsâl olunmuş olmağla vusûlünde mersûmu manastır-ı mezkûrda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i'lâma müsâra'at eylemen bâbında. Fî-evâil-i M sene (12)62.

[90/1]

Şerh 1: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâhir-i C sene (1)263.

Mütehayyizân-ı ricâl-i devlet-i aliyyemden Dîvân-ı De'âvî nâzırı Mustafa Mazlûm Bey *dâme uluvvuhû'*ya ve Ayaş kazâsı nâ'ibine hüküm ki:

Der-sa‘âdet’imde kâ’in Yahya Güzel? medresesi sâkinlerinden olub bâb-ı ser-askerîde mahbûs talebe-i ulûmdan Ayaşlı Hüseyin nâm kimesne ırz u edebiyle meşgûl olmayub talebe-i ulûma gayr-ı lâyık harekât-ı nâ-marziyyeye ictisâr etmekde olduğundan merkûmun li-ecli't-te’dîb Ayaş kazâsına nefy u tagrîb olunması bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı husûsunu bi’l-fi‘l Şeyhü’l-islâm ve Müfti’l-enâm olan Mekkî-zâde Mevlânâ Mustafa Asım *edâma’llâhû te‘âlâ fezâ’ilehû* işâret etmeleriyle işâretleri mûcebince merkûmun Ayaş kazâsına nefy u tagrîb olunması fermânım olmağın imdi sen ki nâzır-ı mûmâ-ileyhsin merkûmu ma‘rifetinle ahz birle nizâmı vechle kazâ be-kazâ Ayaş kazâsına nefy u irsâle sarf u rü’yet eyleyesin ve sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ’e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü Der-sa‘âdet’ime i‘lâm u işâret eylemen bâbında. Fî-Evâhir-i M sene (12)62.

[90/2]

Şerh 1: Sebîl-i tahliye olunduğunu nâtık Tokad nâ’ibi İbrâhîm Efendi’nin vârid olan i‘lâmı mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-18 S sene (12)62.

Tokad nâ’ibine hüküm ki:

Cünha-i vâkı‘asına mebnî bundan akdem Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’m kararı ve sünûh u sudûr eden emr-i hümâyun-ı şâhânem muktezâsı üzre sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince bilâ-müddet Tokad’a nefy u tagrîb olunmuş olan Erzurum gümrükcüsü sâbık Salih *zîde mecduhû* sefâlete düçâr ve ıyâl u evlâdı muzdarîbi’l- ahvâl olduklarından bahisle merhameten afv u ıtlâkı husûsu Konya vâlîsi düstûr vezîrim Bekir Sami Paşa *iclâluhû* bâ-tahrîrât iltimas u inhâ olunub…mûmâ-ileyhin müddet-i nefyi beş mâha tecâvüz ederek hakkında cezâ-yı kâfi görünmüş olmasıyla ıyal u evlâdına merhameten afv u ıtlâkı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı mezkûrdan bâ-mazbata ifâde vü inbâ olmakdan nâşî merhâmet-rîz-i sünûh u sudûr olan emr-i hümâyûn-ı şevket-makrûn-ı şehriyârânem muktezâ-yı münîfi üzre mûmâ-ileyhin menfâsından salıverilmesi fermânım olmağın imdi sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin mûmâ-ileyhin afv u ıtlâkı husûsuna müsâ‘ade-i seniyye-i mülûkânem erzân kılındığı ma‘lûmun oldukda kayd-ı nefyden tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâhir-i M sene (12)62.

[90/3]

Şerh 1: Merkûm ber-tagrîb esnâ-yı râhda firâr ederek Der-sa‘âdet’e ulaşmış olduğundan ahz u girift idüb tekrâr Filibe’ye nefyçün emr-âlî yazılmışdır.

Mütehayyizân-ı ricâl-i devlet-i aliyyemden Dîvân-ı De‘âvî nâzırı Mustafa Mazlûm Bey *dâme uluvvuhû’*ya ve Karahisar-ı Şarki nâ’ibine hüküm ki:

Karahisar-ı Şarkî ahâlîsinden olub Der-sa‘âdet’imde Laleli medresesi sâkinlerinden ve talebe-i ulûmdan Şerîf Ali nâm kimesne kendü hâliyle meşgûl olmayub alât-ı harbile ahâlî-i medrese-i mezkûreyi darb u cerh misillü kusûrâta kelâm-ı tefevvühiyle dâ’imâ izâfe ü iz‘âc etmekde olduğundan ve her ne kadar kendüsine nush u pend olunmuş ise mütenebbih olmadığı cihetle ahâlî-i medrese-i mezbûrenin emniyetleri bi’l-vücûh meslûb olmuş idüğünden merkûmun li-eclî’t-te’dîb memleketi olan Karahisar-ı şarki’ye nefy u tagrîb olunması bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi’l-fi‘l Şeyhü’l-islâm ve Müfti’l-enâm Mekki-zâde Mustafa Asım *edâma’llâhû te‘âlâ fezâ’ilehû* işâret etmeleriyle işâretleri mûcebince merkûmun li-ecli’t-te’dîb memleketi olan Karahisar-ı şarkî’ye nefy u iclâsı fermânım olmağın imdi sen ki nâzır-ı mûmâ-ileyhsin merkûmu ma‘rifetinle ahz u nizâmı vechle kazâ be-kazâ memleketi olan Karahisar-ı şarkî’ye nefy u irsâle sarf u rü’yet eyleyesin ve sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ’e-i ruhsattan mücânebet ve vusûlünü der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i‘lâm u işâret eylemen bâbında. Fî-evâhir-i M sene (12)62.

[90/4]

Şerh 1: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâhir-i C sene (12)63.

Hâlâ mülhakâtıyla Selânik müşîri vezîrim Mehmed Salih Paşa i*clâluhû’ya* ve Filibe mollasına hüküm ki:

Müderrisînden Siroz müftîsi sâbık Hacı Hasan kendü haliyle meşgûl olmayub vazîfesinden hâric umûr-ı beldeye müdâhale ve çiftlikât? u akârâtına isâbet eden virgüyi fukâraya tahmîl etmekde ve tarafdârı olan kesânın zehâ’irini râyicinden ziyâde …baha ile memleket etmekcilerini tevzî‘ ü belde-i mezkûre meclis a‘zâlığına kur‘a-i şer‘iyye

usûlüne ri‘âyet etmeyerek ihtirâmında bulunanları ta‘yin etdirmekde olduğu ve yine müderrisînden Hacı Ömer dahi çend nefer kesân ile ithâl ederek ba‘zı mahallin sebük-magzâne ahâlisini tahrîk ile…müdîre tebdîl etdirmek ve bâ‘zı talebesini cem‘ ile habshanede habs? aldırmış ve ihtisâb me’murlarını tekdîr etmek misillü vazîfesinden harîc meslek-i ulemâya münâfî ve rızâ-yı ma‘delet iktizâ-yı mülûkâneme hilâf-ı ihlâl-i şirâze-i nizâm-ı memleketi mûcib harekât-ı nâ-hemvâre ictisâr **[91]** etmekde oldukları bi’l-ihbâr tahkîk kılınmış olduğundan mûmâ-ileyhümânın li-ecli’t-te’dîb Filibe’ye nefy u iclâları bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi’l-fi’l Şeyhü’l-islâm ve Müfti’l-enâm olan Mekkî-zâde Mevlânâ Mustafa Asım *edâma’llâhû te‘âlâ fezâ’ilehû* nin işâret etmeleriyle işaretleri mûcebince mûmâ-ileyhümânın li-ecli’t-te’dîb Filibe’ye nefy u tagrîbleri fermânım olmağın imdi sen ki müşîr-i müşârun-ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfimde mûmâ-ileyhümâyı tarafından ahz u nizâmı vechle kazâ be-kazâ Filibe’ye irsâle sarf-ı rü‘yet eyleyesin ve sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin vusullerinde mûmâ-ileyhümâyı ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâklarından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketlerine irâ’e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûllerini Der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i‘lâm u işâret eylemen bâbında. Fî-evâsıt-ı S Sene (12)62.

[91/1]

Selânik nâ’ibine hüküm ki:

Yehûd milletinden ve Avrupa tüccarından Bahor? hilâf-ı tavr-ı edeb ve mugâyir-i âyîn ve mezheb harekâta ictisâr eylediği İstanbul ve tevâbi‘-i Hahambaşı *iftihâr* Bako haham *zîdet rütbetuhû* tarafından inhâ kılındığına mebnî bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince li-ecli’t-te’dîb Selânik’e nefy u iclâ olunmuş ise de mersûm menfâsında ve ıyâl u evlâdı bu tarafda sefîl ü ser-gerdân olduğundan bahisle afv u ıtlâkı husûsuna müsâ‘ade-i aliyyem erzân kılınması husûsu hahambaşı-i mûmâ-ileyh tarafından bu def‘â südde-i sa‘âdetime memhûr-ı takrîr-i takdîmiyle istid‘â olunmakdan nâşî mûcebince mersûmun afv u ıtlâkı fermânım olmağın imdi mersûmun dahi afv u ıtlâk kılındığı sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin ma‘lûmun oldukda fî-mâ-ba‘d hilâf-ı rızâ hareketde bulunmaması ve bulunduğu hâlde yine daha ziyâde düçâr-ı ukûbet olunacağı gûş-ı hûşuna gereği gibi ifâde vü tefhîm birle kayd-ı nefyden tahliye-i sebîline mübâderet eylemeniz bâbında. Fî-evâhir-i S sene (12)62.

[91/2]

Şerh 1: Bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm u mazbata ve şukka me'alleri bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-23 R? sene (1)262.

Şerh 2: ıtlâklarıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâil-i M sene (1)263.

Mîr-i mîrân-ı kirâmımdan Şam-ı Şerîf mutasarrıfı Ali Rızâ Paşa *dâme ikbâluhû*'ya ve Şam-ı Şerîf kâdîsi *zîdet fezâilehû'*ya hüküm ki:

Ma'arretü'n-nu'mân kazâsı müftîsi Mehmed ve oğlu kazâ-i mezbûr nâ'ibi Mehmed Emîn nâm kimesnelerin hilâf-ı rızâ vâki' olan hareketleri Şâm-ı şerîf meclisinde icrâ olunan muhâkemelerinde tebeyyün etmiş olduğu vârid olan tahrîrâtda inhâ vü tânzîm olunan mazbata dahi takdîm ü isrâ kılınmış olmakdan nâşî keyfiyyet Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mde tezâkir olunarak verilen karar vechle merkûmânın li-ecli't-te'dîb Şam-ı şerîf'e nefy olunmaları bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müfti'l-enâm olan Mekkî-zâde Mevlânâ Mustafa Asım *edâma'llâhû te'âlâ fezâ'ilehû* nin işâret etmeleriyle işaretleri mûcebince müftî-i merkûm Mehmed ile oğlu merkûm Mehmed Emin'in li-ecli't-te'dîb Şam-ı şerîf'e nefy u iclâları fermânım olmağın Divân-ı hümâyûnumdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr u tesyâr olunmuşdur. İmdi siz ki müşîr-i müşârun-ileyh ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhümâsız vusûl-i emr-i şerîfimde merkûmânı ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâklarından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketlerine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve keyfiyyeti Der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme tahrîr ü i'lâma mübâderet eylemeniz bâbında. Fî-evâhir-i S sene (12)62.

[91/3]

Şerh 1: Bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm u mazbata ve şukka mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-23 R? sene (1)262.

Şerh 2: Yalnız müftî ve nâ'ibin ıtlâklarıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâil-i M sene (1)263.

Mîr-i mîrân-ı kirâmımdan mülhakâtıyla Şam-ı şerîf mutasarrıfı Ali Paşa *dâme ikbâluhû*'ya hüküm ki:

Ma‘arretü’n-nu‘mân kazâsı müftîsi Mehmed ve oğlu kazâ-i mezbûr nâ’ibi Mehmed Emîn ile vücûhdan Hüseyin nâm kimesnenin hilâf-ı rızâ vâki‘ olan hareketleri Şâm-ı şerîf meclisinde icrâ olunan muhâkemelerinde tebeyyün etmiş olduğu vârid olan mazbata ve tahrîrâtda beyân u inhâ kılınmış ve Meclis-i Ahkâm-ı Adliyye’mde dahi lede’t-tezâkir verilen karar vechle merkûmân Mehmed ile oğlu Mehmed Emîn’in bâ-işâret-i şeyhü’l-islâmî li-ecli’t-te’dîb menfiyyen Şam-ı şerîf’de ikâmet olunmaları bâbında diğer emr-i şerîfim sudûr etmiş olmağla merkûm Hüseyin’in dahi eyâlet-i mezkûre dâhilinde kâ’in münâsib bir mahalle nefy u iclâ olunması fermânım olmağın Divân-ı hümâyûnumdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr u tesyâr olunmuşdur. İmdi sen ki paşa-yı müşârun-ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfimde merkûmu ahz u nizâmı vechle li-ecli’t-te’dîb bir münâsib mahalle nefy u iclâ ile keyfiyyeti Der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme tahrîr ü i‘lâma mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâil-i RA sene (12)62.

[92/1]

Şerh 1: Merkûmânın kazâ-i mezbûrdan salıverildiğini nâtık vârid olan i‘lâm u şukka me’alleri bâ-fermân-ı âlî kayd-ı bâlâsına şerh verildi. Fî-6 R sene (1)262.

Gelibolu nâ’ibine hüküm ki:

Limni cezîresi vücûhundan ve meclis a‘zâsından olub mukaddemâ Meclis-i Ahkâm-ı Adliyye’m karârı üzerine şeref-sünûh u sudûr eden emr-i şerîfim mûcebince Gelibolu’ya nefy u tagrîb olmuş olan Osman ve oğlu Mehmed sefîl ü ser-gerdân ve cezîre-i mezkûrede olan ıyâl u evlâdı perîşân bulunduklarından mâ‘ada emlâk u arâzisi dahi hâlî üzre kalmış olduğundan bahisle merhameten afv u ıtlâkları husûsu merkûm tarafından bâ-arz-ı hâl niyâz u istirhâm olunmuş ve merkûmların şerîr gürûhundan oldukları mukaddemce mahallinden inhâ olunduğuna binâ’en geçen altmışbir senesi evâhir-i şa‘bânında emr-i âlî bir sene müddetle Gelibolu’ya nefy u tagrîb olundukları kuyûdât-ı müstebân olmuş olub kayd-ı mezkûre me’âline nazaran müddet-i merkûme henüz tekmîl olmamış ise de bu makûlelerin müddet-i îcâbında ıslâh-ı nefs ederek ahâliden kefîl irâ’e eylemesi sebebiyle tahliye olunması kânûnîne emr-i fermân-ı ma‘delet-ünvân-ı pâdişâhânem şeref-ta‘alluk etmiş olan usûl-i iktizâsından bulunmuş ve merkûmânın ıslâh-ı nefs ederek fî-mâ-ba‘d hilâf-ı rızâ hareketde bulunmayacağına cezîre-i mezbûre vücûhundan dizdâr Mustafa nâm kimesne kefîl olarak ol-bâbda i‘tâ eylediği memhûr bir kıt‘a kefâletnâme senedi dahi arz-ı hâl-i mezkûrda mercûhen

takdîm olunmuş ve merkûmânın kefâletine mebnî ıyâl u evlâdına merhameten afv u ıtlâkları bâbında emr-i şerîfim ısdârı Mecis-i vâlâ-yı mezkûrdan bâ-mazbata ifâde vü beyân kılınmış olmakdan nâşî mûcebince merkûmânın afv u ıtlâkları fermânım olmağın imdi merkûmânın ıtlâklarına müsâ'ade-i aliyyem erzân kılındığı sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin ma'lûmun oldukda bundan böyle mugâyir-i rızâ hareketde bulunmamalarını gereği gibi ifâde vü tefhîm birle merkûmânın kayd-ı nefyden tahliye-i sebîlleri husûsuna mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâil-i RA sene (12)62.

[92/2]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı celâdet-ünvân kâtilân-ı mersûmân verese-i maktûle-i mezbûre hâzır oldukları hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısaslarına ibtidâr olunduklarını nâtık vârid olan i'lâm u mazbata mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-3 R sene (1)262.

Mülhakâtıyla Saruhan sancağı mutasarrıfı vezîrim el-Hac Sâ'ib Paşa *iclâluhû*'ya ve müftî nâ'ib ve kâdî *zîde ilmuhumâ* ve a'zâ-yı meclis-i memleket *zîde kadrihûma* hüküm ki:

Saruhan sancağı dâhilinde vâki' Foçateyn kazâsı civârında kâ'in Güdenli aşîretinden olub bundan akdem katîlen müteveffiye olan Hadice bint-i Ebubekir nâm hatunun verâseti sulbiye-i kebîre kızları Ümmügülsüm ve Ayşe bint-i Ali nâm hatunlara inhisârı ba'de't-tahakkuku'ş-şer'î mûriseleri mezbûreyi Menemen kazâsı mütemekkinlerinden Istıratı ve İyani ve Giryakude Dimitri nâm zimmîler sirkat-i emvâl kasdıyla sâkine olduğu çadırını leylen basub her biri kebir bıçaklar ile ma'an batnından ve göğsünden bi-gayr-i hakkın amden cerh ü katl etmiş olduklarından bahisle mersûmânın icrâ-yı kısaslarını mezbûrnân da'vâya ibtidâr ve mersûmân dahi ol vechle fazâhat-ı mezkûreye ictisârlarını tab'an ikrâr eylemiş olmalarına mebnî alâ mûcib-i ikrârları kâtilân-ı mersûmânın icrâ-yı kısaslarını hükm-i şer'î lâhik olmuş olduğu bâ-mazbata vü i'lâm-ı inhâ ve me'âl-i i'lâma nazaran kâtilân-ı mersûmân nehb-i emvâl kasdıyla maktûle-i mezbûrenin sâkine olduğu çadırını alet-i darb ile leylen basub mezbûreyi katl etmiş oldukları mesfûrânın ikrârıyla sâbit olub bu sûretde kâtilân-ı mersûmân kuttâ'-i tarîk hükmünde olmalarıyla eğer kable't-tevbe ahz olunmuşlar ise maktûle-i mezbûrenin vâriseleri afv eyleseler dahi mu'teber olmayub mesfûrânın hadden katilleri şer'an lâzım geleceği ve eğer ba'de't-tevbe ahz olunmuşlar ise maktûle-i mezbûreyi ikisi ma'an katl etmiş oldukları hâlde ahad-ı verese afv etmediği sûretde huzûrlarında ber-nehc-i şer'î

mersûmânın kısasen katilleri lâzım geldiği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i‘lâma tahrîr ü imlâ olunmuş olub sibâk-ı iş‘âra nazaran mersûmânın mâdde-i fecî‘a-i katle birlikde amden ictisârları ber-nehc-i şer‘î ikrâr ile sâbit olmuş ve fetvâhâne kaydına göre mersûmlar kutta‘-i tarîk gürûh-ı mekrûhâtından dahi bulunmuş olduğuna binâ’en cezâ kânûnnâme-i hümâyûnum mûcebince keyfiyyet cânib-i celîlü’l-menâkıb-ı mülûkânemden le‘de’l-istizân fetvâhâne kaydında gösterildiği üzre kâtilân-ı mersûmân kable’t-tevbe ahz olunmuşlar ise ber-nehc-i şer‘î hadden katl olunmaları ve eğer ba‘de’t-tevbe? ahz u girift olunmuşlar ise ikisi ma‘an katil olmaları cihetle ahad-ı verese afv etmediği hâlde huzûrlarında emr-i kısaslarının icrâsı ve eğer ba‘de’t-tevbe ahz olunubda vârisân-ı mezbûrân ve yâhûd birisi mersûmları kısasdan afv eder ve yâhûd sulh olur ise bu takdirce kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağı misillü ber-vechi kimesnelerden her biri ber-şahıs âlet-i câriha ile amden cerh-i …ile ma‘an cerh idüb katl ettiklerinden sonra şahs-ı maktûlün veresesi ol kimesnelerden yalnız birisiyle kısasdan şu kadar akçe üzerine sulh olsalar verese-i maktûlün ol şahıs ile sulhü sahîh olub diğerlerini kısas ettirmeğe kâdir olacaklarından ana göre iktizâ-yı şer‘îsinin ilkâsı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı husûsu Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata inhâ kılınmış ve ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı mehâbet-makrûn-ı cihândârânem celâdet-rîz-i sünûh u sudûr olmuş olmakdan nâşî ber-minvâl-i muharrer iş bu emr-i şerîfim ısdâr u tesyâr olunmuşdur. İmdi siz ki vezîr-i müşârun-ileyh ve nâ’ib ve müftî ve sâ’ir mûmâ-ileyhümâsız keyfiyyet ma‘lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh icrâ-yı ahkâm-ı şerî‘at-ı garrâya mübâderet ve alâ kile’t-takdireyn keyfiyyeti bâ-i‘lâm u mazbata der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme iş‘âr u inhâya müsâra‘at eylemeniz bâbında. Fî-evâsıt-ı S sene (1)262.

[93/1]

Şerh 1: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâsıt-ı L sene (1)262.

Mîr-i mîrân-ı kirâmımdan Sivas eyâleti mutasarrıfı Mehmed Münîb Paşa *dâme ikbâluhû*’ya ve Karahisar-ı Şarkî nâ’ibine hüküm ki:

Sivas defterdârı sâbık Sa‘id Bey’in muktezâ-yı irâde-i seniyye-i mülûkânem üzre muhâsebesi bi’r-rü’ye emvâl-i mîriyyeden zimmetine haylice akçe geçürmiş olduğu ikrârıyla tebeyyün ederek bir takımı te’diye ile kusûrunun dahi îfâsını ta‘ahhüd eylemiş

idüğü mukaddem ü mu'ahhar vârid olan tahrîrât ile Sivas meclisinin mazbataları ve zeyli mazbatalu müfredât defteri ve evrâk-ı sâ'ire me'âllerinden müstebân olub keyfiyyet Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'me lede'l-havâle mûmâ-ileyh orada mâl? me'mûru bulunduğu cihetle umûr-ı mevkûlesini güzelce rü'yet eylemesi lâzimeden ve bu makûle emvâl-i mîriyyeden bâ-sened ve bilâ-sened akçe ahz olunmaması ve mücâseret edenler haklarında îcâbına göre mücâzât bi'l-cümle me'mûrîn taraflarına bildirildiği bedîhiyyâtından iken mîr-i mûmâ-ileyhin böyle emvâl-i mîriyyeden zimmetine akçe geçürmiş kendüye müstelzim-i töhmet ve mugâyir-i meslek-i sarrafın ve me'mûrîn bulunmuş olduğundan makâm-ı celîl-i vekâlet-i mutlakam cânibinden tafsîlen inhâ vü iş'âr olduğu vechle kendüsinin muhâsebesi tekmîlinden sonra küsur-ı zimmeti dahi tahsîl olunarak li-ecli't-te'dîb bilâ-müddet Karahisar-ı Şarkî'ye nefy u tagrîb olunması Meclis-i Vâlâ-yı mezkûrdan bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şehriyârânem mehâbet-efzâ-yı sünûh u sudûr olmuş olmağla sen ki paşa-yı müşârun-ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfimde ber-minvâl-i muharrer mîr-i mûmâ-ileyhin muhâsebesi hitâmında emvâl-i mîriyyeden kusûr-ı makbûlâtı ? olan mebâliği bi'-tahsîl kendüsinin li-ecli't-te'dîb nizamî vechle Karahisar-ı Şarkî'ye nefy u irsâline müsâra'at eylemen fermânım olmağın Divân-ı Hümâyûn'umdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr u tesyâr olunmuşdur. İmdi keyfiyyet ma'lûmun oldukda ber-minvâl-i muharrer amel ü harekete mübâderet eyleyesün ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde mîr-i mûmâ ileyhi ol tarafda bilâ-müddet menfiyyen meks ü ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından mücânebet ve vusûlünü Der-bâr-ı şevket-karârı mülûkâneme i'lâm u işâret eylemen bâbında. Fî-evâsıt-ı RA sene (12)62.

[93/2]

Şerh 1: Bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan şukka vü i'lâm mazmûnları bâ-fermân-ı âlî kayd-ı bâlâsına şerh verildi. Fî- 8 RA sene (12)62.

Şerh 2: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâsıt-ı L sene (12)62.

Bir sûreti yine paşa-yı müşârun-ileyh ve Yozgad nâ'ibine [ ]

Mûmâ-ileyh Sa'id Bey'in cünha-i vâkı'asına kimesnenin vukûfu olub sandık sarrafı bulunan Kirkor zimmînin ma'lûmât-ı kâmilesi olduğu hâlde şimdiye kadar ihbâr

etmeyüb ketm eylediğinden mâ‘adâ kendüsi dahi emvâl-i mîriyyeden haylice ticâret eylediği rü’yet ü tahkîk kılınmış olduğu mahallinden inhâ olunduğu beyânıyla li-ecli’t-te’dîb bilâ-müddet Yozgad’a nefy u tagrîb olunması zımnında. İktizâsı vechle.

[93/3]

Şerh 1: Merkûmun kazâ-i mezbûrdan salıverildiğini nâtık Gelibolu nâ’ibi Mehmed Abidin Efendi’nin vârid olan bir kıt‘a i‘lâmı mazmûnu bâ-fermân-ı âlî kayd-ı bâlâsına şerh verildi. Fî-10 RA sene (12)62.

Gelibolu nâ’ibine hüküm ki:

Asitâne-i sa‘âdetim mebde’-i Türkmânî? evâmirlerinden olub hilâf-ı rızâ ve mugâyir-i nizâm-ı vâkı‘a olan cünhasına mebnî mukaddemce Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’m kararı ve müte‘allik olan emr-i hümâyûn-ı pâdişâhânem muktezâ-yı münîfî üzre sâdır olan emr-i şerîfimle bilâ-müddet Gelibolu’ya nefy u iclâ olunmuş olan Mehmed nâm kimesne menfâsında sefîl ü ser-gerdân ve bu tarafda ıyâl u evlâdı dahi muztarib ü perîşân olduklarından bahisle afv u ıtlâkı hususunu merkûmun vâlidesi bâ-arz-ı hâl niyâz u istirhâm idüb merkûm şimdiye kadar ıslâh-ı nefs ederek karîn-i terbiye olduğuna ve müddet-i nefyi dahi altı mâha tecâvüz etmesiyle hakkında cezâ-yı kâfî görünmüş idüğüne binâ’en merhameten afv u ıtlâkı husûsu Meclis-i Vâlâ-yı mezkûrdan bâ-mazbata ifâde vü inbâ kılınmış olduğundan merhamet-efzâ-yı sünûh-ı sudûr olan emr-i hümâyûn-ı inâyet-makrûn-ı pâdişâhânem muktezâ-yı münîfi üzre merkûmun menfâdan salıverilmesi fermânım olmağın imdi sen ki nâ’ib-i mûmâ- ileyhsin merkûmun afv u ıtlâkına müsâ‘ade-i seniyye-i mülûkânem erzân kılındığı ma‘lûmun oldukda bundan böyle mugâyir-i rızâ hareketde bulunmaması kendüsine gereği gibi ifâde vü tefhîm birle kayd-ı nefyden tahliye-i sebîli husûsuna mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâsıt-ı RA (12)62.

[93/4]

Mîr-i mîrân-ı kirâmımdan Varna kâ’im-makâmı Sadr Paşa *dâme ikbâluhû*’ya hüküm ki**:**

Konya eyâleti dâhilinde kâ’in Boynu incelü ve Şereflü aşîretlerinin sâbık müdîri olub mugâyir-i rızâ-yı şâhânem vâki‘ olan cünhasına mebnî mukaddemâ Meclis-i Vâlâ ve

umûmî karârı ve müte‘allik olan emr-i irâde-i aliyyem muktezâsı üzre sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince Varna’ya nefy u iclâ olunmuş olan Hacı Hüseyin Bey ile rüfekâsı olan Mehmed ve Hüseyin ve Ali nâm kimesneler ıslâh-ı nefs etmiş olduklarından afv u ıtlâkları husûsu sen ki Paşa-yı müşârun-ileyhsin tarafından inhâ vü istid‘â kılınmış ve merkûmların müddet-i nefyleri sekiz mâh olub bu âna kadar ıslâh-ı nefs etmiş olacaklarından **[94]** ve müddet-i mezkûre dahi cünha-i sâbıka-i vakı‘alarına cezâ-yı kâfî göründüğünden mîr-i merkûm ile rüfekâsı merkûmûnun şimdilik nefs-i Konya’da tevkîf ve ikâmeleriyle zinhar aşîret-i merkûmânın bir gûne umûrlarına ve söz ve sohbetlerin karışdırılmamak ve dâ’imâ kendü halleriyle meşgûl olmak şartıyla afv u ıtlâklarıyla doğru Konya’ya irsâl ü i‘zâmları bâbında emr-i şerîfim ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı mezkûrdan bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle merkûmûnun afv u ıtlâklarına müsâ‘ade-i seniyye-i mülûkânem erzân kılınarak ol bâbda emr-i hümâyûn-ı inâyet-makrûn-ı şehriyârânem merhamet-rîz-i sünûh u sudûr olmuş olmakdan nâşî muktezâ-yı münîfî üzre merkûmûnun Konya’ya irsâl ü i‘zâmları fermânım olmağın imdi şart-ı mezkûr ile mîr-i merkûm ve rüfekâsının afv u ıtlâklarına müsâ‘ade-i seniyye-i mülûkânem erzân kılındığı ma‘lûmun oldukda kayd-ı nefyden tahliye-i sebîlleriyle ber-minvâl-i muharrer Konya cânibine irsâl ü i‘zâmları husûsuna mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâsıt-ı RA (12)62.

[94/1]

Bolu Kazâsı nâ’ibine hüküm ki:

Cünha-i vâkı‘asına mebnî mukaddemce Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’m kararı ve sudûr eden emr-i hümâyûn-ı pâdişâhânem muktezâsı üzre sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince bilâ-müddet Bolu’ya nefy u iclâ olunmuş olan Sungurlu kazâsı müdîri sâbık Emîn Bey’in ol tarafda umûrunu rü’yet edecek kimesnesi olmayub ıyâl u evlâdı perîşân-ı hâl olmuş idüğünden ve ahâlî-i kazâ dahi kendüsinden ezher-i cihet hoşnûd olduklarından bahisle afv u ıtlâkı husûsuna müsâ‘ade-i aliyyem erzân kılınması mahallinden bâ-i‘lâm u mahzar u tahrîrât niyâz u istid‘â olunmuş ve merkûmun nefyi dört mâha karîb olub cünha-i vâkı‘asına cezâ-yı kâfî görünmüş olduğundan ba‘d-ezîn hilâf-ı rızâ hareketde bulunmayarak kendü hâliyle meşgûl olmak üzre afv u ıtlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûru Meclis-i Vâlâ-yı mezkûrdan bâ-mazbata ifâde vü inbâ kılınmış ve ol vechle afv u ıtlâkı husûsuna müsâ‘ade-i seniyye-i mülûkânem

ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şevket-makrûn-ı şehriyârânem merhamet-rîz-i sünûh u sudûr olmuş olmağla muktezâ-yı münîfi üzre merkûmun menfâdan salıverilmesi fermânım olmağın imdi sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin merkûmun fî-mâba‘d hilâf-ı rızâ hareketde bulunmaması ve kendü hâliyle meşgûl olmasını gûş u huşuna ifâde vü tefhîm birle kayd-ı nefyden tahliye-i sebîli husûsuna mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâhir-i RA (12)62.

[94/2]

Bir sûreti Tokad kazâsı nâ’ibine [ ]

Cünha-i vâkı‘asına mebnî mukaddemce Tokad’a nefy olunan kasaba-i mezbûre müdîr vekîli sâbık veznedâr-zâde Ahmed müsinn ü ihtiyar ve âtıfet-i seniyyeme sezâ-dâr olduğuna binâ’en merhameten ıtlâkı husûsu istid‘â olunub ber minvâl-i muharrer müddet-i nefy kâfî olduğundan afv u ıtlâkıçün. Aslına tatbîken.

[94/3]

Hâlâ Girid müşîri vezîrim Mustafa Nâ’ili Paşa *iclâluhû*’ya ve Hanya nâ’ib ve müftîsi *zîde ilmuhumâ*’ya ve a‘zâ-yı meclis-i memleket *zîde kadruhûm*’a hüküm ki:

Girid cezîresinde kâ’in İstefakiye? ahalîsinden Metoli? veled-i İstırati ve diğer Metoli veled-i Yorgi ve Yorgi veled-i Yani ve Androli veled-i İstırati nâm zimmîler mukaddemce Kandiye sancağında Piryotiçe nâhiyesine tâbi‘ Kalboya? ve Asiyani? karyeleri beyninde hayme-nişîn olan bakırcıların çadırlarını basub bakırcılardan Hacı Ali nâm kimesne ile bir yaşında olan bir nefer oğlu katl u i‘dâm ve zeker ü inâsdan sekiz neferi dahi darb u cerh ile emvâl ü eşyalarını ahz u gasb etmiş oldukları cihetle mersûmlar ahz u girift olunmuş ve maktûl-i merkûm Hacı Ali ile oğlunun verâseti zevce-i menkûhesi Hacce Fatma ile sagîr oğulları İbrâhîm ve Halîl ve Ahmed’e münhasıra bulunmuş olduğundan mezbûre Fatma asâleten sıgâr-ı merkûme taraflarından vesâyeten hâzır olduğu hâlde mersûmlar meclis-i şer‘e celb ü istintâk birle zikr olunan bakırcıların emvâl ü eşyâsı gasbların? üzre mukaddemâ Kandiye mahbesinde hastalanub hâlik olan Yani ve firâr eden İstırati nâm zimmîler ile bi’l-ittifâk ber-vech-i muharrer mâdde-i fazîha-i katle ve ahz u gasb-ı emvâle ictisârlarını bâ-tav‘an ikrâr u i‘tirâf etmiş olduklarına ve zevce-i mezbûre dahi kısas istemeyüb taleb eylediği diyet-i kâmileden

bi’t-terâfî on bin guruşa sulh olarak meblağ-ı mezkûr ile emvâl-i magsûbe mersûmlardan ahz olunub mezbûreye i‘tâ ve mersûmlar zuhûr-ı irâde-i seniyyeme değin mahbes-i ilkâ birle firârî-i mersûm İstirati dahi taharrî olunmakda olduğu bâ-i‘lâm u tahrîrât inhâ olunmuş ve derûn-ı i‘lâmda esmâları muharrer dört nefer zimmîler kuttâ‘-i tarîkden olub bi-gayr-i hakkın katl-i nüfûs ve gasb u emvâl eylemiş oldukları ikrârlarıyla tebeyyün ederek kable’t-tevbe ahz olunmuş oldukları dahi me’âl-i i‘lâmdan müstebân olmağla bu sûretde verese-i maktûlenin afv u sulhleri şer‘ân mugâyir olmayub bi-gayr-i hakkın ahz eyledikleri emvâl yerlerinde kâ’im ise ashâbına idüvirülüb? kendüleri hadden katl olunub iktizâ eylediği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i‘lâma tahrîr ü inbâ kılınmış olmağla Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mde îcâbı lede’t-tezâkir mûcib-i kısas olan katlin vukû‘unda ba‘de’s-sübût vâris-i kebîrin kısasdan meccânen afvı ve yâhûd cüz’î mikdâr mâl üzerine mesâliheden câ’iz ise verese-i sıgârın afvları mümkün olamayacağından başka her bir maktûl içün on bin dirhem gümüşden …cihetiyle vasîlerinin sulhü câ’iz-i gayr olub halbûki sibâk-ı inhâya ve kayd-ı fetvâhâneye nazaran katl-i mezkûrun mûcibi kısas olmayub belki hadden katl olunacağına binâ’en hiçbir gûne afv u sulh câ’iz olamayacağından hemen fazâhat-ı mezkûreyi ikrâr eden sâlif? bulunan Metoli ve diğer Metoli veled-i Yorgi ve Andoroli nâm dört nefer zimmîler hadden katl olunmak şer‘-i şerîf muktezâsından ve bu makûle kuttâ‘-i tarîk olanlar eğer itlâf-ı nüfûs-ı beşeriyye etmeyerek fakat adam soymak fazâhatına cesâret etmişse yedi sene müddet içün **[95]** vâz‘-ı kürek olunmaları ve adam telef etdikleri be’s olur ise îcâb-ı şer‘îsi vechle i‘dâm kılınmaları kânûniyyetine emr-i fermân-ı mülûkânem şeref-ta‘alluk etmiş olan usûl-i iktizâsından bulunmuş olmakdan nâşî cezâ kânûnnâme-i hümâyûnum mûcebince keyfiyyet cânib-i celîlü’l-menâkıb-ı mülûkânemden lede’l-istizân ber-minvâl-i muharrer icrâ-yı îcâbı zımnında emr-i şerîfim ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı mezkûreden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunub husûsu mezbûr taraf-ı eşref-i şâhâneme arz ile lede’l-istizân ber-mûceb-i mazbata icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şevket-makrûn-ı şehriyârânem mehâbet-efzâ-yı sünûh u sudûr olmuş olmağın muktezâ-yı münîfi üzre divân-ı hümâyûnumdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr u tesyâr olunmuşdur. İmdi siz ki müşîr-i müşârun-ileyh ve nâ’ib ve müftî ve sâ’ir mûmâ-ileyhümâsız keyfiyyet ma‘lûmunuz oldukda bâlâda beyân olduğu ve sadrâzam cânibinden tahrîr ü iş‘âr kılındığı vechle icrâ-yı ahkam-ı şerî‘at-ı garrâya müsâra‘at ve keyfiyyetin der-bâr-ı

şevket-karâr-ı mülûkâneme bâ-mazbata inhâ vü iş‘ârına mübâderet eylemeniz bâbında. Fî-evâhir-i RA sene (12)62.

[95/1]

Karahisar-ı Sahib nâ’ibine hüküm ki:

Cünha-i vâkı‘asına mebnî bundan akdem Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’m kararı ve müte‘allik olan irâde-i seniyye-i mülûkânem muktezâsı üzre sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince bilâ-müddet Karahisar-ı Sahib’e nefy u iclâ olunmuş olan Menemen aşîreti beyi sâbık Ahmed Bey’in afv u ıtlâkı husûsu inhâ vü iltimâs olunmuş ve siyâk u iş‘âra nazaran mîr-i mûmâ-ileyh şâyeste-i afv u merhamet olub müddet-i nefy dahi sekiz mâha kârib olarak hakkında cezâ-yı kâfî görünmüş olduğundan ber-mûcib-i inhâ afv u ıtlâkı bâbında emr-i şerîfim ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle afv u ıtlâkı husûsuna müsâ‘ade-i seniyye-i mülûkânem ta‘âllukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı merhamet-makrûn-ı şehriyârânem şeref-rîz-i sünûh-ı sudûr olmuş olmağla muktezâ-yı münîfi üzre mîr-i mûmâ-ileyhin afv u ıtlâkı fermânım olmağın imdi sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin keyfiyyet ma‘lûmun oldukda fî-mâba’d hilâf-ı rızâ hareketde bulunmamasını gûş-ı hûşuna ifâde vü tefhîm birle kayd-ı nefyden tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâhir-i R sene (12)62.

[95/2]

Şerh 1: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâsıt-ı L (1)262.

E‘azim-i ricâl-i devlet-i aliyyemden Divân-ı de‘âvî nâzırı Mazlûm Bey *dâme uluvvuhû’*ya ve Samako Alaplı kazâsı nâ’ibine hüküm ki:

Der-sa‘âdet’imde Pîr Mehmed Paşa Medresesi sâkinlerinden olub el-yevm bab-ı ser-askerîde mahbûs talebe-i ulûmdan Samako Alaplılı hâfız Abdullah nâm kimesne kendü hâliyle meşgûl olmayub ahâlî-i medrese-i mezkûreyi tesmîm? ile telef-i nefse cür’et etmek misillü hilâf-ı rızâ-yı bâri harekete ictisâr eylemiş olduğundan merkûmun li-ecli't-te’dîb vilâyeti olan Samako Alaplı kazâsına nefy u tagrîb olması bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı husûsu bi’l-fi‘l Şeyhü’l-islâm ve Müfti’l-enâm olan Mekkî-zâde Mustafa Asım *edâma’llâhû te‘âlâ fezâ’ilehû* işâret etmeleriyle işâretleri mûcebince

merkûmun li-ecli't-te'dîb vilâyeti olan Samako Alaplı kazâsına nefy u iclâsı fermânım olmağın imdi sen ki nâzır-ı müşârun-ileyhsin merkûmu ma'rifetinle celb ile nizâmı vechle kazâ be-kazâ vilâyeti olan Samako Alaplı kazâsına nefy u irsâle sarf u rü'yet eyleyesün (ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin) vusûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü der-bâr-ı şevket-karârı mülûkâneme i'lâm u işâret eylemen bâbında. Fî-evâhir-i R sene (12)62.

[95/3]

Şerh 1: Sebîl-i tahliye olunduğunu nâtık vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-8 CA sene (1)262.

Gelibolu nâ'ibine hüküm ki:

Trablusgarb eyâleti mâl kâtibi olub cünha-i vâkı'asına mebnî mukaddemce Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'm kararı ve müte'allik olan irâde-i aliyyem mûcebince sâdır olan emr-i şerifimle bilâ-müddet medine-i Gelibolu'ya nefy u iclâ olunmuş olan Salih'in merhameten afv u ıtlâkı husûsunu vâlidesiyle zevcesi bâ-arz-ı hâl niyâz u istirhâm idüb kuyûda nazaran mûmâ-ileyhin müddet-i nefy dört mâha karîb olarak hakkında cezâ-yı kâfi görünmüş olduğuna binâ'en merhameten ve ıtlâkı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı husûsu Meclis-i Vâlâ-yı mezkûrdan bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve mûcebince mûmâ-ileyhin afv u ıtlâkı husûsuna irâde-i aliyyem müte'âllik olmuş olmağın sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfimde bundan böyle mugâyir-i rızâ hareketde bulunmamasını kendüsine ifâde vü tefhîm birle mûmâ-ileyhin kayd-ı nefyden tahliye-i sebîli husûsuna mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâhir-i R sene (12)62.

[95/4]

Bir sûreti Tekfurdağı nâ'ibine [ ]

Cünha-i vâkı'asına mebnî mukaddemce Tekfurdağı'na nefy u iclâ olunan Trablusgarb eyâleti tahrîrât kâtibi Hüseyin'in ber-minvâl-i muharrer afv u ıtlâkıçün. Aslına tatbîken.

[96/1]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı …kâtil-i merkûm Mehmed Ali maktûl-i merkûmun veresesi hâzır oldukları hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısasına ibtidâr olunduğunu nâtık Münîfî? Paşa Hazretleri'nin şukkasıyla nâ'ib Efendi'nin vârid olan i'lâm me'âlleri bâ-fermân-ı âlî kayd-ı bâlâsına şerh verildi. Fî-19 C sene (12)62.

Mîr-i mîrân-ı kirâmımdan Mar'aş mutâsarrıfı Mehmed Paşa *dâme ikbâluhû'*ya ve Mar'aş nâ'ibi ve vücûh-ı memleket *zîde kadruhûm*'a hüküm ki:

Mar'aş mahallâtından Çukur oba mahallesi sâkinlerinden olub katîlen fevt olan Halîl bin Ali'nin verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi Ayşe ile babası Ali ve sagîr oğlu Mustafa'ya münhasıra olduğu ba'de't-tahakkuku'ş-şer'î mezbûre Ayşe ve merkûm Ali maktûl-i mezbûrun kâtili olmak üzere ihzâr olunan Yenice Kal'a nâhiyesi kurâsından Şu'ûr karyesi ahâlisinden Mehmed bin Süleyman nâm kimesne ile meclis-i şer'îde hîn-i terâfu'larında merkûm Mehmed mûrisleri olan maktûl-i merkûmu Yenice Kal'a havâlisinden Misli karyesine zâhire almak üzre gider iken esnâ-yı râhda bıçak ile amden bi-gayr-i hakkın başından darb u katl ederek yanında mevcûd olan yüz dokuz guruşu ahz etmiş olduğundan bahisle lede'd-da'vâ ve kâtil-i merkûm dahi ber-vech-i muharrer mâdde-i katle ictisârını i'tirâf u ikrâr eylemiş ve vârisân-ı merkûmân kısası talebde bulunmuş olmasıyla kâtil-i merkûmun vârisân-ı merkûmân huzûrlarında icrâ-yı kısasına hükm-i şer'î lâhik olmuş olduğu sen ki mutasarrıf-ı müşârun-ileyhsin mukaddemce tarafından bâ-i'lâm u tahrîrât inhâ vü iş'âr ve mazmûn-ı i'lâm muvâfık-ı şer'î şerîf olmağla bu sûretde kâtil-i merkûmun ahz eylediği meblağ-ı mezbûrun verese-i maktûle alıvirilüb ve verese kısasdan afv etmedikleri hâlde kâtil-i merkûm huzûrlarında ber-nehc-i şer'î kısas olunmak lâzım geldiği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i'lâm-ı mezkûre iş'âr u inbâ olunmuş olduğundan iktizasının icrâsı lâzım gelüb ancak bu makûle kısas talebinde olan vârislerden ba'zılarının mu'ahharan afv etdikleri ..olmasıyla ol emirde afv idüb etmedikleri bilinerek … iktizâsı icrâ olunmak üzre makâm-ı celîl-i vekâlet-i mutlakam cânibinden tastîr kılınan tahrîrâta cevâben bu def'a vârid olan tahrîrâtınla … i'lâmda vârisân-ı merkûmân meclis-i şer'î şerîfde celb ile lede'l-istifâ-i sulh ve diyete râzı olmayarak kısas taleb ü da'vâlarında ısrâr etmiş oldukları beyân u iş'âr kılınmış olmakdan nâşî cezâ kânunnâme-i hümâyûnum mûcebince keyfiyyet cânîb-i celîli'l-menâkıb-ı mülûkânemden lede'l- istîzân ber-mûceb-i kayd-ı fetvâhâne bundan böyle

dahi vârisân-ı merkûmân kâtil-i merkûmu kısasdan afv etmedikleri hâlde huzûrunda icrâ-yı kısas ve vârisân-ı merkûmân ve yâhûd birisi hîn-i icrâ-yı kısasda kâtil-i merkûmu afv eder veyâ sulh olurlar ise ol hâlde kısas sâkıt ve mesele-i diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsı ve meblağ-ı mezbûr merkûmdan alınarak vârisân-ı merkûmâna i‘tâsıyla alâ-kile’t-takdîreyn keyfiyyetin bu tarafa inhâ vü iş‘ârı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı husûsu Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve husûsu mezkûr taraf-ı eşref-i şâhâneme arz ile lede’l-istizân ber-minvâl-i muharrer icrâ-yı iktizâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı şehriyârânem-i mehâbet-rîz sünûh u sudûr olmuş olmağla siz ki mutasarrıf-ı müşârun-ileyh ve nâ’ib-i mûmâ-ileyhümâsız vusûl-i emr-i şerifimde ber-minvâl-i muharrer kâtil-i merkûmun ahz eylediği meblağ-ı mezbûr verese-i maktûle alıvirilüb vârisân-ı merkûmân kâtil-i merkûmu kısasdan afv etmedikleri sûretde huzûrlarında icrâ-yı kısasına ibtidâr ve vârisân-ı merkûmân ve yâhûd fakat biri kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından ber-vech-i muharrer iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsıyla keyfiyyetin bâ-i‘lâm u tahrîrât bu tarafa inhâ vü iş‘âr olunması husûsuna dikkat ü mübâderetle ber-vech-i meşrûh icrâ-yı ahkâm-ı münîf-i şerî‘at-ı garrâya müsâberet eylemeniz bâbında. Fî-evâsıt- R sene (12)62.

[96/2]

Şerh 1: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâsıt-ı Z sene (1)262.

Şerh 2: Bi’l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i‘lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-11 B sene (12)62.

Ricâl-i devlet-i aliyyemden Tekfurdağı muhassılı Cemâleddin Bey *zîde uluvvuhû’ya* ve Kütahya nâ’ibine hüküm ki:

Karacan kazâsı vücûhundan Hacı Emin Bey zâde Muhsin Bey ile tarafdarları bulunan İbrâhîm bakkal Ahmed ve Boyalıklı Emîn Çukurviran karyeli Mehmed Pehlivan ve Doğanhisar karyeli Kaluyan ve Hüseyin Pehlivan ve berber Hacı Ali ve Çömlekci karyeli Mustafa ve Koyunyerli Ahmed ve Câmi karyeli Kara İstimart? nâm şahısların harekât-ı mazarrâtlarından nâşi bir müddetden berü kazâ-i mezbûr ahâlîsinin asâyiş ü istirâhatları münselib u muhill ve bu uygunsuzluğa merkûm Muhsin Bey ile İbrâhîm

sebeb-i müstakıll olarak eşhâs-ı merkûme dahi bunlara etbâ‘ ile dâ’imâ ahâlî-i merkûmeyi iz‘âc u ızrâra vesîle olmuş oldukları bu def‘a bi’l-itirâf istihbâr u tahkîk kılınub bu keyfiyyet bi’l-vücûh rızâ-yı hümâyûnumun hilâfı ve dâ’ima matlûb u mültezim olan emniyyet ü istirâhat-ı ahâlî ve teba‘-i kasabasına mugâyir ü münâfî idüğüne binâ’en eşhâs-ı merkûmenin li-ecli’t-te’dîb münâsib mahallere nefy u tagrîb olunmaları Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı mehâbet-makrûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr olarak diğerleriçün başka başka ol emr-i şerîfim mukadder kılınmış olmağla sen ki muhassıl-ı mûmâ-ileyhsin keyfiyyet ma‘lûmun oldukda merkûmân Muhsin Bey ve Hüseyin’in dahi ahz u nizâmı vechle Kütahya’ya nefy u irsâllerine müsâra‘at eyleyesin ve sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde merkûmânı ol tarafda bilâ-müddet menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâklarından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketlerine irâ’e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûllerini der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i‘lâm u işâret eylemen bâbında. Fî-evâhir-i R sene (1)262.

[96/3]

Şerh 1: Itlâklarıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâsıt-ı Z sene (1)262.

Şerh 2: Bi’l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i‘lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-11 B sene (12)62.

Bir sûreti yine muhassıl-ı mûmâ-ileyh ve Karahisar-ı Sâhib nâ’ibine [ ]

Eşhâs-ı merkûmdan bakkal Ahmed ile İbrâhîm’in cünha-i mezkûreye mebnî Karahisar-ı Sâhib’e nefy u iclâlarıçün. Aslı gibi.

[97/1]

Şerh 1: Bi’l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i‘lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-11 B sene (12)62.

Şerh 2: Itlâklarıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâsıt-ı Z sene (1)262.

Bir sûreti yine muhassıl-ı mûmâ-ileyh ve Eskişehir nâ’ibine [ ]

Eşhâs-ı merkûmdan Boyalıklı Emîn ile berber Hacı Ali'nin cünha-i mezkûreye mebnî Eskişehir'e nefy u iclâlarıçün. Kezâlik.

[97/2]

Şerh 1: Bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-24 C sene (1)262.

Şerh 2: Itlâklarıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâsıt-ı Z sene (12)62.

Bir sûreti yine muhassıl-ı mûmâ-ileyh ve Bolu nâ'ibine [ ]

Eşhâs-ı merkûmdan Çukurviran karyeli Mehmed Pehlivan ile Çömlekci karyeli Mustafa'nın cünha-i mezkûreye mebnî Bolu'ya nefy u iclâlarıçün. Kezâlik.

[97/3]

Şerh 1: Merkûm Ahmed firâru'l-yevm? tehabbüs u taharrî olundukda mersûmân bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm u şukka mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-29 R Ahîr sene (12)62.

Şerh 2: Itlâklarıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâsıt-ı Z sene (12)62.

Bir sûreti yine muhassıl-ı mûmâ-ileyhe ve Zağferanbolu nâ'ibine [ ]

Eşhâs-ı merkûmdan Koyunyerli Ahmed ile Doğanhisar karyeli Kaluyan ve Cami karyeli Kara İstimart'ın cünha-i mezkûreye mebnî Zağferanbolu'ya nefy u iclâlarıçün. Kezâlik.

[97/4]

Şerh 1: Yalnız mûmâ-ileyh Mustafa Bey'in ıtlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâhir-i B sene (1)262.

Istabl-ı âmirem müdîrliği pâyelülerinden Kütahya muhassılı İbrâhîm *zîde uluvvuhû'ya* ve Bozcaada nâ'ibine hüküm ki:

Kütahya kazâsına tâbi‘ Dânişmendlü ve Hûmâ ve Geyikler kazâları müdîri olub geçen altmış bir senesinde Şencelü ve Bekdan? kazâlarının müdîrliği dahi uhdesinde olan Güneşzâde kapucıbaşı Mustafa Bey kendü mebâliğçün zikr olunan Şencelü kazâsı a‘şârının bedel-i sâbıkına seksen bir bin bu kadar ve Bekdan kazâsı a‘şârına dahi altmış yedi bin şu kadar guruş zammile cebren muhtârân ve ahâlî-i kurâya ihâle ederek tamâmıyla tahsîline ibtidâr ve adamları İsmâîl ve İdrîs nâm şahıslar vâsıtasıyla hilâf-ı rızâ-yı şâhânem rüşvet ü cerâyim ahzına ve envâ‘i mezâlim ü ta‘addiyâta ictisâr eylemiş olduğuna mebnî mîr-i mûmâ-ileyh ve adamları müdde‘îleriyle berâber evvelen mezbûr meclisine celb ü ihzâr olunarak kendüsinin sâlifü’z-zikr harekâta cür‘eti bi’l-muhâkeme tebeyyün etmiş merkûm İdris’in Şencelü kazâsından me’hûzâtı olub ikrârıyla şer‘an sâbit olan sekiz bin üç yüz bu kadar guruşun tahsîli ve merkûm İsmâîl’in dahi icrâ-yı muhâkemesi derdest? bulunmuş olduğu ve müdîr-i mûmâ-ileyhin Havâr? nâm aşîretinden hilâf-ı şer‘-i şerîf ahz eylediği sekiz bin bu kadar guruşun te’diyesi dahi kendüye tenbîh kılınmış idüğü bâ-tahrîrat u mazbata inhâ ve ol bâbda verilen i’lâm-ı şer‘î dahi ba‘s u isrâ olunmuş olmakdan nâşî keyfiyyet Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’me lede’l-havâle eğerçi kazâ müdîrlerinin ba‘zı masârıflarına mukâbil kendüleri idâre etmek üzre a‘şâr deruhde eylemeleri usûlünden ise de deruhde eyledikleri a‘şârı ahâlîye vermeleri ve bâ-husûs ma‘zamâim ihâle etmeleri bunun usûlüne münâfî olduğundan başka mücerred kendü mebâliğçün ol mikdâr akçe zammiyle muhtârân ve ahâlîye cebren ihâle idüb anlar dahi ….istihsâl eylemiş oldukları hîn-i muhâkemede tebeyyün etmiş ve bu sûret âdetâ zulm-i sarîh olarak bi’l-vücûh rızâ-yı ma‘delet irtizâ-yı mülûkâneme mugâyir görünmüş olduğundan ve bu mâkûle me’mûrlardan hilâf-ı şer‘î ve kânûn u mugâyir-i me’mûriyet hareket ederek ibâdi ikrâr ve te‘addî ü mezâlim misillü harekete cesâret ve kendü hakkında iştikâya bihakkın da‘vet edenlerin mürtekîb olduğu olduğu kabahat u fazâhatı lede’t-tahakkuk derecesine göre nefy u pranga ve kürek ile icrâ-yı mücâzâtı kânûniyyete emr ü fermân-ı ma‘delet-ünvân-ı mülûkâneme şeref-ta‘alluk etmiş olan usûl-i iktizâsından bulunduğuna mebnî merkûm İsmâîl’in dahi ba‘de’l-muhâkeme icrâ-yı te’dîbine bakılmak üzre mîr-i mûmâ-ileyh ile merkûm İdris’in ahz eyledikleri akçeler bi’l-istirdâd kendüsinin li-ecli’t-te’dîb bilâ-müddet Bozcaada’ya ve merkûm İdris’in dahi bilâ-müddet Mihaliç’e (nefy) u tagrîbleri bâbında lâzım gelen evâmîr-i aliyyemin ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı mezkûrda tensîb kılınarak bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle icrâ-yı iktizâları husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı

şehriyârânem mehâbet-efzâ-yı sünûh-ı sudûr olmuş ve merkûm İdris içün diğer emr-i şerîfim takrîr kılınmış olmağla mîr-i mûmâ-ileyhin dahi li-ecli't-te'dîb bilâ-müddet Bozcaada'ya nefy u tagrîb olunması fermânım olmağın iş bu emr-i şerîfim ısdâr u tesyâr olunmuşdur. İmdi sen ki muhassıl-ı mûmâ-ileyhsin keyfiyyet ma'lûmun oldukda ber-minvâl-i muharrer mîr-i mûmâ-ileyhin ahz eylediği mebâliğ-i mezkûrenin istirdâdıyla kendüsinin nizâmı vechle Bozcaada'ya nefy u irsâli husûsuna müsâra'at (eyleyesin) ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde mîr-i mûmâ-ileyhi ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü Der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i'lâm u işâret eylemen bâbında. Fî-evâhir-i R sene (12)62.

[97/5]

Şerh 1 : Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâhir-i L sene (1)262.

Bir sûreti muhassıl-ı mûmâ-ileyhe ve Mihâliç kazâsı nâ'ibine [ ]

Merkûm İdris'in dahi bilâ-müddet Mihaliç'e nefyçün. Aslına tatbîken.

[98/1]

Şerh 1 : Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâil-i C sene (1)263.

Şerh 2 : Diğerinin dahi Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâhir-i Muharrem sene (1)263.

E'âzim-i ricâl-i devlet-i aliyyemden Dîvân-ı De'âvi nâzırı Mustafa Mazlûm Bey *dâme uluvvuhû'ya* ve Mesûrî nâ'ibine hüküm ki:

Talebe-i ulûmdan ve Dersa'âdet'imde Molla Gürânî Medresesi sâkinlerinden el-yevm bâb-ı ser-'askerîde mahbûs Mesûrîli Evliyâ? Mehmed ve Sâkih nâm kimesneler ırz u edebiyle meşgûl olmayub nizâ'-i mü'eddî esliha ile geşt ü güzâr ve talebe-i ulûma gayr-i lâyık harekât nâ-marziyyeye ictisâr etmekde olduğundan merkûmânın li-ecli't-te'dîb vilâyeti olan Mesûrî'ye nefy u tagrîbleri bâbında lâzım gelen emr-i şerîfim ısdârı husûsu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müfti'l-enâm olan Mekkî-zâde Mevlânâ Mustafa Asım *edâma'llâhû te'âlâ fezâ'ilehû* işâret etmeleriyle işâretleri mûcebince merkûmânın

Mesûrî'ye nefy u tagrîb olunmaları fermânım olmağın imdi sen ki nâzır-ı müşârun-ileyhsin merkûmânı ma'rifetinle mahbesden celb birle nizâmı vechle kazâ be-kazâ Mesûrî'ye nefy u irsâle sarf u rü'yet eyleyesin ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde merkûmânı ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâklarından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketlerine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûllerini Der-sa'âdet'ime i'lâm u işâret eylemen bâbında. Fî-evâil-i CA sene (12)62.

[98/2]

Şerh 1 : Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâsıt-ı ZA sene (12)63.

Bir sûreti yine nâzır-ı müşârun-ileyh ve Şumnu nâ'ibine [ ]

Talebe-i merkûmeden ve medrese-i mezkûre sâkinlerinden Şumnulu Hasan nâm kimesnenin dahi cünha-i mezkûreye mebnî vilâyeti olan Şumnu'ya nefy u iclâsı bâbında. Aslı gibi.

[98/3]

Şerh 1: Vusûl ü menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî kayd-ı bâlâsına şerh verildi. Fî- 10 C sene (12)62.

Şerh 2 : Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâsıt-ı ZA sene (12)63.

E'âzim-i ricâl-i devlet-i aliyyemden Dîvân-ı De'âvi nâzırı Mustafa Mazlûm Bey *dâme uluvvuhû'ya* ve Bursa mollasına hüküm ki:

Der-sa'âdet'imde Tabhâne-i Ebul-Feth Sultan Mehmed Han Medresesi sâkinlerinden olub el-yevm bâb-ı ser-askerîde mahbûs talebe-i ulûmdan Kırımî Yahya nâm kimesne kendü ırz u edebiyle meşgûl olmayub ahâlî-i medreseye şetm ü dâ'imâ nizâ'den men olmayarak talebe-i ulûma gayr-i lâyık harekât-ı nâ-marziyyeye ictisâr etmekde olduğundan merkûmun li-ecli't-te'dîb Bursa'ya nefy u tagrîb olunması bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müfti'l-enâm olan Mekkî-zâde Mevlânâ Mustafa Asım *edâma'llâhû te'âlâ fezâ'ilehû* işâret etmeleriyle işâretleri mûcebince merkûmun Bursa'ya nefy u iclâsı fermânım olmağın imdi sen ki nâzır-ı müşârun-

ileyhsin merkûmu mahbesden celb birle nizâmı vechle kazâ be-kazâ Bursa'ya nefy u irsâle sarf u rü'yet eyleyesin ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü Der-sa'âdet'ime i'lâm u işâret eylemeniz bâbında. Fî-evâsıt-ı CA sene (12)62.

[98/4]

Şerh 1: Bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiklerini nâtık vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 28 C sene (1)262.

Şerh 2: Afvlarıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâsıt-ı N sene (12)62.

E'âzim-i ricâl-i devlet-i aliyyemden De'âvi-i Divân-ı hümâyûnum nâzırı Mustafa Mazlûm Bey *dâme uluvvuhû'ya* ve Midillü cezîresi nâ'ibine hüküm ki:

Talebe-i ulûmdan bâb-ı ser-'askerî tomruğunda mahbûs Der-sa'âdet'imde Sultan Ahmed Hân medreselerinden medrese-i sâlisede sâkin Kastamonulu Mehmed ve yine Kastamonulu Hasan ve Kütahyalı İbrâhîm ve Kemahlı Ebu Bekir ırz u edebleriyle meşgûl olmayub medrese-i mezkûrenin bevvâbını böylece darb u şedîd ve şetm ü galîz ederek kesr-i ırz-ı nâmûsa cür'et ve ahâlî-i medreseye **[99]** olan cürmle ihâka ve ba'zılarını tahrîk ile biribirine düşürüb talebe-i ulûma gayr-i lâyık hilâf-ı rızâ-yı şâhâne-i mütecâvizâne harekât-ı nâ-redâne? cesâret eylediklerinden merkûmûnun li-ecli't-te'dîb Midillü cezîresinde kal'a-bend olmak üzre nefy u iclâları bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müfti'l-enâm olan Mekkî-zâde E'âlî Mevlânâ Mustafa Asım *edâma'llâhû te'âlâ fezâ'ilehû* işâret etmeleriyle işâretleri mûcebince nefy u iclâları fermânım olmağın imdi sen ki nâzır-ı mûmâ-ileyhsin merkûmûnu mahbesden celb ile nizâmı vechle Midillü'ye nefy u irsâle sarf u rü'yet eyleyesin ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde merkûmları ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâklarından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketlerine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûllerini Der-sa'âdet'ime i'lâm u işâret eylemen bâbında. Fî-evâhir-i CA sene (12)62.

[99/1]

Şerh 1: Merkûm Şerîf Ali Karahisar-ı Şarkîli olub aleyh-i sevâdeye?...olan menfâsından firâren Der-sa‘âdet’ime gelmekle tekrâr vilâyetine irsâl olunması. Fî-2 RA sene (12)63.

Şerh 2: Vusûl ü menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan şukka vü i‘lâm mazbata me’âlleri bâ-fermân-ı âlî kayd-ı bâlâsına şerh verildi. Fî- 12 B sene (12)62.

E‘âzim-i ricâl-i devlet-i aliyyemden Divân nâzırı Mustafa Mazlûm Bey *dâme uluvvuhû’ya* ve Filibe kâdîsine hüküm ki:

Fi’l-asl Karahisar-ı Şarkî ahâlîsinden olub Der-sa‘âdet’imde Laleli medresesinde sâkin talebe-i ulûmdan Şerif Ali nâm kimesne ba‘zı cünha-i vakı‘asına mebnî bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince memleketi olan Karahisar-ı Şarkî kazâsına nefy u iclâ olunmuş ise de merkûm esnâ-yı râhda ber-takrîb firâr ederek Der-sa‘âdet’ime geldiği bi’t-tahkîk derhâl ahz u girift ile bâb-ı ser-askerîde habs u ilkâ olub bu vechle vâki‘ olan desâ’isine mebnî tekrâr li-ecli’t-te’dîb Filibe kazâsına nefy u tagrîbi bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı husûsu bi’l-fi‘l Şeyhü’l-islâm ve Müfti’l-enâm olan Mekkî-zâde Mevlânâ Mustafa Asım *edâma’llâhû te‘âlâ fezâ’ilehû* işâret etmeleriyle işâretleri mûcebince merkûmun Filibe’ye nefy u tagrîb olunması fermânım olmağın imdi sen ki nâzır-ı müşârun-ileyhsin merkûmu ma‘rifetinle mahbesden celb birle nizâmı vechle kazâ be-kazâ Filibe’ye nefy u irsâle sarf u rü’yet eyleyesin ve sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin vusûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ’e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü Der-sa‘âdet’ime i‘lâm u işâret eylemen bâbında. Fî-evâhir-i CA sene (12)62.

[99/2]

Midillü nâ’ibine hüküm ki:

Talebe-i ulûmdan ve Şehzâdebaşı’nda Damâd İbrâhîm Paşa medresesi sâkinlerinden olub hilâf-ı rızâ harekâta ibtidârına mebnî mukaddemce sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince Midillü cezîresine nefy u iclâ olunmuş olan Burgazlı es-Seyyid Hüseyin nâm kimesnenin müdet-i nefy hayli vakit olarak şimdiye kadar ıslâh-ı nefs etmiş olduğundan

merhameten afv u ıtlâkı husûsuna bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müfti'l-enâm olan Mekkî-zâde Mevlânâ Mustafa Asım *edâma'llâhû te'âlâ fezâ'ilehû* işâret etmeleriyle işâretleri mûcebince merkûmun merhameten afv u ıtlâkı fermânım olmağın imdi sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vusûl-i emr-i şerifimde fî-mâ-ba'd hilâf-ı rızâ hareketde bulunmaması gûş-ı hûşuna ifâde vü tefhîm birle merkûmun kayd-ı nefyden tahliye-i sebîli husûsuna mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâhir-i CA sene (12)62.

[99/3]

Şerh 1: Bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiklerini nâtık vârid olan şukka vü i'lâm mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 29 C sene (1)262.

Şerh 2: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâhir-i Ş sene (1)262.

E'âzim-i ricâl-i devlet-i aliyyemden Divân-ı De'âvî Nâzırı Mustafa Mazlûm Bey *dâme uluvvuhû'ya* ve Bursa nâ'ibine hüküm ki:

Unkapanı civârında vâki' Üsküblü mahallesi sâkinlerinden Edhem nâm şahıs yalan şâhidliği fazâhatı irtikâb etmesiyle tutulub istintâk olundukda böyle bir fazîhayı icrâ etmiş olduğunu ikrâr u i'tirâf etmiş ve bu makûle şâhid-i zûr olduğu tebeyyün eden şahsın yalan şâhidi olduğu derûn-ı şehirde ve muhâkemede bilinmek içün yanına mahsûs kavâs ta'yîniyle muhâkeme ba-muhâkeme gezdirilüb ism ü şöhreti bahs-ı muhâkemeye kayd etdirilerek teşhîr olundukdan sonra iktizâsına göre te'dîb olunması bundan akdem şâhid-i zûr hakkında irâde-i seniyye-i şâhâneme verilen nizâm-ı iktizâsının bulunmuş olduğuna binâ'en merkûm ber-mûcib-i nizâm teşhîr-i mâddesi icrâ vü ba'de bilâ-müddet Bursa'ya nefy u iclâ kılınması husûsu Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ kılınmış ve ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i aliyyem müta'allik olunmuş olmağla sen ki nâzır-ı müşârun-ileyhsin merkûmu Bursa'ya nefy u irsâle müsâra'at eylemen fermânım olmağın Divân-ı hümâyûnumdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr olunmuşdur. İmdi sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin keyfiyyet ma'lûmun oldukda merkûmu ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i'lâm u işâret eylemen bâbında. Fi-evâil-i C sene (12)62.

[100/1]

Mülhakâtıyla Saruhan sancağı vâlîsi vezîrim el-Hac Sâ'ib Paşa *iclâluhû*'ya ve Mağnisa kazâsı nâ'ib ve müftîsi *zîde ilmuhumâ'*ya ve a'zâ-yı meclis-i memleket *zîde kadrihûma* hüküm ki:

Saruhan sancağı kazâlarından Timurci kazâsına tâbi' Kılağuzlar karyesinde sâkin iken bundan akdem katîlen fevt olan Halîl'in verâseti vâlidesi Ümmühan ile li-ebeveyn er karındaşları kebîr Ahmed ve sagîr İbrâhîm ve li-ebeveyn kız karındaşları Halime ve Fatıma ve Ayşe'ye münhasıra ve kable's-sefer mezbûre Fatıma dahi müteveffiye olub anın verâseti dahi zevc-i metrûki İsmâ'il ile verese-i sâ'ireye inhisârı mütehakkik ü zâhir olduktan sonra mezbûre Ümmühan hatun kendü tarafından asâleten ve sagîr-i merkûm İbrâhîm cânibinden vesâyeten ve verese-i sâ'ire dahi kezâlik asâleten huzûr-ı şer'î ve meclisde karye-i mezbûre ahâlisinden Mehmed bin Mustafa ile refîkleri İbrâhîm ve diğer İbrâhîm muvâcehelerinde müteveffâ-yı merkûm ile beynlerinde vuku' bulan nefsânîyyetine mebnî merkûm Mehmed refîkleri ile müteveffâ-yı merkûmun nehâran hânesini basub tüfenk kurşunuyla bi-gayr-i hakkın amden cerh ü katl etmekle mûcib-i şer'îsini lede'd-dâ'vâ ve'l-ikrâr ber-mûcib-i fetvâ-yı şerîfe verese-i kibâr içün istifâ-yı kısas emr-i meşrûh olmağla ikrârı mûcebince merkûm Mehmed'in kısasına hükm-i şer'î lâhik olub merkûmân İbrâhîm ve diğer İbrâhîm dahi merkûm Mehmed'in ma'iyyetinde bulunmuş olduklarını ikrâr eylediklerine binâ'en zuhûr-ı irâde'-i seniyyeme değin merkûmân dahi mahbesde tevkîf kılınmış olduğu mukaddemce bâ-i'lâm u mazbata inhâ ve me'âl-i i'lâm muvâfık-ı şer'-i şerîf olmağla bundan böyle maktûl-i mezbûrun veresesi afv etmedikleri hâlde huzûrlarında kâtil-i merkûm kısas olunmak ve refîkleri dahi ta'zîr kılınmak lâzım geldiği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i'lâm-ı mezbûre tahrîr ü imlâ olunmuş olub ancak bu makûle kâtillerin verese-i maktûl tarafından mu'ahharan afv olunmakda olduğu mesbûk idüğüne mebnî verese-i maktûl meclis-i şer'îye celb ile tekrâr istintâk olunarak istifâ-yı şer'îsinin icrâsı zımnında keyfiyyetin bâ-i'lâm u mazbata bu tarafa iş'ârlarında makâm-ı celîl-i vekâlet-i mutlakam cânibinden tastîr kılınan tahrîrâta cevâben bu def'a vârid olan tahrîrâtınla i'lâm-ı şer'î ve mazbata me'âllerinde verese-i maktûl meclis-i şer'îye celb ile su'âl ü istintâk olundukda verese-i mezbûre kâtil-i merkûm Mehmed'i kat'an? afv u sulh şukkalarından birine ri'ayet etmeyerek icrâ-yı kısas talebinde ısrâr üzre bulundukları beyân u inhâ kılınmış olmakdan nâşî cezâ kânûnnâme-i hümâyûnum mûcebince keyfiyyet cânib-i celîlü'l-

menâkıb-ı mülûkânemden lede'l-istizân verese-i merkûme bundan böyle afv etmedikleri hâlde huzûrlarında kâtil-i merkûmun ber-nehc-i şer'î icrâ-yı kısas ve eğer verese-i merkûme cümleten ve yâhûd içlerinden fakat biri kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalîb olacağından iktizâ-yı şer'îsinin icrâsı ve merkûmânın her ne kadar mâdde-i katilde medhâlleri yoğise de ber-vech-i muharrer kâtil-i merkûma refâkatları cihetiyle müttehîm bulunacaklarından ve li-ecli't-te'dîb merkûmların dahi birer sene müddet içün pranga-bend olarak hidemât-ı süfliyyede bi'l-istihdâm müddetleri hitâmında sebîllerinin tahliyesi bâbında mukaddem gelen emr-i şerîfimin ısdârı husûsu Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve husûs-ı mezbûr taraf-ı eşref-i şâhâneme lede'l-havâle ber-minvâl-i muharrer icrâ-yı iktizâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı şehriyârânem-i mehâbet-rîz sünûh u sudûr olmuş olmağla (siz ki) vâlî-yi müşârun-ileyh ve nâ'ib ve müftî ve sâ'ir mûmâ- ileyhümâsız vusûl-i emr-i şerîfimde ber-vech-i meşrûh verese-i merkûme bundan böyle dahi kâtil-i merkûmu kısasdan afv etmedikleri hâlde huzûrlarında kâtil-i merkûmun icrâ-yı kısası ve eğer verese-i merkûme cümleten ve yâhûd içlerinden fakat biri kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder ve yâhûd sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer'îsinin icrâsı ve merkûmân İbrâhîm ve diğer İbrâhîm her ne kadar mâdde-i katilde medhâlleri yoğise de ber vech-i muharrer kâtil-i merkûma refâkatları cihetiyle müttehîm bulunacaklarından li-ecli't-te'dîb merkûmânın dahi birer sene müddet içün pranga-bend olarak hidemât-ı süfliyyede istihdâmlarıyla müddetleri hitâmında sebîllerinin tahliyesi husûslarına mübâderet ve keyfiyyetin alâ-kile't-takdîreyn bâ-i'lâm u tahrîrât bâ-mazbata inhâ vü iş'ârına müsâra'at eylemeniz bâbında. Fî-evâil-i CA sene (12)62.

[100/2]

Mülhakâtıyla Saruhan sancağı vâlîsi vezîr el-Hac Sâ'ib Paşa *iclâluhû*'ya ve Menemen kazâsı nâ'ib ve müftîsi *zîde ilmuhumâ'*ya ve müdîr-i kazâ ve vücûh-ı memleket *zîde kadruhûm*'a hüküm ki:

Saruhan sancağı dâhilinde kâ'in Menemen kazâsına tâbi' Tuzbeyli karyesinde sâkin iken bundan akdem katîlen fevt olan Mustafa bin Mehmed'in verâset-i zevce-i metrûkesi Ümmühan nâm hatun ile sulbî sagîr oğulları Ali ve Mehmed'e inhisârı

tahakkukundan sonra zevce-i mezbûre kendü tarafından asâleten ve sagîrân-ı merkûmân tarafından vesâyeten huzûr-ı şer‘î ve meclisde Bosna? ahâlisinden Hacer İbrâhîm bin Ali nâm kimesne ile hîn-i terâfu‘larında merkûm İbrâhîm’in müteveffâ-yı merkûmu tüfenk kurşunuyla amden bi-gayr-i hakkın darb u katle ictisârı beyyine ile sâbit ve zevce-i mezbûrenin talebiyle fazâhate hükm-i şer‘î lâhik olduğu mukaddemâ bâ-i‘lâm inhâ vü mazmûn-ı i‘lâm muvâfık-ı şer‘-i şerîf olmağla zevce-i mezbûre afv etmedikleri hâlde huzûrlarında kâtil-i merkûm ber-nehc-i şer‘î kısas olunmak lâzım geldiği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i‘lâm-ı mezbûre tahrîr ü imlâ kılınmış olub ancak katl-i nüfûs-ı nâmusa şâyân-ı dikkat-i mevlâdan ve bu makûleleri veresenin mu’ahharan kısasdan afv edegeldikleri mesbûk olan **[101]** hâlâtdan olmasıyla evvel-i emirde afv idüb etmeyecekleri beyyinelerin ba‘de iktizâsı icrâ olunmak üzre keyfiyyetin iş‘ârı bâbında makâm-ı celîl-i vekâlet-i mutlakam cânibinden tastîr kılınan tahrîrâta cevâben bu def‘a vârid olan tahrîrâtınla melfûf i‘lâm u mazbata me’âlleri zevce-i mezbûre diyet talebinde olmayub kâtil-i merkûmun icrâ-yı kısasına ısrâr etmekde olduğu beyân u inhâ kılınmış olmakdan nâşî cezâ kânûnnâme-i hümâyûnum mûcebince keyfiyyet cânib-i celîlü’l-menâkıb-ı mülûkânemden ba‘de’l-istizân sibâk-ı inhâya nazaran kâtil-i merkûmun mâdde-i katle ictisârını ber-nehc-i şer‘î sâbit olarak icrâ-yı kısasa hükm olunmasıyla zevce-i vasiyye-i mezbûre bundan böyle dahi merkûmu afv etmediği hâlde huzûrunda kâtil-i merkûmun icrâ-yı kısas ve eğer mezbûre kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı husûsu Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve husûs-ı mezbûr taraf-ı eşref-i şâhâneme lede’l-havâle? ber-minvâl-i muharrer icrâ-yı iktizâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı şehriyârânem-i mehâbet-rîz sünûh u sudûr olmuş olmağla siz ki vâlî-yi müşâr ve nâ’ib ve müftî ve sâ’ir mûmâ- ileyhümâsız vusûl-i emr-i şerîfimde ber-vech-i meşrûh mezbûre bundan böyle dahi afv etmediği hâlde huzûrunda kâtil-i merkûmun icrâ-yı kısası ve eğer kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâ ve keyfiyyetin bâ-i’lâm u tahrîrât bu tarafa iş‘âr u inhâ olunması husûsuna mübâderetle icrâ-yı ahkâm-ı münîf-i şerî‘at-ı garrâya müsâberet eylemeniz bâbında. Fî-evâil-i CA sene (12)62.

[101/1]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı celâdet-ünvân kâtil-i merkûmlar verese-i maktûl-i mezbûr hâzır oldukları hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısasına ibtidâr olunduğunu nâtık vârid olan i‘lâm u mazbata mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-26 Ş Sene (12)62.

Mülhakâtıyla Edirne müşîri vezîrim Mehmed Tahir Paşa *iclâluhû*’ya ve Edirne mollasına ve Cisr-i Ergene kazâsı nâ’ib ve müftîsine ve müdîr-i kazâ ve ve vücûh-ı memleket *zîde kadruhûm’a* hüküm ki:

Cisr-i Ergene kazâsına tâbi‘ Dere karyesi mütemekkinlerinden olub mecrûhen ve müte’essiren hâlik olan Menol zimmînin kâtilleri olmak üzre mukaddemâ meclis-i şer‘e ihzâr olunan kazâ-i mezbûre tâbi‘ Çakmak karyesi sükkânından Abdullah bin Mustafa ve Dilsizoğlu Kara İbrâhîm bin Mehmed ve Ada nahiyesine tâbi‘ Sığırcalı karyesi ahâlîsinden Çanakcıoğlu Pehlivan Ahmed bin Mehmed nâm Kıbtî’ler ile maktûl-i mersûmun yedi nefer veresesinin hîn-i terâfu‘larında hâlik-i mersûm kazâ-i mezbûre tâbi‘ Kiremitci Zâlik karyesinden gelür iken esnâ-yı râhda Dimetoka Tarabki? tarafında Buzağı dere nâm mahalle karîb geldiğinde merkûmûndan her biri kat‘-ı tarîk ederek dere-i mezkûrda yâr altında gizlenüb bi-gayr-i hakkın amden üçü birden tüfenk endahtıyla mûrisleri mersûm Menol zimmînin göğsüne bir kurşunun isabetiyle te’sîrinden nâşî akabinde helâk olub üzerinde mevcûd üç yüz guruşunu ahz ve beynlerinde taksîm etmiş oldukları beyânıyla meblağ-ı mezbûrun istirdâdıyla merkûmûn haklarında mûcib-i şer‘îsini lede’d-da‘vâ merkûmûndan Abdullah ve Pehlivan Ahmed mâdde-i katli meblâğ-ı mezbûru beynlerinde taksîm eyledilerini tâb‘an ve kat‘iyyen ikrâr ve merkûm Kara İbrâhîm tüfenk endahtını inkârıyla fakat meblâğ-ı mezkûrdan yüz guruş ahzını i‘tirâf idüb meblâğ-ı mezbûr üç yüz guruş bi’l-istirdâd verese-i mersûmeye red ü teslîm olunduğu ve eşhâs-ı merkûme kuttâ‘-i tarîk gürûhundan her birine hadden kısas lâzım geldiği mukaddemce bâ-i‘lâm-ı şer‘î beyân u inhâ olunmuş ise de eşhâs-ı merkûmenin kuttâ‘-i tarîk gürûhundan olub ahz-ı emvâl ve katl-i nüfusu âdet-i müstemirreleri olduğu henüz sâbit olmadığından başka tüfenk kurşunu isâbetiyle hâlik olduğu bilinemediğinden tarafeyn tekrâr meclis-i şer‘e celb ü istintâk ile îcâb-ı şer‘îsine tatbîken keyfiyyetin bâ-i‘lâm u mazbata iş‘ârına dâ‘ir makâm-ı celîl-i vekâlet-i mutlakam cânibinden tastîr kılınan tahrîrâta cevâben bu def‘a

vârid olan tahrîrâtınla i'lâm-ı şer'î ve mazbata me'âllerinde tarafeyn tekrâr meclis-i şer'e celb ile terâfu'larında eşhâs-ı merkûmenin üçü birden tüfenk endahtıyla mersûm Menol zimmînin göğsüne kurşun isâbetinden nâşî helâkını ve kendileri kuttâ'-i tarîk gürûhundan bulundukları ikrâr etmekde oldukları ve Cisr-i Ergene kazâsından bâ-tevârüd takdîm kılınan bir kıt'â mazbatada dahi eşhâs-ı mezbûre gürûh-ı mezbûreden bulunub mukaddem dahi başka çobanlarından birine esnâ-yı râhda kurşun atarak mersûma isâbet etmemiş ise de firâr eder iken deşt-i yağmurluğunu? ahz ederek Cağmalık karyesi tahtında kâ'in bağçeci re'âyaya yigirmi üç guruşa füruht eylediklerini kazâ-i mezbûr meclisinde ikrâr eyledikleri beyân u iş'âr olunmuş ve eşhâs-ı merkûmenin her biri maktûl-i merkûme tüfenk endâhtıyla içlerinden birinin kurşunu isâbet ederek katl ve yanında mevcud olan akçelerini ahz etmiş oldukları ikrârıyla sâbit olduğu mâdde-i i'lâmdan müstebân olmağla bu sûretde fi'l-hakîka eşhas-ı merkûme gasb-ı mâl kasdıyla maktûl-i mersûmun yolunu basub ber-minvâl-i muharrer katl etmiş oldukları ikrârıyla sâbit olub ve kable't-tevbe ahz olunmuşlar ise cümlesi hadden katl olunmak lâzım geldiği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i'lâm-ı mezkûre tahrîr ü isrâ olunmuş olub bu misillü kuttâ'-i tarîk olanlar eğer itlâf-ı nüfus-ı beşeriyye etmeyerek fakat adam soymak fazâhatına cesâret etmişse yedi sene müddet içün vâz'-ı kürek olunması ve adam telef etdikleri hâlde bâ-tahkîk sâbit oldukdan sonra iktizâ-yı şer'îsi vechle i'dâm kılınmaları kânûniyyetine emr-i fermân-ı mülûkânem şeref-ta'alluk etmiş olan usûl-i iktizâsından bulunmuş ve sibâk-ı iş'âra nazaran merkûmlar kutta'-i tarîk gürûhundan olub mersûm-ı makûl-i zimmîyi ber-minvâl-i muharrer telef etdikleri ve andan mukaddemâ dahi çobanlarından birini i'dâm kasdıyla tüfenk atdıkları mukaddem ü mu'ahharan ikrârlarıyla sâbit ve mütehakkık olmuş bu sûretle merkûmların ber-mûcib-i hükm-i şer'-i şerîf ve kânûn-ı mesbuk hilâfından olunmaları lâzım gelmiş olmakdan nâşî cezâ kânûnnâme-i hümâyûnum mûcebince keyfiyyet cânib-i celîlü'l-menâkıb-ı mülûkânemden lede'l-istizân ber-minvâl-i muharrer icrâ-yı îcâbı zımnında emr-i şerîfim ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunub husûsu mezbûr taraf-ı eşref-i şâhâneme arz ile lede'l-istizân ber-mûcib-i mazbata icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem **[102]** ta'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şevket-makrûn-ı şehriyârânem mehâbet-efzâ-yı sünûh u sudûr olmuş olmağın muktezâ-yı münîfi üzre divân-ı hümâyûnumdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr u tesyâr olunmuşdur. İmdi siz ki müşîr-i müşârun-ileyh ve mevlâna ve sâ'ir mûmâ-ileyhümâsız keyfiyyet ma'lûmunuz oldukda bâlâda beyân olduğu vechle icrâ-yı ahkâm-ı şerî'at-ı garrâya

müsâra‘at ve keyfiyyetin der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme bâ-mazbata inhâ vü iş‘ârına mübâderet eylemeniz bâbında. Fî-evâsıt-ı CA sene (12)62.

[102/1]

Şerh 1: Sebîl-i tahliye olunduğunu nâtık vârid olan şukka vü i‘lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 19 Bsene (1)262.

Trabzon nâ’ibine hüküm ki:

Cünha-i vâkı‘asına mebnî bundan akdem Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’m karârı mûcebince sâdır olan emr-i şerîfimle bilâ-müddet Trabzon’a nefy u iclâ olunmuş olan Ankara toprağında vâki‘ Pürtek cemâ‘ati müdîri sâbık Mûsâ Bey oğlu Mehmed Bey’in ıyâl u evlâdı bî-vâye muzdaribü’l-hâl olduğundan bundan böyle cemâ‘at-ı mezkûre umûruna karışmamak üzere bi’t-tekfîl afv u ıtlâkı husûsu cemâ‘at-i merkûme muhtârâtı istid‘â etmiş oldukları beyânıyla ol vechle müsâ‘ade-i aliyyem erzân kılınması Ankara meclisinde bâ-mazbata inhâ olunmuş ve mîr-i merkûmun müddet-i nefy bir seneye resîde olduğu kuyûddan müstebân olarak sibâk-ı inhâya nazaran şâyân-ı afv u ıtlâk olunmuş idüğüne binâ’en inhâ olunduğu vechle fî-mâ-ba‘d cemâ‘at-ı merkûme umûruna karışmamak üzre afv u ıtlâkı bâbında iktizâ eden emr-i şerîfimin ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı mezkûreden bâ-mazbata ifâde vü inba kılınmış ve ol vechle afv u ıtlâkı husûsuna irâde-i aliyyem müte‘allik olmuş olmağın sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfimde mîr-i merkûmun bundan böyle cemâ‘at-ı merkûme umûruna karışmamak ve hilâf-ı rızâ hareketde bulunmaması husûsu kendüsine gereği gibi ifâde vü tefhîm birle kayd-ı nefyden tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında. Fî-evâhir-i C sene (12)62.

[102/2]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı emr-i âlî kâtil-i merkûm maktûl-i merkûmun vereseleri huzûrlarında icrâ-yı kısasına ibtidâr olunduğunu nâtık vârid olan mazbata vü i‘lâm mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-25 Ş Sene (12)62.

Mülhakâtıyla Aydın vâlîsi vezirim Sa‘dullah Paşa *iclâluhû*’ya ve Aydın nâ’ib ve müftîsi *zîde ilmûhumâ’*ya ve a‘zâ-yı meclis *zîde kadruhûm*’a hüküm ki:

Aydın sancağında vâki‘ Çine kazâsında iskân üzre olan Tekeli aşîretinden olub bundan akdem mecrûhen vefât eden Mehmed nâm kimesnenin verâseti babası Mustafa ile vâlidesi Ayşe’ye inhisârı ba‘de’t-tahakkuku’ş-şer‘î vârisân-ı merkûmân meclis-i şer‘-i şerîfde maktûl-i merkûmun kâtili olmak üzre ihzâr olunan aşîret-i merkûme ahâlisinden Hacı Celîl oğlu İsmâîl nâm kimesne ile hîn-i terâfu‘larında merkûm İsmâîl müteveffâ-yı mezbûru bi-gayr-i hakkın amden tüfenk kurşunuyla darb u cerh idüb müte’essiren fevt olduğundan bahisle mûcib-i şer‘îsi olan hükm-i kısasın icrâsı lede’d-da‘vâ ol vechle vârisân-ı merkûmân huzûrlarında icrâ-yı kısas lâzım geldiği mukaddemâ bâ-i‘lâm u mazbata inhâ olunmuş olub ancak bu makûle kâtillerin verese-i maktûl tarafından afv olunmakda bulunduğu mesbûk olduğuna mebnî keyfiyyet bir kere vârisân-ı merkûmândan istinsâr u istintâk olarak iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsı bâbında keyfiyyetin bâ-i‘lâm u mazbata bu tarafa iş‘ârı husûsuna dâ’ir makâm-ı celîl-i vekâlet-i mutlakam cânibinden tastîr kılınan tahrîrâta cevâben bu def‘a vârid olan tahrîrâtınla i’lâm-ı şer‘î ve mazbata me’âllerinde tekrâr vârisân-ı merkûmân ile kâtil-i merkûm meclis-i şer‘e celb ü istintâk oldukda vârisân-ı merkûmân kâtil-i merkûm İsmâîl’i adem-i afv ile icrâ-yı kısasına ısrâr etmiş oldukları imlâ vü inhâ olunmuş ve cânib-i fetvâhâneden dahi me’âl-i i‘lâma nazaran maktûl-i mezbûrun vârisleri kâtil-i merkûmu kısasdan afv etmemeleriyle huzûrlarında kâtil-i merkûm ber-nehc-i şer‘î kısas olunmak lâzım geldiği zahr-ı i‘lâma tahrîr ü imlâ kılınmış olmakdan nâşî cezâ kânûnnâme-i hümâyûnum mûcebince keyfiyyet cânib-i celîlü’l-menâkıb-ı mülûkânemden lede’l-istizân verese-i merkûme bundan böyle dahi kâtil-i merkûmu afv etmedikleri hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısası vârisân-ı merkûmân ve yâhûd birisi kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı husûsu Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve husûs-ı mezbûr taraf-ı eşref-i şâhâneme lede’l-havâle? ber-minvâl-i muharrer icrâ-yı iktizâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı pâdişâhânem-i mehâbet-rîz sünûh u sudûr olmuş olmağla siz ki vâlî-yi müşârun-ileyh ve nâ’ib ve müftî ve sâ’ir mûmâ-ileyhümâsız vusûl-i emr-i şerîfimde ber-vech-i meşrûh verese-i merkûme bundan böyle dahi kâtil-i merkûmu afv etmedikleri hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısas ve vârisân-ı merkûmân ve yâhûd birisi kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâ ve keyfiyyetin bâ-i’lâm u tahrîrât bu tarafa iş‘âr u

inhâ olunması husûsuna mübâderetle icrâ-yı ahkâm-ı münîf-i şerî‘at-ı garrâya mübâderet eylemeniz bâbında. Fî-evâil-i Receb sene (12)62.

[103/1]

E‘azim-i ricâl-i devlet-i aliyyemden Divân-ı de‘âvî nâzırı Mustafa Mazlûm Bey *dâme uluvvuhû’*ya ve Niğde kazâsı nâ’ibine hüküm ki:

Kem‘ayâr akçe sürüm? eylemek töhmetiyle mukaddemce bulunubda? ahz u girift olunmuş olan Niğdeli Vâsil ve Anastas zimmîler bu vechle ızrâr-ı ibâd? fazîhasına ictisârları tahakkuk u tebeyyün etmiş olduğundan mersûmânın ibreten li’s-sâ’irin fî-mâ-ba‘d Dersa‘âdet’ime ayak basmamak ve gelür ise tutulub i‘âde kılınmak şartıyla vatanları olan Niğde kazâsına nefy u tagrîbleri bâbında emr-i şerîfim sudûru İstanbul ve tevâbi‘-i Rum patriki *iftihâr* Matyos Piskopos *dâmet rütbetuhû* tarafından südde-i sa‘âdetime memhûr-ı takrîr-i takdîmiyle ifâde olunmakdan nâşî ber-mûcîb-i inhâ mersûmânın Niğde’ye nefy u iclâları fermânım olmağın imdi sen ki nâzır-ı müşârun-ileyhsin mersûmânı ma‘rifetinle ahz birle nizamı vechle Niğde’ye nefy u irsâle müsâra‘at eyleyesin ve sen ki nâ’b-i mûmâ-ileyhsin vusûllerinde mersûmânı ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâklarından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ’e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûllerini Der-bâr-ı şevket-karârı mülûkâneme i‘lâm u işâret eylemen bâbında. Fî-Evâil-i Receb sene (12)62.

[103/2]

Şerh 1: Mazbata ve ilâve evrâk-ı sâ’ire mazbata torbasında. Fî- B sene (12)62.

Şerh 2: Mersûm mahall-i menfâsına bi’l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i‘lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî kayd-ı bâlâsına şerh verildi. Fî-3 S sene (1)262.

Şerh 3: Yalnız Vasım? nâm papasın ıtlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâsıt-ı S sene (12)63.

Ricâl-i devlet-i aliyyemden Kocaeli sancağı muhassılı Mustafa *zîde uluvvuhû’ya* ve Çekmece-i sagîr nâ’ibine hüküm ki:

Kocaeli sancağında kâ'in Akhisar kazâsına tâbi' Kurtbaş? karyesi mütemekkinlerinden Vasım? nâm papas ve Behandar? oğlu Haci Agop ve Ayvaz oğlu Garob? ve Bidik ? oğlu Sarop nâm zimmîler kendü hallerinde olmayarak ve birbirleriyle husûmet ederek ba'zı sebük-magzânı iğfâl ile İznikmid meclisine gelüb iştikâ sûretde olduklarından mersûmları lede'l-istintâk mücerred birbirleriyle vâki' olan husûmetlerine mebnî tarafdarlık dâ'iyyesinden ibâret olduğu tebeyyün etmiş ve papas-ı mersûmun cünhası sâ'irlerinden ziyâde görünmüş olduğu bâ-mazbata inhâ olunmuş ve sûret-i iş'âra nazaran mersûmlar müfsîd ü muharrik makûlesinden olduğuna ve papas-ı mersûmun cünhası diğerlerinden ziyâdece göründüğüne binâ'en ber-mûcib-i inhâ mersûmların bilâ-müddet mahbesde tevkîfleriyle bâ'demâ? bu makûle uygunsuz hareketde bulunmayacaklarına dâ'ir kefîlleri alınarak sebîlleri tahliye olunmak ve papas-ı mersûm dahi zimmetliğin? terhîbi zımnında bilâ-müddet Çekmece-i sagîr'e nefy u tagrîb kılınmak bâbında emr-i şerîfim ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve mûcebince icrâ-yı iktizâsına irâde-i aliyyem müta'allik olmuş olmağın imdi sen ki muhassıl-ı mûmâ-ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfîmde mersûmların bilâ-müddet mahbesde tevkîfleriyle ba'd-ezîn o makûle hareketde bulunmayacaklarına dâ'ir kefîlleri alınarak tahliye-i sebîlleri ve papas-ı mersûmun dahi nizâmı vechle nefy u irsâli hakkında mübâderet eyleyesin. Ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde mersûmu ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü Der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i'lâm u işâret eylemen bâbında. Fi-evâhir-i Receb sene (12)62.

[103/3]

Şerh 1: Bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-8 S sene (1)262.

Şerh 2: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâsıt-ı ZA sene (12)62.

Mülhakâtıyla Hüdâvendigâr eyâleti müşîri vezîrim Mustafa Nûrî Paşa *iclâluhû*'ya ve Mağnisa nâ'ibine hüküm ki:

Bursa meclisi a'zâsından iken mukaddemce ba'zı uygunsuz hareketleri cihetiyle meclisden çıkarılmış olan Kapucıbaşı Tâhir ve Hacı Nuh mevâli-i devriyeden Hacı Ali

el-hâletü hâzihi kendü hallerinde olmayub yine meclise girmek emelinde olmaları ahâlînin töhmetleri mûcib olmakda olduğu bu def‘a tahkîk ü istihbâr olunduğundan mücerred vikâye-i huzûr-ı ahâlî zımnında merkûmların Mağnisa ve Bolu ve Kal‘â-i sultaniyye’ye nefyleri bâbında lâzım gelen evâmir-i şerîfemin ısdârı husûsu Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ kılınmış ve mûcebince icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı mülûkânem-i mehâbet-rîz sünûh u sudûr olmuş ve muktezâ-yı münîfi üzre diğerleriçün başka başka emr-i şerîfim takrîr ü tesyîr olmağla sen ki müşîr-i müşârun-ileyhsin mûmâ-ileyh Tâhir’in dahi ber-minvâl-i muharrer nizâmı vechle Mağnisa’ya nefy u iclâsı husûsuna sarf u rü’yet eyleyesin ve sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin ol tarafa vusûlünde mûmâ-ileyhi menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ’e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü Der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i‘lâm u işâret eylemen bâbında. Fî- Evâsıt-ı B sene (12)62.

[103/4]

Şerh 1: Bi’l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i‘lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-8 S sene (1)262.

Şerh 2: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâsıt-ı ZA sene (12)62.

Bir sûreti yine müşîr-i müşârûn-ileyhe ve Bolu nâ’ibine [ ]

Merkûm Hacı Nuh’un dahi Bolu’ya nefy u iclâsıçün. Kezâlik.

[103/5]

Şerh 1: Bi’l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i‘lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-8 S sene (1)262.

Şerh 2: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâsıt-ı ZA sene (12)62.

Bir sûreti yine müşîr-i müşârûn-ileyhe ve Kal‘a-i Sultâniyye nâ’ibine [ ]

Merkûm Hacı Ali’nin dahi Kal‘a-i Sultâniyye’ye nefy u iclâsıçün bâ-işâretince ol selâmî? Kezâlik.

[104/1]

Bozcaada nâ'ibine hüküm ki:

Mukaddemce cünha-i vâkı'asına mebnî Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'm karârı müte'allik olan emr-i hümâyûn-ı şâhânem muktezâsı üzre sâdır olan emr-i şerîfim ile bilâ-müddet Bozcaada'ya nefy u tagrîb kılınmış olan Kütahya sancağına tâbi' Dânişmendlü kazâsı müdîri sâbık Mustafa Bey'in ve ıyâl u evlâdının dûçâr-ı sefâlet ü muzdarib oldukları beyânıyla afv u ıtlâkı husûsu bu def'a istid'a vü istirham olunmuş ve mûmâ-ileyhin ıyâl u evlâdına merhameten afv u ıtlâkı Meclis-i Vâlâ-yı mezkûrdan dahi bâ-mazbata inhâ olunmuş olmakdan nâşî ol bâbda bî-dirîğ ü erzân kılınan müsâ'ade-i seniyye-i mülûkânem muktezâ-yı münîfi üzre merhameten afv u ıtlâkı fermânım olmağın imdi sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin keyfiyyet ma'lûmun oldukda mûmâ-ileyhin fî-mâba'd hilâf-ı rızâ hareketde bulunmamasını gûş-ı hûşuna ifâde vü tefhîm birle kayd-ı nefyden tahliye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında. Fî-Evâhir-i B sene (12)62.

[104/2]

Ankara nâ'ibine hüküm ki:

Cünha-i vâkı'asına mebnî bundan akdem Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'm karârı üzerlerine sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince bir buçuk sene müddetle Ankara'ya nefy u iclâ olunmuş olan Boyâbâd kazâsı vücûhundan Emin Bey'in tekmîl-i müddetine dört mâh kalmış ise de kendüsi Ankara'da ve ıyâl u evlâdı kazâ-i mezbûrda sefîl ü ser-gerdân ve merhamet-i seniyye-i mülûkâneme şâyân olduklarından merhameten mîr-i merkûmun afv u ıtlâkı husûsu mahallinden bâ-mazbata vü i'lâm inhâ olub sibâk-ı inhaya nazaran mîr-i merkûm şayân-ı afv u ıtlâk görünmüş ve bu makûle müddet-i tekmîl olanların tahliye-i sebîli mutlaka irâde-i seniyyeme menût bulunmuş olduğu Meclis-i Vâlâ-yı mezkûrdan bâ-mazbata ifâde kılınmış ve ol vechle mîr-i merkûmun afvıyla tahliye-i sebîli husûsuna müsâ'ade-i merâhim-âde-i mülûkânem bî-dirîğ ü erzân kılınarak ol bâbda emr-i hümâyûn-ı pâdişâhânem merhamet-efzâ-yı sudûr olmuş olmağın sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfimde mîr-i merkûmun bundan böyle hilâf-ı rızâ hareketde bulunmamasını gûş-ı hûşuna ifâde vü tefhîm birle kayd-ı nefyden tahliye-i sebîline mübâderet eylemeniz bâbında. Fî-evâhir-i B sene (12)62.

[104/3]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân fezâ-cereyân kâtilân-ı merkûmân maktûl-i mersûmun vereseleri huzûrlarında icrâ-yı kısasına ibtidâr olunduğunu nâtık vârid olan i‘lâm u şukka ve mazbata me’alleri bâ-fermân âlî şerh verildi. Fî-15 L sene (12)62.

Mülhakâtıyla eyâlet-i Edirne müşîri vezirim Mehmed Tâhir Paşa *iclâluhû’*ya ve mîr-i mirân-ı kirâmımdan Filibe kâ’im-makâmı el-Hâc Şerif Paşa *dâme ikbâluhuya* ve Filibe vâlîsi *zîdet fezâ’ilehû*’ya ve a‘zâ-yı meclise [ ]

Filibe kâ’im-makamlığı mülhâkatından Çirpan kazâsına tâbi‘ Mecriçe? karyesi mütemekkinlerinden olub kâtilen mürd olan Tone veled-i Koline nâm zimmînin verâseti sulbî kebîr oğulları Adonyan ve Kostazi ile sulbiye kebîre kızları Metered? ve Done ve Kürü’ye inhisârı bâ’de’t-tahkîki’ş-şer‘î verese-i mezbûre maktûl-i mersûmun kâtilleri olmak üzre ihzâr olunan karye-i mezbûre mütemekkinlerinden Mâço veled-i Ratigo ve Kaliço veled-i Rabiço nâm zimmîler muvâcehesinde mersûmân-ı mûrisleri mersûmu tüfenk kurşunuyla amden katl u i‘dâm etmiş olduklarından bahisle icrâ-yı kısaslarını da‘vâ etmiş ve mersûmân dahi ber vech-i muharrer mersûmu amden katl u i‘dâm eylediklerini ikrâr u i‘tirâf etmiş olmalarına mebnî mersûmânın icrâ-yı kısaslarına hükm-i şer‘î lâhik olmuş olduğu mukaddemce bâ-i‘lâm mazbata inhâ ve cânib-i fetvâhâneden dahi me’âl-i i‘lâm muvâfık-ı şer‘î şerîf olmağla bu sûretde maktûl-i mersûmun veresesi afv etmedikleri kâtilân-ı mesfûrân verese-i mesfûre huzûrlarında ber-nehc-i şer‘î kısas olunmaları lâzım geldiği zahr-ı i‘lâm-ı mezkûre tahrîr ü imlâ kılınmış ise de bu misillü kâtillerin verese-yi maktûl tarafından afv olunmakda bulunduğu mesbûk olduğun ve kâtilân-ı mersûmân mâktûl-i mersûmun veresesi ve yâhûd içlerinden birisi şimdiye kadar kısasdan afv ederek sulh olunmuş olacağı melhûz idüğüne binâ’en maktûl-i mersûmun veresesi celb ile kâtilân-ı mersûmânı kısasdan afv idüb etmedikleri kendülerinden su’âl u istintâk olunarak ana göre iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsı zımnında keyfiyyetin bâ-i‘lâm u mazbata iş‘ârı bâbında makâm-ı celîl-i vekâlet-i mutlakam cânibinden tastîr kılınan tahrîrâta cevâben bu def‘a vârid olan tahrîrâtın melfûf-ı i‘lâm u mazbata me’âllerinde maktûl-i mersûmun veresesi meclis-i şer‘-i şerîfe celb ile lede’l-istintâk kâtilân-ı mersûmân kısasdan afv u sulh ve taleb-i diyet sûretlerine râzı olmayarak cezâ-yı kısas iddi‘asında oldukları beyân u inhâ olunmuş olmakdan nâşî cezâ kânûnnâme-i hümâyûnum mûcebince keyfiyyet cânib-i celîlü’l-menâkıb-ı

mülûkânemden lede'l-istizân verese-i mezbûre kâtilân-ı mersûmânı kısasdan afv etmedikleri sûretde huzûrlarında icrâ-yı kısasları ve verese-i mezbûre ve yâhûd içlerinden birisi kâtilân-ı mersûmânı kısasdan afv eder ve yâhûd sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalîb olacağından iktizâ-yı şer'îsinin icrâsı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı husûsu Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve husûs-ı mezbûr taraf-ı eşref-i şâhâneme lede'l-havâle? ber-minvâl-i muharrer icrâ-yı iktizâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem tâ'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı şehriyârânem-i mehâbet-rîz sünûh u sudûr olmuş olmağla siz ki müşîr ve kâ'im-makâm-ı müşârun-ileyh ve mevlânâ ve sâ'ir mûmâ- ileyhümâsız vusûl-i emr-i şerîfimde ber-vech-i meşrûh verese-i mezbûre kâtilân-ı mersûmânı kısasdan afv etmedikleri sûretde huzûrlarında icrâ-yı kısasları ve verese-i mezbûre ve yâhûd içlerinden birisi kâtilân-ı mersûmânı kısasdan afv eder ve yâhûd sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer'îsinin icrâ ve keyfiyyeti bâ-i'lâm u tahrîrâtı bu tarafa iş'âr u inhâ olunması husûsuna mübâderetle icrâ-yı ahkâm-ı münîf-i şerî'at-ı garrâya mübâderet eylemeniz bâbında. Fî-evâhir-i Receb sene (12)62.

[105/1]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân celâdet-ünvân kâtil-i merkûm maktûl-i mersûmun veresesi huzûrlarında icrâ-yı kısasına ibtidâr olunduğunu nâtık vârid olan i'lâm u şukka ve mazbata me'âlleri bâ-fermân âlî kayd-ı bâlâsına şerh verildi. Fî-5 L sene (12)62.

Mülhakâtıyla Silistre müşîri vezirim Mehmed Sa'id Paşa *iclâluhû'*ya ve mîr-i mîrân-ı kirâmımdan Tırnova muhassılı el-Hâc Hilmî Paşa *dâme ikbâluhû*'ya ve Tırnova nâ'ib ve müftîsine ve a'zâ-yı meclise [ ]

Tırnova kazâsına tâbi' Kaleni? çiftliği karyesinde mütemekkin iken bundan akdem mecrûhen mürd olan Yezi? zimmînin hasren vârisi babası Niru zimmî Meclis-i şer'-i şerîfde maktûl-i mersûmun kâtili olmak üzre ihzâr olunan kazâ-i mezbûre tâbi' Viranca karyesi mütemekkinlerinden Ali bin Mehmed Kıbtî ile hîn-i terâfu'larında merkûm Ali maktûl-i mersûmu bi-gayr-i hakkın amden bıçak ile darb u cerh idüb müte'essiren mürd olduğundan bahisle mûcib-i şer'îsi olan kısasın icrâ olunması ba'de'd-da'vâ merkûm Ali-i Kıbtî dahi ber-vech-i muharrer mâdde-i katle ictisârını tav'an ikrâr u i'tirâf etmiş olduğundan kâtil-i merkûma şer'an kısas lâzım geldiği mukaddemce mahallinden bâ-

i‘lâm u mazbata beyân u inhâ ve cânib-i fetvâhâneden dahi mazmûn-ı i‘lâm muvâfık-ı şer‘-i şerîf olmağla bundan böyle maktûl-i mesfûrun hasren vârisi babası mersûm kâtil-i merkûmu afv etmediği hâlde huzûrunda ber-nehc-i şer‘î kısas olunmak iktizâ eylediği zahr-ı i‘lâm-ı mezkûre tahrîr ü imlâ kılınmış ise de bu makûle kâtillerin verese-i maktûl tarafından afv olunmakda bulunduğu mesbûk idüğünden tarafeyn celb-i tekrâr lede’t-terâfu‘ keyfiyyetin bâ-i‘lâm u mazbata iş‘ârı bâbında makâm-ı celîl-i vekâlet-i mutlakam cânibinden tastîr kılınan tahrîrâta cevâben bu def‘a vârid olan tahrîrâtınla mazmûn-ı i‘lâm u mazbatalar me’âllerinde vâris-i mersûm kâtil-i merkûm ile meclis-i şer‘e celb ile lede’l-istintâk vâris-i mersûm kâtil-i merkûmu kısasdan afv etmeyüb ber-nehc-i şer‘î icrâ-yı kısas husûsunda ısrâr etmiş olduğu ifâde vü iş‘âr olunmuş olmakdan nâşî cezâ kânûnnâme-i hümâyûnum mûcebince keyfiyyet cânib-i celîlü’l-menâkıb-ı mülûkânemden lede’l-istizân ber-mûcib-i kayd-ı fetvâhâne vâris-i mersûm kâtil-i merkûmu afv etmediği hâlde huzûrunda icrâ-yı kısası vârisân-ı mersûm sulh olduğu hâlde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı mezkûreden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunduğu beyânıyla. Aslına tatbîken.

[105/2]

Bir sûreti mülhakâtıyla Trabzon müşîr-i vezîrim Halîl Rıf‘at Paşa *iclâluhû’*ya ve Karahisar-ı şarkî mütesellimi Bekir *zîde mecduhû*’ya ve Karahisar-ı şarkî nâ’ibine ve vücûh-ı memleket *zîde kadruhûm’*a [ ]

Karahisar-ı şarkî sancağında vâkî İskefsir kazâsında kâ’in Tavare? karyesi sâkinlerinden olub bundan akdem maktûlen fevt olan Sâdullah nâm kimesnenin verâseti zevce-i metrûkesi Ayşe nâm hatun ile babası İbrâhîm nâm kimesne inhisârı ba‘de’t-tahakkuku’ş-şer‘î merkûm İbrâhîm kendü tarafından asâleten ve mezbûre Ayşe cânibinden vekâleten maktûl-i merkûmun kâtili olmak üzre ihzâr olunan Koyulhisârî Abdullah bin Ali nâm kimesne ile meclis-i şer‘-i şerîfde hîn-i terâfu‘larında merkûm Abdullah maktûl-i merkûmu tüfenk endahtıyla darb u katl eylediğinden bahisle icrâ-yı kısası lede’d-da‘vâ kâtil-i merkûm ber-vech-i muharrer fazîha-i katle cür’etini i‘tirâf u ikrâr etmiş olduğu beyânıyla icrâ-yı iktizâsı bâ-mazbata vü tahrîrât inhâ vü işâret ve cânib-i fetvâhâneden dahi i‘lâm-ı mezbûr derûnunda lafz-ı umde olunduğundan başka hükm-i şer‘îyi dahi hâvî olmayub bu sûretde fi’l-hakîka merkûm Abdullah maktûl-i

mezbûru amden ve bi-gayr-i hakkın âlet-i câriha ile katletmiş olduğu ikrâr u i‘tirâf etmiş ise zevce-i mezbûre ile babası merkûm İbrâhîm afv etmedikleri hâlde bizzât huzûrlarında talebleriyle kâtil-i merkûm kısas olunmak lâzım geldiği zahr-ı i‘lâm-ı mezbûre iş‘âr u beyân olunmuş olduğundan fetvâhâne kaydında gösterildiği vechle keyfiyyetin bi’t-tahkîk ittifâken iş‘ârı bâbında makâm-ı celîlü’l-vekâlet-i mutlakam cânibinden tastîr kılınan tahrîrâta cevaben bu def‘a vürûd eden tahrîrâtınla melfûf-ı ilâm u mazbata me’âllerinde tarafeyn tekrâr Meclis-i şer‘î şerîfe celb olunarak lede’t-terâfu‘ kâtil-i merkûmun maktûl-i merkûm beyyinelerinde vuku‘ bulan münâza‘ esnâsında tüfenk kurşunuyla amden darb u katl etmiş olduğunu bi’d-defâ‘at tav‘an ikrâr u i‘tirâfla sübût bulmuş ve vârisân-ı merkûmân dahi kısas istid‘âsında ısrâr etmeleriyle ol vechle kâtil-i merkûmun icrâ-yı kısasına hükm-i şer‘-i lâhik olmuş olduğu inhâ vü ifâde olunmakdan nâşî lede’l-istizân kâtil-i merkûmu vârisân-ı merkûmân kısasdan afv etmediği hâlde ber-mûcib-i kayd-ı fetvâhâne huzûrlarında icrâ-yı kısası ve vârisânı mezbûrân ve yâhûd birisi kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı husûsu Meclis-i Vâlâ-yı mezkûrdan ifâde vü inbâ olunduğu beyânıyla. Kezâlik.

[106/1]

Şerh 1: Meclis-i vârid mazbatasıyla evrâk-ı sâ’iresi fî-RA sene (12)62 mazbata torbasındadır.

Tokad nâ’ibine hüküm ki:

Cünha-i vâkı‘a-i ma‘lûmesine mebnî mukaddemce Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’m karârı ve müte‘allik olan irâde-i aliyyem mûcebince sâdır olan emr-i şerifimle Tokad’a nefy u tagrîb olunmuş olan Ohannes nâm zimmînin ıslâh-ı nefs eylediğinden bahisle afv u ıtlâkı husûsu vâlidesi tarafından bâ-arz-ı hâl niyâz u istirhâm olunmuş ve mersûmun ıslâh-ı nefs idüb karîn-i terbiye olduğu mahallinden dahi bâ-i‘lâm u mazbata inhâ vü iş‘âr kılınmış olduğuna ve müddet-i nefy dahi bir seneye tecâvüz eylediğine mebnî bundan böyle Bursa’ya ayak basmamak ve dilediği mahalde ırz u edebiyle iştigâl ü ikâmet eylemek üzre afv u ıtlâkı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı mezkûrdan bâ-mazbata ifâde vü inbâ olmakdan nâşî mûcebince mersûmun şart-ı mezkûr ile afv u ıtlâkına irâde-i (seniyye-i mülûkânem)

müte‘allik olmağın sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfimde ber-minvâl-i muharrer fî-mâ-ba‘d Bursa’ya ayak basmamak ve dilediği mahalde ırz u edebiyle iştigâl ü ikâmet eylemesi husûsunu kendüsine ifâde vü tefhîm birle kayd-ı nefyden tahliye-i sebîline mübâderet eyleyesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfîme i‘timâd kılasın. Fî-evâsıt-ı Ş sene (12)62.

[106/2]

Şerh 1: İş bu emr-i âlînin hükmü icrâ olunmadığından girü gelüb bâ-fermân-ı âlî bâlâda hıfz olunmuşdur. Fî- evâsıt-ı B sene (12)63. Kıt‘a torbasına.

Şerh 2: Patrikhâne iş‘ârına nazaran mersûm menfâsına gönderülmeyüb kefîle rabt ile tevkîf olunmuş olduğundan keyfiyyeti kayd-ı bâlâsına şerh verilerek ıtlâk olunması.

Muş nâ’ibine hüküm ki:

Der-sa‘âdet’imde Kadife civârında mütemekkin Ermeni milletinden nargileci Ağyanoz zimmînin oğlu Kirkor nâm zimmî hilâf-ı tavr-ı ra‘iyyet ve mugâyir-i âyîn ü mezheb harekete ictisâr ve ebeveyniyyeti hayli zarûriyyetine düçâr etmiş ve kendüsine her ne kadar nush u pend olunmuş ise de mütenebbih olmayub harekât-ı sâbıkasında ısrâr ile te’dîb ü terbiyesi lâzım gelmiş olduğundan mersûm ıslâh-ı nefs edinceye değin patrikhâne tarafından âdeme terfîkan Muş’da kâ’in Ermeni milletine mahsûs Surb Karabet manastırına nefy u iclâ olunub ıtlâkı tarafından memhûr-ı takrîr-i takdîmiyle istid‘â olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu İstanbul ve tevâbi‘-i Ermeni patriki *iftihâr* Matyos Piskopos *dâmet rütbetuhû* memhûr-ı takrîr-i takdîmiyle istid‘â eylemiş ve mûcebince mersûm patrikhâne tarafından âdeme terfîkan ol tarafa nefy u irsâl kılınmış olmağla sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde mersûmu manastır-ı mezkûrda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ’e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i‘lâma müsâra‘at eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânı sadr? olmağla mazmûn-ı münîfi üzre amel ü hareket eyleyesin. Fî- evâil-i Ş sene (12)62.

[106/3]

Şerh 1: Meclis-i vârid mazbatasıyla arz-ı hâli fî N sene (12)62 mazbata torbasındadır.

Bursa nâ'ibine hüküm ki:

Cünha-i vâkı'asına mebnî mukaddemce Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'm karârı ve müte'allik olan irâde-i aliyyem mûcebince sâdır olan emr-i şerifimle bilâ-müddet Bursa'ya nefy u iclâ olunmuş olan İbrâhîm Edhem nâm kimesne menfâsında ve ıyâl u evlâdıyla kendüsi bu tarafda düçâr u zarûret ü sefâlet ve şâyeste-i rahm ü şefkat oldukları beyânıyla eyyâm-ı mübârekeye hürmeten ve ıyâllerine merhameten afv u ıtlâkı vâlidesi tarafından bâ-arz-ı hâl niyâz u istirhâm olunmuş ve merkûmun müddet-i nefy üç mâha karîb olarak hakkında cezâ-yı kâfî görünmüş olduğundan afv u ıtlâkı bâbında emr-i şerîfimin ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı mezkûreden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olmakdan nâşî mûcebince merkûmun afv u ıtlâkı fermânım olmağın imdi sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin merkûmun afv u ıtlâkına müsâ'ade-i aliyyem erzân kılındığı ma'lûmun oldukda kayd-ı nefyden tahliye-i sebîline mübâderet eyleyesin. Şöyle bilesin alâmet-i şerîfîme i'timâd kılasın. Fî-evâhir-i Ş sene (12)62.

[107/1]

Şerh 1: Kefîl irâ'e eylemek üzre ıtlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî- evâil-i CA sene (12)62.

Şerh 2: Bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâmu şukka me'âlleri bâ-fermân-ı âlî kayd-ı bâlâsına şerh verildi. Fî-2 L sene (12)62.

Istabl-ı âmire müdîrliği pâyelülerinden kazâ-i Erba'a muhassılı Tevfîk Bey *zîde uluvvuhû'ya* ve Gelibolu nâ'ibine hüküm ki:

Terkos kazâsına tâbi' Boğaz karyesi mütemekkinlerinden Vasil oğlu Petyos nâm zimmînin ba'zı etvâr u harekâtından dolayı kendüsinden dilgîr ü bî-huzûr olduklarından bahisle mersûmun karye-i mezbûreden tard u def'i husûsu karye-i mezbûre re'âyâsı tarafından rikâb-ı hümâyûnuma arz-ı hâl takdîmiyle niyâz u istid'â olunmuş ve siyâk-ı inhâya göre mersûm edebsiz ü şerîr makûlesinden olarak mukaddemâ dahi pranga-bend olmuş olduğu hâlde karîn-i terbiye olmamış idüğüne binâ'en emsâli? misillü mersûmun bir sene müddetle Gelibolu'ya nefy u iclâsı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfim ısdârı husûsu Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inhâ kılınmış ve ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda emr-i

hümâyûn-ı mülûkânem mehâbet-efzâ-yı sünûh u sudûr olmuş olmağın sen ki muhassıl-ı mûmâ-ileyhsin muktezâ-yı münîfi üzre mersûmu ahz u nizâmı vechle kazâ be-kazâ Gelibolu'ya nefy u irsâle müsâra'at ve sen ki nâib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde mersûmu ol tarafda bir sene müddetle menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü der-bâr-ı şevket-karârıma i'lâm u inhâya mübâderet eyleyesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfime i'timâd kılasın. Fî-evâhir-i Ş sene (12)62.

[107/2]

Şerh 1: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî- evâsıt-ı Muharrem sene (12)65.

Şerh 2: Meclis-i vârid mazbatasıyla evrâk-ı sâ'iresi fî RA sene (12)62 mazbata torbasındadır.

Şerh 3: Bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm u şukka me'âlleri bâ-fermân-ı âlî kayd-ı bâlâsına şerh verildi. Fî-21 ZA sene (12)62.

Diyârbekir vâlîsi vezîrim el-Hâc İzzet Paşa *iclâluhû*'ya ve Adana nâ'ibine hüküm ki:

Diyarbekir eyâleti dâhilinde kâ'in Garzan kazâsı müdîri Derviş Bey zâde Abdulfettah Bey'in birâderi İbrâhîm Bey kendü hâlinde olmayub ihtilâl-i şîrâze-i nizâm-ı memleketi mûcib harekât-ı nâ-becâyeye cür'et eylediği bi'l-ahîr? tahkîk olunduğuna ve bu makûle tek-durmayanların icrâ-yı te'dîb ü terbiyeleri emsâlinin terhîbi usulü lâzıme-i mülkdârîden olduğuna mebnî merkûmun dahi li-ecli't-te'dîb Adana'ya nefy u tagrîb olunması bâbında emr-i şerîfimin ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü beyân kılınmış ve ol vechle mîr-i merkûmun li-ecli't-te'dîb Adana'ya nefy u tagrîb olunması husûsuna irâde-i aliyyem müte'allik olmuş olmağın sen ki vâlî-yi müşârun-ileyhsin vusûl-i emr-i şerifimde mîr-i merkûmu nizâmı vechle kazâ be-kazâ Adana'ya nefy u irsâle sarf u rü'yet ve sen ki nâib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde mîr-i merkûmu ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i'lâm u iş'âra müsâra'at eyleyesin şöyle bilesiz alâmet-i şerîfime i'timâd kılasız. Fî-evâhir-i Ş sene (12)62.

[107/3]

Şerh 1: Mûmâ-ileyhin bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan mazbata ü i'lâm u şukka me'âlleri bâ-fermân-ı âlî kayd-ı bâlâsına şerh verildi. Fî-18 N sene (12)62.

Şerh 2: Mûmâ-ileyhin Der-sa'âdet'e i'zâmlarıçün emr-i âlî yazılmıştır. Fî-evâil-i S (12)63.

E'âzim-i ricâl-i devlet-i aliyyemden Dîvân-ı De'âvi nâzırı Mustafa Mazlûm Bey *dâme uluvvuhû'ya* ve Selânik nâ'ibine hüküm ki:

Çıldır ve icrâlar rüusesinden olub mukaddemce Der-sa'âdet'ime gönderilmiş olan Istabl-ı âmirem müdîrliği pâyelülerinden Satlil müdîri Abdî Bey ve Poshov müdîri Kemâl Bey ve Tavusker müdîri Dursun Bey ve Ardahan müdîri sâbık Hasan Bey ve Mirzo Beyi Hüseyin Bey ve Süleyman Bey ve Göle Beyi Arslan Bey ve mûmâ-ileyh Abdî Bey zâde Deve Selim Bey'in bâ'zı mesâlih-i ma'lûmeden dolayı Meclis-i Ahkâm-ı Adliyye'mde muhâkemeleri icrâ olunarak altı nefer âdemiyle Selânik cânibine i'zâm ve bilâ-müddet orada ikâme olunmaları bi't-tensîb ol bâbda iktizâ eden emr-i şerîfimin ısdârı bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş olmağın sen ki nâzır-ı müşârun-ileyhsin iş bu irâde-i seniyyem mûcebince bunları sâlifü'z-zikr altı nefer âdemleriyle berâber vapur sakiyesine? irkâben Selânik'e irsâle sarf u rü'yet ve sen ki nâib-i mûmâ-ileyhsin mûmâ-ileyhümâyı yanlarında bulunan âdemleriyle berâber ol tarafa muvâsalatlarında münâsib bir mahalde meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâklarından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketlerine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûllerini der-bâr-ı şevket-karârıma i'lâma müsâra'at eylemeniz bâbında. Fî-evâhir-i Ş sene (12)62.

[108/1]

Şerh 1: Kütahya'ya tahvîl-i menfâsıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî- evâhir-i C sene (12)63.

Mülhakâtıyla Konya vâlîsi vezîrim Sami Bekir Paşa i*clâluhû'ya* ve Bolu nâ'ibine hüküm ki:

Konya vâlîsi sâbık Hamdî Paşa'nın mugâyir-i tanzîmât-ı mülkiyye ve münâfi-i rızâ-yı şâhânem vukû' bulan harekât-ı zulmiyye ve me'hûzât-ı müsbetesinde Konya sandık sarrafı sâbık Avrupa tüccarından Anasti'nin dahi iştirâki olduğu bu def'a tevârüd eden mazbata vü evrâk-ı sâ'ire me'âllerinden tebeyyün etmiş olduğundan fî-mâ-ba'd sarraflık hidmetinde istihdâm olunmamak ve hiçbir tarafda umûr-ı memlekete karışdırılmamak ve yedinde bulunan Avrupa ticâreti berâtı dahi ahz u nez' kılınmak üzre muhâsebesi tekmîlinde bilâ-müddet Bolu'ya nefy u tagrîb olunması Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş ve mûcebince bu tarafda olan berât kaydı terkin etdirilmiş olmağla sen ki vâlî-i müşârun-ileyhsin mersûmun muhâsebesi tekmîlinde ber-minvâl-i muharrer fî-mâ-ba'd istihdâm olunmamak ve hiçbir mahalde umûr-ı memlekete karıştırılmamak şartıyla nizâmı vechle bilâ-…. kazâ be-kazâ Bolu'ya nefy u irsâle sarf u rü'yet ve sen ki nâib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde mersûmu ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i'lâm u işâret eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmağla mazmûn-ı münîfinin infâzına i'tinâ vü mübâderet eyleyesiz şöyle bilesiz. Fî-evâil-i N sene (12)62.

[108/2]

Şerh 1: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî- evâhir-i RA sene (12)63.

Şerh 2: Bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm u şukka mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-2 L sene (12)62.

E'âzim-i ricâl-i devlet-i aliyyemden Dîvân-ı De'âvi nâzırı Mustafa Mazlûm Bey *dâme uluvvuhû'ya* ve Gelibolu nâ'ibine hüküm ki:

Der-sa'âdet'imde Baba Ca'ferî hâricinde vâki' Ahî Çelebi mahallesi imâm-ı vekîli Hacı Mustafa nâm şahıs kuru yemişçi esnâfının ma'lûmü'l-mikdâr akçelerini ahz etmiş olduğu zabıta meclisinde kendü i'tirâfıyla tebeyyün ederek zikr olunan akçeler bi'l-

istirdâd ashâbına teslîm ü i‘tâ olunmuş olduğu meclis-i mezkûrdan bâ-mazbata ifâde olunmuş olub bu makûle ahzın üç aydan üç seneye kadar pranga-bend olarak hidemât-ı süfliyyede istihdâmı usûl-i kânûniyye iktizâsından olduğu misillü şahsa göre prangaya bilâ? nefy ile mücâzât olduğu dahi…iktizâsından olunduğundan merkûmun li-ecli’t-te’dîb altı mâh müddetle Gelibolu’ya nefy u tagrîbi bâbında iktîzâ eden emr-i şerîfimin ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ol vechle emr-i şerîfimin sudûru bi’l-fi‘l Şeyhü’l-islâm ve Müfti’l-enâm olan Mekkî-zâde Mevlânâ Mustafa Asım *edâma’llâhû te‘âlâ fezâ’ilehû* tarafından dahi işaret kılınmış olmağla işâretleri mûcebince merkûmun müddet-i merkûm ile Gelibolu’ya nefy u tagrîb olunması fermânım olmağın imdi sen ki nâzır-ı müşârun-ileyhsin merkûmu celb birle nizâmı vechle kazâ be-kazâ Gelibolu’ya nefy u irsâle sarf-ı rü‘yet ve sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde merkûmu ol tarafda altı mâh müddetle menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ’e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü der-bâr-ı şevket-karârıma i‘lâm u iş‘âra müsâra‘at eyleyesiz şöyle bilesiz. Fî-evâil-i N sene (12)62.

[108/3]

Midillü cezîresi nâ’ibine hüküm ki:

Talebe-i ulûmdan ve Süleymâniye medrese-i sâlisesi sâkinlerinden olub cünha-i vâkı‘asına mebnî mukaddemce sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince Midillü cezîresine nefy u iclâ kılınmış olan Kastamonulu Muhammed ve Hasan ve Kangırılı İbrâhîm ve Kemâhlı Ebu Bekir nâm kimesneler cerâyim-i sâbıkalarına mebnî nâdim ü ye’s olarak ıslâh-ı nefs etmiş olduklarından afv u ıtlâkları husûsu cezîre-i mezkûre meclisinde bâ-mazbata inhâ vü istirhâm olunub merkûmûnun döllerine merhameten ve eyyâm-ı mübârekeye hürmeten afv u ıtlâklarına müsâ‘ade-i seniyyem erzân kılınarak ol bâbda emr-i şerîfim sudûru bi’l-fi‘l Şeyhü’l-islâm ve Müfti’l-enâm olan Mekkî-zâde Mevlânâ Mustafa Asım *edâma’llâhû te‘âlâ fezâ’ilehû* işâret etmeleriyle mûcebince merkûmûnun afv u ıtlâkları fermânım olmağın imdi sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin keyfiyyet ma‘lûmun oldukda fî-mâ-ba‘d hilâf-ı rızâ hareketde bulunmamaları merkûmların gûş u hûşuna ifâde vü tefhîm birle kayd-ı nefyden tahliye-i sebîline mübâderet eylesin alâmet-i şerîfime i‘timâd kılasın. Fî-evâhir-i Ş sene (12)62.

[109/1]

Mülhakâtıyla eyâlet-i Hüdâvendigâr müşîri vezîrim Mustafa Nûrî Paşa *iclâluhû*'ya mütehayyîzân-ı Hâcegân-ı Divân-ı hümâyûnumdan Karahisar-ı Sâhib muhassılı Abdullatif *dâme mecdûhû*'ya ve nâ'ib ve müftî *zîde ilmuhûmâ'*ya ve â'zâ-yı meclis *zîde kadruhûm*'a hüküm ki:

Hüdâvendigâr sancağında Akşehir kazâsında vâki' Koca Horzum aşîreti ahâlîsinden bundan akdem mecrûhen fevt olan Kav Hüseyin oğlu Seyyid Mehmed'in hasren vârisesi vâlidesi Şerife Fatma nâm Hatun meclis-i şer'-i şerîfde oğlu merkûmun kâtili olmak üzre ihzâr olunan Karamık kazâsına tâbi' Karacavirân karyesi sâkinlerinden Zerdâli oğlu İbrâhîm ile hîn-i terâfu'larında merkûm İbrâhîm müteveffâ-yı merkûmu kebîr yatağan bıçağıyla darb u cerh idüb ol vechle cerh-i mezkûreden müte'essiren fevt olduğundan bahisle icrâ-yı kısasını taleb ü da'vâ ve merkûm İbrâhîm dahi müteveffâ-yı merkûmu amden katl u i'dâm eylediğini ikrâr etmekle mûcebince merkûmun icrâ-yı kısasına hükm-i şer'î lâhik olduğu mukaddemce bâ-i'lâm u mazbata inhâ olunmuş ve mazmûn-ı i'lâm muvâfık-ı şer'î şerîf olmağla ümm-i mezbûre afv etmediği hâlde ber-nehc-i şer'î huzûrunda kâtil-i merkûm kısas olunmak lâzım geldiği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i'lâma tahrîr ü imlâ kılınmış ise de bu makûle kâtillerin verese-i maktûl tarafından afv olunduğu mesbûk olduğundan bâ'de îcâbına bâ-tahakkuk üzre tekrâr i'lâm-ı şer'îsinin… bâbında makâm-ı celîl-i vekâlet-i mutlakam cânibinden tastîr kılınan tahrîrâta cevâben bu def'â vârid olan tahrîrâtınla melfûf i'lâm u mazbata me'âllerinde vâris-i mezbûre tekrâr meclis-i şer'e celb ile keyfiyyet su'âl olundukda ber-vechle afv u sulha rağbet etmeyüb da'vâ-yı sâ'ikinde ısrâr etmekde olduğu beyân u inhâ olunmuş olduğundan nâşî cezâ kânûnnâme-i hümâyûnum mûcebince keyfiyyet cânib-i celîlü'l-menâkıb-ı mülûkânemden lede'l-istizân bundan böyle dahi vâris-i mezbûre kâtil-i merkûmu kısasdan afv etmediği hâlde huzûrunda merkûmun icrâ-yı kısası ve vâris-i mezbûre merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt olacağından iktizâ-yı şer'îsinin icrâsı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı husûsu Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve husûs-ı mezbûr taraf-ı eşref-i şâhâneme lede'l-arz ber-minvâl-i muharrer icrâ-yı iktizâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı şehriyârânem-i mehâbet-rîz sünûh u sudûr olmuş olmağla siz ki müşîr-i müşârun-ileyh ve muhassıl ve nâ'ib ve sâ'ir mûmâ-ileyhümâsız vusûl-i emr-i şerîfimde ber-vech-i

meşrûh bundan böyle dahi vâris-i mezbûre kâtil-i merkûmu kısasdan afv etmediği hâlde huzûrunda merkûmun icrâ-yı kısası ve vâris-i mezbûre merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâ ve keyfiyyetin bâ-i’lâm u mazbata bu tarafa inhâ vü iş‘âr olunması husûsuna mübâderetle icrâ-yı ahkâm-ı şerî‘at-ı garrâya mübâderet eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmağla mazmûn-ı münîfinin infâz u icrâsına mübâderet eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfime i‘timâd kılasız. Fî-evâsıt-ı Ş sene (12)62.

[109/2]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân adâlet-ünvân kâtil-i merkûm verese-i maktûl-i mezbûr hazır oldukları hâlde icrâ-yı kısasına ibtidâr olunduğunu nâtık vârid olan i‘lâm u mazbata ve şukka me’âli bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-3 Z sene (1)262.

Mülhakâtıyla Üsküb vâlîsi vezîrim Mehmed Selîm Paşa *iclâluhû*’ya Prizren nâ’ib ve müftîsi *zîde ilmuhûmâ’*ya ve â‘zâ-yı meclis-i memleket *zîde kadruhûm’*a hüküm ki:

Üsküb eyâleti dâhilinde kâ’in Prizren kazâsında Pracete? karyesi ahâlisinden iken bundan akdem maktûlen vefât eden Mustafa bin İslâm’ın verâseti zevcesi Refiha ile kebîre kızları Rakibe Lülüs? Ve kebîr li-ebeveyn er karındaşları Nu‘mân ve Mahmûd ve kız karındaşı Hanife’ye inhisârı ba‘de’t-tahakkuku’ş-şer‘î verese-i mezbûre bi’l-asâle meclis-i şer‘-i şerîfde maktûl-i merkûmun kâtili olmak üzre ihzâr olunan karye-i mezbûr sâkinlerinden Nuh bin Nu‘mân nâm şahıs ile hîn-i terâfu‘larında merkûm Nuh mûrisleri merkûmu karye-i mezkûre ortasında bi-gayr-i hakkın piştov kurşunuyla amden darb u cerh idüb cerh-i mezkûreden müte’essiren fevt olduğundan bahisle hükm-i kısasın icrâsı lede’d-da‘vâ ve’l-istintâk kâtil-i merkûm dahi ber-vech-i muharrer mâdde-i katlin kendüsinden **[110]** sudûrunu tav’an ikrâr u i‘tirâf etmesiyle mûcebince verese-i merkûme huzûrlarında şer‘an kısas olunmak lâzım geldiği mukaddemce mahallinden bâ-i‘lâm u tahrîrât inhâ olunmuş ve cânib-i fetvâhâneden dahi mazmûn-ı i‘lâm muvâfık-ı şer‘-i şerîf olmağla bu sûretlerde maktûl-i mezbûrun …veresesi kâtil-i merkûmu sulhen yâhûd meccânen afv etmediği hâlde huzûrlarında kâtil-i merkûmu ber-nehc-i şer‘î kısas olunmak lâzım geldiği zahr-ı i‘lâm-ı mezkûre tahrîr ü imlâ kılınmış ise de bu makûle kâtillerin verese-i maktûl tarafından afv olunmakda olduğu mesbuk olduğu ve kâtil-i merkûmun dahi maktûl-i merkûmun veresesi ve âhûd içlerinden birisi kısasdan afv ederek sulh olması melhuz idüğünden verese-i maktûl bir kere dahi meclis-i şer‘î

şerîfe celb ile kâtil-i merkûmu kısasdan afv u sulh ve diyete râzı olub olmayacakları su'âl ü istintâk olunarak keyfiyyetin tekrâr bâ-i'lâm u mazbata îzâhen iş'ârı bâbının makâm-ı celîl-i vekâlet-i mutlakam cânibinden tasdîr kılınan tahrîrâta cevâben vârid olan tahrîrâtınla i'lâm u mazbata me'âllerinde verese-i maktûl kâtil-i merkûm ile meclis-i şer'-i şerîfe celb ile tekrâr lede'l-istintâk verese-i mezbûre kâtil-i merkûmu kısasdan afv etmeyüb sulh ve diyete râzı olmadıkları ve iddi'âyı sâbıkaları vechle kâtil-i merkûmun icrâ-yı kısasında ısrâr eylemiş oldukları beyân u iş'âr olunmuş olmağla keyfiyyetin cânib-i celîlü'l-menâkıb-ı mülûkânemden lede'l-istizân bundan böyle dahi verese-i merkûmeden birisi kâtil-i merkûmu kısasdan afv etmediği sûretde huzûrlarında kâtil-i merkûmun icrâ-yı kısası ve eğer verese-i merkûmeden birisi kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve verese-i sâ'ire haklarında mes'ele-i diyete münkalib olacağından îcâb-ı şer'îsinin icrâsıyla keyfiyyetin bâ-i'lâm u mazbata bu tarafa iş'ârı bâbında iktizâ eden emr-i şerîfimin ısdârı husûsu Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve husûs-ı mezbûr taraf-ı eşref-i şâhâneme lede'l-arz ber-minvâl-i muharrer icrâ-yı iktizâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı padişâhânem-i mehâbet-rîz sünûh u sudûr olmuş olmağla siz ki vâlî-i müşârun-ileyh ve nâ'ib ve müftî ve sâ'ir mûmâ-ileyhümâsız vusûl-i emr-i şerîfimde ber-vech-i meşrûh bundan böyle dahi verese-i mezbûreden birisi kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve verese-i sâ'ire haklarında mes'ele-i diyete münkalib olacağından îcâb-ı şer'îsinin icrâsıyla keyfiyyetin bâ-i'lâm u mazbata bu tarafa iş'âr u inhâ olunması husûsuna mübâderetle icrâ-yı ahkâm-ı münîf-i şerî'at-ı garrâya mübâderet eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmağla mazmûn-ı münîfinin infâz u icrâsına i'tinâ vü dikkat eyleyesiz.Fî-evâil-i L sene (1)262.

[110/1]

Şerh 1: Sehven kayd olunmağla mühimme defterine nakl olunmuşdur.

Rikâb-ı hümâyûn-ı şâhânem Kapucıbaşılarından Alâiyye muhassılı Rıf'at Bey *dâme mecduhû'*ya ve Alâiyye kazâsı nâ'ib ve müftîsi *zîde ilmuhûmâ'*ya ve vücûh-ı memleket *zîde kadruhûm*'a hüküm ki:

Nefs-i Alâiyye'ye tâbi' Dim nahiyesiyle nevâhi-i sa'irenin ekser karyeleri kûhistan olduğundan ahâlisi kerâste vü hatab ve zift ü katran çıkarub füruht ederek ta'yîş

etmekde iseler de hârice satamayub aşık? ta‘biriyle ahâliden zî-kudret bulunan ba‘zı kesândan bahâ ile ellerinden almakda oldukları cihetle ahâli-i merkûmenin külliyetlü düyûna giriftâr olunduklarından bunun bazı sûretle tesviye-i îcâbı kaviyyete? meclis-i i‘dâdi? me’mûrları câniblerinden mukaddemce inhâ vü iş‘âr olunmuş olmakdan nâşî keyfiyyetin meclis ve ref‘ine? lede’l-havâle ahâli-i merkûmenin düyûn-ı vak‘aları her ne ise mahallinde cümle ma‘rifetiyle zâhire ihrâc ü tekâsit münâsebe ile vâhî şurûtu vechle ashâb-ı matlûb bi’t-te’mîn ahâli-i merkûmenin hâl u tahammüllerine göre tedricen ve mukaten? te’diye olmak kat‘ u ihrâc olunan hatab u kerâste ve zift ü katran kimesne tarafından müdâhale olunmayub zuhûr eden taleblerine diğer bahasıyla eyledikleri vechle fazâhat? eylemeleri husûsuna mahalli me’mûrları taraflarından dâ’imâ u müstemirren dikkat u nezâret kılınmak üzre lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı husûsu meclis-i mezkûrdan bâ-mazbata ifâde olunmuş ve mercûnun… istikrâz eyledikleri akçe beher sene üzerine devr-i şer‘î ve ilzâm-ı ribh olunmuş değil ise … taleb olunmamak ve eğer devr-i şer‘î ilzâm- ı ribh olunmuş ise dahi on on bir... ziyâde murâbahaya ruhsat verilmemekle devr-i şer‘î ilzâm-ı ribh olunan senelerde murâbaha nasbıyla olunan akçe asıl mâldan kat u tertib ve kusûr filân diyenlerin def‘aten edâya adem kudreti diyenleri muvâcehesinde … şer‘î sebt olan mercûnun taksît-i şer‘i ile edâ-yı deyneylemesi şurûtundan bulunmuş olduğuna binâ’en ol vechle ahâli-i merkûmenin deynleri bi’t-tenbîh edâ olunmak on onbir tuhfeden? ziyade devr-i şer‘î vü ilzâm-ı ribh olmayan senelerde **[111]** ve ber-minvâl-i muharrer husûle getürdikleri işlerini diledikleri mahallere satmak üzere Divân-ı hümâyûnumdan emr-i şerîfimin ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mde dahi tensîb ü tasvîb kılınmış ve ol vechle icrâ-yı iktizâsı husûsuna irâde-i aliyyem ta‘alluk eylemiş olmağın siz ki muhassıl ve nâ’ib ve sâ’ir mûmâ-ileyhümâsız bâlâda beyan olunduğu vechle ahâli-i merkûmenin düçâr oldukları ve bunları her ne ise mahallinde ma‘rifet-i şer‘-i şerîf ve cümle ma‘rîfetinle hazır oldukları hâlde ber-mûcib-i şurût tesviye olunarak keyfiyyetin bâ-mazbata vü i‘lâm Der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme inhâ vü iş‘ârı ve fî-mâ-ba‘d ahâlinin husûle getürdikleri işinden …ta‘biriyle olan ellerinden almayub diledikleri gibi hârice ve taleblerine diğer bahasıyla füruht eylemeleri husûsuna meclisce dâ’imâ müstemedden dikkat u nezâret olarak hilâf-ı şer‘-i şerîf ve mugâyir? şurût kimesne tarafından bir gûne vâz‘ u hâlet vukû‘a gelmemesine kemâl-i i‘tinâ ve sarf-ı mukadderet eylemeniz bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmağla mâzmûn-ı münîfinin infâz u icrâsına sür‘at-ı i‘tinâ ve mübâderet eyleyesiz. Şöyle bilesiz. Fî-evâsıt-ı N sene (12)62.

[111/1]

Mülhakâtıyla eyâlet-i Yanya vâlisi vezîrim Hafız Ahmed Paşa *iclâluhû'ya* ve Yanya nâ'ib ve müftîsi *zîde ilmuhumâ*'ya ve a'zâ-yı meclis *zîde kadruhûm*'a hüküm ki:

Yanya kazâsına tâbi' Maçova karyesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem katîlen mürd olan Tranik Kiylo nâm zimmînin hasren vârisi olan babası Yâni Çanak nâm zimmî meclis-i şer'-i şerîfde hâlik-i mersûmun kâtili olmak üzre ihzâr olunan yine …kazâsı muzâfatından Hurmuda? karyesi mütemekkinlerinden Petro veled-i Kirikci nâm zimmî ile hîn-i terâfu'larında mersûm Pedro hâlik-i mersûmu pişto kurşunuyla amden bi-gayr-i hakkın darb u cerh idüb müte'essiren hâlik olduğundan bahisle mûcib-i şer'îsinin icrâsı lede'd-da'vâ mersûm Pedro dahi ber vech-i muharrer amden mâdde-i katle ictisârını tav'an ikrâr u i'tirâf etmiş olmağla hakkında hükm-i kısasın icrâsı vârise etmekde olduğu mukaddemce bâ-i'lâm u inhâ olunmuş ise de maktûl-i mersûmun verâseti babası zimmîye iksârına dâ'ir i'lâm u mezkûrda ta'rîz? olduğundan maktûl-i merkûmun verâseti babası mersûm münhasıra olduğu tahakkuk eylediği hâlde kâtil-i mersûmu kısasdan afv idüb itmeyeceği bâ-tahkîk keyfiyyetin bâ-i'lâm u mazbata bu tarafa iş'ârı zımnında makâm-ı celîl-i vekâlet-i mutlakam cânibinden tasdîr kılınan tahrîrâta cevâben vârid olan tahrîrâtınla i'lâm-ı şer'î vü mazbata me'allerinde mâktûl-i mersûmun babası mersûmdan da'vâ –i vârise olduğu ve kâtil-i mersûmu kısasdan afv etmeyüb istifâ-yı hakk-ı kısas talebinde bulunduğu ifâde vü inhâ ve cânib-i fetvâhâneden dahi me'âl-i i'lâm muvâfık-ı şer'-i şerîf olmağla bundan böyle dahi maktûl-i mersûmun hasren vârisi babası muvâfık-ı şer'-i şerîf olmağla bundan böyle dahi maktûl-i mersûmun hasren vârisi babası Yani Çanak'a dahi kâtil-i mesfûru afv etmediği hâlde huzûrunda ber-nehc-i şer'î kısas olunmak lâzım geldiği zahr-ı i'lâm-ı mezkûre tahrîr ü imlâ kılınmış olmakdan nâşî cezâ kânûnnâme-i hümâyûnum mûcebince keyfiyyet cânib-i celîlü'l-menâkıb-ı mülûkânemden lede'l-istizân ber-mûcib-i kayd-ı fetvâhâne vâris-i mersûm kâtil-i mersûmu kısasdan afv etmediği sûretde huzûrunda kâtil-i mersûme ber-nehc-i şer'î icrâ-yı kısas olunması ve eğer vâris-i mersûm kâtil-i mersûmu kısasdan meccânen afv eder yâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt olacağından iktizâ-yı şer'îsinin icrâsıyla keyfiyyetin bâ-i'lâm u mazbata iş'âr kılınması bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı husûsu Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve husûs-ı mezbûr taraf-ı eşref-i şâhâneme lede'l-arz ber-minvâl-i muharrer icrâ-yı iktizâsı husûsuna irâde-i seniyye-i

mülûkânem tâ'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı pâdişâhânem-i mehâbet-rîz sünûh u sudûr olmuş olmağla siz ki vâlî-i müşârun-ileyh ve nâ'ib ve müftî ve sâ'ir mûmâ-ileyhümâsız vusûl-i emr-i şerîfimde ber-vech-i meşrûh vâris-i mersûm kâtil-i mersûmu kısasdan afv etmediği sûretde kâtil-i mersûm ber-nehc-i şer'î icrâ-yı kısas olunması ve eğer vâris-i mersûm kâtil-i mersûmu kısasdan meccânen afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt olacağından iktizâ-yı şer'îsinin icrâsıyla keyfiyyetin bâ-i'lâm u mazbata bu tarafa iş'âr u inhâ olunması husûsuna mübâderetle icrâ-yı ahkâm-ı münîf-i şerî'at-ı garrâya mübâderet eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmağla mazmûn-ı münîfinin infâz u icrâsına i'tinâ vü dikkat eyleyesiz şöyle bilesiz. Fî-evâil-i N sene (12)62.

[112]

Der-zamân-ı Sadr-ı sudûrü'l- vüzerâ Hazret-i Reşîd Mustafa Paşa ye*sserallahü mâ yeşâ* ve fî eyyâm-ı Umûr-ı Nezâret-i Hâriciyye Hazret-i Mehmed Emîn Âlî Efendi *nâle mâ yetemennâhu* el-vâki' fî- 8 L sene 1262.

[112/1]

Şerh 1: Buna dâ'ir şukka vü meclis-i vârid mazbatası fî- L mazbata torbasında mahfûzdur.

Mihalic kazâsı nâ'ibine hüküm ki:

Şencelü ve Bekdan? kazâları müdîri sâbık Güneşzâde kapucıbaşı Mustafa Bey'in teb'asından olub mukaddemce hilâf-ı rızâ hareketi inhâ olunduğuna mebnî Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'm kararı üzerine sâdır olan emr-i şerifimle bilâ-müddet Mihaliç'e nefy u iclâ olunmuş olan Loris nâm kimesne menfâsında ve ıyâl u evlâdı vilâyetinde dûçâr u ıztırâb u sefâlet olduklarından ıyâl u evlâdına merhameten afv u ıtlâkı husûsuna müsâ'ade-i aliyyem erzân kılınması Istabl-ı âmirem müdîrliği payelülerinden hâlâ Kütahya muhassılı *iftihâr* İbrâhîm Edhem Bey *zîde uluvvuhû* tarafından inhâ vü iş'âr olunub siyâk-ı inhâya nazaran şimdiye kadar te'dîbi hâsıl olmuş olduğundan ber-mûcib-i inhâ merkûmun afv u ıtlâkı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı husûsu Meclis-i Vâlâ-yı mezkûreden bâ-mazbata ifâde olunmuş ve ol vechle icrâsına irâde-i aliyyem müte'allik olmuş olmağla mûcebince merkûmun afv u ıtlâkı

fermânım olmağın imdi sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin keyfiyyet ma'lûmun oldukda fî-mâ-ba'd hilâf-ı rızâ hareketde bulunmamasını kendüsine ifâde ile kayd-ı nefyden tahliye-i sebîli husûsuna mübâderet eyleyesin. Fî- evâhir-i L (12)62.

[112/2]

Şerh 1: Sebîl-i tahliye olunduğunu nâtık vârid olan şukka mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-11 muharrem sene (12)62.

Lefkoşe nâ'ibine hüküm ki:

Cünha-i vâkı'alarına mebnî mukaddemce Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'm kararı ve müte'allik olan irâde-i seniyye-i şâhânem münîfi üzre sâdır olan emr-i şerîfimle Kıbrıs cezîresine nefy u tagrîb olunmuş olan Adanalı Hasan Sâmi? Bey ve diğer Hasan nâm kimesneler cezîre-i mezkûrede ve ıyâl u evlâdları dahi vatanlarında sefîl ü ser-gerdân ve merhamet-i şâyân olduklarından afv u ıtlâkları husûsu Adana vâlîsi düstûr vezîrim Hasan Hakkı Paşa *iclâluhû* tarafından inhâ vü iş'âr olunub merkûmların müddet-i nefyleri henüz hitâm bulmamış ise de bu makûle müddetleri münkaziyye olmayan eşhâsın afv u ıtlâkları mutlaka irâde-i merhamet-âde-i mülûkânem mütevaffık olduğu Meclis-i Vâlâ-yı mezkûreden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olmakdan nâşî merkûmların ve ıyâl u evlâdlarının perişân hallerine merhameten afv u ıtlâklarına müsâ'ade-i seniyye-i mülûkânem erzân kılınarak ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şevket-makrûn-ı pâdişâhânem merhamet-efzâ-yı sünûh u sudûr olmuş olmağın sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfimde merkûmların fî-mâ-ba'd hilâf-ı rızâ hareketde bulunmamalarını kendülerine ifâde vü tefhîm birle kayd-ı nefyden tahliye-i sebîlleri husûsuna mübâderet eyleyesin. Fî-evâil-i L sene(12)62.

[113/1]

Şerh 1: Bi'l-vusûl meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm u şukka mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-10 muharrem sene (12)63.

Şerh 2: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî- evâsıt-ı S sene (12)63.

Antalya ve Bursa nâ'iblerine hüküm ki:

Ba‘zı esbâba mebnî bundan akdem sünûh u sudûr eden emr-i hümâyûn-ı pâdişâhânem mûcebince sâdır olan evâmir-i şerîfemle Antalya ve Mar‘aş’a nefy u iclâ kılınmış olan Mehmed Yaşar ve Hüseyin nâm şahıslar menfâlarında ve ıyâl u evlâdları bu tarafda dûçâr kayd-ı ıztırâb u sefâlet olduklarından eyyâm-ı mübârekeye hürmeten ve hallerine merhameten merkûmânın afv u ıtlâklarına müsâ‘ade-i seniyye-i mülûkânem erzân kılınması zevceleri câniblerinden bu def‘a rikâb-ı femirtâb-ı mülûkâneme arz-ı halleri takdîmiyle istid‘â vü niyâz olunub ancak merkûmların bir müddet dahi çoluk ve çocuklarıyla Bursa’da ikâmet eylemek üzre menfâlarının oraya tahvîl ü tebdîli Meclis-i Vâlâ ve umûmîde tensîb olunmuş ve ol vechle tebdîl-i menfâlarına irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı merhamet-makrûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr ederek merkûm Hüseyin içün diğer emr-i şerîfim tasdîr kılınmış olmağla sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin keyfiyyet ma‘lûmun oldukda merkûm Yaşar’ı bir müddet daha çoluk ve çocuğuyla ikâmet eylemek üzre Bursa’ya irsâl u i‘zâma müsâberet ve sen ki Bursa nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin merkûmu ol tarafa vusûlünde çoluk ve çocuğuyla berâber Bursa’da menfiyyen meks ü ikâmet etdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ’e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme inhâ vü iş‘âra mübâderet eyleyesiz. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız. Fî-evâil-i L sene (12)62.

[113/2]

Şerh 1: Bi’l-vusûl meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i‘lâm u şukka mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-17 muharrem sene (12)63.

Şerh 2: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî- evâsıt-ı S sene (12)63.

Bir sûreti Mar‘aş ve Bursa nâ’ibine [ ]

Merkûm Hüseyin’in dahi ber-minvâl-i muharrer ıyâl u evlâdıyla Bursa’ya tahvîl-i menfâsı zımnında. Aslı gibi.

[113/3]

Karahisar-ı Şarkî nâ’ibine hüküm ki:

Cünha-i vâkı‘asına mebnî Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’m kararı ve müte‘allik olan emr-i hümâyûn-ı şâhânem muktezâ-yı münîfi üzre sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince Karahisar-ı Şarkî’ye nefy iclâ olunmuş olan ricâl-i devlet-i aliyyemden Sivas defterdârı sâbık Sa‘id Bey *zîde uluvvuhû* menfâsında dûçâr u ıztırâb u sefâlet olduğundan merhameten afv u ıtlâkları husûsu Meclis-i Vâlâ-yı mezkûreden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve mûcebince mîr-i mûmâ-ileyhin afv u ıtlâkına müsâ‘ade-i seniyye-i mülûkânem erzân kılınarak ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şevket-makrûn-ı şehriyârânem merhamet-efzâ-yı sünûh u sudûr olmuş olmağın sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfimde mîr-i mûmâ-ileyhin kayd-ı nefyden tahliye-i sebîli husûsuna mübâderet eyleyesin. Şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasın. Fî-evâsıt-ı L sene (12)62.

[113/4]

Bir sûreti Yozgad kazâsı nâ’ibine [ ]

Cünha-i vâkı‘asına mebnî Yozgad’a nefy u tagrîb olmuş olan Sivas sandık sarrafı sâbık Kirkor zimmînin dahi afv u ıtlâkıçün. Aslına tatbîken.

[114/1]

Samako Alaplı kazâsı nâ’ibine hüküm ki:

Talebe-i ulûmdan olub mukaddemce bâ-işâret-i şeyhü’l-islâmî sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince memleketi olduğu Samako Alaplı kazâsına nefy u iclâ olmuş olan Hâfız Abdullah’ın müddet-i nefy haylice vakit olarak şimdiye kadar ıslâh-ı nefs etmiş olduğundan merhameten afv u ıtlâkı husûsunu merkûmun peder u vâlidesi bâ-arz-ı hâl istid‘â vü niyâz idüb ver-vech-i istid‘â afv u ıtlâkı bâbında iktifâ eden emr-i şerîfimin ısdârını bi’l-fi‘l Şeyhü’l-islâm ve Müfti’l-enâm olan Mekkî-zâde Mevlânâ Mustafa Asım *edâma’llâhû te‘âlâ fezâ’ilehû* işâret etmeleriyle işâretleri mûcebince merkûmun merhameten afv u ıtlâkı fermânım olmağın imdi sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfimde fî-mâ-ba‘d hîlâf-ı rızâ-yı şâhânem hareketde bulunmamasını gûş-ı hûşuna ifâde vü tefhîm birle kayd-ı nefyden tahliye-i sebîli husûsuna mübâderet eylesin. Şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasın. Fî-evâsıt-ı L sene (12)62.

[114/2]

Hâlâ Mar‘aş vâlîsi vezîrim Yusuf Paşa iclâluhû’ya Akkâ nâibine hüküm ki:

Mar‘aş sancağında vâki‘ Elbistan kazâsına muzâfa Atmalu aşîretinden Kara Hasan oğlu İsak? ve Kavillüler? aşîreti Boybeyi sâbık Osman nâm şahısların ebnâ-yi sebîl ü sâ’ireye îsâl-i rahne vü hasâra ictisâr etmekte oldukları inhâ olunduğuna mebnî makâm-ı celîl-i vekâlet-i mutlakam cânibinden yazılan tahrîrât mûcebince merkûmân-ı selefin? ma‘rifetinle ahz u girift olunmuş ve merkûmânın harekât-ı reddiyelerine dâ’ir Gürün ve Darende kazâlarından verilen iki kıt‘a mazbata dahi tevârüd etmiş olub bu makûle tekturmaz ve uygunsuz âdemlerin te’dîbleri zâbıta-i mülkiyye iktizâsından olduğuna mebnî merkûmânın kal‘a-bend olmak üzre bilâ-müddet Akka’ya nefy u tagrîb olunmaları bâbında emr-i şerîfimin ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle icrâ-yı iktizâsı husûsuna irâde-i aliyyem müte‘allik olmuş olmağla sen ki vâlî-i müşârun-ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfimde ber-minvâl-i muharrer merkûmânın esnâ-yı râhda firârdan muhâfazaları zımnında tarafından mübâşire terfîkan bilâ-müddet kal‘a-bend olmak üzre Akka’ya nefy u irsâllerine sarf u rü’yet eyleyesin ve sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin merkûmân ol tarafa vusûllerinde bilâ-müddet kal‘a-bend olarak meks ü ikâmet itdirilüb bilâ-fermân hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketlerine irâ’e-i ruhsattan mücânebet ve muhâfazaları emrine takayyüd ü ihtimâmlarına vusûllerini der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme inhâ vü iş‘âra mübâderet eyleyesiz. Fî- evâhir-i L sene (12)62.

[114/3]

Şerh 1: Mersûm yine mahall-i menfâsı olan Kütahya kazâsına bi’l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık kazâ-i mezbûr nâ’ibi es-Seyyid Mehmed Sa‘îd Efendi’nin fî-19 L sene (12)62 tarihli vârid olan i‘lâmı me’âli bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-16 M? sene (12)63.

Şerh 2: Mersûm mahall-i menfâsına gider iken esnâ-yı râhda Bursa kazâsında hîn etmiş ve menfâsı olan Kütahya kazâsına gitmemekle…kalmamış olduğundan keyfiyyetin bi’l-istizân Meclis-i Vâlâ karârı vechle mersûmun Bursa kazâsında ikâmetinde bir gûne be’s olmamağla kazâ-i mezkûrda ikâmetine ruhsat-ı e‘azîmçün? şerh verildi. Fî-18 Z ? sene (12)63.

Şerh 3: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî- evâsıt-ı R sene (12)63.

Mütehayyizân-ı mîr-i mîrân-ı kirâmımdan Midillü cezîresi kâ'im-makâmı İzzet Paşa dâme ikbaluhû'ya ve Kütahya nâ'ibine hüküm ki:

Midillü cezîresi kocabaşılarından ve meclis a'zâsından Papas oğlu Mihailü nâm zimmî inhilâl-i şirâze-i nizâm-ı memleketi mûcib ve insilâb-ı asâyîş-i ahâliyi müstevcîb-i hâlât-ı nâ-marziyyeye ictisâr etmekde olduğu bu def'a tahkîk ü istihbâr kılınub bu makûle hilâf-ı rızâ-yı şahânem ve mugâyir-i adâb-ı ra'iyyet harekât-ı nâ-hemvâre cür'et eden eşhâsın icrâ-yı te'dîb ü terbiyelerine lâzıme-i usûl-i mülkdârîden olduğuna mebnî mersûmun Kütahya'ya nefy u tagrîb olunması husûsu Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ kılınmış ve ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem müte'allik olarak ol bâbda emr-i hümâyûn-ı mehâbet-nümûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr etmiş olmağla siz ki paşa-yı müşârun-ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfimde mersûmu bu tarafdan ta'yîn kılınan çâvuşa terfîkân Kütahya'ya nefy u irsâle müsâra'at eyleyesin ve sen ki nâib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde mersûmu ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i'lâma müsâberet eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Fî-evâsıt-ı L sene (12)62.

[114/4]

Şerh 1: Bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-22 Z? sene (12)62.

Şerh 2: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî- evâsıt-ı R sene (12)63.

Bir sûreti yine kâ'im-makâm-ı müşârun-ileyh ve Bolu nâ'ibine [ ]

Yine cezîre-i mezkûre kocabaşılarından ve meclis a'zâsından Mandre oğlu Yaniko nâm zimmînin dahi mübâşire teslîmen nefy u iclâsıçün.Aslı gibi.

[115/1]

Rikâb-ı hümâyûn-ı şâhânem Kapucıbaşılarından ve Viranşehir kâ'im-makamı Ömer Cemâl *dâme mecduhû'*ya ve Bursa mollasına hüküm ki:

Zağferanbolu kazâsında ikâmet üzre olan Mîr Beşîr ihtiyar olduğundan ve ol tarafın âb u hevâsıyla imtizâc edemediğinden mahall-i ikâmetinin tahvîline müsâ'ade-i seniyye-i mülûkânem bî-dirîğ ve erzân kılınması bâ-arz-ı hâl istid'a vü niyâz etmiş ve ber-mûcib-i istid'â mahall-i ikâmetinin Bursa'ya tahvîli husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem müte'allik olarak ol bâbda emr-i hümâyûn-ı mehâbet-nümûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş olmakdan nâşî sen ki kâ'im-makâm-ı mûmâ-ileyhsin vusûl-i emr-i şerifimde mîr-i merkûmun Bursa'ya azîmetine irâ'e-i ruhsat ve sen ki Molla-yı mûmâ-ileyhsin vusûlünde ol tarafda iskân u ikâmeti husûsuna mübâderet ve keyfiyyeti bu tarafa inhâ vü i'lâma müsâberet eyleyesiz. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Fî-evâil-i ZA sene (12)62.

[115/2]

Şerh 1: Mersûm nefy olacağını ber-takrîb istimâ' idüb firâr etmiş olmağla icrâ olunamamış olduğu patrikhâne tarafından vürûd eden ihbâra mebnî fî- gurre-i S(afer) sene (1)264 tarihinde? şifâhen fermân buyurulmağla mûcebince şerh verilüb mezkûr-ı ihbâr vechle fî- muharrem sene (1)264 kat'ı? torbasındadır.

Mülhakâtıyla Haleb vâlîsi vezîrim Mustafa Mazhar Paşa *iclâluhû*'ya ve Sis kazâsı nâ'ibine hüküm ki:

Haleb mütemekkinlerinden ve Ermeni milletinden papas Karabet nâm zimmî hilâf-ı tavr-ı ra'iyyet ve mugâyir-i âyîn ü mezheb harekâta ibtidârına mebnî kendüsine her ne kadar nush u pend olunmuş ise de mütesâlih ü mütenebbih olmayarak harekât-ı sâbıkasında ısrâr etmiş ve bu vechle te'dîbi lâzım gelmiş olduğundan mersûm ıslâh-ı nefs edinceye değin sen ki vâlî-i müşârun-ileyhsin tarafından mübâşire terfîkân Sis'de kâ'in millet-i mezkûreye mahsûs manastıra nefy u iclâ olunub ıtlâkı husûsu tarafından istid'â olunmadıkça ıtlâkına müsâ'ade olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûru İstanbul ve tevâbi'-i Ermeni patriki *iftihâr* Matyos Piskopos *dâmet rütbetuhû* memhûr-ı takrîr-i takdîmiyle istid'â idüb siyâk-ı inhâya nazaran mersûmun cünhası mezheblerince

olduğu anlaşılmış olduğuna binâ'en ol vechle icrâ-yı iktizâsı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden dahi bâ-mazbata ifâde vü inhâ kılınmış olmağla vusûl-i emr-i şerîfimde ma'rifetinle mersûmu ol tarafda ahz ve tarafınızdan mübâşire terfîkân manastır-ı mezkûre nefy u irsâle sarf-ı rü'yet ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde mersûmu manastır-ı mezkûrda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü Der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i'lâm u iş'âra müsâra'at eyleyesiz. Şöyle bilesiz. Fî-evâsıt-ı ZA sene (12)62.

[115/3]

Manisa kazâsı nâ'ibine hüküm ki:

Dergâh-ı mu'allâm kapucubaşılarından ve Bursa vücûhundan olub menfiyyen Manisa'da bulunan Tâhir *dâme mecduhû'*nun Bursa'da olan hânesi eşyâsıyla ma'ân muharrak olmakdan? bi'l-vücûh şayân-ı merhamet bulunduğu cihetle afv u ıtlâkı husûsu niyâz u istirhâm olunmuş vâkı'â-i mûmâ-ileyh şâyân-ı merhamet ve nefy dahi hayli müddet olarak cünha-i vakı'asına cezâ-yı kâfî görünmüş olduğundan afv u ıtlâkı husûsu Meclis-i Vâlâ ve umûmîde dahi bi't-tensîb ol bâbda lâzım gelen emr-i şerîfimde ısdârı husûsu bâ-mazbata ifâde vü inbâ kılınmış ve mûmâ-ileyhin kendü hâlinde olmak üzre afv u ıtlâkına müsâ'ade-i seniyye-i mülûkânem erzânıyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı merhamet-mâkrûn-ı şehriyârânem inâyet-rîz-i sünûh u sudûr olmuş olmağın sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfimde mûmâ-ileyhin şart-ı mezkûr ile kayd-ı nefyden tahliye-i sebîli husûsuna mübâderet eyleyesin şöyle bilesin. Fî-evâsıt-ı ZA sene (12)62.

[115/4]

Bir sûreti Bolu nâ'ibine [ ]

Yine Dergâh-ı mu'allâm kapucubaşılarından ve Bursa vücûhundan el-Hâc Nûh Bey *dâme mecdûhu'*nun müddet-i nefy haylice vakit olarak merhametime şâyân olmuş olunduğundan afv u ıtlâkı husûsu ifâde vü istirhâm olunmuş olduğundan bahisle. Aslı gibi.

[115/5]

Bir sûreti Kal‘a-i Sultâniyye nâ’ibine [ ]

Mevâlî-i devriyyeden ve Bursa vücûhundan olub mukaddemce bâ-işâret-i şeyhü’l-islâmî Kal‘a-i Sultâniyye’ye nefy olmuş olan el-Hâc Ali *zîde fezâ’iluhû*’nun dahi afv u ıtlâkı ifâde vü istirhâm olunmuş ve keyfiyyetin Meclis-i Vâlâ ve umûmîde dahi tensîb kılınmış olduğundan ol bâbda lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı husûsu bi’l-fi‘l Şeyhü’l-islâm ve Müfti’l-enâm olan Mekkî-zâde Mevlânâ Mustafa Asım *edâma’llâhû te‘âlâ fezâ’ilehû* işâret etmeleriyle mûcebince afv u ıtlâkıçün. İktizâsı vechle.

[116/1]

Şerh 1: Meclis-i Vâlâ mazbatasıyla evrâk-ı sâ’iresi mazbata torbasındadır.

Şerh 2: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî- evâil-i CA sene (12)63.

Mütehayyizân-ı mîr-i mîrân-ı kirâmımdan Ankara mutasarrıfı Vâsıf Paşa *dâme ikbâluhû’*ya ve Bolu nâ’ibine hüküm ki:

Ankara sancağı dâhilinde kâ’in Gümüşkân Ma‘den-i hümâyûn müdîri Ahmed’in makâm-ı celîl-i vekâlet-i mutlakam cânibinden tastîr ü tesyîr kılınan tahrîrât mûcebince lâzım gelen muhâsebesi mübâşirî ma‘rifetinle Ankara meclisinde lede’l-rü’ye müdîr-i merkûm iken Keskin kazâsı müdîri ve vekîli ve sâ’ir ma‘lûmü’l-esâmî kesân ile bi’l-ittifâk kazâ-i mezbûrun elli dokuz senesinden altmış bir senesine kadar virgü-i emlâk ve a‘şar bedelâtına nâ’ib-i sâlifin memhûr pusulalarıyla ve kazâ masârıfı nâmıyla kırk beş bin şu kadar guruş zamm ilâve ile tevzi‘ ü tahsîl eylediği ve emvâl-i virgüden dahi yigirmi bin bu kadar guruş zimmetine geçürmiş idiği meclisce tebeyyün ü tahakkuk etmiş olduğunu mübeyyin bu def‘a meclis-i mezkûrdan bâlâsı defterlü? mazbatası vürûd idüb eğerçi masârıf-ı mezbûre ahâlinin kavliyle tevzi‘ ü tahsîl olunduğunu mübeyyin kazâ-i muhtârâtı taraflarından memhûr defter verilmiş ise de müdîr-i merkûm irâde-i seniyyeme ve usûl-i tanzîmât-ı hayriyyeye mugâyir ü münâfi ziyâde akçe tarh u tevzi‘ne ictisâr etmiş olduğu anlaşılmış ve bu makûle emvâl-i mîriyyeden zimmetine akçe geçürenlerin nukûd-ı mevcûdu olmadığı hâlde yalnız ol mikdâr şey emvâl u emlâkından bi’l-istifâ bulunduğu me’mûriyetden azl u ihrâc ile hakkında icrâ-yı cezâ olunması ve

emvâl-i mertebe-i mîriyyeden fazla mugâyir-i nizâmı ahâliye virgü tarhıyla ahz u tahsîl ederek ızrâr-ı ibâde cür'et edenlerin dahi me'hûzâtı istirdâd olunduktan sonra şahsına göre bulunduğu hidmedden azl ve nefy u pranga ve küreğe vâz' ile te'dîbi icrâ kılınması kânûniyyetine emr-i fermân ma'delet-ünvân-ı mülûkâneme ta'alluk etmiş olan usûl-i iktizâsından bulunmuş ve müdîr-i merkûm hem emvâl-i mîriyyeden yigirmi bin bu kadar guruş zimmetine geçürmiş ve hem de virgüden ziyâde ahâliden akçe tahsîl eylemiş olmağla mîr-i merkûmun zimmeti olan meblâğ-ı mezbûr yigirmi bin bu kadar guruşun serî'an bi't-tahsîl hazîne-i celîleme irsâliyle kendüsinin li-ecli't-te'dîb altı ay müddetle Bolu'ya nefy u tagrîb olunması ve mârrü'z-zikr kırk beş bin bu kadar guruşun dahi sıhhat ü hakîkatı vechle bilâ-taraf bu tarafa? inhâ kılınması lâzım geleceği Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde olunmuş ve ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i aliyyem müte'allik olarak meblağ-ı mezbûr içün mahsûs tahrîrât gönderilmiş olmağın sen ki mutasarrıf-ı müşârun-ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfimde merkûmun zimmetine geçürmiş olduğu mârrü'z-zikr yigirmi bin bu kadar guruş serî'an bi't-tahsîl hazîne-i celîlem tarafına irsâl u teslîmiyle ve kendüsi dahi nizamî vechle Bolu'ya nefy u irsâle sarf u rü'yet ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde merkûmu ol tarafda altı ay müddet menfiyyen meks ü ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i ahâra hareketine irâe'-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü Der-bâr-ı şevket-karârıma i'lâm u iş'âra mübâderet eyleyesiz. Şöyle bilesiz. Fî- evâ'il-i ZA sene (12)62.

[116/2]

Mîr-i mîrân-ı kirâmımdan Balıkesrî sancağı muhassılı Abbas Paşa *dâme ikbâluhû*'ya ve nâ'ib ve müftîsi *zîde ilmuhumâ*'ya ve a'zâ-yı meclis-i memleket *zîde kadruhûm'*a hüküm ki:

Fî'l-asl Yalvaç Karaağaç kazâsı ahâlisinden olub Karasi sancağında İvrindi kazâsı dâhilinde Haydar deresinde sâkin iken bundan akdem Zağnos kazâsında Hamaz Cakalı ? nâm mahalde maktûlen vefât eden Kara Fâruk? oğlu Osman bin Mehmed'in âlât-ı câriha ile amden kâtili Harameyn-i Yörükânından Karakeçili cemâ'atinden Küçük Mehmed bin Himmet nâm kimesne olduğu merkûmun verese-i münhâsırası zevce-i menkûhe-i metrûkesi Hadice ve li-ebeveyn kebîr er karındaşları Mustafa ve kebîr kız karındaşı Fatma ile hîn-i terâfu'larında iki nefer kimesne şehâdetiyle tebeyyün ve mûcebince merkûmun kısasına hükm-i şer'î lâhik olduğu mukaddemce bâ-i'lâm u

mazbata inhâ kılınmış ise de bu makûle kâtillerin sonradan verese-i maktûl tarafından afv olunmakda idüği mesbûk bulunmuş olduğuna ve kâtil-i merkûmu dahi verese-i mezbûre veyâhûd içlerinden biri afv ederek sulh olması melhûz idüğüne binâ'en ba'de iktizâ-yı şer'îsinin icrâsı zımnında keyfiyyetin bâ-i'lâm u mazbata iş'ârı tebeyyün? makâm-ı celîl-i vekâlet-i mutlakam cânibinden tastîr kılınan tahrîrâta cevâben bu def'a vârid olan i'lâm u mazbata me'âllerinde verese-i merkûme tekrâr celb ile istintâk olundukda sulha rağbetleri olmadığını ve kâtil-i merkûmu kısasdan afv etmeyeceklerini ifâde vü takrîr eylemiş olmalarıyla icrâ-yı iktizâsı beyân u inhâ ve cânib-i fetvâhâneden dahi mâdde-i i'lâm muvâfık-ı şer'-i şerîf olmağla bu sûretde verese-i merkûme afv etmedikleri hâlde kâtil-i merkûm ber-nehc-i şer'î huzûrlarında kısas olunmak lâzım geldiği zahr-ı i'lâm-ı mezbûre tahrîr ü imlâ kılınmış olub sibâk-ı inhaya nazaran kâtil-i merkûmun mâdde-i katle amden ictisârı ifâde-i beyyine ile ber-nehc-i şer'î sâbit olarak verese-i merkûme dahi da'vâ-yı kısasdan ferâgat etmedikleri hâlde dahi inhâ vü iş'âr olmuş olmakdan nâşî cezâ kânûnnâme-i hümâyûnum mûcebince keyfiyyet cânib-i celîlü'l-menâkıb-ı mülûkânemden lede'l-istizân ber-mûcib-i kayd-ı fetvâhâne verese-i merkûme bundan böyle dahi afv etmedikleri hâlde kâtil-i merkûmun huzûrlarında ber-nehc-i şer'î icrâ-yı kısası ve eğer verese-i merkûme cümleten ve yâhûd içlerinden birisi kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve verese-i sâ'ire haklarında **[117]** mes'ele-i diyete münkalib olacağından ve nizâmen te'dîbi lâzım geleceğinden iktizâ-yı şer'îsinin icrâsıyla keyfiyyetin tekrâr bu tarafa inhâsı tebeyyün? lazım gelen emr-i şerîfimin ısdârı husûsu Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve husûs-ı mezbûr taraf-ı eşref-i şâhâneme lede'l-arz ber-minvâl-i muharrer icrâ-yı iktizâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı şehriyârânem-i mehâbet-rîz sünûh u sudûr olmuş olmağla siz ki Paşa-yı müşârun-ileyh ve sâ'ir mûmâ-ileyhümâsız vusûl-i emr-i şerîfimde ber-vech-i meşrûh verese-i merkûme bundan böyle dahi afv etmedikleri hâlde kâtil-i merkûmu huzûrlarında ber-nehc-i şer'î icrâ-yı kısas ve eğer verese-i merkûme cümleten ve yâhûd içlerinden birisi kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve verese-i sâ'ire haklarında mes'ele-i diyete münkalib olacağından nizâmen te'dîbi lâzım geleceğinden iktizâ-yı şer'îsinin icrâ ve keyfiyyetin alâ kile't-takdireyn bâ-i'lâm u tahrîrât bu tarafa iş'âr u inhâ olunması husûsuna mübâderetle icrâ-yı ahkâm-ı münîf-i şerî'at-ı garrâya müsâberet eyleyesiz. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Fî-evâil-i L sene (12)62.

[117/1]

Mülhakâtıyla eyâlet-i Trabzon müşîri vezirim Halîl Rıf'at Paşa *iclâluhû'ya* ve Gümüşhâne kazâsı nâ'ibine ve vücûh-ı memleket *zîde kadruhûm'*a hüküm ki:

Gümüşhâne Ma'den-i hümâyûnum mîr-livasından? Demirli? ma'deni mütemekkilerinden ve ustabaşılarından iken bundan akdem cerîhan fevt olan Dimitri veled-i Toypaş? nâm zimmînin vârisesi zevce-i metrûkesi Resni ve anası Sofya ve babası Buri ve sulbî sagîre kızları Sopyana ve Anna ve oğulları Liba ve Totos nâm zimmîlere inhisârı ba'de't-tahakkuku'ş-şer'î mersûm Buri asâleten ve verese-i mersûme taraflarından vekâleten ve vesâyeten meclis-i şer'-i şerîfde maktûl-i mersûmun kâtili olmak üzre ihzâr olunan yine Ma'den-i mezkûr amelesinden Yani ve er Todori muvâcehesinde mersûm mûrisleri mersûmu âlet-i cârihadan timur külüng ile bi-gayr-i hakkın amden darb u cerh ederek müte'essiren fevt olmuş olduğundan bahisle icrâ-yı kısası taleb ü dâva ve kâtil-i mersûm dahi ber-vech-i muharrer mâdde-i katlin kendüden sudûrunu tâb'an ikrâr u i'tirâf eylemiş olmasıyla hakkında şer'an kısas iktizâ eylediği bâ-i'lâm u tahrîrât ifâde vü inhâ ve me'âl-i i'lâm muvâfık-ı şer'î şerîf olmağla bu sûretde verese-i maktûl afv etmedikleri takdirde kâtil-i mersûm ber-nehc-i şer'î huzûrlarında kısas olunmak lâzım geldiği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i'lâm-ı mezkûre tahrîr ü imlâ kılınmış ve keyfiyyet cânîb-i celîli'l-menâkıb-ı mülûkanemden lede'l-istîzân verese-i maktûl bundan böyle kâtil-i mersûmu kısasdan afv etmedikleri hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısas ve verese-i cümleten ve yâhûd içlerinden birisi kâtil-i mersûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer'îsinin icrâsı ve kendüsinin dahi mahbesde tevkîfiyle îcâb-ı kânûniyyesi icrâ kılınmak üzre keyfiyyetin bâ-i'lâm u mazbata iş'ârı bâbında emr-i şerîfim ısdârı lâzım geleceği Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunub husûs-ı mezbûr taraf-ı eşref-i pâdişâhâneme arz ile lede'l-istizân ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şehriyârânem-i mehâbet-rîz sünûh u sudûr olmuş olmağla siz ki müşîr-i müşârun-ileyh ve nâ'ib ve sâ'ir mûmâ-ileyhümâsız ber-minvâl-i muharrer verese-i maktûl bundan böyle kâtil-i mersûmu kısasdan afv etmedikleri hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısas ve verese-i mersûme cümleten ve yâhûd içlerinden birisi kâtil-i mersûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer'îsinin icrâsı fermânım olmağın Divân-ı hümâyûnumdan iş bu

emr-i şerîfim ısdâr u tesyâr olunmuşdur. İmdi keyfiyyet ma‘lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh icrâ-yı ahkâm-ı münîf-i şerî‘at-ı garrâya müsâberet ve alâ-kile’t-takdîreyn keyfiyyeti bâ-i‘lâm u tahrîrât ve der-bâr-ı şevket- karâr-ı mülûkâneme i‘lâm u işâret eyleyesiz. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız. Fî-evâsıt-ı ZA sene (12)62.

[117/2]

Bir sûreti mütehayyizân-ı mîr-i mîrân-ı kirâmdan Midillü cezîresi kâ’im-makâmı İsmet Paşa *dâme ikbâluhû’*ya ve cezîre-i mezkûre nâ’ib ve müftîsi *zîde ilmuhû*’ya ve a‘zâ-yı meclis *zîde kadruhûm’*a [ ]

Midillü cezîresinde kâ’in Kalonya kazâsına tâbi‘ Mehâr ? nâhiyesi kurâsından Büyük Köy nâm karye mütemekkinlerinden olub bundan akdem mezbûhen fevt olan çoban Dimitri’nin verâseti babası Benabut? ile anası Emrisude’ye? inhisârı ba‘de’t-tahakkuku’ş-şer‘î vârisân-ı mersûmân meclis-i şer‘-i şerîfde maktûl-i mersûmun kâtili olmak üzre ihzâr olunan karye-i mezbûre mütemekkinlerinden Ergiri? nâm şahıs ile hîn-i terâfu‘larında maktûl-i mersûm ağnam ra‘i ider iken mersûm Ergiri yanında olan bıçağını ahz ile bi-gayr-i hakkın amden zebh idüb ol anda müte’essiren fevt olduğundan bahisle icrâ-yı kısası taleb ü dâva ve kâtil-i mersûm dahi ol vechle maktûl-i mersûmu bıçak ile zebh ü katl eylediğini tav‘an ikrâr u i‘tirâf etmekle mûcebince icrâ-yı kısasına hükm-i şer‘î lâhik olduğu bundan akdem bâ-i‘lâm u mazbata inhâ **[118]** olunmuş olub bu makûle katl ile sonradan verese-i maktûlenin sulh olması melhûz olduğuna mebnî verese-i mersûme celb ile kâtil-i mersûmu kısasdan afv idüb etmeyecekleri kendülerinden su’âl olunarak ana göre iktizâsının icrâsına bakılmak üzre keyfiyyetin bâ-i‘lâm u mazbata bu tarafa iş‘ârı husûsuna dâ’ir makâm-ı celîl-i mutlakam cânibinden tastîr kılınan tahrîrâta cevâben bu def‘a vârid olan i’lâm-ı şer‘î ve mazbata me’âllerinde tarafeyn tekrâr meclis-i şer‘-i şerîfe celb ile lede’l-istintâk vârisân-ı mersûmân kâtil-i mersûmu kısasdan afv u sulha rağbet etmeyüb icrâ-yı kısas talebinde bulundukları ifâde vü iş‘âr olunmuş ve hükmî hâvî? mukaddemâ vârid olan i‘lâm-ı mezkûrun me’âli muvâfık-ı şer‘-i şerîf olub maktûl-i mersûmun vârisleri afv etmedikleri hâlde huzûrlarında kâtil-i mersûmu ber-nehc-i şer‘î kısas olunmak îcâb eylediği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i‘lâm-ı mezkûre tahrîr ü imlâ kılınmış ve keyfiyyet cânîb-i celîli’l-menâkıb-ı mülûkanemden lede‘l- istîzân verese-i mersûme kâtil-i mersûmu yine kısasdan afv etmediği hâlde ber-mûcib-i kayd-ı fetvâhâne verese-i maktûl huzûrlarında

icrâ-yı kısas ve vârisân-ı mersûmân ve yâhûd birisi kâtil-i mersûmu bundan böyle kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağından diyet hakkında iktizâ-yı şer'îsinin icrâsı zımnında. Aslına tatbîken.

[118/1]

Bir sûreti Selânik vâlîsi vezîr Ya'kûb Paşa i*clâluhû'ya* ve Selânik nâ'ib ve müftîsine ve a'zâ-yı meclis-i memleket *zîde kadruhûm'*a [ ]

Selânik eyâleti dâhilinde vâki' Avrethisarı kazâsına tâbi' Rebavada? karyesi re'âyasından olub bundan akdem katîlen fevt olan Mende veled-i Esterino nâm zimmînin verâseti zevce-i metrûkesi Metro? Nasrâniyye ile sagîr oğlu Hristo ve sagîre kızları Mariye ve Angoya inhisârı ba'de't-tahakkuku'ş-şer'î mersûme Metro ve nefsinden asâleten ve evlâdları sigâr-ı mersûme taraflarından vesâyeten meclis-i şer'-i şerîfde maktûl-i mersûmun kâtili olmak üzre ihzâr olunan Graşne? karyeli Rüstem nâm kimesne ile hîn-i terâfû'larında merkûm Rüstem'in mersûm Mende'yi mûcib-i kısas olan (katl ile) katl eylediği ikrârıyla ber-nehc-i şer'î sâbit ve ve zevce-i mersûmenin talebiyle kısasına hükm-i şer'î lâhik olduğu şer'an bâ-i'lâm u mazbata inhâ olunmuş olduğuna ve bu makûle kâtiller sonradan verese-i maktûl tarafından afv olunmamakda idüğü mesbûk bulunduğuna binâ'en ba'de îcâbının icrâsı zımnında keyfiyyetin bâ-i'lâm u mazbata iş'ârı husûsuna dâ'ir makâm-ı celîl-i vekâlet-i mutlakam cânibinden tastîr kılınan tahrîrâta cevâben bu def'a vârid olan tahrîrâtınla i'lâm-ı şer'î ve mazbata me'âllerinde zevce-i mersûme tekrâr meclis-i şer'e celb birle su'âl ü istintâk olundukda kâtil-i mersûmu ber-vechle kısasdan afv etmediğini ve sulha tâlib olmayacağını ifâde ü tezkâr ve icrâ-yı kısasda ısrâr eylediği beyân u inhâ ve cânib-i fetvâhâneden dahi mukaddemâ vârid olan i'lâm zahrına izbâr olunduğu üzre kâtil-i merkûma kısas lâzım geldiği zahr-ı i'lâm-ı mezbûre tahrîr ü imlâ kılınmış olub sûret-i inhâya nazaran zevce-i mersûme afv u sulha rağbet etmeyüb kısas talebinde bulunmuş ve merkûm Rüstem'in mâdde-i katle cür'eti mukaddemâ ikrârıyla ber-nehc-i şer'î sâbit olmuş olduğundan keyfiyyet lede'l- istîzân bundan böyle dahi mersûme afv etmediği hâlde huzûrunda kâtil-i merkûmun icrâ-yı kısas ve eğer mersûme afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele sigâr haklarında diyete münkalib olacağı cihetle iktizasının icrâsı bâbında. Kezâlik.

[118/2]

Bir sûreti Istabl-ı âmire müdîrliği pâyelülerinden Kütahya muhassılı İbrâhîm Bey *zîde uluvvuhû*'ya ve Kütahya nâ'ib ve müftîsi *zîde ilmuhumâ*'ya ve a'zâ-yı meclis *zîde kadruhûm'*a [ ]

Kütahya sancağı dâhilinde kâ'in Simâv kazâsı ahâlisinden olub bundan akdem cerîhan fevt olan Emir oğlu Mustafa'nın vârisleri meclis-i şer'-i şerîfde maktûl-i merkûmun kâtili olmak üzre ihzâr olunan Yağcılar karyesi ahâlîsinden timurcu oğlu Halîl nâm kimesne ile hîn-i terâfû'larında müteveffâ-yı merkûm Mustafa leylen hânesine gelür iken merkûm Halîl amden bi-gayr-i hakkın piştov kurşunuyla darb u cerh ederek cerh-i mezkûrdan müte'essiren fevt olduğundan bahisle kâtil-i merkûmun icrâ-yı kısasına ve verese-i mezbûre lede'd-da'vâ merkûm Halîl dahi cevâbında karye-i mezbûre sâkinlerinden Pehlivan oğlu Ali nâm kimesne müteveffâ-yı merkûmun zevcesi Hadice'yi kendüye almak içün maktûl-i merkûmu telef etmek üzre bin guruş va'ad ve elli guruş peşînen i'tâ eylemiş olduğundan ber-minvâl-i muharrer darb u cerh eylediğini tav'an ikrâr u i'tirâf etmiş ve mûcince kâtil-i merkûma kısas lâzım gelmiş olduğu mukaddemâ bâ-i'lâm u mazbata inhâ olunmuş olub ancak bu misillü kâtillerin sonradan verese-i maktûl tarafından afv olunması mesbûk idüğüne mebnî maktûl-i mezbûrun veresesi celb ile kâtil-i merkûmu kısasdan afv veyâ sulha rağbet idüb itmeyecekleri kendülerinden su'âl olunmuş ve hikâye olunan emr-i bâ-nakl? mâddesi sâbit olduğu takdirde Pehlivan oğlu merkûm Ali'nin dahi te'dîbât-ı lâzımesi icrâ olunmak üzre keyfiyyetin iş'ârı zımnında makâm-ı celîl-i mutlakam cânibinden tastîr kılınan tahrîrâta cevâben bu def'a vârid olan i'lâm-ı şer'î ve mazbata me'âllerinde verese-i mezbûre meclis-i şer'e celb ve husûs-ı mezbûr kendülerine ifâde olundukda kâtil-i merkûmu ber-vechle kısasdan afv veyâ sulha rağbet etmeyüb icrâ-yı kısasında ısrâr eyledikleri ve iddi'â olunan emr-i bâ-nakl? mâddesini verese-i mezbûre isbâta kâdir olamayub tahlîfe dahi tâlib oldukları? zuhûr-ı irâde-i seniyyeye değin merkûmun mâhbesde tevkîf kılındığı ifâde vü iş'âr olunmuş ve me'âl-i i'lâma nazaran kâtil-i merkûm maktûl-i mezbûru mûcib-i kısas olan katl ile katl etmiş **[119]** olduğu merkûmun ikrârıyla sâbit olmağla bu sûretde verese-i maktûl afv etmedikleri takdirde huzûrlarında kâtil-i merkûm ber-nehc-i şer'î kısas olunmak lâzım gelüb ve merkûm Ali üzerine töhmeti sâbit olmağla şer'an kendüye nesne lâzım gelmeyeceği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i'lâm-ı mezkûre tahrîr ü imlâ kılınmış ve keyfiyyet lede'l-istîzân verese-i mezbûre kâtil-i merkûmu kısasdan afv etmedikleri hâlde ber-mûcib-i kayd-ı fetvâhâne verese-i mezbûre huzûrlarında icrâ-yı kısas ve verese-i mezbûre cümleten ve yâhûd içlerinden birisi kâtil-

i merkûmu bundan böyle kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağından diyet hakkında iktizâ-yı şer'îsinin icrâsı ve kâtil-i merkûmun mahbesde tevkîfiyle îcâb-ı kânûniyyesi icrâ kılınmak üzre keyfiyyetin bâ-i'lâm u mazbata bu tarafa inhâsı ve merkûm Ali'ye şer'an nesne lâzım gelmediği misillü kânûnen dahi bir hükmü tertib etmeyeceğinden anın dahi şimdiden tahliye-i sebîli bâbında. Kezâlik.

[119/1]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı fezâ-cereyân kâtilân-ı mersûmân maktûl-i mersûmun vereseleri huzûrlarında icrâ-yı kısasına ibtidâr olunduğunu nâtık vârid olan i'lâm u mazbata me'âlleri bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-11 muharrem Sene (12)63.

Bir sûreti Vidin eyâleti müşîri vezîr Hüseyin Paşa *iclâluhû'*ya ve Vidin nâ'ib ve müftîsi *zîde ilmuhumâ*'ya ve a'zâ-yı meclis-i memleket *zîde kadruhûm'*a [ ]

Vidin vâroş mahallâtından Yeni Mahalle mütemekkinlerinden iken bundan akdem cerîhan fevt olan çoban Yuan veled-i Yuri zimmînin hasren vârisleri olduğu inde'ş-şer'î mütehakkık olan babası Yuri ile anası Mariye meclis-i şer'-i şerîfde Hacı İlyas mahallesi mütemekkinlerinden dikici Yuan veled-i Milo ve refîki Sahra nâhiyesinde Nevâsil karyesi mütemekkinlerinden Dimitri veled-i Niko zimmîler muvacehesinde mersûm Yuan zimmîyi Nevasil karyesi civârında vâki' yoldan mürûr eder iken mersûm Yuan zimmî ulu sopa ile bi-gayr-i hakkın mersûmu darb u sâniyen? âlet-i cârihadan kebîr bıçak ile … def'a cerh idüb ba'de mersûm Dimitri dahi mezkûr bıçak ile kezâlik birkaç kere darb u cerh etmeleriyle mersûm Yuan zimmî mersûmların cerhlerinden müteessiren fevt olduğu mersûmların i'tirâf u ikrârlarıyla tebeyyün eylediğine ve mersûmân Yuan ve Dimitri kuttâ'-i tarîk gürûhundan olduklarına binâ'en hadden katilleri lâzım gelmiş olduğu bâ-i'lâm u mazbata inhâ olunmuş me'âl-i i'lâma nazaran zimmîyân-ı mersûmânın kutta'-i tarîk ile katl-i nefs eyledikleri ikrârlarıyla sâbit olmağla bu sûretde ikrârlarından adem-i rücû'lara takrîrinde hadden katilleri lâzım geldiği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i'lâm-ı mezkûre tahrîr ü imlâ kılınmış olub mersûmân kutta'-i tarîk gürûhundan olarak bu makûlelerden itlâf-ı nüfûs-ı beşeriyye etmeksizin ele geçürilenlerin yedi sene müddet mahallinde vâz'-ı pranga olunmaları ve katl-i nüfûsa cesâretleri tahakkuk eylediği sûretde hadden katl u i'dâmları irâde-i seniyye-i şâhâneye…olmuş ve kânûniyyetine emr-i fermân-ı ma'delet-ünvân-ı pâdişâhânem

şeref-ta‘alluk etmiş olan usûl-i iktizâsından bulunmuş olmakdan nâşî mersûmlar ikrârlarından rücû‘ eyledikleri hâlde hadden i‘dâm u izâleleri ve ikrârlarından rücû‘ları takrîrinde mes’ele-i kısasa nakl edeceğinden verese-i maktûl ile murâfa‘-i şer‘îyyenin icrâsı keyfiyyetin bâ-i‘lâm u mazbata bu tarafa iş‘ârı Meclis-i Vâlâ-yı mezkûrdan bâ-mazbata inhâ olunduğu beyânıyla. İktizâsı vechle.

[119/2]

Bozcaada nâ’ibine hüküm ki:

Cünha-i vâkı‘alarına mebnî bundan akdem Bozca(ada)’ya nefy u iclâ olunmuş olan Boyâbâd kazâsı müdîri esbâk Ezeli? Oğlu Halîl ile rüfekâsından Traşlı Ali ve Gömlekci Mahmûd nâm kimesnelerin müddet-i nefyleri on altı mâha tecâvüz ederek kendüleri menfâlarında ıyâl u evlâdları vatanlarında kemâl-i ıztırâb ve sefâlete düçâr olduklarından merhameten afv u ıtlâkları husûsu bi’l-fi‘l kapudân-ı derya Düstûr vezîri dirâyet-semîrim Mehmed Ali Paşa *iclâluhû* tarafından bâ-tahrîrât inhâ olunmuş ve merkûmların emvâl-i mîriyyeden zimmetlerine geçürmiş oldukları mebâliğ-i emvâl ü emlâkları bahâsı olan altmış üç bin altı yüz şu kadar guruş mahsûbunun merkûmlardan fakat Ali’nin bin bu kadar guruş zimmeti kalmış ve meblağ-ı mezbûr vakt-i yüsrice? te’diye olunmak üzre kayd-ı mahalline şerh verilmiş olduğu Mâliye Nezâreti tarafından ifâde kılınmış olduğundan fî-mâba’d kendü halleriyle meşgûl olmak ve umûr-ı memleket ve sâ’ire’ye karışmamak şartıyla ıtlâkları bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle icrâsına irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı merâhim-nümûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş olmağla sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfimde merkûmların şart-ı ıtlâklarını gûş-ı huşlarına ifâde vü tefhîm birle kayd-ı nefyden tahliye-i sebîllerine mübâderet eylesin. Fî-evâil-i ZA sene (12)62.

[120/1]

Bolu nâ’ibine hüküm ki:

Cünha-i vâkı‘asına mebnî mukaddemce evlâd u ıyâli ve müte‘allikâtıyla Bolu’ya nefy olunmuş olan Pehlivanlı mîr-aşîreti sâbık Abdurrahman Bey’in fî-mâbâ‘d umûr-ı aşîrete

müdâhale etmeyeceğine ve mesâlih-i saltanat-ı seniyyeme bir tarafdan sekte getürilmeyeceğine kâffe-i aşîret müteahhid ve kefîl olduklarından sûret-i ta‘ahhüdlerine dâ’ir mukaddemce verdükleri i‘lâm u mahzar takdîm kılınmış ve mîr-i mûmâ-ileyhin şâyân-ı afv u ıtlâk olunduğu hâlâ mülhakâtıyla Sivas eyâleti müşîri düstûr vezîrim Sa‘id Paşa *iclâluhû* tarafından dahi bu defâ tahrîrât inhâ olunmuş olduğundan afv u ıtlâkına müsâ‘ade-i seniyye-i mülûkânem erzânla ol bâbda lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbâta ifâde vü inbâ kılınmış ve ol vechle mîr-i mûmâ-ileyhin müte‘allikâtıyla afv u ıtlâkları husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı merhamet-makrûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş olmağın sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin mîr-i mûmâ-ileyhin bundan böyle umûr-ı aşîrete karışmamak ve kendü hâliyle meşgûl olmak üzre ıyâl u evlâd ve müte‘allikâtıyla kayd-ı nefyden tahliye-i sebîllerine müsâ‘ade-i seniyyem erzân kılındığı ma‘lûmun oldukda icrâ-yı îcâbına mübâderet eylesin. Şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasın. Fî-evâil-i Z sene (12)62.

[120/2]

Şerh 1: Bi’l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i‘lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-27 S sene (12)63.

Şerh 2: Meclis-i Vâlâ mazbatasıyla evrâk-ı sâ’iresi mazbata torbasındadır.

Şerh 3: evrâk-ı sâ’iresi menkûli sâbık … Muhsin Efendi tarafından zâbtiye cânibine verilmişdir.

Şerh 4: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî- evâhir-i Z sene (12)63.

Mîr-i mîrân-ı kirâmımdan Tekfurdağı muhassılı Cemâleddîn Paşa *dâme ikbâluhû’*ya ve Bolu nâ’ibi hüküm ki:

Keşan kazâsı sâkinelerinden Zeliha nâm hatunun hânesinden ba‘zı eşyâsı ahz u sirkat olunmuş olduğundan lede’l-müteharrî sakallu Mustafa nâm kimesnenin hanesinde eşyâ-yı me’hûzenin ba‘zısı bulunub sâhibine red ü teslim etdirilmiş idüğünden icrâ-yı iktizâsı Tekfurdağı meclisinden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve bu makûle uygunsuzluğu tebeyyün ederek kendüsünden emniyyet-i ahâlî meslûb olunan eşhâsın bir sene müddet

içün pranga-bend olarak hidemât-ı süfliyyede bi'l-istihdâm müddet-i merkûme içinde ıslâh-ı nefs idüb kendüsinden emniyyet hâsıl etdirerek ahâlîden kefîl verebilir ise sebîl-i tahliye olunması ve bu sûretle ıslâhı zâhir olmadığı takdîrde ıslâh-ı tâhir oluncaya kadar müddet-i temdîd? kılınması kânûniyyetine emr-i fermân-ı ma'delet-ünvân-ı mülûkânem şeref-ta'alluk etmiş olan usûl-i iktizâsından ve o makûle şerîrin sûret-i meşrûh üzre nefy ile dahi te'dîbi emsâlinden bulunmuş olmağla usûl-i mezkûre vechle Bolu'ya nefy u tagrîbi bâbında emr-i şerîfim ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü beyân olunmuş ve ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i aliyyem müte'allik olmuş olmağın sen ki paşa-yı müşârun-ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfimde merkûmu ma'rifetinle ahz u nizâmı vechle kazâ be-kazâ Bolu'ya nefy u irsâle müsâra'at ve sen ki nâ'ib-i mumâ-ileyhsin vusûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vahide mahall-i âhara hareketine irâe-i ruhsattan mücânebet ve vusûlünü der-bâr-ı şevket-karârıma i'lâma müsâberet eyleyesiz. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Fî-evâsıt-ı Z sene (12)62.

[120/3]

Kütahya nâ'ibine hüküm ki:

Karacan? kazâsı ahâlîsinden olub cünha-i vâkı'asına mebnî bundan akdem Kütahya'ya nefy u iclâ olunmuş olan Hacı Emin Beyzâde Muhsin Bey ile Hüseyin Pehlivan'ın merhameten afv u ıtlâkları inhâ vü istid'â olunmuş ve fî-mâ-ba'd umûr-ı memlekete karışmayarak kendü maslahatlarıyla meşgûl olacaklarına mahallinden bâ-mahzar ta'ahhüd olunduğuna binâ'en afv u ıtlâklarına müsâ'ade-i seniyyem erzân kılınması Tekfurdağı muhassılı mîr-i mîrân-ı kirâmımdan Cemâleddîn Paşa *dâme ikbâluhû* tarafından inhâ kılınmış olmakdan nâşî ber-mûcib-i ta'ahhüd ü inhâ fî-mâ-ba'd umûr-ı memlekete karışmayub ırz u edebiyle meşgûl olmak şartıyla afv u ıtlâkları Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunub ol vechle afv u ıtlâklarına müsâ'ade-i seniyye-i mülûkânem erzân kılınarak ol bâbda emr-i hümâyûn-ı merâhim-nümûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş olmağla sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfimde merkûmların şart-ı ıtlâkları kendülerine ifâde vü tefhîm birle kayd-ı nefyden tahliye-i sebîllerine mübâderet eylesin. Şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın. Fî-evâsıt-ı Z sene (12)62.

[121/1]

Bir sûreti Karahisar-ı Sâhib nâ'ibine [ ]

Ahâlî-i merkûmeden Karahisar-ı Sâhib'e nefy olunmuş olan Bakkal Ahmed ile İbrâhîm'in dahi afv u ıtlâklarıçün. Kezâlik.

[121/2]

Bir sûreti Eskişehir nâ'ibine [ ]

Ahâlî-i merkûmeden Eskişehr'e nefy kılınmış olan Boyalıklı Emin ile Berber Hacı Ali'nin dahi afv u ıtlâklarıçün. Kezâlik.

[121/3]

Bir sûreti Bolu nâ'ibine [ ]

Ahâlî-i merkûmeden Bolu'ya nefy olunmuş olan Çukurviran karyeli Mehmed Pehlivan ile Çömlekçi karyeli Mustafa'nın dahi afv u ıtlâklarıçün. Kezâlik.

[121/4]

Bir sûreti Zağferanbolu nâ'ibine [ ]

Ahâlî-i merkûmeden Zağferanbolu'ya nefy olunmuş olan Koyunyerli Ahmed ile Doğanhisar karyeli Kaluyan ve Câmi karyeli Kara İstimart'ın dahi afv u ıtlâklarıçün. Kezâlik.

[121/5]

Şerh 1: Bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 24 Muharrem sene (12)63.

Şerh 2: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-Evâhir-i RA sene (12)63.

Dergâh-ı mu'allâm kapucubaşılarından İzmir muhassılı Abdulkâdir *dâme mecduhû'*ya ve İznikmîd nâ'ibine hüküm ki:

İzmir meclis a‘zâsından Mehmed Ali ve Hacı Mustafa nâm kimesneler mugâyir-i rızâ-yı şâhânem teferrüd da‘iyyesinde oldukları ihâlât? mâddesinde ve sâ’irede medhâlleri bulunduğu bi’l-istihbâr tahkîk kılınmış ve bu misillü meclis a‘zâsından teferrüd ederek irtikâbları tebeyyün ü tahakkuk edenlerin derhâl a‘zâlıkdan ihrâcıyla mücâzât-ı müterettibelerinin icrâsı lâzımeden olmuş olduğundan merkûmânın a‘zâlık-ı mezkûrdan ihrâc olarak ihâlât maddesinden ve sâ’ireden dolayı muhâkemeleri bi’l-icrâ zimmetlerinde mebâliğ tahakkuk eder ise bi’t-tahsîl emvâl-i hazîneye teslîmi ve ….taksîm olunmak üzre bulunan yigirmibeşbin guruşun dahi bi’l-istirdâd iktizâ edenlere tevzî‘ ü taksîmiyle merkûm Mehmed Ali’nin ve Hacı Mustafa’nın dahi memleketi olan Denizli sancağında vâki‘ Bolvâdîn kazâsına bilâ-müddet nefy u tagrîb olunmaları bâbında emr-i şerîfim sudûru Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ kılınmış ve ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘alluk ederek ol bâbda emr-i hümâyûn-ı mehâbet-makrûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş ve muktezâ-yı münîfi üzre merkûm Mustafa içün diğer emr-i şerîfim takrîr olunmuş olmağla sen ki muhassıl-ı mûmâ-ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfimde merkûm Mehmed Ali’nin dahi makâm-ı celîl-i vekâlet-i mutlakam cânibinden tastîr kılınan tahrîrât mûcebince a‘zâlık-ı mezkûrdan bi’l-ihrâc ber-veche-i muharrer muhâkemesi icrâ ve mebâliğ-i mezbûr yigirmi beş bin guruşun iktizâ edenlere tevzi‘ ü taksîm olunmak üzre istifâ olunarak kendüsinin li-ecli’t-te’dîb nizâmı vechle İznikmîd’e nefy u iclâsı husûsuna mübâderet eyleyesin ve sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ’e-i ruhsatdan mübâ‘adet ve vusûlünü Der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i‘lâm u iş‘âra müsâberet eyleyesiz. Şöyle bilesiz. Fî-evâsıt-ı Z sene (12)62.

[121/6]

Şerh 1: Bi’l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i‘lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 15 RA sene (12)63.

Şerh 2: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-Evâhir-i RA sene (12)63.

Bir sûreti yine muhassıl-ı mûmâ-ileyh ve Bolvâdîn kazâsı nâ’ibine [ ]

Meclis-i mezkûr a‘zâsından merkûm Hacı Mustafa’nın cünha-i mezkûresine mebnî memleketi olan Bolvâdîn kazâsına nefy u iclâsı beyânıyla. Aslı gibi.

[122/1]

Mütehayyizân-ı mîr-i mîrân-ı kirâmdan Midillü cezîresi kâ’im-makâmı İsmet Paşa *dâme ikbâluhû’*ya ve cezîre-i mezkûre nâ’ib ve müftîsi *zîde ilmuhû*’ya ve a‘zâ-yı meclis *zîde kadruhûm*’a hüküm ki:

Midillü cezîresinde kâ’in Bulkavud? karyesi mütemekkinlerinden bundan akdem katîlen fevt olan çoban Kostantin’in verâseti zevce-i metrûkesi Mariye ile sagîr ü sagîre üç nefer evlâdına inhisârı ba‘det-tahakku’ş-şer‘î zevce-i mersûme bi’l-asâle ve sigâr-ı mezbûre tarafından bi’l-vesâye meclis-i şer‘-i şerîfde maktûl-i mersûmun kâtilleri olan Arab Abdullah ve Arab Sa‘id nâm kimesneler ile hîn-i terâfu‘da maktûl-i mersûm leylen ağnâm ra‘i eder iken merkûmân bi-gayr-i hakkın darb u cerh ederek müte’essiren fevt olduğundan bahisle merkûmânın icrâ-yı kısası lede’d-da‘vâ kâtilan-ı merkûmândan evvelâ Arab Abdullah maktûl-i mersûmu bıçak ile başından ve boğazından …ve Arab Sa‘id dahi gayr-i … olarak omuzu başından darb u cerh idüb müte’essiren fevt olduğunu ikrâr u i‘tirâf etmiş olduklarından mûcebince kâtil-i merkûm Abdullah’a kısas ve merkûm Sa‘id’e de lâzım geldiği mukaddemce bâ-i‘lâm u mazbata lede’l- inhâ bu makûle kâtillerin sonradan verese-i maktûl tarafından afv olunması mesbûk eylediğine mebnî ol bâbda isti‘lâmı hâvî makâm-ı celîl-i vekâlet-i mutlakam cânibinden tastîr kılınan tahrîrâta cevâben bu def‘â vârid olan mazbata vü i‘lâm me’âllerinde zevce-i mersûme meclis-i şer‘e celb ve husûs-ı mezbûr istifsâr olundukda kâtil-i merkûmu afv etmeyüb icrâ-yı kısasına ve merkûm Sa’id’e dahi ta‘zîr-i şedîd olunması taleb ü iddi‘âda ısrâr etmiş olduğu ifâde vü inbâ olunmuş ve cânib-i fetvâhâneden dahi kâtil-i merkûm Abdullah’a kısas ve merkûm Sa‘id’e ta‘zîr lâzım geldiği zahr-ı i‘lâm u mezkûre tahrîr ü imlâ kılınmış olmağla keyfiyyet cânib-i celîlü’l-menâkıb-ı mülûkânemden lede’l-istizân vâris-i mersûme kâtil-i merkûmu kısasdan afv etmediği sûretde ber-mûcib-i kayd-ı fetvâhâne huzûrunda icrâ-yı kısas ve eğer kâtil-i merkûmu bundan böyle kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve sigâr-ı mezbûre içün mes’ele-i diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsıyla keyfiyyetin bâ-i‘lâm u mazbata iş‘ârı bâbında iktizâ eden emr-i şerîfimin ısdârı husûsu Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve husûs-ı mezbûr taraf-ı eşref-i

şâhâneme lede'l-arz ber-minvâl-i muharrer icrâ-yı iktizâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı pâdişâhânem-i mehâbet-rîz sünûh u sudûr olmuş olmağla siz ki kâ'im-makâm-ı müşârun-ileyh ve nâ'ib ve müftî ve sâ'ir mûmâ-ileyhümâsız vusûl-i emr-i şerîfimde ber-vech-i meşrûh bundan böyle verese-i mezbûre kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve sigâr-ı mezbûre haklarında mes'ele-i diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer'îsinin icrâsıyla keyfiyyetin bâ-i'lâm u mazbata bu tarafa inhâ vü iş'âr olunması ve afv etmediği sûretde icrâ-yı kısas kılınması husûsuna mübâderetle icrâ-yı ahkâm-ı münîfe-i şerî'at-ı garrâya müsâberet eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmağla mazmûn-ı münîfinin infâz u icrâsına i'tinâ vü dikkat eyleyesiz. Fî-evâhir-i Z sene (12)62.

[122/2]

Bir sûreti mülhakâtıyla Aydın vâlîsi vezîr Sa'dullah Paşa *iclâluhû*'ya ve Güzelhisâr-ı Aydın nâ'ib ve müftîsine ve a'zâ-yı meclise [ ]

Aydın sancağında Birgi kazâsı dâhilinde hayme-nişîn olan Muhâcir aşîretinden olub bundan akdem katîlen vefât eden Hüseyin bin Mustafa'nın verese-i münhâsırasından ve zevcesi Ayşe asâleten ve beş nefer sagîr ve sagîre oğulları ve kızları cânibinden vesâyeten meclis-i şer'-i şerîfde maktûl-i merkûmun kâtilleri olan Cörk oğlu Mehmed bin Ali ve Çoban aşîretinden Cibâl oğlu Ömer bin Süleyman nâm şahıslar ile vuku' bulan murâfa'larını mübeyyin bundan akdem vârid olan i'lâm u mazbata ta'ammüd-i zikr olunmamış olduğundan i'lâm-ı mezbûr ihticâca gayr-i sâlih olmağla tarafeyn tekrâr murâfa'olunarak i'lâm-ı şer'îsiyle mazbatasının irsâli bâbında makâm-ı celîl-i vekâlet-i mutlakam cânibinden tastîr ü tesyîr kılınan tahrîrâta cevâben bu def'a vârid olan ve mazbata vü i'lâm me'allerinde tarafeyn tekrâr meclis-i şer'e celb ile hîn-i terâfu'larında merkûm Ömer tüfenk kurşunuyla müteveffâ-yı merkûm Hüseyn'i bi-gayr-i hakkın amden darb u cerh idüb müte'essiren fevt olduğu ve merkûm Mehmed dahi bıçak ile darb u cerh eylediği iki nefer müslim şehâdetiyle tebeyyün ü müdde'a mezbûrenin taleb ü ısrârına mebnî merkûm Ömer'in icrâ-yı kısasına hükm-i şer'î lâhik olmuş ve merkûm Mehmed'in dahi kâtil-i merkûma mu'âveneti cihetiyle ta'zîri lâzım gelmiş idüğü inhâ ve cânib-i fetvâhâneden dahi me'âl-i i'lâma nazaran kâtil-i merkûm Ömer maktûl-i mezbûru mûcib-i kısas olan katl ile katl etmiş olduğu ve merkûm Mehmed dahi kâtil-i

merkûma mu‘venet eylediği beyyine ile sâbit olub bu sûretde zevce-i mezbûre afv etmediği hâlde kâtil-i merkûm Ömer ber-nehc-i şer‘î huzûrunda kısas olunması ve merkûm Mehmed’e dahi ta‘zîr kılınması lâzım geleceği zahr-ı i‘lâm-ı mezbûre tahrîr ü imlâ kılınmış olmağla keyfiyyet cânib-i celîlü’l-menâkıb-ı mülûkânemden lede’l-istizân ber-mantûk-ı kayd-ı fetvâhâne zevce-i mezbûre merkûm Ömer’i kısasdan afv etmediği hâlde huzûrunda icrâ-yı kısas ve zevce-i mezbûre merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve sigâr haklarında mes’ele-i diyete münkalib olacağından îcâb-ı şer‘îsinin icrâsıyla keyfiyyetin bâ-i‘lâm u mazbata bu tarafa iş‘ârı bâbında. Aslına tatbiken.

[123/1]

Mesûrî nâ’ibine hüküm ki:

Talebe-i ulûmdan ve Der-sa‘âdet’imde Molla Gürânî Medresesi sâkinlerinden olub hilâf-ı rızâ hareketine mebnî mukaddemce bâ-işâret-i şeyhü’l-İslâmî sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince Mesûrî’ye nefy u iclâ olunmuş olan Mehmed Sâlim nâm kimesne menfâsında sefîl ü ser-gerdân ve harekât-ı sâyikasına nâdim ü pişmân olduğundan bahisle merhameten afv u ıtlâkı husûsu merkûm bâ-arz-ı hâl niyâz u istirhâm eylemiş ve ber-vech-i istid‘â merkûmun afv u ıtlâkı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı husûsu bi’l-fi‘l Şeyhü’l-islâm ve Müfti’l-enâm olan İsmet Bey-zâde ealim Ahmed Ârif Hikmet Bey *edâma’llâhû te‘âlâ fezâ’ilehû* taraflarından işâret kılınmış olmağla işâretleri mûcebince merkûmun afv u ıtlâkı fermânım olmağın imdi sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin keyfiyyet ma‘lûmun oldukda merkûmun kayd-ı nefyden tahliye-i sebîline mübâderet eylesin. Şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasın. Fî-evâil-i M sene (12)63.

[123/2]

Şerh 1: Merkûmân bi’l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiklerini nâtık vârid olan i‘lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 17 R sene (12)63.

Şerh 2: Yalnız merkûm Ebu Guş? Mustafa’nın afv u ıtlâkıyla Der-sa‘âdet’e irsâl ü arzıçün? emr-i âlî yazılmışdır. Fî-Evâsıt-ı Muharrem sene (12)67.

Şerh 3: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî- evâil-i R sene (1)269.

Zabtiyye müşîri vezîrim Hâfız Mehmed Paşa *iclâluhû*'ya ve Vidin nâ'ibine hüküm ki:

Bir müddetden berü Cebel-i Halilürrahman'ın bir tarafıyla nefs-i Halilürrahman kasabasında hilâf-ı rızâ-yı şahânem harekât-ı bâgîyâneye ictisâr eden Şeyh Mehmed'in geçende sâye-i kudret-vâye-i cihândârânemde üzerine kuvve-i askeriyye sevkiyle cemî'atı dağıtılmış ve mu'ahharan kendüsiyle avenesinden olan ba'zı meşâyih ahz u girift olarak Der-sa'âdet'ime celb olmuş olub beyâna hâcet olmadığı üzre bu makûle tek durmayub ve saltanat-ı seniyyeme tâbi'iyyeti takammüzen? kadr u şükrünü bilmeyüb de harekât-ı bâğiyâneye ictisâr ve ahâli vü re'âyadan kendü hâlinde olanlara îsâl-i râhne vü hasar? eden bed hevâhâtdan cemî'zevâtda perîşân u pây-mâl olageldikleri müselleh ü bed-yarar? olduğuna binâ'en cünha-i cesime ashâbından olan şeyh-i merkûm ile karındaşı Ömer ve … dahi Mustafa nâm şakîlerin Vidin kal'asına nefy u tagrîbleri Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde olunmuş ve ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şehriyârânem-i mehâbet-rîz sünûh u sudûr olmuş olmağla sen ki müşîr-i müşârun-ileyhsin merkûmları nizâmı vechle Vidin kal'asına nefy u irsâle ve esnâ-yı râhda firârdan muhâfazaları esbâbının istihsâline sarf u rü'yet ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vusûllerinde merkûmları Vidin kal'asında menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâklarından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketlerine irâ'e-i ruhsatdan mücânebetiyle muhâfazaları emrine begayet takayyüd ü dikkat ve vusûllerini Der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i'lâm u işâret eyleyesiz. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Fî-evâsıt-ı ZA sene (12)62.

[123/3]

Şerh 1: Merkûmûn bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiklerini nâtık vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 29 S sene (12)63.

Şerh 2: Merkûmlar ve…yedisi de muharrer kesân….olub bunlar mahallince ve icâbetinden giden zevâd cünha-i mazarr eşhâsından bulunarak tekâlükâtıyla ele geçmüş olduklarından bunların şimdilerde ıtlâkı câ'iz olmayacağı.

Zabtiyye müşîri vezîrim Hâfız Mehmed Paşa *iclâluhû*'ya ve Kütahya nâ'ibine hüküm ki:

Bir müddetden berü Cebel-i Halilürrahman'ın bir tarafıyla nefs-i Halilürrahman kasabasında hilâf-ı rızâ-yı şahânem harekât-ı bâgîyâneye ictisâr eden Şeyh Mehmed'in geçende sâye-i kudret-vâye-i cihândârânemde üzerine kuvve-i askeriyye sevkiyle cemî'atı dağıtılmış ve mu'ahharan kendüsiyle avenesinden olan ba'zı meşâyih ahz u girift olarak Der-sa'âdet'ime celb olmuş olub beyâna hâcet olmadığı üzre bu makûle tek durmayub ve saltanat-ı seniyyeme tâbi'iyyeti takannünden kadr u şükrünü bilmeyüb de harekât-ı bâğiyâneye ictisâr ve ahâli vü re'âyadan kendü hâlinde olanlara îsâl-i râhne vü hasar? eden bed hevâhâtdan cemî'zevâtda perîşân u pây-mâl olageldikleri müselleh ü bed-yarar? olduğuna binâ'en avene-i merkûmden ve Cebel-i Halilurrahman meşâyihinden Mehmed Abdulgânî ve Halilhar? u Zeyne karyesi sâkinlerinden Mehmed Genir? nâm şakîlerin dahi Kütahya'ya nefy u tagrîbleri Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde olunmuş ve ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şehriyârânem-i mehâbet-rîz sünûh u sudûr olmuş olmağla sen ki müşîr-i müşârun-ileyhsin merkûmları nizâmı vechle Kütahya'ya nefy u irsâle ve esnâ-yı râhda firârdan muhâfazaları esbâbının istihsâline sarf u rü'yet ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vusûllerinde merkûmları ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâklarından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketlerine irâ'e-i ruhsatdan mücânebetiyle muhâfazaları emrine begâyet takayyüd ü dikkat ve vusûllerini Der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i'lâm u işâret eyleyesiz. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Fî-evâsıt-ı ZA sene (12)62.

[124/1]

Şerh 1: Merkûmûn bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiklerini nâtık vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 29 S sene (12)63.

Şerh 2: Aslda muharrer şerh buna dahi râci'dir.

Bir sûreti yine müşîr-i müşârun-ileyhe ve Uşak nâ'ibine [ ]

Avene-i merkûmeden ve cebel-i mezkûr sâkinlerinden Mehmed Hamîd ve Mehmed Sâlih ve Sâfi bin Ahmed nâm şahısların dahi Uşâk'a nefy zımnında. Aslı gibi.

[124/2]

Şerh 1: Merkûmûn bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiklerini nâtık vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 5 RA sene (12)63.

Şerh 2: Buna dahi râci'dir.

Bir sûreti yine müşîr-i müşârun-ileyhe ve Kudüs nâ'ibine [ ]

Avene-i merkûmeden ve cebel-i mezkûr sâkinlerinden Mahmûd bin Mehmed Sâlih bin Avâli ve Cibrin Kuloğlu şeyhi mesâlihü'l-karanın karındaşı Selâmî nâm şahısların dahi Kudüs'e nefy u iclâları bâbında. Kezâlik.

[124/3]

Şerh 1: Merkûmûn bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiklerini nâtık vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 5 RA sene (1)263.

Şerh 2: Buna dahi.

Bir sûreti yine müşîr-i müşârun-ileyhe ve Hama nâ'ibine [ ]

Avene-i merkûmeden ve cebel-i mezkûr sâkinlerinden Mehmed bin Karin ve İbrâhîm bin Mansur ve Cibrin Kuloğlu şeyh mesâlihü'l-karanın? karındaşı Abdulazîz nâm şahısların dahi Hama'ya nefy u tagrîbleri içün. Kezâlik.

[124/4]

Şerh 1: Merkûmûn bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiklerini nâtık vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 28 S sene (12)63.

Şerh 2: Buna dahi.

Bir sûreti yine müşîr-i müşârun-ileyhe ve Darköprü nâ'ibine [ ]

Avene-i merkûmeden ve cebel-i mezkûr sâkinlerinden Süleyman bin Şedid ve Muhammed bin İlyâsi ve meşâyihden Osman el-Lahm nâm şahısların dahi Darköprü'ye nefy u iclâlarıçün. Kezâlik.

[124/5]

Şerh 1: Merkûmûn bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiklerini nâtık vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 17 B sene (1)263.

Şerh 2: Buna dahi.

Bir sûreti yine müşîr-i müşârun-ileyhe ve Çal nâ'ibine [ ]

Avene-i merkûmeden ve cebel-i mezkûr sâkinlerinden Osman el-Lahm'ın oğlu Berivân ve Gazze'ye tâbi' beyt-i Cibrin ve Kuloğlu şeyhi mesâlihü'l-Kara vü Karah? Meşâyihinden Süveydî nâm şahısların dahi Çal kazâsına nefy u tagrîbleri zımnında. Kezâlik.

[124/6]

Şerh 1: Merkûmûn bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiklerini nâtık vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 5 RA sene (12)63.

Şerh 2: Buna dahi .

Bir sûreti yine müşîr-i müşârun-ileyhe ve Şumnu kazâsı nâ'ibine [ ]

Avene-i merkûmeden ve Cibrin karyesi sâkinlerinden Cibrin bin Yâsîn ve Süleyman bin Şem'î ve Ahmed Taran bin Mahmûd nâm şahısların dahi Şumnu kazâsına nefy u iclâları bâbında. Kezâlik.

[125/1]

Şerh 1: Müdîr-i merkûm bi'l-vusûl üç mâh müddet menfiyyen meks u ikâmet birle müddet-i mezkûre tekmîl olmaksızın hatve-i vâhide mahall-i ahâra hareketine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet olunacağını nâtık vârid olan şukka vü i'lâm mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 13 S sene (12)63.

Şerh 2: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî- evâsıt-ı Ş (12)63.

Ricâl-i devlet-i aliyyemden Kocaili sancağı muhassılı Mustafa *zîde uluvvuhû'ya* ve Bolu nâ'ibine hüküm ki:

Kaymas kazâsı müdîri Şâkir nâm kimesne mugâyir-i ta'lîmât-ı seniyyem beher hânenin hisse-i virgüsine ikişer guruş zamm u ilâve ederek üç bin guruş ahz eylediği hîn-i muhâkemede mukırr u mu'terif olmuş olduğundan meblağ-ı mezbûr bi'l-istirdâd ashâbına redd ü teslîm olunarak merkûm müdîrlik-i mezkûrdan azl u ihrâc olunmuş olduğu bâ-mazbata iş'âr u inhâ ve ol bâbda teşekküri hâvî ahâlî tarafından verilen mahzar dahi takdîm ü isrâ kılınmış ve bu makûle emvâl-i mürettebe-i? mîriyyeden fazla mugâyir-i nizâm-ı ahâlîye virgü tarhıyla ahz u tahsîl ederek izrâr-ı ibâd misillü hâlât-ı reddiyeye cür'et eden eşhâsın me'hûzâtı her ne ise ba'de't-tahkîk ashâbına redd olunarak kendüsinin derecesine göre azl u nefy ile te'dîb olunması kânûniyyetiyle emr-i fermân-ı ma'delet-ünvân-ı mülûkânem şeref-ta'alluk etmiş olan usûl-i iktizâsından olduğuna ve merkûmun me'hûzâtı olan meblağ-ı mezbûr bi'l-istirdâd ashâbına (redd) ü teslîm olunarak kendüsi dahi azl olunmuş ise de mugâyir-i ta'lîmât-ı seniyyem hareketi vukû'atına mebnî usûl-i mezkûre îcâbınca merkûmun üç mâh müddetle Bolu'ya nefy u iclâsı bâbında emr-i şerîfim sudûru Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i aliyyem ta'alluk eylemiş olmağın sen ki muhassıl-ı mûmâ-ileyhsin ve vusûl-i emr-i şerîfimde merkûmu nizâmı vechle kazâ be-kazâ Bolu'ya nefy u irsâle mübâderet ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde merkûmu ol tarafda üç mâh müddet menfiyyen meks u ikâmet itdirüb hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü Der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i'lâm u iş'âra müsâberet eyleyesiz. Şöyle bilesiz. Fî-evâil-i M sene (12)63.

[125/2]

Şerh 1: Afvıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî- evâsıt-ı Ş (12)63.

Şerh 2: Merkûmun mahall-i menfâsına irsâl olunduğunu nâtık Adana vâlîsi Hasan Hakkı Paşa hazretlerinin vârid olan şukkası me'âli bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 9 S sene (12)63.

Şerh 3: Bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiklerini nâtık vârid olan i'lâm u şukka mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 11 RA sene (1)263.

Hâlâ Adana vâlîsi vezîrim Hasan Hakkı Paşa *iclâluhû*'ya ve Lefkoşa nâ'ibine hüküm ki:

Adana eyâleti dâhilinde kâ'in Menemenci Aşîreti boybeyi bulunan Hacı Nâbî Bey'in aşîret-i merkûmeye tevzi'î lâzım gelen emvâl-i virgü ve sâ'ire üzerine tam ahirde elli yedi bin guruş zamm ederek tahsîl etmiş ve meblağ-ı mezbûrun istirdâdı istid'â olunmuş olduğuna mebnî mîr-i mûmâ-ileyhi mahallinde ma'rifet-i şer'le lede't-terâfu' ol mikdâr akçe zamm u ilâve eylediği ikrâr ve ba'zı husûsâta sarf etmiş olduğunu tezkâr eylemiş ise de meblağ-ı mezbûrdan kârin-i kabûl olan üç bin yüz guruşdan mâ'dâ elli üç bin dokuz yüz guruş bilâ-istîzân kendü nefsiçün olduğu tebeyyün ü tahakkuk ederek meblağ-ı mezbûr bi'l-istirdâd ashâbına teslîm olunarak mîr-i mûmâ-ileyhi hânesinde tevkîf kılındığı inhâ vü iş'âr olunmuş ve sibâk-ı iş'âra nazaran mîr-i mûmâ-ileyhin ol makûle mevâdd-ı zulmiyyeye ictisârı sâbit olarak meblağ-ı mezbûr bi'l-istirdâd ashâbına verilmiş olduğu anlaşılmış ve bu misillü az u çok irtikâbât-ı zulmiyyeleri tebeyyün eden me'mûrînin me'mûriyetden azl ve şahsına göre nefy u tagrîb ile icrâ-yı te'dîbleri kânûniyyete emr-i fermân-ı ma'delet-ünvân-ı şâhânem şeref-ta'alluk etmiş olan usûl-i iktizâsından bulunmuş olduğundan ber-mûcib-i kânûn merkûmun altı ay müddetle Kıbrıs cezîresine nefy u tagrîbi bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı husûsu Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle icrâsına irâde-i aliyyem ta'alluk eylemiş olmağla mîr-i merkûmun Kıbrıs cezîresine nefy u iclâsı fermânım olmağın imdi sen ki vâlî-i müşârun-ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfimde nizâmı vechle Kıbrıs cezîresine nefy u iclâya müsâra'at ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde merkûmu ol tarafda altı ay müddet menfiyyen meks u ikâmet itdirüb hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü Der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i'lâm u işaret eyleyesin. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Fî-evâil-i M sene (12)63.

[126/1]

Hâlâ Şam-ı Şerîf kâdîsi *zîdet fezâilehû*'ya hüküm ki:

Bundan akdem cünha-i vakı'alarına mebnî bâ-işâret-i şeyhü'l-islâmî sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince Şam-ı şerîf'e nefy u iclâ kılınmış olan Ma'arretü'n-Nû'mân kazâsı

müftîsi Mehmed ile oğlu Mehmed Emîn menfâlarında ve evlâd u ıyâlleri memleketinde sefîl ü ser-gerdân olduklarından merhameten afv u ıtlâkları taraflarından istid‘â olunmuş olduğundan bahisle afv u ıtlâklarına müsâ‘ade aliyyem bî-dirîğ ü erzân kılınmış hâlâ Arabistan Ordu-yı hümâyûnum müşîri düstûr vezîrim Mehmed Nâmık Paşa *iclâluhû* tarafından inhâ vü iltimâs olunub merkûmânın müddet-i nefyleri dokuz mâha resîde olarak karîn-i terbiye olmuş olacaklarından ber-mûcib-i afv u ıtlâkları bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbâta ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle merkûmânın afv u ıtlâkları bi’l-fi‘l Şeyhü’l-islâm ve Müfti’l-enâm olan İsmet Bey-zâde eâlim Ahmed Ârif Hikmet Bey *edâma’llâhû te‘âlâ fezâ’ilehû* tarafından dahi işâret kılınmış olduğundan işâretleri mûcebince merkûmânın menfâdan salıverilmeleri fermânım olmağın imdi sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfimde merkûmânın fî-mâ-ba‘d hîlâf-ı rızâ hareketde bulunmamaları şartıyla kayd-ı nefyden tahliye-i sebîlleri husûsuna mübâderet eyleyesin. Şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasın. Fî-evâil-i muharrem sene (12)63.

[126/2]

Şerh 1: Merkûmûn bi’l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiklerini nâtık vârid olan i‘lâm mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 14 S sene (1)263.

Şerh 2: Itlâklarıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî- evâhir-i RA (12)63.

E‘âzim-i ricâl-i devlet-i aliyyemden Dîvân-ı De‘âvi nâzırı Mustafa Mazlûm Bey *dâme uluvvuhû’ya* ve Midillü nâ’ibine hüküm ki:

Ebu’l-feth Sultân Mehmed Hân medâresesinden Ayak Kurşunlu medresesi sâkinlerinden Ahsahavî Süleyman ve Bulanıklı Abdulmü’mîn ve karındaşı Mehmed İzzet nâm kimesneler kendü hallerinde ırz u edebleriyle meşgûl olmayub hilâf-ı rızâ-yı şahânem alât-ı harble ba‘zı kesânı darb u cerh misillü harekât-ı reddiyeye ictisâr etmekde olduklarından merkûmlar ahz ve bâb-ı zabtiyyede habs kılınmış ve bu makûle talebe-i ulûme gayr-ı lâyık hilâf-ı rızâ-yı bârî bulunanların icrâ-yı te’dîbleri ve terbiyeleri lâzımeden olmuş olduğundan merkûmların li-eclî’t-te’dîb Midillü cezîresine nefy u tagrîb olunmaları bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı husûsu bi’l-fi‘l Şeyhü’l-islâm ve Müfti’l-enâm olan İsmet Bey-zâde eâlim Ahmed Ârif Hikmet Bey *edâma’llâhû te‘âlâ fezâ’ilehû* tarafından işâret olunmuş olmağla işâretleri mûcebince

merkûmların li-eclî't-te'dîb Midillü cezîresine nefy u tagrîbleri fermânım olmağın imdi sen ki nâzır-ı müşârun-ileyhsin merkûmları ahz u nizâmı vechle Midillü cezîresine nefy u irsâle sarf u rü'yet ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vusûllerinde merkûmları ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâklarından hatve-i vâhide ve mahall-i âhara hareketlerine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûllerini der-bar-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i'lâm u işâret eyleyesiz. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Fî-evâil-i M sene (12)63.

[126/3]

Mesûrî nâ'ibine hüküm ki:

Talebe-i ulûmdan ve Dersa'âdet'imde Molla Gürânî Medresesi sâkinlerinden olub mukaddemce bâ-işâret-i şeyhü'l-islâmî Mesûrî'ye nefy u iclâ olunmuş olan Evliyâ Mehmed nâm kimesne menfâsında sefîl ü ser-gerdân ve harekât-ı sâyikasına nâdim ü pişmân olduğundan bahisle merhameten afv u ıtlâkı husûsu merkûm bâ-arz-ı hâl niyâz u istirhâm eylemiş ve ber-vech-i istid'â merkûmun afv u ıtlâkı bâbında emr-i şerîfim ısdârı bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müfti'l-enâm olan İsmet Bey-zâde eâlim Ahmed Ârif Hikmet Bey *edâma'llâhû te'âlâ fezâ'ilehû* tarafından işâret kılınmış olmağla işâretleri mûcebince merkûmun afv u ıtlâkı fermânım olmağın imdi sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin keyfiyyet ma'lûmun oldukda merkûmun fî-mâ-ba'd hilâf-ı rızâ hereketde bulunmamak üzre kayd-ı nefyden tahliye-i sebîline mübâderet eylesin. Fî-evâhir-i M sene (12)63.

[127/1]

Mülhakâtıyla Aydın vâlîsi vezirim Sa'dullah Paşa *iclâluhû*'ya ve Istabl-ı âmirem müdîrliği pâyelülerinden Menteşe sancağı muhassılı Osman *zîde uluvvuhû'ya* ve Muğla kazâsı nâ'ib ve müftîsi *zîde ilmûhumâ'*ya ve a'zâ-yı meclis-i memleket *zîde kadruhûm*'a hüküm ki:

Menteşe sancağında kâ'in Serlabus? kazâsına tâbi' ve Yermil karyesi ahâlisinden Kömürcü oğlu Veli'nin maktûle-i müteveffiyye olan ve kerîmesi Hadice nâm bikr-i bâliğenin keyfiyyet-i katline dâ'ir makâm-ı celîl-i vekâlet-i mutlakam cânibinden tastîr kılınan isti'lâmına … cevâben bu def'a vârid olan i'lâm-ı şer'î ve mazbata me'âllerinde müteveffiyye-i mezbûrenin verâseti pederi merkûm Veli ile vâlidesi Fatma'ya inhisârı

ba‘de’t-tahakkuku’ş-şer‘î vârisân-ı merkûmân maktûle-i mezbûrenin kâtili olan kazâ-i mezkûr sâkinlerinden Gülaş oğlu Mehmed bin Süleyman ile meclis-i şer‘î şerîfde hin-i terâfu‘larında merkûm Mehmed vârisân-ı merkûmânın menziline gelüb mezbûre Hadice’yi fuzûlî kaldırmak murâd eyleyüb mezbûre nefsini tahlîs içün pencereden kendüyi aşağı ilkâ eyledikde merkûm Mehmed verâsından iddirtüb yedinde bulunan bıçak ile bi-gayr-i hakkın amden cerh ü katl ederek müte’essiren vefât etmiş olduğundan bahisle mûcib-i şer‘îsini lede’d-da‘vâ ve’l-istintâk merkûm Mehmed cevâbında müdde‘iyân-ı merkûmân kerîmeleri mezbûre Hadice’yi kendüye verecek olub ba‘de vermekden imtinâ‘ eylediklerine binâ’en ber-minvâl-i muharrer bi-gayr-i hakkın amden cerh ü katl eylediğini bi’d-def‘ât tav‘an ikrâr u i‘tirâf etmekle mûcebince merkûm Mehmed’e müdde‘iyân-ı mezbûrân huzûrlarında şer‘an kısas lâzım geldiği ifâde vü inhâ ve cânib-i fetvâhâneden dahi me’âl-i i‘lâm-ı muvâfık-ı şer‘-i şerîf olmağla bu sûretde maktûle-i mezbûrenin vârisleri kâtil-i merkûmu afv etmedikleri takdîrde huzûrlarında ber-nehc-i şer‘î kısas olunmak lâzım geldiği zahr-ı i‘lâm-ı mezkûre tahrîr ü imlâ olunmuş olmağla keyfiyyetin cânib-i celîlü’l-menâkıbi’l-mülûkânemden lede’l-istizân bundan böyle kâtil-i merkûmu vârisân-ı merkûmân afv etmedikleri hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısas ve vârisân-ı merkûmân ve yâhûd birisi kâtil-i merkûmu kısasdan afv ve yâhûd sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından ve kânûnen tertîb-i mücâzâtı lâzım geleceğinden îcâb-ı şer‘îsinin icrâsıyla keyfiyyetin bâ-i‘lâm u mazbata bu tarafa iş‘arı bâbında iktizâ eden emr-i şerîfimin ısdârı husûsu Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve husûs-ı mezbûr taraf-ı eşref-i şâhâneme arz ile lede’l-istizân ber-minvâl-i muharrer icrâ-yı iktizâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı pâdişâhânem sünûh u sudûr olmuş olmağın siz ki vâlî-i müşârun-ileyh ve muhassıl ve nâ’ib ve müftî ve sâ’ir mûmâ-ileyhümâsız vusûl-i emr-i şerîfimde ber-vech-i meşrûh bundan böyle dahi vârisân-ı merkûmân ve yâhûd birisi kâtil-i merkûmu kısasdan afv etmedikleri hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısasına ibtidâr ve afv idüb veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından ve mücâzât-ı kânûniyyesi tertîb kılınacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsıyla keyfiyyetin bâ-i‘lâm u mazbata bu tarafa inhâ vü iş‘âr olunması husûsuna mübâderetle icrâ-yı ahkâm-ı münîf-i şerî‘at-ı garrâya dikkat eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmağla mazmûn-ı münîfinin infâz u icrâsına i‘tinâ ve müsâberet eyleyesiz. Fî-evâhir-i M sene (12)63.

[127/2]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı celâdet-ünvân kâtil-i merkûm maktûl-i merkûmun veresesi huzûrunda icrâ-yı kısasına ibtidâr olunduğunu nâtık vârid olan i‘lâm u mazmûnu me’âlleri bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-2 M Sene (12)64.

Bir sûreti Edirne müşîri vezîrim Mehmed Tâhir Paşa *iclâluhû’*ya ve Edirne kâdîsi *zîdet fezâ’iluhû’ya* ve a‘zâ-yı meclis ve vücûh-ı memleket *zîde kadruhûm*’a [ ]

Sultanyeri kazâsına tâbi‘ Dere karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem ve mecrûhen ve müte’essiren fevt olmuş olan Mustafa bin Veli Süleyman nâm Kıbtî’nin verâseti zevce-i metrûkesi İsmihân bint-i Mennan nâm hatun ile sulbî kebîr oğulları Sekir ve Halîl ve sagîr oğulları Mehmed ve Halîl ve Hasan ve sagîre kızı Elif’e inhisârı tahakkukdan sonra sigâr-ı mezbûrenin tesviye-i umûrlarına kable’ş-şer‘den mensûbe-i vasiyyeleri anaları zevce-i mezbûre İsmihân asâleten ve vesâye-i meclis-i şer‘-i münîrde maktûl-i mezbûrun kebîr oğulları merkûmân Şükrü ve Halîl nâm kimesneler ile berâber maktûl-i merkûmun kâtili olmak üzre ihzâr olunan Çirmen kazâsına tâbi‘ Adacallı karyesi sâkinlerinden Çakır Şükrü bin Halîl nâm Kıbtî ile hîn-i terâfu‘larında merkûm Şükrü maktûl-i merkûmu tüfenk kurşunuyla bi-gayr-i hakkın amden darb u cerh idüb eser-i cerh-i mezkûrdan müte’essiren fevt olduğunu bi’t-tav‘ ve’r-rızâ ikrâr u i‘tirâf eylemiş ve verese-i mezbûre dahi kâtil-i merkûmun icrâ-yı kısasını iddi‘â vü ısrâr etmiş olduğundan icrâ-yı kısasına hükm-i şer‘î lâhik olmuş olduğu bâ-i‘lâm u mazbata iş‘âr u inhâ ve cânib-i fetvâhâneden dahi me‘âl-i i‘lâm muvâfık-ı şer‘-i şerîf olduğundan maktûl-i merkûmun ahad veresesi afv etmedikleri takdirde kâtil-i merkûm ber-nehc-i şer‘î huzûrlarında kısas olunmak lâzım geldiği zahr-ı i‘lâm-ı mezkûre tahrîr ü imlâ kılınmış olmağla keyfiyyet cânîb-i celîli’l-menâkıb-ı mülûkânemden lede’l- istîzân bundan böyle kâtil-i merkûmu verese-i mezbûre afv etmedikleri hâlde ber-mûcib-i kayd-ı fetvâhâne kâtil-i merkûmun verese-i mezbûre huzûrlarında icrâ-yı kısas ve verese-i mezbûre cümleten ve yâhûd içlerinden biri kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder ve yâhûd sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından ve kânûnen tertîb-i mücâzâtı lâzım geleceğinden iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsıyla keyfiyyetin bâ-i‘lâm u mazbata bu tarafa iş‘ârı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı husûsu Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş olduğu beyânıyla. Aslına tatbiken. Fî-evâhir-i M sene (12)63.

[128/1]

Mülhakâtıyla Bosna vâlîsi vezîrim Halîl Kâmilî Paşa *iclâluhû*'ya ve Bosna Pervedi? nâ'ibine ve vücûh-ı memleket *zîde kadruhûm*'a hüküm ki:

Bundan akdem Bosna'da vuku' bulan katl-i mâddelerine dâ'ir isti'lâmı hâvî makâm-ı celîl-i vekâlet-i mutlakam cânibinden tastîr kılınan tahrîrâta cevâben bu def'a tarafından vârid olan tahrîrât ile melfûf-ı i'lâm-ı şer'î me'âllerinde İnhisâr kazâsına muzâfa Vakf-ı zîr kasabası sâkinlerinden iken bundan akdem katîlen vefât eden İsmâîl bin Abdullah'ın verese-i münhâsırasından zevce-i metrûkesi Hanife ile sulbî kebîr oğlu Osman bi'l-asâle ve sûlbiye sagîre kızları Hanife ve Ayşe ve Fatma ve Hadice taraflarından ve zevce-i mezbûre Hanife bi'l-vesâya Meclis-i şer'-i şerîfe ihzâr olunan Hayreddin ve Mehmed Sa'id ve Behram ve Zekeriyya ve Hüseyin ve Süleyman ve Abdullatif nâm yedi nefer eşhâs ile hîn-i terâfu'larında eşhâs-ı merkûme katl-i nüfûs ve gasb-ı emvâl ile me'lûf serseri ve eşkiyâ mâkûlesinden olarak şerîr câme? ile kasaba-i mezkûreye vürûdlarında tezkeresi oldukları cihetle merkûm İsmâîl mu'ahharan kendülerini mecâlis-i şer'e da'vet itdüğinde adem-i itâ'at ve silâh endahtına cür'et etmiş olmalarıyla içlerinden merkûm Hayreddin'in amden atdığı kurşun isâbet ederek merkûm müte'essiren vefât eylediğinden bahisle mûcib-i şer'îsi lede'd-da'vâ merkûm dahi cevâbında refîkleriyle müteveffâ-yı merkûme silâh endahtını ve merkûmun müte'essiren vefâtını ikrâr idüb fakat kendüsinin atdığı kurşunun isabetinden fevt olduğunu inkâr etmiş ise de müdde'î-i merkûmlar iki nefer şâhid-i âdil ikâmesiyle isbât-ı müdde'â ederek kısas taleb olunmakda idüğü inhâ vü iş'âr ve cânib-i fetvâhâneden dahi me'âl-i i'lâm-ı muvâfık-ı şer'-i şerîf olmağla bu sûretde maktûl-i mezbûrun veresesi afv etmedikleri hâlde kâtil-i merkûm ber-nehc-i şer'î huzûrlarında kısas olunmak lâzım geleceği zahr-ı i'lâm-ı mezkûre tahrîr ü izbâr olunmuş olub maktûl-i merkûmu eşkiyâ-yı merkûme içinde merkûm Hayreddin'in katl etmiş olduğu sâbit olarak verese-i merkûme icrâ-yı kısas taleb etmekde bulunduklarından eşhâs-ı merkûmeden diğerleri kuttâ'-i tarîk gürûhundan olduklarından nizâmen icrâ-yı mücâzâtları lâzım gelmiş olmağla keyfiyyet cânîb-i celîli'l-menâkıb-ı mülûkânemden lede'l- istîzân ber-mûcib-i kayd-ı fetvâhâne kısasdan afv etmedikleri hâlde huzûr-ı veresede merkûm Hayreddin'in icrâ-yı kısası ve verese-i merkûme cümleten ve yâhûd içlerinden biri kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele-i diğerleri hakkında diyete münkalib olacağından ve yine kânûnen tertîb-i mücâzâtı îcâb edeceğinden iktizâ-yı şer'îsinin icrâsıyla

keyfiyyetin bâ-i‘lâm u tahrîrât bu tarafa iş‘ârı bâbında iktizâ eden emr-i şerîfimin ısdârı ve diğerleriçün dahi tahrîrât-ı tastîri husûsu Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve husûsu mezbûr taraf-ı eşref-i şâhâneme arz ile lede’l-istizân ber-minvâl-i muharrer icrâ-yı iktizâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı pâdişâhânem sünûh u sudûr ederek muktezâ-yı münîfi üzre îcâb-ı icrâ kılınmış olmağın siz ki vâlî-i müşârun-ileyh ve nâ’ib ve sâ’ir mûmâ-ileyhümâsız vusûl-i emr-i şerîfimde ber-vech-i meşrûh bundan böyle dahi verese-i mezbûre cümleten ve yâhûd içlerinden birisi kâtil-i merkûmu kısasdan afv etmedikleri hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısasına ibtidâr ve afv idüb veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve verese-i sâ’ire haklarında mes’ele-i diyete münkalib olacağından ve kânûnen icrâ-yı îcâbı lâzım geleceğinden îcâb-ı şer‘îsinin icrâsıyla keyfiyyetin bâ-i‘lâm u tahrîrât bu tarafa inhâ vü iş‘âr olunması husûsuna mübâderetle icrâ-yı ahkâm-ı münîfe-i şerî‘at-ı garrâya dikkat eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmağla mazmûn-ı münîfinin infâz u icrâsına i‘tinâ ve bezl-i makderet eyleyesiz. Fî-evâhir-i M sene (12)63.

[128/2]

Şerh 1: Merkûm bi’l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i‘lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 15 RA sene (12)63.

Şerh 2: Niş’e tahvîl-i menfâsıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî Evâil-i M?sene (1)264.

Zabtiyye müşîri vezîrim Hâfız Paşa *iclâluhû*’ya ve Edirne mollasına hüküm ki:

Halilürrahman kazâsı sâkinlerinden olub hilâf-ı rızâ-yı şahânem harekât-ı bâgîyâneye ictisârı sebebiyle bi’l-cümle avenesiyle ahz u girift olunarak Der-sa‘âdet’ime celb ile geçende muktezâ-yı irâde-i seniyye-i mülûkânem üzre Vidin’e nefy u tagrîb olmuş olan Şeyh Mehmed nâm şakînin rüfekâsından olub bu def‘a ahz u girift ile kezâlik Der-sa‘âdetim’e irsâl u i‘zâm kılınmış olan Emin nâm şahıs katl-i nüfûs ve gasb-ı emvâl misillü harekâta ibtidâr etmekte olduğundan ve kendüsinin bundan böyle orada bekâsı câ’iz olmayacağından bir mahalle nefy u tagrîb olunması ahâlî tarafından bâ-mahzar niyâz u istirhâm olduğu inhâ vü iş‘âr olunmuş siyâk-ı iş‘âra nazaran merkûm uygunsuz makûlesinden bulunmuş olduğundan merkûmun dahi bilâ-müddet Edirne’ye nefy u iclâ olunması bi’t-tensîb ol bâbda lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı husûsu Meclis-i Vâlâ-yı

Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ kılınmış ve ol vechle icrâsına irâde-i aliyyem müte'allik olmuş olmağla mûcebince merkûmun dahi bilâ-müddet Edirne'ye nefy u tagrîb olunması fermânım olmağın imdi sen ki müşîr-i müşârun-ileyhsin keyfiyyet ma'lûmun oldukda merkûmu nizami vechle kazâ be-kazâ Edirne'ye nefy u irsâle sarf u rü'yet ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü Der-bâr-ı şevket-karârıma i'lâm u iş'âra mübâderet eyleyesiz. Fî-evâil-i S sene (12)63.

[129/1]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı adâlet-ünvân kâtil-i merkûm verese-i maktûl-i merkûm hâzır oldukları hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısasına ibtidâr kılındığını nâtık vârid olan i'lâm u mazbata me'âlleri bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-3 C Sene (12)63.

Edirne eyâleti müşîri vezîrim Mehmed Tâhir Paşa *iclâluhû'*ya ve Edirne Kâdîsi *zîdet fezâ'iluhû'ya* ve a'zâ-yı meclis-i memleket *zîde kadruhûm*'a hüküm ki:

Zağra-i Atik kazâsı sâkinlerinden olub bundan akdem mecrûhen fevt olan Hasan bin Mahmud nâm Kıbtî'nin verese-i münhâsırasından zevce-i metrûkesi Fatma kendü tarafından asâleten ve sulbî sagîr oğulları Mahmûd ve Hasan taraflarından vesâyeten ve vâlidesi Zeliha dahi kezâlik asâleten Meclis-i şer'-i şerîfde maktûl-i merkûmun kâtili olmak üzre ihzâr olunan köse Mehmed bin Mustafa nâm Kıbtî müvâcehesinde merkûm Mehmed maktûl-i mezbûru kebîr temûr balta ile bi-gayr-i hakkın amden darb u cerh ederek müte'essiren fevt olduğundan mûcibi olan kısasın icrâsı lede'd-da'vâ kâtil-i merkûm dahi mâdde-i katli külliyen inkâr etmiş ise de müdde'î-i mezbûreler ber-vech-i muharrer müdde'âlarını makbûlü'ş-şehâde ve ma'lûmü'l-esâmî kesân şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î isbât etmeleriyle kâtil-i merkûm Mehmed'in müdde'î-i mezbûreler huzûrlarında kısasa hükm olunduğu ifâde vü inhâ ve cânib-i fetvâhâneden dahi me'âl-i i'lâma nazaran kâtil-i merkûm maktûl-i mezbûru mûcib-i kısas olan katl ile katl eylemiş olduğu beyyine ile sâbit olmağla bu sûretde maktûl-i mezbûrun ahad veresesi afv etmediği takdirde ber-nehc-i şer'î huzûrlarında kısas olunmak lâzım geldiği zahr-ı i'lâma tahrîr kılınmış ve keyfiyyet cânib-i celîlü'l-menâkıb-ı mülûkânemden lede'l-istîzân müddeî-i mezbûreler bundan böyle kâtil-i merkûmu afv etmedikleri hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısas ve yâhûd içlerinden birisi kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder

veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt mesele-i diyete münkalib olacağından tertîb-i mücâzâtı dahi îcâb edeceğinden iktizâ-yı şer‘îsi bi’l-icrâ ve merkûm mahbesde tevkîf olunarak keyfiyyetin bâ-i‘lâm mazbata bu tarafa iş‘ârı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı husûsu Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve keyfiyyet taraf-ı eşref-i şâhâneme arz ile lede’l-istizân ber-minvâl-i muharrer icrâ-yı iktizâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı şehriyârânem-i mehâbet-rîz sünûh u sudûr olmuş olmağla mantûk-ı münîfi üzre müdde‘î-i mezbûreler bundan böyle kâtil-i merkûmu afv etmedikleri hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısas ve yâhûd içlerinden birisi kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsıyla kânûnen mücâzâtı icrâ olunmak üzre merkûm mahbesde tevkîf olunarak keyfiyyetin bâ-i‘lâm u mazbata bu tarafa iş‘âr olunması irâde-i seniyyem muktezâsından idüğü sen ki müşîr-i müşârun-ileyh ve mevlânâ ve sâ’ir mûmâ-ileyhümâsız ma‘lûmunuz oldukda ber-vech-i muharrer icrâ-yı ahkâm-ı şerî‘at-ı garrâya müsâberet ve alâ-kile’t-takdîreyn keyfiyyetin bâ-i‘lâm u mazbata Der-sa‘âdet’ime inhâ vü iş‘ârına mübâderet eyleyesiz. Fî-evâil-i S sene (12)63.

[129/2]

Şerh 1: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî- evâhir-i C sene (12)63.

Hâlâ Harpurut vâlîsi vezîrim Ali Paşa *iclâluhû’ya* ve Arabkir kazâsı nâ’ibine hüküm ki:

Harpurut eyâleti dâhîlinde vâki‘ Siverek kazâsı nâ’ibi Mehmed Sa‘îd ile kazâ-i mezbûr müftîsi es-Seyyid Mehmed Sâdık’ın hilâf-ı rızâ-yı şâhânem harekât-ı nâ-revâya ictisâr etmekde oldukları bi’l-istihbâr tahkîk kılınmış ve bu makûlelerin icrâ-yı te’dîbleri lâzımeden bulunmuş olmakdan nâşî merkûm Mehmed Sa‘îd’in Arabkir kazâsına ve müftî-i merkûm Mehmed Sâdık’ın dahi Eğin kazâsına nefy u iclâları bâbında lâzım gelen emr-i şerîfim ısdârı husûsu bi’l-fi‘l Şeyhü’l-islâm ve Müfti’l-enâm olan İsmet Bey-zâde mevlânâ Ahmed Ârif Hikmet *edâma’llâhû te‘âlâ fezâ’ilehû* işâret etmeleriyle işâretleri mûcebince müftî-i merkûm içün diğer emr-i şerîfim tasdîr kılınmış olmağla nâ’ib-i merkûm Mehmed Sa‘îd’in dahi Arabkir kazâsına nefy u iclâsı fermânım olmağın imdi sen ki vâlî-i müşârun-ileyhsin nizâmı vechle merkûm Mehmed Sa‘îd’in dahi Arabkir kazâsına nefy u irsâle sarf u rü’yet ve sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından hatve-i

vâhide ve mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü der-bar-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme tahrîr u iş'âra mübâderet eyleyesiz. Fî-evâsıt-ı S sene (12)63.

[129/3]

Şerh 1: Bunun dahi.

Bir sûreti yine vâlî-i müşârun-ileyh ve Eğin kazâsı nâ'ibine [ ]

Kazâ-i mezbûr müftîsi merkûm es-Seyyid Mehmed Sadık'ın dahi ber-vech-i meşrûh Eğin kazâsına nefy u iclâsı bâbında. Aslı gibi.

[130/1]

Şerh 1: Derûn-i emr-i âlîde isimleri muharrer yigirmi altı nefer eşhâsın iki neferi hasta olarak rükûb u nüzûle iktidârları olmadığından mu'ahharan sıhhat?olduklarında irsâl olunmak üzre Erzurûm mahbesine sened-i bâ-tevkîf küsur yigirmi dört neferi me'mûr-ı mu'temede terfîkân irsâl ve bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan şukka vü i'lâm mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-18 CA sene (12)63.

Şerh 2: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî- evâil-i Ş sene (12)63.

Mülhakâtıyla Erzurum vâlîsi vezîrim el-Hâc Ahmed İzzet Paşa *iclâluhû'*ya ve Samsun nâ'ibine hüküm ki:

Mukaddemce Erzûrum'da vuku' bulan hâdise-i fecî'adan dolayı müttehim bulunan eşhâsın muktezâ-yı irâde-i seniyyem üzre ma'rifet-i şer'î vü meclis ile muhâkemeleri bi'l-icra derece-i cünha ve esâmî vü sâkînelerini mübeyyin vârid olan mazbata ve defter ü evrâk-ı sâ'ire Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'me lede'l-havâle eşhâs-ı merkûmeden Erzurûm'da Murad Paşa mahallesi sâkinlerinden Baltacı Erhekili? Mehmed bin Ahmed ve Emir Osman mahallesi sâkinlerinden ve dikici esnâfından Ahıskalı Mevlüd? bin Mûsa ve Darağaç mahallesi sâkinlerinden seyis Ahmed bin Mehmed kâtil hükmünde ve Hasan-ı Basrî mahallesi sâkinlerinden Hamal kör Dimo? ve Murad Paşa mahallesi sâkinlerinden iç meydanda Attar Molla Yahya'nın oğlu Mustafa ve Yenikapu mahallesi sâkinlerinden askerîden mahrec Göçbeg? oğlu hakkâk Ahmed ve

Hasan-ı Basri mahallesi sâkinlerinden debbağlar şeyhi Hacı Kurban'ın? küçük kârındaşı Mehmed ve Murad Paşa mahallesi sâkinlerinden Yahya oğlu çiftçi Memo Mumcu Ulyâ mahallesi sâkinlerinden Arapkirli Çarşu seyasbanı? Memiş ve yine Murad Paşa mahallesi sâkinlerinden samancı nalçacı oğlu İbrâhim Erzincan kapusu çarşısında kahveci Burhan ve yine Murad Paşa mahallesi sâkinlerinden kahveci tabi'i İsmâîl veled-i Halil ve Darağaç mahallesi sâkinlerinden İbrâhim bin Hüseyin ve Habîb Efendi mahallesi sâkinlerinden hakkak topal Osman bin Ahmed ve Erzincan Kapusunda baltacı köse Ömer bin Osman ve yine Murad Paşa mahallesi sâkinlerinden Karslı kaltakcı Gıyâseddin bin Salih ve Mumcu-ı süfelâ mahallesi sâkinlerinden Ahıskalı Halil bin Dursun ve Hasan-ı Basrî mahallesi sâkinlerinden Bitlisli bakkal Abbas bin Osman ve Gürcü kapusunda Ahıskalı bakkal Şeyh Ali bin Lütfullah ve Gez mahallesi sâkinlerinden ve debbağ esnâfından Yahya bin Mustafa ve mahallebaşı sâkinlerinden Yemenici Hüseyin oğlu Derviş ve Lala Paşa mahallesi sâkinlerinden Hacı Şerîf oğlu berber Ali ve Yoncalık-ı Ulya mahallesi sâkinlerinden Lice meydanında kahveci köse Mahmud yine Hasan-ı Basrî mahallesi sâkinlerinden çarıkçı Memiş'in oğlu Burhan ve yine mahalle-i mezbûre sâkinlerinden Bitlisli Bakkal Ali bin Abdurrahman ve Sığırcık mahallesi sâkinlerinden musyab? Mustafa ve zâbit-i ma'lûmun teyzesi oğlu Mahmud ve yine Murad Paşa mahallesi sâkinlerinden ve yerlü topcularından kahveci tâbi'i Bursalı oğlu İbrâhim bin Mustafa ve Gez mahallesi sâkinlerinden Hacı İbrâhim oğlu Mustafa nâm şahıslar dahi tahrîk ü ifsâda cür'etleri cihetiyle erbâb-ı fenâ vü fesâddan bulundukları ve Mumcu-ı Süfelâ mahallesi sâkinlerinden Gürcü kapusunda kasab Saraczâde Mehmed'in oğlu kasab Mustafa ve Dere mahallesi sâkinlerinden Ta'libend? oğlu kasab Osman ve Köse Ömer mahallesi sâkinlerinden berber Ömer bin Ârif ve Gürcü kapusunda Çiftlik meydanında Tırhalalı bakkal Hasan bin İsmâîl Murad Paşa mahallesi sâkinlerinden Lice meydanında küçük oğlunun …attar Mustafa bin Rüstem ve Kırk Çeşme mahallesinde sâkin Ahıskalı Hayreddin Mustafa ve Lala Paşa mahallesi sâkinlerinden Ahıskalı hakkak Abdullah bin Sabit Hasan-ı Basrî mahallesi sâkinlerinden Kürd Maho bin Mirza ve Kavak mahallesi sâkinlerinden ve tımarlulardan Abdurrahman oğlu Ahmed nâm kimesnelerin dahi teşhir-i silâha ibtidâr etmiş oldukları tebeyyün ü tahakkut eylemiş olub eşhâs-ı merkûme ibtida'-i keyfiyyeti vâlî-i memleket tarafına ifâde etmişler ise de icrâsına intizâran şöylece durmaları lâzım gelür iken cânib-i hükümetten olacak icrââta bakmayarak ol vechle hod be hod …hücûma tasaddîleri kendü te'dîblerini da'vet etmiş olduğundan kâtil hükmünde bulunmuş olan sâlifü'z-zikr

üç nefer hakkında mes'ele-i şer'îsi lede's-su'âl eğerçi eşhâs-ı merkûme teşhîr-i âlet-ı câriha sebebiyle katl-i töhmetiyle ithâm olunmuş ise de şer'an sübût derecesine vâsıl bulunmağla mûcibi olan kısas u diyetten şer'an nesne lâzım gelmediği beyân u iş'âr olmasıyla eşhâs-ı merkûmenin nizâmen ve kânûnen icrâ-yı te'dîbleri lâzım gelmiş olduğundan zikr olunan üç neferin icrâ-yı mücâzâtları zımnında Der-sa'âdet'e gönderilmiş ve teşhîr-i silâh ibtidârları ihbâr olunan mezkûrü'l- esâmî neferin dahi cünhaları hafifce görünerek müddet-i mahbûsiyetleri dahi haylice vakit olduğuna ve bunların mahallinde birâz müddet daha habsleriyle tahliye-i sebîlleri derece-i i'tibarla mukaddemen bulunduğuna mebnî merkûmların dahi üç ay daha mahbesde tevkîfiyle hakkında sebîllerinin tahliyesi ve tahrîk ü ifsâda cür'etleri tebeyyün eden mezkûrü'l-esâmi yigirmi altı nefer eşhâsın dahi emr-i şerîfim vusûlünden i'tibâren bir sene müddetle li-ecli't-te'dîb Samsun cânibine nefy u iclâları Meclis-i Vâlâ ve umûmîde tezekkür ü tasvîb kılınmış ve keyfiyyet taraf-ı eşref-i şâhâneme arz ile lede'l-istizân ber-minvâl-i muharrer icrâ-yı iktizâları husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı pâdişâhânem-i mehâbet-rîz sünûh u sudûr eylemiş ve muktezâ-yı münîfi üzre eşhâs-ı sâ'ire içün tahrîrât-ı lâzıme gönderilmiş olmağla sen ki vâlî-i müşârun-ileyhsin ifsâd u tahrike cür'et eden sâlifü'z-zikr yigirmi altı nefer eşhâsın dahi iş bu emr-i şerîfim vusûlünden i'tibâren bir sene müddetle ve nizâmı vechle kazâ be-kazâ Samsun cânibine nefy u irsâllerine sarf u rü'yet ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vusûllerinde merkûmânı târih-i mezkûrdan i'tibâren bir sene müddet ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb hatve-i vâhide ve mahall-i âhara hareketlerine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusullerini der-bar-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i'lâm u iş'âra mübâderet eyleyesiz. Fî-evâsıt-ı S sene (12)63.

[130/2]

Bursa mollasına hüküm ki:

Bundan akdem menfâları Bursa'ya tahvîl kılınmış olan ağnam sipâhilerinden Mehmed Paşa ve Hüseyin nâm kimesnelerin afv u ıtlâkları husûsu bu def'a bâ-arz-ı hâl istid'â vü niyâz olunub ve merkûmânın müddet-i teb'îdleri hayli vakit olmuş ve kendüleri dahi aceze-i ba'isden bulunmuş oldukları cihetle merhameten afv u ıtlâklarına müsâ'ade-i seniyye-i mülûkânem erzânıyla ıyâl u evlâdlarının da'vât-ı hayriyyeleri isticvâb kılınması husûsu bu def'a taraf-ı eşref-i şehriyârâneme lede'l-arz ol bâbda emr-i

hümâyûn-ı şevket-makrûn-ı pâdişâhâneme merhamet-rîz-i sünûh u sudûr olmağla sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin merkûmânın afv u ıtlâklarıyla menfâdan salıverilmelerine müsâ'ade-i seniyye-i şâhânem erzân kılındığı ma'lûmun oldukda mugâyir-i rızâ harekâtda bulunmamak ve ıyâl u evlâdlarıyla da'vât-ı hayriyye-i şâhâneme muvâzebet eylemek üzre kayd-ı nefyden tahliye-i sebîllerine mübâderet eyleyesin. şöyle bilesin. Fî-evâhir-i S sene (12)63.

[131/1]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı adâlet-ünvân kâtilân-ı merkûmândan merkûm Mehmed'in ber-mûcib-i kânun-nâme-i cezâ bir buçuk sene müddetle pranga-bend olarak hidemât-ı süfliyyede istihdâm olunacağı ve merkûm Hakir'in verese-i merkûmûn huzûrlarında icrâ-yı kısasına ibtidâr olunduğunu nâtık vârid olan i'lâm u şukka mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-3 CA sene (12)63.

Hâlâ bi'l-istiklâl mülhakâtıyla Bağdad vâlîsi vezîrim Mehmed Necîb Paşa *iclâluhû'*ya ve Bağdad kâdîsi *zîdet fezâilehû'*ya ve vücûh-ı memleket *zîde kadruhûm'*a hüküm ki:

Bağdad eyâleti dâhilinde kâ'in Zengibar kazâsı ahâlîsinden olub Şehribân karyesinde müsafereten sâkin iken bundan akdem kâtilen fevt olan Hüseyin'in keyfiyyet-i katline dâ'ir vâki' olan isti'lâma cevaben bu def'a tevârüd eden tahrirâtınla i'lâm-ı şer'î me'âllerinde maktûl-i merkûmun verese-i münhasırası olan zevce-i metrûkesi Zehra ve Fatma ile li-ebeveyn er karındaşları Mustafa ve Ali bi'l-asâle meclis-i şer'-i şerîfde maktûl-i merkûmun kâtilleri bulunan Yâcelan aşîretinden karye-i mezbûrede sâkin Mehmed ve Hakir bin Sakir nâm şahıslar ile hîn-i terâfu'larında merkûmândan Mehmed müteveffâ-yı merkûmu bi-gayr-i hakkın amden arkasından darb u cerh etmiş ve Hakir dahi büyük tokmak ile başına urmuş ise de merkûm Mehmed'in hançer ile darbı …olub merkûm Hakir'in tokmak ile urmakdan müte'essiren vefât etmiş olduğu beyyine ikamesiyle bi'l-isbât kâtil-i merkûmun icrâ-yı kısası taleb ü da'vâ eylemiş olmalarına mebnî ol vechle kâtil-i merkûm hakkında şer'an kısası lâzım geldiği ifâde ve cânib-i fetvâhâneden dahi mazmûn-ı i'lâm muvâfik-ı şer'î şerîf olmağla bu sûretde maktûl-i mezbûrun ahad veresesi afv etmedikleri takdirde kâtil-i merkûm ber-nehc-i şer'î huzûrlarında kısas olunmak lâzım geldiği zahr-ı i'lâm-ı mezkûre tahrîr ü i'lâm kılınmış ve keyfiyyet cânîb-i celîli'l-menâkıb-ı mülûkânemden lede'l-istîzân kâtil-i merkûm Hakir'in fetvâhâne kaydı mûcebince verese huzûrlarında icrâ-yı kısas ve verese-i

merkûme cümleten ve yâhûd içlerinden biri kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağından ve kânûnen icrâ-yı mücâzâtı lâzım geleceğinden iktizâ-yı şer'îsinin icrâsıyla merkûm mahbesde bi't-tevkîf keyfiyyetin bu tarafa inhâ vü iş'arı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı ve merkûm Mehmed'in her ne kadar cerhi… olmadığı i'lâm-ı mezkûrda gösterilmiş ise de ber-minvâl-i muharrer …ile cerhi sâbit olduğu cihetle anın dahi ta'zîri lâzım geleceğinden bir buçuk sene müddetle pranga-bend olarak hidemât-ı süfliyyede bi'l-istihdâm müddeti hitâmında sebîl-i tahliye olunacağı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve keyfiyyet taraf-ı eşref-i pâdişâhâneme arz ile lede'l-istizân ber-minvâl-i muharrer icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş ve muktezâ-yı münîfi üzre merkûm Mehmed içün makâm-ı celîl-i vekâlet-i mutlakam cânibinden mahsûs tahrîrât gönderilmiş olmağla sen ki vâlî-i müşârun-ileyh ve mevlânâ ve sâ'ir mûmâ-ileyhümâsız verese-i merkûme cümleten ve yâhûd içlerinden biri kâtil-i merkûm Hakir'i kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağından ve kânûnen mücâzâtı lâzım geleceğinden iktizâ-yı şer'îsinin icrâsıyla merkûm mahbesde tevkîf olarak keyfiyyetin bu tarafa inhâ vü iş'âr olunması ve afv etmeyüb ve sulh dahi olmayıvire iddi'â-yı kısasda ısrâr eyledikleri hâlde huzurlarında icrâ-yı kısasına bakılması irâde-i seniyyem muktezâsından idüğü ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i muharrer icrâ-yı ahkâm-ı şerî'at-ı garrâya müsâberet ve alâ kile't-takdireyn keyfiyyetin der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i'lâm u tahrîrât inhâ vü iş'ârına mübâderet eyleyesiz. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Fî-evâsıt-ı S sene (12)63.

[131/2]

Şerh 1: Bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-27 S sene (12)63.

Şerh 2: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî- evâil-i CA sene (12)63.

E'âzim-i ricâl-i devlet-i aliyyemden Dîvân-ı De'âvi nâzırı Mustafa Mazlûm Bey *dâme uluvvuhû'ya* ve İznikmid nâ'ibine hüküm ki:

Sadrâzam mektubcusu hulefâsından zahire nâzırı esbak müteveffa Ârif'in oğlu Kâmil Bey asâlet ü nâmûsa yakışmayacak ba'zı mertebe-i harekât-ı mezmûme ile i'tilâfetinden başka bu kerre dahi âherin heng-i ırz u kesr-i nâmûsunu mûcib su-i muâmeleye ictisâr eylemesi cihetiyle hakkında iştikâ vukû' bulmuş olduğundan mîr-i merkûmun dahi icrâ-yı te'dîbi lâzım geldiği Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden ifâde vü inbâ olunmuş ve mîr-i merkûmun li-ecli't-te'dîb İznikmid'e nefy u iclâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şâhânem-i mehâbet-rîz sünûh u sudûr olmuş olmağın sen ki nâzır-ı müşârun-ileyhsin keyfiyyet ma'lûmun oldukda mîr-i merkûmu ahz u celb ile Divân-ı de'âvî çavuşlarından mübâşir ta'yîn kılınan [ ] çavuşa terfîkan İznikmid'e nefy u irsâle sarf-ı rü'yet ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde mîr-i merkûmu ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü der-bâr-ı ma'delet-karâr-ı mülûkâneme i'lâm u iş'âra mübâderet eyleyesiz. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Fî-evâhir-i S sene (12)63.

[132/1]

Çekmece-i Sagîr nâ'bine hüküm ki:

İznikmid sancağında Akhisar-ı Geyve kazâsına tâbi' Gurbet karyesi mütemekkinlerinden olub tahakkuk eden cünhasına mebnî bundan akdem Çekmece-i sagîr'e nefy u icla olmuş olan Vehem? rahibin ıyâl u evlâdları karye-i mezkûrede sefîl ü ser-gerdân ve kendüsü dahi cürmüne nâdim u pişmân olduğundan bahisle afv u ıtlâkı husûsu bu def'a mahallinden bâ-mazbata inhâ vü istid'â olunub mersûmun fi-mâba'd umûr-ı memlekete karışmayacağı ve kendü haliyle meşgûl olacağı patrikhânece kefâlete rabt olunmuş olduğundan ol vechle mersûmun afv u ıtlâkı bâbında emr-i şerîfim ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ kılınmış olmakdan nâşî şart-ı mezkûre ile mersûmun afv u ıtlâkı husûsuna müsâ'ade-i aliyyem erzân kılındığı sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin ma'lûmun oldukda keyfiyyet ıtlâkını mersûme ifâde vü tefhîm birle kayd-ı nefyden tahliye-i sebîline mübâderet eyleyesin. Şöyle bilesin. Fî-evâsıt-ı S sene (12)63.

[132/2]

Mülhakâtıyla Selânik müşîri vezîrim Ya‘kûb Paşa i*clâluhû’ya* ve Istab-ı âmirem müdîrliği pâyelülerinden Drama muhassılı Abdülvâhid? *zîde uluvvuhû’*ya ve nâ’ib ve müftîsi *zîde ilmuhûma’*ya ve ve a‘zâ-yı meclis-i memleket *zîde kadruhûm’*a hüküm ki:

Selânik eyâleti dâhilinde kâ’in Drâma kazâsı kurâsından Bihurçiören? karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem katîlen vefât eden Mehmed bin Cafer Ali nâm maktûlün verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi Rekibe bint-i Ahmed nâm hatun ile babası merkûm Cafer Ali ve vâlidesi Ümmü Gülsüm ve sulbiye sagîre kızı Ârife’ye ba‘de’l-inhisâr kibâr-ı verese-i mezbûre Kavalalı Hüseyin bin Mehmed nâm şahıs ile meclis-i şer‘-i şerîfde lede’t-terâfu‘ karye-i mezbûre civârında keçi ra‘î eder iken merkûm Hüseyin maktûl-i merkûm Mehmed’i başından piştov kurşunuyla amden darb u cerh idüb müte’essiren vefât eylemiş olduğundan bahisle kısas olunması hasbe’l-verâse lede’d-da‘vâ ve’l-inkâr ol vechle mâdde-i katlin vukû‘u isbât-i beyyine ile sâbit olarak merkûmun kısasına hükm-i şer‘î lâhik olduğu mukaddema mahallinden bâ-i‘lâm u mazbata inhâ olunub ancak bu makûle katl mâddelerinden sonradan veresenin bir sûretle afvları mesbûk idüğünden tarafeyn bir kere daha celb ü istintâk olunarak keyfiyyetin iş‘ârı husûsuna dâ’ir mâkam-ı celîl-i vekâlet-i mutlakam cânibinden tasdîr kılınan tahrîrâta cevaben bu def‘a vârid olan tahrîrâtınla i‘lâm-ı şer‘î ve mazbata me’allerinde tekrâr tarafeyn celb ü istintâk olundukda ber-vechle afv olunmayub kısas olunması ifâde vü ısrâr eylemekde oldukları beyân u iş‘âr olunmuş ve cânib-i fetvâhâneden dahi me’âl-i i‘lâm muvâfık-ı şer‘î şerîf olmağla bu sûretde maktûl-i mezbûrun vârise-i kebîrleri afv etmedikleri takdirde kâtil-i merkûm ber-nehc-i şer‘î huzûrlarında kısas olunmak lâzım geleceği zahr-ı i‘lâm-ı mezkûre tahrîr ü imlâ kılınmış olmakdan nâşî cezâ kânûnnâme-i hümâyûnum mûcebince keyfiyyet cânîb-i celîli’l-menâkıb-ı mülûkânemden lede‘l-istîzân bundan böyle verese-i mezbûre kâtil-i merkûmu kısasdan afv etmedikleri hâlde ber-mûcib-i kayd-ı fetvâhâne huzûrlarında kısas-ı şer‘înin icrâsı verese-i mezbûre cümleten ve yâhûd içlerinden fakat biri kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından ve kânûnen icrâ-yı mücâzâtı lâzım geleceğinden iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsıyla keyfiyyetin bu tarafa iş‘ârı bâbında emr-i şerîfim ısdârı husûsu Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inhâ olunmuş ve husûs-ı mezbûr taraf-ı eşref-i şâhâneme arz ile lede’l-istizân ber-minvâl-i muharrer icrâ-yı iktizâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı pâdişâhânem mehâbet-riz-i sünûh u sudûr olmuş olmağla sen ki müşîr-i müşârun-ileyh

ve muhassıl ve nâ'ib ve müftî ve sâ'ir mûmâ-ileyhümâsız vusûl-i emr-i şerîfimde ber-vech-i meşrûh verese-i merkûme bundan böyle dahi kâtil-i merkûmu afv etmedikleri hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısas ve verese-i mezbûre cümleten ve yâhûd içlerinden biri kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer'îsi icrâ ve keyfiyyetin bâ-i'lâm u tahrîrât bu tarafa inhâ vü iş'âr olunması husûsuna mübâderetle icrâ-yı ahkâm-ı münîfe-i şerî'at-ı garrâya mübâderet eyleyesiz. Fî-evâsıt-ı S sene (12)63.

[132/3]

Mîr-i mîrân-ı kirâmımdan Vize muhassılı Ârif Paşa *dâme ikbâluhû*'ya ve Kırkkilise nâ'ib ve müftîsi *zîde ilmuhûma'*ya ve ve a'zâ-yı meclis-i memleket *zîde kadruhûm*'a hüküm ki:

Vize sancağı mülhakâtından Rusıkasrı kazâsına muzâfa Rusıkasrı karyesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem maktûlen mürd olan Todori veled-i İstiko nâm mürâhikin hasren vârisi babası İstiko meclis-i şer'-i şerîfde maktûl-i mersûmun kâtili olmak üzre ihzâr olunân Bulacı? kazâsına tâbi'Gevgili karyesi ahâlisinden ve Kıbtî tâ'ifesinden Ali bin Memiş nâm Kıbtî ile lede't-terâfu' merkûm Ali mersûmun oğlu mürâhik-i mesfûru dağa çıkarub bir hafta gözedmiş ve tahlîsiçün talebine mebnî babası mersûm iki bin guruş dahi göndermiş meblağ-ı mezbûru ahz etmiş ise de mürâhik-i mezbûru salıvermeyerek bi-gayr-ı hakk amden bıçak ile katl eylemiş olduğundan bahisle mûcib-i şer'îsi olan kısasın icrâsı lede'd-da'vâ kâtil-i merkûm Ali dahi mersûmu bi't-tasdîk meblâğ-ı mezbûru refîki bulunan Hüseyin nâm Kıbtî ile beyyînelerinde taksîm etdiklerinden sonra merkûm ayaklarını tutup kendüsi dahi zebh ü katl eylediği tâb'ân ikrâr eylemiş ve müdde'î-i mersûm dahi mûcibi şer'îsi olan kısasın icrâsı iddi'â vü ısrâr etmekde bulunmuş olduğundan bâ-i'lâm u mazbata inhâ ve me'âl-i i'lâma nazaran kâtil-i merkûm maktûl-i mesfûru mûcib-i kısas olan **[133]** katl ile katl etmiş olduğu merkûmun tâb'an ikrârıyla sâbit olmağla bu sûretde maktûl-i mersûmun hasren vârisesi ebi? mersûmu afv etmediği takdirde kâtil-i merkûm ber-nehc-i şer'î huzûrunda kısas olunmak lâzım geldiği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i'lâm-ı mezkûre tahrîr ü imlâ kılınmış olmakdan nâşî keyfiyyet cânîb-i celîli'l-menâkıb-ı mülûkânemden lede'l-istîzân vâris-i mersûm kâtil-i merkûmu kısasdan afv etmediği hâlde huzûrunda icrâ-yı kısas ve eğer kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele diyete

münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsi bi’l-îfâ hakkında kânûnen mücâzât-ı îcâb-ı icrâ olunmak üzre kâtil-i merkûmun mukayyeden Der-sa‘âdet’im’e irsâli ve siyâk-ı iş‘âr-ı ifâdeye nazaran kâtil-i merkûmun refîki Hüseyin hem meblağ-ı mezbûrun taksîminde bulunmuş ve hemde maktûlun ayağını tutarak mâdde-i katlde mu‘âvenet eylemiş olduğundan bu makûle mu‘âvin-i katl olanların dahi kânûnen icrâ-yı mücâzatı lâzım geleceğinden merkûm Hüseyin’in bi’t-taharrî ..hâllin? ele getürilerek meblağ-ı mezbûrunun kâtilden ve gerek refîkinden tamâmen ahz ile mersûma reddettirilerek keyfiyyetin bâ-mazbata vü i‘lâm-ı iş‘ârı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inhâ olunmuş ve keyfiyyet taraf-ı eşref-i şâhâneme arz ile lede’l-istizân ber-minvâl-i muharrer icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş olmağla sen ki Paşa-yı müşârun-ileyh ve nâ’ib ve müftî ve sâ’ir mûmâ-ileyhümâsız vâris-i mersûm kâtil-i merkûmu kısasdan afv etmediği hâlde huzûrunda icrâ-yı kısas ve eğer kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsi bi’l-îfâ hakkında kânûnen mücâzat-ı îcâb-ı icrâ olmak üzre kâtil-i merkûmun mukayyeden Der-sa‘âdet’ime irsâli ve kâtil-i merkûmun refîki Hüseyin’in dahi kânûnen icrâ-yı mücâzatı lâzım geleceğinden bi’taharrî …hâlin ele getürilerek ve meblağ-ı mezbûrun kâtilden ve gerek refîkinden tamâmen ahz ile mersûma reddettirilerek keyfiyyetin bâ-i‘lâm u mazbata iş‘ârı irâde-i seniyye-i mülûkânem muktezâsından idüğü ma‘lûmunuz oldukda ber-vech-i muharrer icrâ-yı ahkâm-ı şerî‘at-ı garrâya müsâberet ve alâ-kile’t-takdîreyn keyfiyyetin Der-sa‘âdet’ime bâ-i‘lâm u mazbata inhâ vü iş‘ârına mübâderet eyleyesiz. Fî-evâhir-i S sene (12)63.

[133/1]

Bir sûreti mîr-i mîrân-ı kirâmımdan Kıbrıs cezîresi kâ’im-makâmı Hasan Paşa *dâme ikbâluhû’*ya ve Lefkoşe nâ’ib ve müftîsi ve â‘zâ-yı meclis *zîde kadruhûm*’a [ ]

Kıbrıs cezîresinde kâ’in Mariye kazâsına mülhak Aloda tâbi‘ karye sâkinlerinden olub bundan akdem katîlen vefât eden Mustafa nâm kimesnenin verese-i münhasırasından zevcesi Ayşe asâleten ve sagîre oğlu Hasan tarafından vesâyeten Meclis-i şer‘-i şerîfde zevce-i maktûl-i merkûm li-ebeveyn er karındaşı Hüseyin bi-gayr amden tüfenk saçmasıyla darb u cerh ederek müte’essiren fevt olduğundan bahisle mûcib-i şer’îsi

lede'd-da'vâ kâtil-i merkûm Hüseyin dahi fazâhat-i katle ictisârını bi'l-ikrâr fakat mezbûre-i tergîb-i sebeb olduğunu takrîr ü tezkâr etmiş ve mezbûre dahi kâtil-i merkûm Hüseyin'in ifâdât-ı vâkı'asını külliyen inkâr ile kısas talebinde bulunmuş olduğu mukaddemce bâ-i'lâm inhâ olunmuş ise de iddi'â olunan tergîb ü iğrâ mâddesi ber-nehc-i terfîk olunmuş olduğundan keyfiyyetin vech-i şer'î üzre tahkîk ü iş'ârı bâbında makâm-ı vekâlet-i mutlakam cânibinden tastîr olunan tahrîrâta cevaben bu def'a vârid olan tahrîrâtınla berâber meclis mazbatası ve i'zâmda tarafeyn tekrâr meclis-i şer'-i şerîfe celb ile istintâk olduklarında kâtil-i merkûm Hüseyin mukırr u mu'terif olduğu kâtle mezbûrenin teşvik ü iğrâsı sebeb olmuş olduğu yine serd ü beyân etmiş mezbûre dahi külliyen inkâr eylemiş olduğundan kâtil-i merkûm ta'addî eylediği da'vâsına isbât-ı beyyineden izhâr-ı acz eylediğinden talebiyle mezbûre ber-nehc-i şer'î tehalîf? olmuş ve mezbûre icrâ-yı kısas iddi'âsında ısrâr eylemiş olduğu beyân u inhâ ve cânib-i fetvâhâneden dahi me'âl-i i'lâma nazaran kâtil-i merkûm maktûl-i mezbûru mûcib-i kısas olan katl ile katl eylemiş olduğu mütehakkik olmağla bu sûretde sagîr-i mezbûr zevce-i merkûmeden mütevellid ise zevce-i merkûme afv etmediği takdirde kâtil-i merkûm ber-nehc-i şer'î huzûrlarında kısas olunmak lâzım geleceği zahr-ı i'lâm-ı mezkûre tahrîr ü imlâ olunmağla keyfiyyet cânîb-i celîli'l-menâkıb-ı mülûkânemden bi'l-istîzân sagîr-i merkûm kendüsinden mütevellid ise mezbûre kâtil-i merkûm Hüseyin'i kısasdan afv etmediği hâlde huzûrunda icrâ-yı kısas ve eğer sagîr-i mezbûre zevce-i âhirden mütevellid bulunur ise emr-i kısasın bülûğuna tevkîfi ve eğer zevce-i mezbûre kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer'îsi bi'l-ibka kâtil-i merkûm Hüseyin'in kânûnen icrâ-yı mücâzâtı zımnında Der-sa'âdet'e irsâl u isrâsıyla berâber keyfiyyetin bâ-mazbata i'lâm-ı iş'ârı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunduğu beyânıyla. Aslına tatbîken.

[133/2]

Mülhakâtıyla Aydın vâlîsi vezîr Sa'dullah Paşa *iclâluhû*'ya ve Güzelhisar-ı Aydın nâ'ib ve müftîsi *zîde ilmûhumâ'*ya ve a'zâ-yı meclis *zîde kadruhûm*'a hüküm ki:

Aydın sancağında Sobuca kazâsına tâbi' Kurçarlı? karyesi sâkinlerinden bundan akdem maktûlen vefât eden Hüseyin'in verese-i münhasırası vâlide ve er ve kız karındaşları Meclis-i şer'-i şerîfde merkûmun kâtil-i olan karye-i mezbûre ahâlisinden Ahmed nâm

şahıs ile hîn-i terâfu‘larında maktûl-i merkûmu merkûm Ahmed piştov kurşunuyla bi-gayr-i hakkın amden darb u cerh idüb müte’essiren vefât eylemiş olduğu isbât-ı beyyine ile ber-nehc-i şer‘î sâbit olarak kâtil-i merkûmun kısasına hükm-i şer‘î lâhik olduğu mukaddemce bâ-i‘lâm u mazbata inhâ olunmuş ise de verese-i merkûmenin kısasdan afv idüb etmeyecekleri bilinmek içün istikâ‘-i hâl zımnında makâm-ı celîl-i vekâlet-i **[134]** mutlakam cânibinden tastîr kılınan tahrîrâta cevaben bu def‘a vârid olan i‘lâm u mazbata me’âllerinde verese-i merkûme meclis-i şer‘e celb olunarak keyfiyyet su’âl olundukda kâtil-i merkûmun icrâ-yı kısas talebinde ısrâr etmiş oldukları inhâ ve cânib-i fetvâhâneden dahi me’âl-i i‘lâma nazaran kâtil-i merkûm maktûl-i mezbûru mûcib-i kısas olan katl ile katl eylediği sâbit olmağla bu sûretde maktûl-i mezbûrun ahad veresesi afv etmediği takdirde kâtil-i merkûm ber-nehc-i şer‘î huzûrlarında kısas olunmak lâzım geldiği zahr-ı i‘lâma tahrîr ü imlâ kılınmış olmakdan nâşî keyfiyyet cânîb-i celîli’l-menâkıb-ı mülûkânemden lede’l-istîzân verese-i mezbûre bundan böyle dahi afv etmedikleri hâlde kâtil-i merkûmun icrâ-yı kısas ve verese-i merkûme cümleten ve yâhûd içlerinden fakat biri kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından îcâb-ı şer‘îsi bi’l-ibka kânûnen icrâ-yı mücâzâtı zımnında kâtil-i merkûmun Der-sa‘âdet’e irsâl u isrâsıyla keyfiyyetin bâ-i‘lâm u mazbata bu tarafa iş‘ârı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunduğu beyânıyla. Bu dahi.

[134/1]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı adâlet-ünvân verese-i merkûmûn huzûrlarında icrâ-yı kısasına ibtidâr kılındığını nâtık vârid olan i‘lâm u şukka me’âlleri bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-4 R Sene (1)263.

Hüdâvendigâr eyâleti müşîri vezîrim Mustafa Nûrî Paşa *iclâluhû*’ya ve Bursa kâdîsi *zîdet fezâilehû*’ya ve a‘zâ-yı meclis-i memleket *zîde kadruhûm*’a hüküm ki:

Mahrûse-i Bursa’da Ca‘fer Hoca mahallesi mütemekkinlerinden bundan akdem katîlen fevt olan İya veled-i Kostas nâm zimmînin kâtili olmağla Çeşmeci oğlu Çelengi Ohannes veled-i Serupe ile mâktûl-i mersûmun verese-i münhasırası Meclis-i şer‘-i şerîfde lede’t-terâfu‘ mersûm Ohannes’in verese-i mersûme huzûrlarında kısasına hükm-i şer‘î lâhik olduğu mukaddemâ bâ-i‘lâm u inhâ olunmuş ise de bu misillü

kâtillerin sonradan verese-i maktûl tarafından afv olunmakda olduğu mesbûk olduğuna mebnî verese-i mersûme celb ile kâtil-i mersûmu kısasdan afv veyâ sulha rağbet idüb itmeyecekleri kendülerinden su'âl olunarak keyfiyyetin bâ-i'lâm u mazbata iş'ârı bâbında makâm-ı celîl-i mutlakam cânibinden tastîr kılınan tahrîrât mûcebince verese-i mersûme meclis-i şer'e celb ile lede'l-istisfâr kâtil-i mersûmun icrâ-yı kısas talebinde ısrâr etmiş olduklarından kâtil-i mersûm zuhûr-ı irâde-i seniyyeme (değin) mâhbesde tevkîf kılındığı bâ-i'lâm u mazbata ifâde vü inhâ ve cânib-i fetvâhâneden dahi me'âl-i i'lâma nazaran kâtil-i mersûm maktûl-i mesfûru mûcib-i kısas olan katl ile katl etmiş olduğu sâbit olmağla bu sûretde maktûl-i mersûmun ahad veresesi afv etmedikleri takdirde kâtil-i mesfûr ber-nehc-i şer'î huzûrlarında kısas olunmak lâzım geleceği zahr-ı i'lâma tahrîr ü imlâ olunmağla keyfiyyet cânîb-i celîli'l-menâkıb-ı mülûkânemden bi'l-istîzân verese-i mersûme kâtil-i mersûmu bundan böyle dahi kısasdan afv etmedikleri hâlde ber-mûcib-i kayd-ı fetvâhâne huzûrlarında icrâ-yı kısas ve verese-i mersûme cümleten ve yâhûd içlerinden fakat biri kâtil-i mersûmu kısasdan afv eyledikleri sûretde ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağı misillü kânûnen mücâzâtı dahi îcâb edeceğinden iktizâ-yı şer'îsi bi'l-ibkâ keyfiyyetin bâ-mazbatai'lâm u iş'ârı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve keyfiyyet taraf-ı eşref-i pâdişâhâneme arz ile lede'l-istizân ol vechle icrâ-yı iktizâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş olmağla sen ki müşîr-i müşârun-ileyh ve mevlânâ ve sâ'ir mûmâ-ileyhümâsız ber-minvâl-i muharrer verese-i mersûme kâtil-i mersûmu bundan böyle kısasdan afv etmedikleri hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısasına ibtidâr ve verese-i mersûme cümleten ve yâhûd içlerinden birisi afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağı misillü kânûnen mücâzatı dahi îcâb eyleyeceğinden iktizâ-yı şer'îsinin ibkâsıyla keyfiyyetin bâ-i'lâm u mazbata inhâ vü iş'âr olunmuş irâde-i seniyyem idüğü ma'lûmunuz oldukda ber-mirvâl-i muharrer icrâ-yı ahkâm-ı şerî'at-ı garrâya müsâberet ve alâ-kile't-takdîreyn keyfiyyet bâ-i'lâm u mazbata inhâ vü iş'ârına mübâderet eyleyesiz. Fî-evâil-i RA sene (12)63.

[134/2]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı adâlet-ünvân kâtil-i mersûm verese-i merkûmûn muvâcehesinde icrâ-yı kısasına ibtidâr olunduğunu nâtık vârid olan i‘lâm u tahrîrât ve mazbata me’âlleri bâ-fermân-ı âlî kayd-ı bâlâsına şerh verildi. Fî-4 CA sene (1)263.

Mülhakâtıyla Sayda vâlîsi vezîrim Kâmil Paşa *iclâluhû*’ya ve Beyrut nâ’ib ve müftîsi *zîde ilmuhumâ’*ya ve a‘zâ-yı meclis *zîde kadruhûm’*a hüküm ki:

Beyrut ahâlisinden olub bundan akdem maktûlen vefât eden Ali bin Ahmed nâm kimesnenin verese-i münhasırası vâlidesi Zarîfe ve ammisi Mehmed maktûl-i merkûmun kâtili olan Yardaka? karyesi sâkinlerinden Abdullah veled-i Yusuf Harkoş? nâm zimmî ile meclis-i şer‘-i şerîfde lede’t-terâfu‘ kâtil-i mersûm maktûl-i merkûmu katl eylediğini ikrâr u i‘tirâf ederek vârisân-ı merkûmân dahi kâtil-i mersûmun icrâ-yı kısas talebinde oldukları mukaddemâ bâ-i‘lâm-ı inhâ olunmuş ise de kâtil-i mersûm mâktûl-i merkûmu âlet-i câriha ile katl idüb etmediği …mamış ve bu misillü kâtillerin sonradan verese tarafından afv olunmakda olduğu dahi mesbûk olunmuş olduğundan keyfiyyetin su’âl u tahkîkiyle bâ-i‘lâm u mazbata iş‘ârı zımnında makâm-ı celîl-i vekâlet-i mutlakam cânibinden tastîr kılınan tahrîrâta cevaben bu def‘a vârid olan i‘lâm-ı şer‘î vü mazbata me’âllerinde vârisân-ı merkûmân tekrâr meclis-i şer‘e celb ile keyfiyyet su’âl olundukda kâtil-i mersûmun icrâ-yı kısasında ısrâr etmiş ve maktûl-i merkûmu kâtil-i mersûm âlet-i câriha ile amden katl u i‘dâm eylediği şer‘an sâbit olmuş olduğu ifâde vü inhâ ve cânib-i fetvâhâneden dahi me’âl-i i‘lâma nazaran kâtil-i mersûm maktûl-i mezbûru mûcib-i kısas olan katl ile katl etmiş olduğu şer‘an sâbit olmağla bu sûretde maktûl-i merkûmun vârisleri afv etmedikleri hâlde talebleriyle kâtil-i mersûm ber-nehc-i şer‘î huzûrlarında kısas olunmak lâzım geldiği zahr-ı i‘lâm-ı mezkûre tahrîr ü imlâ olunmağla keyfiyyet cânîb-i celîli’l-menâkıb-ı mülûkânemden bi’l-istîzân bundan böyle vârisân-ı merkûmân kâtil-i mersûmu kısasdan afv etmedikleri sûretde ber-mûcib-i kayd-ı fetvâhâne vârisân-ı merkûmân huzûrlarında ber-nehc-i şer‘î icrâ-yı kısas ve vârisân-ı merkûmân ve yâhûd birisi kâtil-i mersûmu kısasdan afv eder **[135]** veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsıyla kânûnen mücâzât olunmak üzre keyfiyyetin bâ-i‘lâm u mazbata iş‘ârı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı husûsu Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve keyfiyyet taraf-ı eşref-i pâdişâhâneme arz ile lede’l-

istizân ol vechle icrâ-yı iktizâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı şehriyârânem-i mehâbet-rîz sünûh u sudûr olmuş olmağla siz ki vâlî-i müşârun-ileyh ve nâ’ib ve müftî ve sâ’ir mûmâ-ileyhümâsız bundan böyle vârisân-ı merkûmân kâtil-i mersûmu kısasdan afv etmedikleri hâlde ber-mûcib-i kâyd-ı fetvâhâne huzûrlarında ber-nehc-i şer‘î kâtil-i mersûmun icrâ-yı kısasına ibtidâr ve vârisân ve yâhûd birisi kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsıyla kânûnen mücâzat olunmak üzre keyfiyyetin bâ-i‘lâm u mazbata Der-sa‘âdet’ime inhâ vü iş‘âr olunmuş irâde-i seniyyem muktezâsından idüğü ma‘lûmunuz oldukda ber-minvâl-i muharrer icrâ-yı ahkâm-ı münîfe-i şerî‘at-ı garrâya müsâberet ve alâ-kile’t-takdîreyn keyfiyyetin Der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme bâ-i‘lâm u mazbata inhâ vü iş‘ârına mübâderet eyleyesiz. Fî-evâil-i RA sene (12)63.

[135/1]

Şerh 1: Vâlî… hatâen tebdîl olunmuşdur.

Mülhakâtıyla Trabzon vâlîsi vezirim İsmâîl Rahmî Paşa *iclâluhû’ya* ve Karahisar-ı şarkî kazâsı nâ’ibi ve vücûh-ı memleket *zîde kadruhûm*’a hüküm ki:

Karahisar-ı şarkî sancağına muzâfa Ma‘den kurâsından Gülce karyesi sâkinlerinden katîlen vefât eden Celîl bin Osman’ın katli keyfiyyetine dâ’ir Makam-ı celîl-i vekâlet-i mutlakam cânibinden tastîr olunan isti‘lâm-nâmeye cevâben vârid olan tahrîrât u i‘lâm-ı şer‘î me’âllerinde maktûl-i merkûmun verese-i münhasırası olan vâlidesi ve li-ebeveyn kız karındaşı oğulları müteveffâ-yı merkûmun zevcesi Emine nâm hatun ile meclis-i şer‘-i şerîfde lede’t-terâfu‘ mezbûre müteveffâ-yı merkûmu balta ile üç def‘a amden darb u cerh idüb müte’essiren fevt olduğundan bahisle kısas olunması verese-i merkûme da‘vâ etmiş ve kâtile-i mezbûre dahi ol vechle merkûmu amden darb u cerh ile katl eylediğini ikrâr u i‘tirâf eylemiş olduğu inhâ vü iş‘âr ve cânib-i fetvâhâneden dahi me’âl-i i‘lâma nazaran kâtile-i mezbûre maktûl-i merkûmu mûcib-i kısas olan katl ile katl etmiş olduğu mezbûrenin ikrârı ile sâbit olmağla bu sûretde maktûl-i merkûmun ahad veresesi afv etmedikleri takdirde kâtile-i merkûme ber-nehc-i şer‘î huzûrlarında kısas olunmak lâzım geleceği zahr-ı i‘lâm-ı mezbûre tahrîr ü izbâr kılınmış ve verese-i mezbûre kâtile-i mezbûreyi kısasdan afv etmedikleri hâlde ber-nehc-i şer‘î huzûrlarında icrâ-yı kısas ve verese-i mezbûre cümleten ve yâhûd içlerinden fakat biri kâtile-i

merkûmeyi kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer'îsinin icrâsıyla kâtile-i merkûme hakkında kânûnen icrâ-yı mücâzât olunmak üzre keyfiyyetin bu tarafa iş'ârı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı husûsu mutlakâ emr ü irâde-i seniyye-i mülûkâneme menût-ı mevâddan idüğü Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve husûs-ı mezbûr taraf-ı eşref-i pâdişâhâneme arz ile lede'l-istizân ol vechle icrâ-yı iktizâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şehriyârânem-i mehâbet-rîz sünûh u sudûr olmuş olmağla siz ki vâlî-i müşârun-ileyh ve nâ'ib ve sâ'ir mûmâ-ileyhümâsız bundan böyle verese-i mezbûre kâtile-i mezbûreyi kısasdan afv etmedikleri hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısasına ibtidâr olunmuş ve verese-i mezbûre cümleten ve yâhûd içlerinden fakat biri kâtile-i mezbûreyi kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer'îsinin icrâsıyla kâtile-i merkûme hakkında kânûnen icrâ-yı mücâzat olunmak üzre keyfiyyetin bu tarafa inhâ vü iş'âr kılınmış irâde-i seniyyem muktezâsından idüğü ma'lûmunuz oldukda ber-minvâl-i muharrer icrâ-yı ahkâm-ı münîfe-i şerî'at-ı garrâya müsâberet ve alâ-kile't-takdîreyn keyfiyyetin bâ-i'lâm u tahrîrât Der-sa'âdet'ime tahrîr ü iş'ârına mübâderet eyleyesiz. Fî-evâil-i RA sene (12)63.

[135/2]

Şerh 1: Bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 3 R sene (1)263.

Şerh 2:Kütahya'ya tahvîl-i menfâsıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî- evâhir-i C sene (1)263.

E'âzim-i ricâl-i devlet-i aliyyemden Dîvân-ı De'âvî nâzırı Mustafa Mazlûm Bey *dâme uluvvuhû'ya* ve Bolu nâ'ibine hüküm ki:

Mukaddemâ Konya'da sandık sarrafı bulunan Anasti cünha-i müsebbetesine mebnî Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'm kararı üzre fî-mâbâ'd sarraflık hidmetinde istihdâm olunmamak ve hem bir tarafda umûr-ı memlekete karışmamak ve yedinde bulunan Avrupa ticâret berâtı dahi ahz u nez' kılınmak şartıyla bilâ-müddet Bolu'ya nefy u tagrîb olunmasına irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla emr-i hümâyûn-ı şâhânem sünûh u sudûr eylemiş olmağla sen ki nâzır-ı müşârun-ileyhsin mersûmu ma'rifetinle ahz ve sadrâzam kavaslarından mübâşir ta'yîn kılınan [ ] kavvasa terfîkan

Bolu'ya nefy u irsâle sarf-ı rü'yet ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileysin vusûlünde mersûmu ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü mübâşir-i merkûm mu'âvenetiyle Der-bâr-ı şevket-karârıma i'lâma mübâderet eyleyesiz. Şöyle bilesiz. Fî-evâsıt-ı RA Sene (12)63.

[136/1]

Midillü nâ'ibine hüküm ki:

Cünha-i vâkı'alarına mebnî mukaddemce bâ-işâret-i şeyhü'l-islâmî Midillü cezîresine nefy u tagrîb olmuş olan talebe-i ulûmdan Ahıskalı Süleyman ve Selânikli Abdülmü'min ve Kandıralı Mehmed İzzet nâm kimesneler menfâlarında sefîl ü sergerdân ve bi'l-vücûh merhamet-i seniyye-i mülûkâneme şâyeste vü şâyân bulunduklarından bahisle afv u ıtlâkları merkûmûn tarafından bâ-arz-ı hâl niyâz u istirhâm olunmakdan nâşî merhameten afv u ıtlâkları bâbında lâzım gelen emr-i şerîfim ısdârı husûsu bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müfti'l-enâm olan İsmet Bey-zâde eâlim Ahmed Ârif Hikmet Bey *edâma'llâhû te'âlâ fezâ'ilehû* tarafından işâret olunmuş olmağla mûcebince merkûmların afv u ıtlâkları fermânım olmağın imdi sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin keyfiyyet ma'lûmun oldukda merkûmların fî-mâ-ba'd hîlâf-ı rızâ hareketde bulunmamak üzre kayd-ı nefyden tahliye-i sebîllerine mübâderet eyleyesin. Fî-evâhir-i RA sene (12)63.

[136/2]

Bolvadin nâ'ibine hüküm ki:

İzmir meclisi a'zâsından olub hilâf-ı rızâ hareketi inhâ olunduğuna mebnî a'zâlık-ı mezkûreden bi'l-ihrâc Bolvadin kazâsına nefy olunmuş olan Evliyâ-zâde Hacı Mustafa'nın umûr-ı ticâretine halel îrâsıyla perişânlığı mûcib olduğundan bahisle afv u ıtlâkına müsâ'ade-i seniyye-i mülûkânem erzân kılınması tarafından bâ-ma'rûzât beyân u istirhâm olunmuş ve mûmâ-ileyhin müddet-i nefy dört mâha karîb olarak hakkında cezâ-yı kâfî görünmüş olduğundan fî-mâbâ'd kendü kâr u kesbiyle meşgûl olub hilâf-ı rızâ-yı şâhânem hareketde bulunmamak üzre afv u ıtlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûru Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ kılınmış ve ol vechle

mûmâ-ileyhin afv u ıtlâkı husûsuna müsâ‘ade-i seniyye-i mülûkânem erzânıyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şâhânem şeref-sudûr eylemiş olmağla muktezâ-yı münîfî üzre mûmâ-ileyhin menfâdan salıverilmesi fermânım olmağın imdi sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin keyfiyyet ma‘lûmun oldukda mûmâ-ileyhin şartlı ıtlâkı gûş-ı hûşuna gereği gibi tefhîm birle kayd-ı nefyden tahliye-i sebîline mübâderet eyleyesin. Fî-evâhir-i RA sene (12)63.

[136/3]

Bir sûreti İznikmîd nâ’bine [ ]

Yine meclis-i mezkûr a‘zâsından olub cünha-i mezkûreye mebnî İznikmîd’de nefy olmuş olan Mehmed Ali menfâlasında sefîl ü ser-gerdân olduğundan bahisle afv u ıtlâkı Meclis-i Vâlâ’da tensîb olunduğu beyânıyla. Aslı gibi.

[136/4]

Gelibolu nâ’ibine hüküm ki:

Cünha-i vâkı‘asına mebnî bâ-işâret-i şeyhü’l-islâmî bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince altı mâh müddetle Gelibolu’ya nefy u tagrîb kılınmış olan Der-sa‘âdet’imden Ahî Çelebi mahallesi imam vekîli Hacı Mustafa menfâsında ve kendüsi dahi ol tarafda sefîl ü ser-gerdân olduğundan bahisle merhameten afv u ıtlâkı husûsu kerîmesi tarafından bâ-arz-ı hâl niyâz u istirhâm olunmuş ve merkûmun müddet-i nefy dahi tekmîl olmuş olduğundan merhameten afv u ıtlâkı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle merkûmun afv u ıtlâkı bi’l-fi‘l Şeyhü’l-islâm ve Müfti’l-enâm olan İsmet Bey-zâde eâlim Ahmed Ârif Hikmet Bey *edâma’llâhû te‘âlâ fezâ’ilehû* tarafından dahi işâret kılınmış olmağla işâretleri mûcebince merkûmun menfâdan salıverilmesi fermânım olmağın imdi sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin keyfiyyet ma‘lûmun oldukda merkûmun kayd-ı nefyden tahliye-i sebîline mübâderet eyleyesin. Fî-evâhir-i RA sene (12)63.

[137/1]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı âdâlet-ünvân kâtil-i merkûm verese-i mezbûrûn huzûrlarında icrâ-yı kısasına ibtidâr olunduğunu nâtık vârid olan i‘lâm u mazbata mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-2 CA Sene (1)263.

Dergâh-ı mu‘allâm kapucubaşılarından İzmir muhassılı Abdulkâdir d*âme mecduhû’ya* ve İzmir kâdîsi *zîdet fezâilehû’*ya ve a‘zâ-yı meclis *zîde kadruhûm*’a hüküm ki:

Medîne-i İzmir’e muzâfa Cumaâbâd nâhiyesine tâbi‘Değirmândere karyesi sâkinlerinden cerîhan vefât eden Arablı aşîretinden Kömürcü Süleymân nâm kimesnenin verese-i münhâsırası olan vâlidesi ile zevcesinin vekîl-i şer‘îsi meclis-i şer‘-i şerîfde maktûl-i merkûmun kâtili olmak üzre ihzâr olunan Sancaklı aşîretinden Kara Hamza oğlu Ahmed nâm şahıs ile hîn-i terâfu‘larında merkûm Ahmed maktûl-i merkûmu amden piştov kurşunuyla darb u cerh idüb müte’essiren vefât eylemiş olduğu ber-nehc-i şer‘î sâbit ve kâtil-i merkûmun kısasına hükm-i şer‘î lâhik olmuş olduğu mukaddemâ bâ-mazbata vü i‘lâm … inhâ vârisnân-ı merkûmnân kâtil-i merkûmu kısasdan afv veyâ sulha ra‘iyyet idüb itmeyecekleri bi’l-istifsâr keyfiyyetin iş‘ârı bâbında makâm-ı celîl-i vekâlet-i mutlakam cânibinden tastîr kılınan tahrîrât mûcebince vârisnân-ı merkûmnân tekrâr meclis-i şer‘e celb olunarak keyfiyyet su’âl olundukda kâtil-i merkûmun icrâ-yı kısas talebinde ısrâr etmiş oldukları inhâ vü iş‘âr ve cânib-i fetvâhâneden dahi me’âl-i i‘lâma nazaran kâtil-i merkûm maktûl-i mezbûru mûcib-i kısas olan katl ile katl etmiş olduğu mukaddemâ ber-nehc-i şer‘î sâbit ve merkûmun kısasına hükm-i şer‘î lâhik olmağla bu sûretde vârisnân-ı merkûmnân afv etmedikleri takdirde bi’z-zât huzûrlarında kâtil-i merkûm ber-nehc-i şer‘î kısas olunmak lâzım geleceği zahr-ı i‘lâma tahrîr ü izbâr olunmuş olub ber-mûcib-i kayd-ı fetvâhâne vârisnân-ı merkûmnân bundan böyle dahi afv etmedikleri hâlde huzûrlarında kâtil-i merkûmun icrâ-yı kısas ve diğer mezbûreler ve yâhûd birisi kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsıyla keyfiyyetin bâ-i‘lâm u mazbata iş‘ârı ve kâtil-i merkûmun dahi kânûnen icrâ-yı mücâzâtı zımnında bu tarafa irsâli bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı irâde-i seniyye-i mülûkâneme menût idüğü Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ kılınmış ve keyfiyyetin taraf-ı eşref-i pâdişâhâneme arz ile lede’l-istizân ber-minvâl-i meşrûh icrâ-yı kısas husûsuna irâde-i

seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şehriyârânem-i celâdet-rîz sünûh u sudûr olmuş olmağla siz ki muhassıl ve mevlânâ ve sâ’ir mûmâ-ileyhümâsız ber-vech-i muharrer vârisnân-ı mezbûrnân bundan böyle dahi afv etmedikleri hâlde bi’z-zât huzûrlarında kâtil-i merkûmun icrâ-yı kısas ve mezbûreler ve yâhûd birisi kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsıyla keyfiyyetin bâ-i‘lâm u mazbata iş‘ârı ve kâtil-i merkûmun dahi kânûnen icrâ-yı mücâzâtı zımnında bu tarafa irsâli irâde-i seniyyem muktezâsından idüğü ma‘lûmunuz oldukda ber-minvâl-i muharrer icrâ-yı ahkâm-ı münîfe-i şerî‘at-ı garrâya müsâberet ve alâ-kile’t-takdîreyn keyfiyyetin bâ-i‘lâm u mazbata Der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülkâneme iş‘ârına mübâderet eyleyesiz. Fî-evâhir-i RA sene (12)63.

[137/2]

Şerh 1: Bi’l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i‘lâm u şukka mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 21 B sene (1)263.

Şerh 2: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî- evâhir-i S sene (1)265.

Eyâlet-i Mar‘aş vâlîsi vezîrim Yusuf Paşa i*clâluhû’*ya ve Güzelhisâr-ı Aydın nâ’ibine hüküm ki:

Mar‘aş eyâletine tâbi‘ Elbistan kazâsı kurâsından Yayalıkkebîr? ahâlîsinden Battal ve Receb ve Bekir ile fi’l-asl Aydınlı olub karye-i mezbûrede iskân etmiş olan Molla Hüseyin nâm şahıslar birbirinden yeğrek ve yekcihet? olarak bir takım haşerâtı karye içine? celb ü cem‘ ile kurâ-i sâ’ire ahâlîsi ve ba‘zı aşîr-i ifsâda ve gasb-ı emvâl ü sirkat misillü mugâyir-i rızâ-i şâhânem fazâhâta ictisâr etmekde olduklarından merkûmlar ele getürilerek zuhûr-ı irâde-i seniyyeme değin mahbese ilkâ olunduğu beyânıyla icrâ-yı iktizâsı husûsu sen ki vâlî-i müşarun-ileyhsin tarafından bu kerre bâ-tahrîrât inhâ ve ol bâbda verilen mazbatalar dahi takdîm ü isrâ kılınmış ve siyâk-ı inhâya nazaran merkûmlar şirâze-i nizâm-ı memleketin ahvâli? mûcebince her kande mertebeye mücânebet eyledikleri cihetle te’dîb ü terbiyelerini kendüleri dâ‘vet etmiş ve bu makûle tek durmayanların mücerred vikâye-i asâyiş-i ahâlî zımnında tard u nefy ile icrâ-yı te’dîbleri emsâl-i iktizâsından olunmuş olduğundan merkûm Molla Hüseyin’in vilâyeti olan Aydın’a tardı ve diğer üç neferin dahi altı mâh müddetle Adana’ya nefy u iclâları

bâbında lâzım gelen evâmir-i şâhânemin ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i aliyyemden ta'alluk ederek merkûmûn için diğer emr-i şerîfim tastîr kılınmış olmağla vusûl-i emr-i şerîfimde merkûm Molla Hüseyin dahi nizâmı vechle kazâ be-kazâ Aydın'a tard u irsâle sarf u rü'yet ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde merkûmu ol tarafda meks ü ikâmet itdirüb bilâ-fermân hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsattan mücânebet ve vusûlünü der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i'lâm u işâret eyleyesiz. Fî- evâhir-i RA sene 1263.

[137/3]

Şerh 1: Bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm u şukka mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 21 B sene (1)263.

Şerh 2: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî- evâsıt-ı Ş sene (1)263.

Bir sûreti Adana nâ'ibine [ ]

Eşhâs-ı merkûmeden Battal ve Receb ve Bekir nâm şahısların dahi cünha-i mezkûreye mebnî altı mâh müddetle Adana'ya nefy u iclâlarıçün menfiyyen meks etdirilmiş bilâ-fermân ıtlâkından denilerek. Aslı gibi.

[138/1]

Şerh 1: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî- evâhir-i L sene (1)263.

Şerh 2: Kocabaşılarından Yani Diyostoraki? zimmî bu def'a mahall-i menfâsı olan Bayındır kazâsına bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 22 ? sene (1)263.

Ricâl-i devlet-i aliyyemden Ayvalık kâim-makâmı Şâkir Bey *zîde uluvvuhû'ya* ve [ ] nâ'ibine hüküm ki:

Ayvalık kazâsı kocabaşılarından [ ] kendü hâlinde durmayub hilâf-ı rızâ-yı şahânem inhilâl-i şirâze-i nizâm-ı memleket ve ahâlî ve re'âyâ-yı Devlet-i Aliyyem'in bi-huzûrluklarını mûcib harekât-ı nâ-marziyyeye ibtidâr u ictisâr etmekde olduğu bu def'a

aynen tebeyyün ü tahakkuk etmiş olduğundan mücerred vikâye-i nizâm-ı memleket ve muhâfaza-i asâyiş-i ahâlî zımnında mersûmun li-ecli't-te'dîb [ ] kazâsına nefy u tagrîb olunması husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem müte'allik olarak ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş olmağla sen ki kâ'im-makâm-ı mûmâ-ileyhsin mersûmu tarafından ahz u nizâmı vechle kazâ be-kazâ [ ] mahalle nefy u irsâle müsâra'at eyleyesin ve sen ki nâib-i mûmâ-ileyhsin mersûmu ol tarafa vusûlünde menfiyyen meks u ikâmet etdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü der-bâr-ı ma'delet-karâr-ı mülûkâneme i'lâm u iş'âra mübâderet eyleyesiz. Fî-evâsıt-ı R sene (12)63.

[138/2]

Şerh 1: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî- evâhir-i L sene (1)263.

Şerh 2: Kocabaşılarından Komyabus? dahi Miharseri? zimmî bu def'a menfâsı olan Dudmuş? kazâsına bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 22 ? sene (1)263.

Bir sûreti yine kâ'im-makam-ı mûmâ-ileyh ve [ ] nâ'ibine [ ]

Kazâ-i mezbûr kocabaşılarından [ ] dahi [ ] kasabasına nefy u tagrîbi zımnında. Aslı gibi.

[138/3]

Şerh 1: İş bu emr-i âlî girü gelüb … hıfz olunmuşdur.

Bir sûreti yine kâ'im-makam-ı mûmâ-ileyh ve [ ] nâ'ibine [ ]

Kazâ-i mezbûr kocabaşılarından [ ] dahi [ ] kasabasına nefy u iclâsı bâbında. Kezâlik.

[138/4]

Şerh 1: Bu dahi

Bir sûreti yine kâ'im-makam-ı mûmâ-ileyh ve [ ] nâ'ibine [ ]

Kazâ-i mezbûr kocabaşılarından [ ] dahi [ ] kasabasına nefy u iclâsıçün. Kezâlik.

[138/5]

Şerh 1: Bu dahi

Bir sûreti yine kâ'im-makam-ı mûmâ-ileyh ve [ ] nâ'ibine [ ]

Yine kazâ-i mezbûr kocabaşılarından [ ] dahi [ ] kasabasına nefy u tagribi zımnında. Kezâlik.

[138/6]

Şerh 1: Bu dahi

Bir sûreti yine kâ'im-makam-ı mûmâ-ileyh ve [ ] nâ'ibine [ ]

Yine kazâ-i mezbûr kocabaşılarından [ ] dahi [ ] kasabasına nefy u tagribi bâbında. Kezâlik.

[138/7]

Bolu nâ'ibine hüküm ki:

Midillü cezîresi kocabaşılarından olub bundan akdem cünha-i vâkı'asına mebnî Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'm kararı üzerine sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince Bolu'ya nefy u iclâ olunmuş olan Yaniko ol tarafda âb u hevâsıyla imtizâc edemeyerek müsinne olduğundan bahisle tebdil-i hevâ zımnında merhameten Der-sa'âdet'ime celb olunması husûsuna müsâ'ade-i seniyye-i mülûkânem erzân kılınması karındaşı tarafından bâ-arz-ı hâl istid'â vü istirhâm olunmuş ve ba'd-ezîn umûr-ı memlekete karışmayub ırz u edebiyle meşgûl olmak ve bu sûretle kocabaşı nasîb? kılınmamak şartıyla afv u ıtlâkı bâbında lazım gelen emr-i şerîfimin ısdârı husûsu Meclis-i Vâlâ-yı mezkûreden ifâde vü inbâ kılınmış olmakdan nâşî şart-ı mezkûre ile afv u ıtlâkına irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı merhamet-makrûn-ı şehriyârânem-i mehâbet-rîz sünûh u sudûr olmuş olmağın sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin keyfiyyet ma'lûmun oldukda mersûmun şart-ı ıtlâkını gûş-ı hûşuna ifâde vü tefhîm birle kayd-ı nefyden tahliye-i sebîli husûsuna mübâderet eyleyesin. Fî- evâhir-i RA sene (12)63.

[139/1]

Bir sûreti Kütahya nâ'ibine [ ]

Cezîre-i mezkûre kocabaşılarından Mihâilo'nun dahi ber-minvâl-i muharrer afv u ıtlâkı zımnında karındaşı Niko tarafından sarf-ı nazaran?. Kezâlik.

[139/2]

Şerh 1: Merkûmûnun ıtlâklarıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî- evâhir-i L sene (12)63.

Hâlâ Aydın vâlîsi vezîrim Sa'adullah Paşa *iclâluhû*'ya ve Kütahya nâ'ibine hüküm ki:

Denizli kazâsı ahâlîsinden Çakıroğlu Hacı Mehmed ve helvacı esnâfından İsmâîl Beşe ve esnâf şeyhi Hacı Hâfız Hüseyin ve Hacı Mürsel ve Karcı? karyesinden Hacı Mustafa ve Manastır karyesinden Sarı İmam nâm kimesneler bir takım sebük-magzâne başlarına cem' ederek mugâyir-i rızâ-yı şâhânem uygunsuz harekete cür'et eyledikleri cihetle beyanü'l-hâlî ba'zı mertebe kîl u kâl zuhûr eylemiş olduğundan merkûmların li-ecli't-te'dîb nefy u tagrîbleri husûsu bâ-tahrîrât inhâ ve ol bâbda Denizli meclisinden verilen mazbata dahi takdîm ü isrâ olunmuş ve eşhâs-ı merkûmenin ol sûretle uygunsuzluğa cür'etleri dolayı te'dîb ü terbiyeleri lâzım geldiğine ve bu misillü hareketde bulunanların nefy u tagrîbiyle te'dîbi kânûn-ı cezâiyye iktizâsından olduğundan bilâ-müddet Kütahya'ya nefy u iclâları bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ kılınmış ve ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol-bâbda emr-i hümâyûn-ı şehriyârânem-i şeref-rîz sünûh u sudûr eylemiş olmakdan nâşî sen ki vâlî-i müşârun-ileyhsin vusûl-i emr-i şerifimde eşhâs-ı merkûmeyi nizâmı vechle kazâ be-kazâ … Kütahya'ya nefy u irsâle sarf u rü'yet ve sen ki nâib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde merkûmları ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâklarından ve mahall-i âhara hareketlerine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûllerini der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i'lâm u işâret eyleyesiz. Fî-evâsıt-ı R sene (12)63.

[139/3]

Şerh 1: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî- evâhir-i C sene (12)63.

Istabl-ı âmire müdîrliği pâyelülerinden kazâ-i Erba‘a kâ’im-makâmı Tevfîk Bey *zîde uluvvuhû*’ya ve Gelibolu nâ’ibine hüküm ki:

Çanakcı kazâsı ahâlisinden Ahmed Kapudân nâm kimesne şerîr makulesinden olarak ahâlî kendüsinden dilgîr ü müteneffir olduğu bu def‘a tahkîk u istihbâr kılınmış olduğundan icrâ-yı te’dîb ü terbiyesi lâzım gelüb merkûmun li-ecli’te’dîb bilâ-müddet Gelibolu’ya nefy u tagrîb olunması bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı husûsu Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunarak ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şâhânem sünûh u sudûr eylemiş olmağın sen ki kâ’im-makam-ı mûmâ-ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfimde merkûmu tarafından ahz u nizâmı vechle kazâ be-kazâ Gelibolu’ya nefy u irsâle müsâra‘at ve sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve mahall-i âhara hareketine irâ’e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü Der-bâr-ı ma‘delet-karârıma i‘lâm u iş‘âra mübâderet eylesin. Fî-evâhir-i R sene (12)63.

[139/4]

Bir sûreti yine kâ’im-makâm-ı mûmâ-ileyh ve İşkodra nâ’ibine [ ]

Çanakcı kazâsı sâkinlerinden Arnavud Hüseyin’in dahi ber-minvâl-i muharrer memleketi olan İşkodra’ya tard u teb‘îdi bâbında nefy ve vusûlünü iş‘âr-ı fıkralarından sarf-ı nazarla. Aslı iktizâsından.

[140/1]

Mülhakâtıyla Hüdâvendigâr eyâleti müşîri vezîrim Mustafa Nûrî Paşa *iclâluhû*’ya ve e‘âzim-i Ricâl-i Devlet-i aliyyemden Dîvân-ı De‘âvî nâzırı Mustafa Mazlûm Bey *dâme uluvvuhû’ya* ve Bursa kâdîsi *zîdet kadruhûma* hüküm ki:

Mukaddemâ cünha-i vâkı‘asına mebnî Der-sa‘âdet’ime celb olunmuş olan Debreli Seyfeddin memleketine gitmemek üzre bu tarafda tevkîf olunmuş ise de geçenlerde

bilâ-tezkire ve bâ-husûs? yine memleketine firâr etmiş olduğundan ol bâbda müte‘allik ü şeref-südûr olan emr ü irâde-i seniyye-i mülûkânem muktezâ-yı münîfi üzre lede’t-taharrî buldurulub fâmilyâsıyla berâber bu tarafa irsâl olunmuş olmasıyla merkûmun ve yine bu kabilden? olarak firâr idüb kezâlik ahz u girift ile Der-sa‘âdet’ime gönderilmiş olan Prizrenli Kurtis nâm şahsın bu vechle vukû‘ bulan hareketlerinden dolayı ba‘d-ezîn memleketlerinden salıverilmeyüb kendülerinin bir münâsib mahalde ikâme vü iskân edilmesi lâzım gelmiş ve merkûm Seyfeddin’in ber-minvâl-i muharrer fâmilyâsı dahi birlikde bulunmuş olduğundan bunların Bursa’ya i‘zâm u irsâlleriyle orada ikâme vü iskânları husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şâhânem sünûh u sudûr eylemiş olmağla sen ki nâzır-ı müşârun-ileyhsin merkûmânın fâmilyâsıyla berâber Sadrazâm dâ’iresi hademesinden mübâşir ta‘yîn kılınan İbrâhîm *zîde kadruhû’*ya terfîkan Bursa’ya irsâl u i‘zâmları husûsuna sarf u rü’yet ve siz ki müşîr-i müşârun-ileyh ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsiz ol tarafa vusûllerinde merkûmları fâmilyâsıyla berâber bir münâsib mahalde ikâme vü iskân itdirüb bilâ-fermân mahall-i âhara hareketlerine irâ’e-i ruhsat olunub vusullerini mübâşir-i merkûm mu‘âvenetiyle Der-sa‘âdet’ime i‘lâm u iş‘âra bezl-i rü’yet ü mübâderet eyleyesiz. Şöyle bilesiz. Fî-evâhir-i R sene (12)63.

[140/2]

Şerh 1: Sebîl-i tahliye olunduğunu nâtık vârid olan i‘lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 9 CA sene (1)263.

İznikmîd nâ’ibine hüküm ki:

Sadrâzam mektûbcusu hulefâsından olub menfiyyen İznikmîd’de olan Kâmil Bey şimdiye kadar ıslâh-ı nefs ile mütenebbîh olmuş olduğundan bundan böyle usûl- âdâb u iffetden hâric hareketde bulunmamak şartıyla merhameten afv u ıtlâkına müsâ‘ade-i seniyye-i mülûkânem erzân kılınması Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş olduğundan mîr-i mûmâ-ileyhin şart-ı mezkûr ile afv u ıtlâkına müsâ‘ade-i seniyye-i mülûkânem erzân u şâyân kılınarak ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şevket-makrûn-ı şehriyârânem-i merhamet-efzâ-yı sünûh u sudûr olmuş olmakdan nâşî sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin keyfiyyet ma‘lûmun oldukda mîr-i mûmâ-ileyhin şart-ı ıtlâkını kendüsine ifâde vü tefhîm birle kayd-ı nefyden tahliye-i sebîli husûsuna mübâderet eyleyesiz. Fî-evâil-i CA sene (1)263.

[140/3]

Gelibolu kazâsı nâ'ibine hüküm ki:

Terkos kazâsına tâbi' Boğaz karyesi mütemekkinlerinden olub cünha-i vâkı'asına mebnî bundan akdem Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'm kararı ve müte'allik olan emr-i hümâyûn-ı mülûkânem muktezâ-yı münîfî üzre bir sene müddetle Gelibolu'ya nefy u iclâ olunmuş olan Yenabut? zimmî dûçâr-ı sefâlet olduğundan merhameten afv u ıtlâkı husûsu zevcesi tarafından bâ-arz-ı hâl istid'a vü istirham olunmuş ve mersûmun ahâlî ile adem-i imtizâcından nâşî geçen altmış iki senesi evâhir-i şa'bânında bir sene müddetle nefy u tagrîb olunduğu cihetle henüz müddeti tekmîl olmamış ise de mersûmun ıtlâkı ahâlî-i karye tarafından dahi niyâz olunmakda olduğu kazâ-i mezbûr tarafından bâ-mazbata inhâ vü iltimâs olunmuş ve bu makûle müddet-i mu'ayene ile nefy u iclâ olunan eşhâsın senesi içinde ahâlîden kefîl verebildiği hâlde afv u ıtlâkı nizâm u emsâl iktizâsından bulunduğuna binâ'en mersûmun dahi ol vechle kefîl alınarak merhameten afv u ıtlâkı Meclis-i Vâlâ-yı mezkûrda bi't-tensîb bâ-mazbata ifâde vü inbâ kılınmış ve ol vechle afv u ıtlâkına müsâ'ade-i seniyye-i mülûkânem erzânıyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şâhâne-i merhamet-rîz sünûh u sudûr olmuş olmağın sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin keyfiyyet ma'lûmun oldukda ber-minvâl-i muharrer kefîl irâ'e eylediği sûretde mersûmun kayd-ı nefyden tahliye-i sebîli husûsuna mübâderet eyleyesin. Fî-evâil-i CA sene (1)263.

[141/1]

Bolu nâ'ibine hüküm ki:

Hilâf-ı rızâ hareketi inhâ olunduğuna mebnî Meclis-i Vâlâ kararı müte'allik olan irâde-i seniyyem muktezâsı üzre sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince altı mâh müddetle Bolu'ya nefy u iclâ olunmuş olan Gümüşkân-ı Ma'den-i hümâyûnum müdîri sâbık Ahmed'in merhameten afv u ıtlâkı husûsu oğlu tarafından ba-arz-ı hâl takdîmiyle niyâz u istirhâm olunmuş ve şimdiye kadar müddet-i münkazıyye olmuş olduğundan afv u ıtlâkı husûsuna müsâ'ade-i seniyyem erzân kılınması Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ- mazbata ifâde vü inbâ kılınmış olmakdan nâşî sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin merhamet-efzâ-yı sünûh u sudûr olan emr-i hümâyûn-ı şehriyârânem

mûcebince mûmâ-ileyhin kayd-ı nefyden tahliye-i sebîline mübâderet eyleyesin. Fî-evâil-i CA (12)63.

[141/2]

Şerh 1: Bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm u şukka mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 5 C sene (1)263.

Şerh 2: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî- evâhir-i Z sene (1)263.

Mütehayyizân-ı mîr-i mîrân-ı kirâmımdan Der-sa'âdet'im İhtisâb Nâzırı İzzet Paşa *dâme ikbâluhû'*ya ve Bursa kâdîsine hüküm ki:

Ahmed Reşîdî nâm kimesne ba'zı taraflardan güyâ da'vetci? gibi şuraya buraya girüb ifâde-i kâzibe ile gitdiği mahalleri iğfâl ü i'zâma cesâret etmekde olduğu bâ-tahkîk ele getürilerek Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mde lede'l-istintâk kemâl-i …nâşî mâdde-i mezkûreye ictisârını ikrâr u i'tirâf eylemiş ve bu keyfiyyet sahtekârlık gibi olduğundan kendüsinin te'dîbi lâzımeden bulunmuş olmasıyla merkûmun altı mâh müddetle Bursa'ya nefy u tagrîb olunması bi't-tensîb ol bâbda lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı husûsu Meclis-i Vâlâ-yı mezkûrdan bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şâhânem sünûh u sudûr eylemiş olmağla sen ki nâzır-ı müşârun-ileyhsin merkûmu ma'rifetinle ahz u nizâmı mûcebince Bursa'ya nefy u irsâle müsâra'at ve sen ki mevlânâ-yı mumâ-ileyhsin ol tarafa vusûlünde merkûmu menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve mahall-i âhara hareketine irâe-i ruhsattan mücânebet ve vusûlünü Der-sa'âdet'ime i'lâm u iş'âra mübâderet eyleyesiz. Fî-evâil-i CA sene (12)63.

[141/3]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı celâdet-ünvân kâtil-i merkûm verese-i maktûl-i mezbûre huzûrunda icrâ-yı kısas-ı şer'î bulunduğunu nâtık vârid olan i'lâm u mazbata vü şukka me'âlleri bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.Fî- 23 Ş Sene (12)63.

Mülhakâtıyla Trablusgarb vâlîsi vezîrim Râgıb Paşa *iclâluhû'*ya ve Trablusgarb kâdîsi *zîdet fezâilehû*'ya ve a'zâ-yı meclis *zîde kadruhûm'*a hüküm ki:

Trablusgarb nevâhîsinden Zintân? kabîlesi ahâlisinden olub bundan akdem katîlen müteveffiye olan Nebirre bint-i Ahmed nâm hatunun verese-i münhasırasından vâlidesi Şu‘le hatun kendü tarafından asâleten evlâd-ı sigârı tarafından vesâyeten meclis-i şer‘-i şerîfde müteveffiye-i mezbûrenin kâtili olmak üzre ihzâr olunan Münşebe? ahâlisinden Halîfe bin Şa‘bân mezbûre? muvâcehesinde merkûm Halîfe mûriseleri müteveffiye-i mezbûreyi kebîr tokmak ile bi-gayr-i hakkın amden başına darb u cerh ederek müte’essiren müteveffiye olmuş olduğundan bahisle mûcib-i şer‘î olan kısasın icrâsı lede’d-da‘vâ kâtil-i merkûm dahi ber-vech-i muharrer müteveffiye-i mezbûreyi darb u cerh ederek müte’essiren fevt olduğunu tâb‘an ikrâr u i‘tirâf etmiş ve ol vechle kısasına hükm-i şer‘î lâhik olmuş olduğu zuhûr-ı irâde-i seniyyeme değin kâtil-i merkûm mahbesde tevkîf kılındığı mukaddemce bâ-mazbata vü i‘lâm-ı inhâ olunmuş ve cânib-i fetvâhâneden dahi me’âl-i i‘lâma nazaran kâtil-i merkûm maktûle-i mezbûreyi mûcib-i kısas olan katl ile katl etmiş olduğu merkûmun ikrârıyla sâbit olmağla bu sûretde ümm-i mezbûre afv etmediği halde kâtil-i merkûm ber-nehc-i şer‘î huzûrunda kısas olunmak lâzım geleceği zahr-ı i‘lâm-ı mezkûre tahrîr ü imlâ kılınmış olmağın ümm-i mezbûre kâtil-i merkûmu bundan böyle kısasdan afv etmediği hâlde huzûrunda icrâ-yı kısas ve afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele sigâr hakkında diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin îcrâsıyla kâtil-i merkûmun kânûnen icrâ-yı mücâzâtı zımnında keyfiyyetin bâ-i‘lâm u mazbata bu tarafa iş‘ârı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı irâde-i seniyye-i mülûkâneme mütevakkıf idüğü Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve keyfiyyet taraf-ı eşref-i pâdişâhâneme arz ile lede’l-istizân ber-minvâl-i meşrûh icrâ-yı iktizâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş olmağla siz ki vâlî-i müşârun-ileyh ve mevlânâ ve sâ’ir mûmâ-ileyhümâsız ber-vech-i muharrer ümm-i mezbûre kâtil-i merkûmu bundan böyle kısasdan afv etmediği halde huzûrunda icrâ-yı kısas ve afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele sigâr hakkında diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsıyla kâtil-i merkûmun kânûnen icrâ-yı mücâzatı zımnında keyfiyyetin bâ-i‘lâm u mazbata Der-sa‘âdet’ime iş‘ârı irâde-i seniyyem muktezâsından idüğü ma‘lûmunuz oldukda ber-minvâl-i muharrer icrâ-yı ahkâm-ı münîfe-i şerî‘at-ı garrâya müsâberet ve alâ-kile’t-takdîreyn keyfiyyetin bâ-i‘lâm u mazbata Der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme iş‘ârına mübâderet eyleyesiz. Fî-evâhir-i CA sene (12)63.

[141/4]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı adâlet-ünvân kâtil-i mersûm verese-i maktûl-i mersûmun vereseleri huzûrlarında hükm-i kısasına ibtidârb olunduğunu nâtık vârid olan i‘lâm u mazbata me’âlleri bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.Fî- 19 B Sene (12)63.

Girid müşîri vezîrim Mustafa Nâ’ilî Paşa *iclâluhû*’ya ve Hanya kâ’im-makâmı Abdılkerim *zîde mecduhû*’ya ve Hanya nâ’ibi *zîde ilmuhûma’*ya ve a‘zâ-yı meclis *zîde kadruhûm’*a hüküm ki:

Hanya’ya tâbi‘ Dibamarniya? karyesi mütemekkinlerinden Andoni veled-i Nikole’nin keyfiyyet-i katline dâ’ir mukaddemâ gönderilen i‘lâmda … îcâb-i şer‘îsi gösterilmemiş olduğundan tarafeyn tekrâr terâfu‘ olunarak i‘lâm-ı îcâb-ı şer‘îsinin irsâli bâbında makâm-ı celîl-i vekâlet-i mutlakam cânibinden tastîr kılınan tahrîrât mûcebince maktûl-i mersûmun verese-i münhasırasıyla kâtili olan karye-i mezbûre mütemekkinlerinden Menuli veled-i Yorgi meclis-i şer‘-i şerîfe celb olunarak tekrâr muvâcehe ve terâfu‘ olunub kâtil-i mersûm maktûl-i mersûmu çerkes bıçağıyla bi-gayr-i hakkın amden cerh ile katl eylediğinden bahisle icrâ-yı kısası verese-i mezbûre da‘vâ idüb kâtil-i mersûm dahi sarîhan âlet-i câriha ile katli amdî mukarrer olmuş olduğundan şer‘an icrâ-yı kısas lâzım geldiği inhâ vü iş‘âr ve cânib-i fetvâhâneden dahi me’âl-i i‘lâma nazaran kâtil-i mersûm **[142]** maktûl-i mesfûru mûcib-i kısas olan katl ile katl etmiş olduğu kendü ikrârıyla sâbit olmağla bu sûretde maktûl-i mersûmun vârisleri afv etmedikleri halde kâtil-i mersûm ber-nehc-i şer‘î huzûrlarında kısas olunmak lâzım geldiği zahr-ı i‘lâm-ı mezbûre tahrîr ü tezkâr kılınmış ve verese-i mezbûre bundan böyle afv etmedikleri hâlde kâtil-i merkûmun icrâ-yı kısas ve verese-i mezbûre cümleten ve yâhûd içlerinden fakat biri kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından îcâb-ı şer‘îsi bi’l-îfâ kânûnen icrâ-yı mücâzâtı zımnında kâtil-i mersûmun der-sa‘âdet’ime irsâl ü isrâsıyla keyfiyyetin bâ-i‘lâm u mazbata bu tarafa iş‘ârı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı irâde-i seniyye-i mülûkâneme mütevakkıf idüğü Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve keyfiyyet taraf-ı eşref-i mülûkâneme arz ile lede’l-istizân ber-minvâl-i meşrûh icrâ-yı iktizâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş olmağla siz ki müşîr-i müşârun-ileyh ve sâ’ir mûmâ-ileyhümâsız ber-minvâl-i muharrer verese-i

mezbûre bundan böyle afv etmedikleri sûretde kâtil-i merkûmun icrâ-yı kısas ve verese-i mezbûre cümleten ve yâhûd içlerinden fakat biri kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağından îcâb-ı şer'îsi bi'l-îfâ kânûnen icrâ-yı mücâzatı zımnında kâtil-i mersûmun Der-sa'âdet'ime irsâl ü isrâsı irâde-i seniyyem muktezâsından idüğü ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i muharrer icrâ-yı ahkâm-ı münîfe-i şerî'at-ı garrâya müsâberet ve alâ-kile't-takdîreyn keyfiyyetin bâ-i'lâm u mazbata Der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme iş'ârına mübâderet eyleyesiz.Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd (kılasız). Fî-evâil-i CA sene (12)63.

[142/1]

Şerh 1: Mûmâ-ileyhin memleketi olan Eğil kazâsına azîmetine ruhsat-ı hâvî emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâsıt-ı CA sene (1)266.

Hâlâ Harpurut vâlîsi vezîrim Ali Paşa *iclâluhû'ya* ve Sivas nâ'ibine hüküm ki:

Ma'den-i hümâyûnum kazâlarından Eğil kazâsı ümerâsından olub ba'zı harekât-ı nâ-marziyyeye ibtidârları inhâ olduğuna mebnî bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfimle Sivas'a nefy u iclâ olunmuş olan Mehmed ve Sa'îd Beyler menfâlarında mezâik? ü ıztırâba dûçâr olarak zarûrî …ihtiyâr ile bir müddet serseri geşt ü güzâr etmekde oldukları hâlde bu def'a merkûmândan Mehmed Bey'in gelüb isti'fâ-i cürm ü töhmet ve müteşebbis-i dâmen afv u şefkat olunduğundan bahisle merhameten merkûmun afvıyla Harpurut'da ikâmetine müsâ'ade-i seniyye-i mülûkânem erzân kılınması husûsu sen ki vâlî-i müşârun-ileyhsin tarafından bâ-tahrîrât inhâ vü iş'âr olunmuş ve vâkı'a bu makûle gelüb dehâlet ile isti'fâ-yı cürm ü töhmet edenler haklarında afv u 'inâyet ü rahm-i şefkat-i şâhânem-i bî-diriğ ü erzân kılınması şân u şevket-şân-ı mülûkânem iktizâsından bulunmuş idüğünden fî-mâ-ba'd hilâf-ı marzî harekâtda bulunmamak şartıyla merhameten afv u ıtlâkı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı irâde-i seniyye-i mülûkâneme mütevakkıf idüğü Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ kılınmış ve ol vechle iktizâsının icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem müte'allik olarak ol bâbda emr-i hümâyûn-ı merhamet-makrûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş olmağla vusûl-i emr-i şerîfimde keyfiyyeti kendüsine ifâde vü tefhîm birle hakkında bu vechle şâyân kılınan merhamet ü müsâ'ade-i seniyyemin kadr ü şükrünü bilerek bundan böyle kendü umûruyla meşgûl olması esbâbının istihsâline sarf u rü'yet ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ilehsin keyfiyyet

ma‘lûmun oldukda mîr-i mûmâ-ileyhin nefy kaydını terkîn ile icrâ-yı irâde-i seniyyeme mübâderet eyleyesiz. Fî-evâil-i C sene (12)63.

[142/2]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı adâlet-ünvân hâbis-i merkûm hâdden katl ü idâm kılınmış olunduğunu nâtık vârid olan i‘lâm u mazbata mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-22 S Sene (12)63.

Elviye-i selâse vâlîsi vezîrim Mehmed Hâfız Paşa *iclâluhû*’ya ve Yanya nâ’ib ve müftîsi *zîde ilmuhumâ*’ya ve a‘zâ-yı meclis ü vücûh-ı memleket *zîde kadruhûm’*a hüküm ki:

Yanya mahallatından İbrâhîm Paşa mahallesi sâkinlerinden Ömer ibn Ahmed nâm habîs hâşâ sümme hâşâ sekr hâlinde sebb-i nebî eylemiş olduğu Meclis-i şer‘-i şerîfde ma‘lûmü’l-esâmî iki nefer müslîm şehâdetiyle sâbit olarak şer‘an katli lâzım geldiği bâ-mazbata vü i‘lâm iş‘âr u inhâ olunmuş ve me’âl-i i‘lâma nazaran şahs-ı merkûm hâşâ sümme hâşâ sebb-i nebî aleyhisselâm etmiş olduğu beyyine ile sâbit olmağla bu sûretde şâhidân-ı merkûmânın lede’t-tezkiye adl u makbûl eşhâde oldukları zâhir ü mütehakkık olmuş ise şakî-i merkûmun tevbesi dahi makbûl olmayacağı bilâ-te’hîr hadden katli lâzım geldiği cânib-i fetvâhâneden i‘lâm-ı mezkûr zahrına tahrîr ü imlâ kılınmış olub sûret-i inhâya nazaran şâhidlerin tezkiye olunub olunmadığı anlaşılamamış olduğundan eğer şimdiye kadar ol tarafda şâhidlerin tezkiyesi icrâ olunmuş ise vûsul-i emri şerîfimde bilâ-te’hîr hadden katl ve eğer mukaddemâ tezkiyeleri icrâ olunmamış ise derhâl **[143]** tezkiye olunarak muvâfık-ı şer‘-i şerîf olduğu hâlde yine icrâ ve yâhûd tezkiyeleri şer‘-i şerîfe tatbîk olunamaz ise ol zamân keyfiyyetin serî‘an bu tarafa tahrîr ü inhâ kılınması husûsları cânib-i şeyhü’l-islâmîden ifâde kılınmış olduğundan ber-vech-i muharrer icrâ-yı iktizâsı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı irâde-i seniyye-i mülûkâneme mütevakkıf idüğü Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş keyfiyyet taraf-ı eşref-i pâdişâhâneme arz ile lede’l-istizân ber-minvâl-i meşrûh iktizâsının icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş olmağla siz ki vâlî-yi müşârun-ileyh ve nâ’ib ve müftî ve sâ’ir mûmâ-ileyhümâsız ber-minvâl-i muharrer zikr olunan şâhidlerin lede’t-tezkiye adl u makbul eşhâde oldukları zâhir ü mütehakkık olduğu ve diğer şâhidler mukaddemâ tezkiye olunmayub da bu def‘a tezkiyelerinde şehâdetleri şer‘-i şerîfe tevâfuk eylediği hâlde

derhâl iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsı ve yâhûd şâhidlerin tezkiyeleri şer‘-i şerîfe tatbîk olunamaz ise habîs-i merkûmun mahbesde tevkîfiyle sûret-i hâlin serî‘an bu tarafa iş‘ârı irâde-i seniyye-i mülûkânem muktezâsından idüğü ma‘lûmunuz oldukda ber-vech-i muharrer icrâ-yı ahkâm-ı şerî‘at-ı garrâya müsâberet ve alâ-kile’t-takdîreyn keyfiyyetin Der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme inhâ vü iş‘ârına mübâderet eyleyesiz. Fî-evâil-i C sene (12)63.

[143/1]

Şerh 1: Bi’l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i‘lâm u şukka mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 26 S sene (1)263.

Şerh 2: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî- evâhir-i L sene (1)263.

Mülhakâtıyla Yanya müşîri vezîrim Hâfız Mehmed Paşa *iclâluhû*’ya ve Lefkoşe nâ’ibine hüküm ki:

Selânik düstûr vezîrim Hâfız Ahmed Paşa *iclâluhû’*nun kethüdâsı bulunan hâcegândan Zekî’nin hilâf-ı rızâ-yı şâhânem Yanya’da zuhûra gelen ihtilâle sebebiyyet-i külliyesi ve husûsuyla işkence-i mâdde-i mezmûme vü memnû‘asına cür’et ü cesâreti me‘mûr-ı mahsûs irsâliyle mahallinde bi’l-muhâkeme tebeyyün ü tahakkuk etmiş ve bu misillü hilâf-ı rızâ ve mugâyir-i nizâm-ı harekât-ı nâ-marziyyeye ibtidâr edenlerin icabına göre nefy u tagrîb u habs ve sâ’ir mücâzâtı mertebe ile icrâ-yı te’dîb ü terbiyeleri kânun-ı cezâ ahkâmı iktizâsından olduğundan merkûmun li-ecli’t-te’dîb Kıbrıs cezîresine nefy u tagrîb olunması bi’t-tensîb ol bâbda lâzım gelen emri şerîfim ısdârı husûsu Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle icrâ-yı iktizâsına irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla emr-i hümâyûn-ı şehriyârânem-i mehâbet-rîz sünûh u sudûr olmuş olmakdan nâşî sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfimde merkûmu ahz ve tarafından mübâşire terfîkan zikr olunan Kıbrıs cezîresine nefy u irsâle müsâra‘at ve sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve mahall-i âhara hareketine irâ’e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü Der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i‘lâm u işâret eyleyesiz. Fî-evâil-i C sene (12)63.

[143/2]

Şerh 1: Bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm u şukka mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 26 S sene (1)263.

Şerh 2: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî- evâhir-i L sene (1)263.

Bir sûreti yine müşîr-i müşârun-ileyhe ve Selânik mollasına [ ]

Yanya ahâlîsinden Vehbî nâm kimesnenin hilâf-ı rızâ-yı şâhâne zuhura gelen ihtilâlde medhâli olduğu mahallinde bi'l-muhâkeme tebeyyün u tahakkuk eylemiş olduğundan merkûmun Selânik'e nefy tagrîb olması zımnında. Aslına tatbiken.

[143/3]

Şerh 1: Bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm u şukka mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 26 S sene (1)263.

Şerh 2: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî- evâhir-i L sene (1)263.

Bir sûreti yine müşîr-i müşârun-ileyhe ve İzmir mollasına [ ]

Ahâlî-i merkûmdan Süleyman nâm kimesnenin dahi husus-ı mezkûre medhâli olduğu tebeyyün u tahakkuk etmiş olduğundan merkûmun li-ecli't-te'dîb İzmir'e nefy tagrîb olunması zımnında. Kezâlik.

[144/1]

Şerh 1: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî- evâsıt-ı ZA sene (1)263.

Musul vâlîsi vezîr Mehmed Es'ad Paşa *iclâluhû*'ya ve Sivas nâ'ibine hüküm ki:

Musul vâlîsi sâbık müteveffâ Tayyar Paşa'nın başı bozuk ser-gerdelerinden Muşlu Hüseyin nâm şahıs erbâb-ı fesâd u habâsetden olarak Şerefyanlu ve Milallu? aşîretleri oymaklarından ma'lûmü'l-mikdâr ağnâm ve sâ'ir hayvan gasb u garâtına sebeb olmuş olduğundan merkûmun li-ecli't-te'dîb bir sene müddetle Sivas'a nefy u iclâ olunması Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol

vechle icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş olmağla sen ki vâlî-i müşârun-ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfimde merkûm Hüseyin’in nizâmı mûcebince kazâ be-kazâ Sivas’a nefy u irsâle sarf u rü’yet ve sen ki nâ’ib-i mumâ-ileyhsin vusûlünde merkûmu ol tarafda bir sene müddet menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve mahall-i âhara hareketine irâe-i ruhsattan mücânebet ve vusûlünü Der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme iş‘âra mübâderet eyleyesiz. Fî-evâil-i C sene (12)63.

[144/2]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı adâlet-ünvân kâtil-i merkûm verese-i maktûl-i merkûm hâzır oldukları hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısasına ibtidâr olunduğunu nâtık vârid olan i‘lâm u mazbata ve şukka mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-25 N Sene (12)63.

Hâlâ mülhakâtıyla Kastamonu vâlîsi vezîrim Mustafa Paşa *iclâluhû’ya* ve Hâcegân-ı divân-ı hümâyûnumdan Bolu sancağı kâ’im-makâmı Ahmed *zîde mecduhû*’ya ve nâ’ib ve müftî *zîde ilmuhumâ* ve a‘zâ-yı meclis ve vücûh-ı memleket *zîde kadruhûm’*a hüküm ki:

Bolu sancağı dâhilinde kâ’in Hisarönü kazâsına tâbi‘ Kabaaltı? karyesi ahâlisinden olub bundan akdem katîlen vefât eden Serdâr oğlu Hasan nâm kimesnenin verese-i münhasırasından vâlidesi ve dört nefer sagîr ü sagîre çocuklarının vasîsi Zeyneb ile iki nefer zevcesi taraflarından vekîl-i şer‘î nasb olunan Galis? Oğlu Molla Mustafa nâm kimesne maktûl-i merkûmun kâtili bulunan karye-i mezbûr ahâlîsinden Baba Osman oğlu Hüseyin nâm şahıs ile hîn-i terâfu‘larında merkûm Hüseyin maktûl-i merkûm ile beynlerinde ba‘zı cihetle münâfî vukû‘atdan nâşî tüfenk kurşunuyla sol küreği ortasından darb u cerh ederek müte’essiren fevt olduğu ikrârıyla sâbit ve müdde‘î-i merkûm talebine mebnî kâtil-i merkûmun kısasına hükm-i şer‘î lâhik olmuş olduğundan zuhûr-ı irâde-i seniyyeme değin mahbesde tevkîf kılınmış olduğu bâ-mazbata vü i‘lâm-ı iş‘âr u inhâ ve cânib-i fetvâhâneden dahi me’âl-i i‘lâma nazaran kâtil-i merkûmun maktûl-i mezbûru mûcib-i kısas olan katl ile katl etmiş olduğu merkûmun ikrârıyla sâbit ü zâhir olmağla bu sûretde maktûl-i mezbûrun kebîre vâriseleri afv etmedikleri takdirde bizzât huzûrlarında kâtil-i merkûm ber-nehc-i şer‘î kısas olunmak lâzım geldiği i‘lâm-ı mezkûr-ı zahrına tahrîr ü imlâ kılınmağla bu sûretde bundan böyle kâtil-i merkûmu verese-i mezbûre afv etmedikleri hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısas olunması ve kibâr-ı

verese-i mezbûre cümleten ve yâhûd içlerinden biri kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağından ve yine kânûnen icrâ-yı mücâzâtı lâzım geleceğinden iktizâ-yı şer'îsinin icrâsıyla keyfiyyetin tekrâr bâ-mazbata vü i'lâm-ı iş'âr ve kâtil-i merkûmun dahi bu tarafa tesyârı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı irâde-i seniyye-i mülûkâneme mütevakkıf idüğü Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve keyfiyyet taraf-ı eşref-i mülûkâneme arz ile lede'l-istizân ber-minvâl-i meşrûh icrâ-yı iktizâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı pâdişâhânem sünûh u sudûr eylemiş olmağla siz ki vâlî-i müşârun-ileyh ve kâ'im-makâm ve nâ'ib ve müftî ve sâ'ir mûmâ-ileyhümâsız ber-minvâl-i muharrer verese-i mezbûre bundan böyle kâtil-i merkûmu afv etmedikleri hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısas olunması ve kibâr-ı verese-i mezbûre cümleten ve yâhûd içlerinden fakat biri kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağından ve yine kânûnen icrâ-yı mücâzatı îcâb edeceğinden iktizâ-yı şer'îsinin icrâsıyla keyfiyyetin tekrâr bâ-mazbata vü i'lâm-ı iş'ârı ve kâtil-i merkûmun dahi bu tarafa iş'ârı irâde-i seniyye-i mülûkânem muktezâsından idüğü ma'lûmunuz oldukda ol vechle icrâ-yı ahkâm-ı şerî'at-ı garrâya müsâberet ve keyfiyyetin alâ-kile't-takdîreyn Der-bâr-ı ma'delet-karâr-ı mülûkâneme tahrîr ü iş'ârına mübâderet eyleyesiz. Şöyle bilesiz. Fî-evâhir-i CA sene (12)63.

[145/1]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı adâlet-ünvân kâtil-i merkûm verese-i maktûl-i merkûm hâzır oldukları hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısasına ibtidâr olunduğunu nâtık vârid olan i'lâm u mazbata mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-19 B Sene (12)63.

Mülhakâtıyla Girid müşîri vezîrim Mustafa Nâ'ilî Paşa *iclâluhû'ya* ve Hanya nâ'ib ve müftîsi *zîde ilmuhumâ'*ya ve a'zâ-yı meclis *zîde kadruhûm'*a hüküm ki:

Hanya sancağına tâbi' Halpe karyesi mütemekkinlerinden olub bundan akdem katîlen mürd olan Haci Coraki'nin hasren vârisleri anası Sofya ile er karındaşı Nikol meclis-i şer'-i şerîfde maktûl-i mersûmun kâtilleri olan Sâdık ve Sinan ve Muço nâm şahıslar ile lede't-terâfu' merkûmûndan Sâdık maktûl-i mersûmu bi-gayr-i hakkın bıçak ile darb u cerh ederek müte'essiren fevt olduğu ikrârıyla sâbit ve kısasına hükm-i şer'î lâhik olmuş ve mersûmân Sinan ile Muço'nun dahi mu'âvenet-i katl oldukları ikrârlarıyla tebeyyün

etmiş olduğu mukaddemâ bâ-i‘lâm inhâ olunmuş ise de bu makûle kâtillerin verese-i maktûl tarafından afv olunmakda olduğu mesbûk olduğuna mebnî tarafeyn tekrâr meclise celb ile vârisân-ı mezbûrân kâtil-i merkûmu kısasdan afv idüb etmeyecekleri su’âl ü istintak birle keyfiyyetin tekrâr bâ-i‘lâm u mazbata iş‘ârı bâbında makâm-ı celîl-i vekâlet-i mutlakam cânibinden tastîr ü tesyîr kılınan tahrîrât mûcebince meclis-i şer‘-i şerîfe celb ile vârisân-ı mersûmândan su’âl ü istintak olundukda afv u sulha râzı olmayub icrâ-yı kısas da‘vâsında azhâr eyledikleri ve zuhûr-ı irâde-i seniyyeme değin mâhbesde tevkîf olunmuş oldukları iş‘âr u inhâ olunmuş ve me’âl-i i‘lâma nazaran maktûl-i mersûmun vârisleri kâtil-i mersûmu kısasdan afv etmemeleriyle bu sûretde bundan böyle dahi afv etmedikleri hâlde kâtil-i merkûm huzûrlarında kısas olunmak lâzım geldiği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i‘lâma tahrîr ü imlâ kılınmış olmağla bu sûretde vârisân-ı mersûmândan kâtil-i merkûmu bundan böyle kısasdan afv etmedikleri takdirde huzûrlarında icrâ-yı kısas ve eğer vârisân-ı mersûmân ve yâhûd biri afv eder veyâ sulh olur ise ol halde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsıyla kânûnen icrâ-yı mücâzâtı zımnında keyfiyyetin bâ-i‘lâm u mazbata Der-sa‘âdet’ime iş‘ârı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı irâde-i seniyye-i mülûkâneme mütevakkıf idüğü Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve keyfiyyet taraf-ı eşref-i mülûkâneme arz ile lede’l-istizân ber-minvâl-i meşrûh icrâ-yı kısas husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem müte‘allik olarak ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş ve mu‘âvin-i katl olan merkûmân içün mahsûs tahrîrât gönderilmiş olmağla siz ki müşîr-i müşârun-ileyh ve nâ’ib ve müftî ve sâ’ir mûmâ-ileyhümâsız ber-minvâl-i muharrer vârisân-ı mersûmân kâtil-i merkûmu bundan böyle dahi kısasdan afv etmedikleri takdirde huzûrlarında icrâ-yı kısas ve eğer vârisân-ı mersûmân ve yâhûd biri afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsıyla kânûnen icrâ-yı mücâzatı zımnında keyfiyyetin bâ-mazbata vü i‘lâm Der-sa‘âdet’ime iş‘ârı irâde-i seniyyem muktezâsından idüğü ma‘lûmunuz oldukda ber-vech-i muharrer icrâ-yı ahkâm-ı münîfe-i şerî‘at-ı garrâya müsâberet ve alâ-kile’t-takdîreyn keyfiyyetin bâ-i‘lâm u mazbata Der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme iş‘ârına mübâderet eyleyesiz. Şöyle bilesiz. Fî-evâil-i C sene (1)263.

[145/2]

Hâcegân-ı Dîvân-ı Hümâyûn'umdan Sakız cezîresi kâ'im-makâmı Mahmûd Beliğ *zîde mecduhû'*ya ve Sakız cezîresi nâ'ib ve müftîsi *zîde ilmuhumâ*'ya ve a'zâ-yı meclis *zîde kadruhûm'*a hüküm ki:

Sakız cezîresine tâbi' Limyoz karyesi mütemekkinlerinden bundan akdem maktûlen hâlik olan Natuki veled-i Niko'nun hasren vârisi olan kız karındaşı Mariye meclis-i şer'-i şerîfde hâlik-i mersûmun kâtili olmak üzre ihzâr olunan karındaşı Mihail zimmî ile hîn-i terâfu'larında kâtil-i mersûm hâlik-i mesfûru bi-gayr-i hakkın amden tabanca ile katl u i'dâm ve lâşesini dahi ateşde ihrâk eylediğinden bahisle mûcib-i şer'îsi olan kısasın icrâsı lede'd-da'vâ mâdde-i katlin ber-minvâl-i muharrer kendüden sudûru mersûmun ikrâr u i'tirâfıyla sâbit ve icrâ-yı kısasına hükm-i şer'î lâhik olarak zuhûr-ı irâde-i seniyyeme değin mâhbesde tevkîf kılındığı bâ-i'lâm u mazbata inhâ ve cânib-i fetvâhâneden dahi me'âl-i i'lâma nazaran kâtil-i mersûm maktûl-i mesfûru mûcib-i kısas olan katl ile katl etmiş olduğu mersûmun ikrârıyla zâhir olmağla bu sûretde … mersûme afv etmediği halde kâtil-i mesfûr ber-nehc-i şer'î huzûrunda kısas olunmak lâzım geldiği zahr-ı i'lâm tahrîr ü imlâ kılınmış olmağla bundan böyle mersûme kâtil-i mesfûru kısasdan afv etmediği sûretde ber-mûcib-i kayd-ı fetvâhâne huzûrlarında kâtil-i mesfûrun icrâ-yı kısası ve eğer vârise-i mersûme kâtil-i mersûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise kısas sâkıt olacağından iktizâ-yı şer'îsinin icrâsıyla keyfiyyetin bâ-i'lâm u mazbata iş'ârı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve keyfiyyet taraf-ı eşref-i mülûkâneme arz ile lede'l-istizân ber-minvâl-i muharrer icrâ-yı iktizâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem müte'allik olarak ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr **[146]** eylemiş olmağla siz ki kâ'im-makam ve nâ'ib ve müftî ve sâ'ir mûmâ-ileyhümâsız ber-minvâl-i meşrûh bundan böyle mersûme kâtil-i mesfûru kısasdan afv etmediği sûretde ber-mûcib-i kayd-ı fetvâhâne huzûrunda kâtil-i mersûmun icrâ-yı kısas ve eğer vârise-i mersûme kâtil-i mersûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise kısas sâkıt olacağından ol hâlde iktizâ-yı şer'îsinin icrâsıyla keyfiyyetin bâ-i'lâm u mazbata Der-sa'âdet'ime iş'ârı irâde-i seniyyem muktezâsından idüğü ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i muharrer icrâ-yı ahkâm-ı münîfe-i şerî'at-ı garrâya müsâberet ve alâ-kile't-takdîreyn keyfiyyetin bâ-i'lâm u mazbata Der-bâr-ı

şevket-karâr-ı mülûkâneme iş‘ârına mübâderet eyleyesiz. Şöyle bilesiz. Fî-evâsıt-ı C sene (1)263.

[146/1]

Şerh 1: Sebîl-i tahliye olunduğunu nâtık vârid olan i‘lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 7 B sene (1)263.

Gelibolu nâ’ibine hüküm ki:

Çanakcı kazâsı ahâlisinden olub hilâf-ı rızâ hareketine ibtidârı tahkîk kılındığına mebnî Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’m karârı üzre sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince Gelibolu’ya nefy u iclâ olunmuş olan Ahmed kapudân fakîrü’l-hâl ve kesîrü’l-ıyâl olduğundan bahisle merhameten afv u ıtlâkı husûsu inhâ vü iltimâs kılınmış olub fi’l-hakîka merkûm şâyeste-i merhamet olarak afv u ıtlâkıyla Der-sa‘âdet’imde ikâmet eylemek üzre lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı husûsu Meclis-i Vâlâ-yı mezkûrdan bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle afv u ıtlâkıyla Der-sa‘âdet’ime irsâl kılınması husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı merhamet-makrûn-ı şehriyârânem-i inâyet-rîz sünûh u sudûr olmuş olmağın sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin keyfiyyet ma‘lûmun oldukda merkûmun kayd-ı nefyden tahliye-i sebîliyle Der-sa‘âdet’ime irsâl ü i‘zâmına mübâderet eyleyesin. Fî- evâhir-i C (12)63.

[146/2]

Arabkir kazâsı nâ’ibine hüküm ki:

Harpurut eyâleti dâhilinde vâki‘ Yürük kazâsı nâ’ibi sâbık Mehmed Sa‘îd’in hilâf-ı rızâ hareketi inhâ olunduğuna mebnî bâ-işâret-i şeyhü’l-islâmî bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince Arabkir kazâsına nefy u iclâ kılınmış ise de merkûm şimdiye kadar ıslâh-ı nefs etmiş olduğundan bahisle merhameten afv u ıtlâkı husûsunu Harpurut vâlîsi düstûr vezîrim Ali Paşa *iclâluhû* tarafından bu def‘a iltimâs u inhâ ve merkûmun müddet-i nefy hakkında cezâ-yı kâfî olduğuna mebnî afv u ıtlâkına müsâ‘ade-i seniyye-i mülûkânem erzân kılınması husûsu Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle ıtlâkı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘âllukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı merhamet-makrûn-ı şehriyârânem

sünûh-ı sudûr olarak mûcebince afv u ıtlâkı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müfti'l-enâm olan eâlim-i mevlânâ Ârif Hikmet Bey *edâma'llâhû te'âlâ fezâ'ilehû* tarafından dahi işâret kılınmış olmağla sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfimde merkûmun kayd-ı nefyden tahliye-i sebîline mübâderet eyleyesin. Şöyle bilesin. Fî-evâhir-i C sene (12)63.

[146/3]

Bir sûreti Eğin kazâsı nâ'ibine [ ]

Sâbık kazâ-i mezbûr müftîsi olub cünha-i mezkûreye mebnî Eğin kazâsına nefy olunmuş olan Mehmed Sâdık'ın dahi afv u ıtlâkıçün. Aslına tatbîken.

[147/1]

Şerh 1: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî- evâhir-i Z sene (1)263.

Mülhakâtıyla Konya müşîri vezîrim Osman Nûrî Paşa i*clâluhû'ya* ve Kayseri nâ'ibine hüküm ki:

Nevşehir sancağı dâhilinde kâ'in Ürgüb kazâsı mütemekkinlerinden ve Rum tâ'ifesinden Haci Sinba? nâm zimmî kendü hâlinde olmayub ihlâl-i belde insilâb-ı asâyiş-i ahâlî misillü harekât-ı nâ-marziyyeye ibtidâr etmekde olduğu bu def'a mahallinden bâ-mazbata inhâ kılınmış ve mersûmun bu vechle mugâyir-i rızâ-yı şâhânem harekâta ibtidârından dolayı te'dîb ü terbiyesi lâzım gelmiş olduğundan mersûmun li-ecli't-te'dîb beş mâh müddetle Kayseri'ye nefy u tagrîb olunması bi't-tensîb ol bâbda lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı husûsu Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunarak ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş olmakdan nâşî sen ki vâlî-i müşârun-ileyhsin mersûmu ahz u nizâmı vechle Kayseri'ye nefy u irsâle müsâra'at ve sen ki nâib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde mersûmu ol tarafda beş mâh müddet menfiyyen meks u ikâmet etdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü der-bâr-ı ma'delet-karâr-ı mülûkâneme inhâ vü iş'ârına mübâderet eyleyesiz. Fî-evâsıt-ı C sene (12)63.

[147/2]

Bi'l-istiklâl mülhakâtıyla Bağdad vâlîsi vezîrim el-Hâc Necîb Paşa *iclâluhû'*ya ve Bağdad kâdîsi *zîdet fezâilehû'*ya ve vücûh-ı memleket *zîde kadruhûm'*a hüküm ki:

Bağdad muzâfâtından Alîyât karyesi ahâlîsinden bundan akdem katîlen fevt olan Kâzim nâm kimesnenin verese-i münhasırasından zevcesi Hüsniye asâleten ve sulbî sagîr oğlu Hevâd'ın vasîsi Abdu nâm kimesne vesâyeten meclis-i şer'-i şerîfde müteveffâ-yı merkûmun kâtili bulunan karye-i mezbûre sâkinlerinden Merdin Emir nâm şahıs ile hîn-i terâfu'larında mütevefâ-yı merkûmun kâtili mezkûr Merdin olduğu şer'an sâbit olarak verese-i maktûl kısas iddi'âsında olduklarına dâ'ir mukaddemce vârid olan i'lâmda sagîr-i merkûmun mezkûreden mütevellid olub olmadığı beyân olmamış ve istîfâ-yı kısas bunun bilinmesine mütevakkıf bulunmuş olduğundan isti'lâmı hâvî makâm-ı celîl-i vekâlet-i mutlakam cânibinden tastîr kılınan tahrîrât mûcebince tarafeyn tekrâr meclis-i şer'e celble lede't-terâfu' sagîr-i merkûmun mezbûreden mütevellid olduğu kâtil-i merkûmun müteveffâ-yı merkûmu bi-gayr-i hakkın amden külüng ile başından darb u cerh idüb müte'essiren vefât eylediği makbulü'ş-şehâde ba'zı kesân şehâdetiyle sâbit olarak mezbûre huzûrunda kâtil-i merkûm kısas olunmak üzre zuhûr-ı irâde-i seniyyeme değin mahbesde tevkîf kılınmış olduğu ifâde vü inhâ ve cânib-i fetvâhâneden dahi müfâd-ı i'lâma nazaran sagîr-i mezbûr zevce-i merkûmeden mütevellid olmağla bu sûretde sagîr-i mezbûr bâliğ olmadın? zevce-i mezbûre fi'l-hâl ber-nehc-i şer'î kısas istîfâsına kâdire olduğu zahr-ı i'lâma tahrîr u imlâ kılınmış ve bundan böyle mezbûre kâtil-i merkûmu kısasdan afv etmediği sûretde ber-mûcib-i kayd-ı fetvâhâne huzûrlarında icrâ-yı kısası ve eğer mezbûre kâtil-i merkûmu afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer'îsinin icrâsıyla kâtil-i merkûmun dahi kânûnen icrâ-yı mücâzâtı zımnında bu tarafa irsâli keyfiyyetin bâ-i'lâm u mazbata iş'ârı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı irâde-i seniyye-i mülûkâneme mütevakkıf idüğü Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve keyfiyyet taraf-ı eşref-i pâdişâhâneme arz ile lede'l-istizân ber-vech-i meşrûh icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş olmağın siz ki vâlî-i müşârun-ileyh ve mevlânâ ve sâ'ir mûmâ-ileyhümâsız ber-minvâl-i muharrer bundan böyle mezkûre kâtil-i merkûmu kısasdan afv etmediği halde ber-mûcib-i kayd-ı fetvâhâne huzûrunda icrâ-yı kısas ve eğer mezbûre kâtil-i merkûmu afv eder veyâ sulh olur ise ol

hâlde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer'îsinin icrâsıyla kâtil-i merkûmun dahi kânûnen icrâ-yı mücâzâtı zımnında bu tarafa irsâli ve keyfiyyetin bâ-i'lâm u mazbata iş'ârı irâde-i seniyyem muktezâsından idüğü ma'lûmunuz oldukda icrâ-yı ahkâm-ı şerî'at-ı garrâya müsâberet ve alâ-kile't-takdîreyn keyfiyyetin Der-bâr-ı ma'delet-karâr-ı mülûkâneme inhâ vü iş'ârına mübâderet eyleyesiz. Fî-evâhir-i C sene (12)63.

[148/1]

Şerh 1: Merkûmûndan kâtil-i merkûm Ezder Mehmed Ber-mantûk-ı fermân-ı adâlet-ünvân maktûl-i merkûmûnun vereseleri hâzır oldukları halde huzûrlarında icrâ-yı kısasına ibtidâr ve ma'adâsının dahi pranga-bend ile Der-sa'âdet'ime i'zâm kılınacağını nâtık vârid olan i'lâm u şukka bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-gurre-i Ş sene (12)63.?

Harpurut vâlîsi vezîrim Ali Paşa *iclâluhû'ya* ve Harpurut nâ'ib ve müftîsi *zîde ilmuhumâ*'ya ve a'zâ-yı meclis-i memleket *zîde kadruhûm'*a hüküm ki:

Zikr-i âtî husûsu zımnında makâm-ı celîl-i vekâlet-i mutlakam cânibinden tastîr ü tesyîr kılınan isti'lâm-nâmeye cevaben bu def'a tevârüd eden mazbata vü tahrirât ile i'lâm-ı şer'î me'âllerinde Harpurut eyâleti dahilinde kâ'in Çermik kazâsı müdîri sâbık Mehmed Ezder nâm şahıs kethüdâsı Mustafa ile Osman Şeydo? ve berber Halîl ve Ömer nâm şahısları … u ikrâh ile kazâ-i mezbûr hanedânından Bekir Bey ve karındaşları Abdulganî ve Abdulkerîm ve Mehmed ve Abdî? Beyleri bi-gayr-i hakkın amden katl etdirdiğini huzûr-i şer'îde hîn-i terâfu'da merkûm Ezder tab'an i'tirâf u ikrâr kâtilûn-ı hâzirûn-ı merkûmûn dahi merkûm Ezder'in emr-i icbârına mebnî havflarından nâşî maktûlûn-ı mezbûrûnu tüfenk ü kılıç ile amden katl eylediklerini bi't-tav'ü's-sıdk takrîr ü tezkâr eylemiş olmalarıyla merkûm Ezder hakkında emr-i kısasın icrâsına hükm-i şer'î nâtık olmuş ifâde vü inhâ ve cânib-i fetvâhâneden dahi me'âl-i i'lâma nazaran şakî-i merkûm Ezder tehdîdini îkâ'a kâdir olub eşhâs-ı merkûmeye maktûlûn-ı mezbûrûnu mûcib-i kısas olan katl ile katl eylemeleri husûsunda katl-i nefs mâdde-i kabîhasında mugâyir olan ikrâh ile ikrâh etmekle eşhâs-ı merkûme dahi şakî-i merkûmun gönderdiği âdem huzûrunda maktûlûn-ı mezbûrûnu ol vechle mükrihen katl etmiş oldukları zâhir ü mütehakkık olmasıyla bu sûretde eşhâs-ı merkûmûn katl etmedikleri takdîrde kendüleri katl olunacağı ma'lûm olubda maktûlûn-ı mezbûrûn ol vechle katl etmişler ise verese-i makbûleyn mükrih-i merkûm Ezder'i afv etmeyüb kısas etdirmeğe tâlib oldukları hâlde

merkûm Ezder ber-nehc-i şer‘î huzûrlarında kısas olunmak lâzım geldiği zahr-ı i‘lâm-ı mezbûre tahrîr ü imlâ kılınmış olmağla siyâk-ı iş‘âra nazaran merkûm Ezder’in ber-vech-i ikrâh emr-i katl olduğu tahakkuk etmiş olduğundan ber-mûcib-i kayd-ı fetvâhâne merkûm Ezder’in ber-nehc-i şer‘î verese huzûrlarında icrâ-yı kısas bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı irâde-i seniyye-i mülûkâneme mütevakkıf idüğü Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve keyfiyyetin taraf-ı eşref-i pâdişâhâneme arz ile lede’l-istizân ber-vech-i meşrûh iktizâsının icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş olmağın siz ki vâlî-i müşârun-ileyh ve nâ’ib ve müftî ve sâ’ir mûmâ-ileyhümâsız ber-mûcib-i kayd-ı fetvâhâne verese-i maktûleyn mükrih-i merkûm Ezder’i afv etmeyüb kısas etmeğe tâlib oldukları hâlde merkûm Ezder’in ber-nehc-i şer‘î icrâ-yı kısası irâde-i seniyye-i mülûkânem muktezâsından idüğü ma‘lûmunuz oldukda ol vechle icrâ-yı ahkâm-ı şerî‘at-ı garrâya mübâderet ve keyfiyyetin bu tarafa iş‘ârına müsâra‘at eyleyesiz. Fî-evâsıt-ı C sene (12)63.

[148/2]

Silistre eyâleti müşîri vezirim Mehmed Sa‘îd Paşa *iclâluhû’*ya ve Ruscuk nâ’ib ve müftîsi *zîde ilmuhumâ*’ya ve a‘zâ-yı meclis-i memleket *zîde kadruhûm’*a hüküm ki:

Silistre eyâleti dâhilinde kâ’in Hezargrad kazâsına tâbi‘ Derviş karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem katîlen vefât eden Çolak oğlu Mustafa’nın verese-i münhâsırasından vâlidesi Fatma asâleten ve sulbî sagîr oğlu İsâ ve sagîre kızı Fatma’nın ve ammisi vasîleri? Mehmed nâm kimesne vesâyeten meclis-i şer‘-i şerîfde müteveffâ-yı merkûmun kâtili bulunan yine karye-i mezbûre ahâlîsinden Hasan nâm şahıs ile vuku‘ bulan terâfu‘larına dâ’ir mukaddemce vârid olan i‘lâmda ba‘zı kuyûd tasrih olunmamış olduğundan tekrâr icrâ-yı muhâkemeleri i‘lâm-ı şer‘îsinin irsâli bâbında makâm-ı celîl-i vekâlet-i mutlakam cânibinden tastîr kılınan tahrîrât mûcebince tarafeyn meclis-i şer‘e celbiyle lede’t-terâfu‘ kâtil-i merkûm Hasan’ın müteveffâ-yı mezbûru bi-gayr-i hakkın pištov kurşunuyla amden darb u cerh ederek müte’essiren fevt olduğu makbûlü’ş-şehâde iki nefer müslimîn şehâdetiyle ber-nehc-i şer‘î sâbit olmuş ve verese-i mezbûre dahi icrâ-yı kısas talebinde olmuş olduğundan ol vechle merkûm Hasan verese-i mezbûre huzûrunda ber-nehc-i şer‘î kısas olunmak üzre zuhûr-ı irâde-i seniyyeme değin mahbesde tevkîf kılındığı ifâde vü iş‘âr kılınmış ve cânib-i

fetvâhâneden dahi müfâd-ı i‘lâma nazaran kâtil-i merkûm maktûl-i mezbûru mûcib-i kısas olan katl ile katl etmiş olduğu sâbit olmağla bu sûretde ümm-i mezbûre afv etmediği halde kâtil-i merkûm ber-nehc-i şer‘î huzûrunda kısas olunmak lâzım geldiği zahr-ı i‘lâm-ı mezbûre tahrîr ü izbâr kılınmış ve bundan böyle mezbûre kâtil-i merkûmu kısasdan afv etmediği sûretde ber-mûcib-i kayd-ı fetvâhâne huzûrunda kâtil-i merkûmun icrâ-yı kısası ve eğer mezbûre kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsıyla kâtil-i merkûmun dahi kânûnen icrâ-yı mücâzatı zımnında mukayyeden bu tarafa irsâli ve keyfiyyetin bâ-i‘lâm u mazbata iş‘ârı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı irâde-i seniyye-i mülûkâneme mütevakkıf idüğü Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ kılınmış ve keyfiyyetin taraf-ı eşref-i pâdişâhâneme arz ile **[149]** lede’l-istizân ber-vech-i meşrûh icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş olmağla siz ki müşîr-i müşârun-ileyh ve nâ’ib ve müftî ve sâ’ir mûmâ-ileyhümâsız ber-minvâl-i muharrer bundan böyle mezbûre kâtil-i merkûmu kısasdan afv etmediği sûretde ber-mûcib-i kayd-ı fetvâhâne huzûrunda kâtil-i merkûmun icrâ-yı kısası ve eğer mezbûre kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsıyla kâtil-i merkûmun dahi kânûnen icrâ-yı mücâzatı zımnında mukayyeden Der-sa‘âdet’ime irsâliyle keyfiyyetin bâ-i‘lâm u mazbata iş‘ârı irâde-i seniyyem muktezâsından idüğü ma‘lûmunuz oldukda icrâ-yı ahkâm-ı şerî‘at-ı garrâya müsâberet ve alâ-kile’t-takdîreyn keyfiyyetin Der-bâr-ı şevket-karârıma tahrîr ü iş‘ârına mübâderet eyleyesiz. Fî-evâhir-i C? sene (12)63.

[149/1]

Şerh 1: Bi’l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i‘lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 22 B sene (1)263.

Şerh 2: Konya’ya gitmemek şartıyla ıtlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî Evâhir-i ZA sene (12)63.

Bolu ve Kütahya nâ’ibleri *zîde ilmuhumâ’*ya hüküm ki:

Mukaddemâ Konya sandık sarrafı olub cünha-i vâkı‘asına mebnî sâdır olan emr-i şerifimle Bolu’ya nefy u iclâ olunmuş olan Anesti? oranın âb u hevâsıyla imtizâc edemeyerek esîr-i firâş olduğundan cünha-i vâkı‘asının afvıyla vilâyeti tarafına gönderilmesi Bolu meclisinden bâ-mazbata iltimâs u inhâ olunub ancak vilâyeti cânibine gönderilmesinden sarf u nazarla menfâsının tebdîli münâsîb olacağı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde olunmuş olduğundan merhameten menfâsının Kütahya’ya tahvîli husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı pâdişâhânem sünûh u sudûr eylemiş olmakdan nâşî sen ki Bolu nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfimde mersûmun nizâmı vechle kazâ be-kazâ Kütahya’ya irsâline mübâderet ve sen ki Kütahya nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde mersûmu ol tarafda menfiyyen meks ü ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve mahall-i âhara hareketine irâ’e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i‘lâm u işâret eyleyesiz. Şöyle bilesiz. Fî-evâhir-i C? sene (12)63.

[149/2]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı celâdet-ünvân kâtil-i merkûm verese-i maktûl-i merkûm muvâcehesinde icrâ-yı kısasına ibtidâr olunduğunu nâtık vârid olan i‘lâm u şukka mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-15 Ş sene (12)63.

Selânik vâlîsi vezîrim Mustafa Hâfızî Paşa *iclâluhû*’ya ve Selânik kâdîsi *zîdet fezâilehû’*ya ve a‘zâ-yı meclis *zîde kadruhûm*’a hüküm ki:

Selânik eyâleti dâhilinde kâ’in Doyran kazâsına tâbi‘ Dedve? karyesi sâkinlerinden bundan akdem katîlen fevt olan Süleyman bin Sâlih’in verese-i münhâsırasından zevcesi Hadice bint-i Abdullah kendü tarafından vesâyeten müteveffâ-yı merkûmun kâtili bulunan yine karye-i mezbûre ahâlîsinden İsmâîl bin Ali nâm şahıs ile hîn-i terâfu‘larında kâtil-i merkûmun müteveffâ-yı mezbûru piştov kurşunuyla amden katl u i‘dâm eylediği ikrârıyla sâbit olarak icrâ-yı kısasına dâ’ir mukaddemce vârid olan i‘lâmda bâ‘zı kuyûd tasrîh olunmamış olduğundan makâm-ı celîl-i vekâlet-i mutlakam cânibinden tastîr kılınan tahrîrât mûcebince tarafeyn tekrâr meclis-i şer‘e celbiyle lede’l-istizân maktûl-i merkûmu piştov kurşunuyla darb u cerh idüb müte’essiren fevt olduğunu ve tab‘an ikrâr u i‘tirâf eylemiş ve verese-i mezbûre dahi icrâ-yı kısas talebinde bulunmuş olduğundan kâtil-i merkûm mezbûre huzûrunda kısas olunmak üzre zuhûr-ı irâde-i seniyyeme değin mahbesde tevkîf kılındığı mu’ahharan i‘lâm u mazbata

iş‘âr u inhâ ve cânib-i fetvâhâneden dahi me’âl-i i‘lâm muvâfık-ı şer‘-i şerîf olmağla bu sûretde zevce-i mezbûre afv etmediği takdirde huzûrunda kâtil-i merkûm ber-nehc-i şer‘î kısas olunmak lâzım geldiği zahr-ı i‘lâma tahrîr ü imlâ kılınmağla bundan böyle kâtil-i merkûmu kısasdan afv etmediği hâlde ber-mûcib-i kayd-ı fetvâhâne huzûrunda icrâ-yı kısas ve eğer mezbûre kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından icrâ-yı şer‘îsinin(icrâsıyla) kâtil-i merkûmun dahi nizâmen icrâ-yı mücâzatı zımnında mukayyeden bu tarafa irsâli ve keyfiyyetin bâ-i‘lâm u mazbata iş‘ârı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı irâde-i seniyye-i mülûkâneme mütevakkıf idüğü Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve keyfiyyetin taraf-ı eşref-i pâdişâhâneme arz ile lede’l-istizân ber-vech-i meşrûh icrâ-yı iktizâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş olmağın siz ki vâlî-i müşârun-ileyh ve mevlânâ ve sâ’ir mûmâ-ileyhümâsız ber-minvâl-i muharrer bundan böyle mezbûre kâtil-i merkûmu kısasdan **[150]** afv etmediği sûretde ber-mûcib-i kayd-ı fetvâhâne huzûrunda icrâ-yı kısas olunması ve eğer mezbûre kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsıyla kâtil-i merkûmun dahi kânûnen icrâ-yı mücâzatı zımnında mukayyeden bu tarafa irsâli ve keyfiyyetin bâ-i‘lâm u mazbata iş‘ârı irâde-i seniyye-i mülûkânem muktezâsından idüğü ma‘lûmunuz oldukda ber-minvâl-i muharrer ahkâm-ı şerî‘at-ı garrâya müsâberet ve alâ-kile’t-takdîreyn keyfiyyetin Der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme inhâ vü iş‘ârına mübâderet eyleyesiz. Fî-evâil-i B sene (12)63.

[150/1]

Filibe kâdîsi zîdet fezâilehû’ya hüküm ki:

Mukaddemâ bâ-işâret-i şeyhü’l-islâmî sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince Filibe’ye nefy olunmuş olan müderrîsinden Siroz müftîsi sâbık el-Hâc Hasan’ın müddet-i nefy haylice vakît olduğundan merhameten afv u ıtlâkı husûsuna müsâ‘ade-i seniyye-i mülûkânem erzân kılınması Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunarak ol vechle afv u ıtlâkı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı hususu bi’l-fi‘l Şeyhü’l-islâm ve Müfti’l-enâm olan İsmet Bey-zâde eâlimü’l-ulemâ-i mevlânâ Ârif Hikmet Bey *edâma’llâhû te‘âlâ fezâ’ilehû* cânibinden dahi işâret olunmuş ve ol vechle

ıtlâkına irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş olmağla sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfimde merkûmun kayd-ı nefyden tahliye-i sebîline mübâderet eyleyesin. Fî-evâhir-i B? sene (12)63.

[150/2]

Bir sûreti Beyşehrî nâ’ibine [ ]

Mukaddemâ bâ-işâret-i şeyhü’l-islâmî Beyşehrî’ye nefy u iclâ kılınmış olan Boynuinceli aşîreti nâ’ibi sâbık Ali’nin ber-minvâl-i muharrer bâ-işâret-i şeyhü’l-islâmî afv u ıtlâkıçün. Aslı gibi.

[150/3]

Bir sûreti Ayaş kazâsı nâ’ibine [ ]

Mukaddemâ bâ-işâret-i şeyhü’l-islâmî Ayaş kazâ-i nefy u tagrîb olunmuş olan Der-sa‘âdet’imde Bahçegüzel? Medresesi sâkînlerinden ve talebe-i ulûmdan Ayaşlı Hüseyin’in ber-minvâl-i muharrer bâ-işâret-i şeyhü’l-islâmî afv u ıtlâkıçün. Kezâlik.

[150/4]

Niş vâlîsi vezîrim Mehmed Vasıf Paşa *iclâluhû*’ya ve mîr-i mîrân-ı kirâmımdan Köstendil kâ’im-makâmı Timur Paşa *dâme ikbâluhû’*ya ve nâ’ib ve müftîsi *zîde ilmuhumâ’*ya ve a‘zâ-yı meclis *zîde kadruhûm’*a hüküm ki:

Köstendil sancağında Aşiz? kazâsı kurâsından Dirağda karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem katîlen vefât eden Mahmûd bin Hasan bin Osman’ın verese-i münhâsırasından babası Hasan bin Osman kendü tarafından asâleten ve sulbî sagîr oğlu Ali ve sagîre kızı Hadice tarafından vesâyeten ve zevcesi Selime bint-i Abdî asâleten meclis-i şer‘-i şerîfde müteveffâ-yı merkûmun kâtili bulunan karye-i mezbûre ahâlîsinden Emîn nâm şahıs ile hîn-i terâfu‘larında kâtil-i merkûm cem‘iyyet-i mahallinde müteveffâ-yı merkûmu amden pištov kurşunuyla bi-gayr-i hakkın darb u cerh idüb müte’essiren fevt olduğundan bahisle mûcib-i şer‘îsi olan kısasın icrâsı lede’d-da‘vâ kâtil-i merkûm dahi sûret-i inkârda bulunmuş ise de verese-i mezbûre

makbûlü'ş-şehâde ba'zı kesân şehâdetleriyle isâbet-i müdde'â eylemiş olduğundan kâtil-i merkûm Emin'in verese-i mezbûre huzûrlarında hükm-i şer'î lâhik olarak zuhûr-ı irâde-i seniyyeme değin mahbesde tevkîf kılındığı bâ-i'lâm u mazbata ifâde vü beyân ve cânib-i **[151]** fetvâhâneden dahi müfâd-ı i'lâma nazaran kâtil-i merkûm maktûl-i mezbûr Mahmud'ı mûcib-i kısas olan katl ile katl etmiş olduğu sâbit olmağla bu sûretde maktûl-i mezbûrun vâris-i kebîrleri afv etmedikleri hâlde kâtil-i merkûm ber-nehc-i şer'î huzûrlarında icrâ-yı kısas ve eğer verese-i mezbûre kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer'îsinin icrâsıyla kâtil-i merkûmun kânûnen icrâ-yı mücâzâtı zımnında mukayyeden bu tarafa irsâli ve keyfiyyetin bâ-i'lâm u mazbata iş'ârı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı irâde-i seniyye-i mülûkânem mütevakkıf idüğü Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve keyfiyyetin taraf-ı eşref-i pâdişâhâneme arz ile lede'l-istizân ber-vech-i meşrûh icrâ-yı iktizâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş olmağın siz ki vâlî ve kâ'im-mâkam-ı müşârun-ileyhüma ve nâ'ib ve müftî ve sâ'ir mûmâ-ileyhümâsız ber-minvâl-i muharrer bundan böyle verese-i mezbûre kâtil-i merkûmu kısasdan afv etmediği sûretde ber-mûcib-i kayd-ı fetvâhâne huzûrlarında kâtil-i merkûmun icrâ-yı kısası ve eğer verese-i mezbûre kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer'îsinin icrâsıyla kâtil-i merkûmun dahi kânûnen îfâ-yı mücâzatı zımnında mukayyeden bu tarafa irsâli ve keyfiyyetin bâ-i'lâm u mazbata iş'ârı irâde-i seniyye-i mülûkânem iktizâsından idüğü ma'lûmunuz oldukda icrâ-yı ahkâm-ı şerî'at-ı garrâya müsâberet ve alâ-kile't-takdîreyn keyfiyyetin Der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme inhâ vü iş'ârına mübâderet eyleyesiz. Fî-evâil-i B sene (12)63.

[151/1]

Şerh 1: Bi'l-vusûl kal'a-bend olarak ikâmet etdirildiğini nâtık Lefkoşe nâ'ibi Hâfız Hasan Efendi'nin vârid olan i'lâm-ı mazmûnu şifahen sâdır olan emr-i âlî mûcebince şerh verildi. Fî- 9 C sene (1)263.

Şerh 2: Vusûl-i i‘lâmı kayd-ı bâlâsına şerh verilerek Beylikçi-i Dîvân-ı Hümâyun *devletlü* Şevket Bey Efendi Hazretleri emirleriyle şimdilik Amedî-i Dîvân-ı Hümâyûn *devletlü* Efendi tarafına verilmişdir. Fî- 24 B sene (12)63.

Şerh 3: İzmir muhassılı Abdulkâdir Ağa’nın şukkasıyla buyruldusu fî- B sene (12)63 kat‘ı? torbasındadır.

Şerh 4: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî- evâhir-i M? sene (12)64.

E‘âzim-i ricâl-i devlet-i aliyyemden Dîvân-ı De‘âvî nâzırı Mazlûm Bey *dâme uluvvuhû’ya* ve Kıbrıs nâ’ibine hüküm ki:

Erbâb-ı cinnet ü habâsetden Rüşdü nâm şahıs kendü hâlinde olmayub dürlü uygunsuzluklara ictisâr etmekde olduğundan kendüsini te’dîb ve emsâlini terhîb zımnında merkûmun kal‘a-bend olarak Kıbrıs cezîresine nefy u iclâ olunması husûsuna irâde-i aliyyem müte‘allik olarak merkûmun ol vechle li-ecli’t-te’dîb cezîre-i mezkûreye nefyi fermânım olmağın imdi sen ki nâzır-ı müşârun-ileyhsin merkûmu ahz u celb ile mübâşir ta‘yîn kılınan sadrâzam kavvaslarından Süleyman kavvas *zîde kadruhû’*ya terfikan kal‘a-bend olmak üzre cezîre-i mezkûreye nefy u irsâle müsâra‘at eyleyesin ve sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde merkûmu ber-minvâl-i muharrer ol tarafda kal‘a-bend olarak meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve hatve-i vâhide mahall-i âhara salıverilmek misüllü halât-ı vukû‘undan begayet tehâşî ve mücânebet ve vusûlünü mübâşir-i merkûm mu‘âvedetiyle Der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme tahrîr ü iş‘âr eyleyesiz. Fî-evâsıt-ı RA sene (1)263.

[151/2]

Şerh 1: Sûr-ı hümâyûn-ı şeref-vukû‘una mebnî ıtlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâsıt-ı L sene (1)263.

Mütehayyizân-ı ricâl-i devlet-i aliyyemden Divân-ı de‘âvî nâzırı Mustafa Mazlûm Bey *dâme uluvvuhû’*ya ve Konya kazâsı nâ’ibine hüküm ki:

Ankara sancağına vâki‘ Yabanâbâd kazâsı nâ’ibi sâbık İbradili es-Seyyid Mustafa Şükrü’nün hilâf-ı rızâ–yı şâhânem müfâddan ziyâde rüsûmât ahzıyla ahâlî ü fukarâya ta‘addîsi tebeyyün ü tahakkuk etmiş ve merkûmun ol sûretle vukû‘ bulan hareketi usûl-i

ma‘delet-i seniyyeme mugâyir bulunmuş olduğundan kendüsinin li-ecli’t-te’dîb Konya’ya nefy u iclâ olunması bâbında lâzım gelen emr-i şerîfim ısdârı hususu bi’l-fi‘l Şeyhü’l-islâm ve Müfti’l-enâm olan İsmet Bey-zâde eâlim-i mevlânâ Ârif Hikmet Bey *edâma’llâhû te‘âlâ fezâ’ilehû* tarafından işâret olunmuş ve ol vechle iktizâsının ısdârı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş olmağla sen ki nâzır-ı müşârun-ileyhsin ber-minvâl-i muharrer merkûm Mustafa Şükrü’nün nizâmı vechle kazâ be-kazâ Konya’ya nefy u irsâline sarf-ı rü’yet eyleyesin ve sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin ol tarafa vusûlünde merkûmu menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından hatve-i vâhide mahall-i âhara hareketine irâ’e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü Der-bâr-ı ma‘delet-karâr-ı mülûkâneme inhâ vü iş‘ârına mübâderet eyleyesin. Fî- evâsıt-ı B sene (12)63.

[151/3]

Şerh 1: Sûr-ı hümâyûn-ı şâhâne-i şeref-vukû‘una mebnî ıtlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâsıt-ı L sene (1)263.

Bir sûreti yine nâzır-ı müşârun-ileyh ve Kütahya nâ’bine [ ]

Günyüzü kazâsı nâ’ibi sâbık Eskişehirli Hâfız Mehmed Emin’in dahi ber-minvâl-i muharrer bâ-işâret-i şeyhü’l-islâmî Kütahya’ya nefy u iclâ olunması. Aslı gibi.

[152/1]

Şerh 1: Mersûm bi’l-vusûl şart-ı mezkûr üzre evlâd u ıyâlinden fakat gelmiş olan bir nefer evlâdı ber-mantûk-ı emr-i âlî meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan şukka vü i‘lâm mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 21 Ş sene (1)263.

Şerh 2: Iyâl ü evlâdıyla Der-sa‘âdet’imde ikâmet etmek üzre ıtlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî- evâsıt-ı ZA sene (1)265.

Selânik vâlîsi vezîrim Mustafa Hafızî Paşa *iclâluhû’ya* ve Drama kazâsı nâ’ibine hüküm ki:

Fi'l-asl Yenişehir Fenar nâhiyesine tâbi'Agrafa nâhiyesi mütemekkinlerinden olub bir müddetden berü…Selânik'de bulunan Haci Yorgi Kefala? nâm şahıs müfsid ü şerîr makûlesinden olarak mukaddemlerde dahi hakkında te'dîbât-ı iclâ olunmuş ise de mütenebbih olmayarak yine bir takım uygunsuzluğa ictisâr bi'l-cümle ahâlî vü re'âyâ kendüsinden müteneffîr ü bîzâr olduklarından mersûmun fî-mâ-ba'd Selânik'e gelmemek üzre ıyâl u evlâdıyla berâber Drama'ya tard u nakli re'âyâ-yı merkûme tarafından bir kıt'a revmî'l-ibâre mahzarla istid'â ve ol bâbda cânib-i şer'îden verilen i'lâm dahi Der-sa'âdet'ime bâ-tahrîrât ba's ü isrâ olunmuş ve mersûm fi'l-hakîka eşrârdan olarak icrâ-yı terbiyesi lâzımeden bulunmuş olduğu Rum patriki cânibinden dahi bâ-takrîr ifâde kılınmış olmakdan nâşî Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden lede'l-havâle mersûm şerîr makûlesinden olarak re'âyâ kendüsinden dilgîr ü müteneffir bulunmuş olduklarından ve bu makûlelerin icrâ-yı te'dîb ü terbiyeleri matlûb u mültezim olan asâyiş-i ahâlî ü teb'a fazîhasınca? elzem bulunduğuna mebnî mersûmun fî-mâ-ba'd Selânik'e gelüb gitmemek üzre mübâşir ma'rifetinle ıyâl u evlâdlarıyla berâber Drama'ya tard u def'i tezekkür ü tensîb kılınarak ol bâbda lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı bâ-mazbata ifâde olunub ol vechle icâbının icrâsı husûsuna irâde-i mülûkânem ta'alluk ederek emr-i hümâyûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş olmağla sen ki vâlî-i müşârun-ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfimde Nezâret-i Hariciyye hademesinden mübâşir ta'yîn kılınan [ ] *zîde kadruhû*'ya terfîkan mersûmun ıyâl u evlâdıyla berâber şart-ı mezkûr üzre Drama'ya tard u def'i husûsuna sarf u rü'yet eyleyesin ve sen ki nâib-i mûmâ-ileyhsin mersûmun ol tarafa vusûlünde ikâme ü iskân etdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü Der-sa'âdet'ime inhâ vü iş'âra mübâderet eyleyesin. Fî-evâsıt-ı B sene (12)63.

[152/2]

Dimetoka kazâsı nâ'ibine hüküm ki:

Kesriye kazâsına tâbi' Zagorbiçen? karyesi kocabaşısı olub cünha-i vâkı'asına mebnî bundan akdem Meclis-i Vâlâ karârı üzerine sâdır emr-i şerîfim mûcebince Dimetoka'ya nefy u iclâ kılınmış olan Matol? nâm zimmî bundan böyle kendü umûruyla meşgûl olacağı kefîle rabt olmuş olduğundan bahisle mersûmun afv u ıtlâkıyla memleketçe olan muhasebesi rü'yet olmak içün Der-sa'âdet'ime celbi husûsu Rum patriki tarafından inhâ

vü istid‘â olunmuş keyfiyyet Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’me lede’l-havâle siyâk-ı inhâya nazaran mersûm töhmet-i sâbıkasına nâdim olarak terbiye-i nefs etmiş olduğuna ve müddet-i nefy dahi bir seneye tecâvüz ederek hakkında cezâ-yı kâfî göründüğüne mebnî ba‘d-ezîn kendü işiyle meşgûl olmak ve bir gûne hilâf-ı rızâ hareketde bulunmamak üzre afv u ıtlâkıyla ber-vech-i inhâ rü’yet-i muhâsebe zımnında gelmiş bi’t-tensîb ol bâbda lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı Meclis-i vâlâ-yı mezkûrdan bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle icrâ-yı iktizâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyun-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş olmağın sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin keyfiyyet ma‘lûmun oldukda mersûmun şart-ı mezkûr üzre kayd-ı nefyden tahliye-i (sebîlini) Der-sa‘âdet’ime irsâl ü i‘zâmına mübâderet eyleyesin. Fî-evâhir-i B sene (12)63.

[152/3]

Der-sa‘âdet’im zabtiye müşîri vezîrim Mehmed Paşa *iclâluhû*’ya hüküm ki:

İstanbul’da Taka?beyi kapusu dâhilinde Masalı nâm mahalde mütemekkin Artin veled-i Esteban nâm zimmî Tophâne mahallâtından Kurgancı mahallesi ahâlîsinden ve Mumhâne iskelesi kayıkcılarından Mehmed Emîn İbrâhîm ile Todori nâm zimmîyi bıçak ile Ayestefanos’da darb u cerh etmesiyle merkûm Mehmed müte’essiren vefât etmiş ve mersûm Todori dahi darbhen helâkda bulunmuş olduğundan kâtil-i mersûmun icrâ-yı kısas istid‘âsına dâir takdîm olunan arz-ı hâl huzûr-ı şeyhü’l-islâmîde şer‘îyle rü’yet olunmak üzre bi’l-fi‘l Rumeli kazaskeri olan e‘âlim-i mevlânâ Abdulhalîm *edâma’llâhû te‘âlâ fezâ’ilehû’*ya lede’l-havâle müteveffâ-yı merkûmun verese-i münhasırası bi’l-asâle meclis-i şer‘-i şerîfde kâtili mersûm ile hîn-i terâfu‘larında kâtil-i mersûmun mesfûr Todori ile beynlerinde vuku‘ bulan münâza‘da îzâ-i? bıçak ile mesfûru cerh ü ba‘de müteveffâ-yı merkûmu katl eylemiş olduğundan bahisle mûcib-i şer‘îsi olan kısasın icrâsı lede’d-da‘vâ kâtil-i mersûm dahi Todori’yi hîn-i münâza‘da cerhini ikrâr idüb müteveffâ-yı merkûmu katl ü i‘dâm eylediğini külliyen inkâr eylemiş ise de verese-i mezkûre müdde‘âsını makbûlü’ş-şehâde çend nefer müslimîn ve sâ’ire şehâdetiyle isbât eylemiş ve mûcebince kâtil-i mersûmun verese-i merkûme huzûrlarında icrâ-yı kısasına hükm-i şer‘î lâhik olmuş olduğu i‘lâm kılınmış olub siyâk-ı hâle nazaran kâtil-i mersûmun mâdde-i katle ictisârı beyyine ile isbât olarak icrâ-yı kısasına hükm-i şer‘î lâhik **[153]** olmuş verese-i mezbûre kısasdan afv etmeyüb icrâ-yı

mücâzatı dahi lâzime olmuş olduğundan kâtil-i mersûmun mecma‘-i nâs olan bir münâsib mahalde verese-i mezkûre huzûrlarında icrâ-yı kısas bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mde tezekkür kılınarak bâ-mazbata ifâde olunmuş ve keyfiyyetin taraf-ı eşref-i pâdişâhâneme arz ile lede’l-istizân ber-vech-i meşrûh icrâ-yı iktizâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş olmağın sen ki müşîr-i müşârun-ileyhsin ber-minvâl-i muharrer kâtil-i mersûmu mecma‘-i nâs olan bir münâsib mahalde verese-i mezkûre huzûrlarında icrâ-yı kısası irâde-i seniyye-i mülûkânem muktezâsından idüğü ma‘lûm-ı dirâyet-melzûmdan oldukda icrâ-yı ahkâm-ı şerî‘at-ı garrâya mübâderet eyleyesin.Şöyle bilesin. Fî-evâsıt-ı B sene (12)63.

[153/1]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı celâdet-ünvân kâtil-i mersûm maktûl-i merkûmun veresesi hâzır oldukları hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısasına ibtidâr olunduğunu nâtık vârid olan i‘lâm u mazbata me’âlleri bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.Fî-gurre-i ZA sene (12)63.

Kayseri kâ’im-makâmı Hasan *zîde mecduhû*’ya ve Kayseri nâ’ib ve müftîsi *zîde ilmuhumâ’*ya ve a‘zâ-yı meclis *zîde kadruhûm’*a hüküm ki:

Kayseri’ye tâbi‘ Dadağı karyesi ahâlisinden olub katîlen fevt olan Sâlih ibn Osman’ın verese-i münhasırası babası Osman ile vâlidesi Fatma meclis-i şer‘-i şerîfde müteveffâ-yı merkûmun kâtili olmak üzre izhâr olunan Erkilet karyesinden ve Rum milletinden Sucukcuoğlu Peros veled-i Abraham nâm şahıs ile hîn-i terâfu‘larında mersûm mûrisleri müteveffâ-yı merkûmu kazâ-i mezbûreye altı sâ‘at mesâfede vâki‘ Kızılorman nâm mahalde bi-gayr-i hakkın amden tüfenk kurşunuyla darb u cerh idüb katl eylemiş olduğu beyânıyla icrâ-yı kısasını taleb ü da‘vâ ve keyfiyyet mersûmdan lede’s-su’âl mâdde-i katlin amden vukû‘unu inkâr ederek kazâen olduğu beyân u tezkâr eylemiş ise de verese-i merkûme da‘vâlarını makbûlü’ş-şehâde çend nefer müslimîn şehâdetiyle isbât etmiş olmalarıyla mûcebince merkûmân Osman ve Fatma’nın talebleriyle kâtil-i mersûmun icrâ-yı kısasına hükm-i şer‘î lâhik olduğu bâ-i‘lâm-ı şer‘î vü mazbata inhâ vü iş‘âr ve cânib-i fetvâhâneden dahi müfâd-ı i‘lâma nazaran kâtil-i mesfûr maktûl-i merkûmu mûcib-i kısas olan katl ile katl etmiş olduğu sâbit olmağla bu sûretde kâtil-i mersûmu maktûl-i merkûmun vârisleri afv etmedikleri hâlde ber-nehc-i şer‘î

huzûrlarında kısas olunmak lâzım geldiği zahr-ı i‘lâm-ı mezbûre tahrîr ü izbâr kılınmış olduğundan bundan böyle vârisân-ı merkûmân kısasdan afv etmedikleri hâlde ber-mûcib-i kayd-ı fetvâhâne huzûrlarında kâtil-i mersûmun icrâ-yı kısas ve eğer merkûmân yâhûd birisi kâtil-i mersûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsıyla kâtil-i mersûmun dahi kânûnen icrâ-yı mücâzatı zımnında mukayyeden bu tarafa irsâli ve keyfiyyetin bâ-i‘lâm u mazbata iş‘ârı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mde tezekkür kılındığı bâ-mazbata ifâde vü inbâ ve keyfiyyetin taraf-ı eşref-i pâdişâhâneme arz ile lede’l-istizân ber-vech-i muharrer icrâ-yı iktizâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş olmağla siz ki kâ’im-makâm ve nâ’ib ve müftî ve sâ’ir mûmâ-ileyhümâsız ber-minvâl-i muharrer bundan böyle mâktûl-i merkûmun vârisleri kâtil-i mersûmu kısasdan afv etmedikleri hâlde ber-mûcib-i kayd-ı fetvâhâne huzûrlarında icrâ-yı kısası ve eğer vârisân-ı merkûmân ve yâhûd birisi kâtil-i mersûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol vakit kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsıyla kâtil-i mersûmu dahi kânûnen icrâ-yı mücâzatı zımnında mukayyeden Der-sa‘âdet’ime irsâli ve keyfiyyetin bâ-i‘lâm u mazbata iş‘ârı irâde-i seniyye-i mülûkânem muktezâsından idüğü ma‘lûmunuz oldukda ber-minvâl-i muharrer icrâ-yı ahkâm-ı şerî‘at-ı garrâya müsâberet ve alâ-kile’t-takdîreyn keyfiyyetin Der-bâr-ı şevket-karârıma tahrîr ü iş‘ârına mübâderet eyleyesiz. Fî-evâhir-i B sene (12)63.

[153/2]

Şerh 1: Merkûm bi’l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i‘lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 19 S sene (1)264.

Şerh 2: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâil-i cumâde’l-ûla sene (1)276.

Der-sa‘âdet’im zabtiye müşîri vezîrim Mehmed Paşa *iclâluhû*’ya ve Sivas nâ’ibine hüküm ki:

Geçende Bosna tarafında harekât-ı ser-keşâneye ictisâr ile ahz u girift olunarak Der-sa‘âdet’ime gönderilmiş olan Behkeli Mehmed ile birâderi Ömer Bey ile Esteruçeli? Hüseyin Bey ve sâ’ir ma‘lûmu’l-esâmi onbir nefer Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mde muhâkemeleri bi’l-icrâ töhmet-i zâtiye ? ve desâ’is ? vâk‘aların mertebe-i sübûtunda

bulunduğundan icrâ-yı mücâzâtları usûl-i kânûniyye ve levâzım-ı mülkiyye îcâbından idüğüne ve husûsuyla merkûm Mehmed Bey'in desâ'is-i sâbıka ü lâhikası meşhûr u mütevâtir olduğuna binâ'en fî-mâ-ba'd Bosna'ya ayak basmamak üzre merkûm Mehmed Bey'in Sivas'a ve birâderi Ömer Bey'in Merzifon'a **[154]** ve Hüseyin Bey'in Amasya'ya ve sâ'ir eşhâsın dahi Bosna vâlîsi tarafından inhâ olunmadıkça sebîlleri tahliye olunmamak şartıyla Bolu'ya nefy u iclâları bâbında lâzım gelen evâmir-i şerîfemin ısdârı bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle icrâ-yı iktizâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı padişâhânem sünûh u sudûr eylemiş ve diğerleriçün başka başka emr-i şerîfim takdîr kılınmış olmakdan nâşî sen ki müşîr-i müşârun-ileyhsin ber-minvâl-i muharrer fî-mâ-ba'd Bosna'ya gitmemek şartıyla mübâşir ma'rîfetinle kazâ be-kazâ Sivas'a nefy u irsâline sarf u rü'yet eyleyesin ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin ol tarafa vusûlünde merkûmu bir münâsib mahalle ikâme vü iskân itdirüb bilâ-fermân ıtlâkına ve mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü der-bâr-ı ma'delet-karâr-ı mülûkâneme inhâ vü iş'âra mübâderet eyleyesiz. Fî-evâsıt-ı B sene (12)63.

[154/1]

Şerh 1: Merkûm bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 19 S sene (1)264.

Şerh 2: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâsıt-ı RA sene (1)269.

Bir sûreti yine müşîr-i müşârun-ileyh ve Merzifon kazâsı nâ'ibine [ ]

Eşhas-ı merkûmeden merkûm Ömer Bey'in ber-vech-i meşrûh Bosna'ya ayak basmamak üzre Merzifon'a nefy u tagrîbi zımnında. Aslına tatbîken.

[154/2]

Şerh 1: Merkûm bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 19 S sene (1)264.

Şerh 2: Merkûmun Bolu'ya tahvîli menfâsıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâil-i L sene (1)266.

Şerh 3: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâsıt-ı RA sene (12)69.

Bir sûreti yine müşîr-i müşârun-ileyh ve Amasya kazâsı nâ'ibine [ ]

Eşhas-ı merkûmeden merkûm Hüseyin Bey'in ber-minvâl-i muharrer şart-ı mezkûr üzre Amasya'ya nefy u iclâsı bâbında. Kezâlik.

[154/3]

Şerh 1: Merkûmûn bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm u mazbata ve şukka me'âlleri bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-18 N sene (1)263.

Şerh 2: Merkûm Muharrem Bey'in menfâsının Merzifon'a tahvîliçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâsıt-ı RA sene (12)65.

Şerh 3: Itlâklarıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâsıt-ı RA sene (12)69.

Bir sûreti yine müşîr-i müşârun-ileyh ve Bolu nâ'ibine [ ]

Eşhas-ı merkûmeden Behleli Mehmed Bey'in birâderi Mahmud Muharrem Bey ve Esteruçeli? Hüseyin'in birâderi Bekir Bey Ma'den-i Atîk mütesellimi sâbık Mehmed Bey Gradiçeli İbrâhîm Bey ve Mahmud Bey ve Ömer Bey ve Güllüce kazâsındân Mustafa Paşa ve birâderi Eskulçalı? Derviş Ömer ve Gradiçeli çiftçi Hüseyin Esteruçeli rencber Hasan ve Behleli diğer Hasan şahısların dahi Bosna vâlîsi bulunanlar taraflarından inhâ vü vukû' bulmadıkça sebîlleri tahliye olunmamak şartıyla Bolu'ya nakl ü iclâların bâbında Bosna'ya ayak basmamak ve … sarf u nazar olunarak. Kezâlik.

[154/4]

Şerh 1: Bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm u şukka mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-21 L sene (1)263.

Şerh 2: Itlâklarıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâhir- ZA sene (12)63.

Mîr-i mîrân-ı kirâmımdan Bozok sancağı mutasarrıfı Hilmî Paşa *dâme ikbâluhû*'ya ve Ankara nâ'ibine hüküm ki:

Bozok sandık sarrafı bulunan Ohan zimmînin ihâlât husûsunda ve mevâd-ı sâ'irede bir takım uygunsuzluğu bi'l-muhâkeme tebeyyün ü tahakkuk etmiş olduğu mahallinden iş'âr u inhâ kılınmış ve bu makûle hilâf-ı rızâ ve mugâyir-i nizâm hareket edenlerin icrâ-yı te'dîb ü terbiyeleri lâzımeden bulunmuş olduğundan Ankara'ya nefy u iclâsı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı husûsu Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle îcâbının icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol-bâbda emr-i hümâyûn-ı şehriyârânem-i sünûh u sudûr eylemiş olmağın sen ki paşa-yı müşârun-ileyhsin vusûl-i emr-i şerifimde mersûmun Ankara'ya nefy u irsâline sarf u rü'yet eyleyesin ve sen ki nâib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde mersûmu ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme tahrîr u iş'âra mübâderet eyleyesin. Şöyle bilesin. Fî-evâhir-i Receb sene (12)63.

[154/5]

Şerh 1: Fî-mâ-ba'd umûr-ı memleketine karışmamak üzre ıtlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâil-i L sene (1)264.

Dergâh-ı mu'allâm kapucubaşılarından Siroz muhassılı Sâlih d*âme mecduhû'ya* ve Kütahya nâ'ibine hüküm ki:

Siroz kazâsı kapucubaşılarından Hirsafi nâm şahıs a'zâ-yı meclisden olduğu hâlde sıfat-ı me'mûriyetine yakışmayacak sûretde…nâ-begâyi? râ'iyyesine düşmân u kendünin iş bu hareketi te'dîb ü terbiyesini mütesellim olmuş olduğundan li-ecli-t-te'dîb Kütahya'ya nefy u tagrîbi husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem müte'allik olmuş olmağın sen ki muhassıl-ı mûmâ-ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfimde mersûmu nizâmı mûcebince **[155]** Kütahya'ya nefy u irsâline müsâra'at ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde mersûmu ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü der-bâr-ı şevket-karârıma iş'âra mübâderet eyleyesin. Fî-evâhir-i B sene (12)63.

[155/1]

Selânik vâlîsi vezîrim Mustafa Hâfızî Paşa *iclâluhû*'ya hüküm ki:

Çıldır ve Acaralar havâlisi rüusâsından olub mukaddemce Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'm karârı ve ol bâbda sâdır olan irâde-i seniyye-i mülûkânem muktezâ-yı münîfî üzre Selânik'de ikâme olunmak üzre altı nefer âdemleriyle i'zâm u irsâl kılınmış olan Istabl-ı âmirem müdîrliği pâyelülerinden Satlil müdîri Abdullah Bey ve Posof müdîri Kâmil Bey ve Tavusker müdîri Dursun Bey ve Ardahan müdîri sâbık Hasan Bey ve Mîrho Beyi Hüseyin Bey ve Süleyman Bey ve Güle Beyi Ersan Bey ve mûmâ-ileyh Abdullah Bey zâde Ada? Selim Bey'in şimdiden? Der-sa'âdet'imde ikâmet edilmek üzre bu tarafa i'zâm u irsâlleri bâ-tensîb ol bâbda lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle icrâsına müsâ'ade-i seniyye-i mülûkânem erzân kılınarak emr-i hümâyûn-ı merhamet-makrûn-ı şehriyârânem-i inâyet-rîz sünûh u sudûr olunmuş olmağın sen ki vâlî-i müşârun-ileyhsin vusûl-i emr-i şerifimde ber-minvâl-i muharrer Der-sa'âdet'imde ikâmet etmek üzre mûmâ-ileyhümânın i'zâm u irsâlleri husûsuna mübâderet eyleyesin. Fî-evâhir-i B sene (1)263.

[155/2]

Musul vâlîsi vezîrim Mehmed Es'ad Paşa *iclâluhû*'ya ve Musul nâ'ib ve müftîsine ve a'zâ-yı meclis *zîde kadruhûm'*a hüküm ki:

Başıbozuk askerinden Ahmed nâm şahıs el-ibadanallah? te'âlâ sebb-i nebî fezâhete ve daha sâ'ir küfrü mûcib-i türrehâta mütecâsir olduğu ma'lûmü'l-esâmî kesân şehâdetiyle şer'an tebeyyün eylediğini mübeyyin bundan mukaddem gönderilmiş olan i'lâm-ı şer'înin üzerine keyfiyyet cânib-i fetvâhâneye lede'l-havâle şâhidler şahs-ı merkûmun hâşâ sümme hâşâ sebb-i nebî eylediğini ve mûcib-i küfr olan daha sâ'ir ba'zı tefevvühâta mütecâsir olduğuna şehâdet etmişler ise derûn-ı i'lâmda şâhidlerin lede't-tezkiye adl u makbûlü'ş-şehâde idükleri tahrîr olunmamağla ba'de't-tezkiye adl u makbûlü'ş-şehâde oldukları zâhir olmuş ise şakî-i merkûmun tevbe ü rücû'ı makbûl olmayub bilâ-te'hîr hadden katli lâzım geleceği tâhir-i? zahr-ı i'lâm-ı mezbûre tahrîr ü beyân olunmuş olmasına mebnî ol vechle keyfiyyetin bi't-tahkîk bâ-i'lâm arz u inhâ olunmasına dâ'ir makâm-ı celîl-i vekâlet-i mutlakam cânibinden tastîr kılınan tahrîrâtın

vusûlünden bahisle şahs-ı mezbûre yine meclis-i şer‘-i şerîfe celb ile istintâk olunarak inkâr sûretinde bulunmuş ise de şâhidûn-ı merkûmûn kemâ fi’s-sâbık yine meclis-i şer‘îme gelüb alâ süddeti’l-bekâ-yı? şehâdet eyledikleri ve kendüleri lede’t-tezkiye şer‘an adl u makbûlü’ş-şehâde oldukları tahkîk ü tebeyyün etmiş olduğu bâ-tahrîrât u mazbata inhâ vü iş‘âr olunmuş ve cânib-i fetvâhâneden dahi müfâd-ı inhâ vü mazbataya nazaran şuhûd-ı merkûmun ber-nehc-i şer‘î edâ-yı şehâdet etmiş ve lede’t-tezkiye adl u makbûlü’ş-şehâde bulunmuş olmalarıyla bu sûretde şahs-ı merkûm Ahmed’in şer‘an tevbesi dahi makbûl olmayub bilâ-te’hîr hadden katl olması muktezâ-yı şer‘-i şerîf idüğü bâ-müzekkere beyân u izbâr kılınmış olmağla merkûmun mahallinde ber-muktezâ-yı şer‘-i şerîf katl u i‘dâm olunması bâbında emr-i şerîfimin ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmakdan nâşî keyfiyyet taraf-ı eşref-i pâdişâhâneme arz ile lede’l-istizân ber-minvâl-i meşrûh iktizâsının icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş olmağla siz ki vâlî-yi müşârun-ileyh ve nâ’ib ve müftî ve sâ’ir mûmâ-ileyhümâsız ber-minvâl-i muharrer şühûd-ı merkûmûn ber-nehc-i şer‘î edâ-yı şehâdet etmiş ve lede’t-tezkiye udûl u makbûlü’ş-şehâde bulunmuş olduklarından şahs-ı merkûm Ahmed’in mahallinde ber-muktezâ-yı şer‘-i şerîf katl u i‘dâm olunması irâde-i seniyye-i mülûkânem muktezâsından idüğü ma‘lûmunuz oldukda ber-vech-i muharrer icrâ-yı ahkâm-ı şerî‘at-ı garrâya müsâberet eyleyesiz. Fî-evâhir-i B sene (12)63.

[156/1]

Samsun nâ’ibine hüküm ki:

Mukaddemâ Erzurûm’da vukû‘ bulan hâdiseden dolayı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’m karârı ve müte‘allik olan irâde-i seniyye-i mülûkânem muktezâ-yı münîfî üzre Samsun’a nefy u iclâ olmuş olan Erzurum’da kâ’in Hasan-ı Basri mahallesi sâkinlerinden hamal kör Dimo? ve Murad Paşa mahallesi sâkinlerinden iç meydanda attar Molla Yahya’nın oğlu Mustafa ve Yeni Kapu mahallesi sâkinlerinden askerîden mahrec Göçbeg?oğlu hakkâk Ahmed ve Hasan-ı Basri mahallesi sâkinlerinden debbağlar şeyhi Hacı Kurban’ın? küçük karındaşı Mehmed ve Murad Paşa mahallesi sâkinlerinden Yahya oğlu çiftci Memo Mumcu Ulya Mahallesi sâkinlerinden Arabkirli çarşu seyasbanı? Memiş ve yine Murad Paşa mahallesi sâkinlerinden samancı nalçacı

Oğlu İbrâhim Erzincan kapusu çarşusında kahveci Burhan ve yine Murad Paşa mahallesi sâkinlerinden kahveci tâbi‘i İsmâîl veled-i Halil ve Darağaç mahallesi sâkinlerinden İbrâhim bin Hüseyin Celil Efendi mahallesi sâkinlerinden Hakkak topal Osman bin Ahmed ve Erzincan kapusunda baltacı köse Ömer bin Osman ve yine Murad Paşa mahallesi sâkinlerinden Karslı kaltakcı Gıyâseddin bin Salih ve Mumcu süfelâ mahallesi sâkinlerinden Ahıskalı Halîl bin Dursun ve yine Hasan-ı Basri mahallesi sâkinlerinden Bitlisli Bakkal Abbas bin Osman ve Gürcü kapusunda Ahıskalı bakkal Şeyh Ali bin Lütfullah ve Gez mahallesi sâkinlerinden ve Debbağ esnafından Yahya bin Mustafa ve Mahallebaşı sâkinlerinden Yemenici Hüseyin oğlu Derviş ve Lala Paşa mahallesi sâkinlerinden Hacı Şerîf oğlu berber Ali ve Yoncalık-ı Ulya mahallesi sâkinlerinden Lice meydanında kahveci köse Mahmud ve yine Hasan-ı Basrî mahallesi sâkinlerinden çarıkçı Memiş’in oğlu Burhan ve yine mahalle-i mezbûre sâkinlerinden Bitlisli Bakkal Ali bin Abdurrahman ve Sığırcık mahallesi sâkinlerinden musyab? Mustafa ve Memo ve yine Murad Paşa mahallesi sâkinlerinden ve yerlü topcularından kahveci tâbi‘i Bursalı oğlu İbrâhim bin Mustafa ve Gez mahallesi sâkinlerinden Hacı İbrâhim oğlu Mustafa nâm kimesneler menfâlarında ziyâdesiyle sefîl ü ser-gerdân ve Erzurûm’da olan ıyâl u evlâdlarının hâlleri dahi perîşân olmuş olduğu rivâyet ü tahakkuk kılınmış ve bunların müddetlerine biraz vakit var ise de şimdiye kadar terbiye olmuş oldukları cihetle eyyâm-ı mübârekeye hürmeten afv u ıtlâklarına müsâ‘ade-i seniyyem erzân kılınması Meclis-i Vâlâ-yı mezkûrede bi’t-tensîb ol bâbda lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle afv u ıtlâklarına müsâ‘ade-i seniyye-i mülûkânem erzân kılınarak ol bâbda emr-i hümâyûn-ı merhamet-makrûn-ı şehriyârânem-i inâyet-rîz sünûh u sudûr omuş olmağın sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfimde merkûmların kayd-ı nefyden tahliye-i sebîlleri husûsuna mübâderet eyleyesin. Fî-evâhir-i Ş sene (12)63.

[156/2]

Şerh 1: Mu’ahharan dahi emr-i âlî yazılmıştır. Fî-evâsıt-ı M? sene (12)64.

Rütbe-i sâniye ashâbından İzmir muhassılı Şâkir Bey *zîde uluvvuhû’*ya ve İzmir kâdîsi *zîdet fezâilehû’*ya ve a‘zâ-yı meclis *zîde kadruhûm’*a hüküm ki:

İzmir mülhakâtından Kızılhisar nam-ı diğer Torbalı kazâsına tâbi‘ Tepe karyesi sâkinlerinden Hacı Mustafa nâm kimesnenin hânesini bir tâkım eşkiyâ basmış olduğu

istihbâr olunarak tahkîk-i mâdde zımnında hâne-i mezkûreye azîmet etmiş olan yine karye-i mezkûre sâkinlerinden İbrâhim'i eşkiyâ-yı merkûmeden Vasil veled-i Yorgi nâm şahıs katl ü i'dâm eylemiş olduğundan müteveffâ-yı merkûmun verese-i münhasırasından babası İbrâhim asâleten ve sagîr oğlu Osman'n vasisi olan zevcesi cânibinden vekâleten meclis-i şer'-i şerîfde kâtil-i merkûm ile hîn-i terâfu'larında kâtil-i mersûmun ber-minvâl-i muharrer müteveffâ-yı merkûmu bi-gayr-i hakkın amden tüfenk kurşunuyla katl u i'dâm eylediği ikrârıyla sâbit ve müdde'î-i merkûmun taleb ü iddi'âsıyla icrâ-yı kısasına hükm-i şer'î lâhik olarak mahbesde tevkîf kılındığı ifâde vü inhâ ve cânib-i fetvâhâneden dahi kâtil-i mersûm Vâsil'in maktûl-i merkûm İbrâhim'i mûcib-i kısas olan katl ile katl u i'dâm eylediği mersûmun ikrârıyla sâbit olub bu sûretde vârisân-ı kebîrân-ı merkûmân kâtil-i mersûmu kısasdan afv etmedikleri hâlde bi'z-zât huzûrlarında ber-nehc-i şer'î kısas olunmak lâzım geldiği zahr-ı i'lâma tahrîr ü imlâ kılınmış ve siyâk-ı iş'âra nazaran kâtil-i mersûm eşkıya gürûhundan olarak fazîha-i katle ictisârı dahi ikrârıyla sâbit olmasına mebnî kısasına hükm-i şer'î lâhik olmuş olduğundan bundan böyle vârisân-ı mezbûrân kâtil-i mersûmu kısasdan afv etmedikleri hâlde ber-mûcib-i kayd-ı fetvâhâne huzûrlarında icrâ-yı kısas bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı irâde-i seniyyeme mütevakkıf idüğü Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve keyfiyyetin taraf-ı eşref-i pâdişâhâneme arz ile lede'l-istizân ber-vech-i meşrûh icrâ-yı iktizâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şehriyârânem-i celâdet-rîz sünûh u sudûr olmuş olmağın siz ki muhassıl ve mevlâna ve sâ'ir mûmâ-ileyhümâsız ber-minvâl-i muharrer bundan böyle vârisân-ı merkûmân kâtil-i mersûmu kısasdan afv etmedikleri hâlde ber-mûcib-i kayd-ı fetvâhâne huzûrlarında icrâ-yı kısas irâde-i seniyye-i mülûkânem muktezâsından idüğü ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i muharrer icrâ-yı ahkâm-ı şerî'at-ı garrâya müsâberet ve keyfiyyetin bâ-i'lâm u mazbata bu tarafa inhâ vü iş'ârına mübâderet eyleyesiz. Fî-evâil-i Ş sene (12)63.

[156/3]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı adâlet-ünvân kâtil-i merkûm verese-i maktûl-i mersûm huzûrlarında icrâ-yı kısasına ibtidâr olunduğunu nâtık vârid olan i'lâm u mazbata mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-5 L Sene (12)63.

Mîr-i mîrân-ı kirâmımdan Filibe muhassılı Mehmed Şerif Paşa *dâme ikbâluhuya* ve Filibe mollasına ve a‘zâ-yı meclis *zîde kadruhûm*’a hüküm ki:

Filibe’ye muzâfa Koyunderesi nâhiyesine tâbi‘ Kuru karyesi mütemekkinlerinden bundan akdem maktûlen hâlik olan Milan veled-i Mihal’in verese-i münhasırasından oğlu Manol asâleten ve zevcesi Astano ile diğer oğulları Velko ve Yuri ve kızları Keşu ve Rozed taraflarından vekâleten meclis-i şer‘-i şerîfde hâlik-i mersûmun kâtili bulunan göçebe tâ’ifesinden İbrâhim bin Hasan nâm şahıs ile hîn-i terâfu‘larında kâtil-i merkûmun maktûl-i mersûmu karye-i mezbûreye bir sâ‘at mesâfede leylen ağnam ra‘î eder iken pištov kurşunuyla bi-gayr-i hakkın amden darb u cerh idüb müte’essiren hâlik olduğu ikrâr u i‘tirâfıyla sâbit verese-i mezbûrenin taleb ü istid‘âsına binâen kâtil-i merkûmun kısasına hükm-i şer‘î lâhik olarak zuhûr-ı irâde-i seniyyeme değin mâhbesde tevkîf kılındığı bâ-mazbata vü i‘lâm-ı şer‘î ifâde vü inhâ ve cânib-i fetvâhâneden dahi me’âl-i i‘lâma nazaran kâtil-i merkûmun maktûl-i mersûmu **[157]** mûcib-i kısas olan katl ile katl eylemiş olduğu kâtil-i merkûmun ikrârıyla sâbit olmuş olmağla bu sûretde maktûl-i mersûmun veresesi afv etmedikleri hâlde ber-nehc-i şer‘î bi’z-zât huzûrlarında kısas olunmak lâzım geldiği zahr-ı i‘lâm-ı mezbûre tahrîr ü imlâ kılınmış olmağın verese-i merkûme bundan böyle kâtil-i merkûmu kısasdan afv etmedikleri hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısas ve verese-i mezbûre cümleten ve yâhûd içlerinden fakat biri kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder ve yâhûd sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsıyla kânûnen icrâ-yı mücâzâtı zımnında keyfiyyetin bâ-i‘lâm u mazbata bu tarafa iş‘ârı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş olmakdan nâşî keyfiyyet taraf-ı eşref-i şâhâneme arz ile lede’l-istizân ber-minvâl-i meşrûh icrâ-yı iktizâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş olmağla siz ki paşa-yı müşârun ve mevlânâ ve sâ’ir mûmâ-ileyhümâsız ber-minvâl-i muharrer verese-i merkûme bundan böyle kâtil-i merkûmu kısasdan afv etmedikleri hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısas ve verese-i mezbûre cümleten ve yâhûd içlerinden fakat biri kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder ve yâhûd sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin kânûnen icrâ-yı mücâzatı zımnında keyfiyyetin bâ-i‘lâm u mazbata Der-sa‘âdet’ime iş‘ârı irâde-i seniyyem muktezâsından idüğü ma‘lûmunuz oldukda ber-vech-i muharrer icrâ-yı ahkâm-ı münîfe-i şerî‘at-ı

garrâya müsâberet ve alâ-kile't-takdîreyn keyfiyyetin bâ-i'lâm u mazbata Der-sa'âdet'ime inhâ vü iş'ârına mübâderet eyleyesiz. Fî-evâsıt-ı Ş sene (12)63.

[157/1]

Aynaroz cezîresi nâ'ibine hüküm ki:

Der-sa'âdet'imde mütemekkin ve Rum rehabâtından olub mugâyir-i âyîn ü mezheb ba'zı hareketi inhâ olunduğuna binâ'en mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince li-ecli't-te'dîb Aynaroz cezîresine nefy u tagrîb olunmuş olan Berasmos râhibin müddet-i nefy hayli vakit olarak ıslâh-ı nefs etmiş olduğundan afv u ıtlâkı husûsu Rum patriki tarafından inhâ vü istid'â ve ol vechle afv u tlâkına müsâ'ade-i seniyyem erzân kılınarak lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde olunarak ve inbâ olunmuş ve ol vechle icrâ-yı iktizâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'alluk ederek emr-i hümâyûn-ı merhamet-makrûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş olmakdan nâşî sen ki paşa-yı mûmâ-ileyhsin keyfiyyet ma'lûmun oldukda râhib-i mersûmun fî- mâba'd mugâyir-i âyîn ü mezheb hareketde bulunmaması gûş-ı huşûna ifâde vü tefhîm birle kayd-ı nefyden tahliye-i sebîline mübâderet eyleyesin. Fî-evâsıt-ı Ş sene (12)63.

[157/2]

Şerh 1: Sebîl-i tahliye olunduğunu nâtık vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 15 ZA sene (12)63.

Bir sûreti Sakız cezîresi nâ'ibine [ ]

Siroz kazâsı mütemekkinlerinden İsaye nâm râhibin afv u ıtlâkıçün. Aslı gibi.

[157/3]

Bir sûreti Bağdad kâdîsi *zîdet fezâilehû*'ya [ ]

Rehâbinî Katolik milleti râhiblerinden ve musul mütemekkinlerinden Oseb nâm râhib şeref-i islâm ile müşerref olduğuna binâen afv u ıtlâkı bâbında bu tarafa inhâsına. Aslına tatbiken.

[157/4]

Bolu nâ'ibine hüküm ki:

Cünha-i vâkı'asına mebnî bundan akdem Meclis-i Vâlâ karârı ve müte'allik olan irâde-i seniyye-i mülûkânem muktezâ-yı münîfi üzre sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince üç mâh müddetle Bolu'ya nefy u iclâ olunmuş olan Kaymas müdîri sâbık Şâkir Bey'in eyyâm-ı mübârekeye hürmeten afv u ıtlâkı husûsuna müsâ'ade-i seniyyem erzân kılınması husûsu Meclis-i Vâlâ-yı mezkûreden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve mûcebince merkûmun afv u ıtlâkına irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı inâyet-makrûn-ı şehriyârânem-i merhamet-rîz sünûh u sudûr olmuş olmağla sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfimde merkûmun kayd-ı nefyden tahliye-i sebîline mübâderet eyleyesin. Şöyle bilesin.Fî-evâhir-i Ş sene (1)263.

[158/1]

Bir sûreti Lefkoşe nâ'ibine [ ]

Cünha-i vâkı'asına mebnî Meclis-i Vâlâ karârı ve müte'allik olan irâde-i seniyye-i mülûkânem muktezâ-yı münîfi üzre sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince altı mâh müddetle Lefkoşe'ye nefy u iclâ olunmuş olan Adana eyâleti dâhilinde kâ'in Menemenci aşîreti boybeyi Hacı Nâbî Bey'in müdde-i nefy tekmîl olmuş olduğundan bahisle eyyâm-ı mübârekeye hürmeten afv u ıtlâkı bâbında. Aslına tatbiken.

[158/2]

Şerh 1: Merkûmûn tekrâr Adana'ya nefy u iclâlarıçün emr-i âlî şerh verildi. Fî- evâil-i L sene (12)63.

Bir sûreti Adana nâ'ibine [ ]

Cünha-i vâkı'alarına mebnî Meclis-i Vâlâ karârı üzerine sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince altışar mâh müddetle Adana'ya nefy u iclâ olunmuş olan Elbistan kazâsı kurâsından Yayalıkkebîr ahâlîsinden Battal ve Receb ve Bekir nâm kimesnelerin hitâm-ı müddetlerinde eyyâm-ı mübârekeye hürmeten afv u ıtlâklarıçün. Kezâlik.

[158/3]

Bir sûreti Sivas nâ'ibine [ ]

Cünha-i vâkı'alarına mebnî Meclis-i Vâlâ karârı üzerine sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince Sivas'a nefy u iclâ olunmuş olan Eğin kazâsı müdîri sâbık Sa'îd Bey'in eyyâm-ı mübârekeye hürmeten afv u ıtlâkı bâbında. Kezâlik.

[158/4]

Şerh 1: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâil-i S? sene (12)65.

Hâlâ Anadolu ordu-yı hümâyûn müşîri vezîrim Osman Paşa *iclâluhû'*ya ve[ ] nâ'ibi hüküm ki:

Ma'hûd Bedirhan Bey aşîretinden Yusuf nâm şahsın hilâf-ı rızâ-yı şâhânem zuhûra gelen evzâ' u harekât-ı müfsîdesi vechle müstahikk-i mücâzât olduğundan li-ecli't-tedîb bir mahalle nefy u tagrîbi husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı mehâbet-makrûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş olmağla sen ki müşîr-i müşârun-ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfimde merkûmu [ ] nefy u irsâle müsâra'at eyleyesin ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü Der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i'lâm u iş'âra mübâderet eyleyesin.Şöyle bilesin. Fî-evâhir-i Ş sene (12)63.

[158/5]

Şerh 1: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâil-i S? sene (12)65.

Bir sûreti yine müşîr-i müşârun-ileyhe ve [ ] nâ'ibine [ ]

Mîr-i merkûmun avânesinden Hasan nâm şahsın dahi [ ] mahalle nefy u tagrîbi zımnında. Aslı gibi.

[158/6]

Şerh 1: Merkûm Şâm-ı şerîf'e vusûlünde menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm u şukka mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-gurre-i S sene (12)64.

Şerh 2: Merkûm Şâm-ı şerîf'de vefât etmiş idüğü…Bey Efendi hazretleri tarafından şifahen şerh verildi.

Bir sûreti yine müşîr-i müşârun-ileyhe ve [ ] nâ'ibine [ ]

Diyarbekirli Mustafa nâm şahıs erbâb-ı fesâddan olduğu tebeyyün ü tahakkuk etmiş olduğundan li-ecli't-te'dîb bir mahalle nefy u tagrîbi zımnında. Kezâlik.

[159/1]

Şerh 1: Ba'zı şurût ile ıtlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâhir-i Ş sene (12)64.

Mütehayyizân-ı ricâl-i devlet-i aliyyemden Dîvân-ı De'âvî nâzırı Mustafa Mazlûm Bey *dâme uluvvuhû'*ya ve Girid cezîresi nâ'ibine hüküm ki:

Mekteb-i tıbbiyye-i şâhânem mu'allimlerinden Paled veled-i Guk'ın? mugâyir tavr u edeb zuhura gelen ba'zı harekât-ı cünhasına mebnî hidmetinden ihrâcıyla Girid cezîresine nefy u iclâ olunması husûsuna irâde-i ma'delet-müfahâdde-i? şehriyârânem ta'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyun-ı merhamet-makrûn-ı mülûkânem sünûh u sudûr eylemiş ve mûcebince mersûmun cezire-i mezkûreye nefy u tagrîb kılınması fermânım olmuş olmağın sen ki nâzır-ı müşârun-ileyhsin mersûmu ahz u celb ile sadrâzam kavvaslarından mübâşir ta'yîn kılınan Osman-ı kavvas *zîde kadruhû*'ya terfîkan cezîre-i mezkûre nefy u irsâle müsâra'at eyleyesin ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde mersûmun menfiyyen ol tarafda ikâmesiyle bilâ-fermân ıtlâkından mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusulünü mübâşir-i merkûm mu'âvedetiyle Der-bâr-ı ma'delet-karâr-ı mülûkâneme i'lâm u iş'âra mübâderet eyleyesin. Şöyle bilesin. Fî-evâil-i N sene (12)63.

[159/2]

Şerh 1: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâil-i S sene (12)64.

İzmir nâ'ibine hüküm ki:

Der-sa'âdet'im sâkinelerinden Sıdıka nâm hatunun hilâf-ı rızâ ve bî-edebâne harekâta ictisârı cihetiyle İzmir cânibine nefy u i'zâmı husûsuna irâde-i seniyye-i şâhânem müteallik olarak ol bâbda emr-i hümâyun-ı merhamet-makrûn-ı pâdişâhânem sünûh u sudûr eylemiş ve mûcebince mezbûre i'zâm u irsâl kılınmış olmağla vusûlünde bir münâsib mahalle ikâme vü iskân itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusulünü Der-bâr-ı ma'delet-karâr-ı şâhâneme i'lâm u iş'âra mübâderet eyleyesin. Şöyle bilesin. Fî-evâsıt-ı N sene (12)63.

[159/3]

Lefkoşe nâ'ibine hüküm ki:

Yanya'da vukû' bulan cünhasına mebnî bundan akdem Meclis-i Vâlâ karârı ve müte'allik olan irâde-i seniyye-i mülûkânem muktezâ-yı münîfi üzre sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince Lefkoşe'ye nefy u iclâ kılınmış olan hâcegândan Zeki şimdiye kadar ıslâh-ı nefs ederek merhamet ü şefkat-i seniyyeme şâyeste vü şâyân olmuş olduğundan afv u ıtlâkı husûsuna müsâ'ade-i seniyye-i mülûkânem erzân kılınması niyâz u istirhâm olunub müddet-i nefy dört mâh kadar olarak şimdiye değin mütenebbih olmuş olacağı cihetle eyyâm-ı mübârekeye hürmeten ve evlâd u ıyâline merhameten afv u ıtlâkı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı husûsu Meclis-i Vâlâ-yı mezkûreden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle ıtlâkı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla emr-i hümâyûn-ı inâyet-makrûn-ı şehriyârânem-i merhamet-rîz sünûh u sudûr olmuş olmağın sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfimde kayd-ı nefyden tahliye-i sebîline mübâderet eyleyesin. Fî-evâhir-i N sene (1)263.

[159/4]

Bir sûreti Selânik mollasına[ ]

Cünha-i vâkı'asına mebnî bundan akdem Meclis-i Vâlâ karârı ve müte'allik olan irâde-i seniyye-i mülûkânem muktezâ-yı münîfi üzre Selânik'e nefy u iclâ kılınmış olan Yanya

ahâlisinden Vehîb nâm kimesnenin eyyâm-ı mübârekeye hürmeten afv u ıtlâkı bâbında. Aslına tatbîken.

[160/1]

Bir sûreti İzmir mollasına[ ]

Cünha-i vâkı‘asına mebnî bundan akdem Meclis-i Vâlâ karârı ve müte‘allik olan irâde-i seniyye-i mülûkânem muktezâ-yı münîfi üzre İzmir’e nefy u iclâ kılınmış olan Süleyman nâm kimesnenin ber-minvâl-i muharrer eyyâm-ı mübârekeye hürmeten afv u ıtlâkıçün. Kezâlik.

[160/2]

Konya kazâsı nâ’ibine hüküm ki:

Cünha-i vâkı‘asına mebnî bundan akdem sâdır olan emr-i şerifimle Konya kazâsına nefy u iclâ olunmuş olan Yaban eyâleti kazâsı nâ’ibi sâbık İbradili es-Seyyid Mustafa Şükrü’nün ıyâl u evlâdı sefîl ü sergerdân kılınmış ve ezher-cihet şâyeste-i merhamet ü şefkat bulunmuş olduklarından bahisle be-lütf-te‘âm? sûr-ı hümâyûn meserret-makrûn-ı şehriyârânem vukû‘una mebnî iş bu eyyam-ı meserret-ittisâma hürmeten afv u bâbında emr-i şerîfim sudûru bi’l-fi‘l Şeyhü’l-islâm ve Müfti’l-enâm olan İsmet Bey-zâde mevlânâ Ârif Hikmet Bey *edâma’llâhû te‘âlâ fezâ’ilehû* tarafından işâret olunmuş ve mûcebince ıtlâkı husûsuna irâde-i aliyyem müteallik olmuş olmağla sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin keyfiyyet ma‘lûmun oldukda fî-mâ-ba‘d hilâf-ı rızâ-yı şâhânem hareketde bulunmaması gûş u hûşuna ifâde vü tefhîm birle mûmâ-ileyhin kayd-ı nefyden tahliye-i sebîline mübâderet eyleyesin şöyle bilesin. Alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasın. Fî- evâsıt-ı L sene (12)63.

[160/3]

Bir sûreti Kütahya nâ’ibine [ ]

Günyüzü nâ’ibi sâbık Eskişehirli Hafız Mehmed Emin’in dahi ıtlâkı bâbında. Aslı gibi.

[160/4]

Hâlâ Adana vâlîsi Osman Nûrî Paşa ve Mar‘aş vâlîsi vezîrim Yusuf Paşa *iclâluhumâ’*ya ve Adana nâ’ibine hüküm ki:

Elbistan kazâsına tâbi‘ Yayalıkkebîr? karyesi ahâlîsinden olub cünha-i vâkı‘alarına mebnî bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince altışar mâh müddetle Adana’ya nefy u tagrîb olunmuş olan Battal ve Receb ve Bekir nâm şâhıslar müddetleri tekmîl olmaksızın karyelerine gelerek bir takım kesânı tahrîk ü ifsâda mütecâsir oldukları sen ki Mar’aş vâlîsi müşârun-ileyhsin bu def‘a tarafından vârid olan bir kıt‘a tahrîrâtın me’âlinden müstebân olmuş ve merkûmlar ise mukaddemce eyyâm-ı mübârekeye hürmeten afv u ıtlâk kılınmış ise de yine ıslâh olmayarak müddetleri tekmîl olmaksızın ve afvları hakkında fermân-ı âlîşânım varmaksızın karyelerine gelerek ol sûretle bir takım kesânı tahrîkle cür’etleri tekrâr haklarında te’dîblerini da‘vet eylediğine mebnî yine kemâ-kân altışar mâh müddetle Adana’ya nefy u tagrîb olunmaları husûsu Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mde tezekkür ü tensîb kılınmış ol vechle icrâsı husûsuna emr-i hümâyun-ı mehâbet-makrûn-ı pâdişâhânem sünûh u sudûr eylemiş olmağla vusûl-i emr-i şerîfimde merkûmları ahz u girift ile tarafından mübâşire terfîkan Adana’ya nefy u irsâle müsâra‘at eyleyesin ve sen ki Adana vâlîsi müşârun-ileyh ve nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde merkûmları ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve mahall-i âhara hareketlerine irâ’e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûllerini Der-bâr-ı ma‘delet-karâr-ı mülûkâneme i‘lâm u iş‘âra mübâderet eyleyesiz. Fî-evâil-i L sene (12)63.

[160/5]

Şerh 1: Meclis-i Vâlâ ve mahallî mazbatalar mazbata torbasındadır. Fî- L ? sene (12)63.

Şerh 2: Cülûs-ı hümâyûn-ı cenâb-ı pâdişâhî şeref-vukû‘una mebnî ıtlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî- evâhir-i S sene (12)78.

Hâlâ Kastamonu vâlîsi vezîrim Sâmî Bekir Paşa *iclâluhû’ya* ve Kastamonu ve Taşköprü kazâları nâ’iblerine ve zikr olunan Taşköprü kazâsı müdîri *zîde kadruhû’*ya hüküm ki:

Adapazarı kazâsı ahâlîsinden olub bundan akdem töhmet-i vâkı‘asına mebnî Taşköprü kazâsına nefy u tagrîb olunmuş olan Osman nâm kimesne menfâsında tek durmayub mugâyir-i rızâ-yı şâhânem hareketde bulunduğundan tahvîl-i menfâsı husûsu kazâ-i mezbûr ahâlîsi tarafından istid‘â olunduğuna mebnî keyfiyyet İzmir meclisinden lede’l-isti‘lâm merkûm sirkat-ı töhmetiyle müttehim ü sabıka? bulunduğu **[161]** beyân u iş‘âr kılınmış idüğünden merkûmun li-ecli’t-te’dîb menfâsının Kastamonu’ya tahvîli bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle tahvîl-i menfâsı husûsuna irâde-i aliyyem müte‘allik olmuş olmağla sen ki Taşköprü kazâsı nâ’ib ve müdîr-i mûmâ-ileyhümasız merkûmun usûlü vechle Kastamonu’ya nefy u irsâline müsâra‘at eyleyesiz ve sen ki vâlî-i müşârun-ileyh ve Kastamonu nâ’ib-i mûmâ-ileyhsiz vusûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve mahall-i âhara hareketine irâ’e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü Der-sa‘âdet’ime iş‘âr u i‘lâma mübâderet eyleyesiz. Şöyle bilesiz. Fî-evâil-i L sene (12)63.

[161/1]

Bi’l-istiklâl mülhakâtıyla Bağdad vâlîsi vezîrim el-Hâc Mehmed Necîb Paşa *iclâluhû’*ya ve Bağdad kâdîsi *zîdet fezâilehû’*ya hüküm ki:

Musul’dan müterettib? olub Bağdad cânibinde ikâmet üzre olan asâkir-i nizâmiyye-i şâhânem alayı onuncu taburunun sekizinci bölüğü neferâtından Bağdadlı Hamarî nâm habîs hâşâ sümme hâşâ sebb-i nebî fazîhasına cür’et ve sâ’ir elfâz-ı küfriyye tekellümüne cesâret etmiş olduğu makbulü’ş-şehâde çend nefer kesân şehâdetiyle ber-nehc-i şer‘î sâbit olmuş ve bu makûle … tertîb-i cezâ-yı bi’l-bâkî? lâzımeden bulunmuş olduğundan icrâ-yı iktizâsı husûsu bâ-tahrirât u i‘lâm şer‘î inhâ vü iş‘âr cânib-i fetvâhâneden dahi me’âl-i i‘lâma nazaran şakî-i merkûm Hamarî’nin sebb-i nebî etmiş olduğu sâbit olmuş olub bu sûretde şakî-i merkûmun tevbesi dahi makbûl olmayub bilâ-te’hîr hadden katl olunmak lâzım geldiği zahr-ı i‘lâm-ı mezkûre terkîm ü izbâr olunmuş olmağla mûcib-i şer‘îsi üzre şakî-i merkûm bilâ-te’hîr hadden katl olunmak bâbında iktizâ eden emr-i şerîfimin ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve keyfiyyet taraf-ı eşref-i pâdişâhâneme arz ile lede’l-istizân ber-minvâl-i meşrûh iktizâsının icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr

eylemiş olmağla siz ki vâlî-yi müşârun-ileyh ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsiz ber-mûcib-i kayd-ı fetvâhâne şakî-i merkûmun bilâ-te'hîr hadden katli irâde-i seniyye-i mülûkânem muktezâsından idüğü ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i muharrer icrâ-yı ahkâm-ı şerî'at-ı garrâya müsâberet birle keyfiyyetin bâ-i'lâm Der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme inhâ vü iş'ârına mübâderet eyleyesiz. Fî-evâhir-i L sene (12)63.

[161/2]

Şerh 1: Memleketine azîmetine ruhsâtı hâvî iktizâ eden emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâhir-i M sene (12)64.

Kastamonu vâlîsi vezîrim Sâmî Bekir Paşa *iclâluhû'ya* ve Bolu kazâsı nâ'ibine hüküm ki:

Bosna ahâlîsinden olub cünha-i vâkı'asına mebnî bundan akdem Zağferanbolu'ya nefy u iclâ kılınmış olan Pranko? nâm zimmînin müddet-i nefy hayli vakit olarak ıslâh-ı nefs etmiş olduğu ve rüfekâsı dahi bundan akdem afv u ıtlâk oldukları cihetle mersûmun dahi zaruret hâline merhameten afv u ıtlâkı husûsu Bolu meclisinden bâ-mazbata ifâde vü inbâ kılınmış ve mersûmun müddet-i nefy haylice vakit olmuş ise de Bosna vâlîsi bulunanlar taraflarından inhâ olunmadıkça afv u ıtlâk olunmamaları meşrût olduğundan mahallinden lede'l-istizân vürûd edecek inhâya kadar Der-sa'âdet'imde ikâmet eylemek üzre merhameten afv u ıtlâkı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı husûsu Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde ve inbâ olunmuş ve ol vechle vürûd edecek inhâya kadar Der-sa'âdet'imde ikâmet eylemek üzre afv u ıtlâkına irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla emr-i hümâyûn-ı şehriyârânem-i inâyet-rîz sünûh u sudûr olmuş olmağla siz ki vâlî-i müşârun-ileyh ve nâ'ib-i mûmâ-ileyhsiz vusûl-i emr-i şerîfimde mersûmun kayd-ı nefyden tahliye-i sebîliyle Der-sa'âdet'ime irsâl ü i'zâma mübâderet eyleyesiz. Fî-evâhir-i L sene (12)63.

[161/3]

Bayındır Kazâsı nâ'ibine hüküm ki:

Ayvalık kazâsı kocabaşılarından olub cünha-i vâkı'asına mebnî bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince Bayındır kazâsına nefy u iclâ kılınmış olan Yani zimmî

menfâsında ve ıyâl u evlâdı memleketinde dûçâr-ı sefâlet olduğundan bahisle merhameten afv u ıtlâkı husûsuna müsâ‘ade-i seniyye-i mülûkânem erzân kılınması bâ-arz-ı hâl niyâz u istirhâm olunmuş olmağla kendüsinin merhameten afv u ıtlâkı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı husûsu Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ kılınmış olmakdan nâşî ol vechle ıtlâkı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla emr-i hümâyûn-ı şehriyârânem-i inâyet-rîz sünûh u sudûr olmuş olmağın sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfimde mersûmun kayd-ı nefyden tahliye-i sebîline mübâderet eyleyesin. Fî-evâil-i L sene (12)63.

[161/4]

Bir sûreti Ödemiş kazâsı nâ’ibine[ ]

Ayvalık kazâsı kocabaşılarından olub cünha-i vâkı‘asına mebnî bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince Ödemiş kazâsına nefy u iclâ kılınmış olan Kolyanus? nâm zimmînin ber-minvâl-i muharrer afv u ıtlâkıçün. Aslına tatbîken.

[162/1]

Rütbe-i sâniye ashâbından Kütahya muhassılı Osman Seyfî *zîde uluvvuhû’*ya ve Kütahya nâ’ibine hüküm ki:

Denizli kazâsı ahâlîsinden olub cünha-i vâkı‘alarına mebnî bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfimle Kütahya’ya nefy u tagrîb olunmuş olan Hacı Hâfız Hüseyin ve Hacı Çakırzâde Hacı Mehmed ve helvacı İsmâîl Beşe ve Karcı? karyeli Hacı Mustafa ve Manastırlı Sarı İmam ve Hacı Mürsel nâm kimesneler menfâlarında sefîl ü ser-gerdân ve memleketleri cânibinde bulunan ıyâl u evlâdları muztarîb u perîşân olduklarından merhameten merkûmların afv u ıtlâklarına müsâ‘ade-i seniyye-i mülûkânem erzân kılınması Aydın vâlîsi Düstûr vezîrim Ya‘kûb Paşa *iclâluhû* tarafından bâ-tahrîrât inhâ ve Denizli meclisinden dahi bâ-mazbata niyâz u ricâ olunmuş olduğundan şeref-vukû‘ bulan sûr-ı hümâyûn-ı mülûkâneme hürmeten merkûmların ba‘d-ezîn mugâyir-i hareketde bulunmamak üzre afv u ıtlâkları bâbında emr-i şerîfim ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ kılınmış ve ol vechle merkûmların afv u ıtlâkı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı merhamet-makrûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş olmağın siz ki

muhassıl ve nâ'ib-i mûmâ-ileyhümâsız vusûl-i emr-i şerîfimde merkûmların şart-ı ıtlâklarını kendülere ifâde vü tefhîm birle kayd-ı nefyden tahliye-i sebîlleriyle memleketlerine i'zâma mübâderet eyleyesiz. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Fî-evâhir-i L sene (12)63.

[162/2]

Adana vâlîsi vezîrim Osman Nûrî Paşa *iclâluhû'ya* ve Adana nâ'ib ve müftîsi *zîde ilmuhumâ'ya ve* a'za-yı meclis *zîde kadruhûm'*a hüküm ki:

Adana eyâleti dâhilinde vâki' Dursun kazâsı muzâfâtından Tekfûr karyesi sâkinlerinden bundan akdem katîlen fevt olan Ömer bin Osman'ın hasren vârisleri babası Osman ile vâlidesi Ümmühan hatun asâleten meclis-i şer'-i şerîfde maktûl-i merkûmun kâtili olmak üzre ihzâr olunan Harpurutlu Deli Mehmed bin Ali nâm kimesne ile hîn-i terâfu'larında merkûm Mehmed'in maktûl-i merkûmu sagîr çakı bıçağıyla boğazından bi-gayr-i hakkın amden kat' u cerh idüb müte'essiren fevt olduğu ikrârıyla sâbit ve verese-i merkûmân huzûrlarında icrâ-yı kısasına hükm-i şer'î lâhik olduğu bâ-i'lâm u mazbata inhâ olunub me'âl-i i'lâma nazaran kâtil-i merkûm Deli Mehmed, merkûmânın mûrisleri amdî amden alet-i câriha ile cerh eylediğini tav'an ikrâr idüb vârisân-ı merkûmân dahi kısas talebinde olmalarıyla bu sûretde kâtil-i merkûm Deli Mehmed lafzının ıtlâkı mecnûn ma'nâsına olmayub da kendüsi akıllı olarak lâkab tarîkiyle olduğu te'yide? ve vârisân-ı merkûmân dahi afv etmedikleri hâlde huzûrlarında ber-nehc-i şer'î kısas olunmak lâzım geldiği cânib-i fetvâhâneden zahr-ı i'lâm-ı mezkûre tahrîr ü işâret kılınmış ve ber-vech-i muharrer vârisân-ı merkûmân kâtil-i merkûmu kısasdan afv etmedikleri ve kâtil-i merkûma deli lafzının ıtlâkı mecnun ma'nâsında olmayub da lâkab tarîkiyle olduğu hâlde vârisleri huzûrlarında icrâ-yı kısas ve eğer vârisleri ve yâhûd içlerinden birisi kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağından ve eğer merkûm fi'l-hakîka mecnûn ise hükm değişeceğinden îcâb-ı şer'îsinin icrâsı içün keyfiyyetin tekrâr bâ-i'lâm u mazbata bu tarafa inhâsı bâbında emr-i şerîfimin ısdârı irâde-i seniyye-i mülûkâneme mütevakkıf idüğü Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve keyfiyyet taraf-ı eşref-i pâdişâhâneme arz ile lede'l-istizân ber-vech-i meşrûh iktizâsının icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş olmağla siz ki vâlî-i müşârun-

ileyh ve nâ'ib ve müftî ve sâ'ir mûmâ-ileyhümâsız ber-minvâl-i muharrer kâtil-i merkûma deli lafzının ıtlâkı mecnûn ma'nâsında olmayub da lâkab tarîkiyle olduğu ve vârisleri dahi afv etmedikleri hâlde huzûrlarında kâtil-i merkûmun icrâ-yı kısas ve eğer vârisler ve yâhûd birisi kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağından ve eğer merkûm fi'l-hakîka mecnûn ise hükm değişeceğinden îcâb-ı şer'îsinin icrâsı içün keyfiyyetin tekrâr bu tarafa bâ-i'lâm u mazbata iş'ârı irâde-i seniyye-i mülûkânem muktezâsından idüğü ma'lûmunuz oldukda ber-minvâl-i meşrûh icrâ-yı ahkâm-ı şerî'at-ı garrâya müsâberet ve alâ-kile't-takdîreyn keyfiyyetin Der-bâr-ı ma'delet-karâr-ı mülûkâneme inhâ vü iş'ârına mübâderet eyleyesiz. Şöyle bilesiz. Fî-evâhir-i L sene (1)263.

[162/3]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı celâdet-ünvân maktûl-i merkûmun veresesi hâzır oldukları hâlde kâtil-i mersûm huzûrlarında icrâ-yı kısasına ibtidâr olunduğunu nâtık vârid olan i'lâm u mazbata me'âlleri bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-28 ZA Sene (12)63.

Mülhakâtıyla Yanya müşîri vezîrim Mehmed Hafız Paşa *iclâluhû'ya* ve Yanya nâ'ib ve müftîsi *zîde ilmuhumâ*'ya ve a'zâ-yı meclis-i memlekete hüküm ki:

Bundan akdem Yanya'da katîlen fevt olan Sa'îd'in keyfiyyet-i katline dâ'ir vekîl-i celîl-i vekâlet-i mutlakam cânibinden tastîr ü tesyîr kılınan tahrîrâta cevâben bu def'a vârid olan ve mazbata vü i'lâm-ı şer'î me'allerinde maktûl-i merkûm Sa'îd'in verese-i münhasırasıyla kâtili olan? zimmî meclis-i şer'e celb olunarak hîn-i terâfu'larında mersûmun firâr etmiş olan on nefer refîkleriyle berâber maktûl-i merkûmun hânesine girüb mersûm Taşo yatağan bıçağıyla merkûmun başına ve karnına bi-gayr-i hakkın amden darb u cerh ederek cerh-i mezkûrdan müte'essiren vefât eylediğine dâ'ir mukaddemâ vâki' olan ikrârını külliyen inkâr etmiş ise de ol vechle ikrârı beyyine ile sâbit olmuş olduğu **[163]** ve verese-i mezbûre dahi kâtil-i mersûmun şer'an kısas olunmasını istid'â etmiş oldukları beyânıyla icrâ-yı iktizâsı ifâde vü istîzân olunmuş ve cânib-i fetvâhâneden dahi müfâd-ı i'lâma nazaran maktûl-i merkûmu kâtil-i mersûm Taşo zimmînin mûcib-i kısas olan katl ile katl eylediği ikrârı şâhideyn-i ma'deleyn ? şehâdetiyle sâbit olmağla bu sûretde verese-i maktûl kâtil-i mersûm Taşo zimmîyi kısasdanTaşo veled-i Yandateri afv etmedikleri hâlde bi'z-zât huzûrlarında ber-nehc-i şer'î kâtil-i mersûmun kısas olunması lâzım geleceği zahr-ı i'lâm-ı mezbûre tahrîr ü

i‘lâm kılınmış olmağın verese-i mezbûre bundan böyle kâtil-i mersûmu kısasdan afv etmedikleri hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısas ve verese-i mezbûre cümleten ve yâhûd içlerinden birisi kâtil-i mersûmu kısasdan afv eder ve yâhûd sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından ol vechle iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsıyla ve kânûnen mücâzat olunmak üzre keyfiyyetin bu tarafa iş‘ârı zımnında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde olunmakdan nâşî keyfiyyet taraf-ı eşref-i mülûkâneme arz ile lede’l-istizân ber-minvâl-i muharrer icrâ-yı iktizâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş olmağla siz ki müşîr-i müşârun-ileyh ve nâ’ib ve müftî ve sâ’ir mûmâ-ileyhümâsız ber-vech-i meşrûh verese-i mezbûre bundan böyle kâtil-i mersûmu kısasdan afv etmedikleri hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısas ve verese-i mezbûre cümleten ve yâhûd içlerinden birisi kâtil-i mersûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsıyla kânûnen mücâzat olunmak üzre keyfiyyetin Der-sa‘âdet’ime iş‘ârı irâde-i seniyye-i mülûkânem muktezâsından idüğü ma‘lûmunuz oldukda ber-vech-i muharrer icrâ-yı ahkâm-ı şerî‘at-ı garrâya müsâberet ve alâ-kile’t-takdîreyn keyfiyyetin bâ-i‘lâm u mazbata Der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme inhâ vü iş‘ârına mübâderet eyleyesiz. Fî-evâil-i ZA sene (12)63.

[163/1]

Şumnu nâ’ibine hüküm ki:

Talebe-i ulûmdan ve Der-sa‘âdet’imde Molla Gürânî medresesi sâkinlerinden olub cünha-i vâkı‘asına mebnî bâ-işâret-i şeyhü’l-islâmî Şumnu’ya nefy u iclâ olunmuş olan Şumnulu Hasan nâm kimesnenin müddet-i nefy haylice vakit olarak şimdiye kadar ıslâh-ı nefs etmiş ve şâyeste-i merhamet bulunmuş olduğundan bahisle afv u ıtlâkı husûsunu bi’l-fi‘l Şeyhü’l-islâm ve Müfti’l-enâm olan İsmet Bey-zâde eâlim-i mevlânâ Ârif Hikmet Bey *edâma’llâhû te‘âlâ fezâ’ilehû tarafından* işâret olunmuş olmağla işâretleri mûcebince merkûmun merhameten afv u ıtlâkı fermânım olmağın imdi sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfimde fî-mâ-ba‘d hîlâf-ı rızâ hareketde bulunmaması gûş-ı huşuna ifâde vü tefhîm birle merkûmun kayd-ı nefyden tahliye-i sebîline mübâderet eyleyesin. Fî-evâsıt-ı ZA sene (12)63.

[163/2]

Bir sûreti Bursa Mollasına [ ]

Der-sa‘âdet’imde Tâbhâne-i Ebu’l-feth Sultan Mehmed Hân medresesi sâkinlerinden talebe-i ulûmdan Kırımî Yahya nâm kimesnenin dahi ıtlâkıçün. Kezâlik.

[163/3]

Şerh 1: Sebîl-i tahliye olunduğunu nâtık vârid olan i‘lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 19 B sene (1)264.

Sivas vâlîsi vezîrim Gazanfer Ali Paşa *iclâluhû’ya* ve Sivas nâ’ibine hüküm ki:

Musul vâlîsi müteveffâ Tayyâr Paşa’nın başı bozuk ser-gerdelerinden olub hilâf-ı rızâ hareketine ibtidarı inhâ olunduğuna mebnî (bundan) akdem Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’m kararı üzerine müte‘allik olan irâde-i seniyye-i mülûkânem muktezâ-yı münîfi üzerine iş bu altmış üç senesi cumade’l-ahiresinde sâdır olan emr-i şerîfimle bir sene müddet içün Sivas’a nefy u iclâ kılınmış olan Muşlu Hüseyin’in ıyâl u evlâdı dûçâr-ı sefâlet ve şayeste-i merhamet olduklarından bahisle merkûmun müddet-i nefy ol tarafda karagol altına verildiği günden ya‘nî altmış iki senesi şubat ibtidâsından i‘tibâr olunarak senesi hitâmında afv u ıtlâkına müsâ’ade-i seniyyem erzân kılınması husûsu Musul vâlîsi düstûr vezîrim Es‘ad Paşa iclâluhû tarafından tahrîr ü inhâ olunmuş ve bu makûle erbâb-ı cürmün müddet-i nefy ve te’dîbleri habsleri tarihinden i‘tibâr olunmuş kânûn-ı cezâ iktizâsından bulunmuş olduğundan inhâ olunduğu vechle karagol altına verildiği tarihden bi’l-i‘tibâr senesi hitâmında fî-mâbâ’d uygunsuz hâlde bulunmamak şartıyla afv u ıtlâkı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı mezkûrdan bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle afv u ıtlâkına irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şehriyârânem i‘nâyet-rîz sünûh u sudûr olmuş olmağın siz ki vâlî-i müşârun-ileyh ve nâ’ib-i mûmâ-ileyhsiz ber minvâl-i muharrer karagol altına verildiği tarihi olan sâlifü’z-zikr şubat ibtidâsından bi’l-i‘tibâr senesi hitâmında fî-mâ-ba‘d ol misillü uygunsuz hâlde bulunmamak şartıyla merkûmun kayd-ı nefyden tahliye-i sebîline mübâderet eyleyesiz. Fî-evâsıt-ı ZA (12)63.

[164/1]

Şerh 1: Bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 5 Z sene (1)263.

Şerh 2: Itlâklarıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâhir-i muharrem sene (12)64.

E'âzim-i ricâl-i devlet-i aliyyemden Dîvân-ı De'âvî nâzırı Mustafa Mazlûm Bey *dâme uluvvuhû'ya* ve Bursa kâdîsi *zîdet fezâilehû*'ya hüküm ki:

Mir-i mîrân-ı kirâmımdan Midillü cezîresi kâ'im-makâmı sabık İsmet Paşa *dâme ikbâluhû* hakkında ahâlî tarafından tevârüd eden mahzara mebnî cezîre-i mezkûre meclis a'zâsından ve kocabaşılarından çend nefer kesân li-ecli'l-muhâkeme Der-sa'âdet'ime celb olunarak Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mde muhâkemeleri bi'l-icrâ müşârun-ileyhin mugâyir usûl-i tanzîmeye bir gûne töhmeti zuhûr etmeyüb berâ'et-i zimmeti zâhir olmuş ve ahâlî-i merkûmenin bu sûretle izhâr-ı şikâyet eylemeleri bir nev'iftirâ kabilinden idüğü anlaşılmış olmasıyla bunlardan Sarı Kadıoğlu Hacı Hasan ile kocabaşılarından Marito nâm kimesnelerin a'zâlıkdan ihrâcıyla icrâ-yı te'dîb ve terbiyeleri lâzım gelmiş olduğundan merkûm Hacı Hasan'ın li-ecli't-te'dîb Bursa'ya nefy u tagrîb olunması bi't-tensîb ol bâbda lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı mezkûrdan bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle icrâ-yı iktizasına irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla emr-i hümâyûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş olmağın sen ki nâzır-ı müşârun-ileyhsin merkûmu tarafından ahz ve sadrâzam kavvâslarından mübâşir ta'yin kılınan Hasan-ı kavvas *zîde kadruhû*'ya terfîkan Bursa'ya nefy u irsâle sarf u rü'yet eyleyesin ve sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin vusûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü Der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i'lâm u iş'âra mübâderet eyleyesin. Fî-evâsıt-ı ZA sene (12)63.

[164/2]

Şerh 1: Itlâklarıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâhir-i muharrem sene (12)64.

Bir sûreti yine nâzır-ı müşârun-ileyh ve Bolu nâ'ibine [ ]

Cezire-i mezkûre kocabaşılarından Marito nâm kimesnenin dahi Bolu'ya nefy u iclâsı zımnında. Aslına tatbîken.

[164/3]

Mîr-i mîrân-ı kirâmımdan Filibe muhassılı Şerîf Paşa *dâme ikbâluhuya* ve Filibe kâdîsi *zîdet fezâilehû'*ya ve a'zâ-yı meclis *zîde kadruhûm*'a hüküm ki:

Filibe kazâsına muzâfa Karadağ nâhiyesine tâbi' İne-bekci karyesi sâkinlerinden mecrûhen vefât eden Hasan bin Abdullâh nâm Kıbtî'nin verese-i münhasırası meclis-i şer'-i şerîfde maktûl-i merkûmun kâtili olmak üzre ihzâr olunan yine karye-i mezbûr sâkinlerinden Mehmed bin Hüsmen nâm Kıbtî ile hîn-i terâfu'larında müteveffâ-yı merkûmu alet-i cârihadan olan sagîr bıçak ile bi-gayr-i hakkın amden darb u cerh ederek müte'essiren fevt olmuş olduğundan bahisle mûcib-i şer'îsi olan kısasın icrâsı lede'd-da'vâ kâtil-i merkûm dahi ba'zı mertebe sûret-i inkârda bulunmuş ise de verese-i mezbûre müdde'âlarını makbulü'ş-şehâde çend nefer kesân şehâdetiyle ber-nehc-i şer'î isbât etmiş ol vechle kâtil-i merkûmun kısasına hükm-i şer'î lâhik olmuş olduğu bâ-mazbata vü i'lâm inhâ ve cânib-i fetvâhâneden dahi me'âl-i i'lâma nazaran kâtil-i merkûm maktûl-i mezbûru mûcib-i kısas olan katl ile katl etmiş olduğu sâbit olmuş olmağla bu sûretde maktûl-i mezbûrun veresesi afv etmedikleri hâlde kâtil-i merkûm ber-nehc-i şer'î bi'z-zât huzûrlarında kısas olunmak lâzım geldiği zahr-ı i'lâm-ı mezkûre terkim ü imlâ olunmuş olmağın verese-i merkûme bundan böyle dahi kâtil-i merkûmu kısasdan afv etmedikleri hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısas ve verese-i merkûme ve yâhûd birisi kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder ve yâhûd sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele sâ'irlerin huzûrunda diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer'îsinin icrâsıyla kâtil-i merkûmun kânûnen icrâ-yı mücâzatı zımnında keyfiyyetin bâ-i'lâm u mazbata Der-sa'âdet'ime iş'ârı bâbında iktizâ eden emr-i şerîfimin ısdârı lâzım geleceği Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mde tezekkür kılındığı bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmakdan nâşî keyfiyyet taraf-ı eşref-i mülûkâneme arz ile lede'l-istizân ber-minvâl-i muharrer icrâ-yı iktizâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şâhânem sünûh u sudûr eylemiş olmağla siz ki müşîr-i müşârun-ileyh ve mevlânâ ve sâ'ir mûmâ-ileyhümâsız ber-vech-i muharrer verese-i merkûme bundan böyle dahi kâtil-i merkûmu kısasdan afv etmedikleri hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısas ve verese-i merkûme ve yâhûd birisi kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise

ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele sâ'irlerin huzûrlarında diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer'îsinin icrâsıyla kâtil-i merkûmun kânûnen icrâ-yı mücâzatı zımnında keyfiyyetin bâ-i'lâm u mazbata Der-sa'âdet-ime iş'ârı irâde-i seniyye-i mülûkânem muktezâsından idüğü ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh icrâ-yı ahkâm-ı şerî'at-ı garrâya müsâberet ve alâ-kile't-takdîreyn keyfiyyetin bâ-i'lâm u mazbata Der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme inhâ vü iş'ârına mübâderet eyleyesiz. Fî-evâsıt-ı ZA sene (12)63.

[165/1]

Girid müşîri vezîrim Mustafa Nâ'ilî Paşa *iclâluhû*'ya Hanya nâ'ib ve müftîsi *zîde ilmuhumâ*'ya ve a'zâ-yı meclis *zîde kadruhûm*'a hüküm ki:

Hanya sancağında kâ'in İsfakya nâhiyesi kurâsından Aya-rumeli? karyesi mütemekkinlerinden bundan akdem maktûlen mürd olan Mihayil veled-i Yani Labazaki? zimmînin verese-i münhasırası İsako ve Rozana? meclis-i şer'-i şerîfde maktûl-i merkûmun kâtili bulunan Katonaki Defranka? veled-i Malanso? ile hîn-i terâfu'larında beynlerinde olan adâvete mebnî kâtil-i mersûm maktûl-i mesfûrun bir aded mahdûd taş ile başına amden darb u cerh idüb müte'essiren fevt olduğu ikrârıyla sâbit ü muhakkık ve verese-i mesfûrun huzurlarında icrâ-yı kısasına hükm-i şer'î lâhik olarak zuhûr-ı irâde-i seniyyeme değin mâhbesde tevkîf kılındığı bâ-i'lâm u mazbata inhâ ve me'âl-i i'lâma nazaran kâtil-i mersûm Katonaki Defranka dahi maktûl-i mesfûru hacer-i mahdûd ile amden darb etmiş ve cerh-i mezkûreden nâşî müte'essiren fevt olmuş olduğu tâb'an ikrâr etmiş ve verese-i kibâr kısas talebinde bulunmuş olub bu sûretde verese-i (kibâr) afv etmedikleri hâlde kâtil-i mesfûr-ı mersûm ber-nehc-i şer'î huzûrlarında kısas olunmak lâzım geldiği cânib-i fetvâhâneden dahi zahr-ı i'lâm-ı mezkûre tahrîr ü inbâ kılınmış olmağın verese-i mesfûre bundan böyle dahi kâtil-i mersûmu kısasdan afv etmedikleri hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısas ve eğer verese-i merkûme cümleten ve yâhûd birisi kâtil-i mersûmu afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele sâ'irleri hakkında diyete münkalib olacağından îcâb-ı şer'îsinin icrâsıyla kânûnen lâzım gelen mücâzatı icrâ olunmak üzre keyfiyyetin bâ-mazbata vü i'lâm-ı iş'ârı bâbında iktizâ eden emr-i şerîfimin ısdârı irâde-i seniyyeme menût idüği Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmakdan nâşî keyfiyyet taraf-ı hümâyûn-ı şâhâneme arz ile lede'l-istizân ber-minvâl-i meşrûh icrâ-yı

iktizâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şâhânem sünûh u sudûr eylemiş olmağla siz ki müşîr-i müşârun-ileyh ve nâ’ib ve müftî ve sâ’ir mûmâ-ileyhümâsız ber-minvâl-i muharrer verese-i mesfûre bundan böyle dahi kâtil-i mersûmu kısasdan afv etmedikleri hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısas ve eğer verese-i merkûme cümleten ve yâhûd birisi kâtil-i mersûmu afv eder ve yâhûd sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele sâ’irleri hakkında diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsıyla kânûnen lâzım gelen mücâzatı icrâ olunmak içün keyfiyyetin bâ-mazbata vü i‘lâm Der-sa‘âdet-im’e iş‘ârı irâde-i seniyye-i mülûkânem muktezâsından idüğü ma‘lûmunuz oldukda ber-vech-i muharrer icrâ-yı ahkâm-ı şerî‘at-ı garrâya müsâberet ve alâ-kile’t-takdîreyn keyfiyyetin bâ-mazbata vü i‘lâm Der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme inhâ vü iş‘ârına mübâderet eyleyesiz. Fî-evâsıt-ı ZA sene (12)63.

[165/2]

Kütahya muhassılı ve nâ’ibine hüküm ki:

Konya sandık sarrafı olub cünha-i vâkı‘sına mebnî bundan akdem Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’m karârı ve müte‘allik olan irâde-i seniyye-i mülûkânem muktezâ-yı münîfi üzre sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince Bolu’ya ve mu’ahharan Kütahya’ya nefy u iclâ kılınmış olan Anasti zimmînin imtidâd-ı nefy ahz u itâsının ta‘tîline bâdî olarak bi’l-icrâ ma‘dûriyetini mûcib olacağı ve şimdiye kadar karîn-i terbiye olduğu beyânıyla afv u ıtlâkı husûsu bu def‘a bâ-mazbata iltimâs olunmuş ve mersûmun müddet-i nefy dahi haylice vakit olarak karîn-i terbiye olması me‘mûl bulunmuş olduğundan şimdilik Konya’ya gitmemek üzre afv u ıtlâkı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı mezkûreden bâ-mazbata ifâde vü inbâ kılınmış olmağla mûcebince mersûmun şimdilik Konya’ya gitmemek üzre afv u ıtlâkı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla emr-i hümâyûn-ı inâyet-makrûn-ı şehriyârânem-i merhamet-rîz sünûh u sudûr olmuş olmağın siz ki muhassıl ve nâ’ib-i mûmâ-ileyhümâsız vusûl-i emr-i şerîfimde Konya’ya gitmemek üzre mersûmun kayd-ı nefyden tahliye-i sebîline mübâderet eylesiz. Fî-evâhir-i ZA sene (12)63.

[165/3]

Ankara mutasarrıfına ve nâ'ibine hüküm ki:

Yozgad mütemekkinlerinden olub hilâf-ı rızâ umûr-ı memlekete müdâhil eylediği cihetle bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince li-ecli't-te'dîb Ankara'ya nefy u tagrîb olunmuş olan Arslan oğlu Ohan zimmî tüccar tâ'ifesinden olmasıyla imtidâd-ı nefy ahz u itâsının durgunluğunu mûcib ve bu keyfiyyet dahi ma'dûriyet hâlini müstevcîb **[166]** olacağından bahisle merhameten afv u ıtlâkı husûsu Yozgad meclisinden bâ-mazbata inhâ kılınmış ve mersûmun sûret-i iclâsı umûr-ı memlekete müdâhalesinden neş'et etmiş ise de şimdiye kadar karîn-i terbiye olması me'mûl bulunmuş olduğundan fî-mâ-ba'd bu misillü hareketde bulunmamak ve umûr-ı memlekete karışmamak ve böyle olmadığı hâlde şedîden mücâzât olunmak üzre merhameten afv u ıtlâkı husûsu Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle mersûmun fî-mâ-ba'd bu misillü hareketde ve bulunmadığı hâlde şedîden mücâzat olunmak üzre afv u ıtlâkına müsâ'ade-i seniyye-i mülûkânem erzân kılınarak ol bâbda emr-i hümâyûn- ı inâyet-makrûn-ı şehriyârânem-i merhamet-rîz sünûh u sudûr olmuş olmağla siz ki paşa-yı müşârun-ileyh ve nâ'ib-i mûmâ-ileyhsiz vusûl-i emr-i şerîfimde mersûmun fî-mâ-ba'd umûr-ı memlekete karışmamasını ve hilâf-ı rıza hareketde bulunmamasını ve bulunduğu hâlde şedîden te'dîb olacağını kendüsine gereği gibi ifâde vü tefhîm birle kayd-ı nefyden tahliye-i sebîline mübâderet eylesiz. Şöyle bilesiz. Alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Fî-evâhir-i ZA sene (12)63.

[166/1]

Mülhakâtıyla Edirne müşîri vezîrim Ebu Bekir Rüstem Paşa *iclâluhû'*ya ve Edirne kâdîsi *zîdet fezâilehû'*ya ve a'zâ-yı meclis-i memleket *zîde kadruhûm'*a hüküm ki:

Mahrûse-i Edirne'ye muzâfa Çöke nâhiyesine tâbi' Rumbeyli karyesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem mecrûhen hâlik olan Dimo veled-i Metro zimmînin verese-i münhasırasından zevce-i metrûkesi Marito ile babası mersûm Metro'nun maktûl-i mersûmun kâtili olmak üzre ihzâr olunan Kostandi veled-i Gorgi ile hîn-i terâfu'larında mersûm Kostandi'nin maktûl-i mersûmu amden balta ile darb u cerh idüb müte'essiren hâlik olduğunu ikrâr u i'tirâfıyla sâbit ve mütehakkık ve verese-i

mersûmenin talebiyle icrâ-yı kısasına hükm-i şer‘î lâhik olduğu bâ-i‘lâm u mazbata inhâ olunmuş ve cânib-i fetvâhâneden dahi me’âl-i i‘lâma nazaran kâtil-i mersûm maktûl-i mersûmu mûcib-i kısas olan katl ile katl etmiş olduğu kâtil-i mersûmun ikrârıyla sâbit olmuş olmağla bu sûretde maktûl-i mersûmun veresesi afv etmedikleri hâlde kâtil-i mesfûr ber-nehc-i şer‘î bi’z-zât huzûrlarında kısas olunmak lâzım geleceği zahr-ı i‘lâm-ı mezkûre tahrîr u inhâ kılınmış olmağın verese-i mesfûre bundan böyle kâtil-i mersûmu kısasdan afv etmedikleri hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısas ve verese-i mesfûre cümleten ve yâhûd içlerinden fakat biri kâtil-i mersûmu kısasdan afv eder ve yâhûd sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsıyla kâtil-i mesfûrun kânûnen icrâ-yı mücâzatı zımnında keyfiyyetin bâ-i‘lâm u mazbata bu tarafa iş‘ârı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mde bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmakdan nâşî keyfiyyet taraf-ı eşref-i şâhâneme arz ile lede’l-istizân ber-minvâl-i meşrûh icrâ-yı iktizâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş olmağla siz ki (müşîr-i) müşârun-ileyh ve mevlânâ ve sâ’ir mûmâ-ileyhümâsız ber-minvâl-i muharrer verese-i mesfûre bundan böyle kâtil-i mersûmu kısasdan afv etmedikleri hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısas ve verese-i mersûme cümleten ve yâhûd içlerinden fakat biri kâtil-i mersûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele sâ’irleri hakkında diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsıyla kânûnen icrâ-yı mücâzatı zımnında keyfiyyetin bâ-i‘lâm u mazbata Der-sa‘âdet-ime iş‘ârı irâde-i seniyyem muktezâsından idüğü ma‘lûmunuz oldukda ber-vech-i muharrer icrâ-yı ahkâm-ı münîfe-i şerî‘at-ı garrâya müsâberet ve alâ-kile’t-takdîreyn keyfiyyetin bâ-i‘lâm u mazbata Der-sa‘âdet’ime inhâ vü iş‘ârına mübâderet eyleyesiz. Fî-evâsıt-ı ZA sene (12)63.

[166/2]

Şerh 1: Bi’l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i‘lâm u şukka me’alleri bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 5 Z sene (1)263.

Hâlâ Der-sa‘âdet’im zabtiyye müşîri vezîrim Mehmed Paşa ve Vidin müşîri vezîrim Hüseyin Paşa *iclâluhumâ’*ya ve Vidin nâ’ibine hüküm ki:

Trablusgarb eyâletinde vâki‘ Garyan kazâsı müdîri Gumudî ve Oğlu Bâkî? ve Tarhûne kazâsı müdîri Şeyh Süleyman ve Bakara? kazâsı müdîri Abdulbâdî nâm şahıslar öteden

berü erbâb-ı fena vü fesâd olduklarından kendülere bi'd-defa'ât te'mînât ve taltîfât icra olunmuş ise de mütenebbih olmayub hilâf-ı rızâ-yı şâhânem olarak ahâlî ü fukarâdan ziyâde akçe ahzıyla garet ü zulme ictisâr eyledikleri mahallî meclislerinde tebeyyün ü tahakkuk idüb mebâliğ-i me'hûze bi'l-istirdâd ashâbına i'tâ edilmiş ve kendülerinden emniyyet münselib olmuş olduğundan ahz u habs ile mukayyeden Der-sa'âdet'e irsâl olunduğu beyânıyla îcâbının icrâsı husûsu hâlâ Trablus vâlîsi düstûr vezîrim Râgıb Paşa *iclâluhû* tarafından bâ-tahrîrât inhâ olunmuş ve sûret-i iş'âra nazaran merkûmların öteden berü bagi vü şekâvetle me'lûf olduklarından te'dîb ü terbiyeleri lâzıme-i mülkdârîden bulunmuş olmasıyla merkûmların fî-mâba'd eyâlet-i merkûmeye ayak basmamak üzere mü'ebbeden Vidin'e nefy u iclâları bi't-tensîb ol bâbda lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle icrâ-yı iktizasına irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla emr-i hümâyûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş olmağın sen ki zabtiye müşîr-i müşârun-ileyhsin merkûmların tarafından mübâşire terfîkan mü'ebbeden Vidin'e nefy u irsâle sarf u rü'yet eyleyesin ve siz ki müşîr-i müşârun-ileyh ve nâib-i mûmâ-ileyhsiz vusûllerinde merkûmların ol tarafda menfiyyen ve mü'ebbeden meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân mahall-i âhara hareketlerine irâ'e-i ruhsat olunub firârdan muhafazalarına ikdâm u dikkat ve vusûllerini der-bâr-ı ma'delet-karâr-ı mülûkâneme inhâ vü işâret eyleyesiz. Şöyle bilesiz. Fî-evâhir-i ZA sene (12)63.

[167/1]

Ricâl-i devlet-i aliyyemden İzmir muhassılı Osman *dâme uluvvuhû*'ya ve İzmir kâdîsi *zîdet fezâilehû*'ya *ve müftîsi zîde ilmuhumâ*'ya *ve* a'zâ-yı meclis *zîde kadruhûm'*a hüküm ki:

Medine-i İzmir'e muzâfa Urla nâhiyesine tâbi' Güvendik? karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem katîlen fevt olan Gâzî Hasan bin Sarı Hüseyin nâm kimesnenin verese-i münhasırasıyla kâtili olmak üzre ihzâr olunan Mehmed bin Hüseyin nâm şahsın mukaddemce vâki' olan murâfa'larından kâtil-i merkûmun mâdde-i katle ictisârı tebeyyün ederek icrâ-yı kısas lâzım geldiğine dâ'ir vârid olan i'lâmda şâhidlerin keyfiyyet-i şehâdetleri tafsîlen tahrîr ü beyân olunmamış olduğundan husûs-ı mezbûrun tekrâr îzâhen bâ-i'lâm u mazbata inhâ olunması bâbında makâm-ı celîl-i vekâlet-i mutlakam cânibinden tastîr olunan tahrîrâta cevâben vârid olan mazbata vü i'lâm-ı

şer‘îde tarafeyn tekrâr murâfa‘ olunarak mukaddem ki iş‘ârı vechle maktûl-i merkûm Hasan yolda gider iken merkûm Mehmed karye-i mezkûrede kâ’in bakkal dükkanı aralığından gözedüb belindeki piştovunu arkasından endaht ederek merkûmu darb u katl etmiş olduğuna ma‘lûmü’l- esamî kesân ber-nehc-i şer‘î şehâdet-i makbûle bu def‘a dahi şahâd eylemiş olduklarından veresesinin talebleriyle kısasına hükm olunduğu beyân u iş‘âr ve cânib-i fetvâhâneden dahi me’âl-i i‘lâma nazaran kâtil-i merkûm maktûl-i mezbûru mûcib-i kısas olan katl ile katl etmiş olduğu şâhideyn-i ma‘deleyn şehâdetleriyle sâbit olmuş olmağla bu sûretde maktûl-i merkûmun kebîre vârisleri afv etmedikleri hâlde kâtil-i merkûm ber-nehc-i şer‘î huzûrlarında kısas olunmak lâzım geldiği zahr-ı i‘lâm-ı mezbûre tahrîr ü izbâr kılınmış olub siyâk-ı iş‘âra nazaran merkûm Mehmed’in ber-vech-i meşrûh mâdde-i katle ictisârı şer‘an sübût bularak verese-i merkûme dahi icrâ-yı kısas taleb ü iddi‘â etmekde oldukları anlaşılmış olmağın verese-i merkûme bundan böyle dahi kâtil-i merkûmu kısasdan afv etmedikleri hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısas ve verese-i mezbûre ve yâhûd içlerinden birisi kâtil-i merkûmu afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele sâ’irleri hakkında diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsıyla kânûnen mücâzat olunmak üzre keyfiyyetin bâ-mazbata vü i‘lâm Der-sa‘âdet-ime iş‘ârı bâbında iktizâ eden emr-i şerîfimin ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mde tezekkür kılındığı bâ-mazbata inhâ olunmuş olmağla keyfiyyet taraf-ı eşref-i mülûkâneme arz ile lede’l-istizân ber-minvâl-i muharrer icrâ-yı iktizâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş olmağın siz ki muhassıl ve mevlânâ ve müftî ve sâ’ir mûmâ-ileyhümâsız ber-vech-i muharrer verese-i kebîre-i merkûme bundan böyle dahi kâtil-i merkûmu kısasdan afv etmedikleri hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısas ve verese-i mezbûre ve yâhûd içlerinden birisi kâtil-i merkûmu afv eder ve yâhûd sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele sâ’irleri hakkında diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsıyla kânûnen mücâzat olunmak üzre keyfiyyetin bâ-mazbata vü i‘lâm Der-sa‘âdet-im’e iş‘ârı irâde-i seniyye-i mülûkânem muktezâsından idüğü ma‘lûmunuz oldukda ber-minvâl-i meşrûh icrâ-yı ahkâm-ı şerî‘at-ı garrâya müsâberet ve alâ-kile’t-takdîreyn keyfiyyetin bâ-i‘lâm u mazbata Der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme tahrîr ü iş‘ârına mübâderet eyleyesiz. Fî-evâil-i ZA sene (12)63.

[167/2]

Bolu kazâsı nâ'ibine hüküm ki :

Keşan kazâsı sâkinlerinden olub cünha-i vâkı'asına mebnî bundan akdem Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'm karârı üzerine sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince bir sene müddetle Bolu'ya nefy u iclâ kılınmış olan sakallu Mustafa'nın müddet-i nefy hitâma resîde olmuş olduğundan afv u ıtlâkı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı mezkûrdan bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle merkûmun afv u ıtlâkı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı inâyet-makrûn-ı şehriyârânem merhamet-rîz-i sünûh u sudûr eylemiş olmağla sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfimde merkûmun kayd-ı nefyden tahliye-i sebîline mübâderet eyleyesin. Fî- evâhir-i ZA (12)63.

[167/3]

Bir sûreti Bursa nâ'ibine [ ]

Cünha-i vâkı'asına mebnî bundan akdem Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye karârı üzerine müte'allik olan irâde-i seniyye-i mülûkâne muktezâ-yı münîfî üzre sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince altı mâh müddetle Bursa'ya nefy u iclâ kılınmış olan Ahmed Rüşdü nâm kimesnenin ber-minvâl-i muharrer afv u ıtlâkı bâbında. Aslına tatbîken

[167/4]

Bir sûreti Limni cezîresi nâ'ibine [ ]

Ankara mütemekkinlerinden olub cünha-i vâkı'asına mebnî bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince Limni cezîresine nefy u tagrîb kılınmış olan Abraham nâm Yahudi'nin müddet-i nefy hakkında cezâ-yı kâfî olduğundan memleketi olan Ankara'ya gitmek üzre afv u ıtlâkıçün müddet-i …. sarf-ı nazarla. Kezâlik.

[168/1]

Bir sûreti Kayseri kazâsı nâ'ibine [ ]

Ürgüb kazâsı mütemekkinlerinden olub cünha-i vâkı'asına mebnî bundan akdem Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'm karârı üzerine müte'allik olan irâde-i seniyye-i mülûkâne muktezâ-yı münîfî üzre sâdır olan emr-i şerîf (mûcebince) beş mâh müddetle Kayseri kazâsına nefy u iclâ kılınmış olan Haci Sinba nâm zimmînin afv u ıtlâkıçün. Kezâlik.

[168/2]

Şerh 1: Merkûm mahall-i menfâsına bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm u şukka me'âlleri bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî 16 RA sene (12)64.

Hâlâ zabtiyye müşîri vezîrim Mehmed Paşa *iclâluhû'*ya ve Trabzon nâ'ibine hüküm ki:

Moralı Yusuf nâm şahıs kendüsine Mısır livâlarından Süleyman Paşa-zâde nâmı vererek ve hayvanat mübâya'asına me'mûrum diyerek Burdur kazâsı sâkinlerinden yanında bulunan kâtibi Süleyman Haymaedesi? sâkinlerinden Mehmed nâm şahıslar ile yedinde bir takım sahte mürûr tezkereleri ve Frengî'l-ibâre? ba'zı yapma kitâbeler ve evrâk-ı sa'ire ile Anadolu taraflarında serseri geşt ü güzâr ve ba'zı şundan bundan akçe ahzına ve sâ'ir hareket-i nâ-becâya ictisâr etmekde olduğu bi'l-istihbâr kendüleri ahz u girift olunarak tezâkîr ü evrâk ve eşyâ-yı mevcûde ile Der-sa'âdet'im'e gönderilmiş olduğu ve merkûm Yusuf mukaddemâ dahi yanındaki bir takım şeyler ilkâ' ederek vaz'-ı pranga olunub müddet-i bi't-tekmîl çıkmış ve sâbıka olunmuş idüğü mülhakâtıyla Hüdâvendigâr eyâleti müşîri düstûr vezîrim Mustafa Nûrî paşa *iclâluhû* tarafından bâ-tahrîrât inhâ vü iş'âr kılınmış ve merkûmun lede'l-istintâk merkûm Yusûf sahtekâr ve Süleymân dahi hiyel-i desâyisinin tezvîc ü iştihârına murâd olduğu tebeyyün etmesiyle merkûm Yûsuf'un ba'zı eşyâsı füruht olunarak aldığı akçeler mahsûbat-ı mahalline teslîm kılınmış ve bu makûle mürûr tezkiresi ve sâ'ireye taklide ictisâr eden sahtekârın şahsına göre dört aydan dört seneye kadar pranga-bend ve yâhûd nefy u tagrîb olunması kânun-ı cezâ ahkâmı iktizâsından bulunmuş olduğundan merkûm Yusuf'un fî-mâ-ba'd Der-sa'âdet'ime gelmemek üzre Trabzon'a ve Süleyman'ın dahi Aydın'a nefy u tardları

bâbında emr-i şerîfim ısdârı ve merkûm Mehmed'in medhâli olmadığından tahliye-i sebîli Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şâhânem sünûh u sudûr eylemiş olmağın sen ki zabtiye müşîr-i müşârun-ileyhsin merkûm Yûsuf'u fî-mâ-ba'd Der-sa'âdet'ime gelmemek üzre nizâmı vechle Trabzon'a nefy u irsâle sarf u rü'yet eyleyesin ve sen ki nâib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i'lâm u işâret eyleyesiz. Fî-evâhir-i Z sene (12)63.

[168/3]

Şerh 1: Merkûm mahall-i menfâsına bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm u şukka me'âlleri bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-20 RA sene (12)64.

Bir sûreti yine zabtiye müşîri ileyhe [ ] ve Güzelhisâr-ı Aydın nâ'ibine [ ]

Merkûm Süleyman'ın dahi Der-sa'âdet'e gelmemek üzre Güzelhisâr-ı Aydın'a nefy u tagrîbi zımnında. Aslına tatbîken.

[168/4]

Şerh 1: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâil-i Ş sene (12)64.

Hâlâ Kastamonu vâlîsi vezîrim Sâmî Bekir Paşa *iclâluhû'ya* ve Hâcegân-ı divân-ı hümâyûnumdan Bolu kâ'im-makâmı Tahîr *zîde mecduhû*'ya ve Bolu nâ'ibine hüküm ki:

Kastamonu sancağında kâ'in Güni? kazâsı ahâlîsinden Hasan nâm şahıs kazâ-i mezbûr müdîri sâbık Halîl Bey kerimesini mukaddemâ tezvice tâlib olub babası vermemiş olduğundan âhere akd u nikâh olunarak beyne'l-nisvân merâsim-i sûr icrâ olunmakda iken merkûm kerime-i mezbûrenin olduğu mahalli haber alarak mecma'-i nisvân olan mahalle bî-pervâ girüb mezbûrenin boğazında dizilü olan altunlardan on yedi adedini kırub? gazaba ahz u kabz eylemiş olduğundan merkûm ahz u girift olunarak lede'l-istintâk ber-minvâl-i muharrer fazîhat-ı mezkûreye ictisârını meclis-i şer'-i şerîfde ikrâr

u itirâf eylemiş ve zikr olunan altunları dahi redd etdirilmiş olduğundan zuhûr-ı irâde-i aliyyeme terkîben merkûm mahbesde tevkîf kılınmış idüğü bâ-mazbata iş‘âr u inhâ olunmuş ve me’âl-i iş‘âra nazaran merkûm Hasan ol vechle tâ’ife-i nisvân mecma‘ına dahil olması ve gasb gürûhundan bulunması cihetiyle şer‘an ta‘zîre müstahak olmuş olduğuna ve bu makûle uygunsuz ve edebsizliği tebeyyün eden eşhâsın nefy ve vaz‘-ı pranga olunması kânûn-ı cezâ ahkâmı iktizâsından bulunduğuna mebnî merkûmun altı mâh müddet ile Bolu’ya nefy tagrîb kılınması Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inba kılınmış ve ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla emr-i hümâyûn-ı şâhânem sünûh u sudûr eylemiş olmağla sen ki vâlî-i müşârun-ileyhsin merkûmu tarafından ahz u nizâmı vechle Bolu’ya nefy u irsâle sarf-ı rü’yet ve sen ki kâ’im-makâm ve nâ’ib-i mûmâ-ileyhümasız vusûlünde merkûmu altı mâh müddet ile menfiyyen ol tarafda meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve mahall-i âhara hareketine irâ’e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü Der-sa‘âdet’ime i‘lâm u işâret eyleyesiz. Fî-evâhir-i ZA Sene (12)63.

[169/1]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı adâlet-ünvân kâtil-i merkûm verese-i maktûl-i mezbûr hâzır oldukları hâlde icrâ-yı kısasına ibtidâr olunduğunu nâtık vârid olan i‘lâm u şukka mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.Fî-22 RA sene (1)264.

Hâlâ bi’l-istiklâl mülhakâtıyla Bağdad vâlîsi vezîrim el-Hâc Mehmed Necîb Paşa *iclâluhû’*ya ve Bağdad kâdîsine ve vücûh-ı memlekete hüküm ki:

Bağdad eyâletine tâbi‘ Hille kazâsı ahâlîsinden Seyyid Süleyman nâm şahıs ahâlî-i merkûmeden Şahab bin Ahmed nâm kimesneyi tasavvuratla katl eylediğine dâir bundan akdem vârid olan i‘lâmda bâ‘zı mertebe kuyûda te‘arruz? bulunmamış olduğundan keyfiyyetin tahkîk ü terfîkiyle ber-vechi îzâh u iş‘ârı bâbında makâm-ı celîl-i vekâlet-i mutlakam cânibinden tastîr kılınan tahrîrâta cevâben vârid olan i’lâmda maktûl-i merkûmun verese-i münhasırası meclis-i şer‘îde kâtil-i merkûm Süleymân ile tekrâr terâfu‘ olunarak merkûm Süleymân’ın müteveffâ-yı mezbûru pištov kurşunuyla darb u cerh ederek müte’essiren vefât eylemiş olduğu isbât-ı beyyine ile ber-nehc-i şer‘î sâbit ve mezbûrenin talebiyle kâtil-i merkûmun kısasına hükm-i şer‘î lâhik olmuş olduğu ifâde vü beyân ve cânib-i fetvâhâneden dahi me’âl-i i‘lâma nazaran maktûl-i mezbûr Şahab’ı merkûm Süleyman’ın mûcib-i kısas olan katl ile katl etmiş olduğu şâhideyn-i

ma‘deleyn ile sâbit olub kısasına hükm-i şer‘î lâhik olmağla bu sûretde maktûl-i mezbûrun zevcesi kâtil-i merkûmu kısasdan afv etmediği hâlde kâtil-i merkûm Süleyman’ın bi’z-zât mezbûre huzûrlarında ber-nehc-i şer‘î kısas olunmak lâzım geleceği zahr-ı i‘lâma işâret olunmuş ve siyâk-ı i‘lâma ve kayd-ı fetvâhâneye nazaran merkûm hakkında şer‘an kısas lâzım gelmiş olduğundan kâtil-i mezbûru verese-i mezbûre afv etmediği hâlde huzûrlarında ber-nehc-i şer‘î icrâ-yı kısas ve eğer zevce-i mezbûre kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve verese-i sâ’ire hakkında mes’ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsıyla kânûnen icrâ-yı mücâzâtı zımnında keyfiyyetin bu tarafa iş‘ârı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı irâde-i seniyye-i mülûkâneme mütevakkıf idüğü Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ kılınmış ve keyfiyyetin taraf-ı eşref-i mülûkâneme arz ile lede’l-istizân ber-vech-i meşrûh icrâ-yı îcâbı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş olmağın siz ki vâlî-i müşârun-ileyh ve mevlânâ ve sâ’ir mûmâ-ileyhümâsız ber-minvâl-i muharrer kâtil-i merkûmu zevce-i mezbûre afv etmediği hâlde huzûrunda ber-nehc-i şer‘î icrâ-yı kısas ve eğer zevce-i mezbûre kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve verese-i sâ’ire hakkında mes’ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsıyla kânûnen icrâ-yı mücâzâtı zımnında keyfiyyetin bu tarafa iş‘ârı irâde-i seniyye-i mülûkânem muktezâsından idüğü ma‘lûmunuz oldukda icrâ-yı ahkâm-ı şerî‘at-ı garrâya müsâberet ve alâ-kile’t-takdîreyn keyfiyyetin bâ-i‘lâm u tahrîrât iş‘ârına mübâderet eyleyesiz. Fî-evâhir-i Z sene (12)63.

[169/2]

Ricâl-i devlet-i aliyyemden İzmir muhassılı Osman *dâme uluvvuhû*’ya ve İzmir kâdîsi *zîdet fezâilehû*’ya ve a‘zâ-yı meclis *zîde kadruhûm*’a hüküm ki:

İzmir’den beher hafta Aydın ve Konya tarîkiyle Şâm cânibine ubûr eden posta tatarları şevvâlin on birinci gecesi leylen ba‘zı emânet ve posta çantaları ve terfîk kılınan altı nefer zabtiyye neferâtı ile İzmir’den kalkub bir sâ‘at mesâfede kâ’in Gülnar câmî nâm mahalden geçdikde önlerine beş nefer eşkiyâ çıkarak posta çantası yüklü olan bârgîre üç el tüfenk endâhtıyla mezkûr bârgîr iki yerinden kurşun ile darb u cerh olunarak helâk olmuş tatar ile sürücüsü firâr etmiş ise de zâbtiyye neferâtı sebât ederek tarafından haylî

tüfenk atub içlerinden Çeharşenbeli Osman dört yerinden kurşun isâbetiyle müte'essiren vefât etmiş ve merkûmlar neferât-ı merkûmeye mukâvemet edemeyerek firâr eylemiş olduklarından bi't-taharrî eşhâs-ı merkûmeden Sisamlı Nikol ve Ganoslu Yani ve Yanyalı Dimitri nâm üç nefer ele geçirilüb müteveffâ-yı merkûmun zâhirde vâris-i ma'rûfu olmadığından beytü'l-mâl müdîri vekîli Hacı Hasan hâdim ta'yîn olunarak meclis-i şer'-i şerîfde lede't-terâfu' mersûmlar refîkleri bulunan Ganoslu diğer Yani karındaşı Giryaz'ı ve Rum ilbeyi? ve dülger Nikola ile berâber müsellah oldukları hâlde cümlesi… posta yolunu basub müteveffâ-yı merkûmun üzerine hücûm ve yedlerinde olan kurşun dolu tüfenklerin amden müteveffâ-yı merkûmun üzerine endaht ve kurşunları herbir mahalline isâbetle müte'essiren vefât idüb eşhâs-ı merkûme dahi refîkleriyle berâber firâr etmiş oldukları ikrâr u i'tirâf eylediklerinden zuhûr-ı irâde-i seniyyeme terkîben? eşhâs-ı merkûme mahbesde tevkîf kılındığı bâ-i'lâm u mazbata ifâde vü inbâ olunmuş cânib-i fetvâhâneden dahi me'âl-i i'lâma nazaran zimmûn-ı mesfûrûn maktûl-i merkûm posta mukayyidinde ? mahall-i mezkûreden mürûr ederken reft-i mezbûrede yollarını basub katîl-i merkûmu ber-vech-i meşrûh katl eylediklerini mesfûrûnun ikrarlarıyla zâhir olub …ahz olunmalarıyla bu sûretde makrûn-ı mesfûrûn kat'-ı tarîk ba'zı gasb-ı emvâl kasdıyla mâktûl-i merkûmun yolunu basub katl etmiş oldukları takdirde ikrâr-ı mezkûrlarından rücû' etmişler ise cebren katilleri lâzım geldiği zahr-ı i'lâm-ı mezbûre tahrîr kılınmış olub me'âl-i i'lâm kayd-ı fetvâhâneye nazaran mersûmlar kuttâ'-i tarîk gürûhundan olarak telef-i nefse dahi cür'etleri tahakkuk etmiş ve bu makûle kuttâ'-i tarîkin adam öldürdüklerinde i'dâm olunmaları kânun-ı cezâ ahkâmı iktizâsından bulunmuş olduğundan mersûmûn Nikol ve Dimitri ve Yani'nin vâki' olan ikrarlarından rücû' etmedikleri hâlde ber-mûcib-i kayd-ı fetvâhâne cebren katl u i'dâmları ve yâhûd mersûmlar lede'l-istintak mâdde-i katlde ikrârlarından rücu' eyledikleri sûretde on beş sene müddetle Tersâne-i Âmire'de pranga-bend olarak hidemât-ı süfliyyede istihdâmlarıçün bu tarafa mukayyeden i'zâm olunmaları ve firârî-i mersûmların dahi bi't-taharrî be-heme-hâl ele getürilerek icrâ-yı mürâfa' ile mahbesde bi't-tevkîf keyfiyyetin bâ-i'lâm u mazbata iş'ârı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı irâde-i seniyye-i mülûkâneme mütevakkıf idüğü Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve keyfiyyet taraf-ı eşref-i pâdişâhâneme arz ile lede'l-istizân ber-vech-i meşrûh icrâ-yı iktizâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş olmağla siz ki muhassıl ve mevlânâ ve sâ'ir mûmâ-

ileyhümâsız ber-minvâl-i muharrer mersûmûn Nikol ve Dimitri ve Yani'nin vâki' olan ikrârlarından rücû' etmedikleri hâlde ber-mûcib-i kayd-ı fetvâhâne hadden katl u i'dâmları ve rücû' eyledikleri sûretde on beş sene müddet içün pranga-bend olarak hidemât-ı süfliyyede istihdâmlarıçün bu tarafa mukayyeden i'zâm olunmaları ve firârî-i mersûmların dahi bi't-taharri be-heme-hâl ele getürilerek icrâ-yı mürâfa' ile mahbesde bi't-tevkîf keyfiyyet bâ-i'lâm u mazbata iş'ârı irâde-i seniyye-i mülûkânem muktezâsından idüğü ma'lûmunuz oldukda icrâ-yı ahkâm-ı şerî'at-ı garrâya müsâberet ve alâ-kile't-takdîreyn keyfiyyetin i'lâm u iş'ârına mübâderet eyleyesiz. Fî-evâhir-i ZA sene (12)63.

[170/1]

Şerh 1: Mersûm bi't-tahharî Trabzon kazâsında o makûle kimse olmadığı beyânıyla iş bu emr-i âlî vâlî-i müşârun-ileyh tarafından girü gelüb battalda hıfz olunmuşdur. Fî-29 M sene (12)64.

Mülhakâtıyla Trabzon vâlîsi vezîrim İsmâîl Rahmî Paşa *iclâluhû*'ya hüküm ki:

Teb'a-i devlet-i aliyyemden ve Sırb milletinden olub cünha-i vâkı'asına mebnî bundan akdem Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'm karârı ve müte'allik olan irâde-i seniyye-i mülûkânem muktezâ-yı münîfi üzre sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince müddet-i nefyi haylî vakit olarak şimdiye kadar ıslâh-ı nefs etmiş olacağından fî-mâ-ba'd uygunsuz hareketde bulunmamak ve memleketine i'zâm olunmak üzre afv u ıtlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûru Meclis-i Vâlâ-yı mezkûrdan bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechile afv u ıtlâkı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şevket-makrûn-ı pâdişâşâhânem sünûh u sudûr eylemiş olmağla sen ki vâlî-i müşârun-ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfimde fî-mâ-ba'd uygunsuz hareketde olmamak üzre mersûmun kayd-ı nefyden tahliye-i sebîliyle memleketi cânibine i'zâm husûsuna mübâderet eylesiz. Şöyle bilesiz. Fî-evâil-i M sene (12)64.

[170/2]

Şerh 1: Merkûm Edirne'den Niş cânibine gönderilmiş ve vusûlünü mugâyir Niş vâlîsi Paşa hazretlerinin bir kıt'a şukkası ve i'lâmı Edirne müşîri Paşa hazretlerinin şukkasıyla

leffen bu tarafa tensîb kılınmış olmağla bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 16 R sene (12)64.

Şerh 2: Merkûm Emin Ebu Gûş'un ıtlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî-evâsıt-ı S sene (12)67.

Edirne eyâleti müşîri vezîrim Bekir Rüstem Paşa ve Niş vâlîsi vezîrim vâsıf Paşa *iclâluhumâ*'ya ve Niş nâ'ibine hüküm ki:

Halilü'r-rahman kasabası sâkinlerinden olub hilâf-ı rızâ-yı şâhânem hareket-ı bagiyâneye ictisarı cihetiyle bundan sâdır olan emr-i şerîfimle bilâ-müddet Edirne'ye nefy u tagrîb olunmuş olan Emin Ebu Gûş nâm şahıs ehl-i…fesâd olarak bir takım avenesiyle mekâtebe ve muhâbere etmekde olduğundan merkûmun menfâsının uzak mahalle tahvîli husûsu mîr-i mîrân-ı kirâmımdan Kudüs-i şerîf mutasarrıfı Mustafa Paşa *dâme ikbâluhû* tarafından inhâ vü iş'âr olunmuş ve merkûm uygunsuz âdem olduğundan menfâsının Niş'e tahvîli Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ kılınmış ve ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şahânem sünûh u sudûr eylemiş olmağla sen ki müşîr-i müşârun-ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfimde merkûmu ahz u girift ve tarafından münâsib ü mu'temed mübâşire terfîk ve esnâ-yı râhda emr-i muhâfazasına dikkat olunarak Niş'e nefy u irsâline müsâra'at ve sen ki Niş vâlîsi müşârun-ileyh ve nâ'ib-i mûmâ-ileyhsiz vusûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb ve kimesne ile ihtilât itdürmeyüb kendüsinin muhâfazası emrine takayyüd-i dikkat ve bilâ-fermân ıtlâkından ve mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i'lâm u işârete mübâderet eyleyesiz. Fî-evâil-i M sene (12)64.

[170/3]

Rütbe-i sâniye ashâbından Kocaeli sancağı muhassılı Osman Bey *zîde uluvvuhû'*ya ve İznikmîd nâ'ib ve müftîsi *zîde ilmuhumâ'*ya ve a'zâ-yı meclis *zîde kadruhûm'*a hüküm ki:

Kocaeli sancağına tâbi' Akhisar-ı Geyve kazâsına muzâfa Kurtluk ? karyesi mütemekkinlerinden olub Ramazan-ı şerîfin yigirmi dördüncü Cumaertesi günü çend nefer refîkleriyle karye-i mezbûreye bir buçuk sâ'at mesâfede vâki' Akçay nâm mahalle

li-ecli-t-tefrîc? girüb katîlen fevt olan Toli? oğlu Karabet veled-i Haci Toyros? nâm zimmînin kâtili bulunan Papas oğlu Pedros veled-i Abraham ele geçerek meclisde lede'l-istintâk kendüsini bu mâddeye teşvik eden Papas Duhan veled-i Serkiz ve Bihaz ? oğlu Agob veled-i Serkiz ve Destici Ohannes veled-i Kumi? ve Arot veled-i Donek ve berberin oğlu Sarob veled-i Artun ve Papas oğlu Azaret veled-i Duhan nâm zimmîler olarak mersûm Karabet'i kurşun ile telef u helâk eylediğini bi't-tav‘ ve'r-rızâ huzûr-ı veresede ikrâr etmiş ve taleb-i verese ile kâtil-i mersûmun icrâ-yı kısasına hükm-i şer‘î lâhik bulunmuş idüğü bâ-i‘lâm u mazbata beyân u inhâ olunmuş ve cânib-i fetvâhâneden dahi i‘lâmın me'âline nazaran kâtil-i mersûmun maktûl-i mersûmu mûcib-i kısas olan katl ile katl etmiş olduğu mersûmun ikrârıyla sâbit olmuş olmağla bu sûretde maktûl-i mersûmun veresesi afv etmedikleri hâlde kâtil-i mersûm ber-nehc-i şer‘î bi'z-zât huzûrlarında kısas olunmak lâzım geleceği zahr-ı i‘lâm-ı mezkûre tahrîr u inhâ kılınmış olduğundan verese-i mersûme bundan böyle kâtil-i mersûmu kısasdan afv etmedikleri hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısas ve eğer verese-i mezbûre kâtil-i mersûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsıyla kânûnen icrâ-yı mücâzatı zımnında keyfiyyetin iş‘ârıyla kâtil-i mersûmun mukayyeden Der-sa‘âdet'ime irsâli bi'l-ahere ? muharrerü'l-esâmî kesânın fakat emr-i katl oldukları mazbata-i mezkûrede gösterilmiş ise de meclis-i celîl-i sûret-i muhakemelerine dâ'ir bir şey takdîm olunmadığından tarafeynin başkaca tekrâr icrâ-yı muhakemesiyle keyfiyyetin bâ-mazbata vü i‘lâm bu tarafa iş‘ârı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı irâde-i seniyye-i mülûkâneme mütevakkıf idüğü Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ kılınmış ve keyfiyyet taraf-ı eşref-i pâdişâhâneme arz ile lede'l-istizân ber-vech-i meşrûh icrâ-yı iktizâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkâneme ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş olmağın siz ki muhassıl ve nâ'ib ve müftî ve sâ'ir mûmâ-ileyhümâsız ber-minvâl-i muharrer verese-i mersûme bundan böyle kâtil-i mersûmu kısasdan afv etmedikleri hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısas ve eğer verese-i mezbûre kâtil-i mersûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağından icrâ-yı iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsıyla kânûnen icrâ-yı mücâzatı içün keyfiyyetin beyân u inhâsı ve kâtil-i mersûmun mukayyeden Der-sa‘âdet'ime irsâli ve zikr olunan kesânın dahi tekrâr icrâ-yı muhâkemesiyle keyfiyyetin bâ-i‘lâm u mazbata bu tarafa iş‘ârı irâde-i seniyye-i mülûkânem muktezâsından idüğü ma‘lûmunuz oldukda icrâ-yı ahkâm-ı şerî‘at-ı garrâya

müsâberet ve alâ-kile't-takdîreyn keyfiyyetin Der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme inhâ vü iş'ârına mübâderet eyleyesiz. Fî-evâsıt-ı M sene (12)64.

[171/1]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı adâlet-ünvân kâtil-i merkûm verese-i maktûl-i mezbûr hâzır olduklar hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısasına ibtidâr olunduğunu nâtık vârid olan i'lâm u mazbata me'âlleri bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-23 RA sene (1)264.

Mülhakâtıyla Trabzon vâlîsi vezirim İsmâîl Rahmî Paşa *iclâluhû'ya* ve Trabzon nâ'ib ve müftîsi *zîde ilmuhumâ'ya* ve a'zâ-yı meclis *zîde kadruhûm'*a hüküm ki:

Trabzon eyâleti dâhilinde kâ'in Rize kazâsına tâbi' Yetkalu? karyesi sâkînlerinden iken bundan akdem katîlen fevt olan Bayram Ali bin Emir Ahmed oğlu Hasan'ın verese-i münhasıra Meclis-i şer'-i şerîfde maktûl-i merkûmun kâtili olmak üzre ihzâr olunan kazâ-i mezbûre tâbi' Of karyesi sâkinlerinden Yunus ve karındaşı Hüseyin nâm şahıslar ile terâfu' olunan merkûm Hüseyin müteveffâ-yı mezbûru tutub merkûm Yunus dahi âlet-i câriha ile amden darb u cerh ederek müte'essiren fevt olduğu şuhûd-ı udûl ile ber-nehc-i şer'î sâbit ve verese-i mezbûrenin talebiyle merkûm Yunus'un icrâ-yı kısasına hükm-i şer'î lâhik olarak mu'âvin-i merkûma şer'an ta'zîr lazım geldiği beyânıyla icrâ-yı kısasına bâ-i'lâm u mazbata inhâ vü iş'âr ve cânib-i fetvâhâneden dahi me'âl-i i'lâma nazaran merkûm Hüseyin maktûl-i mezbûru tutub karındaşı merkûm Yunus dahi mûcib-i kısas olan katl ile katl etmiş olduğu beyyine ile sâbit olmağla bu sûretde verese-i merkûmûn afv etmedikleri hâlde kâtil-i merkûm Yunus'un huzûrlarında ber-nehc-i şer'î kısas olunması ve merkûm Hüseyin'in dahi ta'zîri lâzım geleceği i'lâm-ı mezbûr zahrına tahrîr ü izbâr kılınmış olub verese-i mezbûre kâtil-i merkûmu kısasdan afv etmedikleri hâlde fetvâhâne kaydı mûcebince huzûrlarında kısas olunması verese cümleten ve yâhûd içlerinden biri kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder ve yâhûd sulha râzı ederler ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer'îsinin icrâsıyla mücâzât-ı kânûniyyesi icrâ olunmak üzre keyfiyyetin bâ-i'lâm u mazbata bu tarafa inhâ ve merkûm Hüseyin'in dahi ber-mûcib-i kânûn-ı cezâ beş sene müddet vaz'-ı pranga olunmak üzre mukayyeden bu tarafa irsâl u isrâ kılınması bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı irâde-i seniyye-i mülûkâneme mütevakkıf idüğü Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ kılınmış ve keyfiyyet taraf-ı eşref-i pâdişâhâneme arz ile lede'l-istizân ber-vech-i meşrûh icrâ-yı

îcâbı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş olmağın siz ki vâlî-i müşârun-ileyh ve nâ’ib ve müftî ve sâ’ir mûmâ-ileyhümâsız ber-minvâl-i muharrer verese-i mezbûre kâtil-i merkûmu kısasdan afv etmedikleri hâlde fetvâhâne kaydı mûcebince huzûrlarında kısas olunması ve verese cümleten ve yâhûd içlerinden biri kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder ve yâhûd sulha râzı olurlar ise kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsıyla mücâzât-ı kânûniyyesi icrâ olunmak üzre keyfiyyetin bâ-mazbata vü i‘lâm bu tarafa inhâ ve mu‘âvin-i kâtil-i merkûm Hüseyin’in dahi ber-vech-i muhârrer mukayyeden Der-sa‘âdet’ime irsâli irâde-i seniyye-i mülûkânem muktezâsından idüğü ma‘lûmunuz oldukda icrâ-yı ahkâm-ı şerî‘at-ı garrâya müsâberet ve alâ-kile’t-takdîreyn keyfiyyetin Der-bâr-ı ma‘delet-karâr-ı mülûkâneme bâ-i‘lâm u mazbata inhâ vü iş‘ârına mübâderet eyleyesiz. Fî-evâil-i M sene (12)64.

[171/2]

Mülhakâtıyla Trabzon vâlîsi vezirim İsmâîl Rahmî Paşa *iclâluhû’ya* ve mîr-i mîrân-ı kirâmımdan Karahisar-ı şarkî sancağı kâ’im-makâmı Mehmed Sahra Paşa *dâme ikbâluhû*’ya ve Karahisar-ı şarkî kazâsı nâ’ib ve müftîsi *zîde ilmuhumâ’ya* ve a‘zâ-yı meclis *zîde kadruhûm’*a hüküm ki:

Medîne-i Karahisar-ı şarkî’ye muzâfa Mindaval nâhiyesine tâbi‘ Zağra karyesi sekenesinden iken bundan akdem maktûlen fevt olan Sipâhi oğlu Mehmed bin Abdurrahman nâm kimesnenin verese-i münhasırası Meclis-i şer‘-i şerîfde maktûl-i merkûmun kâtili olmak üzre ihzâr olunan Âyineci oğlu Ali bin Feyzullah ve refîki Ortaköylü oğlu Halîl nâm şahıslar hîn-i terâfu‘larında refîki bulunan merkûm Halîl kendüsine bin guruş va‘adetmiş olmasıyla maktûl-i merkûmu amden tüfenk kurşunuyla darb u cerh idüb müte’essiren vefât eylemiş olduğu ikrârıyla sâbit ve verese-i merkûmun talebiyle kâtil-i merkûmun icrâ-yı kısasına hükm-i şer‘î lâhik olduğu bâ-i‘lâm u mazbata beyân u inhâ ve cânib-i fetvâhâneden dahi me’âl-i i‘lâma nazaran kâtil-i merkûm maktûl-i mezbûru mûcib-i kısas olan katl ile katl etmiş olduğu tab‘an ikrârlarıyla sâbit olmağla bu sûretde verese-i merkûm afv etmedikleri hâlde kâtil-i merkûm ber-nehc-i şer‘î huzûrlarında kısas olunmak ve katl-i mâdde kerîhesini tahrîk ü igvâsını ikrâr etmiş olan merkûm Halîl’e dahi şer‘an ta‘zîr kılınmak lâzım geldiği zahr-ı

i‘lâm-ı mezkûre tahrîr ü imlâ olunmuş olub bundan böyle verese-i merkûme kâtil-i merkûmu kısasdan afv etmedikleri hâlde ber-mûcib-i kayd-ı fetvâhâne huzûrlarında icrâ-yı kısas ve eğer verese cümleten ve yâhûd içlerinden birisi kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsıyla mücâzât-ı kânûniyyesi icrâ olunmak üzre bu tarafa irsâli ve refîki bulunan Halîl âmir-i katl demek olub bu makûle âmir-i gayr-i mücbirin iki seneden beş seneye kadar vaz‘-ı pranga olunması kânun-ı cezâ ahkâmı iktizâsından bulunduğundan âmir-i merkûmun dahi ol vechle icrâ-yı mücâzâtı zımnında kezâlik mukayyeden Der-sa‘âdet’ime irsâli bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı irâde-i seniyye-i mülûkâneme mütevakkıf idüğü Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata inhâ vü inbâ olunmuş ve keyfiyyet taraf-ı eşref-i mülûkâneme arz ile lede’l-istizân ber-vech-i meşrûh icrâ-yı îcâbı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş olmağın siz ki vâlî-i müşârun-ileyh ve kâ’im-makâm ve nâ’ib ve müftî ve sâ’ir mûmâ-ileyhümâsız ber-minvâl-i muharrer bundan böyle verese-i merkûme kâtil-i merkûmu kısasdan afv etmedikleri hâlde ber-mûcib-i kayd-ı fetvâhâne huzûrlarında icrâ-yı kısas ve eğer verese cümleten ve yâhûd içlerinden birisi kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsıyla mücâzât-ı kânûniyyesi icrâ olunmak üzre bu tarafa irsâli ve refîki olub âmir-i katl bulunan merkûm Hüseyin’in dahi mahallinde habs târihinden i‘tibâren dört sene müddetle vaz‘-ı kürek olunmak üzre mukayyeden Der-sa‘âdet’ime irsâli irâde-i seniyye-i mülûkânem muktezâsından idüğü ma‘lûmunuz oldukda icrâ-yı ahkâm-ı şerî‘at-ı garrâya müsâberet ve alâ-kile’t-takdîreyn keyfiyyetin bâ-i‘lâm u mazbata Der-bâr-ı ma‘delet-karâr-ı mülûkâneme inhâ vü iş‘ârına mübâderet eyleyesiz. Fî-evâil-i muharrem sene (12)64.

[172/1]

Üsküb vâlîsi vezirim Selîm Paşa *iclâluhû’ya* ve nâ’ib ve müftîsi *zîde ilmuhumâ’ya* ve a‘zâ-yı meclis *zîde kadruhûm’*a hüküm ki:

Ecurayna? kazâsına muzâfa Lebutce? karyesi ahâlisinden bundan akdem katîlen vefât eden Hüseyin ve yeğeni Seydî nâm kimesnelerin vârisleri kâtil olan Fizraşi Mesalih? nâm şahıs ile Meclis-i şer‘-i şerîfde hîn-i terâfu‘larında mütevefâ-yı mezbûr Hüseyin’i

tüfenk kurşunuyla sağ gözünden ve merkûm Seydî'yi piştov kurşunuyla göğsünden bi-gayr-i hakkın amden darb u cerh idüb müte'essiren vefât eylemiş oldukları kâtil-i merkûmun ikrâr eylediği şuhûd-ı udûl ile ber-nehc-i şer'î sâbit ve verese-i mezbûrenin talebleriyle kâtil-i merkûmun icrâ-yı kısasına hükm-i şer'î lâhik olmuş idüğü bâ-i'lâm u mazbata beyân u inhâ ve cânib-i fetvâhâneden me'âl-i i'lâma nazaKarındaş Mesâlihran kâtil-i merkûm Mesâlih maktûleyn-i merkûmeyni mûcib-i kısas olan katl ile katl etmiş olduğunu ikrâr etmiş olduğu beyyine ile sâbit olmuş olub verese-i maktûleyn dahi kısas iddi'âsında bulunmuş olmağla bu sûretde verese-i merkûmûn kâtil-i merkûmu kısasdan afv etmedikleri hâlde huzûrlarında ber-nehc-i şer'î kısas olunmak şer'an lâzım geleceği zahr-ı i'lâma tahrîr ü imlâ kılınmış olmağla verese-i mezbûre kâtil-i merkûmu kısasdan afv etmedikleri hâlde ber-nehc-i şer'î huzûrlarında kısas icra olunması verese-i mezbûre cümleten ve yâhûd içlerinden birisi kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer'îsi bi'l-icrâ keyfiyyetin bâ-mazbata vü i'lâm-ı iş'ârıyla kâtil-i merkûmun kânûnen icrâ-yı mücâzâtı zımnında mukayyeden bu tarafa tesyârı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı irâde-i seniyye-i mülûkâneme mütevakkıf idüğü Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inhâ olunmuş ve keyfiyyet taraf-ı eşref-i pâdişâhâneme arz ile lede'l-istizân ber-vech-i meşrûh icrâ-yı îcâbı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş olmağla siz ki vâlî-i müşârun-ileyh ve nâ'ib ve müftî ve sâ'ir mûmâ-ileyhümâsız ber-minvâl-i muharrer verese-i mezbûre kâtil-i merkûmu kısasdan afv etmedikleri hâlde ber-nehc-i şer'î huzûrlarında kısas icrâ olunması ve verese-i mezbûre cümleten ve yâhûd içlerinden birisi kâtil-i merkûmu afv eder ve yâhûd sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer'îsinin icrâsıyla keyfiyyetin bâ-mazbata vü i'lâm-ı iş'ârı ve kâtil-i merkûmun dahi kânûnen icrâ-yı mücâzâtı zımnında mukayyeden bu tarafa tesyârı irâde-i seniyye-i mülûkânem muktezâsından idüğü ma'lûmunuz oldukda icrâ-yı ahkâm-ı şerî'at-ı garrâya müsâberet ve alâ-kile't-takdîreyn keyfiyyetin Der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme inhâ vü iş'ârına mübâderet eyleyesiz. Fî-evâil-i M sene (12)64.

[172/2]

Mülhakatıyla Harpurut vâlîsi vezîrim Sabri Paşa *iclâluhû'ya* ve Harpurut nâ'ib ve müftîsi *zîde ilmuhumâ*'ya ve a'zâ-yı meclis *zîde kadruhûm'*a hüküm ki:

Harpurut kurâsından Dicle karyesi mütemekkinlerinden maktûlen hâlik olan kocabaşı Boz Karabet veled-i Tazutre verese-i münhasırası hâlik-i mersûmun kâtili olmak üzre ihzâr olunan karye-i mezbûre sâkinlerinden Yörük Mustafa nâm şahıs ile meclis-i şer‘-i şerîfde hîn-i terâfu‘larında kâtil-i merkûm beynlerinde bâ‘zı vukû‘ bulan münâkaşadan dolayı maktûl-i merkûmu amden bi-gayr-i hakkın bıçak ile darb u cerh ederek müte’essiren hâlik olduğu ikrârıyla sâbit ve verese-i mezbûrenin taleb u iddi‘âsıyla kâtil-i merkûmun icrâ-yı kısasına hükm-i şer‘î lâhik olmuş ve zuhûr-ı irâde-i seniyyeme kadar mahbesde tevkîf kılınmış idüğü bâ-i‘lâm u mazabata ifâde vü inhâ ve cânib-i fetvâhâneden dahi me’âl-i i‘lâma nazaran kâtil-i merkûm maktûl-i mersûmu mûcib-i kısas olan katl ile katl etmiş olduğu merkûmun ikrârıyla sâbit ve verese-i maktûl dahi kısas iddi‘âsında olub bu sûretde verese-i mersûmûn kısasdan afv etmedikleri hâlde kâtil-i mukırr-ı merkûm huzûrlarında ber-nehc-i şer‘î kısas olunmak şer‘an lâzım idüğü zahr-ı i‘lâm-ı mezkûre tahrîr ü inhâ kılınmış olduğundan verese-i mezbûre afv etmedikleri takdirde ber-mûcib-i kayd-ı fetvâhâne huzûrlarında icra-yı kısas verese-i mezbûrûn cümleten ve yâhûd içlerinden birisi kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından icrâ-yı şer‘îsinin icrâsıyla kânûnen icrâ-yı mücâzâtı zımnında keyfiyyetin bâ- i‘lâm u mazbata bu tarafa iş‘ârı ve kendüsinin dahi mukayyeden Der-sa‘âdet’ime irsâli bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı irâde-i seniyye-i mülûkâneme mütevakkıf idüğü Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve keyfiyyet taraf-ı eşref-i mülûkâneme arz ile lede’l-istizân ber-vech-i meşrûh icrâ-yı îcâbı husûsuna irâde-i seniyye-i pâdişâhânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş olmağın siz ki vâlî-i müşârun-ileyh ve nâ’ib ve müftî ve sâ’ir mûmâ-ileyhümâsız ber-minvâl-i muharrer verese-i mezbûre afv etmedikleri hâlde ber-mûcib-i kayd-ı fetvâhâne merkûmun huzûrlarında icrâ-yı kısas ve verese-i mezbûre cümleten ve yâhûd içlerinden birisi kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsıyla kânûnen icrâ-yı mücâzatı zımnında keyfiyyetin bâ- i‘lâm u mazbata bu tarafa inhâsı ve kendüsinin dahi mukayyeden Der-sa‘âdet’ime irsâli irâde-i seniyyem muktezâsından idüğü ma‘lûmunuz oldukda icrâ-yı ahkâm-ı şerî‘at-ı garrâya müsâberet ve alâ-kile’t-takdîreyn keyfiyyetin bâ-i‘lâm u mazbata Der-bâr-ı ma‘delet-karâr-ı mülûkâneme inhâ vü iş‘ârına mübâderet eyleyesiz. Fî-evâhir-i M sene (12)64.

[173/1]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı celâlet-ünvân kâtil-i mersûm verese-i maktûl-i merkûm hâzır olduklar hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısasına ibtidâr olunduğunu nâtık vârid olan i‘lâm u mazbata me’âlleri bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-24 RA sene (1)264.

Bir sûreti Edirne eyâleti müşîri vezîr Ebu Bekir Rüstem Paşa *iclâluhû’ya* ve Edirne kâdîsine ve a‘zâ-yı meclis *zîde kadruhûm’*a [ ]

Uzuncaâbâd Hasköy kazâsına tâbi‘ Tekye karyesi ahâlisinden bundan akdem katîlen fevt olan Mehmed Emin bin Ahmed nâm kimesnenin verese-i münhasırası meclis-i şer‘-i şerîfde maktûl-i merkûmun kâtil-i olmak üzre ihzâr olunan Manko veled-i Rosi ile hîn-i terâfu‘larında mersûm Manko’nun müteveffâ-yı merkûmu âlet-i câriha ile amden darb u katl eylediği ikrârıyla sâbit ve verese-i mezbûrenin talebiyle kâtil-i mersûmun icrâ-yı kısasına hükm-i şer‘î lâhik olduğu bâ-i‘lâm u mazabata inhâ vü iş‘âr ve cânib-i fetvâhâneden dahi me’âl-i i‘lâma nazaran kâtil-i mersûmun maktûl-i merkûmu mûcib-i kısas olan katl ile katl etmiş olduğu ikrârıyla sâbit olmuş olub bu sûretde maktûl-i merkûmun ahad veresesi afv etmediği hâlde kâtil-i mersûm ber-nehc-i şer‘î bi’z-zât huzûrlarında kısas olunmak lâzım geleceği zahr-ı i‘lâm-ı mezbûre tahrîr ü izbâr olunmuş olduğundan verese-i merkûme kâtil-i mersûmu kısasdan afv etmedikleri hâlde kâtil-i mersûmun huzûr-ı veresede icra-yı kısas verese-i mezbûre cümleten ve yâhûd içlerinden fakat birisi kâtil-i mersûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsıyla kânûnen mücâzât olunmak üzre keyfiyyetin bâ- i‘lâm u mazbata bu tarafa iş‘ârı ve kâtil-i mersûmun dahi mukayyeden Der-sa‘âdet’ime irsâli bâbında. Aslına tatbîken.

[173/2]

Ricâl-i devlet-i aliyyemden İzmir muhassılı Osman *dâme uluvvuhû*’ya ve İzmir kâdîsi *zîdet fezâilehû’*ya ve a‘zâ-yı meclis *zîde kadruhûm’*a hüküm ki:

Medîne-i İzmir mülhakâtından Kızılhisâr nâm-ı diğer Torbalı kazâsına tâbi‘ Tire karyesi sâkinlerinden Hacı Mustafa nâm kimesne’nin hânesini bir tâkım eşkiyâ basmış olduğu istihbâr olunarak tahkîk-i mâdde zımnında hâne-i mezbûre azîmet etmiş olan kârye-i merkûme sâkinlerinden ve eşkiyâ-yı mezbûreden ve Yunan teb‘asından Vasil veled-i

Yorgi nâm şahsın kâtl u i‘dâm eylediği meclis-i şer‘-i şerîfde maktûl-i merkûmun verese-i münhasırasıyla vâki‘ olan terâfu‘nda ikrârıyla sâbit ve verese-i merkûmenin talebleriyle kâtil-i mersûmun kısasına hükm-i şer‘î lâhik olduğuna dâ’ir vârid olan mazbata vü i‘lâm üzerine îcâb eden şer‘îsi cânib-i fetvâhâneden bi’l-iş‘âr ol-bâbda şeref-sünûh u sudûr olan emr ü irâde-i seniyye-i mülûkânem mûcebince verese-i merkûme kâtil-i mersûmu kısasdan afv etmedikleri hâlde huzûrlarında ber-nehc-i şer‘î mersûmun icrâ-yı kısasıçün mukaddemce emr-i şerîfim ısdâr ve kâtil-i mersûmun rüfekâsı olan eşkiyânın dahi bi’-t-tahrîr ele geçürilerek keyfiyetlerin bâ-i‘lâm u mazbata bu tarafa bildirilmesi makâm-ı celîl-i vekâlet-i mutlaka cânibinden bâ-tahrîrât iş‘âr olunmuş ise bu def‘a vârid olan i‘lâm u mazbata me’âllerinde eşkiyâ-yı merkûmeden fakat Niyako nâm şahıs henüz ele geçmeyüb diğer ma‘lûmu’l-esâmi on dört nefer eşkiyâ bu kerre ele getürilerek merkûm Hacı Mustafa ile meclis-i şer‘-i şerîfde hîn-i terâfu‘larında merkûmun sâkin olduğu hânesine mersûmlar her biri müsalleh oldukları hâlde leylen basub içlerinden teb‘a-i devlet-i aliyyemden Vasil ve Tiyapot? ve diğer Tiyapot ve Hristo ve Yorgi ve Kırlispalı? Yani ve Kostanti ve Nikola ile ber-minvâl-i muharrer maktûl İbrâhîm’in kâtili olan Yunânî-i mersûm Vasil hane-i mezkûrun sokak kapusında bekçilik sûretiyle durub Deli Petro veled-i Şitak Nikola ve Deli Ertnaşak ve Şitan oğlu Angel ve Yani ve gâ’ib Niyako içerüye girüb merkûm Mustafa’nın zevcesi ile câriyesi Fatma’ya ma‘an yedlerinde olan kebir bıçaklar ile amden darb u cerh ü katl ederek ma‘lûmü’l-mikdâr emvâl ü eşyâsını dahi nehb ü gârât etmiş olduklarından merkûm Mustafa mûcib-i şer‘îsini lede’d-da‘vâ ve’l-istintâk mersûmlar zevce-i mezkûre ile câriye-i mezbûre ber-vech-i muharrer katl u emvâl-i mezkûreyi nehb ü gâret ettiklerini her birileri tâb‘an ikrâr u i‘tirâf etmiş olmalarıyla eşyâ-yı mezkûreden zâhire ihrâc etdirilebilenleri merkûm Mustafa’ya edâ vü teslîm kılınmış ve mersûmlar kuttâ‘-i tarîk hükmünde bulunmuş olduğu ve merkûm İbrâhîm‘in kâtil-i olan Yunanevî mersûm Vasil’in icrâ-yı kısasını ve verese-i maktûl iddi‘â eylemekde bulunduğu ve mersûmların cümlesi zuhûr-ı irâde-i seniyyeme kadar mahbesde tevkîf kılındıkları inhâ vü iş‘âr olunmuş ve cânib-i fetvâhâneden dahi me’âl-i i‘lâma nazaran zimmîyûn-ı mersûmûn kuttâ‘-i tarîk eşkiyâsından olub katl-i nefs ve nehb-i emvâl eyledükleri ikrârıyla zâhir olmuş ise de içlerinde müste’men-i mersûm bulunmuş olduğundan mersûmûndan hadd-ı?kat‘-ı tarîk sâkıt ve mûcib-i cinâyet ü nehb ile mu’ahezeleri ulyâ-i katliye ahd olub bu sûretde ber mantûk-ı i‘lâm maktûlnân-ı mezbûrnânı mûcib-i kısas olan katl ile ma‘an eylemiş oldukları ikrârlarıyla zâhir olan beş nefer zimmîlerin ve maktûl-i merkûmu

kezâlik katl etmiş olduğu ikrârıyla sâbit olan müste'men-i mesfûrun verese-i katl huzûrlarında bi't-taleb ber-nehc-i şer'î kısas olunmaları ve katle mübâşeret etmeyen eşkiyâ-i sâ'ireye dahi ta'zîr ve tevbe ü salâhları zâhîr oluncaya kadar habs ve ahz eyledikleri eşyânın müstehliklerini zamân lâzım geldiği zahr-ı i'lâm-ı mezbûre tahrîr ü izbâr kılınmış olub fetvâhâne kaydı mûcebince haklarında hükm-i kısasın icrâsı lâzım gelmiş ve fezâhât-ı merkûmenin diyet? vuku'unda İzmir'de bulunan Yunan konsolosu tarafından tercümânı vâsıtasıyla mersûm Vasil'in yanında bulunan pasaportu alınub himâyet ü siyânet bulunmamış ve icrâ-yı kısas bâbında müte'allik olan irâde-i seniyye-i mülûkânem mûcibi mukaddemce emr-i şerîfim tastîr kılınmış olduğundan mantûk-ı münîfi üzre mersûm Vasil'in huzûr-ı veresede kısas icrâ olunması ve bu def'a kâtil oldukları ikrârlarıyla ber-nehc-i şer'î sâbit olmuş olan Deli Petro veled-i Şitak Nikola ve Deli Ertnaşak ve Şitan oğlu Angel ve Yani nâm beş nefer eşhâsın dahi verese-i merkûme kısasdan afv etmedikleri hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısasları ve eğer verese afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer'îsinin icrâsıyla kânûnen mücâzât olunmak üzre mersûmların mukayyeden bu tarafa irsâli bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı irâde-i seniyye-i mülûkâneme mütevakkıf idüğü Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ kılınmış ve keyfiyyet taraf-ı eşref-i pâdişâhâneme arz ile lede'l-istizân ber-vech-i meşrûh icrâ-yı iktizâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş olmağın siz ki muhassıl ve mevlânâ ve sâ'ir mûmâ-ileyhümâsız ber-minvâl-i muharrer mersûm Vâsil'in **[174]** mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince huzûr-ı veresede kısasın icrâ olunması ve bu def'â kâtil oldukları ikrarlarıyla ber-nehc-i şer'î sâbit olan mezkûrü'l-esâmî beş nefer eşhâsın dahi verese-i merkûme kısasdan afv etmedikleri hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısasları ve eğer verese afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer'îsinin icrâsıyla kânûnen mücâzât olunmak üzre mersûmların bu tarafa irsâli irâde-i seniyye-i mülûkânem muktezâsından idüğü ma'lûmunuz oldukda icrâ-yı ahkâm-ı şerî'at-ı garrâya müsâberet ve alâ-kile't-takdîreyn keyfiyyetin bâ-i'lâm u mazbata Der-bâr-ı ma'delet-karâr-ı mülûkâneme inhâ vü iş'ârına mübâderet eyleyesiz. Fî-evâsıt-ı muharrem sene (12)64.

[174/1]

Bursa kâdîsi *zîdet fezâ'ilehû*'ya hüküm ki:

Midillü cezîresi ahâlîsinden olub mukaddemce Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'm karârı üzerine müte'allik olan irâde-i seniyye-i mülûkânem muktezâ-yı münîfî üzre Bursa'ya nefy u iclâ kılınmış olan Hacı Hasan'ın merhameten afv u ıtlâkına müsâ'ade-i seniyyem erzân kılınması ricâl-i devlet-i aliyyemden Midillü kâ'im-makâmı *iftihâr* Salih Bey *dâme uluvvühû* tarafından bâ-takrîr ifâde kılınmış ve sûret-i iş'âra nazaran merkûm Mustafa merhamete şâyân görünmüş olduğundan afv u ıtlâkı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı husûsu Meclis-i Vâlâ-yı mezkûrdan bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve mûcebince afv u ıtlâkı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı inâyet-makrûn-ı şehriyârânem-i merhamet-rîz sünûh u sudûr olmuş olmağla sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfimde merkûm Hacı Hasan'ın kayd-ı nefyden tahliye-i sebîline mübâderet eyleyesin. Fî-evâhir-i M sene (12)64.

[174/2]

Bir sûreti Bolu nâ'ibine [ ]

Cezîre-i mezkûre kocabaşılarından Marito zimmînin dahi afv u ıtlâkıçün. Aslınan tatbîken.

[174/3]

Bosna eyâleti müşîri vezîrim Mehmed Tâhîr Paşa *iclâluhû*'ya hüküm ki:

Bosna ahâlîsinden olub cünha-i vâkı'asına mebnî bundan akdem Zağferanbolu'ya nefy u iclâ kılınmış olan Beratko nâm zimmînin memleketine azîmeti keyfiyyeti mahallinden ba'îdü'l-isti'lâm vürûd edecek esnâya kadar Der-sa'âdet'imde ikâmet eylemek üzre erzân kılınan müsâ'ade-i seniyye-i mülûkânem mûcebince afv u ıtlâk olunarak Der-sa'adet'ime gelmiş ve mersûmun memleketine azîmetine bir gûne mahzûr olmadığı sen ki müşîr-i müşârun-ileyhsin tarafından inhâ vü iş'ar kılınmış olduğundan ber-mûcib-i inhâ memleketi cânibine azîmetine ruhsat-ı seniyye-i mülûkânem erzân kılınması Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol

vechle mersûmun azîmeti husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı inâyet-makrûn-ı şehriyârânem-i merhamet-rîz sünûh u sudûr olmuş olduğu ma’lûm rivâyet melzûm? oldukda mersûmun ol tarafa vusûlünde kendü kâr u kesbiyle meşgûl olub fî-mâ-ba‘d hilâf-ı rızâ-yı şâhânem bir gûne hâl u hareketde bulunmaması esbâbını istihsâle sarf u rü’yet eyleyesin. Fî-evâhir-i M (12)64.

[174/4]

İznikmid nâ’ibine hüküm ki:

Der-sa‘âdet’im sâkinelerinden olub mukaddemce hilâf-ı rızâ-yı şâhânem ba‘zı harekât-ı nâ-sezâsına mebnî bundan akdem şeref-sünûh u sudûr eden emr u irâde-i seniyye-i mülûkânem muktezâ-yı münîfi üzre sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince İznikmid’e nefy u iclâ kılınmış olan Harika nâm hatunun afv u ıtlâkı müsâde-i seniyye-i mülûkânem erzân u şayân kılınması akraba vü müte‘allikâtı tarafından kemâl-sûz u güdâz ile istirhâm u niyâz olunmuş ve mûmâ-ileyhin müddet-i nefy epeyce vakit olarak ıslâh-ı nefs etmiş olduğu me’mûl bulunmuş olmasıyla merhameten afv u ıtlâkına müsâ‘ade-i mekârim-âde-i şehriyârânem bî-dirîğ ü erzân kılınarak ol bâbda emr-i hümâyûn-ı merhamet-makrûn-ı tacdârânem şeref-efzâ-yı sünûh u sudûr olmuş olmakdan nâşî sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfimde mûmâ-ileyhin kayd-ı nefyden tahliyye-i sebîli husûsuna mübâderet eyleyesin. Fî- evâ’il-i S sene (12)64.

[175/1]

Şerh 1: Takdim olunduğu vechle tebdîl olunmuşdur.

Şerh 2: İş bu emr-i âlî mahalline vürûduna değin kâtil-i merkûm Hasan mahbûsda olarak hulûl-ı ecel-i mev‘ûduyla fevt olduğunu nâtık vârid olan i‘lâm u şukka ve mazbata me’âlleri bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-2 RA sene (12)64.

Mülhakâtıyla Trabzon vâlîsi vezirim İsmâîl Rahmî Paşa *iclâluhâ’*ya ve mîr-i mîrân-ı kirâmımdan Canik kâ’im-makâmı el-Hâc Ahmed Paşa *dâme ikbâluhû*’ya ve Erim kazâsı nâ’ib ve müftîsi *zîde ilmuhumâ*’ya ve azâ-yı meclis *zîde kadruhûm*’a hüküm ki:

Canik sancağı muzâfâtından Akçay kazâsına tâbi‘ Gedikbul? karyesi sâkinlerinden mecrûhen fevt olan Sâlih bin Ali’nin verâseti babası Ali ve anası Emine bint-i Ali’ye

ihsârı ba‘de’t-tahakkukü’-şer‘î müteveffâ-yı merkûmun kâtili bulunan kazâ-yı mezbûr muzâfâtından Emirhacı karyesi sâkinlerinden Sadrî Ali’nin oğlu Hasan nâm şahıs ile lede’t-terâfu‘ maktûl-i merkûmu bi-gayr-i hakkın katl eylemiş olduğu kâtil-i merkûmun ikrârıyla sâbit u mütehakkik olarak verese-i merkûme kısas talebinde bulunduğu beyânıyla zuhûr-ı irâde-i seniyyeme değin kâtil-i merkûm mahbesde tevkîf kılındığı bâ-i‘lâm u tahrirât inhâ olunmuş ve cânib-i fetvâhâneden dahi me’âl-i i‘lâma nazaran kâtil-i merkûm maktûl-i mezbûru mûcib-i kısas olan katl ile katl etmiş olduğu kâtil-i merkûmun ikrârıyla sâbit olmuş olmağla bu sûretde maktûl-i mezbûrun ahad ebeveyni ve yâhûd ikisi afv etmedikleri hâlde kâtil-i merkûm ber-nehc-i şer‘î talebleriyle bi’z-zât huzûrlarında kısas olunmak lâzım geleceği zahr-ı i‘lâm-ı mezkûre tahrîr ü imlâ kılınmış olub siyâk-ı iş‘âra nazaran kâtil-i merkûm Hasan’ın sû-i amel ikrârıyla sâbit olarak verese-i merkûm kısas talebinde oldukları anlaşılmış olduğuna binâ’en fetvâhâne kaydında gösterildiği vechle verese-i merkûme afv etmedikleri hâlde ber-nehc-i şer‘î huzûrlarında kâtil-i merkûm kısas olunması ve eğer verese-i merkûme ve yâhûd birisi kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsıyla keyfiyyetin bâ- i‘lâm u mazbata iş‘ârı ve kânûnen mücâzât olunmak üzre kâtil-i merkûmun mukayyeden Der-sa‘âdet’ime iş‘ârı bâbında emr-i şerîfim ısdârı lâzım geleceği Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden tezekkür kılındığı bâ-mazbata inhâ olunmakdan nâşî keyfiyyet taraf-ı eşref-i pâdişâhâneme arz ile lede’l-istizân ber-vech-i muharrer icrâ-yı iktizâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şâhânem sünûh u sudûr eylemiş olmağla siz ki vâlî-i müşâr ve kâ’im-makâm ve nâ’ib ve müftî ve sâ’ir mûmâ-ileyhümâsız ber-minvâl-i muharrer fetvâhâne kaydında gösterildiği vechle verese-i merkûme bundan böyle afv etmedikleri hâlde ber-nehc-i şer‘î huzûrlarında kâtil-i merkûmun kısas olunması ve eğer verese-i merkûme ve yâhûd birisi kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsıyla kâtil-i merkûmun icrâ-yı mücâzat kânûniyyesi zımnında bu tarafa tesyârı irâde-i seniyye-i mülûkânem muktezâsından idüğü ma‘lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh icrâ-yı ahkâm-ı münîfe-i şerî‘at-ı garrâya müsâberet ve alâ-kile’t-takdîreyn keyfiyyetin bâ-mazbata vü i‘lâm iş‘ârına mübâderet eyleyesiz. Fî-evâhir-i muharrem sene (12)64.

[175/2]

Şerh 1: Merkûm menfâsına bi'l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i'lâm u şukka me'alleri bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 12 RA sene (1)264.

Mîr-i mîrân-ı kirâmımdan Kayseri ve Bozok sancakları mutâsarrıfı Hilmi Paşa *dâme ikbâluhû*'ya ve Niğde nâ'ibine hüküm ki:

Develü kazâsı müdîri bulunan Hacı Osman hakkında mukaddemâ vâki'olan iştikâya mebnî ol bâbda sadrâzam cânibinden tastîr ü tesyîr kılınan isti'lâmnâmeye cevâben vârid olan tahrirât u mazbata me'âllerinde müdîr-i merkûm icâb edenler ile Kayseri meclisinde lede'l-muhâkeme tevzî'-i idhâl ile tahsis eylemiş olduğu on dört bin guruş zahîre mâddesiçün ahâlî-i kazâdan ber-vechi yüz nefer kesânın Kayseri'ye vürûdlarında vukû' bulan masarıfıyla bi'l-îcâb Der-sa'âdet'ime gönderilmiş olan âdemlerin ücret ve masârıf-ı râhiyyelerine ve bâ'zı masârıf sarf eylediği eğerçi ahâlînin tasdikleriyle anlaşılmış ise de bi'l-istizân bu misillü hilâf-ı nizâm aralık tevzi'i ve sâ'ir uygunsuz şeylere cür'et etmekde olduğundan ahâlî kendüsinden dilgîr olduğu ve merkûm dâ'imâ tek durmayub müdîr-i sâbık Hacı Ahmed ile uğraşmadan hâli olmadığı beyân u iş'âr olunmuş olub merkûm Hacı Osman'ın öyle aralık tevzî'ne cür'eti bi'l-vücûh rızâ-yı mülûkâneme ve Tanzîmât-ı Hayriyye usûl-i ma'delet-şümûlüne mugâyir ü münâfî idüğünden mâ'adâ merkûmânın birbirleriyle uğraşmaları umûr-ı mehâme-i Devlet-i Aliyye'min ta'tîline ve asâyiş-i ahâlînin izlâline ba'is ü bâdî olacağından fî-mâ-ba'd müdîr olmamak ve umûr-ı memlekete karışmamak üzre merkûmândan Hacı Osman'ın Niğde'ye ve Hacı Ahmed'in dahi Nevşehir'e beş mâh müddetle li-ecli't-te'dîb nefy u tagrîb olunmaları bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ kılınmış ve ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şevket-makrûn-ı padişâhânem-i mehâbet-rîz sünûh u sudûr olmuş ve mûcebince merkûm Hacı Ahmed içün diğer emr-i şerîfim tasdîr kılınmış olmağla sen ki mutasarrıf-ı müşârun-ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfimde merkûm Hacı Osman'ın fî-mâ-ba'd müdîrlikde istihdâm olunmayacağı ve umûr-ı kazâ-ya karışdırılmayacağı keyfiyyeti sicil-i muhâkemeye kaydile kendüsinin Niğde'ye nefy u irsâline müsâra'at ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileysin vusûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü Der-bâr-ı şevket-

karâr-ı mülûkâneme i‘lâm u iş‘âra mübâderet eyleyesiz. Şöyle bilesiz. Fî-evâhir-i M sene (12)64.

[175/3]

Şerh 1: Merkûm menfâsına bi’l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i‘lâm u şukka me’alleri bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 12 RA sene (1)264.

Bir sûreti yine mutasarrıf-ı müşârun-ileyh ve Nevşehir nâ’ibine [ ]

Develü kazâsı müdîri esbak Hacı Ahmed’in dahi ber-minvâl-i muharrer Nevşehir’e nefy u iclâsıçün. Aslına tatbîken.

[176/1]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı celâdet-ünvân kâtil-i merkûm verese-i maktûl-i mersûm huzûrunda icrâ-yı kısasına ibtidâr olunduğunu nâtık vârid olan i‘lâm u mazbata vü şukka me’alleri bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-12 RA sene (12)64.

Mülhakâtıyla Selânik vâlîsi vezîrim Mustafa Hafızî Paşa *iclâluhû*’ya ve Selânik nâ’ib ve müftîsi *zîde ilmuhumâ*’ya ve azâ-yı meclis *zîde kadruhûm*’a hüküm ki:

Mahrûse-i Selânik nevâhîsinden Tetfata? nâhiyesinde vâkî Mirada karyesi mütemekkinelerinden bundan akdem mecrûhen müteveffiyye olan Düsto bint-i Menire nâm Nasrâniyye’nin verese-i münhasırası mersûmenin kâtili olmak üzre ihzâr olunan Süleyman bin Bekir nâm şahıs ile meclis-i şer‘-i şerîfde hîn-i terâfu‘larında merkûmun tüfenk kurşunuyla mezbûreyi amden darb u cerh idüb müte’essiren vefât etmiş olduğu çend nefer makbûlü’ş-şehâde kesân şehâdetleriyle ber-nehc-i şer‘î sâbit ve verese-i mersûmenin talebiyle kâtil-i merkûmun icrâ-yı kısasına hükm-i şer‘î lâhik olmuş olduğu bâ-i‘lâm u mazbata beyân u inhâ ve cânib-i fetvâhâneden dahi me’âl-i i‘lâma nazaran kâtil-i merkûm maktûl-i mezbûru mûcib-i kısas olan katl ile katl etmiş olduğu şahideyn-i ma‘deleyn ile bi’l-muvâcehe sâbit olmuş olmağla bu sûretde maktûle-i mersûmenin ahad veresesi afv etmedikleri hâlde kâtil-i merkûm ber-nehc-i şer‘î bi’z-zât huzûrlarında kısas olunmak lâzım geleceği zahr-ı i‘lâm-ı mezbûre tahrîr ü imlâ kılınmış olmağın bundan böyle verese-i mersûme kâtil-i merkûmu kısasdan afv etmediği hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısas olunması ve eğer verese-i mersûme cümleten ve yâhûd

içlerinden birisi kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer'îsinin icrâsıyla keyfiyyetin bâ-i'lâm u mazbata iş'ârı ve kâtil-i merkûmun dahi icrâ-yı mücâzatı zımnında Der-sa'âdet'ime irsâli bâbında emr-i şerîfimin ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mde tezekkür kılındığı bâ-mazbata inhâ olunmuş olduğundan keyfiyyet taraf-ı eşref-i mülûkâneme arz ile lede'l-istizân ber-vech-i muharrer icrâ-yı iktizâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şâhânem sünûh u sudûr eylemiş olmağla siz ki vâlî-i müşârun-ileyh ve nâ'ib ve müftî ve sâ'ir mûmâ-ileyhümâsız ber-minvâl-i muharrer bundan böyle verese-i mersûme kâtil-i merkûmu kısasdan afv etmedikleri hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısas olunması ve eğer verese-i mersûme cümleten ve yâhûd içlerinden birisi kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer'îsinin icrâsıyla keyfiyyetin bâ-i'lâm u mazbata iş'ârı ve kâtil-i merkûmun dahi icrâ-yı mücâzatı zımnında Der-sa'âdet'ime irsâli irâde-i seniyye-i mülûkânem muktezâsından idüğü ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh icrâ-yı ahkâm-ı münîfe-i şerî'at-ı garrâya müsâberet ve alâ-kile't-takdîreyn keyfiyyetin bâ-i'lâm u mazbata Der-sa'adet'ime iş'ârına mübâderet eyleyesiz. Fî-evâil-i S sene (12)64.

[176/2]

Mülhakâtıyla Aydın vâlîsi vezîrim Ya'kûb Paşa *iclâluhû*'ya ve Istabl-ı âmirem müdîrliği pâyelülerinden Saruhan sancağı kâ'im-makamı Sadık Bey *zîde uluvvuhû'ya* ve Manisa kazâsı nâ'ib ve müftîsi *zîde ilmûhumâ'*ya ve a'zâ-yı meclis *zîde kadruhûm'*a hüküm ki:

Saruhan sancağına tâbi' Nif kazâsı civârında hayme-nişîn olan Sarılar aşîreti ahâlîsinden katîlen vefât eden İbrâhîm'in verese-i münhasırası meclis-i şer'îde maktûl-i merkûmun kâtili olmak üzre ihzâr olunan aşîret-i merkûme ahâlîsinden ve asâkirden mahrec Mehmed bin Ali nâm şahıs ile hîn-i terâfu'larında merkûm Mehmed'in müteveffâ-yı mezbûru tüfenk kurşunuyla amden bi-gayr-i hakkın darb u cerh idüb müte'essiren vefât etmiş olduğu ikrâr u i'tirâfıyla sâbit olub verese-i mezbûrenin taleb ü iddi'âlarıyla kâtil-i merkûmun icrâ-yı kısasına hükm-i şer'î lâhik olduğu bâ-i'lâm u mazbata ifâde vü inbâ ve cânib-i fetvâhâneden dahi me'âl-i i'lâma nazaran kâtil-i merkûm maktûl-i mezbûru mûcib-i kısas olan katl ile katl etmiş olduğu kâtil-i merkûmun ber-vech-i muharrer

ikrârıyla sâbit olmuş olmağla bu sûretde maktûl-i mezbûrun veresesi afv etmedikleri hâlde kâtil-i merkûm ber-nehc-i şer‘î bi’z-zât huzûrlarında kısas olunmak lâzım geldiği zahr-ı i‘lâm-ı mezbûre tahrîr ü inbâ kılınmış olub ber-vech-i kayd-ı fetvâhâne verese-i mezbûre afv etmedikleri hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısas ve verese-i mezbûre ve yâhûd birisi kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsıyla keyfiyyetin bâ-i‘lâm u mazbata iş‘ârı ve kâtil-i merkûmun dahi kânûnen icrâ-yı mücâzatı zımnında mukayyeden bu tarafa tesyârı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş olmağla siz ki vâlî-i müşârun-ileyh ve kâ’im-makâm ve nâ’ib ve müftî ve sâ’ir mûmâ-ileyhümâsız ber-mûcib-i kayd-ı fetvâhâne verese-i mezbûre afv etmedikleri hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısas olunması verese-i mezbûre ve yâhûd içlerinden birisi kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsıyla keyfiyyetin bâ-i‘lâm u mazbata iş‘ârı ve kâtil-i merkûmun dahi kânûnen icrâ-yı mücâzatı zımnında mukayyeden bu tarafa gönderilmesi irâde-i seniyye-i mülûkânem muktezâsından idüğü ma‘lûmunuz oldukda icrâ-yı ahkâm-ı şerî‘at-ı garrâya müsâberet ve alâ-kile’t-takdîreyn keyfiyyetin bâ-i‘lâm u mazbata Der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme inhâ vü iş‘ârına mübâderet eyleyesiz. Fî-evâil-i S sene (1)264.

[177/1]

Mülhakatıyla Sivas vâlîsi vezîrim Askar Ali Paşa *iclâluhû*’ya ve rütbe-i sâniye ashâbından eyâlet-i merkûme defterdârı Mehmed Ra’if *zîde uluvvuhû’*ya ve Divriği kazâsı nâ‘ib ve müftîsine ve a‘zâ-yı meclis ve vücûh-ı memleket *zîde kadruhûm’*a hüküm ki:

Sivas eyâletine muzâfa Divriği kazâsı kurâsından Budaya? karyesinde bundan akdem katîlen fevt olan Fazlı bin İbrâhim’in verese-i münhasırasıyla kâtili olan Mustafa bin Hüseyin nâm şahsın keyfiyyet-i terâfu‘larına dâ’ir mukaddemce vârid olan i‘lâm ihticâca sâlih olmadığından tekrâr terâfu‘ birle i‘lâm-ı îcâbı şer‘îsinin irsâli bâbında makâm-ı celîl-i vekâlet-i mutlakam cânibinden tastîr kılınan tahrîrât mûcebince tarafeyn Sivas’a celb olunarak ber-muktezâ-yı şer‘-i şerîf hîn-i terâfu‘larında kâtil-i merkûm maktûl-i mezbûru âlet-i câriha ile amden darb u cerh idüb müte’essiren fevt olduğu iki

nefer müslimîn şehâdetleriyle ber-nehc-i şer‘-i lâhik olduğu ba-mazbata vü i‘lâm iş‘âr u inhâ ve cânib-i fetvâhâneden dahi me’âl-i i‘lâma nazaran kâtil-i merkûm maktûl-i mezbûru mûcib-i kısas olan katl ile katl etmiş olduğu şahideyn-i ma‘deleyn şehâdetleriyle sâbit olmağla bu sûretde makbûl-i mezbûrun veresesi olan zevce-i mezbûre afv etmedikleri hâlde kâtil-i merkûm ber-nehc-i şer‘î bi’z-zât zevce-i mezbûre huzûrunda kısas olunmak lâzım geleceği zahr-ı i‘lâm-ı mezkûre tahrîr ü imlâ olunmuş olduğundan kâtil-i merkûmu zevce-i mezbûre kısasdan afv etmediği hâlde huzûrunda icrâ-yı kısas ve eğer mezbûre kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele-i diyete münkalib olacağından ve îcâb-ı şer‘îsinin icrâsıyla keyfiyyetin bâ-i‘lâm u mazbata iş‘ârı ve kâtil-i merkûmun dahi kânûnen icrâ-yı mücâzâtı zımnında mukayyeden bu tarafa irsâli bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ kılınmış ve keyfiyyet taraf-ı eşref-i mülûkâneme arz ile lede’l-istizân icrâ-yı îcâbı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş olmağın siz ki vâlî-i müşârun-ileyh ve defterdâr ve nâ’ib ve müftî ve sâ’ir mûmâ-ileyhümâsız ber-minvâl-i muharrer bundan böyle kâtil-i merkûmu zevce-i mezbûre kısasdan afv etmediği hâlde huzûrunda icrâ-yı kısas ve eğer zevce-i mezbûre kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsıyla keyfiyyetin bâ-i‘lâm u mazbata iş‘ârı ve kâtil-i merkûmun dahi kânûnen icrâ-yı mücâzatı zımnında mukayyeden bu tarafa irsâli irâde-i seniyye-i mülûkânem muktezâsından idüğü ma‘lûmunuz oldukda icrâ-yı ahkâm-ı şerî‘at-ı garrâya müsâberet ve alâ-kile’t-takdîreyn keyfiyyetin bâ-i‘lâm u mazbata Der-bâr-ı ma‘delet-karâr-ı mülûkâneme iş‘ârına mübâderet eyleyesiz. Fî-evâil-i S sene (12)64.

[177/2]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı adâlet-ünvân kâtil-i merkûm maktûl-i merkûmun veresesi hâzır oldukları hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısasına ibtidâr olunduğunu nâtık vârid olan i‘lâm u mazbata mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-12 CA sene (1)264.

Mîr-i mîrân-ı kirâmımdan Karesi sancağı muhâssılı Vasıf Paşa *dâme ikbâluhû'*ya ve Balıkesrî nâ'ib ve müftîsi *zîde ilmuhumâ'*ya ve a'zâ-yı meclis *zîde kadruhûm'*a hüküm ki:

Balıkesrî kazâsında Bardakcı ulağı? nâm mahalde vâkî Haremeyn yörükâtından? Gülcü kobaş? nâm-ı diğer Kahramanoğlu cemâ'atından olub bundan akdem kâtilen vefât eden Macar oğlu Ali'nin verese-i münhasırası maktûl-i merkûmun kâtil-i olmak üzre meclis-i şer'-i şerîfe celb ü ihzâr olunan cemâ'at-ı mezkûreden Ali Kuzuoğlu Ahmed ile hîn-i terâfu'larında kâtil-i merkûm maktûl-i mezbûru beynlerinde vukû' bulan münâza'dan dolayı âlet-i câriha ile bi-gayr-i hakkın amden darb u cerh idüb müte'essiren vefât eylemiş olduğu iki nefer müslimîn şehâdetiyle ber-nehc-i şer'-i sâbit verese-i mezbûrenin talebiyle kâtil-i merkûmun icrâ-yı kısasına hükm-i şer'î lâhik olmuş olduğu bâ-i'lâm u mazbata inhâ vü iş'âr ve cânib-i fetvâhâneden dahi me'âl-i i'lâma nazaran verese-i merkûmûn müdde'âlarını şâhideyn-i ma'deleyn şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î isbât idüb kısas iddi'âlarında bulunmalarıyla bu sûretde verese-i mezbûrûn kâtil-i merkûmu kısasdan afv etmedikleri hâlde huzûrlarında ber-nehc-i şer'î kısas olunmak lâzım geleceği i'lâm tahrîr ü inbâ olunmuş olub me'âl-i ilâm ve kayd-ı fetvâhâneye nazaran merkûm hakkında şer'an icrâ-yı kısas lâzım gelmiş olmağla bundan böyle verese-i mezbûre kâtil-i merkûmu kısasdan afv etmedikleri hâlde huzûrlarında ber-nehc-i şer'î icrâ-yı kısas ve eğer verese-i merkûme cümleten ve yâhûd içlerinden fakat birisi kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağından îcâb-ı şer'îsinin icrâsıyla keyfiyyetin bâ-i'lâm u mazbata iş'ârı ve kâtil-i merkûmun dahi kânûnen icrâ-yı mücâzatı zımnında mukayyeden Der-sa'âdet'ime tesyârı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı irâde-i seniyye-i mülûkâneme mütevakkıf idüğü Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ kılınmış ve keyfiyyet taraf-ı eşref-i pâdişâhâneme arz ile lede'l-istizân ber-vech-i meşrûh icrâ-yı iktizâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş olmağla siz ki muhassıl-ı müşârun-ileyh ve nâ'ib ve müftî ve sâ'ir mûmâ-ileyhümâsız ber-minvâl-i muharrer **[178]** verese-i mezbûre bundan böyle kâtil-i merkûmu kısasdan afv etmedikleri hâlde huzûrlarında ber-nehc-i şer'î icrâ-yı kısas ve eğer verese-i merkûme cümleten ve yâhûd içlerinden fakat birisi kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağına binâ'en îcâb-ı şer'îsinin icrâsıyla keyfiyyetin bâ-i'lâm u mazbata iş'ârı ve kâtil-i merkûmun dahi

kânûnen icrâ-yı mücâzatı zımnında mukayyeden bu tarafa tesyârı irâde-i seniyye-i mülûkâneme muktezâsından idüğü ma‘lûmunuz oldukda icrâ-yı ahkâm-ı şerî‘at-ı garrâya müsâberet ve alâ-kile’t-takdîreyn keyfiyyetin bâ-i‘lâm u mazbata Der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme inhâ vü iş‘ârına mübâderet eyleyesiz. Fî-evâil-i RA sene (12)64.

[178/1]

Mülhakatıyla Aydın vâlîsi vezîrim Ya‘kub Paşa *iclâluhû*’ya ve Güzelhisâr-ı Aydın nâ‘ib ve müftîsi *zîde ilmuhumâ’*ya ve a‘zâ-yı meclis *zîde kadruhûm’*a hüküm ki:

Aydın sancağı dâhilinde kâ’in Sultanhisârı kazâsına tâbi‘ Çobanlar karyesi sâkinlerinden bundan akdem mecrûhen vefât eden Yûsuf’un verese-i münhasırası maktûl-i merkûmun kâtil-i olmak üzre ihzâr olunan Setenciler karyesi ahâlisinden Köprücüoğlu? Mustafa nâm şahıs ile meclis-i şer‘-i şerîfde hîn-i terâfu‘larında merkûm Mustafa’nın maktûl-i merkûmu tüfenk kurşunuyla bi-gayr-i hakkın amden darb u cerh idüb müte’essiren fevt olduğu ikrâr u i‘tirâfıyla sâbit verese-i mezbûrenin taleb ü iddi‘âsıyla kâtil-i merkûmun icrâ-yı kısasına hükm-i şer‘î lâhik olmuş ve zuhûr-ı irâde-i seniyyeme değin kâtil-i merkûm mahbesde tevkîf kılınmış olduğu bâ-i‘lâm u mazbata inhâ vü iş‘âr ve cânib-i fetvâhâneden dahi me’âl-i i‘lâma nazaran kâtil-i merkûm Mustafa’nın maktûl-i mezbûru mûcib-i kısas olan katl ile katl eylediği tav‘an ikrârıyla sâbit olmuş olmağla bu sûretde maktûl-i mezbûrun vârisleri kâtil-i merkûmu kısasdan afv etmedikleri hâlde bi’z-zât huzûrlarında kâtil-i merkûm Mustafa ber-nehc-i şer‘î kısas olunmak lâzım geleceği zahr-ı i‘lâm-ı mezbûre tahrîr ü izbâr olunmuş ve me‘âl-i i‘lâma ve kayd-ı fetvâhâneye nazaran kâtil-i merkûme şer‘an kısas lazım gelmiş olduğuna binâ’en bundan böyle kâtil-i merkûmu verese-i merkûme kısasdan afv etmedikleri hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısas ve eğer kâtil-i merkûmu vârisleri ve yâhûd birisi kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından îcâb-ı şer‘îsi icrâ olunarak keyfiyyetin bâ-mazbata vü i‘lâm-ı iş‘ârıyla kânûnen icrâ-yı mücâzâtı zımnında kâtil-i merkûmun dahi mukayyeden Der-sa‘âdet’ime iş‘ârı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı irâde-i seniyye-i mülûkâneme mütevakkıf idüğü Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve keyfiyyet taraf-ı eşref-i pâdişâhâneme arz ile lede’l-istizân ber-vech-i meşrûh icrâ-yı iktizâsından irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş olmağın

siz ki vâlî-i müşârun-ileyh ve nâ'ib ve müftî ve sâ'ir mûmâ-ileyhümâsız ber-minvâl-i muharrer bundan böyle kâtil-i merkûmu verese-i merkûme kısasdan afv etmedikleri hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısas ve eğer kâtil-i merkûmu vârisleri ve yâhûd birisi kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağından îcâb-ı şer'îsinin icrâsıyla icrâ-yı mücâzat-ı kânûniyyesi içün merkûmun bu tarafa irsâl olunmak irâde-i seniyye-i mülûkânem muktezâsından idüğü ma'lûmunuz oldukda ber-minvâl-i muharrer icrâ-yı ahkâm-ı şerî'at-ı garrâya müsâberet ve alâ-kile't-takdîreyn keyfiyyetin bâ-i'lâm u mazbata iş'ârına mübâderet eyleyesiz. Fî-evâsıt-ı RA sene (12)64.

[178/2]

Bir sûreti mîr-i mîrân-ı kirâmımdan Filibe muhassılı Şerif Paşa *dâme ikbâluhû*'ya ve Filibe kâdîsi *zîdet fezâilehû'*ya ve a'zâ-yı meclis *zîde kadruhûm'*a [ ]

Filibe kazâsı dâhilinde kâ'in Lastone karyesi sâkinlerinden bundan akdem katîlen vefât eden Süleyman'ın hasren vârisleri meclis-i şer'-i şerîfde maktûl-i merkûmun kâtil-i olmak üzre ihzâr olunan karye-i mezbûre sâkinlerinden Mustafa bin Hasan ile hîn-i terâfu'larında merkûm Mustafa âlât-ı cârihadan olan sagîr bıçak ile müteveffâ-yı merkûm Süleyman'ın sol memesi üzerinden amden darb u cerh ederek ol anda müte'essiren vefât etmiş olduğu isbât-ı beyyine ile ber-nehc-i şer'î sâbit olarak kâtil-i merkûm Mustafa'nın icrâ-yı kısasına hükm-i şer'î lâhik olmuş ve verese kısas talebinde bulunmuş olduğu bâ-i'lâm u mazbata inhâ vü iş'âr ve me'âl-i i'lâma nazaran kâtil-i merkûm Mustafa'nın maktûl-i mezbûru mûcib-i kısas olan katl ile katl eylediği beyyine ile sâbit olmuş olmağla bu sûretde maktûl-i mezbûrun hasren vârisleri kâtil-i merkûmu kısasdan afv etmedikleri hâlde bi'z-zât huzûrlarında kâtil-i merkûm Mustafa ber-nehc-i şer'î kısas olunmak lâzım geleceği zahr-ı i'lâm-ı mezkûre tahrîr ü imlâ kılınmış olub siyâk-ı iş'âra ve kaydı fetvâhâneye nazaran merkûm hakkında şer'an kısas lazım gelmiş olduğuna binâ'en verese-i merkûme kâtil-i merkûmu kısasdan afv etmedikleri hâlde ber-muktezâ-yı şer'-i şerîf huzûrlarında icrâ-yı kısas ve eğer verese-i mezbûre ve yâhûd içlerinden birisi kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer'îsinin icrâsıyla kânûnen lâzım gelen mücâzâtının icrâsı zımnında merkûmun mukayyeden bu tarafa irsâli bâbında. Aslına tatbîken.

[179/1]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı celâdet-ünvân kâtil-i merkûm maktûl-i mezbûrun veresesi hâzır oldukları hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısasına ibtidâr kılındığını nâtık vârid olan i‘lâm u mazbata vü şukka mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-gurre-i Ş sene (1)264.

Mülhakâtıyla bi’l-istiklâl Bağdad vâlîsi vezîrim Mehmed Necîb Paşa *iclâluhû’*ya ve Bağdad kâdîsi *zîdet fezâilehû’*ya ve a‘zâ-yı meclis *zîde kadruhûm’*a hüküm ki:

Bağdad eyâleti dâhilinde kâ’in Erbil kazâsına tâbi‘ Altun-kebîrî kasabası ahâlîsinden olub bundan akdem kâtilen vefât eden Hüseyin’in hasren vârisi babası Hasan nâm kimesne maktûl-i merkûmun kâtili olmak üzre meclis-i şer‘-i şerîfe ihzâr olunan zabtiyye neferâtından Süleyman bin Abdullah nâm şahıs ile hîn-i terâfu‘larında merkûm Süleyman maktûl-i merkûmu amden kılıc u kargı ile darb u cerh idüb müte’essiren vefât etmiş olduğu makbûlü’ş-şehâde çend nefer kesân şehâdetleriyle ber-nehc-i şer‘-i sâbit ü mütehakkık ve kâtil-i merkûmun kısasına hükm-i şer‘î lâhik olduğu ve vâris-i merkûm kısas talebinde bulunduğu bâ-mazbata i‘lâm u inhâ olunmuş ve cânib-i fetvâhâneden dahi i‘lâm-ı mezkûrda tafsil ü beyân olunduğu üzre maktûl-i mezbûr Hüseyin’i kâtil-i merkûm Süleyman’ın mûcib-i kısas olan katl ile katl etmiş olduğu şâhideyn-i ma‘deleyn şehadetleriyle sâbit olmuş olmağla bu sûretde maktûl-i mezbûrun hasren vârisi babası mezbûr Hasan kâtil-i merkûmu kısasdan afv etmediği hâlde bi’z-zât huzûrunda kâtil-i merkûm Süleyman ber-nehc-i şer‘î kısas ve olunmak lâzım geldiği zahr-ı i‘lâm-ı mezbûre tahrîr ü inbâ kılınmış olub sibâk-ı iş‘âra ve kayd-ı fetvâhâneye nazaran kâtil-i merkûmu vâris-i mezkûr bundan böyle afv etmediği hâlde huzûrunda ber-nehc-i şer‘î icrâ-yı kısas ve kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsıyla kânûnen icrâ-yı mücâzâtı zımnında keyfiyyetin bu tarafa iş‘ârı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş olmakdan nâşî keyfiyyet taraf-ı eşref-i mülûkâneme arz ile lede’l-istizân ber-minvâl-i meşrûh icrâ-yı iktizâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş olmağla siz ki vâlî-i müşârun-ileyh ve mevlânâ ve sâ’ir mûmâ-ileyhümâsız ber-minvâl-i muharrer vâris-i mezkûr kâtil-i merkûmu bundan böyle dahi afv etmediği hâlde huzûrunda ber-nehc-i şer‘î icrâ-yı kısas ve kâtil-i merkûmu kısasdan

afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsıyla kânûnen icrâ-yı mücâzatı zımnında keyfiyyetin bâ-i‘lâm u mazbata Der-sa‘âdet’ime iş‘ârı irâde-i seniyyem muktezâsından idüğü ma‘lûmunuz oldukda ber-vech-i muharrer icrâ-yı ahkâm-ı şerî‘at-ı garrâya müsâberet ve alâ-kile’t-takdîreyn keyfiyyetin Der-sa‘âdet’ime inhâ vü iş‘ârına mübâderet eyleyesiz. Fî-evâsıt-ı RA sene (1)264.

[179/2]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı celâdet-ünvân maktûl-i merkûmun veresesi hâzır oldukları hâlde huzûrlarında kâtil-i merkûm icrâ-yı kısasına ibtidâr olunduğunu nâtık vârid olan i‘lâm u şukka mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-12 C sene (12)64.

Mülhakâtıyla Trabzon vâlîsi vezirim İsmâîl Rahmî Paşa *iclâluhû’*ya ve Erim kazâsı nâ’ibi ve müftîsi *zîde ilmuhumâ*’ya a‘zâ-yı meclis *zîde kadruhûm*’a hüküm ki:

Canik sancağında Kavak kazâsına tâbi‘ Mahmud Beylü karyesi ahâlîsinden bundan akdem mecrûhen vefât eden Ahmed bin Mustafa’nın kâtili bulunan Başalan karyesi ahâlîsinden Mustafa bin Süleyman nâm şahıs ile verese-i maktûlun keyfiyyet-i terâfu‘ları isti‘lâmına dâ’ir makâmı celîl-i vekâlet-i mutlakam cânibinden mukaddemce tastîr ü tesyâr olan tahrîrâta cevâben bu def‘â vârid olan mazbata vü i’lâm-ı şer‘îde maktûl-i merkûm Ahmed’in zevcesi Züleyhâ bint-i Abdullah nâm hatun bi’l-asâle ve zevce-i mezbûreden mütevellidun ma‘lûmü’l-esâmî sagîr ü sagîre kızın vasîleri ve men kable’l-enâm ceddeleri olan Sâliha bint-i Mustafa nâm hatun dahi bi’l-vesâye lede’t-terâfu‘ merkûm Mustafa’nın maktûl-i merkûmu nevm hâlde iken mâlına tam‘an bi-gayr-i hakkın tüfenk kurşunuyla darb u cerh idüb müte’essiren vefât eylediği ikrâr u i‘tirâfıyla sâbit ü mütehakkık ve kâtil-i merkûmun icrâ-yı kısasına hükm-i şer‘î lâhik olarak kâtil-i merkûm zuhûr-ı irâde-i seniyyeme değin mahbesde tevkîf kılınmış idüğü beyân u inhâ ve cânib-i fetvâhâneden dahi me’âl-i i‘lâma nazaran kâtil-i merkûmun maktûl-i mezbûru mûcib-i kısas olan katl ile katl eylediği tab‘an ikrârıyla sâbit olmuş olub sagîrûn-ı mezbûrûn dahi mütevellid olmalarıyla bu sûretde kâtil-i merkûmu zevce-i mezbûre kısasdan afv etmediği hâlde talebiyle bi’z-zât huzûrunda kâtil-i merkûm ber-nehc-i şer‘î kısas olunmak lâzım geleceği zahr-ı i‘lâma tahrîr ü inhâ olunmuş ve siyâk-ı i‘lâma ve kayd-ı fetvâhâneye nazaran merkûm hakkında şer‘an kısas lâzım gelmiş olduğuna binâ’en kâtil-i merkûmu zevce-i mezbûre afv etmediği hâlde huzûrunda ber-nehc-i şer‘î icrâ-yı kısas ve eğer zevce-i mezbûre kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder

veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele sagîreler hakkında diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer'îsinin icrâsıyla kânûnen icrâ-yı mücâzâtı zımnında keyfiyyetin bu tarafa iş'ârı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı irâde-i seniyye-i mülûkâneme mütevakkıf idüğü Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ kılınmış ve keyfiyyetin taraf-ı eşref-i pâdişâhâneme arz ile lede'l-istizân ber-vech-i meşrûh icrâ-yı îcâbı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş olmağın siz ki vâlî-i müşârun-ileyh ve nâ'ib ve müftî ve sâ'ir mûmâ-ileyhümâsız ber-minvâl-i muharrer bundan böyle kâtil-i merkûmu zevce-i mezbûre afv etmediği hâlde huzûrunda ber-nehc-i şer'î icrâ-yı kısas ve eğer zevce-i mezbûre kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele sagîreler hakkında diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer'îsinin icrâsıyla kânûnen icrâ-yı mücâzâtı zımnında keyfiyyetin bu tarafa iş'ârı irâde-i seniyye-i mülûkânem muktezâsından idüğü ma'lûmunuz oldukda icrâ-yı ahkâm-ı şerî'at-ı garrâya müsâberet ve alâ-kile't-takdîreyn keyfiyyetin bâ-i'lâm u mazbata Der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme inhâ vü iş'ârına mübâderet eyleyesiz. Fî-evâhir-i RA sene (12)64.

[179/3]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı celâdet-ünvân maktûl-i merkûmun veresesi hâzır oldukları hâlde huzûrlarında kâtil-i merkûmun icrâ-yı kısasına ibtidâr olunduğunu nâtık vârid olan i'lâm u mazbata şukka me'âlleri bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-2 C sene (12)64.

Kastamonu vâlîsi vezîrim Sâmî Bekir Paşa *iclâluhû'ya* ve Kastamonu nâ'ib ve müftîsi *zîde ilmuhumâ*'ya ve a'zâ-yı meclis *zîde kadruhûm'*a hüküm ki:

Kastamonu eyâleti dâhilinde kâ'in Boyâbâd kazâsına tâbi' Zeyve karyesi sâkinelerinden olub bundan akdem katîlen fevt olan Uzun Mehmed oğlu Ahmed'in hasren vârisleri meclis-i şer'-i şerîfde mâktûl-i merkûmun kâtil-i olmak üzre karye-i merkûme ahâlisinden Kibâr oğlu Sâlih ile hîn-i terâfu'larında merkûm Salih beynlerinde vuku' bulan ba'zı münâza'aya mebnî müteveffâ-yı mezbûru tüfenk kurşunuyla amden darb u cerh ü katl etmiş olduğu ikrârıyla sâbit ve verese-i mezbûrenin talebleriyle kâtil-i merkûmun icrâ-yı kısasına hükm-i şer'î lâhik olmuş idüğü bâ-i'lâm u mazbata inhâ vü iş'âr ve cânib-i fetvâhâneden dahi me'âl-i i'lâma nazaran kâtil-i merkûmun maktûl-i

[180] mezbûru mûcib-i kısas olan katl ile katl eylediği tab‘an ikrârıyla sâbit olmuş olmağla bu sûretde maktûlün veresesi kâtil-i merkûmu kısasdan afv etmedikleri hâlde bi’z-zât huzûrlarında kâtil-i merkûm ber-nehc-i şer‘î kısas olunmak lâzım geleceği zahr-ı i‘lâm-ı mezbûre tahrîr ü izbâr kılınmış ve siyâk-ı iş‘âra ve kayd-ı fetvâhâneye nazaran kâtil-i merkûm hakkında şer‘an kısas lâzım gelmiş olduğundan bundan böyle verese-i mezbûre afv etmedikleri hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısas ve eğer verese-i mezbûre ve yâhûd içlerinden birisi kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsıyla kânûnen icrâ-yı mücâzâtı zımnında merkûmun bu tarafa irsâli bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve keyfiyyet taraf-ı eşref-i pâdişâhâneme arz ile lede’l-istizân ber-vech-i muharrer icrâ-yı iktizâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş olmağla siz ki vâlî-i müşârun-ileyh ve nâ’ib ve müftî ve sâ’ir mûmâ-ileyhümâsız ber-minvâl-i muharrer verese-i mezbûre kâtil-i merkûmu afv etmedikleri hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısas olunması ve eğer verese-i merkûme ve yâhûd içlerinden birisi kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsıyla kânûnen mücâzât olunmak içün merkûmun Der-sa‘âdet’ime irsâl kılınması irâde-i seniyye-i mülûkânem muktezâsından idüğü ma‘lûmunuz oldukda ber-minvâl-i muharrer icrâ-yı ahkâm-ı şerî‘at-ı garrâya müsâberet ve alâ-kile’t-takdîreyn keyfiyyetin Der-bâr-ı şevket-karârıma tahrîr ü iş‘ârına mübâderet eyleyesiz. Fî-evâil-i R sene (12)64.

[180/1]

Şerh 1: Merkûm menfâsına bi’l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i‘lâm u şukka me’alleri bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 19 CA sene (12)64.

Şerh 2: Cülûs-ı hümâyûn-ı cenâb-ı pâdişâhî şeref-vukû‘una mebnî ıtlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî- evâhir-i S sene (12)78.

Zabtiyye müşîri vezîrim Mehmed Emîn Paşa *iclâluhû*’ya ve Varna nâ’ibine hüküm ki:

Der-sa‘âdet’imde Ümera-i Hâce medresesi sâkinlerinden olub el-yevm zabtiyye mahbesinde bulunan talebe-i ulûmdan Hüseyin nâm kimesne kendü ırz u edebiyle

meşgûl olmayub talebe-i ulûma gayr-ı lâyık hilâf-ı emr-i bârî mugâyir-i rızâ-yı şahânem harekât-ı nâ-marziyyeye ictisâr eylemiş olduğundan merkûmun li-ecli't-te'dîb vilâyeti olan Varna'ya nefy u iclâsı bâbında emr-i şerîfim sudûru bi'l-fi'l Şeyhü'l-islâm ve Müfti'l-enâm olan İsmet Bey-zâde mevlânâ el-hâc Ahmed Ârif Hikmet Bey *edâma'llâhû te'âlâ fezâ'ilehû* işâret etmeleriyle işâretleri mûcebince merkûmun li-ecli't-te'dîb Varna kazâsına nefy u tard olunması fermânım olmağın imdi sen ki müşîr-i müşârun-ileyhsin merkûmu mahbesden ihrâc ile nizâmı vechle Varna'ya nefy u irsâle sarf u rü'yet eyleyesin ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü Der-sa'âdet'ime i'lâma mübâderet eyleyesin. Fî-evâil-i R sene (12)64.

[180/2]

Şerh 1: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî- evâhir-i L sene (1)264.

Mülhakâtıyla Konya vâlîsi vezîrim Hasan Hâfî Paşa i*clâluhû'ya* ve Adana nâ'ibine hüküm ki:

Konya sancağına tâbi' Bozkır kazâsı müdîri Hasan'ın azli zımnında icmâ' eden istihsâl icrâ-yı muhâkemeleriyle hakikât-i hâlin iş'ârı bâbında makâm-ı celîl-i vekâlet-i mutlakam cânibinden tastîr kılınan tahrîrâta cevâben bu def'a vârid olan bir kıt'a mazbata me'âllerinden müdîr-i merkûm ile lâzım gelenler meclise celb olunarak lede'l-istintâk kazâ-i mezbûrun evvel ü âhir vukû' bulan Cumhûr ve Kadsersitad? karyeleri Bozbey-zâde Hasan Bey ile Hevâc karyesi müdîri sâbık Ali ve karye-i mezbûre muhtârı Hacı Mehmed ve Karib karyeli İbiş oğlu Halîl ve Çan karyeli Ahmed Meyde karyeli Hacı Nebî nâm kimesnelerin agvâlarından zuhûr edegeldikleri tebeyyün etmiş ve sudûr-ı irâde-i seniyyeme değin cümlesi mahbesde tevkîf kılınmış olduğu inhâ vü beyân bulunmuş olduğundan sûret-i hâle nazaran zikr olunan kesânın ber-minvâl-i muharrer ihlâl-i asâyiş-i ahâlî mûcib harekâta cür'etleri bi'l-vücûh rızâ-yı şahâneme mugâyir-i münâfî idüğünden merkûmûndan Bozbey-zâde HasanBey ile Hevâc karyeli müdîr-i sâbık Ali ve karye-i mezbûre muhtârı Hacı Mehmed'in Adana'ya ve İbiş oğlu Halîl ve Çan karyeli Ahmed ve muhtâr Hacı Nebî'nin dahi Kütahya'ya li-ecli't-te'dîb nefy u iclâları Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mde tezekkür ü tensîb kılınmış ve keyfiyyet taraf-ı eşref-i şâhâneme arz ile lede'l-istizân merkûmların ber-vech-i meşrûh icrâ-yı

te’dîblerine irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘alukuyla ol bâbda emr-i hümâyun-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş ve mûcebince merkûmûn İbiş oğlu Halîl ve Çan karyeli Ahmed ve muhtâr Hacı Nebî’nin Kütahya’ya nefy u iclâlarıçün diğer emr-i şerîfim tasdîr kılınmış olmağla sen ki vâlî-yi müşârun-ileyh vusûl-i emr-i şerîfimde merkûmûn Bozbey-zâde Hasan Bey ile Hevâc karyeli müdîr-i sâbık Ali ve karye-i mezbûre muhtarı Hacı Mehmed’in dahi Adana’ya nefy u irsâliyelerine sarf u rü’yet eyleyesin ve sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin vusûllerinde merkûmûnu ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâklarından ve mahall-i âhara hareketlerine irâ’e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûllerini Der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme tahrîr ü iş‘âret eyleyesin. Fî-evâsıt-ı R sene (12)64.

[181/1]

Şerh 1: Merkûmûn bi’l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i‘lâm u şukka mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 19 CA sene (12)64.

Şerh 2: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî- evâhir-i L sene (1)264.

Bir sûreti yine vâlî-i müşârun-ileyh ve Kütahya nâ’ibine [ ]

Zikr olunan kesândan İbiş oğlu Halîl ve ve Çan karyeli Ahmed ve muhtâr Hacı Nebî’nin dahi ber-minvâl-i muharrer Kütahya’ya nefy u iclâları bâbında. Aslı gibi.

[181/2]

Mülhakâtıyla Niş vâlîsi vezîrim Vâsıf Paşa *iclâluhû*’ya ve mîr-i mîrân-ı kirâmımdan Köstendil kâ’im-makâmı Timur Paşa *dâme ikbâluhû*’ya ve Köstendil kazâsı nâ’ib ve müftîsi *zîde ilmuhumâ*’ya ve a‘zâ-yı meclis *zîde kadruhûm*’a hüküm ki:

Köstendil kazâsı sâkinlerinden mecrûhen vefât eden Ahmed bin Hüseyin’in verese-i münhâsırası meclis-i şer‘-i şerîfde maktûl-i merkûmun kâtili olmak üzre ihzâr olunan Ahmed bin Mustafa nâm şahıs ile hîn-i terâfu‘larında merkûm Ahmed bin Mustafa’nın icrâ-yı kısasına hükm-i şer‘î lâhik olmuş olduğu bâ-i‘lâm u mazbata inhâ ve cânib-i fetvâhâneden dahi me’âl-i i‘lâma nazaran kâtil-i merkûm Ahmed’in maktûl-i mezbûru mûcib-i kısas olan katl ile katl eylediği şahîdeyn-i ma‘deleyn şehâdetleriyle sâbit olmağla bu sûretde vârisnân-ı kebîrnân kâtil-i merkûmu kısasdan afv etmedikleri hâlde

talebleriyle bi'z-zât huzûrlarında kâtil-i merkûm Ahmed ber-nehc-i şer'î kısas olunmak lâzım geleceği zahr-ı i'lâm-ı mezkûre tahrîr ü imlâ olunmuş ve siyâk-ı iş'âra ve nazaran kâtil-i merkûm Ahmed'in mâdde-i katle ictisârı ber-nehc-i şer'î beyyine ile sübût bulmuş olduğundan kibâr-ı verese kâtil-i merkûmu bundan böyle dahi kısasdan afv etmedikleri hâlde bi'z-zât huzûrlarında icrâ-yı kısas olunması ve eğer verese-i kibâr ve yâhûd birisi kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer'îsinin icrâsıyla kâtil-i merkûmun kânûnen icrâ-yı mücâzâtı zımnında bu tarafa irsâliyle keyfiyyetin bâ-i'lâm u mazbata iş'ârı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı irâde-i seniyye-i mülûkâneme mütevakkıf idüğü Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmakdan nâşî keyfiyyet taraf-ı eşref-i mülûkâneme arz ile lede'l-istizân ber-minvâl-i muharrer icrâ-yı iktizâsına irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş olmağın siz ki vâlî ve kâ'im-makâm-ı müşârun-ileyh ve nâ'ib ve müftî ve sâ'ir mûmâ-ileyhümâsız ber-minvâl-i muharrer kibâr-ı verese kâtil-i merkûmu bundan böyle dahi kısasdan afv etmedikleri hâlde bi'z-zât huzûrlarında icrâ-yı kısas ve eğer verese-i kibâr ve yâhûd birisi kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer'îsinin icrâsıyla kâtil-i merkûmun kânûnen icrâ-yı mücâzâtı içün bu tarafa irsâli irâde-i seniyye-i mülûkânem muktezâsından idüğü ma'lûmunuz oldukda icrâ-yı ahkâm-ı şerî'at-ı garrâya müsâberet ve alâ-kile't-takdîreyn keyfiyyetin bâ-i'lâm u mazbata Der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme inhâ vü iş'ârına mübâderet eyleyesiz. Fî-evâsıt-ı R sene (1)264.

[181/3]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı celâdet-ünvân kâtil-i merkûm maktûl-i merkûmun veresesi hâzır oldukları hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısasına ibtidâr olunduğunu nâtık vârid olan i'lâm u mazbata me'âlleri bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-2 C sene (12)64.

Edirne eyâleti müşîri vezîrim Bekir Sâmî Paşa *iclâluhû'ya* ve Edirne kâdîsi *zîdet fezâ'iluhû*'ya ve a'zâ-yı meclis *zîde kadruhûm'*a hüküm ki:

Cisr-i Ergene kazâsınâ tâbi' Kalbûre karyesi mütemekkinlerinden olub Tekfurdağı'nda Oleydi? tarafından vekîl bulunan İstan ile karye-i mezbûrede bulunan papas Toli'nin beynlerinde nefsâniyyet hâsıl olarak bir gece papas-ı mersûm mesfûr İstan'ın haneye

girüb oğlu Yorgali ile zevcesi Lihoniye'yi kebîr yatağan bıçağıyla cerh ü katl etmiş olduğu maktûllerin verese-i münhasırası vekil ü vasîleriyle meclis-i şer'de lede't-terâfu' mersûm papas Toli maktûlân-ı mezbûrânı yatağan bıçağıyla bi-gayr-i hakkın amden cerh u katl eylediği ikrârı makbûlü'ş-şehâde kesân şehâdetiyle ber-nehc-i şer'î sâbit ve verese-i kibârın talebleriyle mersûm papas Toli'nin kısasına hükm-i şer'î lâhik olmuş olduğu bâ-i'lâm u mazbata beyân u inhâ ve cânib-i fetvâhâneden dahi müfâd-ı i'lâma nazaran kâtil-i mersûm papas Toli maktûl-i mezkûr Yorgali ile zevcesi maktûle-i mesfûre Lihoniye Nasrâniyye'den her birini kebîr bıçak ile amden cerh ü katl eyledim deyü ikrârı beyyine ile sâbit olmağla bu sûretde maktûlân-ı mersûmânın vârislerinden kebîrân-ı mesfûrândan herbiri kâtil-i mersûmu kısasdan afv etmedikleri hâlde bi'z-zât huzûrlarında kâtil-i mersûm papas Toli ber-nehc-i şer'î kısas olunmak lâzım geleceği zahr-ı i'lâm-ı mezkûre işâret kılınmış **[182]** olduğundan vâris-i kebîrler kâtil-i mersûm papas Toli'yi bundan böyle kısasdan afv etmedikleri hâlde ber-mûcib-i kayd-ı fetvâhâne huzûrlarında icra-yı kısas ve eğer verese-i mezbûre ve yâhûd içlerinden biri kâtil-i mersûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele-i sâ'ireleri hakkında diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer'îsinin bi'l-icrâ kâtil-i mersûmun kânûnen icrâ-yı mücâzâtı zımnında mukayyeden Der-sa'âdet'ime irsâliyle keyfiyyetin bâ- i'lâm u mazbata iş'ârı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı irâde-i seniyye-i mülûkâneme mütevakkıf idüğü Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve keyfiyyet (taraf-ı) eşref-i pâdişâhâneme arz ile lede'l-istizân ber-vech-i muharrer icrâ-yı iktizâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş olmağın siz ki vâlî-i müşârun-ileyh ve mevlânâ ve sâ'ir mûmâ-ileyhümâsız ber-minvâl-i muharrer vâris-i kebîrler kâtil-i mersûm papas Toli'yi bundan böyle kısasdan afv etmedikleri hâlde ber-mûcib-i kayd-ı fetvâhâne huzûrlarında icrâ-yı kısas olunması ve eğer verese-i mezbûre ve yâhûd içlerinden biri kâtil-i mersûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele-i sâ'ireleri hakkında diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer'îsi bi'l-icrâ kânûnen icrâ-yı mücâzatı içün bu tarafa irsâli irâde-i seniyye-i mülûkânem muktezâsından idüğü ma'lûmunuz oldukda icrâ-yı ahkâm-ı şerî'at-ı garrâya müsâberet ve alâ-kile't-takdîreyn keyfiyyetin Der-bâr-ı şevket-karârıma temdîd ve iş'ârına mübâderet eyleyesiz. Fî-evâsıt-ı R sene (12)64.

[182/1]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı celâdet-ünvân kâtil-i merkûm maktûl-i merkûmun veresesi hâzır oldukları hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısasına ibtidâr olunduğunu nâtık vârid olan i‘lâm u mazbata ve şukka mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-16 Receb sene (12)64.

Silistre vâlîsi vezirim Mehmed Sâdık Paşa *iclâluhû’*ya ve Ruscuk kazâsı nâ’ib ve müftîsi *zîde ilmuhumâ*’ya ve a‘zâ-yı meclis-i memleket *zîde kadruhûm*’a hüküm ki:

Silistre eyâleti dâhilinde kâ’in Cum‘â-i atîk kazâsına tâbi‘ Yörükler karyesi sâkinlerinden olub bundan akdem katîlen fevt olan Kıbtî Hüsmen’in zevcesi Rukiye’nin verese-i münhasırası kâtilleri olmak üzre ahz u girift olunan Derbendli Ali oğlu Deli Hasan nâm şahıs ile meclis-i şer’-i şerifde hîn-i terâfu‘larında merkûm Deli Hasan geçen sene kur‘adan firâr ile serseri gezdiği esnâda mezbûreyi cebren hânesinden çıkarub götürür iken zevci-i merkûm Hüsmen ahâlîden birkaç nefer kesân ile arkasından yetişdiklerinde merkûm Deli Hasan ibtidâ merkûm Hüsmen’i ve sonra zevcesi Rukiye’yi cerh ü katl eylediği verese-i mezbûre tarafından lede’d-da‘vâ merkûm külliyen inkâr eylemiş ise de karye-i mezbûre ahâlîsinden ma’lûmü’l-esâmi müslimîn şehâdetiyle ber-nehc-i şer‘î sâbit olarak verese-i mezbûre talebleriyle kâtil-i merkûmun kısasına hükm-i şer‘î lâhik olduğu bâ-i‘lâm u mazbata inhâ vü iş‘âr olunmuş ve cânib-i fetvâhâneden dahi müfâd-ı i‘lâma nazaran kâtil-i merkûm Deli Hasan’ın katîlân-ı mezbûrânı mûcib-i kısas olan katl ile katl eylediği şâhidân-ı mezbûrânın şehâdetleriyle sâbit olmuş olmağla bu sûretde kâtil-i merkûme deli lafzının ıtlâkı nefsü’l-emrde cünûn ile ittisâfı eclinden olmayub belki âkil iken lâkab tarîkiyle bulunduğu hâlde maktûlân-ı mezbûrânın hasren vârisleri kâtil-i merkûmu kısasdan afv etmedikleri sûretde bi’z-zât huzûrlarında talebleriyle ber-nehc-i şer‘î icrâ-yı kısas ve eğer verese-i mezbûre kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsıyla kânûnen icrâ-yı mücâzât olunmak üzre merkûmun mukayyeden Der-sa‘âdet’ime irsâliyle keyfiyyetin bâ-i‘lâm u mazbata bu tarafa iş‘ârı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı irâde-i seniyye-i mülûkâneme mütevakkıf idüğü Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve keyfiyyet taraf-ı eşref-i pâdişâhâneme arz ile lede’l-istizân ber-minvâl-i meşrûh icrâ-yı îcâbı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i

hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş olmağın siz ki vâlî-i müşârun-ileyh ve nâ'ib ve müftî ve sâ'ir mûmâ-ileyhümâsız ber-minvâl-i muharrer kâtil-i merkûma deli lafzının ıtlâkı fi'l-hakîkâ deli olmayub lâkab tarîkiyle olduğu verese-i mezbûre afv etmedikleri hâlde huzûrlarında ber-nehc-i şer'î icrâ-yı kısas ve eğer verese-i mezbûre kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde iktizâ-yı şer'îsinin icrâsıyla kânûnen mücâzât olunmak üzre merkûmun mukayyeden Der-sa'âdet'ime irsâli irâde-i seniyye-i mülûkânem muktezâsından idüğü ma'lûmunuz oldukda icrâ-yı ahkâm-ı şerî'at-ı garrâya müsâberet ve alâ-kile't-takdîreyn keyfiyyetin bâ-i'lâm u mazbata Der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme inhâ vü iş'ârına mübâderet eyleyesiz. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsız. Fî-evâhir-i R sene (12)64.

[183/1]

Müşîrân-ı fihâm-ı saltanat-ı seniyyemden Der-sa'âdet'im zabtiyye müşîri vezîrim Mehmed Paşa *iclâluhû'*ya ve mîr-i mîrân-ı kirâmımdan Kıbrıs cezîresi kâ'im-makâmı İsmâîl Âdil Paşa *dâme ikbâluhû'*ya ve Magosa nâ'ibine hüküm ki:

Zağferanbolu sancağına tâbi' Çeharşenbe kazâsı kurâsından Kayabaşı karyesi sâkinlerinden olub bundan akdem İsâfî? kazâsında sirkat töhmetiyle ahz u girift olunub Der-sa'âdet'ime bi'l-irsâl üç sene müddet pranga-bend olunarak müddet-i tekmîlinde sebîl-i tahliye ile memleketi cânibine def' kılınmış olan Nâsıf oğlu Ali veled-i Mehmed nâm şahıs ıslâh-ı nefs etmeyerek Harf kazâsında yine ahz-ı eşyâ ve sirkat-i emvâl ahz etmiş ve kendüsinden emniyyet-i ahâlî külliyen münselîb olmuş olduğu beyânıyla icrâ-yı te'dîbi bâ-mazbata istid'â ve merkûm dahi mukayyeden Der-sa'âdet'ime irsâl u isrâ olunmuş ve bu mâkûle isâ'ett-i mükerrere îcâbından eden derece-i şedîde olunarak Kıbrıs cezîresinde kâ'in Magosa'ya nefy u tagrîb olunması cezâ kânûnnâme-i hümâyûnum ahkâmı iktizâsından bulunmuş olduğundan merkûmun dahi mahall-i mezkûre nefy u def'i Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şâhânem sünûh u sudûr eylemiş olmağın sen ki müşîr-i müşârun-ileyhsin merkûmu nizâmı vechle Magosa'ya nefy u irsâle sarf u rü'yet eyleyesin ve sen ki kâ'im-makâm-ı müşârun-ileyh ve nâ'ib-i mûmâ-ileyhsiz vusûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân mahall-i âhara hareketine irâ'e-i

ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü Der-sa‘âdet’ime i‘lâm u iş‘ârına mübâderet eyleyesiz. Fî-evâhir-i R sene (1)264.

[183/2]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı celâdet-ünvân kâtil-i mersûm maktûl-i mesfûrun veresesi hâzır oldukları hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısasına ibtidâr kılındığını nâtık vârid olan i‘lâm u mazbata ve şukka mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-27 ZA sene (12)64.

Niş vâlîsi vezîrim Mehmed Vasıf Paşa *iclâluhû*’ya ve ıstabl-ı âmirem müdîrliği pâyelülerinden Samako muhassılı Beşir Bey *zîde uluvvuhû’*ya ve Samako nâ’ib ve müftîsi *zîde ilmuhumâ’*ya ve a‘zâ-yı meclis *zîde kadruhûm’*a hüküm ki:

Devinice kazâsı mütemekkinlerinden olub katîlen hâlik olan Yuda nâm yehûdinin verese-i münhâsırasının Samako kazâsında vâki‘ Sibaro? karyesi mütemekkinlerinden Kule veled-i İzlatoko? nâm şahıs ile icrâ-yı muhâkemelerine dâ’ir mukaddemce vârid olan i‘lâm ihticâca sâlih olduğundan tekrâr murâfa‘-i şer‘îyeleri icrâ olunarak i‘lâm-ı îcâb? şer‘îsinin irsâl olunması bâbında makâm-ı celîl-i vekâlet-i mutlakam cânibinden tastîr kılınan tahrîrâta cevâben bu def‘a vârid olan i‘lâm u mazbata me’âllerinde maktûl-i mersûmun zevcesi kâtil-i mersûm Kule ile tekrâr bi’l-muhâkeme mersûmun maktûl-i mersûmu bi-gayr-i hakkın amden kebîr sopa ile cerh ü katl eylediği tab‘an ikrârıyla sâbit olunarak zevce-i mezbûrenin taleb ü ısrârıyla kâtil-i mersûm Kule’nin icrâ-yı kısasına hükm-i şer‘î lâhik olduğu beyân u inhâ ve cânib-i fetvâhâneden dahi müfâd-ı i‘lâma nazaran kâtil-i mesfûr Kule zimmînin maktûl-i mesfûru mûcib-i kısas olan katl ile katl eylediği tab‘an ikrârıyla sâbit olmağla bu sûretde zevce-i mersûme kâtil-i mesfûru kısasdan afv etmediği hâlde bi’z-zât huzûrlarında kâtil-i mesfûr Kule zimmî ber-nehc-i şer‘î kısas olunmak lâzım geleceği zahr-ı i‘lâm-ı mezkûre terkîm ü imlâ olunmuş olduğundan zevce-i mersûme bundan böyle dahi kâtil-i mesfûru kısasdan afv etmediği hâlde bi’z-zât huzûrunda icra-yı kısas ve eğer zevce-i mersûme kâtil-i mesfûru kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsıyla kâtil-i mesfûrun kânûnen icrâ-yı mücâzâtı zımnında bu tarafa irsâli bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı irâde-i seniyye-i mülûkâneme mütevakkıf idüğü Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmakdan nâşî keyfiyyet (taraf-ı) eşref-i pâdişâhâneme arz ile lede’l-

istizân ber-vech-i meşrûh icrâ-yı iktizâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş olmağla siz ki vâlî-i müşârun-ileyh ve muhassıl ve nâ’ib ve müftî ve sâ’ir mûmâ-ileyhümâsız ber-minvâl-i muharrer zevce-i mersûme bundan böyle dahi kâtil-i mesfûru kısasdan afv etmediği hâlde bi’z-zât huzûrunda icrâ-yı kısas ve eğer zevce-i mersûme kâtil-i mesfûru kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsıyla kâtil-i mesfûrun kânûnen icrâ-yı mücâzatı zımnında bu tarafa irsâli irâde-i seniyye-i mülûkânem muktezâsından idüğü ma‘lûmunuz oldukda icrâ-yı ahkâm-ı şerî‘at-ı garrâya müsâberet ve alâ-kile’t-takdîreyn keyfiyyetin bâ-i‘lâm u mazbata Der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme inhâ vü iş‘ârına mübâderet eyleyesiz. Şöyle bilesiz. Fî-evâhir-i R sene (12)64.

[183/3]

Şerh 1: Cülûs-ı hümâyûn-ı hazret-i pâdişâhî şeref-vukû‘una mebnî ıtlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî- evâhir-i S sene (12)78.

Mülhakâtıyla Musul vâlîsi vezîrim Mehmed Vecîhi Paşa *iclâluhû*’ya hüküm ki:

Bedirhan Bey vak‘asında zuhûra gelen cünhasına mebnî İmâdiye’ye nefy u tagrîb kılınmış olan Hasan nâm kimesne oranın âb-ı hevâsıyla imtizâc edemediğinden menfâsının Musul’a tebdîlini niyâz u istid‘â etmiş ve merkûm ıslâh-ı nefs etdiğinden mâ‘adâ esîr-i firâş bulunmuş olduğu cihetle niyâzına müsâ‘ade-i seniyye-i mülûkânem erzân kılınması Kürdistan vâlîsi düstûr-ı vezir-i dirâyet-semîrim Mehmed Es‘ad Paşa *iclâluhû* tarafından bâ-tahrirât iş‘âr u inhâ olunmuş ve ber-mûcib-i inhâ merkûmun tahvîl-i me’mûriyetiyle menfiyyen Musul’da ikâmeti Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde kılınmış ve ol vechle merkûmun yine menfiyyen Musul’da ikâmetine müsâ‘ade-i seniyye-i mülûkânem erzân kılınarak ol bâbda emr-i hümâyûn-ı pâdişâhânem müte‘allik ve şeref-sûdur olmuş olmağın sen ki müşîr-i müşârun-ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfimde merkûmun Amediyye’den tahvîl-i me’mûriyetiyle Musul’da ikâmeti zımnında îcâbının icrâsına sarf u rü’yet eyleyesin. Fî-evâhir-i R sene (1)264.

[184/1]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı celâdet-ünvân kâtil-i merkûmun maktûl-i merkûmun veresesi hâzır oldukları hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısasına ibtidâr kılındığını nâtık vârid olan i‘lâm u mazbata ve şukka me’alleri bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-11 C sene (12)64.

Mülhakâtıyla Edirne müşîri vezîrim Bekir Rüstem Paşa *iclâluhû’*ya ve mütehayyizân-ı hâcegân-ı Dîvân-ı Hümâyûn’umdan İslimye muhassılı Sâlîh zîde *mecduhû’*ya ve İslimye nâ’ib ve müftîsine ve a‘zâ-yı meclis-i memleket *zîde kadruhûm*’a hüküm ki:

İslimye kazâsı mahallâtından Câmi‘-i atik mahallesi sâkinlerinden katîlen fevt olan Osman’ın verâseti vâlidesiyle zevcesine ve sagîr ü sagire evlâdlarına münhasıra olub maktûl-i merkûmun kâtili olmak üzre meclis-i şer‘-i şerîfde ihzâr olunan kazâ-i mezbûre tâbi‘ Temurcili karyesinde sâkin Aydoslu Molla Hüseyin nâm şahıs ile verese-i merkûme hîn-i terâfu‘larında merkûm Hüseyin’in maktûl-i merkûmu bi-gayr-i hakkın amden tüfenk kurşunuyla cerh ü katl eylediği makbûlü‘ş-şehâde kesân şehâdetleriyle sâbit ve verese-i mezbûrenin talebleriyle kâtil-i merkûmun kısasına hükm-i şer‘î lâhik olduğu bâ-i‘lâm u mazbata inhâ olunmuş ve cânib-i fetvâhâneden dahi müfâd-ı i‘lâma nazaran kâtil-i merkûm Hüseyin’in maktûl-i mezbûru mûcib-i kısas olan katl ile katl eylediği beyyine ile sâbit olmuş olmağla bu sûretde ümm-i merkûme ile zevce-i mezbûre kâtil-i merkûmu kısasdan afv etmedikleri hâlde talebleriyle bi’z-zât huzûrlarında kâtil-i merkûm Hüseyin ber-nehc-i şer‘î kısas olunmak lâzım geleceği zahr-ı i‘lâm-ı mezkûre tahrîr ü işâret kılınmış olmağın ber-mûcib-i kayd-ı fetvâhâne verese-i mezbûre kâtil-i merkûmu bundan böyle dahi kısasdan afv etmedikleri hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısas ve eğer verese-i mezbûre ve yâhûd birisi kâtil-i merkûmu kısasdan afv itdirüb veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsıyla kâtil-i merkûmun kânûnen icrâ-yı mücâzatı zımnında mukayyeden Der-sa‘âdet’ime irsâli bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmakdan nâşî keyfiyyetin taraf-ı eşref-i şâhâneme arz ile lede’l-istizân ber-minvâl-i meşrûh icrâ-yı iktizâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş olmağla siz ki müşîr-i müşârun-ileyh ve muhassıl ve nâ’ib ve sâ’ir mûmâ-ileyhümâsız ber-minvâl-i muharrer verese-i

mezbûre kâtil-i merkûmu bundan böyle dahi kısasdan afv etmedikleri hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısas ve eğer verese-i mezbûre ve yâhûd birisi kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer'îsi bi'l-icrâ kâtil-i merkûmun kânûnen icrâ-yı mücâzatı zımnında mukayyeden Der-sa'âdet'ime irsâli irâde-i seniyye-i cihân-dârânem muktezâsından idüğü ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i muharrer icrâ-yı ahkâm-ı şerî'at-ı garrâya müsâberet ve alâ-kile't-takdîreyn keyfiyyetin bâ-i'lâm u mazbata Der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme inhâ vü iş'ârına mübâderet eyleyesiz. Fî-evâil-i R sene (12)64.

[184/2]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı celâdet-ünvân kâtil-i mersûm maktûl-i mersûmun veresesi hâzır oldukları hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısasına ibtidâr olunduğunu nâtık vârid olan şukka mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-16 Receb sene (12)64.

Şerh 2: Kısas icrâ olunduğunu nâtık mu'ahharan vârid olan i'lâm u mazbata mazmûnları dahi bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 15 Ş sene (1)264.

Ricâl-i devlet-i aliyyemden Midillü kâ'im-makâmı Sâlîh Bey d*âme uluvvuhû'*ya ve Midillü nâ'ib ve müftîsi *zîde ilmuhumâ'*ya ve a'zâ-yı meclis-i memleket *zîde kadruhûm'*a hüküm ki:

Midillü cezîresinde vâki' Masagarı karyesi mütemekkinlerinden olub bundan akdem katîlen fevt olan İstirâti veled-i Niyat? zimmînin verâseti anasının atasıyla li-ebeveyn er karındaşlarına münhasıra olduğu ba'de't-tahakkukü'ş-şer'î maktûl-i mersûmun anasının atası asâleten ve kebîr er karındaşı sagîr karındaşı tarafından vesâyeten maktûl-i mersûmun kâtili olmak üzre meclis-i şer'e ihzâr olunan fi'l-asl Ayvalık cezîresi mütemekkinlerinden İstirâti veled-i Yuan Cencere? zimmî ile hîn-i terâfu'larında mersûm İstirati Yuan elindeki bıçak ile maktûl-i mesfûru amden cerh ederek müte'essiren fevt olduğu makbûlü'ş-şehâde zimmîler şehâdetleriyle sâbit olarak veresenin talebleriyle kâtil-i mersûmun icrâ-yı kısasına hükm-i şer'î lâhik olmuş ve zuhûr-ı irâde-i seniyyeme değin mersûm mahbesde tevkîf kılınmış olduğu mukaddemâ inhâ olunmuş ise de kâtil-i mersûm ber-takrîb firâr idüb bu def'a yine ele geçerek tekrâr verese-i mersûme ile terâfu' olunduklarında ber-vech-i muharrer mersûmun fezîha-i

katle ictisârı ber-nehc-i şer‘î sâbit ve icrâ-yı kısasına tekrâr hükm-i şer‘î lâhik olduğu bu kerre i‘lâm u mazbata beyân u iş‘âr olunmuş ve cânib-i fetvâhâneden dahi müfâd-ı i‘lâma nazaran kâtil-i mesfûrun maktûl-i mersûmu mûcib-i kısas olan katl ile katl eylediği şâhidân-ı mersûmân şehadetleriyle sâbit olmuş olub bu sûretde vârisân-ı mersûmân kâtil-i mesfûru kısasdan afv etmedikleri hâlde huzûrlarında kâtil-i mesfûr ber-nehc-i şer‘î kısas olunmak lâzım geleceği zahr-ı i‘lâm-ı mezkûre tahrîr ü izbâr kılınmış ve kayd-ı fetvâhâneye nazaran vârisân-ı mersûmân kâtil-i mersûmu kısasdan afv etmedikleri hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısas ve eğer verese-i mezbûre kâtil-i mersûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsi bi’l-icrâ kânûnen icrâ-yı mücâzâtı zımnında kâtil-i mersûmun Der-sa‘âdet’ime irsâliyle keyfiyyetin bâ-i‘lâm u mazbata iş‘ârı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve keyfiyyet taraf-ı eşref-i şâhâneme arz ile lede’l-istizân ber-minvâl-i muharrer icrâ-yı iktizâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş olmağla vusûl-i emr-i şerîfimde mezbûre kâtil-i mersûmu kısasdan afv etmedikleri hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısas ve eğer verese-i mezbûre kâtil-i mersûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsıyla kânûnen icrâ-yı mücâzâtı zımnında kâtil-i mersûmun Der-sa‘âdet’ime irsâli irâde-i seniyye-i mülûkânem muktezâsından idüğü siz ki kâ’im-makâm ve nâ’ib ve müftî ve sâ’ir mûmâ-ileyhümâsız ma‘lûmunuz oldukda ber-vech-i muharrer icrâ-yı ahkâm-ı şerî‘at-ı garrâya müsâberet ve alâ-kile’t-takdîreyn keyfiyyetin bâ-i‘lâm u mazbata Der-sa‘âdet’ime inhâ vü iş‘ârına mübâderet eyleyesiz. Fî-evâil-i CA sene (12)64.

[185/1]

Şerh 1: Merkûmlar menfâlarına bi’l-vusûl menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan i‘lâm u şukka me’âlleri bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî- 5 C sene (12)64.

E‘azim-i ricâl-i devlet-i aliyyemden Divân-ı De‘âvî nâzırı Mazlûm Bey *dâme uluvvuhû’*ya ve Rütbe-i sâniye sınıf-ı evvel mütehâyyizî ashâbından Sinob kâ’im-makâmı Es‘ad *zîde uluvvuhû’*ya ve Sinob nâ’ibine hüküm ki:

Kocaeli sancağında kâ'in Kandıra kazâsı ahâlisinin müdîrleri bulunan Borlu'dan Edhem Bey hakkında vukû' bulan iştikâlarından dolayı mîr-i merkûm Der-sa'âdet'ime celb ile kazâ-i mezbûr meclis a'zâsından Ahmed Şâkir ve Koca Mustafa zâde Hüseyin ve Hacı Ahmed zâde Mehmed Sâdık nâm kimesneler ile Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mde mürâfa' ve muhâkeme olunarak merkûmûn mîr-i merkûmun uhdesinde olan ve zabtiyyesi dahi ve ahz olunan bir kıt'a mahzar ile berâber tesyîr eylediklerinden mâ'dâ kendüleri güyâ mîr-i merkûmun hüsn-i hâlini beyân içün bilâ-taleb gelmiş olduklarından müştekî olanlar dahi Meclis-i mezkûre celb ile lede'l-istintâk mîr-i merkûmun yolsuz hareketi tebeyyün etdirerek bu tarafdan bir müdîr ta'yîn olunmak üzre azl olunub fakat merkûmlar kazâ-i mezbûr meclis a'zâsından olubda mütehallif mazbata takdîm etmeleri ve kendüleri taleb olunmadıkları hâlde aleyhine mazbata verdikleri şahsın arkasına düşüb gelmeleri münâfî-i usûl mûcib-i töhmet idüğü cihetle kendülere mücâzât ve sâ'ire gayret olunmak üzre merkûmlar ikişer mâh müddetle Sinop'a nefy u tagrîb olmak ve müddetleri hitâmında sebîlleri tahliye kılınmak üzre emr-i şerîfim sudûru Meclis-i Vâlâ-yı mezkûrdan bi't-tensîb bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle icrâsına irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn şâhânem sünûh u sudûr ederek mûcebince iktizâsı icrâ kılınmış olmağın sen ki nâzır-ı müşârun-ileyhsin merkûmları tarafından ahz u nizâmı vechle ikişer mâh müddetle Sinop'a nefy u irsâline müsâra'at eyleyesin ve sen ki kâ'im-makâm ve nâ'ib-i mûmâ-ileyhümâsız merkûmların ol tarafa vusûllerinde iki mâh müddet menfiyyen meks u ikâmet itdirüb mahall-i âhara hareketlerine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve müddetleri hitâmında tahliye-i sebîlleriyle ve keyfiyyetin Der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme inhâ vü iş'ârına mübâderet eyleyesiz. Şöyle bilesiz. Fî-evâil-i CA sene (12)64.

[185/2]

Mülhakâtıyla Sayda vâlîsi vezîrim Mustafa Paşa *iclâluhû*'ya ve Beyrut nâ'ib ve müftîsi *zîde ilmuhumâ'*ya ve a'zâ-yı meclis *zîde kadruhûm*'a hüküm ki:

Hacilen? karyesi ahâlisinden bundan akdem maktûlen vefât eden Nasrullah ve Yûsuf nâm kimesnelerin verese-i münhasıraları maktûl-i merkûmun kâtilleri olmak üzre ihzâr olunan Lübâbe? karyesi ahâlîsinden Ahmed bin Süleyman kazâ-i Araban'dan? Hamd bin Mer'î nâm şahıslar ile meclis-i şer'de hîn-i terâfu'larında eşhâs-ı merkûmeden Hamd bin Mer'î maktûl-i merkûm Nasrullah ve Ahmed bin Süleyman dahi merkûm

Yûsuf'u alet-i câriha ile amden katl eyledikleri tab'an ikrâr etmiş olmalarıyla vârislerin talebleriyle icrâ-yı kısaslarına hükm-i şer'î lâhik olmuş olduğu bâ-i'lâm u mazbata inhâ vü iş'ar olunmuş ve cânib-i fetvâhâneden dahi müfâd-ı i'lâma nazaran kâtilân-ı mezbûrân Hamd bin Mer'î Ahmed bin Süleyman maktûlân-ı mezbûrânı mûcib-i kısas olan katl ile katl etmiş oldukları ikrârlarıyla sâbit olmuş olub bu sûretde maktûllerin verese-i münhasıraları kâtil-i merkûmları kısasdan afv etmedikleri hâlde bi'z-zât huzûrlarında ber-nehc-i şer'î kısas olunmaları lâzım geldiği zikr olunan i'lâmların zahrlarına başka başka izbâr kılınmış olduğundan verese-i mezbûre kâtil-i merkûmları kısasdan afv etmedikleri hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısasları ve eğer maktûllerin vereselerinden herbirileri ve yâhûd vereselerden bir takımı kısas itdirüb diğerleri kâtil-i merkûmları kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde afv edenlerden kısas sâkıt ve diğerleri hakkında mes'ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer'îsi bi'l-icrâ merkûmların icrâ-yı mücâzâtı zımnında mukayyeden Der-sa'âdet'ime irsâlleriyle keyfiyyetlerinin bâ-i'lâm u mazbata iş'ârı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı irâde-i seniyye-i mülûkâneme mütevakkıf idüğü Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve keyfiyyet taraf-ı eşref-i pâdişâhâneme (arz ile) lede'l-istizân ber-minvâl-i meşrûh icrâ-yı iktizâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş olmağın siz ki vâlî-i müşârun-ileyh ve nâ'ib ve müftî ve sâ'ir mûmâ-ileyhümâsız ber-minvâl-i muharrer verese-i mezbûre merkûmları kısasdan afv etmedikleri hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısasları ve eğer maktûllerin vereselerinden herbirileri ve yâhûd vereseden bir takımı kısas itdirüb diğerleri kâtil-i merkûmları kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde afv edenlerden kısas sâkıt ve diğerleri hakkında mes'ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer'îsi bi'l-icrâ merkûmların icrâ-yı mücâzâtı zımnında mukayyeden Der-sa'âdet'ime irsâlleriyle irâde-i seniyye-i mülûkânem muktezâsından idüğü ma'lûmunuz oldukda icrâ-yı ahkâm-ı şerî'at-ı garrâya müsâberet ve alâ-kile't-takdîreyn keyfiyyetin bâ-i'lâm u mazbata Der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme inhâ vü iş'ârına mübâderet eyleyesiz. Fî-evâil-i CA sene (12)64.

[186/1]

Musul vâlîsi vezîrim Mehmed Vecîhi Paşa *iclâluhû*'ya ve Musul nâ'ibine hüküm ki:

Musul eyâletine tâbi‘ Telaferin karyesi ahâlisinden Halef oğlu Ali nâm kimesneyi Abdullah oğlu Halef nâm şahıs amden katl ü i‘dâm etmiş olduğuna dâ'ir bundan akdem gönderilen i‘lâm muvâfık-ı şer‘-i şerîf olduğundan tarafeyn tekrâr meclis-i şer‘-i şerîfe celb olunarak lede't-terâfu‘sûret-i murâfa‘ya mübeyyen lâzım gelen i‘lâm îcâb-ı şer‘îsinin irsâli bâbında mukaddem (makâm-ı) celîl-i vekâlet-i mutlakam cânibinden tasdîr kılınan tahrîrâta cevâben bu def‘a vârid olan i‘lâm-ı şer‘î me‘âlinde maktûl-i merkûmun verese-i münhasırası kâtil-i merkûm ile meclis-i şer‘-i şerîfde hîn-i terâfu‘larında maktûl-i merkûm Ali'yi kâtil-i merkûm Halef'in mûcib-i kısas olan katl ile bi-gayr-i hakkın amden katl etmiş olduğu ikrâr u i‘tirâfıyla ber-nehc-i şer‘î sâbit ve mütehakkık olmuş ve verese-i merkûme kısas istid‘âsında bulunmuş olmasına mebnî kâtil-i merkûmun icrâ-yı kısasına hükm-i şer‘î lâhik olduğu inhâ vü iş‘âr ve cânib-i fetvâhâneden dahi müfâd-ı i‘lâma nazaran maktûl-i mezbûru kâtil-i merkûm Halef'in mûcib-i kısas olan katl ile katl eylediği ikrârıyla sâbit olub bu sûretde maktûl-i mezbûrun verese-i kibârı kâtil-i merkûmu kısasdan afv etmedikleri hâlde talebleriyle bi'z-zât huzûrlarında kâtil-i merkûm ber-nehc-i şer‘î kısas olunmak lâzım geleceği zahr-ı i‘lâm-ı mezkûre tahrîr ü izbâr olunmuş ve me'âl-i i‘lâma ve kayd-ı fetvâhâneye nazaran kâtil-i merkûm hakkında şer‘an kısas lâzım gelmiş olduğundan bundan böyle kâtil-i merkûmu verese-i kebîre afv etmedikleri sûretde ber-mûcib-i kayd-ı fetvâhâne huzûrlarında icrâ-yı kısas ve verese-i merkûme ve yâhûd birisi kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağından îcâb-ı şer‘îsi bi'l-icrâ kâtil-i merkûmu kânûnen icrâ-yı mücâzâtı zımnında mukayyeden Der-sa‘âdet'ime irsâliyle keyfiyyetin iş‘ârı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı irâde-i seniyye-i mülûkâneme mütevakkıf idüğü Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ kılınmış ve keyfiyyet taraf-ı eşref-i pâdişâhâneme arz ile lede'l-istizân ber-minvâl-i meşrûh icrâ-yı îcâbı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş olmağın siz ki vâlî-i müşârun-ileyh ve nâ'ib-i mûmâ-ileyhümâsız ber-minvâl-i muharrer bundan akdem kâtil-i merkûmu verese-i kebîre afv etmedikleri hâlde ber-mûcib-i kayd-ı fetvâhâne huzûrlarında icrâ-yı kısas ve verese-i merkûme ve yâhûd birisi kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise

ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağından îcâb-ı şer'îsinin icrâsıyla kânûnen kâtil-i merkûmun icrâ-yı mücâzâtı zımnında mukayyeden Der-sa'âdet'ime irsâli irâde-i seniyye-i mülûkânem muktezâsından idüğü ma'lûmunuz oldukda icrâ-yı ahkâm-ı şerî'at-ı garrâya mübâderet ve alâ-kile't-takdîreyn keyfiyyetin bâ-i'lâm u tahrîrât Der-bâr-ı ma'delet-karâr-ı mülûkâneme inhâ vü iş'ârına müsâberet eyleyesiz. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Fî-evâil-i CA sene (12)64.

[186/2]

Bereketlü nâm-ı diğer Çamardı kazâsı nâ'ibine hüküm ki:

Arabsun kazâsı mütemekkinlernden iken cünha-i vâkı'asına mebnî mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince Nevşehir muhassallığı dâhilinden Çamardı kazâsına tâbi' Suvermez karyesine nefy u iclâ kılınmış olan Kenan oğlu Merat zimmî harekât-ı vâkı'asına nâdîm olarak ırz u edebiyle olacağını ta'ahhüd eylediğinden afvu husûsuna zikr olunan Arabsun kazâsı re'âyası revmî'l-ibâre ve rikeleriyle? niyâz etmiş olduklarından bahisle afv u ıtlâkı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı İstanbul ve tevâbi'-i Rum patriki *iftihâr* Antimos râhib *dâme rütbetuhû* tarafından südde-i sa'âdetime memhûr-ı takrîr-i takdîmiyle istid'â olunmakdan nâşî mûcebince mersûmun afv u ıtlâkı fermânım olmağın imdi sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin mersûmun fî-mâ-ba'd ırz u edebiyle meşgûl olmak ve hilâf-ı rızâ-yı şâhânem hareketinde bulunmamak üzre kayd-ı nefyden tahliye-i sebîline mübâderet eyleyesin. Fî-evâil-i RA sene (12)64.

[186/3]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı celâdet-ünvân maktûl-i merkûmun veresesi hâzır oldukları hâlde huzûrlarında kâtil-i merkûmun icrâ-yı kısasına ibtidâr olunduğunu nâtık vârid olan i'lâm u mazbata me'alleri bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-16 C sene (12)64.

Sivas vâlîsi vezîrim Ali Askar Paşa *iclâluhû*'ya ve Sivas nâ'ib ve müftîsine ve a'zâ-yı meclis-i memleket *zîde kadruhûm'*a hüküm ki:

Sivas'da vâki'Asliye mahallesi sâkinlerinden ve zabtiyye neferâtından katîlen vefât eden Nahil? Oğlu Hasan'ın verese-i münhasırası maktûl-i merkûmun kâtili olmak üzre meclis-i şer'-i şerîfe ihzâr olunan Karayaka kazâsı kurâsından Uday? karyesi

sâkinlerinden Mustafa nâm şahıs ile hîn-i terâfu‘larında merkûm Mustafa’nın maktûl-i merkûmu bi-gayr-i hakkın amden tabanca kurşunuyla cerh ü katl eylediği ikrârıyla sâbit ve verese-i mezbûre talebleriyle kısasına hükm-i şer‘î lâhik olmuş olduğu bâ-i‘lâm u mazbata inhâ olunmuş ve cânib-i fetvâhâneden müfâd-ı i‘lâma **[187]** nazaran kâtil-i merkûm maktûl-i mezbûru mûcib-i kısas olan katl ile katl etmiş olduğu ikrârıyla sâbit olmuş olub bu sûretde maktûl-i mezbûrun veresesi afv etmedikleri hâlde bi’z-zât huzûrlarında kâtil-i merkûm ber-nehc-i şer‘î kısas olunmak lâzım geleceği zahr-ı i‘lâm-ı mezkûre tahrîr ü işâret kılınmış olmağın kayd-ı fetvâhâneye nazaran verese-i mezbûre kâtil-i mezbûru bundan böyle dahi kısasdan afv etmedikleri hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısas ve eğer verese-i mezbûre ve yâhûd içlerinden birisi afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsi bi’l-icrâ kâtil-i merkûmun kânûnen icrâ-yı mücâzâtı zımnında mukayyeden Der-sa‘âdet’ime irsâli bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde olunmakdan nâşî keyfiyyet taraf-ı eşref-i şâhâneme arz ile lede’l-istizân ber-minvâl-i meşrûh icrâ-yı iktizâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş olmağla siz ki vâlî-i müşârun-ileyh ve nâ’ib ve sâ’ir mûmâ-ileyhümâsız ber-minvâl-i muharrer verese-i mezbûre kâtil-i merkûmu bundan böyle dahi kısasdan afv etmedikleri hâlde huzûrlarında icrâ-yı kısas ve eğer verese-i mezbûre ve yâhûd içlerinden biri kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsi bi’l-icrâ kâtil-i merkûmun kânûnen icrâ-yı mücâzatı zımnında mukayyeden Der-sa‘âdet’ime irsâli irâde-i seniyye-i mülûkânem muktezâsından idüğü ma‘lûmunuz oldukda ber-vech-i muharrer icrâ-yı ahkâm-ı şerî‘at-ı garrâya mübâderet ve alâ-kile’t-takdîreyn keyfiyyetin bâ-i‘lâm u mazbata Der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme inhâ vü iş‘ârına mübâderet eyleyesiz. Fî-evâhir-i CA sene (12)64.

[187/1]

Şerh 1: Itlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî- evâil-i ZA sene (1)270.

Hâlâ Der-sa‘âdet’im zabtiye müşîri vezîrim Mehmed Paşa ve mülhakâtıyla Trabzon vâlîsi vezîrim İsmâîl Rahmî Paşa *iclâluhumâ*’ya ve Trabzon nâ’ibine hüküm ki:

Bir müddetden berü Beyrut havâlisinde kâ'in Safita kazâsında hilâf-ı rızâ-yı şahânem harekât-ı reddiyeye ictisâr ile ahz u girift olunarak Der-sa'âdet'ime gönderilmiş olan Nasrî Şeyh Hamid'in fî-mâ-ba'd memleketi cânibine azîmet eylememek üzre Trabzon'a nefy u tagrîbiyle kal'a-bend olarak habs olunması lâzım geleceği Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şehriyârânem-i mehâbet-riz sünûh u sudûr olmuş olmağın sen ki (müşîr-i) müşârun-ileyhsin merkûmu ahz u girift ile Trabzon kal'asına nefy u irsâle ve esnâ-yı râhda firârdan muhafazası esbâbının istihsaline sarf u rü'yet eyleyesin ve sen ki vâlî-i müşârun-ileyh ve nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde merkûmu Trabzon'da kal'a-bend olarak habs itdirüb bilâ-fermân mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü Der-bâr-ı ma'delet-karâr-ı mülûkâneme inhâ vü iş'ârına mübâderet eyleyesin. Şöyle bilesin. Fî-Evâsıt-ı CA sene (12)64.

[187/2]

Şerh 1: Menfiyyen meks u ikâmet etdirildiğini nâtık vârid olan tahrîrât u i'lâm me'âlleri bâ-fermân-ı âlî kayd-ı bâlâsına şerh verildi. Fî-15 S sene (12)64.

Şerh 2: ıtlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî- evâsıt-ı muharrem sene (12)65.

Şerh 3: Vusûlünü mübeyyin diğer vürûd eden şukka vü i'lâm mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-28 S sene (12)64.

Şerh 4: Fî 28 S sene (12)64 tarihiyle vürûd eden şukka vü i'lâm muharrem sene (12)65 şerh torbasındadır**.**

Sivas ve Harpurut vâlîleri vezîrim Ali Askar ve Mustafa Sabrî Paşa *iclâluhumâ*'ya ve Harpurut nâ'ibine hüküm ki:

Tokad sâkinlerinden Deli Hacı nâm şahıs öteden berü edebsiz ve uygunsuz makûleden olduğu cihetle ahâli-i memleket kendüsinden dilgîr ü müteneffir oldukları bu def'a mahallinden bâ-mazbata vü tahrîrât inhâ olunub siyâk-ı iş'âra nazaran merkûm müfsid ü şerîr makûlesinden olduğu anlaşılmış ve bu makûle uygunsuz şahsın te'dîb ü terbiyesi lâzım mükeddârîden bulunmuş idüğüne binâ'en ber-mûcib-i kânûn-ı cezâ merkûmun li-

ecli't-te'dîb bir sene müddetle Harpurut'a nefy u tagrîbiyle müddet-i merkûm içinde ıslâh-ı nefs ederek ahâlîden kefîl verebilür ise sebîlinin tahliyesi ve kefîl veremediği sûretde müddetinin temdîd olunması bâbında iktizâ eden emr-i şerîfimin ısdârı Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ kılınmış ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş olmağla sen ki Sivas vâlîsi müşârun-ileyhsin vusûl-i emr-i şerîfimde merkûmu ahz u girift birle tarafından münâsib ü mu'temed mübâşire terfîkan esnâ-yı râhda emr-i muhâfazasına dikkat olunarak Harpurut'a nefy u irsâline sarf u rü'yet eyleyesin ve sen ki Harpurut vâlîsi müşârun-ileyh ve nâib-i mûmâ-ileyhsiz vusûlünde merkûmu ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâkından ve mahall-i âhara hareketine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûlünü der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme iş'âr u i'lâma mübâderet eyleyesiz. Şöyle bilesiz. Fî-evâsıt-ı CA sene (12)64.

[188/1]

Şerh 1: Zenci Selim'in ıtlâkıçün emr-i âlî yazılmışdır. Fî- evâhir-i RA sene (12)68.

Müşîrân-ı fihâm-ı saltanat-ı seniyyemden Der-sa'âdet'im zabtiyye müşîri vezîrim Mehmed Paşa *iclâluhû'*ya ve mîr-i mîrân-ı kirâmımdan Kıbrıs cezîresi kâ'im-makâmı İsmâîl Âdil Paşa *dâme ikbâluhû'*ya ve Magosa nâ'ibine hüküm ki:

Sirkat ü sâ'ir envâ'i fezâhata ictisârlarından dolayı tevârîh-i muhtelife ile ahz u girift olunarak mahbûs olan eşhâsdan Kumlulu gemici İbrâhîm ve Kastamonulu gözlemeci Bekir kahveci tâbi' Mehmed ve zenci Reyhân ve mürekkebciler kethüdâsı Hacı Mustafa'nın mu'tek gulâmı zenci Selîm ve Derviş Hüseyin ve tebe'adan Kiyos? Mehmed ve Seyid Ahmed ve sa'ib Emir ve Mustafa ve Seyis ve diğer Seyis Nikol ve kahveci tâbi' Kirkor nâm şahıslar sâbıkalu ve şerîr makûlesinden olub haklarında bi'd-defa'ât icrâ olunan mu'âmele-i te'dîbiyyeden olduklarına binâ'en fî-mâ-ba'd Der-sa'âdet'ime ayak basmamak üzre bir mahalle tard u def'leri husûsu zabtiyye meclisinden bâ-mazbata inhâ vü iş'âr olunmuş ve eşhâs-ı merkûme hasâ'is-i mükerrere ashâbından olarak bu tarafda te'dîb ile terbiyesi hâsıl olur makûleden olmadıklarına bu misillülerin derece-i cünhalarına göre Akka ve Kıbrıs taraflarına tard u def'leri cezâ kânûnnâme-i hümâyûnum ahkâmı iktizâsından bulunmuş olduğuna binâ'en merkûmların ba'd-ezîn Der-sa'âdet'ime ayak basmamak şartıyla nefy u def'leri Meclis-i

Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden dahi bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve ol vechle icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şâhânem sünûh u sudûr eylemiş olmağın sen ki müşîr-i müşârun-ileyhsin merkûmları nizâmı vechle Kıbrıs cezîresinde kâ'in Magosa kazâsına nefy u irsâline sarf u rü'yet eyleyesin ve siz ki kâ'im-makâm-ı müşârun-ileyh ve nâib-i mûmâ-ileyhsiz vusûllerinde merkûmları ol tarafda menfiyyen meks u ikâmet itdirüb bilâ-fermân ıtlâklarından ve mahall-i âhara hareketlerine irâ'e-i ruhsatdan mücânebet ve vusûllerini Der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme inhâ vü iş'ârına mübâderet eyleyesiz. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfeme i'timâd kılasız. Fî-evâsıt-ı CA sene (12)64.

[188/2]

Bir sûreti yine müşîr-i müşârun-ileyh ve mîr-i mîrân-ı kirâmımdan Akka muhâfızı Bahri Paşa *dâme ikbâluhû'*ya ve Akka nâ'ibine [ ]

Eşhâs-ı merkûmeden porsuk Mehmed ve çolak Velî ve Karatilkeli? Andon ile hazr u zahîreci Andon nâm şahıslar dahi ber-minvâl-i muharrer Akka kal'asına nefy u ikâmeleri zımnında. Aslına tatbîken.

[188/3]

Mütehayyizân-ı mîr-i mîrân-ı kirâmımdan Kudüs-i şerîf sancağı mutasarrıfı Mustafa Paşa *dâme ikbâluhû*'ya ve Kudüs-i şerîf kâdîsi *zîdet fezâ'iluhû*'ya ve a'zâ-yı meclis *zîde kadruhûm'*a hüküm ki:

Gazze ahâlisinden bundan akdem maktûlen vefât eden Mehmed Gatas'ın? verese-i münhasırasıyla maktûl-i merkûmun kâtilleri Sâlim ve Ebû Sare'nin sûret-i vâkı'alarına dâ'ir bundan akdem vârid olan i'lâmda ba'zı kuyûdât-ı beyân u i'zâh olunmamış olduğundan istizâh-ı mâdde zımnında makâm-ı celîl-i vekâlet-i mutlakam cânibinden tastîr kılınan tahrîrâtın vusûlünde tarafeyn tekrâr lede't-terâfu' maktûl-i mezbûru merkûm Sâlim tüfenk kurşunuyla amden darb u cerh-i mushin ile cerh idüb ba'dehû merkûm Ebû Sare bıçak ile başını kat' etmiş olduğu ikrarlarıyla sâbit ve veresenin talebleriyle merkûm Sâlim'in icrâ-yı kısasına hükm-i şer'î lâhik olmuş ve merkûmlar zuhûr-ı irâde-i seniyyeme değin mahbesde tevkîf kılınmış olduğu bâ-i'lâm u mazbata iş'âr u inhâ ve cânib-i fetvâhâneden dahi me'âl-i i'lâma nazaran merkûm Sâlim'in cerh-i

mushin olduğu ikrârıyla sâbit olmuş olduğundan maktûl-i merkûmun hasren vârisleri kâtil-i merkûmu kısasdan afv etmedikleri hâlde huzûrlarında ber-nehc-i şer‘î kısas olunmak ve merkûm Ebû Sare dahi ta‘zîr kılınmak iktizâ edeceği zahr-ı i‘lâm-ı mezkûre tahrîr u inhâ kılınmış olub siyâk-ı iş‘âra nazaran merkûm Sâlim’in kâtil ve Ebû Sare’nin mu‘âvin-i kâtil olduğu ikrârlarıyla sâbit olarak merkûm Sâlim’in kısasına hükm-i şer‘î lâhik olmuş olduğuna binâ’en huzûr-ı veresede merkûm Sâlim’in icrâ-yı kısas ve eğer verese-i merkûme cümleten ve yâhûd içlerinden birisi kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından îcâb-ı şer‘îsi bi’l-icrâ kânûnen icrâ-yı mücâzâtıçün Der-sa‘âdet’ime irsâliyle keyfiyyetin bâ-mazbata i‘lâm-ı iş‘ârı bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı irâde-i seniyye-i mülûkâneme mütevakkıf idüğü Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye’mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve keyfiyyet taraf-ı eşref-i pâdişâhâneme arz ile lede’l-istizân ber-minvâl-i muharrer iktizâsının icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr olmuş ve mu‘âvin-i kâtil olan merkûm Ebû Sare içün makâm-ı sûret-i mutlakam cânibinden tahrîrât gönderilmiş olmağın siz ki mutasarrıf-ı müşârun-ileyh ve mevlânâ ve sâ’ir mûmâ-ileyhümâsız ber-minvâl-i muharrer huzûr-ı veresede merkûm Sâlim’in icrâ-yı kısas ve eğer verese-i merkûme cümleten ve yâhûd içlerinden birisi kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele diyete münkalib olacağından îcâb-ı şer‘îsi bi’l-icrâ kânûnen icrâ-yı mücâzatıçün Der-sa‘âdet’ime irsâli irâde-i seniyye-i mülûkânem muktezâsından idüğü ma‘lûmunuz oldukda icrâ-yı ahkâm-ı şerî‘at-ı garrâya müsâberet ve alâ-kile’t-takdîreyn keyfiyyetin bâ-i‘lâm u mazbata Der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme inhâ vü iş‘ârına mübâderet eyleyesiz. Fî-evâhir-i CA sene (12)64.

[189/1]

Şerh 1: Ber-mantûk-ı fermân-ı celâdet-ünvân kâtil-i merkûm verese-i maktûl-i merkûmun huzûrlarında icrâ-yı kısasına ibtidâr olunduğunu nâtık vârid olan i‘lâm u mazbata ve şukka mazmunları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî-7 Ş sene (12)64.

Bir sûreti yine mutasarrıf-ı müşârun-ileyh ve kâdî ve sâ’ir mûmâ-ileyhüma [ ]

Cebeliye karyesi ahâlîsinden bundan akdem vefât eden Hacı Kâsım’ın ve Ayni? karyesi ahâlîsinden kezâlik vefât eden Mustafa’nın verese-i münhasıraları meclis-i şer‘-i

şerîfinde maktûlân-ı merkûmânın kâtili olmak üzre ihzâr olunan Hasan ile hîn-i terâfu‘larında kâtil-i merkûm maktûlân-ı merkûmânı tahlîs-i nefs içün darb u cerh idüb müte’essiren fevt olduklarını ikrâr idüb fakat nefs-i tahlîs içün katl eylediğini isbât edememiş olduğundan verese-i merkûmenin talebleriyle icrâ-yı kısasına hükm-i şer‘î lâhik olmuş olduğu beyânıyla zuhûr-ı irâde-i seniyyeye değin mahbesde tevkîf kılındığı bâ-i‘lâm u mazbata tahrîr ü inhâ ve cânib-i fetvâhâneden dahi me’âl-i i‘lâma nazaran kâtil-i merkûm Hasan maktûlân-ı mezbûrânı alet-i câriha ile katl etmiş olduğu ba‘de’l-ikrâr def‘a tasaddî etmiş ise de def‘-i meşrûhi? şer‘an sâbit olmamağla bu sûretde kâtil-i merkûm ikrâr-ı mezkûrunda ta‘ammüdü tasrîh etmiş ise ve maktûlân-ı merkûmânın vereseleri kısasdan afv etmedikleri hâlde bi’z-zât huzûrlarında ber-nehc-i şer‘î kısas olunmak lâzım geleceği zahr-ı i‘lâm-ı mezkûre tahrîr u inhâ kılınmış olduğundan fetvâhâne kaydı mûcebince merkûmun amden katli sâbit olduğu ve verese kısasdan afv etmedikleri takdîrde huzûrlarında merkûmun icrâ-yı kısas ve eğer verese-i merkûmeden her birileri kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes’ele diğerleri haklarında diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer‘îsinin icrâsıyla kâtil-i merkûmun dahi icrâ-yı mücâzâtı zımnında Der-sa‘âdet’e irsâli bâbında. Aslına tatbîken.

[189/2]

Mülhakâtıyla Yanya vâlîsi vezîrim el-Hâc Ahmed İzzet Paşa *iclâluhû’ya* ve Istabl-ı âmire müdîrliği pâyelülerinden Ergiri kazâsı nâ’ib ve müftîsi *zîde ilmuhumâ*’ya ve a‘zâ-yı meclis *zîde kadruhûm*’a hüküm ki:

Ergiri kasabası sâkinelerinden maktûlen müteveffiye olan Sabiha nâm hatunun kâtili Tepedelen kasabası sâkinlerinden Kıbtî Mehmed’in maktûle-i mezbûrenin veresesiyle hîn-i terâfu‘larında alet-i câriha dan timur balta ile bi-gayr-i hâkkın amden cerh u katl eylediği tab‘an ikrârıyla sâbit ü mütehakkık ve kâtil-i merkûmun kısasına hükm-i şer‘î lâhik olduğu bâ-i‘lâm u mazbata beyân u inhâ olunmuş ve cânib-i fetvâhâneden dahi müfâd-ı i‘lâma nazaran maktûle-i mezbûreyi merkûm Kıbtî Mehmed’in mûcib-i kısas olan katl ile katl eylediği ikrârıyla sâbit olmuş olub bu sûretde maktûle-i mezbûrenin veresesi kâtil-i merkûmu kısasdan afv etmedikleri hâlde bi’z-zât huzûrlarında kâtil-i merkûm Kıbtî Mehmed ber-nehc-i şer‘î kısas olunmak lâzım geleceği zahr-ı i‘lâm-ı mezkûre terkîm u imlâ kılınmış olmağla verese-i merkûme bundan böyle kısasdan afv

etmedikleri hâlde huzûrlarında kâtil-i merkûmun icrâ-yı kısası ve eğer verese-i merkûme ve yâhûd içlerinden birisi kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer'îsinin icrâsıyla keyfiyyetin iş'ârı ve kâtil-i mezbûrun dahi icrâ-yı mücâzâtı zımnında mukayyeden bu tarafa irsâli bâbında lâzım gelen emr-i şerîfimin ısdârı irâde-i seniyye-i mülûkâneme mütevakkıf idüğü Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'mden bâ-mazbata ifâde vü inbâ olunmuş ve keyfiyyet taraf-ı eşref-i pâdişâhâneme arz ile lede'l-istizân ber-minvâl-i meşrûh îcâbının icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ol bâbda emr-i hümâyûn-ı celâdet-makrûn-ı şehriyârânem sünûh u sudûr eylemiş olmağın siz ki vâlî-i müşârun-ileyh ve nâ'ib ve müftî ve sâ'ir mûmâ-ileyhümâsız ber-minvâl-i muharrer maktûle-i mezbûre Sabiha'nın veresesi kâtil-i merkûm Mehmed'i bundan böyle kısasdan afv etmedikleri hâlde bi'z-zât huzûrlarında icrâ-yı kısas ve eğer verese-i mezbûre ve yâhûd içlerinden birisi kâtil-i merkûmu kısasdan afv eder veyâ sulh olur ise ol hâlde kısas sâkıt ve mes'ele diyete münkalib olacağından iktizâ-yı şer'îsinin icrâsıyla kâtil-i mezbûrun dahi icrâ-yı mücâzatı zımnında mukayyeden Der-sa'âdet'ime irsâli irâde-i seniyye-i mülûkânem muktezâsından idüğü ma'lûmunuz oldukda icrâ-yı ahkâm-ı şerî'at-ı garrâya müsâberet ve alâ-kile't-takdîreyn keyfiyyetin bâ-i'lâm u mazbata Der-bâr-ı şevket-karârıma inhâ vü iş'ârına mübâderet eyleyesiz. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfeme i'timâd kılasız. Fî-evâhir-i CA sene (12)64.

SONUÇ

Osmanlı hukuk sistemi esas itibariyle İslam hukuku ile bu hukukunun ulü'l-emre tanıdığı alanlarda zaman içerisinde oluşturulmuş olan örfî hukuktan ibarettir. İslam hukukuna göre ulü'l-emrin yasama yetkisinin en geniş olduğu alan ceza hukukudur. Bu saha içinde had ve kısas cezaları müstesna, tazîr cezasının keyfiyeti ve miktarı ulü'l-emre bırakılmıştır. Keyfiyeti ulü'l-emre bırakılan tazîr cezasının kapsamına; nasihat, kınama, azarlama, sözlü uyarı gibi hafif cezalarla, görevden azil, nefy/sürgün, pranga-bend, kal'a-bend, manastır-bend gibi daha ağır cezalar hatta idam cezası girmektedir. Tazîr cezalarının devlet tarafından bir kanunname tarzında tespit edilmesinde şer'î bir mani olmadığından Osmanlı Devleti tazîr cezalarıyla ilgili alanlarda kanunlaştırma yoluna gitmiştir.

Osmanlı Devleti'nde Tanzimat öncesi hazırlanan kanunnamelerde kısas ve diyet cezalarıyla ilgili açık hüküm bulunurken, tazîr cezası olarak zaman zaman uygulanan nefyle ilgili hükümler yok denecek kadar azdır. Tanzimat dönemine gelindiğinde ise Osmanlı Devleti'nde sürgün cezası etkin bir ceza yöntemi olarak görülmüş ve ceza infaz hukukunda sağlam bir yer edinmiştir. Dolayısıyla sürgün cezası, diğer cezalarla birlikte Tanzimat döneminde hazırlanan ceza kanunnamelerine de yansımıştır. 1840 ve 1851 tarihli ceza kanunnamelerinde kısmen yeralan sürgün cezasıyla ilgili hükümler, özellikle 1858 tarihli ceza kanunnamesinde daha ayrıntılı olarak işlenmiştir. 1840'dan itibaren nefy ve kısas cezalarının hüküm ve uygulamaları için ayrı defterlerin tutulmasıyla da 1256/1840-1279/1863 dönemi ceza kayıtlarını ihtivâ eden 5 adet "Nefy ve Kısas Defteri" teşkil edilmiştir. Bu defterler Başbakanlık Osmanlı Arşivleri Dairesi Başkanlığı'nın 989 numaralı "Dîvân-ı Hümâyûn Defterleri Kataloğu"nda kayıtlıdır. Söz konusu defterlerden "1 numaralı" defter ile çalışmamızın konusunu oluşturan "2 numaralı" defter "Nefy ve Kısas Defteri" olarak adlandırılırken "3, 4 ve 5 numaralı" defterler "Nefy ve Itlak Defteri" olarak adlandırılmışlardır. Bu farklılık ilk iki defterde nefy ve kısas hükümlerinin birarada bulunmasından kaynaklanmıştır. Zira kısas

defterleri 1848-1903 dönemini kapsayacak şekilde nefy defterlerinden ayrıca düzenlenmiş, 5 adet olarak 989 numaralı katalogda yerini almıştır.

Tanzimat döneminde kanunlaştırma alanında yapılan düzenlemelerin yanı sıra adlî teşkilat alanında da düzenlemelere gidilmiştir. O zamana kadar Osmanlı Devleti'nde tek mahkeme vasfını taşıyan şer'î mahkemelerin yanı sıra yeni mahkemeler ihdas edilmiştir. Özellikle taşrada kurulan memleket meclisleri idarî, hukukî ve malî işlerin çözümüyle vazifelendirilerek davalara bakmaya başlamıştır. Merkezde ise temeli II. Mahmud döneminde atılan, hem bu meclislerin temyiz mercii hem de yasama, yürütme ve yargı görevini üstlenen Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye Osmanlı bürokrasisinde yerini almıştır. Meclis-i Vâlâ, özellikle vergi reformunun uygulanmaya başlanmasından itibaren mesaisinin çoğunu eski alışkanlıklarını sürdürerek, rüşvet alan, halka angarya uygulayan, keyfî vergi toplayan, zimmetine para geçiren en yüksek rütbeli devlet adamından en küçük memura kadar pek çok kişiyi yargılamakla geçirmiş ve başta sürgün olmak üzere ceza kanunnamesinde yer alan cezaları sultanın izniyle uygulamıştır.

Çalışmamıza kaynaklık eden defterde toplam 396 hüküm ve 220 sûret bulunmaktadır. Bunlar genel itibariyle nefy ü iclâ, kısas ve diyet, tahliye-i sebîl, ikâme ve iskân, tahvîl-i menfâ, kal'a-bend, manastır-bend, pranga-bend ve kürek cezasıdır. Kürek, pranga-bend, manastır-bend ve kal'a-bend cezaları suçlunun hafifletici ya da ağırlaştırıcı durumuna göre diğer cezalarla çoğunlukla da sürgün cezası ile birlikte ifade edilmiştir. Buna göre, 396 hüküm ve 220 sûretten 205'i nefy ile ilgili olup, sürgün cezası ağırlıklı olarak devlet memurları ile halk içinde huzursuzluk çıkaran devletin kanun ve nizamına aykırı hareket eden müslim, gayr-i müslim, kadın, erkek, ulema, reaya, köle, aşiret beyi ayrımı yapılmadan her suçluya uygulanmıştır. Sürgün sürelerinin 1 ay ile 15 yıl arasında değiştiği, suç işlemeye devam edenlerin de cezalarının kanun hükümlerine göre şiddetlendirildiği (geçici sürgün süresinin müebbede dönüştüğü, menfâsının daha uzak yerlere özellikle Midilli, Kıbrıs, Bozcaada gibi adalara sürüldüğü) görülmüştür. Menfâ olarak en fazla Bolu, Gelibolu, Kütahya ve Midilli adası tercih edilmiştir.

Defterdeki kısasla ilgili hüküm ve sûretlere bakıldığında ise 175 adam öldürme vakası görülmekte olup incelenen şerhlerden 75 hükmün kısasla sonuçlandığı anlaşılmıştır. Öldürme vakalarında çoğunlukla ateşli silahlardan tabanca, tüfek, piştov kesici

aletlerden özellikle yatağan ve çerkes bıçağının kullanıldığı vurgulanmıştır. Kısas hükümlerinde, kâtilin af edilip edilmemesi ya da kısasın diyet cezasına dönüştürülmesi maktûl yakınlarının kararına bırakılmış, yargılamada şer'î hukuka riayet edildiği anlaşılmıştır.

İncelediğimiz defterde doğrudan kısas cezasının diyet cezasına dönüştürüldüğüne dair sadece bir hükme rastlanmıştır. Söz konusu ceza 1261 yılında Bursa'da Kuşbazlar hânında zimmî Ohannes'in yanlışlıkla Hamalı Köfteci el-Hâc Ömer bin Hasan'ın şiş yarasıyla ölümüne sebebiyet vermesi üzerine uygulanmış ve suçlu ile maktûl yakınları arasında yirmi bin kuruş diyete razı olunduğu tespit edilmiştir.

Defterde, kısas cezaları dışında hadden katil cezası da dikkatimizi celbetmiştir. Bu konuda beş hükümden üçü kuttâ-i tarîk mensublarına ilişkin iken, ikisi de sebb-i nebî (peygambere küfür) davasıyla ilgilidir. Sebb-i nebî konusunda devletin çok titiz davrandığı aşikardır. Nitekim 1263 senesinde Ömer ibn Ahmed adlı habîsin sekr hâlinde sebb-i nebî eylemiş olduğu Meclis-i şer'-i şerîfde iki müslîmin şehâdetiyle tesbit edilmiş ve şer'an katli lâzım geldiği ifade edilerek hadden katlinin tehir edilmeden uygulanması emredilmiştir.

Söz konusu defterde, devletin her fırsatta büyüklüğünü ve affediciliğini gösteren 105 tahliye hükmü de yer almaktadır. Aflar çoğunlukla sürgündeki kişilerin ıslah-ı nefs ettiği düşünüldüğünden sürgün süresi dolmadan gerçekleştirilmiştir. Öyleki hükümlerin üzerlerinde yer alan 498 şerhten 196'sı ıtlak/af ile ilgilidir. Bu afların suçluların kendilerinin, ailelerinin veya çevre ileri gelenlerinin isteği üzerine kefil alınarak gerçekleştirildiği anlaşılmakla birlikte afların mübarek günlere hürmeten istendiği de gözden kaçmamaktadır. Ayrıca toplu afların "sûr-ı hümâyûn"lar vesilesiyle yapıldığı da dikkat çekici unsurlardandır. Öte yandan cülûs merasimlerine istinaden aflar da mevcuttur.

Suçluların zaman zaman hastalık, yaşlılık, zaruret, menfânın iklimine alışamama gibi durumları dile getirilerek nefy yerinin değiştirilmesi, kendileri veya yakınları vasıtasıyla istenebilmiş, uygun görülenlerin menfâları daha elverişli yerlere tahvil kılınmıştır.

İkâme ve iskân konusunda beş hükmün görüldüğü defterde en dikkat çekici olanı 1261 yılında Cebel-i Dürz emiri Mir Beşir'in 47 kişilik tebaasıyla Zağferanbolu'ya

iskanlarına ilişkindir. Keza bir süre sonra Mir Beşir'in ihtiyarlığı ve oranın havasına alışamaması sebebiyle menfâsının Bursa'ya nakledildiği görülmüştür.

Her ne kadar elimizdeki defter ceza ve afları ihtiva etse de içinde barındırdığı bilgiler pek çok konuda ipuçları verecek niteliktedir. Defterde yeralan nazır değişiklikleri, merkez ve taşra teşkilatındaki görevliler ve ünvanları, dönemin yönetim anlayışına dair araştırmalara katkı sağlayacaktır.

Hükümlerde yerleşim birimleri, müslim-gayr-i müslim isim ve mesleki sıfatları, türbe, kilise isimleri, aşiret ve cemaat adları, para ve ölçü birimleri geçmektedir. Ayrıca Osmanlı sultan ve şehzadelerinin düğün, tahta çıkış merasimleri ve mübarek günlerin zikri çokça geçmektedir. Bu bilgiler tarihçi, dilbilimci, sosyolog ve iktisatçıların araştırmalarına yön verecektir.

Ayrıca hükümlerde geçen suçlar ve davalarla ilgili, merkez-taşra arası yazışmaların seyri, Tanzimat Fermanı'nda dile getirilen ve kanunlara yansıyan can-mal emniyeti, vergi adaleti ve eşitlik ilkelerinin Osmanlı adalet terazisinde uygulanışını da göstermektedir.

Neticede transkripsiyonu ve değerlendirilmesi yapılan defterin, Osmanlı Devleti'nin Tanzimat dönemi 1843-1848 yılları arası siyasî, ictimaî, adlî ve iktisadî durumunu belirlemede katkıda bulunacağı aşikardır.

EKLER

LÜGATÇE

Adem-i itâ‘at: İtaatsizlik.

Ahad-ı nâs: Avâm, herkes, kaba ve câhil halk, ayak takımı.

Âhar-gûne: Başka, ayrı, farklı.

Ahz u girift: Yakalama, elegeçirme, esir etme.

Ahz u nez‘: Kaldırma yok etme

Ahz u i‘tâ: Ödeme

Alâ-eyyi-hâl: Her halde, her nasıl olsa.

Âlât-ı câriha: Yaralayıcı aletler.

Ba‘d-ezîn: Bundan sonra.

Bâgı: Haksızlık eden serkeş, asi.

Ba‘s ü isrâ: Gönderilme, yollanma.

Bast ü beyân: Açığa vurma, açıklama.

Ber-minvâl-i meşrûh: Açıklandığı anlatıldığı üzere.

Ber-nech-i şer‘î: Şeriat yoluyla.

Ber-vech-i bâlâ : Yukarıda olduğu gibi

Beytûtet: Geceleme .

Bi-gayr-i hakkın : Haksızlık yapmak

Bi’l-istiklâl: Başlı başına.

Bi’l-istizân: Sorarak.

Bilâ-istizân: Danışmamak, sormamak.

Bi’r: Kuyu.

Bî-vâye: Nasipsiz.

Bu‘d-i mesâfe: Gidilen yolun uzaklığı.

Cenâb-ı rabb-i izzet : İtibar ve yücelik sahibi olan Allah

Cerâ’im: Suçlar, kabahatler, cinâyetler.

Cerîme: Cürüm, suç, cereme, suç ödeme.

Cevr u ta‘addî: Haksızlık,ezâ,cefâ, eziyet, zulüm.

Cünha: Küçük kabahat.

Dehâlet: Birinin afv u merhametine sığınma.

Der-akab: Hemen arkasından.

Dîl-gîr: Gücenmek .

Ducret: İç sıkıntısı.

Ebnâ-yi sebîl: Yolcular.

Efham u ibcâl: Çok şeref sahibi en ulu.

Ekîden: Te'kidli, kuvvetli olarak, muhakkak, tekrar olarak.

El-hâletü hâzihi: Şimdiye kadar, şimdiki halde.

Esîr-i firâş: Yatalak.

Esmân: Bedeller.

Eyyâm-ı mübâreke: Mübârek günler.

Fî-mâ-ba'd: Bundan sonra, bundan böyle, bir daha.

Gûş-i hûş: Dikkatle dinleme.

Hayme-nişîn: Göçebe, çadırda oturan.

Hilâf-ı rızâ': Yasa dışı.

Hilâf-ı şerî'at-ı garrâ': Şeriata aykırı.

Himâyet ü siyânet: Koruma kollama.

Hiz(d)emât-ı süfliyye: Çöpçülük.

Hulûl-ı ecel-i mev'ud: Ecelin gelip çatması.

Huzûr-ı şer': Kanun, kadı ve mahkeme huzuruna getirilmek

Isdâr u tesyâr: Gönderme,gönderilme

Itlâk: Salıverme, koyu verme, afv.

İbreten li's-sâ'irin: Başkalarına ibret olmak üzere.

İbtidâr: Bir işe sür'atle, çabuklukla başlama.

İfsâd: Fesâda uğratmak.

İgvâ: Azdırma, azdırılma, baştan çıkarma,çıkarılma.

İhkāk-ı hakk: Bir hakkı usulü dairesinde yerine getirmek.

İhnak: Boğma.

İhrâk bi'n-nâr: Yangın, ateşte yakmak.

İ'lâm: Bir davanın, mahkemece nasıl bir hüküm ve karara bağlandığını gösteren resmi vesika.

İrtikâb: Rüşvet yiyicilik.

İrtişâ': Rüşvet almak.

İstîfâ-yı kısâs: Kısas hakkı isteme.

İstikâ'-i hâl: Durumun olup olmayacağından endişelenme.

İtâle-i lisân: Dil uzatmak, sövüp saymak.

İttihaz: Kabul etme, kurma, itibar etme.

İttisaf: Vasıflandırma.

İz‘âc: Rahatsız etme, bunaltma.

Karîn-i terbiye: Terbiye olmuş.

Katl-i nüfûs: Adam öldürmek.

Kesîrü'l-iyâl: Aile bireyleri kalabalık olan kişi.

Kemâl-sûz u güdâz: Yanıp yakılma.

Kem-ıyar: Ayarı düşük bozuk (akçe).

Ketm ü ihfâ: Saklama, gizleme.

Kîl ü kāl: Dedikodu.

Kuttâ’-i tarîk: Yol kesenler, haydutlar.

Külüng: Taşçı kazması

Lede't-terâfu‘: Duruşarak, duruşmaya girerek.

Leffen: Dürülerek sarılmış olarak.

Leylen: Geceleyin, gece vakti.

Li-ebb: Baba tarafından.

Li-ebeveyn: Baba ve ana tarafından.

Li-ümm: Ana bir kardeş.

Li-ecli't-te‘dîb: Terbiye etmek için.

Ma‘delet: Adalet, doğru.

Magsûbe: Gasb olunmuş.

Mârrü’z-zikr: Zikri geçmiş olan.

Mazbata: Zabt, tutanak, kararname.

Mecma‘-i nâs: İnsan topluluğu.

Merâhim-âde: Çok merhametli.

Mer‘iyyü’l-hâtır: Saygın kimseler.

Mezmûm : Beğenilmemiş, ayıp.

Menfâ: Nefyedilen, sürülen yer, sürgün yeri.

Menfiyyen: Menfî, sürgün olarak.

Mu‘ateb: Azarlama, tekdir.

Mukassatan: Taksitle.

Mukırr u mu‘teref: İkrar ve itiraf.

Murabaha: Tefecilik,faiz.

Murahhasa: Ermeni piskopsu.

Mutâva‘at: İtaat etme, baş eğme.

Muvâzebet: Bir işe durmadan çalışma, bir işle daima uğraşma.

Muzâf : İzafe edilmiş,bağlı, bağlanmış, katılmış, yönelik.

Mü’ebbeden: Ömür boyu, sonsuz olarak.

Mü’eddî : Sebeb olan, te’di.

Müddet-i medîde: Uzun zaman.

Münkalib: Değişme, dönüştürme.

Müfsid: Fesatlık eden, ara açan.

Münselib: Kaçmış kaçırılmış (huzur emniyet).

Mürâsele: Haberleşme mektuplaşma.

Mürtekib ü muhtekir: Yakışıksız iş yapan, rüşvetci,mürteşi

Mütenebbih: Terbiye olmak.

Mürûr: Geçip gitme, seyahat izni belgesi (yol hükmü belgesi).

Müsinn: İhtiyar ,yaşlı.

Nâ-hemvâr: Uygunsuz, uymayan.

Nâ-marziyye: İsteğe uygun olmayan.

Nedâmet: Pişmanlık.

Nefsâniyet: Gizli düşmanlık, kin garez.

Nehâran: Gündüz vakti.

Nehb: Çapul yağma.

Nez‘:Bir şeyi yerinden koparma, geri alma(nişan,berat).

Nush u pend: Nasihat etmek, öğüt vermek.

Ondalık ağnam vergisi: Rumeli bölgesi’ndeki hayvanlardan alınan vergi.

Pişto(v): Tabanca

Râbıta-ı sülûk: Bir yola girmek, tarikata bağlanmak.

Ref‘: Göreve son vermek.

Remy: Tüfek atmak.

Revgan-ı zeyt: Zeytin yağı.

Ribh: Kar, kazanç.

Rükûb u nüzul: (bir vasıtaya) binip inme.

Sâ‘î bi’l-fesâd: Ortalığı birbirine katan fesadçı.

Sâlifü’l-beyân: Beyanı geçmiş bildirilmiş.

Sâlifü'z-zikr: Zikri geçen.

Saltanat-ı seniyye: Osmanlı Devleti.

Sebük-magzâne: Akılsızca.

Sefîl ü sergerdân: Perişan.

Sekr: Sarhoşluk.

Silk-i askerî: Askerlik mesleği.

Sirkat: Hırsızlık.

Sû-i hâl: Kötü halde olmak.

Şâhid-i zûr, şâhid-zor: Yalancı şahitlik.

Şerî‘at-ı gârra: İslam dini.

Şekāvet: Eşkıyalık.

Şenâ‘et: Kötülük fenalık.

Şetm: Sövme, sövüp sayma.

Şukka: Küçük tezkere, yazı.

Şütûm-i galîza: Küfür.

Tâb-âver-i tahammül: Tahammül edememek, güç yetirememek.

Ta‘dil ve’t-tezkiye: Doğrulama,temize çıkarma.

Taharri: Arama, araştırma.

Tahlif: Yemin ettirme.

Tard u teb‘îd : Sürme kovma.

Tazammun: Kefil olma

Te’diye: Borcunu ödeme

Tefevvüh: Ağza alma, münasebetsiz söz söyleme dil uzatma.

Tenkil: Uzaklaştırma.

Tergîb ü iğrâ: Rağbet ettirmek, teşvik.

Tevkîf: Alıkoymak, durdurmak.

Tezvîr: Yalan dolan.

Töhmet: Birine isnâd olunan suç, kabahat.

Türrehât: Saçma sapan sözler.

Vikaye-i nâmus: Namusunu koruma .

Yük: Yüz bin akçe yerinde kullanılan bir tabir.

Zecr: Kovma.

Zeker ü inâs: Erkek ve kadınlar.

Zevce-i menkûha: Nikahlı eş.

Zevce-i menkûha-i metrûke: Dul kalan nikahlı eş.

ORİJİNAL METİN

KAYNAKÇA

Acar, İrfan C., *Lübnan Bunalımı ve Filistin Sorunu*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1989.

Akbayar, Nuri, *Osmanlı Yer Adları Sözlüğü*, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 2001.

Akgündüz, Ahmet, *Osmanlı Kanunnameleri ve Hukuki Tahlilleri,* Cilt 1, Fey Vakfı Yayınları, İstanbul 1990.

Akgündüz, Said Nuri, *Tanzimat Dönemi Osmanlı Ceza Hukuku Uygulaması*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2010, (Yayımlanmamış Doktora Tezi)

Akıllı (Acar), Tuğba, *3 Nolu Nefy ve Itlak Defteri'nin (S. 1-100) Transkripsiyon ve Değerlendirilmesi,* Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat 2006, (YayımlanmamışYüksek Lisans Tezi)

Akman, Mehmet, *Osmanlı Devleti'nde Ceza Yargılaması,*Eren Yayıncılık, İstanbul 2004.

Aktan, Ali, *Osmanlı Paleografyası ve Siyasi Yazışmaları*, Osmanlılar İlim ve İrfan Vakfı, İstanbul 1995.

Akyıldız, Ali, "Tanzimat Döneminde Belgelerin Şekil, Dil ve Muhteva Yönünden Geçirdiği Bazı Değişiklikler (1839-1856)", *Osmanlı Araştırmaları XV*, İstanbul 1995.

Aslan, Nasi, *İslam Yargılama Hukukunda -Şühudü'l-Hal- Jüri Osmanlı Devri Uygulaması*, Beyan Yayınları, İstanbul 1999.

Avcı, Mustafa, *Osmanlı Hukukunda Suçlar ve Cezalar*, Gökkubbe, İstanbul 2004.

Aydın, Mehmet Akif, "Osmanlı Hukukunun Genel Yapısı ve İşleyişi", *Türkler,* Cilt 10, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2002.

Aydın, Mehmet Akif, *Türk Hukuk Tarihi,* Beta Basım Yayım Dağıtım, 4. bs., İstanbul 2001

Bardakoğlu, Ali "Ceza-Tarihi Gelişim", *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, Cilt 7, İstanbul 1993.

Bayındır, Abdülaziz, "Örneklerle Osmanlı'da Ceza Yargılaması" *Türkler,* Yeni Türkiye Yayınları, Cilt 10, Ankara 2002.

Baytimur, Suha Oğuz, *25 Numaralı Kal'abend Defteri (1/61-a.Sayfa) (H. 1205 / M. 1790–1791),* Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ 2005, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

Bebek, Adil, "Ceza" , *Diyanet İslam Ansiklopedisi,* Cilt 7, İstanbul 1993.

Bilmen, Ömer Nasuhi, *Hukukı İslâmiyye ve Istılahatı Fıkhiyye Kâmusu,* Cilt 3, Bilmen Yayınevi, İstanbul 1968.

Bozkurt, Gülnihal, "Tanzîmat ve Hukuk", *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu,* Ankara 1994.

Cin, Halil, Ahmet Akgündüz, *Türk Hukuk Tarihi (Kamu Hukuku),* Cilt 1, Selçuk Üniversitesi Yayınları, Konya 1989.

Çadırcı, Musa, *Tanzimat Döneminde Anadolu Kentlerinin Sosyal ve Ekonomik Yapıları*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1991.

Çoban, Harun, *5 numaralı Nefy ve Itlak Defteri'nin transkripsiyonu ve değerlendirilmesi,*Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri 2010, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

Dağcı, Şamil, "Kısas" , *Diyanet İslam Ansiklopedisi,* Cilt 25, Ankara 2002.

Daşçıoğlu, Kemal, *Osmanlı'da Sürgün: Osmanlı Devleti'nin Sürgün Siyaseti (XVIII.Yüzyıl),*Yeditepe Yayınevi, İstanbul 2007.

Develioğlu, Ferit, *Osmanlıca- Türkçe Ansiklopedik Lûgat Eski ve Yeni Harflerle,* Yay. haz. Aydın Sami Güneyçal, 15.bs., Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara 1998.

Erim, Neşe, "Osmanlı İmparatotluğu'nda Kalebendlik Cezası ve Suçların Sınıflandırılması Üzerine Bir Deneme", *Osmanlı Araştırmaları IV,* İstanbul 1984.

Gökçen, Ahmet, *Tanzimat Dönemi Osmanlı Ceza Kanunları ve Bu Kanunlardaki Ceza Müeyyideleri*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 1989.

Gür, Tekin, *1 Numaralı Nefy ve Kısas Defteri'nin (1–35. Varaklar) Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi,* Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat 2003, (YayımlanmamışYüksek Lisans Tezi)

Halaçoğlu, Yusuf, *XIV-XVII. Yüzyıllarda Osmanlılarda Devlet Teşkilatı Ve Sosyal Yapı,* Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1998

Heyd, Uriel, "Eski Osmanlı Ceza Hukukunda Kanun ve Şeriat", (çev. Selahaddin Eroğlu), *Türk Hukuk ve Kültür Tarihi Üzerine Makaleler, (*Tercüme ve Derleme Ferhat Koca), Ankara Okulu Yayınları, Ankara 2002.

İnalcık, Halil, *Osmanlı'da Devlet, Hukuk, Adalet*, Eren Yayınları, İstanbul 2000.

Karaman, Hayreddin, *Anahatlarıyla İslam Hukuku 1: Giriş ve Amme Hukuku*, Ensar Neşriyat, İstanbul 1993.

Karataş, Ali İhsan*, Osmanlı Dönemi Bursa Sürgünleri (18-19. Asırlar),* Emin Yayınları, Bursa 2009.

Kavaklı, Sibel, *929/A Numaralı Nefy Defterinin (1826/1833) Transkripsiyon ve Değerlendirilmesi,* Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat 2005, (YayımlanmamışYüksek Lisans Tezi)

Kaynar, Reşat, *Mustafa Reşit Paşa ve Tanzimat*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1985.

Kılıç, Ömer, *4 numaralı Nefy ve Itlak Defteri'nin transkripsiyonu ve değerlendirilmesi,* Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri 2010, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

Köse, Metin Ziya, Ali Kozan, *Nevşehir Mahkemesine Ait İlk Şer'iyye Sicili (3 Numaralı Defter)1213-1221/1798-1807*,Nevşehir Üniversitesi Yayınları, Nevşehir 2013.

Kütükoğlu, Mübahat S., *Osmanlı Belgelerinin Dili (Diplomatik),* Kubbealtı Neşriyatı, İstanbul 1994.

Miller, Ruth A., *Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Günah ve Suç Fıkıhtan Faşizme,* (Çev. Hamdi Çilingir), Ufuk Yayınları, İstanbul 2013.

Mumcu, Ahmet, *Hukuksal ve Siyasal Karar Organı Olarak Divân-ı Hümâyûn*, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara 1976.

Sağlam, Mehmet Hakan, *I. Tertip Düstûr Kılavuzu (Osmanlı Devlet Mevzuatı) 1839-1908,* Cilt 1, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 2006.

Seyitdanlıoğlu, Mehmet, *Tanzimat Devrinde Meclis-i Vâlâ (1838-1868),* Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1994.

Şemseddin, Sami, *Kâmûs-i Türkî*, Çağrı Yayınları, İstanbul 2007.

Şekerci, Osman, *İslam Ceza Hukukunda Ta'zir Suçları ve Cezaları (Yürütme Organına ve Yönetime Bırakılmış Cezalar),* Yeni Ufuklar Neşriyat, İstanbul 1996.

Turan, Ali, *7 Numaralı Kısas Defteri (H.1273–1278 / M. 1857–1862),* Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ 2007, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

Tursun Bey, *Tarih-i Ebü'l-Feth,* haz. A. Mertol Tulum, İstanbul 1977.

Udeh, Abdülkadir, *Mukayeseli İslam Ceza (Suç) Hukuku-Genel Hükümler,* çev. Ali Şafak, Cilt 1, Kayıhan Yayınları, İstanbul 2012.

Uluçay, M. Çağatay, "Sürgünler Yeni ve Yakın Çağlarda Manisa'ya ve Manisa'dan Sürülenler" *Belleten*, Cilt 15, sayı 59, Temmuz 1951.

Uluçay, M. Çağatay, *Padişahların Kadınları ve Kızları,* 2. bs., Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1985.

Uzunçarşılı, İ. Hakkı, *Osmanlı Devletinin Merkez ve Bahriye Teşkilatı,* Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1988.

Yakut, Esra, *Osmanlı Hukukunda Tazir Cezaları*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2011.

Yaman, Ahmet, Halit Çalış, *İslam Hukukuna Giriş,* M.Ü. İlahiyat Vakfı Yayınları, 6.bs., İstanbul 2013.

Zuhaylî, Vehbe, *İslam Fıkhı Ansiklopedisi*, çev. Ahmet Efe ve bşkl., 2. bs., Risale Yayınları, Cilt 7, İstanbul 1992.

E-Kaynaklar

Acehan, Abdullah, (2008), "Osmanlı Devleti'nin Sürgün Politikası ve Sürgün Yerleri", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi/The Journal of International Social Research/Volume 1/5 Fall 2008.* http://www.sosyalarastirmalar.com/cilt1/sayi5/sayi5pdf/acehan_abdullah.pdf. (28.07.2013).

Akbulut, İlhan, *İslam Hukukunda Suçlar ve Cezalar*, s. 169. http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/38/284/2590.pdf (3.11.2014)

Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi (proje yöneticisi:Yusuf Sarınay), Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 3. bs., İstanbul 2010, http://levantineheritage.com/pdf/rehber.pdf (13.12.2014).

http://www.devletarsivleri.gov.tr/assets/content/Yayinlar/genel-mudurluk-yayinlar/osmanli_yer_adlari.pdf (13.12.2014)

Köksal, Osman, "Osmanlı Hukukunda Bir Ceza Olarak Sürgün ve İki Osmanlı Sultanının Sürgünle İlgili Hatt-ı Hümayunları", *Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergi*si, *(OTAM)*, Sa. 19, 2006 *s.288* http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/19/26/199.pdf *(24.08.2014)*

Köroğlu,Mehmet, "İslam Ceza Hukukunda Kısasın infazı" *EKEV Akademi Dergisi*,Yıl 15,sayı 48 (Yaz 2011) http://ktp.isam.org.tr/ (16.09.2014)

DİZİN

Abbas Paşa, 431
Abdullah Paşa, 148, 203, 212, 215, 230, 233, 237, 244, 297
Adana, 33, 56, 66, 88, 89, 109, 115, 119, 127, 128, 129, 136, 169, 172, 207, 278, 297, 298, 301, 302, 413, 423, 450, 478, 479, 522, 527, 531, 575
Adile Sultan, 42
afv, 22, 37, 60, 70, 71, 74, 80, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 89, 90, 91, 95, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 113, 114, 115, 116, 117, 119, 120, 121, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 134, 139, 142, 145, 148, 149,151, 152, 153, 154, 161, 162, 163, 165, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 197, 198, 199, 200, 202, 203, 204, 205, 206, 210, 214, 215, 216, 217, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 243, 244, 245, 246, 248, 250, 252, 256, 257, 258, 259, 261, 262, 263, 264, 270, 271, 272, 276, 279, 280, 282, 283, 284, 286, 287, 288, 289, 293, 294, 300, 307, 308, 309, 312, 314, 315, 317, 318, 319, 320, 321, 325, 326, 328, 330, 331, 332, 338, 340, 343, 346, 347, 348, 349, 350, 352, 353, 354, 356, 357, 358, 360, 361, 362, 363, 367, 369, 371, 374, 375, 377, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 394, 396, 397, 400, 401, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 416, 418, 421, 422, 423, 424, 425, 428, 429, 431, 433, 434, 435, 436, 438, 440, 441, 443, 444, 445, 451, 453, 454, 455, 456, 458, 462, 463, 465, 466, 467, 469, 470, 472, 473, 475, 476, 477, 481, 482, 484, 485, 487, 488, 489, 493, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 502, 504, 505, 506, 509, 510, 511, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 525, 526, 527, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 536, 537, 538, 539, 540, 542, 543, 544, 547, 549, 551, 552, 553, 555, 556, 557, 558, 560, 561, 562, 564, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 574, 576, 578, 579, 581, 583, 585, 587, 588, 589, 590, 594, 595, 601, 602
Ahmed Ârif Hikmet Bey, 445, 451, 452, 453, 475, 476, 575
Ahmed İzzet Paşa, 147, 238, 240, 252, 259, 271, 280, 293, 327, 460, 595
Akçaabad, 77, 233
Akça-Kazanlık, 33, 211
Akçay, 133, 134, 550, 561
Akka, 33, 89, 90, 97, 111, 139, 301, 305, 306, 341, 425, 592, 593
Alâeddin Bey, 90, 310
Ali Paşa, 46, 155, 169, 172, 174, 198, 285, 303, 375, 438, 459, 489, 497, 500, 534, 566
Amasra, 78, 97, 238, 343
Amasya, 33, 56, 90, 125, 306, 513, 514
Amid, 64, 93, 164, 220, 322, 345
Ankara, i, 3, 8, 10, 12, 15, 23, 26, 27, 28, 29, 32, 33, 35, 42, 56, 61, 64, 66, 69, 79, 81, 88, 89, 100, 107, 108, 112, 124, 131, 147, 162, 173, 188, 202, 245, 255, 294, 295, 304, 315, 325, 351, 363, 400, 406, 430, 507, 514, 515, 539, 543, 607, 608, 609, 610, 611
Antalya, 33, 78, 98, 110, 237, 344, 423
Arabistan, 305, 451
Arabkir kazası, 33
Ardaka, 73, 209
Armaş, 33, 73, 207
Arnavud, 61, 120, 150, 229, 483
Asım Paşa, 202
Atmalu, 111, 425
Ayaş kazâsı, 33, 371, 505
Aydın, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 14, 15, 19, 23, 24, 33, 56, 66, 72, 73, 84, 95, 100, 107, 114, 118, 119, 132, 135, 174, 204, 205, 206, 208, 273, 274, 330, 359, 360, 401, 444, 453, 469, 478, 482, 530, 544, 545, 547, 565, 569, 607, 608

Ayıntab, 90, 309
Aynaroz cezîresi, 33, 84, 269, 299, 319, 521
Ayvalık, 56, 62, 91, 120, 129, 138, 151, 316, 479, 529, 530, 584
Bağdad, 56, 61, 72, 117, 123, 129, 132, 136, 148, 201, 463, 499, 521, 528, 546, 571
Bahar ağnâmı, 98, 345
Bahri Paşa, 593
Balıkesir, 56, 266
Balıkesrî kazâsı, 135
Bayındır kazâsı, 33, 84, 274
Bayramiç, 56, 64, 161
Bayramlı kazâsı, 77, 230
Bedirhan Bey, 127, 138, 523, 582
Bekir Rüstem Paşa, 539, 550, 557, 583
Bereketlü, 589
Beyrut, 56, 85, 118, 139, 277, 471, 472, 586, 591
Biga sancağı, 56, 64, 80, 161, 249
Bilecik, 56, 179
Bolu, 33, 56, 60, 61, 70, 78, 79, 81, 87, 95, 100, 103, 105, 107, 109, 111, 112, 113, 115, 119, 120, 121, 122, 123, 125, 127, 130, 131, 132, 141, 142, 147, 194, 238, 240, 241, 252, 253, 259, 271, 280, 290, 293, 327, 330, 343, 358, 363, 364, 381, 388, 389, 404,405, 414, 427, 429, 430, 438, 439, 441, 449, 450, 474, 481, 485, 493, 502, 503, 513, 514, 522, 529, 535, 536, 538, 543, 545, 546, 560, 598
Bosna, 56, 70, 76, 80, 106, 116, 125, 153, 192, 197, 223, 224, 246, 250, 251, 397, 455, 512, 513, 514, 529, 560
Boynu İncelü aşîreti, 60, 142
Bozcaada, 32, 33, 80, 85, 87, 96, 105, 108, 113, 249, 280, 281, 289, 333, 334, 389, 390, 405, 437, 598
Bozok, 46, 65, 89, 126, 155, 169, 172, 225, 266, 300, 303, 514, 515, 563
Bursa, 20, 22, 28, 32, 33, 37, 56, 62, 73, 88, 105, 106, 107, 108, 110, 111, 117, 118, 120, 121, 130, 131, 134, 152, 154, 206, 255, 257, 295, 317, 344, 345, 392, 394, 395, 404, 410, 411, 423, 424, 426, 427, 428, 429, 462, 470, 483, 484, 486, 534, 535, 543, 560,599, 609
Canik, 78, 134, 136, 237, 561, 572
Canik sancağı, 78, 134, 136, 561
Cebel-i Dürz emîri esbak Mîr Beşîr Şihab, 28, 87, 290, 292
Cebeliye, 56, 139, 594
cezâ, 25, 32, 43, 71, 78, 86, 87, 102, 103, 119, 123, 125, 131, 137, 143, 145, 148, 150, 158, 160, 161, 164, 173, 179, 186, 189, 191, 196, 197, 198, 203, 209, 210, 211, 214, 215, 225, 227, 236, 239, 243, 250, 276, 282, 283, 286, 289, 293, 307, 309, 312, 328, 332, 339, 341, 348, 354, 357, 358, 360, 362, 367, 372, 377, 379, 380, 381, 383, 384, 386, 396, 397, 400, 401, 407, 408, 411, 417, 421, 429, 430, 431, 463, 466, 475, 491, 497, 510, 528, 534, 543, 544, 546, 548, 552, 554, 580, 591, 592
Cisr-i Ergene, 33, 67, 76, 106, 137, 178, 226, 398, 577
cülûs, 42, 43, 58, 59, 599
Cülûs-ı hümâyûn, 43, 527, 574, 582
Cünha, 64, 65, 66, 69, 70, 71, 73, 78, 82, 83, 84, 86, 87, 89, 95, 96, 98, 102, 103, 104, 107, 110, 111, 123, 125, 127, 128, 129, 131, 134, 138, 163, 170, 188, 197, 210, 283, 284, 303, 327, 333, 371, 381, 383, 385, 400, 406, 410, 411, 423, 424, 425, 437, 438, 475, 476, 522, 523, 525, 526, 543
Çal kazâsı, 33
Çamardı kazâsı, 138, 589
Çanakkale, 33
Çanlı Kilise, 61, 64, 70, 93, 145, 164, 190, 322
Çatalca, 56, 68, 182
Çeharşenbe, 31, 137, 580
Çekmece-i sagîr, 33, 107, 117, 403, 465
Çifteler Medresesi, 313
darb u cerh, 64, 69, 72, 75, 77, 99, 101, 102, 123, 130, 131, 132, 133, 135, 136, 139, 151, 160, 161, 180, 181, 182, 184, 186, 187, 188, 197, 199, 200, 202, 215, 218, 220, 221, 226, 228, 230, 232, 233, 234, 235, 242, 244, 251, 255, 257, 258, 259, 260,

264, 276, 307, 308, 309, 311, 328, 329, 330, 332, 338, 348, 349, 350, 354, 358, 359, 361, 367, 372, 382, 401, 408, 416, 418, 420, 432, 435, 437, 443, 444, 452, 455, 458, 463, 466, 468, 469, 473, 477, 487, 493, 494, 499, 501, 503, 505, 510, 511, 520, 532, 536, 537, 539, 546, 547, 552, 553, 555, 556, 558, 564, 565, 566, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 593, 595
darb u katl, 216, 231, 242, 244, 385, 409, 542, 557
Darköprü, 33, 115, 448
Denizli-Bolvâdîn, 33
Der-saʿâdet, 25, 31, 41, 49, 60, 61, 62, 65, 66, 67, 70, 73, 74, 79, 80, 81, 82, 84, 85, 87, 88, 92, 93, 94, 95, 96, 98, 102, 104, 105, 106, 108, 109, 114, 119, 120, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 132, 133, 134, 136, 137, 138, 139, 143, 144, 147, 148, 152, 155, 156, 157, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 171, 174, 175, 185, 190, 193, 194, 207, 209, 212, 213, 219, 220, 221, 222, 224, 225, 230, 232, 239, 243, 244, 245, 247, 251, 255, 256, 262, 265, 266, 269, 271, 275, 277, 278, 286, 287, 290, 292, 296, 300, 319, 320, 322, 323, 324, 325, 326, 333, 336, 337, 339, 346, 356, 365, 369, 370, 371, 372, 384, 391, 392, 393, 411, 413, 415, 445, 446, 457, 459, 462, 467, 469, 470, 472, 474, 476, 481, 483, 486, 487, 489, 495, 496, 497, 500, 502, 505, 508, 509, 510, 512, 516, 520, 521, 525, 528, 529, 533, 534, 535, 536, 538, 540, 541, 542, 544, 545, 546, 551, 553, 554, 556, 557, 560, 561, 562, 565, 568, 569, 572, 574, 578, 579, 580, 583, 585, 586, 587, 588, 590, 591, 592, 594, 595, 596
Develü kazâsı, 135, 563, 564
Devinice kazâsı, 581
Devrek Divân, 82, 260
Dimetoka, 32, 33, 61, 63, 73, 74, 94, 101, 125, 146, 158, 210, 213, 214, 239, 318, 323, 366, 369, 398, 509
Divân-ı Deʿâvî, 163, 290, 292, 335, 337, 344, 394, 585
Dîvân-ı Deʿâvî, 52, 144, 157, 166, 167, 171, 175, 177, 194, 196, 247, 253, 255, 265, 270, 287, 290, 294, 295, 326, 334, 335, 337, 343, 344, 356, 365, 368, 371, 372, 474, 483, 507, 524, 535
Dîvân-ı Hümâyûn, viii, xii, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 19, 20, 25, 33, 50, 51, 52, 53, 65, 70, 149, 151, 153, 156, 158, 163, 166, 168, 174, 180, 191, 217, 265, 496, 507, 583, 597
Divriği, 33, 66, 69, 135, 172, 173, 190, 566
Diyarbekir, 33, 66, 67, 75, 109, 164, 174, 210, 220, 278, 297, 298, 299, 322, 345, 413
diyet, vi, 24, 35, 37, 38, 45, 52, 160, 204, 250, 251, 382, 397, 407, 434, 436, 559, 597, 598, 599
Dudmuş(?)kazâsı, 33
Düzce, 33, 79, 84, 92, 95, 240, 241, 271, 316, 327
ebnâ-yi sebîl, 111, 425
Edirne, 33, 45, 47, 56, 69, 75, 79, 83, 116, 131, 133, 134, 149, 156, 157, 158, 181, 189, 217, 218, 219, 226, 239, 264, 320, 329, 354, 367, 398, 406, 454, 457, 458, 539, 549, 550, 557, 577, 583
Eğin kazâsı, 33, 66, 82, 127, 170, 263, 460, 498, 523
Emlâk kazâsı, 65, 89, 169, 300
emvâl-i mîriyye, 79, 85, 89, 241, 280, 305
Ergiri kasabası, 595
Ermeni, 46, 52, 53, 61, 62, 63, 64, 66, 70, 73, 74, 82, 83, 85, 86, 87, 92, 93, 94, 99, 102, 108, 111, 145, 152, 155, 156, 164, 169, 170, 172, 173, 190, 193, 207, 212, 213, 263, 266, 267, 268, 277, 278, 279, 285, 288, 294, 300, 303, 317, 320, 321, 322, 323, 324,325, 337, 350, 356, 370, 411, 428, 603
Ermeni patriki, 145, 152, 155, 156, 165, 169, 170, 171, 172, 173, 190, 193, 207, 212, 213, 263, 266, 267, 268,

277, 278, 279, 288, 294, 300, 303, 337, 350, 356, 370, 411, 428
Erzurum, 28, 90, 97, 102, 308, 310, 342, 371, 460, 517
Eskişehir, 33, 67, 105, 179, 388, 440
eşkiyâ, 39, 126, 132, 134, 183, 456, 518, 547, 557
Evkâf-ı Hümâyûn Nezâreti, 247
fesâd, 7, 81, 131, 133, 145, 146, 201, 225, 240, 249, 253, 302, 305, 492, 541, 550, 604
fetvâhâne, 35, 37, 198, 200, 205, 215, 217, 218, 220, 222, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 236, 238, 243, 244, 245, 246, 251, 276, 282, 312, 331, 340, 348, 352, 353, 354, 358, 360, 361, 362, 368, 377, 386, 408, 409, 421, 431, 434, 436, 443, 444, 455, 456, 463, 466, 471, 472, 477, 496, 499, 501, 502, 504, 506, 512, 519, 529, 548, 552, 554, 556, 559, 562, 566, 578, 583, 588, 595
Filibe, 33, 45, 56, 61, 63, 67, 73, 75, 78, 102, 106, 108, 124, 126, 130, 136, 149, 150, 159, 175, 177, 206, 219, 239, 316, 372, 373, 393, 406, 504, 519, 536, 570
firâr, 78, 88, 106, 120, 142, 164, 234, 260, 299, 308, 337, 344, 372, 382, 393, 399, 428, 484, 532, 547, 579, 584
Foçateyn kazâsı, 103, 376
gasb, 36, 54, 57, 73, 75, 89, 90, 104, 107, 116, 119, 122, 206, 220, 302, 305, 382, 399, 456, 457, 478, 492, 546, 548
Gazze, 115, 139, 285, 448, 593
Gelibolu, 30, 33, 47, 60, 63, 65, 67, 69, 76, 79, 80, 86, 87, 97, 101, 103, 104, 109, 119, 120, 121, 123, 143, 144, 156, 157, 167, 168, 175, 176, 188, 222, 241, 249, 284, 287, 289, 314, 340, 341, 343, 344, 365, 366, 375, 379, 384, 412, 415, 476, 483, 485, 497, 598
Gemlik, 62, 154
Girid, 33, 56, 71, 104, 128, 195, 381, 382, 488, 494, 524, 537
Gradçaniçe, 80, 251
Güdenli, 103, 376
Gümrük, 93, 320
Gümüşhâne, 33, 56, 96, 112, 335, 432
Gürün kazâsı, 93, 321
Güzelhisâr-ı Aydın, 33, 330, 444, 569
habs-i medîd, 36, 82, 261
had, iv, vi, 2, 3, 23, 35, 597
Had gerektiren suçlar, 2
hadden katil, 599
hadden katl, 24, 38, 39, 45, 49, 68, 104, 113, 129, 184, 377, 382, 399, 437, 490, 516, 517, 528, 529, 549
Hahambaşı, 53, 262, 373
Haleb, 56, 69, 77, 100, 111, 185, 186, 199, 232, 267, 305, 309, 361, 428
Hama, 33, 37, 115, 295, 448
Hamîd sancağı, 56, 98, 350
Harpurut, 33, 85, 88, 94, 98, 116, 121, 123, 133, 139, 278, 298, 299, 324, 346, 459, 489, 497, 500, 555, 556, 591, 592
Hasan Hâfî Paşa, 575
Hasan Hakkı Paşa, 423, 450
hayme-nişîn, 104, 114, 135, 382, 444, 565
hilâf-ı rızâ, 27, 31, 41, 65, 66, 69, 71, 76, 79, 81, 84, 87, 97, 98, 99, 101, 102, 104, 106, 114, 116, 119, 120, 122, 123, 127, 128, 130, 133, 134, 139, 141, 148, 152, 153, 164, 166, 171, 173, 174, 190, 192, 195, 197, 210, 214, 222, 223, 224, 241, 253, 255, 271, 280,285, 288, 289, 293, 298, 299, 301, 313, 315, 326, 341, 343, 344, 356, 366, 369, 374, 375, 376, 379, 381, 383, 384, 389, 393, 394, 400, 405, 406, 416, 422, 423, 426, 445, 446, 452, 453, 457, 459, 475, 479, 491, 492, 497, 507, 510, 515, 523, 525, 526, 534, 539, 541, 550, 561, 589, 591
Hodbermez(?)karyesi, 33
Hüdâvendigâr eyâleti, 81, 198, 255, 257, 331, 404, 470, 483, 544
I. Abdülmecid, 7, 17, 42
I. Süleyman, 6
II. Mahmud, 7, 15, 16, 42, 598
II. Mehmed, 5, 6, 11
III. Ahmed, 6
III. Selim, 6, 7, 15

ıslâh-ı nefs, 24, 27, 31, 38, 58, 61, 62, 63, 65, 66, 70, 71, 73, 74, 82, 83, 85, 86, 88, 89, 99, 101, 103, 106, 108, 109, 111, 120, 123, 127, 129, 130, 132, 134, 137, 138, 142, 145, 148, 152, 155, 165, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 207, 211, 212, 213, 224, 262, 263, 267, 273, 277, 278, 279, 284, 285, 293, 296, 303, 337, 341, 343, 350, 356, 369, 370, 376, 379, 380, 394, 410, 411, 416, 425, 428, 439, 484, 497, 521, 525, 529, 533, 549, 561, 580, 582, 592
Isparta, 33, 60, 71, 142, 143, 197
ıtlâk, 22, 31, 38, 60, 74, 79, 80, 98, 103, 104, 106, 115, 128, 160, 165, 172, 191, 288, 300, 317, 319, 350, 374, 400, 406, 410, 438, 527, 529, 560
iclâ, 22, 43, 45, 65, 70, 73, 74, 76, 80, 81, 82, 83, 84, 86, 97, 99, 101, 102, 103, 104, 106, 107, 110, 117, 121, 123, 124, 125, 131, 134, 142, 143, 145, 148, 152, 154, 156, 165, 167, 168, 170, 171, 172, 173, 174, 176, 188, 190, 191, 194, 195, 197, 207, 208, 210, 211, 212, 213, 223, 226, 238, 241, 247, 248, 253, 263, 266, 267, 269, 271, 272, 277, 278, 279, 283, 284, 288, 293, 294, 296, 298, 300, 301, 303, 306, 326, 327, 333, 334, 337, 338, 343, 344, 345, 350, 356, 369, 370, 374, 375, 379, 380, 381, 383, 384, 385, 393, 394, 395, 400, 406, 411, 416, 422, 423, 424, 425, 428, 437, 440, 445, 451, 453, 457, 481, 485, 489, 492, 497, 503, 505, 507, 508, 509, 517, 522, 523, 524, 525, 526, 529, 530, 533, 534, 538, 543, 544, 560, 561, 589, 598
İmralı Adası, 319
İmralı cezîresi, 33
irtikâbât, 115, 451
iskân, 28, 45, 49, 73, 79, 95, 107, 206, 240, 241, 263, 327, 401, 427, 478, 484, 509, 513, 525, 598, 599
İslam hukuku, iv, vi, 5, 597
İslimye, 75, 138, 217, 583
İsmâîl Rahmî Paşa, 473, 549, 552, 553, 561, 572, 590
İstanbul, xi, i, 2, 4, 5, 6, 9, 14, 19, 22, 23, 25, 26, 27, 28, 29, 32, 33, 35, 37, 40, 41, 43, 45, 47, 48, 51, 56, 57, 77, 96, 125, 145, 146, 152, 155, 156, 165, 169, 170, 171, 173, 185, 190, 193, 207, 212, 213, 229, 262, 263, 266, 267, 268, 269, 277, 278, 279, 288, 300, 303, 335, 336, 337, 345, 350, 356, 366, 370, 373, 402, 411, 428, 510, 589, 607, 608, 609, 610
İşkodra, 33, 120, 483
İzladi kazâsı, 86
İzmir, 32, 33, 56, 114, 119, 122, 126, 128, 131, 132, 134, 258, 441, 475, 476, 477, 492, 507, 518, 525, 526, 528, 541, 547, 557
İzmit, 33
İznikmid, 33, 71, 74, 81, 83, 86, 94, 98, 102, 107, 117, 134, 196, 213, 254, 268, 283, 284, 319, 322, 346, 370, 403, 464, 465, 561
kal‘a-bend, iv, 32, 45, 106, 111, 124, 139, 393, 425, 506, 507, 591, 597, 598
Kal‘a-i Sultâniyye, 33, 86, 107, 111, 288, 289, 314, 405, 429
Kâmîl Paşa, 197
Kandıra, 138, 586
Kangırı, 33, 61, 78, 91, 97, 99, 147, 148, 238, 315, 343, 351
kânûnnâme, 25, 32, 150, 160, 161, 164, 168, 186, 236, 250, 282, 286, 307, 309, 312, 332, 339, 348, 354, 358, 360, 362, 365, 377, 383, 396, 397, 400, 401, 407, 408, 417, 421, 431, 466, 580, 592
Kapudağı, 93, 320
Karahisar-ı Sâhib, 33, 60, 67, 70, 97, 105, 113, 142, 143, 144, 155, 180, 191, 301, 341, 388, 416, 440
Karahisar-ı Şarkî, 33, 66, 87, 102, 103, 106, 110, 170, 294, 321, 372, 378, 393, 424
Karakeçili karyesi, 245
Karesi sancağı, 568
Kastamonu, 31, 33, 56, 61, 76, 82, 128, 132, 136, 148, 223, 224, 259, 260, 316, 493, 527, 528, 529, 545, 573
Katolik, 46, 53, 61, 65, 88, 95, 127, 147, 165, 296, 325, 521

Katolik milleti, 88, 127, 296, 521
Kavala, 61, 83, 144, 145, 263
Kavillüler? aşîreti, 111, 425
Kayseri, v, 33, 43, 46, 56, 63, 66, 74, 80, 86, 89, 90, 93, 94, 99, 123, 125, 131, 155, 169, 172, 212, 213, 225, 247, 248, 266, 285, 303, 308, 309, 310, 311, 320, 322, 323, 325, 350, 498, 511, 544, 563, 608, 609, 612
Kazasker Divânları, viii, 14
Kefil, 605
Keşan, 33, 67, 73, 113, 131, 177, 178, 210, 317, 439, 543
Kıbrıs, 31, 32, 33, 56, 72, 80, 89, 110, 115, 118, 122, 124, 139, 200, 247, 302, 423, 451, 468, 491, 507, 580, 592, 598
Kıbtî, 75, 86, 98, 107, 108, 116, 118, 130, 137, 140, 217, 219, 282, 348, 398, 408, 455, 458, 467, 536, 579, 595
Kırkkilise, 95, 218, 264, 329, 354, 367, 467
kısas, iv, vi, 2, 3, 13, 18, 19, 23, 24, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 45, 47, 48, 50, 52, 57, 61, 62, 64, 67, 68, 69, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 85, 86, 88, 90, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 103, 104, 106, 107, 108, 109, 110, 112, 114, 116, 117, 118, 119, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 149, 150, 151, 160, 161, 162, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 186, 187, 188, 197, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 226, 227, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 242, 244, 245, 246, 250, 252, 256, 257, 258, 259, 261, 264, 276, 282, 286, 296, 307, 308, 309, 312, 328, 330, 331, 332, 338, 340, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 357, 358, 360, 361, 362, 367, 377, 382, 386, 395, 397, 399, 401, 407, 408, 409, 417, 418, 421, 431, 432, 434, 436, 443, 444, 454, 455, 456, 458, 461, 463, 466, 467, 468, 470, 472, 473, 477, 486, 487, 488, 493, 495, 496, 499, 500, 501, 503, 506, 510, 511, 519, 520, 531, 532, 536, 537, 540, 541, 546, 551, 552, 553, 555, 556, 557, 558, 562, 564, 565, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 574, 576, 578, 579, 581, 583, 585, 587, 588, 590, 594, 595, 597, 598, 599
kısas gerektiren suçlar, 3
kısas sâkıt, 187, 188, 215, 220, 221, 222, 228, 231, 232, 234, 235, 236, 237, 238, 243, 245, 246, 251, 252, 256, 257, 258, 259, 261, 264, 286, 307, 308, 310, 312, 330, 332, 339, 340, 348, 349, 350, 352, 353, 355, 359, 360, 361, 362, 368, 386, 396, 398, 401, 407, 408,410, 417, 418, 421, 432, 433, 434, 435, 436, 443, 444, 454, 455, 456, 458, 463, 466, 467, 469, 470, 471, 472, 473, 477, 487, 488, 494, 495, 496, 499, 502, 504, 506, 512, 520, 531, 533, 536, 537, 540, 542, 547, 551, 552, 554, 555, 556, 557, 559, 562, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 573, 574, 577, 578, 579, 581, 583, 585, 587, 588, 590, 594, 595, 596
Kızanlık, 70, 193
Kocaeli, 56, 107, 133, 138, 212, 268, 403, 550, 586
Komanova, 78, 233, 234
Konya, 2, 33, 60, 88, 95, 96, 97, 98, 101, 103, 109, 118, 123, 124, 128, 130, 132, 136, 142, 144, 197, 288, 298, 299, 326, 332, 333, 336, 341, 346, 347, 369, 371, 380, 414, 474, 498, 502, 503, 507, 508, 526, 538, 547, 575, 608
Kostaniça, 80, 250
Köprülü kazâsı, 76, 227
Köstendil, 124, 137, 505, 576
Kudüs-i şerîf, 33, 85, 94, 277, 285, 324, 550, 593
Kuşadası, 82, 258
Kütahya, 32, 33, 56, 67, 70, 71, 76, 80, 83, 84, 85, 99, 105, 108, 111, 112, 113, 114, 120, 123, 124, 126, 129, 130, 137, 167, 174, 191, 198, 199, 224, 225, 247, 266, 274, 275, 279, 313, 314, 318, 356, 387, 389, 405, 414, 422, 426, 435, 440, 446, 447,

474, 482, 502, 503, 508, 515, 526, 530, 538, 575, 576, 598
Lefkoşe, 80, 127, 128, 247, 422, 468, 491, 506, 522, 525
Leskofça, 318
Lim, 70, 94, 193, 322
Limni cezîresi, 33, 65, 70, 97, 103, 168, 191, 255, 340, 375, 543
Livane, 33, 66, 90, 167, 171, 313
Livâne kazâsı, 312
Ma‘den-i Hümâyûn, 37, 72, 88, 98, 202, 347
Maçuka kazâsı, 33, 335
Magosa, 31, 32, 33, 137, 139, 580, 592, 593
Malatya, 75, 220
Malkara, 32, 33, 63, 67, 74, 159, 176, 177, 214
manastır, iv, 3, 24, 27, 43, 45, 49, 69, 74, 84, 85, 92, 93, 97, 145, 152, 165, 169, 185, 193, 207, 212, 213, 214, 267, 269, 277, 278, 285, 300, 319, 321, 335, 338, 356, 370, 411, 428, 597, 598
Manastır, 45, 79, 86, 92, 120, 184, 231, 241, 284, 318, 482
manastır-bend, iv, 27, 43, 45, 49, 69, 84, 92, 97, 185, 269, 300, 319, 338, 597, 598
Manisa, 20, 22, 33, 60, 111, 141, 428, 565, 610
Mar‘aş, 33, 38, 64, 65, 69, 79, 89, 98, 104, 110, 111, 119, 160, 169, 170, 187, 239, 300, 305, 321, 345, 385, 423, 424, 425, 478, 527
Meclis-i şer, 11, 36, 39, 408, 409, 456, 458, 468, 469, 470, 490, 552, 553, 554
Meclis-i Vâlâ, viii, 7, 15, 16, 17, 18, 19, 25, 28, 29, 31, 35, 40, 41, 47, 130, 141, 143, 145, 146, 148, 149, 150, 152, 153, 156, 158, 160, 162, 163, 164, 168, 173, 174, 175, 177, 179, 186, 188, 189, 191, 192, 194, 195, 196, 197, 198, 208, 209, 210, 211, 214, 215, 222, 223, 225, 227, 236, 239, 241, 243, 248, 249, 251, 253, 261, 263, 265, 272, 274, 281, 284, 285, 286, 289, 293, 295, 296, 297, 298, 301, 302, 304, 306, 309, 311, 312, 315, 326, 327, 328, 332, 334, 341, 342, 343, 344, 346, 347, 348, 352, 355, 357, 359, 360, 362, 363, 364, 365, 366, 368, 371, 374, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 386, 387, 389, 395, 396, 398, 400, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 417, 418, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 428, 429, 430, 432, 433, 437, 438, 439, 440, 441, 443, 446, 447, 450, 451, 454, 455, 456, 457, 458, 460, 464, 465, 466, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 501, 502, 503, 504, 506, 509, 511, 512, 515, 516, 517, 519, 520, 521, 522, 523, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 554, 555, 556, 559, 560, 562, 563, 565, 567, 568, 569, 571, 573, 574, 575, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 585, 586, 587, 588, 590, 591, 592, 593, 594, 596, 598, 609
Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye, viii, 7, 16, 25, 28, 141, 143, 145, 146, 148, 149, 152, 153, 156, 158, 160, 162, 163, 164, 168, 173, 174, 177, 179, 186, 188, 189, 191, 192, 194, 195, 196, 197, 198, 208, 210, 211, 214, 215, 222, 223, 225, 227, 236, 239, 241, 243, 248, 249, 251, 253, 261, 263, 265, 272, 274, 281, 286, 293, 295, 296, 297, 298, 301, 302, 304, 306, 309, 311, 312, 315, 326, 327, 328, 332, 334, 341, 342, 343, 344, 346, 348, 352, 355, 359, 360, 362, 363, 364, 365, 366, 368, 371, 374, 377, 378, 379, 381, 382, 383, 384, 386, 387, 390, 395, 396, 398, 400, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 417, 418, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 428, 430, 432, 433, 438, 439, 440, 441, 443, 446, 447, 450, 451, 454, 455, 456, 457, 458, 460, 464,

465, 466, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 501, 502, 503, 504, 506, 509, 510, 511, 512, 515, 516, 517, 519, 520, 521, 527, 528, 529, 530, 531, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 554, 555, 556, 559, 560, 562, 563, 565, 567, 568, 569, 571, 573, 574, 575, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 585, 586, 587, 588, 590, 591, 592, 593, 594, 596, 598
Mehmed Vâsıf Paşa, 144, 285
Mehmed Emin Paşa, 574
Mehmed Emîn Ra'ûf Paşa, 44, 141
Mehmed Necîb Paşa, 201, 463, 528, 546, 571
Mehmed Paşa, 60, 104, 117, 141, 224, 225, 234, 235, 305, 384, 385, 445, 446, 462, 491, 510, 512, 540, 544, 580, 590, 592
Mehmed Reşid Paşa, 262
Mehmed Sâdık Paşa, 579
Mehmed Sâlih Paşa, 46, 178, 198, 255, 331
Mehmed Şekîb Efendi, 44, 211
Mehmed Şerîf Paşa, 242, 268, 275, 306, 328
Mehmed Tâhîr Paşa, 329, 367, 560
Mehmed Vasıf Paşa, 333, 505, 581
Mehmed Vecîhî Paşa, 185, 199, 232, 277
Mekkî-zâde Mevlânâ Mustafa Asım, 27, 166, 167, 168, 170, 197, 211, 238, 247, 248, 253, 262, 274, 280, 287, 293, 299, 313, 343, 347, 356, 368, 369, 371, 373, 374, 391, 392, 393, 394, 415, 416, 425, 429
meks u ikâmet, 49, 143, 146, 147, 148, 155, 156, 157, 158, 159, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 173, 175, 176, 177, 178, 193, 194, 196, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 238, 241, 247, 249, 253, 254, 255, 262, 263, 265, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 274, 275, 277, 278, 279, 280, 281, 285, 287, 289, 290, 294, 295, 297, 299, 302, 303, 304, 305, 306, 309, 311, 326, 327, 335, 336, 337, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 356, 357, 363, 364, 365, 366, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 379, 384, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 402, 403, 404, 405, 411, 412, 413, 414, 415, 423, 424, 426, 427, 428, 439, 441, 442, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 457, 459, 460, 462, 464, 465, 474, 478, 479, 480, 482, 483, 486, 491, 492, 493, 498, 502, 507, 508, 512, 513, 514, 515, 523, 524, 527, 528, 535, 540, 541, 544, 545, 546, 550, 563, 564, 574, 575, 576, 580, 585, 586, 591, 592, 593
Meks ü ikamet, 49
memleket meclisleri, 25, 598
Memleket Meclisleri, viii, 10, 18
Menemenci, 89, 97, 115, 127, 301, 341, 450, 522
menfâ, 22, 30, 32, 34, 45, 49, 598
menfî, 22, 146, 274, 316
Menteşe sancağı, 56, 73, 116, 208, 453
Merzifon, 33, 125, 513, 514
Mesûrî, 33, 105, 114, 116, 391, 445, 453
Mısır, 33, 43, 92, 96, 132, 319, 337, 338, 544
Midillü, 33, 56, 65, 66, 83, 84, 101, 106, 109, 111, 112, 114, 116, 119, 120, 130, 134, 138, 151, 167, 171, 265, 274, 313, 314, 368, 392, 393, 394, 416, 426, 433, 442, 452, 475, 481, 535, 560, 584
Midye, 61, 92, 146, 318
Mihaliç, 33, 105, 110, 390, 391, 422
Molla Gürânî Medresesi, 105, 114, 391, 445, 453
mugâyir-i âyîn, 64, 66, 85, 102, 111, 145, 147, 164, 169, 170, 172, 185, 190, 193, 207, 212, 213, 262, 267, 268, 269, 277, 278, 285, 300, 303, 334, 335, 337, 345, 350, 356, 366, 369, 370, 373, 411, 428, 521
mugayir-i rızâ, 43, 71, 89
Musa Safvetî Paşa, 349
Mustafa Mazlûm Bey, 144, 157, 163, 166, 167, 171, 175, 177, 196, 247,

253, 255, 265, 270, 287, 290, 294, 295, 326, 334, 335, 337, 343, 344, 356, 365, 368, 371, 372, 391, 392, 393, 394, 402, 413, 415, 452, 464, 474, 483, 507, 524, 535
Mustafa Nâ'ilî Paşa, 195, 488, 494, 537
Mustafa Paşa, 44, 125, 217, 228, 247, 422, 493, 514, 550, 586, 593
Musul, 33, 56, 57, 60, 78, 122, 126, 129, 130, 138, 141, 235, 492, 516, 528, 534, 582, 588
Muş, 33, 61, 64, 70, 90, 93, 99, 102, 108, 145, 164, 190, 308, 310, 320, 322, 356, 370, 410, 411
Nasrâniyye, 46, 66, 76, 77, 101, 151, 165, 170, 179, 182, 183, 197, 217, 226, 231, 234, 250, 252, 263, 281, 319, 321, 329, 367, 434, 564, 578
nefy, iv, vi, 18, 19, 22, 24, 25, 27, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 40, 41, 43, 45, 46, 50, 52, 56, 58, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 69, 70, 71, 73, 74, 76, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 152, 153, 154, 155, 156, 158, 159, 160, 163, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 176, 177, 178, 185, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 222, 223, 225, 238, 239, 240, 241, 247, 248, 249, 252, 253, 254, 255, 262, 263, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 274, 277, 278, 279, 281, 283, 284, 285, 287, 288, 289, 290, 293, 294, 295, 296, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 309, 311, 313, 315, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 350, 356, 363, 364, 365, 366, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 378, 379, 380, 381, 383, 384, 385, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 400, 402, 403, 404, 405, 406, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 457, 459, 460, 462, 465, 474, 475, 476, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 485, 486, 489, 491, 492, 497, 498, 503, 504, 505, 507, 508, 509, 513, 514, 515, 517, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 533, 534, 535, 536, 538, 539, 541, 543, 544, 545, 546, 550, 560, 561, 563, 564, 575, 576, 580, 582, 586, 589, 591, 592, 593, 597, 598, 599
nefy u irsâl, 147, 193, 207, 214, 252, 263, 269, 300, 370, 411
nefy u tagrîb, 27, 32, 142, 146, 148, 155, 156, 157, 158, 166, 173, 189, 196, 208, 211, 225, 254, 263, 265, 270, 274, 281, 287, 295, 298, 299, 304, 305, 309, 341, 344, 366, 368, 371, 376, 390, 391, 393, 413, 415, 430, 457, 485, 491, 524, 527
Nefy ve Kısas Defteri, ii, iii, iv, v, vi, xi, 3, 19, 20, 21, 32, 44, 48, 51, 597, 608
Nevşehir, 33, 52, 96, 123, 135, 138, 336, 498, 563, 564, 589, 609
Niğde, 33, 107, 135, 291, 402, 563
Niksâr, 90, 307, 308
Niş, 33, 56, 133, 457, 505, 549, 550, 576, 581
Ohri, 77, 231
ondalık ağnâm, 84
Osman Gazi, 5
Osman Paşa, 67, 174, 191, 233, 267, 309, 361, 523
Osmanlı Devleti, iv, 3, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 17, 20, 23, 24, 25, 28, 35, 38, 51, 56, 59, 597, 598, 600, 604, 607, 610
Ömer Paşa, 142, 254, 268, 338, 347
örfî, iv, vi, 4, 5, 6, 10, 11, 13, 19, 597
Palu kazâsı, 82, 263
Pehlivanlı aşîreti, 79, 95, 240, 327
piskopos, 254, 300, 335, 336, 337, 350
pranga-bend, iv, 31, 36, 45, 64, 79, 86, 106, 117, 132, 137, 143, 160, 163,

164, 211, 224, 239, 242, 243, 248, 274, 282, 295, 334, 341, 354, 361, 396, 412, 415, 439, 463, 464, 500, 544, 548, 580, 597, 598
Pranga-bend, 49
Pürtek cemâʿati, 27, 89, 107, 304, 400
râhib, 43, 73, 74, 83, 85, 86, 127, 145, 146, 147, 152, 165, 169, 190, 207, 212, 213, 267, 277, 278, 279, 285, 337, 521, 589
Reşîd Paşa, 203, 241, 285
Rıfʿat Paşa, 44, 141, 409, 432
Rodos, 32, 33, 70, 73, 80, 192, 208, 248
Rum milleti, 88, 300
Rum patriki, 27, 43, 53, 92, 96, 146, 185, 269, 300, 319, 335, 336, 337, 345, 363, 366, 370, 402, 509, 521, 589
Rumeli, 10, 13, 14, 56, 184, 203, 227, 231, 241, 262, 285, 339, 369, 510, 604
Ruscuk, 33, 64, 84, 91, 163, 270, 315, 501, 579
Safranbolu, 33
sahtekârlık, 80, 88, 196, 247, 295, 486
Sakız, 32, 33, 56, 98, 122, 345, 496, 521
Sakız cezîresi, 33, 98, 122, 345, 496, 521
Samako-Alaplı kazası, 33
Sâmî Bekir Paşa, 308, 310, 527, 529, 545, 573
Samsun, 28, 33, 117, 126, 320, 460, 462, 517
Saraybosna, 80, 246
Sarılar aşîreti, 135, 565
Saruhan, 36, 56, 73, 103, 106, 135, 206, 376, 395, 397, 565
Sayda, 56, 277, 471, 586
sebil-i tahliye, 22
sebb-i nebî, 24, 39, 55, 122, 126, 129, 490, 516, 528
Selânik, 33, 61, 96, 102, 109, 112, 117, 122, 124, 126, 128, 135, 144, 211, 285, 318, 333, 334, 338, 347, 373, 374, 413, 414, 434, 465, 491, 492, 503, 508, 509, 515, 516, 525, 564
serikâ, 246
Silistre, 36, 56, 123, 137, 163, 230, 408, 501, 579
Sinop, 32, 33, 85, 138, 280, 586
sirkat, 3, 31, 54, 81, 103, 113, 119, 128, 137, 253, 376, 439, 478, 528, 580
Sirkat, 139, 592, 605
Siroz, 98, 102, 124, 126, 127, 338, 345, 347, 373, 504, 515, 521
Sis, 33, 62, 73, 83, 85, 93, 94, 111, 152, 169, 172, 207, 267, 278, 321, 323, 324, 428
Sivas, 33, 37, 56, 71, 72, 74, 84, 85, 88, 103, 110, 111, 121, 122, 125, 127, 130, 135, 139, 194, 202, 212, 225, 242, 268, 271, 272, 275, 279, 297, 306, 307, 316, 328, 363, 378, 424, 425, 438, 489, 492, 512, 513, 523, 534, 566, 589, 591, 592
Sultan Ahmed Medresesi, 86, 91, 287, 314
sûr-ı hümâyûn, 42, 58, 59, 90, 91, 128, 312, 315, 338, 526, 530, 599
Surp Agop, 85, 277
Surp Garabet, 94, 323
sürgün, iv, vi, 3, 19, 22, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 38, 40, 41, 42, 43, 45, 46, 47, 48, 50, 52, 59, 597, 598, 599, 603
Şam-ı Şerif, 33
Şehzâde Medresesi, 313
şerʿ, 4, 5, 6, 11, 12, 36, 39, 126, 149, 160, 162, 176, 180, 182, 183, 186, 197, 201, 202, 203, 204, 206, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 227, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 237, 242, 244, 245, 246, 250, 251, 255, 257, 258, 275, 282, 286, 296, 308,311, 329, 330, 338, 340, 348, 349, 350, 351, 353, 354, 358, 359, 360, 361, 367, 382, 389, 396, 397, 400, 401, 407, 408, 409, 416, 418, 420, 431, 432, 433, 434, 435, 437, 442, 444, 454, 455, 456, 458, 463, 466, 467, 468, 469, 470, 472, 473, 477, 487, 488, 490, 494, 496, 499, 501, 504, 505, 510, 511, 516, 519, 520, 531, 536, 537, 545, 552, 553, 554, 556, 557, 558, 564, 566, 568, 569, 570, 571, 573, 576, 583, 588, 589, 594, 602
Şerʿiyye Mahkemeleri, viii, 11
Şereflü, 95, 103, 326, 380
Şerif Paşa, 406, 519, 570

Şumnu, 33, 93, 105, 115, 129, 320, 391, 449, 533
tahliye, iv, 40, 41, 42, 43, 45, 49, 52, 64, 66, 98, 142, 145, 146, 148, 152, 153, 163, 164, 165, 167, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 176, 177, 178, 182, 189, 190, 191, 192, 195, 196, 197, 210, 211, 214, 223, 224, 239, 248, 262, 264, 271, 273, 278, 279, 280, 284, 285, 288, 289, 293, 294, 295, 300, 313, 314, 315, 318, 323, 325, 341, 343, 346, 347, 351, 352, 355, 363, 366, 369, 370, 371, 372, 374, 376, 380, 381, 383, 384, 385, 394, 400, 401, 403, 405, 406, 410, 411, 416, 422, 423, 424, 425, 429, 436, 438, 439, 440, 445, 452, 453, 462, 463, 464, 465, 475, 476, 481, 484, 485, 486, 497, 498, 505, 510, 513, 514, 518, 521, 522, 525, 526, 529, 530, 531, 533, 534, 538, 539, 543, 545, 549, 560, 580, 586, 589, 598, 599
talebe, 55, 63, 65, 66, 83, 86, 90, 96, 101, 102, 105, 106, 109, 116, 119, 124, 130, 136, 157, 166, 168, 170, 171, 265, 287, 312, 313, 314, 333, 371, 372, 384, 391, 392, 393, 452, 475, 505, 534, 574
Tamzara kazâsı, 321
Tanzimat, iv, vi, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 15, 16, 17, 18, 19, 24, 25, 28, 30, 35, 51, 56, 597, 598, 600, 607, 608, 609
Taşköprü, 33, 82, 128, 259, 260, 527, 528
tazîr, iv, vi, 2, 3, 6, 22, 24, 36, 37, 597
Tazîr gerektiren suçlar, 3
tazîr-i şedid, 36
te’dîb, 27, 28, 32, 38, 61, 62, 63, 65, 66, 67, 69, 70, 71, 73, 76, 81, 82, 83, 86, 87, 88, 96, 97, 98, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 109, 112, 116, 117, 120, 121, 122, 123, 124, 126, 127, 128, 130, 131, 135, 136, 137, 139, 143, 145, 146, 147, 148, 152, 155, 156, 158, 160, 164, 165, 166, 170, 172, 176, 177, 178, 185, 189, 190, 194, 195, 196, 208, 210, 211, 222, 226, 238, 241, 247, 248, 249, 253, 254, 255, 263, 265, 267, 268, 270, 272, 274, 278, 279, 280, 283, 284, 287, 288, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 304, 309, 311, 326, 334, 335, 341, 344, 345, 352, 356, 365, 366, 368, 369, 371, 372, 373, 374, 375, 378, 379, 384, 387, 390, 391, 392, 393, 395, 396, 411, 413, 415, 426, 430, 442, 450, 452, 462, 465, 478, 479, 482, 483, 491, 492, 498, 507, 508, 509, 515, 521, 524, 528, 535, 539, 541, 563, 575, 591, 592
Tebdîl, 49
Teke, 56, 78, 237
Tekeli, 107, 401
Tekfurdağı, 27, 30, 33, 63, 65, 66, 73, 81, 82, 84, 86, 101, 104, 137, 160, 166, 170, 209, 210, 215, 253, 254, 262, 272, 283, 317, 325, 365, 385, 387, 439, 440, 577
tezvîrât, 82, 146, 262
Tırhala, 33, 56, 69, 84, 91, 92, 185, 270, 311, 315, 318, 349, 357
Tırnova, 68, 108, 185, 318, 408
Tokad, 33, 38, 63, 73, 79, 83, 87, 88, 97, 100, 101, 102, 104, 108, 139, 156, 207, 242, 268, 288, 294, 295, 296, 342, 364, 371, 381, 410, 591
Tomarza, 33, 89, 303, 350
Toprak kazâsı, 61, 83, 144, 263
Trablusgarb, 29, 56, 78, 101, 104, 121, 131, 234, 365, 384, 385, 486, 487, 540
Trabzon, 26, 27, 32, 33, 36, 46, 56, 62, 65, 74, 76, 79, 85, 88, 89, 107, 132, 133, 139, 148, 153, 165, 166, 203, 212, 215, 216, 225, 230, 233, 237, 240, 244, 279, 297, 299, 304, 313, 400, 409, 432, 473, 544, 549, 552, 553, 561, 572, 590, 591
Tursun Bey, 5, 610
Üsküb, 56, 68, 78, 110, 133, 182, 203, 233, 234, 417, 418, 554
Üsküdar, 14, 292
Üzeyr sancağı, 89
Van, 33, 46, 63, 69, 70, 73, 93, 94, 96, 155, 190, 193, 207, 321, 322, 336, 337
Varna, 33, 77, 95, 103, 136, 230, 320, 326, 380, 574, 575

Vasıf Paşa, 568
vaz‘-ı kürek, 39, 98, 133, 145, 158, 196, 254, 281, 346, 383, 399, 554
Vezir-i azam Divânları, viii, 13
Vidin, 31, 33, 38, 56, 68, 77, 84, 112, 114, 131, 183, 217, 228, 271, 281, 437, 445, 446, 457, 540, 541
Viranşehir, 97, 100, 291, 343, 358, 427
virgü, 115, 304, 430, 449, 450
Vize sancağı, 83, 118, 264, 329, 354, 367, 467
Ya‘kûb Paşa, 174, 205, 330, 434, 465, 530, 565
Yâcelan, 117, 463
Yahûdi, 95, 326
Yanya, 39, 56, 110, 122, 128, 129, 420, 490, 491, 492, 525, 532, 595
Yeniil aşîreti, 76, 225
Yenişehir Fenar, 36, 73, 74, 82, 90, 98, 99, 124, 206, 211, 262, 311, 349, 357, 509
Yozgad, 33, 89, 99, 103, 111, 131, 303, 350, 379, 425, 539
Zağferanbolu, 28, 81, 252, 253, 290, 292, 293, 358, 389, 560, 599
Zağferânbolu, 31, 33, 289, 427, 441, 529, 580
Zağferânborlu, 111, 113, 129, 137
Zağra-ı Atik, 33, 63, 158
Zeytun, 33, 65, 83, 85, 169, 266, 278, 279, 323, 325
zimmî, 27, 78, 80, 82, 84, 86, 88, 108, 111, 125, 138, 147, 149, 152, 156, 158, 172, 173, 178, 181, 182, 189, 197, 226, 227, 250, 251, 258, 269, 282, 284, 294, 303, 333, 335, 336, 337, 350, 356, 366, 367, 369, 370, 408, 411, 420, 426, 428, 437, 472, 479, 480, 485, 496, 498, 509, 510, 529, 532, 539, 581, 584, 589
Ziyâ Paşa, 67, 175, 177, 227, 231, 339
zulm, 60, 90, 142, 168, 305, 310, 390

ÖZ GEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı, Soyadı: Melek DENİZ
Uyruğu: Türkiye (TC)
Doğum Tarihi ve Yeri: 15 Şubat 1967, Yeşilhisar
Medeni Durumu: Bekâr
Cep tel: +90 537 610 65 21
email: melek@erciyes.edu.tr
Yazışma Adresi: Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Hatice Bayraktar Kütüphanesi 38039
Melikgazi/KAYSERİ

EĞİTİM

Derece	Kurum	Mezuniyet Tarihi
Yüksek Lisans	ERÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü	2015
Lisans	Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü	1988
Lise	Yeşilhisar Lisesi, Kayseri	1984

İŞ DENEYİMLERİ

Yıl	Kurum	Görev
1995- Halen	Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesi	Uzman
1990-1995	Kayseri İl Halk Kütüphanesi	Kütüphaneci

YAYINLAR

1. Kayseri'de Kitap ve Kütüphane (Ortak Çalışma Ed. Hasan Karadağ) İl Kültür Müdürlüğü Yayınları, Kayseri 1992.